ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನ ಗರಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ

(ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪದವಿಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಾದರಪಡಿಸಿದ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ)

ಸಂಶೋಧಕ

ಯು. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು

ಡಾ. ಮಂಜುನಾಥ ಬೇವಿನಕಟ್ಟಿ

ಪ್ರವಾಚಕರು

ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ

ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ

ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ನಿಕಾಯ

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ

ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ೫೮೩ ೨೭೬

೨೦೦೪

135

ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನ ಗರಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ

(ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪದವಿಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಾದರಪಡಿಸಿದ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ)

ಸಂಶೋಧಕ

ಯು.ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು

ಡಾ.ಮಂಜುನಾಥ ಬೇವಿನಕಟ್ಟಿ

ಪ್ರವಾಚಕರು

ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ

ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ

ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ನಿಕಾಯ

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ

ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ೫೮೩ ೨೭೬

೨೦೦೪

ಸಂಶೋಧಕನ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ

ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನ ಗರಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಡಾ.ಮಂಜುನಾಥ ಬೇವಿನಕಟ್ಟಿ ಇವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ, ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪದವಿಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಬಂಧವು ಮೂಲವಾಗಿದ್ದು, ಈ ಮೊದಲು ಯಾವುದೇ ಪದವಿಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸ್ಥಳ : ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ
ದಿನಾಂಕ : ೪. ೮. ೨೦೦೪

(ಯು.ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ)
ಸಂಶೋಧಕರು
ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ

ಶ್ರೀ ಯು.ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಇವರು **ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನ ಗರಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ** ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಮಹಾ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ನನ್ನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪದವಿಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಈ ಮೊದಲು ಯಾವುದೇ ಪದವಿಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸ್ಥಳ : ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ
ದಿನಾಂಕ : 4-8-2008

(ಡಾ.ಮಂಜುನಾಥ ಬೇವಿನಕಟ್ಟಿ)
ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು
ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ

ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು

ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಗರಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಎಂಬ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪದವಿಗಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಸಲು ಹರ್ಷವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಬಾಹ್ಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಅಂದಿನ ಕುಲಪತಿಗಳಾದ ಡಾ.ಹೆಚ್.ಜೆ.ಲಕ್ಕಪ್ಪಗೌಡ, ಇಂದಿನ ಪ್ರಭಾರ ಕುಲಪತಿಗಳಾದ ಡಾ.ಕೆ.ವಿ.ನಾರಾಯಣ ಇವರುಗಳಿಗೆ ಅನಂತ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವೆ.

ಅಧ್ಯಯನ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದ ಅಂದಿನ ಕುಲಸಚಿವರಾದ ಡಾ.ಕೆ.ವಿ. ನಾರಾಯಣ, ಅಧ್ಯಯನಾಂಗದ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಪ್ರೊ.ಹಿ.ಚಿ.ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯ ಈಗಿನ ಅಧ್ಯಯನಾಂಗದ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಡಾ.ಕರೀಗೌಡ ಬೀಚನಹಳ್ಳಿ ಇವರುಗಳಿಗೂ ಅನಂತ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವುದು ನನ್ನ ಆದ್ಯಕರ್ತವ್ಯವೆಂದೇ ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಗರಡಿಮನೆಗಳ ಕುರಿತು ಗಮನಿಸಬಹುದೆಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ ನನ್ನ ಅನೇಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಚರ್ಚೆಯ ಮೂಲಕ ಓದಲು ಪ್ರೇರೆಪಿಸಿದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ನನ್ನ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಚರ್ಚಿಸಿ, ಅಕ್ಷರ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಿದ ಡಾ.ಮಂಜುನಾಥ ಬೇವಿನಕಟ್ಟಿಯವರಿಗೂ ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಕೈಗೊಂಡಾಗ ಸಕಲ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ ತಾಲೂಕಿನ ಕುಸ್ತಿ ವಕ್ತೃಗಳಿಗೂ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಸೂಚಿಸಿ ಪ್ರಬಂಧ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಮನದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ ಪ್ರೊ.ಲಕ್ಷ್ಮಣ ತೆಲಗಾವಿ, ಡಾ.ಸ.ಚಿ.ರಮೇಶ, ಡಾ.ಹೆಬ್ಬಾಲೆ ಕೆ.ನಾಗೇಶ್, ಡಾ.ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ದಿಗ್ಸಂಗಿಕರ್, ಡಾ.ಗುರುಪ್ರಸಾದ್, ಡಾ.ಕಲವೀರ ಮನ್ವಾಚಾರ್, ಡಾ.ಎ.ವೆಂಕಟೇಶ್, ಶ್ರೀ ರಮೇಶ ನಾಯಕ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಜೈನುಲ್ಲಾ ಬಳ್ಳಾರಿ ಇವರುಗಳಿಗೆ ಅನಂತ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವೆ.

ಪುಸ್ತಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ಇತರ ವಿಭಾಗದ ಸಿಬ್ಬಂದಿವರ್ಗದವರ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೆನೆಯುತ್ತೇನೆ.

ನನ್ನ ಓದಿಗೆ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗಿ ನಿಂತ ಹಾಗೂ ಏಳ್ಗೆಯನ್ನು ಸದಾ ಬಯಸುತ್ತಿರುವ ನನ್ನ ತಂದೆ ಯು.ಗುರುಸ್ವಾಮಿ, ಮಾವ ಬಿ.ಗೋವಿಂದಪ್ಪ, ಎನ್.ಗಂಗಾಧರಪ್ಪ ಮತ್ತು ಡಿ.ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಇವರುಗಳಿಗೆ,

ನನ್ನ ದೀರ್ಘಕಾಲದ ವ್ಯಾಸಂಗವನ್ನು ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದವರಿಗೆ, ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರ ನೀಡಿದ ಅತ್ತಿಗೆ ಯವರಿಗೆ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಬಾಳಸಂಗಾತಿ ಶ್ರೀಮತಿ ನಿರ್ಮಲ ಇವರುಗಳಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವೆ.

ಸ್ನೇಹಿತರಾಗಿ, ಹಿತೈಷಿಗಳಾಗಿ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಏಳ್ಗೆಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿರುವ ಮಿತ್ರರಾದ, ಡಾ.ಆರ್.ಬಿ. ಕುಮಾರ್, ಡಾ.ಮಹೇಶ್, ಡಾ.ಜಾಜಿ ದೇವೆಂದ್ರಪ್ಪ, ಡಾ.ಯರ್‍ರಿಸ್ವಾಮಿ, ಡಾ.ವಿ.ಸಿ.ಮಾರುತಿ, ಡಾ.ನಾಗರಾಜ ಎಂ., ಡಾ.ಸುಜಾತ ಅಕ್ಕಿ, ಕುಮಾರಿ ಸುಮಂಗಲಾ ಅತ್ತಿಗೇರಿ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ವೀರೇಶ ಹಾಗೂ ನನ್ನ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿದ ಎಲ್ಲಾ ಗೆಳೆಯರಿಗೂ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನನ್ನ ಅಧ್ಯಯನದ ಮಧ್ಯೆ ಅಡೆತಡೆಗಳಿಂದ, ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕಂಡ ನನ್ನ ಮುದ್ದು ಮಗಳು ಅನುಷಳಿಗೆ ಸಿಹಿ ಮುತ್ತುಗಳು.

ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಅಕ್ಷರ ಸಂಯೋಜಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಯಾಜಿ ಗ್ರಾಫಿಕ್ಸ್‌ನ ಶ್ರೀಮತಿ ಸವಿತಾ ಯಾಜಿ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ ಯಾಜಿ ಇವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಯು. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ

ಪರಿವಿಡಿ

ಅನುಬಂಧಗಳು

೧೯೬-೨೨೪

೧. ಜನಪದ ಕಥೆ, ಜನಪದಗೀತೆ, ಗಾದೆಗಳು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪದಕೋಶ ಹಾಗೂ ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನ ಗರಡಿ ಸ್ಥಳಗಳ ಸೂಚಿ

೨. ವಕ್ತೃಗಳ ವಿವರ

೩. ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥ ಸೂಚಿ

೪. ಛಾಯಾಚಿತ್ರ, ರೇಖಾಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ನಕ್ಷೆ

೫. ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ

ಅಧ್ಯಾಯ ೧

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ಅಧ್ಯಾಯ ೧

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ಕ್ರೀಡೆ ಮಾನವನ ಬದುಕಿನೊಂದಿಗೆ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿರುವಂಥದ್ದು. ಇಡೀ ದಿನ ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ಬದುಕಬೇಕಾದ ಜೀವಕ್ಕೆ ಬೇಸರವಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಈ ಕ್ರೀಡೆ. ಕ್ರೀಡಾಸಕ್ತಿ ಎನ್ನುವುದು ಮಾನವನ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೇ ಬಂದಿರಬೇಕು. ಮನುಷ್ಯನ ಕ್ರೀಡಾಸಕ್ತಿಯ ಕುರುಹುಗಳು ನಾಗರೀಕ ಪೂರ್ವದ ಬಂಡೆ ಚಿತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಮಾನವನು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಉದರ ಪೋಷಣೆಗಾಗಿ ಆಹಾರವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈ ರೀತಿ ಆಹಾರ ಸಂಪಾದಿಸಲು ಅವನು ಬೇಟೆಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಲೇಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಬೇಟೆಗಾಗಿ ಅವನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಓಟ, ನೆಗೆತ, ಜಿಗಿತಗಳು ಬಿಡುವಿನ ಸಮಯದ ವಿನೋದವಾಗಿ, ಅನುಕರಣೆಯಾಗಿ ಅದೇ ಕ್ರಮೇಣ ಕ್ರೀಡೆಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಾಡು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಕ್ರೀಡೆ ಮನುಷ್ಯನ ದೈಹಿಕ ಶಕ್ತಿಯ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿ ರುವಂತೆ ಅವನ ಬೌದ್ಧಿಕ ಶಕ್ತಿಯ ದ್ಯೋತಕವೂ ಆಗಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಇಂತಹ ಹಲವು ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಗರಡಿಕಲೆಯೂ ಒಂದಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾಚೀನ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿರುವ ಈ ಕುಸ್ತಿ ಅಥವಾ ಗರಡಿಕಲೆಯು ಜನಪದ ಬದುಕಿನ ಒಂದು ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಪ-ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಇಂದು ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯೂ ಕುಸ್ತಿಯಾಟ ಬಳಕೆ ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಇದು ಭಾರತದ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕಿನ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿರುವ ಈ ಗರಡಿಕಲೆ ಜಗತ್ತಿನ ಹಲವು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಅಪಾರ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಕ್ರೀಡೆ ಗೌರವ ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಕ್ರೀಡೆಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಾಡು ಗೊಂಡಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ಕಲೆಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಸಮರ ಕಲೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಗರಡಿಕಲೆ ಮನುಷ್ಯನಿಂದ ಶ್ರಮವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವಂತಹದು. ಇದು ನಿರಂತರ ಸಾಧನೆ, ನಿಷ್ಠೆಗಳನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವಂಥದ್ದು. ಹಾಗೇ ಅಪಾರವಾದ ಧೈರ್ಯವಿರಬೇಕು. ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲದ ಕುಸ್ತಿಪಟುವಿನಿಂದ ಈ ಕಲೆ ಮಾರು ದೂರ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ತಮ್ಮ ಭಾಷಣವೊಂದರಲ್ಲಿ 'ಸಶಕ್ತರೂ, ದೃಢ ಕಾಯರು, ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವುಳ್ಳ ಯುವಕರು ನಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ ಇಂತಹ ನೂರು ಯುವಕರು ದೊರೆತರೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಕ್ರಾಂತಿಯಾಗ ಬಹುದು' (ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಸಮಗ್ರ ಕೃತಿ ಸಾರ, ಪುಟ ೧೬, ೧೯೬೪, ಲೇ: ಕೋ.ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ) ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ವಿವೇಕಾನಂದರು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದಂತಹ ಯುವಕರನ್ನು ಗರಡಿಕಲೆಯಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೆ? ಆದಕಾರಣವೇ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ರಾಜ-ಮಹಾರಾಜರು ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಶಕ್ತಿ

ಯುವಶಕ್ತಿ ಎಂದೇ ನಂಬಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಪ್ರತಿ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿಯೂ ವಾಸದ ಮನೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಮದ್ದು-ಗುಂಡುಗಳನ್ನು ಇಡುವ ಮದ್ದಿನ ಮನೆಗಳಂತೆ ಅಂಗ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಲು ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಗರಡಿಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಸಿಗುವ ಮಣ್ಣು-ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಕಟ್ಟಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಗರಡಿಮನೆಗಳಿಗೆ ಕೇವಲ ಒಂದೇ ಪ್ರವೇಶದ್ವಾರವಿರುತ್ತಿತ್ತು.

ಕುಸ್ತಿಕಲೆಯ ಮೂಲವೆಂದರೆ ಭಾರತ ಎಂದು ಗುರುತಿಸುವಷ್ಟು ಈ ಕಲೆ ಜನಜನಿತವಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾರತದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾದ ಇದು ಜಗತ್ತಿನ ಹಲವು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಭಾರತವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ಸಮರ ಕಲೆಗಳಿಗೆ ಮಾತೃ ಕಲೆಯಾದ ಕುಸ್ತಿಕಲೆ ಸುಲಭವಾದುದೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಕಠಿಣ ಹಾಗೂ ಪರಿಶ್ರಮವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವಂಥದ್ದು. ನಿರಂತರ ಸಾಧನೆ, ನಿಷ್ಠೆ ಹಾಗೂ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅದರೊಳಗೆ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳದೇ ಹೋದಲ್ಲಿ ಗರಡಿಕಲೆ ಕಲಿಯುವವನಿಗೆ ಕರಗತವಾಗಲಾರದು.

ಇಂದು ಕಾಲ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಜನತೆಯ ಅಭಿರುಚಿಗಳೂ ಬದಲಾಗುವುದು ಸಹಜ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಕಾಲ ಎನ್ನುವುದು ನಿರಂತರವಾದ ಚಲನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದಂತಹದು. ಚಲನಾತ್ಮಕವಾದ ಇಂತಹ ಕಾಲದ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಉಳಿಯುತ್ತದೆ, ಹಾಗೂ ಯಾವುದು ಅಳಿಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದೇ ಕಷ್ಟಕರ. ಇಂದಿನ ಯುವಶಕ್ತಿ ಆಧುನಿಕ ಅಭಿರುಚಿಗಳಿಗೆ ಈಡಾಗಿ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಬಂದ ಗರಡಿಕಲೆಯನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ವ್ಯಾಯಾಮ, ಸಾಧನಾಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಯುವಕರು ಮಾರು ಹೋಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕುಸ್ತಿಯನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಆಸಕ್ತಿಯೇ ಇಂದಿನ ಯುವಕರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದು ಅಪರೂಪವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇಂದು ಗರಡಿಮನೆಗಳಿದ್ದರೂ, ಆ ಕಲೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಯುವಕರಿಲ್ಲದೆ ಬಹುತೇಕ ಗರಡಿಗಳು ಕೇವಲ ಪಾಳು ಮನೆಗಳಾಗಿ ಉಳಿದುಬಿಟ್ಟಿವೆ. ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಇವುಗಳ ಕುರಿತು ಆಲೋಚಿಸಿದಾಗ ಪರಂಪರೆಯ ಕುರಿತು ಇಂದು ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕುರಿತು ತುಂಬಾ ಯಾತನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇವತ್ತು ಅಂದರೆ ಈಗಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗರಡಿಕಲೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತು ಭಾರತೀಯ ಜನತೆಯ ಮುಂದೆ ಇಷ್ಟು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಇದೆ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ದಿವಾಳಿತನದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಮತ್ತೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪುನರ್‌ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಹೆಣಗಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಉಳಿಸಿ, ಬೆಳೆಸಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯೂ ಇದೆ.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗರಡಿಕಲೆ ಹಾಗೂ ಗರಡಿಗಳ ಕುರಿತಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಇಂತಹ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ತುಂಬಾ ತುರ್ತಾಗಿ ಆಗಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ದೂರ ಸರಿಯುತ್ತಿರುವ ಗರಡಿಕಲೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನದೊಂದಿಗೆ ಮುಂದಿನ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಗರಡಿಕಲೆಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನಾದರೂ ಕೊಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿ, ಇಂತಹ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲೂಕು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ (ಕರ್ನಾಟಕದ) ಹೆಸರಾಂತ ಅರಸರು ಆಳಿ- ಬಾಳಿದ ಸ್ಥಳ. ಈ ಹಿಂದೆ ಇವರು ಗರಡಿಕಲೆಯನ್ನು ಉಚ್ಛ್ರಾಯ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದರು. ಅದರ ಸವಿನೆನಪಿಗಾಗಿ ಎಂಬಂತೆ ಇಂದು ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನ ಕೆಲ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಾದರೂ ಗರಡಿಮನೆಗಳು ಜೀವಂತವಾಗಿ ಉಳಿದಿವೆ.

ಇಂತಹ ಗರಡಿಮನೆಗಳು, ಮತ್ತು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಗರಡಿಯಾಳುಗಳು ಎಂದು ಕರೆಸಿಕೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಕುರಿತು, ಗರಡಿಮನೆಯ ಇತಿಹಾಸ, ಅದರ ಜೀವಂತಿಕೆ, ಮನು ಕುಲದೊಂದಿಗಿನ ಅದರ ಒಡನಾಟ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನ ಗರಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಎನ್ನುವ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನ ಒಟ್ಟು ಗರಡಿ ಪರಂಪರೆ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಈ ರೀತಿಯ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಯಾರೂ ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಹೆಚ್ಚು ಮೌಲಿಕವೂ, ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದುದೂ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ಗರಡಿ ಪರಂಪರೆ ಇದ್ದರೂ ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕೇವಲ ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಹಲವು ಅಧ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಹನ್ನೊಂದು ಅಧ್ಯಾಯಗಳಿದ್ದು ಅವು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ.

ಮೊದಲನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಎರಡನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು ಗರಡಿಗಳು ಎಂದರೇನು? ಎಂದಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ಗರಡಿ ಪದದ ನಿಷ್ಪತ್ತಿ, ಗರಡಿಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ನೋಟವನ್ನು ನೋಡಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ ಮೂರು ಆಚರಣೆಗಳು, ನಂಬಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿಧಿ ನಿಷೇಧಗಳು ಎಂದಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ಗರಡಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಆಚರಣೆ, ನಂಬಿಕೆ, ವಿಧಿ-ನಿಷೇಧಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ ನಾಲ್ಕು ಗರಡಿಕಲೆ ಹಾಗೂ ವಂಶ ಪಾರಂಪರ್ಯ ಎಂದಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಾಧಕರು ಎಂಥವರಿರುತ್ತಾರೆ, ಶಿಷ್ಯರ ಆಯ್ಕೆಕ್ರಮ ಯಾವ ರೀತಿಯದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಗರಡಿಕಲೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಳವರ್ಗಗಳ ಪಾತ್ರವೇನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ ಐದು 'ಅಖಾಡ' ಎಂದಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ಅಖಾಡಾದ ಸ್ವರೂಪ, ಅಖಾಡಗಳು ಎಂಥಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡುತ್ತವೆ ಅಖಾಡದ ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣು ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಧಿ-ನಿಷೇಧಗಳು, ಕುಸ್ತಿಗಳು ಯಾವ ರೀತಿ ಆರಂಭಗೊಂಡು, ಹೇಗೆ ಅಂತ್ಯಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ, ಜೋಡಿಗಳನ್ನು ಯಾವ ಮಾನದಂಡದಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಖಾಡಗಳ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಎಂಥವರಿರುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೂ ಅಖಾಡಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸುವ ರುವಾರಿಗಳು ಯಾರು ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ ಆರು ಗರಡಿಯ ಕುಸ್ತಿಯ ಪಟ್ಟುಗಳು ಹಾಗೂ ತೋಡುಗಳು ಎಂದಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಪಟ್ಟುಗಳು ಇವೆ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತೋಡುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ ಎಂಟು ಕುಸ್ತಿಪಟುವಿನ ವೈಯುಕ್ತಿಕ ನೆಲೆಗಳು ಎಂದಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಪಟುವಿನ ಆಹಾರ ಕ್ರಮ ಹೇಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಧಿ-ನಿಷೇಧಗಳು ಏನೇನಿವೆ, ಕುಸ್ತಿಪಟುವಿನ ವೇಷ ಭೂಷಣಗಳು ಹೇಗಿರುತ್ತವೆ, ಕುಸ್ತಿಪಟುವಿನ ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು ಎಂಥವು ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ ಒಂಬತ್ತು ಸಮಾಜ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಗರಡಿಗಳು ಎಂದಿದ್ದು, ಗರಡಿಗಳಿಗೂ ಸಮಾಜಕ್ಕೂ ಇರುವ ಅನನ್ಯತೆ ಎಂಥದು, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಂದಿಗಿನ ಇದರ ಬೇರುಗಳು ಎಂಥವು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ ಹತ್ತು ಗರಡಿಕಲೆ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತು ಎಂದಿದ್ದು ಗರಡಿಕಲೆಯು ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತಿನೊಂದಿಗೆ ಹೇಗೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ ಅವುಗಳ ಮಧ್ಯದ ತಿಕ್ಕಾಟ ಎಂಥದ್ದು ಎಂಬುದರ ಕಡೆಗೆ ದೃಷ್ಟಿ ಹಾಯಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ ಹನ್ನೊಂದು ಸಮಾರೋಪ ಮತ್ತು ಅನುಬಂಧಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಅನುಬಂಧ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಕಥೆ, ಹಾಡು, ಒಗಟು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಅನುಬಂಧ ಎರಡು ವಕ್ತೃ ವಿವರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಅನುಬಂಧ ಮೂರು ಛಾಯಾಚಿತ್ರ, ರೇಖಾ ಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಅನುಬಂಧ ನಾಲ್ಕರಲ್ಲಿ ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಸೂಚಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಗರಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಕುರಿತು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ನಡೆದ ಅಧ್ಯಯನಗಳು

ಈ ಕಲೆಯ ಕುರಿತು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಅಮೂಲಾಗ್ರವಾದ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಗರಡಿಕಲೆಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

'ಮಲ್ಲಯುದ್ಧ' (ಭಾರತೀಯ ಕುಸ್ತಿ) ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪೋರೆಗುಂಡಿ ಪದ್ಮನಾಭಯ್ಯ ವರದ ರಾಜನ್ ರವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಕೃತಿಯು ಗರಡಿಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಕುಸ್ತಿಯ ಕುರಿತು ತಿಳಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ, ಅದನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಆಡಬೇಕು, ಅದರ ಮಹತ್ವವೇನು ಕುಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಗೊಳ್ಳುವ ಪಟ್ಟುಗಳು, ಮತ್ತು ಪಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಹಾಕಬೇಕು, ಹಾಗೆ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಪಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಎದುರಾಳಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಹಾಕಬಹುದು, ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಗರಡಿಕಲೆಯ ಬಗೆಗಳು ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಮಹತ್ವವಾದ ಹಲವಾರು ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

ಬನ್ನಂಜೆ ಬಾಬು ಅಮೀನ್ ಮತ್ತು ಮೋಹನ್ ಕೊಬ್ಬಾನ್ ಎನ್ನುವವರು ಸೇರಿ 'ತುಳುನಾಡಿನ ಗರಡಿಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ' (೧೯೯೦) ಎನ್ನುವ ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೊರತಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ತುಳುನಾಡಿನ ಗರಡಿಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳ ಕಡೆಗೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ಕೊಡಲಾಗಿದೆಯಾದರೂ ಗರಡಿಕಲೆಯ ಕುರಿತು ಪೂರ್ಣವಾದ ಮಾಹಿತಿ ಸಿಗಲಾರದು. ಆದರೆ ಈ ಕೃತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗರಡಿಕಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಜನಪದೀಯ ನೆಲೆಯಿಂದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ ಕನ್ನಡದ ಏಕೈಕ ಕೃತಿ ಎಂದರೂ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು.

ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ 'ಜ್ಞಾನ ಗಂಗೋತ್ರಿ' (೧೯೮೫) ಎನ್ನುವ ಗ್ರಂಥವು ಕಿರಿಯರನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡೇ ರಚಿಸಿದ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಗರಡಿಕಲೆಯ ಕುರಿತು ಕೆಲವು ಮಾಹಿತಿಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸೂರ್ಯನಮಸ್ಕಾರ ಎಂದರೇನು, ವ್ಯಾಯಾಮದ ರೂಪು ರೇಷೆ, ಗರಡಿ ಎಂದರೇನು, ಮಲ್ಲಕಂಬದ ರೀತಿ-ನೀತಿ ಮುಂತಾದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಇದರಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

'ಇತಿಹಾಸ ದರ್ಶನ' (೧೯೯೯) ಎನ್ನುವ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಎಂ.ಜಿ.ನಾಗರಾಜ ಎನ್ನುವವರ 'ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಹಳೆಯಪೇಟೆಯ ಗರಡಿಗಳು' ಎನ್ನುವ ಲೇಖನ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಗರಡಿಗಳ ಕುರಿತು ಅಪೂರ್ವವಾದ ಮಾಹಿತಿಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಹಳೆಯ ಪೇಟೆಯ ಹೈದರಾಲಿ ಗರಡಿಯ ಕುರಿತು ಮಾಹಿತಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ವಾಮನ ನಂದಾವರರವರು 'ಕೋಟಿ ಚನ್ನಯ್ಯ-ಜನಪದೀಯ ಅಧ್ಯಯನ' ಎನ್ನುವ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕೋಟಿ ಚನ್ನಯ್ಯರ ಕುಸ್ತಿ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ತುಳು ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕೋಟಿ ಚನ್ನಯ್ಯರು ಹೇಗೆ ಗರಡಿಗಳ ದೇವತೆಗಳಾಗಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಎಂ.ಎಂ.ಕಲಬುರ್ಗಿಯವರ ಸಂಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದ 'ಮಾನಸೋಲ್ಲಾಸ' (೧೯೯೧) ಕೃತಿಯು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ಗರಡಿಕಲೆಯ ಕುರಿತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಗರಡಿಕಲೆಯ ಮಹತ್ವ, ಪಟ್ಟುಗಳು ಹಾಕುವ ರೀತಿ, ಪ್ರತಿ ಪಟ್ಟುಗಳ ಕ್ರಮ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ ಗರಡಿಕಲೆ ಎಷ್ಟು ಶಾಸ್ತ್ರ ಬದ್ಧವಾದದ್ದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ.

ಕುಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಕುಸ್ತಿಕಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಗ್ರಂಥಗಳೆಂದರೆ ಹರ್ಲ್‌ಪೂಲ್‌ಸಿಂಗ್ ರವರ 'Encyclopedia of Wrestiling' (೧೯೨೫) ಮತ್ತು ಎಚ್.ಸಿ.ದುಬೆಯವರ 'Wrestling' (DPT sports series) ೧೯೭೫, ಈ ಎರಡೂ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಗರಡಿಕಲೆಯ ಕುರಿತು ಪೂರ್ಣ ಮಾಹಿತಿ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ wrestling ನ ವಿಧಾನಗಳು ಜಗತ್ತಿನ ಯಾವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ wrestling ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿದೆ, wrestling ನ ನಮೂನೆಗಳು ಮುಂತಾದ ವಿಚಾರಗಳು ಇಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ಇನ್ನು ಪ್ರಜಾವಾಣಿ, ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ, ಸುಧಾ ಮುಂತಾದ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ ಹಾಗೂ ನಿಯತ ಕಾಲಿಕಗಳಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಯ ಕುರಿತು ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾಹಿತಿಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆಯಾದರೂ, ಅವು ಯಾವೂ ಗರಡಿಕಲೆಯ ಆಳವಾದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸದೆ, ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕಾಗಿ ಬರೆದ ಲೇಖನಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಮಹತ್ವ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿದ್ದ ಅರವತ್ನಾಲ್ಕು ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಗರಡಿಕಲೆಯೂ ಒಂದು. ಸಮರ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವುದು ಈ ಕುಸ್ತಿಕಲೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಆಯುಧ ಆಧಾರಗಳಿಲ್ಲದೆ, ತನ್ನ ದೈಹಿಕಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಯುಕ್ತಿಗಳಿಂದ ನಡೆಸುವ ಕ್ರಿಯೆಯೇ ಈ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧ. ಸಮರದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧದ ಅಂಗವಾಗಿ ಬಳಕೆಗೊಳ್ಳುವ ಈ ಕಲೆ, ಸಾಮಾನ್ಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡೆಯಾಗಿ ಬಳಕೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಸಮರ ಕಲೆಗಳ ತಾಯಿ ಬೇರಾಗಿರುವ ಈ ಕಲೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರವಾಗುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದೆ.

ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಕಲೆ ಶ್ರೀಮಂತವಾಗಿ ಬೆಳೆದದ್ದನ್ನು ವಿದೇಶೀ ಪ್ರವಾಸಿಗಳು ವರ್ಣಿಸಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾರತದ ಒಂದು ಅಂಗವೇನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ನಂಟನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಕ್ರೀಡೆ ಎಂದರೆ ಕುಸ್ತಿ ಎನ್ನಬಹುದು. ದೈಹಿಕ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಯುಕ್ತಿಗಳ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ಈ ಗರಡಿಕಲೆ ಇದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ಕಲರಿ ಪಯಟ್ಟು, ಮಲ್ಲಯುದ್ಧ, ಫ್ರೀ ಸ್ಟೈಲ್, ಗ್ರೀಕೋ-ರೋಮನ್, ಜೂಡೋ, ಕರಾಟೆ ಮೊದಲಾದವು ಈವರೆಗೆ ವಿಶ್ವದ ಹಲವೆಡೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವ ಇತರ ಕುಸ್ತಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು. ಇವು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ತುಂಬಾ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಮೂಲ ಮಾತ್ರ (ಗರಡಿಕಲೆ) ಕುಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಇವೆಲ್ಲವೂ ತಾನು ಬೆಳೆದು ಬಂದ ದೇಶ-ಕಾಲ, ಆಚಾರ-ವಿಚಾರ ಹಾಗೂ ಅಲ್ಲಿಯ ಜೀವನ ಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದು ಆಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆಗಳ ಪ್ರತಿ ಬಿಂಬಿಸುವ ಪ್ರತೀಕಗಳಾಗಿವೆ.

ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ರೀಡೆ ಎಂದೇ ಪರಿಗಣಿತವಾಗಿರುವ ಈ ಕಲೆಗೆ ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಮನ್ನಣೆ ಇದೆ. ಇದು ರಾಜರ ಆಸ್ಥಾನದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಉಸಿರಾಡಬಲ್ಲದು. ಭಾರತೀಯರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದೈವ ಬೀರುಗಳು. ಅವರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಯಾವುದೇ ಕಲೆ ಇರಲಿ ಅದು ದೈವದತ್ತವಾದುದು ಹಾಗೂ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಸಂಕಲ್ಪಿತವಾದುದೆಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಮತ್ತು ನಂಬಿಕೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದರಿಂದ ಸಹಜವಾಗಿ ಭಾರತೀಯರು ಗರಡಿಕಲೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಲೆ ಜನಪದ ಬದುಕಿನ ಅಂಗವಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ.

ಗರಡಿ ಮತ್ತು ಕುಸ್ತಿ ಎರಡಕ್ಕೂ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಇವೆರಡೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಎಲ್ಲಿ ಗರಡಿ ಇರುತ್ತದೋ ಅಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕುಸ್ತಿ ಇರುವೆಡೆ ಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಗರಡಿ ಇರಲೇಬೇಕೆಂಬ ಮಾತೇನಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಕಡೆ ಕುಸ್ತಿ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳೂ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಗರಡಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನ ಎಷ್ಟೋ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಗರಡಿಗಳಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಗರಡಿಯಾಳುಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಹತ್ತಿರದ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಗರಡಿ ಇದ್ದರೆ, ಅಲ್ಲಿಯೇ ಹೋಗಿ ತಾಲೀಮು ಮಾಡುವ, ಕುಸ್ತಿಯ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಎರಡೂ ಪದ್ಧತಿ ಅಥವಾ ಆಚರಣೆಗಳು ಬಹಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿವೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಹೇಗೆ? ಅದರ ಪ್ರಾಚೀನತೆ ಎಷ್ಟು? ಎಂಬುದನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ಹೇಳುವುದು ಮಾತ್ರ ಈವರೆಗೂ ಯಾರಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಎರಡೂ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಅಥವಾ ಆಚರಣೆಗಳು ಮೂಲತಃ ಜನಪದ ಆಸ್ತಿಗಳು; ಜನಪದವಾಗಿಯೇ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಈ ಆಸ್ತಿ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿದ್ದು ಮಾತ್ರ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ. ವಿದ್ವಾಂಸ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿತ ವಿದ್ಯೆಯಾಗಿಯೇ ಈವರೆಗೂ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ. ಈ ನಡುವೆ ಶ್ರಮಪಟ್ಟಲ್ಲಿ, ಕುಸ್ತಿಯ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯ ಬಗೆಗೆ ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದರೂ ಗರಡಿಯ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯ ಬಗೆಗೆ ಹೇಳುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಕಷ್ಟದಾಯಕ ವಾದ ಕೆಲಸವೇ ಆಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಗರಡಿಯ ಇತಿಹಾಸದ ಬಗೆಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಯಾವುದೇ ಮೂಲಗಳು ದೊರೆಯುವುದು ನಮಗೀಗ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಗರಡಿಕಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಗಂಭೀರವಾದ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆದಂತೆ ಕಂಡು ಬರು ವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಇದೊಂದು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿತ ವಿದ್ಯೆಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದೆ. ಬಹುಶಃ ಗರಡಿಕಲೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಸೋದರ ಸಂಬಂಧೀ ಕಲೆಗಳು ಅತೀ ಒರಟಾದವುಗಳು ಎನ್ನುವ ಮನೋಭಾವನೆ ವಿದ್ಯಾವಂತ ರಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿರುವುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಗರಡಿಕಲೆಯ ಕುರಿತು, ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರಾಚೀನತೆ ಕುರಿತು ಗುರುತಿಸುವುದು ಅಧ್ಯಯನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಹು ತೊಡಕಿನದಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಮಲೆಯಾಳಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಟ ಕೃತಿಗಳಂತೆ ಜನಪದ ಕೃತಿಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಬೆಳೆದು ಬಂದಿವೆ. ಕೇರಳದ ಈ ನಾಡೋಡಿ ಪಾಡ್ದು(ನಾಡ ಹಾಡು-ಜನಪದ ಹಾಡು)ಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಮಲಬಾರಿನ ವಡಕ್ಕನ್ ಪಾಟ್ಟ್ ಪ್ರಮುಖವಾದುದು. ಈ ವಡಕ್ಕನ್ ಪಾಟ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ತುಳುನಾಡಿನ ಗರಡಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಪೂರ್ವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಲೆಯಾಳಿಗಳು ತುಳುನಾಡಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗುರುಗಳನ್ನು (ಉಸ್ತಾದ್) ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಗರಡಿಕಲೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದೂ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲಾವಧಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ವೀರಯೋಧರ ಬಾಲ್ಯ ಕಾಲದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಗರಡಿಕಲೆ ಕಲಿಯಲೆಂದೇ ತುಳುನಾಡಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಲ್ಲವೆ ತುಳುನಾಡಿನಿಂದ ಗುರುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ತುಳು ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮಲೆಯಾಳಿ ಭಾಷೆಯ 'ಮತ್ತೂರು ಕಣ್ಣಪ್ಪನ್ ಚೇಗವರ್' ಎನ್ನುವ ಜನಪದ ಕಥನ ಕವನದಲ್ಲಿ ಚೇಗವರ ಮಗನು ತುಳುವ ಗರಡಿಗೆ ಬಂದು ಇಲ್ಲಿನ ಗರಡಿ ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಅಡವುಗಳನ್ನು (ಡಾವು/ಪಟ್ಟು) ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದನು ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಹದಿನೇಳನೇ ಶತಮಾನದ ಮಲೆಯಾಳಿ ಭಾಷೆಯ ಜನಪದ ಕವಿ ತುಂಜನ್ ನಂಬಿಯಾರನು ತುಳುನಾಡಿನ ದ್ರೋಣಂ ಪಳ್ಳಿ ಆಚಾರ್ಯರ ಮೂಲಕ ಗರಡಿ ವಿದ್ಯೆ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದರೆಂದು ಮಲೆಯಾಳಿ ಕವಿ ಚರಿತ್ರೆ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಗರಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಗುರುಕಂಬದ ಆಕೃತಿ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ರೀತಿ, ಆರಾಧಿಸುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕಂಡಾಗ, ಇದು ಆಧುನಿಕ ವ್ಯಾಯಾಮ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮಲ್ಲಕಂಬವನ್ನು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಲುವುದು. ಬಹುಶಃ ಗುರು ಕಂಬವೇ ಮಲ್ಲಕಂಬವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಾಡು ಹೊಂದಿರಬಹುದು.

ಗುರು ಕಂಬದಲ್ಲಿ ಕಸರತ್ತು ಮಾಡುವ 'ಮಲ್ಲಕಂಬ' ಎನ್ನುವ ವಿದ್ಯೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಬಾಳಂಭಟ್ಟ ದಾದಾ ದೇವರಾ (೧೭೫೫-೧೮೫೨) ಎನ್ನುವವನು ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ತಂದನು. ಇವನು ಎರಡನೇ ಬಾಜಿರಾಯ ಪೇಶ್ವೆಯವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಆಸ್ಥಾನ ಮಲ್ಲನಾಗಿದ್ದನು. ಬಾಳಂಭಟ್ಟನ ಶಿಷ್ಯ ದಾಮೋಧರ ಮೇಘ ಎಂಬಾತನು ಈ ಕಲೆಯನ್ನು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಗುಜರಾತ, ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ ಮುಂತಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದನು. ಇಂತಹ ಮಲ್ಲಕಂಬದ ಮೂಲ ಸ್ವರೂಪವಾದ ಗುರುಕಂಬಗಳನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ಗರಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬರಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮಲ್ಲಕಂಬದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಅರಿಯದೆ ಅದನ್ನು ಕೇವಲ ಪೂಜನೀಯ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಇಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಗರಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕೇರಳದ ಕಳರಿ ಪಯಟ್ಟುವಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಕೇರಳೀಯರ ಮೇಲ್ಮೆಯಾದರೆ ತುಳು ಗರಡಿಗಳ ಗುರುಕಂಬವನ್ನು ಕುಸ್ತಿಕಲೆ ಬೆಳೆದ ಸಂದರ್ಭ ಮಲ್ಲಕಂಬವಾಗಿ ಬಳಸಿ ಕೊಂಡ ಜಾಣ್ಮೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರದ್ದು. ಮಲ್ಲವಿದ್ಯೆಗೆ ಈ ಕಂಬದ ಮೇಲಿನ ವ್ಯಾಯಾಮ ಎಷ್ಟು ಅಗತ್ಯ ಎಂಬುಧನ್ನು ಬಾಳಂಭಟ್ಟ ೧೯ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದ. ಇದು ೧೯ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲೂ ಗರಡಿಮನೆಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದುವೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಆಧಾರ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯ ಕರ್ನಾಟ ಭಾರತ ಕಥಾಮಂಜರಿಯಲ್ಲಿ ಗರುಡಿ, ಗರುಡಿಮನೆ, ಮಲ್ಲರ ಪಟ್ಟುಗಳ ಬಗೆಗೆ ವಿವರವಾದ ಉಲ್ಲೇಖಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಗರುಡಿಮನೆಯ ಆರಂಭಿಸುವ ಮುನ ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ.

ಗರುಡಿಯ ಕಟ್ಟಿತು ನೂರು ಯೋಜನ
ವರೆಯ ವಿಸ್ತಾರದಲಿ ಸಾವಿರ
ಕುರಿಯ ಹೊಯ್ದರು ಪೂಜಿಸಿದರಾ ಚದುರ ಚಂಡಿಕೆಯ (ಆದಿಪರ್ವ, ಸಂಧಿ ೭.೪೦)

ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಗರುಡಿಯ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸುವಾಗ ಚಂಡಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ಚಂಡಿಯನ್ನು, ಹನುಮನನ್ನಲ್ಲ.

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧದ ವರ್ಣನೆಗಳು ಬಂದಾಗ ಮನತುಂಬಿ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ. ಜರಾಸಂಧ-ಭೀಮ, ಭೀಮ-ದುರ್ಯೋಧನರ ನಡುವೆ ಆದ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧದ ವರ್ಣನೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಅವನಿಗೂ ಸಹ ಗರುಡಿಯ ಅನುಭವ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಅರಣ್ಯಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕಿರಾತಾರ್ಜುನೀಯ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಶಿವ ಹಾಗೂ ಅರ್ಜುನನ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧದ ಹಲವಾರು ಪಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಬಿಡಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಬಿಗಿವ ಬಿಡಿಸುವ ಬಿಡಿಸಿದಾಕ್ಷಣ
ತೆಗೆವ ಕಳಚುವ ಕೊಂಬ ಲಳಿಯಲಿ
ಹೊಗುವ ಹತ್ತುವ ಲವಣಿಯಲಿ ಲಾಗಿಸುವ ಹೊರವಡುವ
ಚಿಗಿವ ಬಳಸುವ ಬಂದ ಗತಿಯಲಿ
ಲಗಡಿಸುವ ಲೋಕೈಕವೀರರು ಹೊಕ್ಕು ಹೆಣಗಿದರು (ಅರಣ್ಯಪರ್ವ, ಸಂಧಿ ೫.೨೮)

ಇದರ ಮುಂದಿನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಇದೇ ರೀತಿಯ ವರ್ಣನೆಯು ಬರುತ್ತದೆ.

ಅದೇ ರೀತಿ ಸಭಾಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭೀಮ ಜರಾಸಂದರ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಬರುವ ವರ್ಣನೆಯು ಸಹ ಇದೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿದೆ

ಸಿಕ್ಕರೊಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರುರೆ ಕೈ
ಯಿಕ್ಕು ಹರಿಯರು ಕೊಂಡ ಹೆಜ್ಜೆಯ
ಠಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮೈಗೊಡರು ತಿರಿಮುರಿವುಗಳ ಮಂಡಿಗಳ
ಇಕ್ಕಿದರು ಗಳಹತ್ತದಲಿ ಸಲೆ
ಮಿಕ್ಕಸತ್ರಾಣದಲಿ ಮಿಗೆಸರಿ
ವೊಕ್ಕ ಹಿಡಿದರು ಬಿನ್ನಣದ ಚೊಕ್ಕೆಯಾದ ಜೋಡಿಯಲಿ (ಸಭಾಪರ್ವ. ಸಂಧಿ ೨.೨೮)

ಕವಿ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲರು ತಮ್ಮ ಕೈಕಾಲು ಚಳಕಗಳಿಂದ ಹೇಗೆ ಹೋರಾಡುತ್ತಾ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿಯನ್ನು ಚಿತ್ತು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬುದರ ನೈಜಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ನಂಜುಂಡ ಕವಿಯ ಕುಮಾರ ರಾಮ ಸಾಂಗತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧ ಹಾಗೂ ಪಟ್ಟುಗಳು ಅಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಜೀವನ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಕಂಪಿಲೆಯ ರಾಮನೆಂದೇ ಹೆಸರು ಪಡೆದಿರುವ ಈ ವ್ಯಕ್ತಿ ೧೪ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿದ . ಅವನ ನಿಜಜೀವನವನ್ನೇ ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕವಿ ಕಾವ್ಯ ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಬರುವ ಗುಂಡುಎತ್ತುವ ಸ್ಪರ್ಧೆಯು ಅಂದಿನ ಮಲ್ಲರ ಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರದರ್ಶನದ ಕಲೆಯಾಗಿದೆ.

ಇದೇ ಕೃತಿ ''ರಾಮನಾಥ ಚರಿತೆ''ಯಲ್ಲಿ ಗರಡಿಯ ಬಗೆಗೆ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ.

ಪುರದ ಬಹಿರ್ವಳೆಯದೊಳೆಣ್ದಿಸೆಯೊಳು
ಗರುಡಿಗಳಿಹವದ ಜೊಳಗೆ ಬಿರಿದಿನ
ಬಂಟಗಳ ಬಿಡದೆ ಪಾಡುಗಳನು ಬರಿಸುವಭ್ಯಾಸಿಗಳಿಹರು.

(ರಾಮನಾಥ ಚರಿತೆ, ಪುಟ ೬೮-೭೫)

ಎಂಬ ಪದ್ಯವೊಂದನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಇದು ೧೪೨೫ ರಲ್ಲಿಯೇ ಗರಡಿಗಳಿದ್ದವು ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿಯ ಭರತೇಶ ವೈಭವವು ಸಹ ವಿಜಯನಗರೋತ್ತರದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾದ ಕಾವ್ಯ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬರುವ ಹಲವಾರು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಅಂದಿನ ಜನಜೀವನದ ನೈಜ ಚಿತ್ರಣವಾಗಿದೆ. ಅದೊಂದು ಕಲ್ಪಿತ

ಎನ್ನಬಹುದಾದ ಕಾವ್ಯವಾದರೂ ಸಹ ಅಲ್ಲಿಯ ಘಟನೆಗಳು ಅಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾದ ಘಟನೆಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಬರುವ ಭರತ-ಬಾಹುಬಲಿಯ ಯುದ್ಧದ ವರ್ಣನೆಗಳು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನೋಡಬಹುದು. ಅಲ್ಲಿಬರುವ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧದ ಚಿತ್ರಣದಲ್ಲಿ ಹೀಗಿದೆ:

ಜಟ್ಟಿಗಳುಬ್ಬಿ ಕೋಯೆಂದಾಲ್ತು ಭುಜಗಳ
ತಟ್ಟಿಕೊಂಡೊಡೆಯೆ ಜೀಯೆಂದು
ಥಟ್ಟನೆ ತಿವಿದೊಬ್ಬರೊಬ್ಬರ ತೆಗೆ
ದಿಟ್ಟಾಡಿ ಕೆಡದರೆತ್ತಿತ್ತು

ಎನ್ನುವ ಪದ್ಯವು ಮಲ್ಲಯುದ್ಧದ ವರ್ಣನೆಯೇ ಆಗಿದೆ.

ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ.೧೭೫೦ರಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಷಡಕ್ಷರ ಕವಿಯ ಶಬರಶಂಕರ ವಿಲಾಸದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧದ ಪಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕವಿ ಶಿವ-ಅರ್ಜುನರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

ತಳಹಸ್ತಂ ದಣುವಟ್ಟ ಚೊಪ್ಪಮುರೋಬಂಧಂ ಲತಾಬಂಧಮು
ಜ್ಜ್ವಳಶಾಖಾಚರಬಂಧಮಾಯತಿಕಬಂಧಂ ಡೊಕ್ಕರಂ ಪಟ್ಟಿಸಂ
ವಳಯಾವೇಷ್ಟನಮಾಹತಂ ಭುಜಗಬಂಧಂ ತೋರಹತ್ತಂ ಶಿರೋ
ವಳಯಂ ಬಾಹುತಳಂ ಚಮತ್ಕರಿಸೆ ನಾನಾ ಕೌಶಲಂದೋಱಿದರ್

(ಶಬರಶಂಕರ ವಿಲಾಸ ಚತುರ್ಥಾಶ್ವಾಸಂ ೭೫)

೧೮ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಇನ್ನೊಂದು ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಯೆಂದರೆ ಕಂಠೀರವ ನರಸರಾಜೇಂದ್ರ ವಿಜಯ. ಮಲ್ಲಯುದ್ಧದ ಬಗೆಗೆ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಈ ಕಾವ್ಯ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧ ಹಾಗೂ ಗರುಡಿಯು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಕಾಲವಾಗಿದ್ದು, ಇದು ವಿಜಯನಗದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಗರುಡಿಯ ಮುಂದುವರಿಕೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮಲ್ಲರ ವೇಷಭೂಷಣಗಳು, ಮಲ್ಲಯುದ್ಧದ ಪಟ್ಟುಗಳು, ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳ ಬಗೆಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಾಹಿತಿ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನೋಡುವುದಾದರೆ

ಕರಕಮಲದೆ ವಜ್ರ ಮುಷ್ಟಿ ಮಸ್ತಕದೊಳು
ಮೆರವ ಕುಂಕುಮ ರಜದಿಂದ
ಕೊರಳ ಪೂಮಾನೆ ಕಸ್ತೂರಿ ಲೇಪನದ ಮಲ್ಲ
ರುರಮಣಿಸಿದರಾಹವಕೆ

ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ಮಲ್ಲರ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ರಾಜನು ನೂರಾರು ಮಲ್ಲರನ್ನು ಸಾಕಿದ್ದನ್ನು ಕವಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಚಾಟವಿಠಲ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲರ ವೇಷಭೂಷಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ
ಚಲ್ಲಣ ಹೊನ್ನುಡ್ಡಿಯಾಣ ಮೇಲ್ಪಗಹಿನ ಕುಲ್ಲಾಯಿ ಕುಂಕುಮ ತಿಲಕಾ
ಗೆಲ್ಲದಿ ಪಿಡಿದ ತಾವಡೆಹೊಲ್ಲಿಗಳಿಂದಮಲ್ಲರೆದ್ದರು ಸಾಧನೆಗೆ
ಮುಗಿದುಟ್ಟ ಕಾಸೆ ಚಿಮರಿ ಬಿಟ್ಟ ಜಡೆ ಪಾದ ಸರಿವಿಟ್ಟ
ಸಾಧನ ಬೊಟ್ಟು ಕರದಲಿ ಸಾಣಖಂಡೆಯವೊಪ್ಪ ಕೆಲವು ಸಿಂಗರಿಸಿ ಸಾಧನೆ ಗೆದ್ದಪವರು

ಸಮರ್ಥ ರಾಮದಾಸ ಎನ್ನುವ ಸಂತರು ಸುಮಾರು ೧೨೦೦ ಹನುಮಂತನ ಗುಡಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದರೊಂದಿಗೆ, ಅಷ್ಟೇ ಗರಡಿಮನೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಇದು ದೈಹಿಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ದೈವಿಕ ಶಕ್ತಿ ಬೆಳೆಯಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಎರಡನೇ ಬಾಜಿರಾಯ, ಮೂರನೇ ಪೇಶ್ವೆ ನಾನಾ ಸಾಹೇಬ ಸ್ವತಃ ತಮಗಾಗಿಯೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗರಡಿಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರಂತೆ. ಹಾಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೨೦ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಾಯಾಮ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದುದಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಡೊಮಿಂಗೊ ಪಯೋಸ್ ಸ್ವತಃ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ್ದು ರಾಯನ ನಡಾವಳಿಗಳನ್ನು ಅರಿತವನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನು ಕೃಷ್ಣ ದೇವರಾಯನ ನಿತ್ಯ ನೈಮಿತ್ತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. "ರಾಜನು ನಿತ್ಯವು ಬೆಳಕು ಹರಿಯುವ ಮುನ್ನ ಒಂದಿಷ್ಟು ಎಳ್ಳೆಣ್ಣೆಯನ್ನು ಮೈಗೂ ತಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಬಟ್ಟೆ ಬರೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು, ಬರೀ ಚಡ್ಡಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಬಹಳ ತೂಕದ ಮಣ್ಣಿನ ಗುಂಡುಗಳನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ಆಡಿಸುವ ಕಸರತ್ತು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ತನ್ನ ಪೈಲ್ವಾನರಲ್ಲೊಬ್ಬನೊಂದಿಗೆ ಕುಸ್ತಿ ಆಡುತ್ತಾನೆ. ನಂತರ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು ಹರಿಯುವವರೆಗೂ ಕುದುರೆ ಸವಾರಿಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಗರಡಿಯ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಮೂಲಗಳ ಕಡೆ ಕಣ್ಣಾಡಿಸಿದರೆ ನಮಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ದೊರಕುವುದು ಗ್ರೀಕ್ ಕವಿ ಪಿಂಡಾರನ ಬರವಣಿಗೆ. ಈತನ ಕಾಲ ಕ್ರಿ.ಪೂ. ೭೭೬. ಈತ ಕುಸ್ತಿಯ ಬಗೆಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಾ -"ಕುಸ್ತಿಯನ್ನು 'ಪ್ಯಾಲೆಸ್ಟ್ರಾ' ಎಂಬ ಕಡೆ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು" ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಪ್ಯಾಲೆಸ್ಟ್ರಾವೇ ಈಗಿನ ಗರಡಿಮನೆಗಳಾಗಿದ್ದವು ಎನ್ನಬಹುದು ಮತ್ತೂ "ಈ ಪ್ಯಾಲೆಸ್ಟ್ರಾಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರೂ ಕೂಡ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು" ಎಂಬ ವಿಚಾರ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಗರಡಿಯ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯನ್ನು ಕ್ರಿ.ಪೂ. ೭೭೬ಕ್ಕೂ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಆಧಾರವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. (ವಿಜಯ ಕರ್ನಾಟಕ, ಪುಟ ೧, ೨೬ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೨೦೦೦) ಗರಡಿಯ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯ ಬಗೆಗೆ ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಆಧಾರಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಅದರ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕುಸ್ತಿಪಂದ್ಯದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ನೋಡಲಾಗಿ ಭಾರತ ಇದರ ಮೂಲ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಭಾರತದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಾದ ಮಹಾಭಾರತ ಮತ್ತು ರಾಮಾಯಣಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಕುಸ್ತಿಪಂದ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ಮಹತ್ವದ ವಿವರಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಕುಸ್ತಿಯ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಕುಸ್ತಿಯ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ೫೦೦೦ ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬಹುದು. ಭೀಮ-ಜರಾಸಂಧ, ಭೀಮ-ದುರ್ಯೋಧನ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ-ಬಲರಾಮ, ಭರತ-ಬಾಹುಬಲಿ, ಹಿಡಂಬ, ಜೀಮೂತ, ಶಲ್ಯ, ಬಕಾಸುರರೇ ಮೊದಲಾದ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳ ಇತಿಹಾಸ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿತಗೊಂಡಿವೆ.

ಸುಮಾರು ಎರಡು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಗ್ರೀಕೋ-ರೋಮನ್ ಕುಸ್ತಿಪಂದ್ಯ ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತೆಂಬುದು ದಾಖಲೆಗಳಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುವುದು. ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನ ರೆನೇಸನ್ಸ್ ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತ ಕುಸ್ತಿಪಟು ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಹಾಗೂ ಎಂಟನೇ ಹೆನ್ರಿ ಅವರ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಕುಸ್ತಿ ಜಗತ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದುದು. ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲೂ ಕುಸ್ತಿ ಹದಿನೈದನೇ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡಿತೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಹಲವು ನಿದರ್ಶನಗಳಿವೆ. ಜರ್ಮನ್ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಲವಾದ ಸುಳಿವುಗಳಿವೆ. ಇದು ಕುಸ್ತಿಯ ವ್ಯಾಪಕತೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿ. ಮನೋಲ್ಲಾಸದ ಈ ಕ್ರೀಡೆ ಅಮೇರಿಕಾದಿಂದ ಕೆನಡಾದವರೆಗೂ ಪಸರಿಸಿತು. ೧೮ ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಶಕ್ತಿಶಾಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಕುಸ್ತಿಪಟು ಟೋಫನ್‌ನನ್ನು ಯುರೋಪಿಯನ್ ಲೇಖಕರು ಮನಸಾರೆ ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ. ೧೯ ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲೂ ಉಜನ್ ಸ್ಯಾನ್‌ಡೋ ಮತ್ತು ಸ್ಯಾಮ್‌ಸನ್ ಧೈರ್ಯವಂತ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳು. ಅವರ ಸಾಧನೆ ಮತ್ತು ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಚಯಿಸಿತು. ಕೆನಡಾದ ಕುಸ್ತಿಪಟು ಜೆಮಿಕಿನ್ಸ್‌ಕೀ ವಿಶ್ವ ವೀರಾಗ್ರೇಸರ ಪದವಿಯನ್ನು ಗಿಟ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಕುಸ್ತಿ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಮೈಲಿಗಲ್ಲಾಯಿತು. ಕ್ರಿ.ಪೂ.೨೩ ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಜಪಾನಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯ ಮೊದಲಿನ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪಂದ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಕುನೋವೋನನ್ನು ವಿಜಯಶಾಲಿಯೆಂದು ಘೋಷಿಸಿತು. ಜಪಾನ್ ಮಾದರಿಯ ಕುಸ್ತಿಕಲೆಗೆ ಈತನೆ ಮೊದಲಿಗ ಎಂದು ಪರಿಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ.೮೫೮ರಲ್ಲಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಬಾಂಬೋಸ್ ಅವರ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳ ನಡುವೆ ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕಾಗಿ ಕಾದಾಟ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾದಾಟ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳ್ಳುವುದು ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯದ ಸೋಲುಗೆಲುವಿನ ನಿರ್ಣಯದೊಂದಿಗೆ. ತರುವಾಯ ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಆರಿಸುವಾಗ ಇಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯ ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಚೀನಾದ ಈ ಪರಿಪಾಠವೇ ತರುವಾಯ ೧೯ ನೇ ಶತಮಾನದ ಸುಮಾರಿಗೆ ಜಪಾನಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. 'ಡಾ.ಝಿಗಾರೋ ಕನ್' ಎನ್ನುವವನು ಹೊಸ ಮಾದರಿಯ ಕುಸ್ತಿ ಕ್ರಮವನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದನು. ೧೭೮೨ರಲ್ಲಿ ಇದನ್ನೆ ಜೂಡೋ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಯಿತು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ಮಂಗೋಲಿಯಾ ಹಾಗೂ ಚೀನಾಗಳಲ್ಲೂ ಸಹ ಹಬ್ಬದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯ ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಕ್ರಿಸ್ತಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಚೀನಾದಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯಗಳು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದುದಾಗಿ ಇತಿಹಾಸದ ಮೂಲಕ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

೧೯ ನೇ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಮಹತ್ವದ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ 'ಜಗಜಟ್ಟಿ' (World Champion Ship) ಪಂದ್ಯ ಮುಖ್ಯವಾದುದಾಗಿತ್ತು. ೧೮೯೩-೯೪ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಭಾರತದ ಕರೀಂಭಾಷ ಎನ್ನುವ ಪೈಲ್ವಾನನು ಅಮೇರಿಕಾದ ಟಾಮ್ ಕ್ಯಾನನ್‌ರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನಂತೆ. ೧೯೦೦ರಲ್ಲಿ ಪ್ಯಾರೀಸ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯದಲ್ಲಿ ಗುಲಾಂ ಎನ್ನುವ ಪೈಲ್ವಾನನು ಟರ್ಕಿಯ ಖಾದರ್ ಆಲಿ ಎನ್ನುವ ಪೈಲ್ವಾನನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಅಮೇರಿಕಾ ಮುಂತಾದ ಐರೋಪ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಜಗಜಟ್ಟಿ ಕಾಳಗಗಳು ನಡೆದು ಹಲವಾರು ಪೈಲ್ವಾನರು ಸೋಲು-ಗೆಲುವುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಂತಹ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಒಲಂಪಿಕ್ ಪಂದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಯು ತನ್ನದೇ ಆದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ. ಕ್ರಿ.ಪೂ.೭೭೬ರಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಒಲಂಪಸ್ ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ಒಲಂಪಿಕ್ ಕ್ರೀಡೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದುದು ಇತಿಹಾಸ ಗೊತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಚಾರವೆ. ಕ್ರಿ.ಪೂ. ೨೦೪ ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ೧೮ನೇ ಒಲಂಪಿಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಹರ್ಕ್ಯೂಲಸ್ ಮತ್ತು ಅನಾಟಯಸ್ ನಡುವೆ ಸ್ಪರ್ದೆ ಏರ್ಪಟ್ಟಿತ್ತಂತೆ.

೧೯೦೪ರಲ್ಲಿ ಸೇಂಟ್‌ಲೂಯಿಸ್‌ನಲ್ಲಿ ೩ನೇ ಒಲಂಪಿಕ್ ಪಂದ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕಾ ಸರಳಶೈಲಿ ಕುಸ್ತಿ (ಎಫ್.ಎಸ್.ಡಬ್ಲ್ಯು) ಅನುಸರಿಸಿ ೯ ಚಿನ್ನದ ಪದಕಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿತು. ೧೯೦೪ರಲ್ಲಿ ಈ ಪಂದ್ಯ ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದಾಗ ಗ್ರೇಟ್ ಬ್ರಿಟನ್-೩ ಅಮೇರಿಕಾ-೭ ಚಿನ್ನದ ಪದಕಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿದವು.

೧೯೨೪ರಲ್ಲಿ ಒಲಂಪಿಕ್ ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದಾಗ ಅಮೆರಿಕ ೪ ಚಿನ್ನ ಮತ್ತು ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಇಟಲ್ಗಿಲನ್ ೧ ಚಿನ್ನವನ್ನು ೩ ಶೈಲಿ ಪದ್ಧತಿ ಮೂಲಕ ಪಡೆದವು. ೧೯೨೮ರಲ್ಲಿ ಒಲಂಪಿಕ್ ಅಮ್ಸಟರ್ ಡ್ಯಾಂಲ್ಲಿ ನಡೆದಾಗ ಸ್ವೀಪನ್ ೨, ಫಿನ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ ೨ ಮತ್ತು ಈಜಿಪ್ಟ್ ೧ ಚಿನ್ನವನ್ನು F.S.W. ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಡೆದವು. ೧೯೩೨ರಲ್ಲಿ ಲಾಸ್‌ಏಂಜಲೀಸ್ ಒಲಿಂಪಿಕ್ ಜರುಗಿದಾಗ ಸ್ವೀಡನ್ ೨, ಲಾಸ್‌ಏಂಜಲೀಸ್ ೧ ಚಿನ್ನ F.S.W ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಡೆದವು. ೧೯೩೬ರಲ್ಲಿ ಒಲಂಪಿಕ್ ಬರ್ಲಿನ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದಾಗ ಸ್ವೀಡನ್ ೧, ಹಂಗೇರಿ ೨, ಫಿನ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್, ಅಮೇರಿಕಾ, ಪ್ರಾನ್ಸ್, ಇಥಾರಿಯಗಳು ತಲಾ ಒಂದರಂತೆ ಚಿನ್ನದ ಪದಕವನ್ನು F.S.W. ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಳಿಸಿದವು.

ಒಲಂಪಿಕ್ (೧೯೪೮) ಪಂದ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದಾಗ ೨೭ ದೇಶಗಳಿಂದ ೨೬೬ ಮಂದಿ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳು ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಸ್ವೀಡನ್ ಮತ್ತು ಟರ್ಕಿ ತಲಾ ೪ ಚಿನ್ನವನ್ನು ಪಡೆದರೆ ಅಮೇರಿಕ ಮತ್ತು ಫಿನ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ ತಲಾ ೧, ಹಂಗೇರಿ ಮತ್ತು ಇಟಲಿ ದೇಶಗಳು ಭಾಗವಹಿಸದೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ಇಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಒಲಂಪಿಕ್‌ನ ಪ್ರಮುಖ ಆಕರ್ಷಣೆ ಎಂದರೆ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯದ ಕುಸ್ತಿಪಟು 'ಕಿಂಸಿ'ಯು ಗಳಿಸಿದಷ್ಟು ಚಿನ್ನವನ್ನು F.S.W. ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಹಿಂದೆ ಯಾರು ಗಳಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ೧೯೫೨ರಲ್ಲಿ ಹೆಲ್ಸಿಂಕಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಒಲಂಪಿಕ್ ಪಂದ್ಯದಲ್ಲಿ ೩೭ ದೇಶಗಳಿಂದ ೪೨೨ ಮಂದಿ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳು ಗ್ರೀಸ್-ರೋಮನ್ ಕಲೆ, F.S.W. ಕಲೆ, ಅಂತೆಯ ರಷ್ಯನ್ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಸ್ವೀಡನ್ ೨, ಅಮೇರಿಕ, ಜಪಾನ್ ತಲಾ ಒಂದು ಚಿನ್ನವನ್ನು F.S.W. ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಗಳಿಸಿದ್ದವು. ಭಾರತದ ಕೆ.ಡಿ.ಯಾದವ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ೫೨ ಕೆ.ಜಿ. ತೂಕವಿರುವವರ ಕುಸ್ತಿ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಚಿನ ಪದಕವನ್ನು ಗಳಿಸಿದನು. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೯೫೬ ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಒಲಂಪಿಕ್ ಪಂದ್ಯದಲ್ಲಿ ರಷ್ಯಾ ಮತ್ತು ಟರ್ಕಿಯ F.S.W. ಕಲೆಗೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿತು.

೧೯೬೦ರಲ್ಲಿ ರೋಂನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಒಲಂಪಿಕ್ ಪಂದ್ಯ ಹಿಂದಿನದಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮವಾಗಿತ್ತು. ೪೭ ದೇಶ ಗಳಿಂದ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳು ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಅತ್ಯಂತ ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಅತ್ಯಧಿಕ ತೂಕ ಹೊಂದಿದ್ದ ಜರ್ಮನಿಯ ಕುಸ್ತಿಪಟುವಾದ ಬ.ಡೈಟ್ರಿಚ್‌ನು ಇದರಲ್ಲಿದ್ದನು. F.S.W. ಕಲೆಯನ್ನು ಬಳಸಿ ಚಿನ್ನವನ್ನು ತರುತ್ತೇನೆಂದು ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಚಿನ್ನವನ್ನು ಗಳಿಸಿದನು.

೧೯೬೪ರಲ್ಲಿ ಜಪಾನ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಲಂಪಿಕ್ ಏರ್ಪಟ್ಟಾಗ ಜಪಾನ್, ಬಲ್ಗೇರಿಯಾ ಮತ್ತು ರಷ್ಯಾ ತಲಾ ಮೂರು ಚಿನ್ನವನ್ನು F.S.W. ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಳಿಸಿದವು. ಹಾಗೆಯೇ ೧೯೭೬ರಲ್ಲಿ ಒಲಂಪಿಕ್ ಮಾಂಟ್ರಿಯಲ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದಾಗಲೂ, ೧೯೮೦ ರಲ್ಲಿ ಒಲಂಪಿಕ್ ಮಾಸ್ಕೋದಲ್ಲಿ ನಡೆದಾಗ ರಷ್ಯಾ ತಂಡವು ಗ್ರೀಸ್-ರೋಮನ್ ಕಲೆ ಮತ್ತು F.S.W. ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಚಿನ್ನವನ್ನು ಗಳಿಸಿ ಚಾಂಪಿಯನ್ ಪಟ್ಟ ಪಡೆಯಿತು. ೧೯೮೪ ರಲ್ಲಿ ಆ್ಯಮ್ಸಟರ್ ಡ್ಯಾಂನಲ್ಲಿ ಒಲಂಪಿಕ್ ಪಂದ್ಯ ನಡೆದಾಗ ರಷ್ಯಾ ಚಿನ್ನವನ್ನು ಗಳಿಸಿ ಕುಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುತ್ವಪಡೆಯಿತು. ೧೯೮೮ರಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕೊರಿಯಾದಲ್ಲಿ ಒಲಂಪಿಕ್ ನಡೆದಾಗ ರಷ್ಯಾವು ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಚಾಂಪಿಯನ್ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಗ್ರೀಸ್ ಮತ್ತು ರೋಮ್ F.S.W. ಕಲೆಯಲ್ಲೇ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಿದವು. ೧೯೬೦ರಲ್ಲಿ ಒಲಂಪಿಕ್ ಲಾಸ್‌ಏಂಜಲೀಸ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದಾಗ F.S.W. ಶೈಲಿಯನ್ನು ಬಳಸಿ ರಷ್ಯಾವು ಅದ್ಭುತ ಜಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿತು.

ಈವರೆಗೆ ನಾವು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯಗಳ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಗಮನ ಹರಿಸಿದ್ದೆವು. ಆದರೆ ಭಾರತೀಯ ಕುಸ್ತಿಗೆ ಪ್ಯಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಕುಸ್ತಿಗಿಂತಲೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಪ್ರಾಚೀನತೆ ಇದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವನ್ನು ಕೂಡ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯತೆ ಇದೆ. ಪಾಶ್ಚ್ಯಾತ್ಯ ಶೈಲಿಯಂತೆಯೇ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ (ಭಾರತದಲ್ಲಿ) ಸಹ ಸರಳ ಶೈಲಿಯ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಪಂದ್ಯಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಪಂದ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದಾರಾಸಿಂಗ್‌ನ ಶೈಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ಪಾಶ್ಚ್ಯಾತ್ಯ ಶೈಲಿ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸ ಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬಹುಶಃ ಈ ರೀತಿ ಪರಿಗಣಿಸಲು, ಮುಖ್ಯಕಾರಣ ಪಾಶ್ಚ್ಯಾತ್ಯ ಶೈಲಿಯನ್ನೇ ಈ ಕಲೆ ಹೋಲುವುದು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಬಿಗಿಯಾದ ಚಡ್ಡಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಧರಿಸಿ ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಯಾಡುವುದು ಭಾರತೀಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ವಾಡಿಕೆ. ಆದರೆ ಪಾಶ್ಚ್ಯಾತ್ಯ ಶೈಲಿ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಗೆಂದೇ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಉಡುಪುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಮ್ಯಾಟ್ (ಚಾಪೆ) ಮೇಲೆ ಕುಸ್ತಿಯಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾರತೀಯ ಪರಂಪರೆಯ ಕುಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಆಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬೆನ್ನು ಕೆಳಗಾಗಿ ಬಿದ್ದರೆ ಅವನು ಆಟದಲ್ಲಿ ಸೋತಂತೆ ಎಂದು ಪರಿಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪಾಶ್ಚ್ಯಾತ್ಯ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸೋಲು-ಗೆಲುವಿನ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಪಾಯಿಂಟ್‌ಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಎರಡೂ ಆಟಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಗೊಳ್ಳುವ ಪಟ್ಟುಗಳು ಮಾತ್ರ ಒಂದೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮರೆಯಬಾರದು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಮಾದರಿಯ ಕುಸ್ತಿ ನಡೆಯುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾವಂತ ಸಮುದಾಯಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರ ನಡೆಸುವ ಪಂದ್ಯಗಳು ಮಾತ್ರ ಹೊಸ ಮಾದರಿಯ ಪಂದ್ಯಗಳಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾರತ ಇನ್ನು ಹಳೆ ಮಾದರಿಯ ಕುಸ್ತಿಯನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ.

ಹೊಸ ಮಾದರಿಯ ಕುಸ್ತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಗ್ರೀಕ್, ರೋಮನ್ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಈ ಗರಡಿಕಲೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಹಿಂದೆ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ಭಾರತವೇ ಗರಡಿಕಲೆಯ ಮೂಲ. ಭಾರತದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಯ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕುಸ್ತಿಯ ಇತಿಹಾಸವು ಸುಮಾರು ೫೦೦೦ ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಹಿಂದೆ ಸರಿಯುತ್ತದೆ.

ಆಧುನಿಕ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಭಗವಾನ್ ಸಿಂಗ್ ಮಹಾವೀರ, ಹರನಾಮ ಸಿಂಗ್, ಮಂಗಳರಾಣಿ, ಸುಖದೇವ ಸಿಂಗ್ ಮುಂತಾದವರು ದೈತ್ಯದೇಹದ ಮಲ್ಲರೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ಭಾರತೀಯ ಕುಸ್ತಿಕಲೆಯು ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದ ಕಾರಣ ಗುಣಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣ ಎಂಬ ಮಾತಿಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿದೆ. ಮಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಹೋರಾಡುವ ಈ ಭಾರತೀಯ ಕುಸ್ತಿಗೆ ಯಾವುದೂ ಸರಿಸಾಟಿಯಾಗದು. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅಳವಡಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅಖಾಡದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವ ಮತ್ತು ಸಮತಟ್ಟಾದ ಪ್ರದೇಶವಿರಬೇಕೆಂಬ ಮಾತಿಗೆ ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಯುರೋಪಿಯನ್ನರು ಕಬಡ್ಡಿ ಆಟದಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹಲವಾರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಮಾರ್ಪಾಟುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಯುರೋಪ್ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯರ ಕುಸ್ತಿಯ ಬಗೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತಿಳಿದುಬರುವ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ಭಾರತೀಯರು ಕುಸ್ತಿಯ ಗುಣಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವ ನೀಡಿಲ್ಲ. ಅವರಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕದ ಸರಳ ಶೈಲಿ ಪದ್ಧತಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಭಾರತೀಯರು ಸ್ಪರ್ಧೆಯನ್ನು ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಬೆಳೆದು ಬಂದಂತೆ ಮಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಸ್ಪರ್ಧಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಚಾಪೆಯ ಮೇಲಲ್ಲ. ಆದರೆ ಯುರೋಪಿಯನ್ನರು ಚಾಪೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ಕುಸ್ತಿಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುವರು. ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವುದು ಸಹಚಾಪೆಯ ಮೇಲೆಯೇ. ಜೊತೆಗೆ ಉಚಿತಕ್ಕೊಪ್ಪುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ F.S.W ನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ಒಂದು ತಂಡವೂ ಇಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವರು.

ಪಾಶ್ಚ್ಯಾತ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯ ಸರಳಶೈಲಿ ಕುಸ್ತಿಯು ಭಾರತವನ್ನು ೧೯೩೨ರಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು. ಇದು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದು ೧೯೪೦ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ. ಮೊದಲಿಗೆ ರುಸ್ತುಂ-ಇ-ಹಿಂದ್ ಎಂಬ ಶಿರೋನಾಮೆಯೊಂದಿಗೆ ಇಂಡೋಪಾಕ್ ತಂಡದ ಜಟ್ಟಿಗಳಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬಂದಿತು. ನಂತರದಲ್ಲಿ 'ಹಿಂದ್ ಕೇಸರಿ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಮರುನಾಮಕರಣ ಹೊಂದಿತು. ತರುವಾಯದ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಕುಸ್ತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಸ್ಥಾಪಿತವಾದವು. 'ಮಹಾಭಾರತ ಕೇಸರಿ' ಎಂಬ ಹೊಸ ನಾಮಕರಣದೊಂದಿಗೆ ಕುಸ್ತಿಯ ಪ್ರಧಾನ ಕೇಂದ್ರವು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಯಿತು. ಈವರೆಗಿನ ಕುಸ್ತಿ ಪದ್ಧತಿಯ (ಭಾರತೀಯ ಶೈಲಿ) ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಪಿಸಾಲ್ಕರ್ ಹಾಗೂ ಸಿ.ಹೆಚ್. ಬಲವಂತಸಿಂಗ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡರು ಹಾಗೂ ಸರಳಶೈಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ವಿ.ಎಂ.ದತ್ತರು ನೇಮಕಗೊಂಡರೆ ಒಟ್ಟಾರೆ ಒಕ್ಕೂಟದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಜಿ.ಎಸ್.ಮಂತರ್‌ದಾಯಿತು.

ಪಾಶ್ಚ್ಯಾತ್ಯ ಸರಳ ಪದ್ಧತಿ ಕುಸ್ತಿ ಇತಿಹಾಸವು ತೀರಾ ಇತ್ತೀಚಿನದ್ದಾಗಿದೆ. ೧೯೫೨ರಲ್ಲಿ ಹೆಲ್ಸಿಂಕಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಒಲಂಪಿಕ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಕೆ.ಡಿ.ಯಾದವ ಬೆಳ್ಳಿಪದಕವನ್ನು ಗಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪಾದಾರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿತು. ಅದೇ ವೇಳೆಗೆ ಹರಿಯಾಣದ ಲೀಲಾರಾಮ್‌ದಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ಪದಕ ಗಳಿಸಿದರೆ (ಕಾಮನ್‌ವೆಲ್ತ್ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯ) ಮಾರುತಿ ಮನೆಗಂಪರ್ ಅಂದಾಳ್ಕರ್ ಮತ್ತು ಮಾಳ್ಕರು ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಏಷ್ಯಾಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ಪದಕ ಗಳಿಸಿದರು.

೧೯೮೨ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಏಷ್ಯಾ ಕುಸ್ತಿ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಪಾಲ್ ಚಿನ್ನದ ಪದಕ ಗಳಿಸಿದರು. ೧೯೮೬ರಲ್ಲಿ ಸಿಯೋಲ್ ಏಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅತ್ಯಧಿಕ ತೂಕದ ದೆಹಲಿಯ ಕರ್ತಾರ್ ಸಿಂಗರು ಸಹ ಚಿನ್ನವನ್ನು ತಂದರು. ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಕಿರಿಯ ಸ್ಪರ್ಧಾಳುಗಳು ವಿಶ್ವ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನವನ್ನು ಕೊಳ್ಳೆಹೊಡೆದರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಮಿತ್ರ ನರೇಶ್‌ಚಂದ್ ರಷ್ಯಾ (USSR) ದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕಡಿಮೆ ತೂಕ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಪರಾಜಯ ಹೊಂದಿದ್ದನು. ೧೯೮೫ರಲ್ಲಿ ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಇಂಡೋ-ರಷ್ಯಾ ಕುಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಜಟ್ಟಿ ರುಸ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಅಂತಯೋ ಜೋಗಿಂದರ್ ವಿಶ್ವಮಟ್ಟದ ವೀರರಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿಪದಕ ತಂದನು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ಹೆಚ್.ಸಿಂಗ್ ಅನೇಕ ಚಿನ್ನದ ಪದಕಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಜಕಾರ್ತದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಏಷ್ಯನ್ ಗ್ರೀಕ್ ರೋಮನ್ ಕುಸ್ತಿಪಂದ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಚಿನ್ನವನ್ನು ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಸಾಧಿಸಿತು. 'ಹಿಂದೂ ಕೇಸರಿ' ಕುಸ್ತಿ ಕೇಂದ್ರದ ಕೆ.ಡಿ.ಯಾದವ್, ಮಾರುತಿ ಮನೆಯರೆ ಆ ವಿಜಯದ ರೂವಾರಿಗಳೆನ್ನಬಹುದು. ದೆಹಲಿಯ ಶಲಾಕ್‌ಲಿಂಗ್‌ನಿಂದ ಹಿಂದು ಕೇಸರಿಯ ಗಣಪತಿ ಅಂಡಾಳ್ಕರ್ ೧೯೬೦ರ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಪರಾಜಯ ಹೊಂದಿದನು. ಇವನು ೧೯೬೨ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಜಕಾರ್ತದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಮಾದರಿಯ ಕುಸ್ತಿ (F.S.W) ಪಂದ್ಯ ಮತ್ತು ರೋಮನ್ ಶೈಲಿ ಕುಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬೆಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಒಂದು ಚಿನ್ನವನ್ನು ಗಳಿಸಿದನು. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಹರೀಶ್‌ಚಂದರ್, ಮೀರಜ್‌ದಾಲ್, ಯುವರಾಜ ಪಾಟೀಲ್ ಮತ್ತು ದಾದು ಜಾಣ್ಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ನಂಬಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾದ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳು. ದೆಹಲಿಯ ಚಂದಿಗರಾಮ, ಸುಭಾಷ್, ಸಂಜಯ್, ಕರ್ತಾರಸಿಂಗ್, ಸತ್ಯಪಾಲ್ ಇವರು ಕುಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರು. ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಕಾಂತ ಪಾಂಡೆ ಏಷ್ಯಾದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದ ಮಲ್ಲರು. ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ ಮಹಾರುದ್ದಿನ್ ಮತ್ತು ಜನಾರ್ದನ್ ಹಾಗೂ ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಪಾತೇಹಸಿಂಗ್ ದೈತ್ಯರೆನಿಸಿದ ಜನಪ್ರಿಯ ಜಟ್ಟಿಗಳು.

ದಿವಾನ್ ಪ್ರತಾಪ್‌ಸಿಂಗ್, ಮಾಮಾ ಮಹಾಲ್, ಗುರುಹನುಮನ್, ಚಂದ್ರಸ್ಥಾಯಿ, ಉತ್ತಮ ಪ್ರಕಾಶ ಬನ್ಸಾಲ್, ಡಾ.ಡಿಸೊಲಲ್, ಸಿ.ಹೆಚ್.ಬಲವಂತಸಿಂಗ್, ಕೆ.ಡಿ.ನಾಯಕ್, ಜಿ.ಎಸ್.ಮದಾರ, ವಿ.ಎಂ. ದತ್ತ, ರಾಜಾಸಿಂಗ್, ಸುರೇಂದ್ರಸಿಂಗ್ ಮತ್ತು ದಾರಸಿಂಗ್ ಮೊದಲಾದವರು ೨೦ ನೇ ಶತಮಾನವು ಕಂಡ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳು.

ಭಾರತೀಯ ಕುಸ್ತಿ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಸರಳ ಶೈಲಿಯ ಕುಸ್ತಿ ಪದ್ಧತಿಯೇ ಅಧಾರವಾಗಿದೆ. ಇದು ಸರಳ ಶೈಲಿ ಪದ್ಧತಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿದ್ದು, ಫಲಿತಾಂಶವನ್ನು ಧೂಮ ಏಳಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಮುಕ್ತಾಯ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮಣ್ಣಿನೊಂದಿಗಿನ ಈ ಕಲೆಯು ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಬಂದ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿದ್ದು ಹಬ್ಬ ಮತ್ತು ಧರ್ಮದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದಡೆ ಬೆರೆಯಲು ಸಹಾಯಮಾಡುತಿತ್ತು. ಹಬ್ಬಗಳು ಮತ್ತು ಸಂತೋಷ ಕೂಟಗಳಲ್ಲಿ ಉಚಿತವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಜಿಸುತ್ತಿದ್ದುದ್ದರಿಂದ ಸಾವಿರಾರು ಜನರ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ವಾಗಿತ್ತು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಚಾರ. ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳು ದೇವರನ್ನು ಹಾಲು-ಬೆಣ್ಣೆ ಯೊಂದಿಗೆ ಪೂಜಿಸಿ ಗೌರವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳು ಕುಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಾ ಹಣವನ್ನು

ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಚ್ಚರಿಪಡಿಸುವ ಇಬ್ಬರು ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಹೆಸರಿಸಲೇಬೇಕು. ಅವರೇ ನರೇಶಚಂದ ಮತ್ತು ಅಶೋಕ್ ಕುಮಾರ್. ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆ ಯಲ್ಲಿರುವ ನರೇಶ್ ಚಂದ್ ರಷ್ಯಾ(USSR)ದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರಿಯ ಕುಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ೨೦೦೦ ಪಂದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಿ ದಾಖಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅಶೋಕ್ ಕುಮಾರ್ ಕೂಡಸು, ೮೦ ಪಂದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಿ ಚಿನ್ನ-ಬೆಳ್ಳಿ ಹಾಗೂ ಕಂಚಿನ ಪದಕಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯಮಟ್ಟದ ಕಿರಿಯರ ಕುಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದ ಕುಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹುರಿಯಾಳುಗಳೆಂದರೆ ರಾಜೇಂದ್ರಸಿಂಗ್ ಚೌಹಾಣ್, ರಾಜೇಂದ್ರಯಾದವ್, ಅಶೋಕ ಕುಮಾರ್, ರಾಜೇಂದ್ರ ವಿಶ್ವ ಸಹೀದ್ ಅಲಿ, ಜೋಗಿಂದರ್ ಸಿಂಗ್ ಹೆಸರು ವಾಸಿಯಾದ ಜಗಜಟ್ಟಿಗಳು. ಅವರ ಮೇಲೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ಆಶಾಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಬಹುದಾಗಿದೆ. ರಾತ್ರಿ ಹಗಲೆನ್ನದೆ ಅಭ್ಯಾಸಗೈದು ಪಂದ್ಯದಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲಲೇಬೇಕೆಂಬ ಅವರ ದೃಢ ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೂ ಅಭಿನಂದಿಸಲೇಬೇಕು.

ಈ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಭಾರತೀಯ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಸ್ಮರಣೀಯವಾದ ಮತ್ತು ಮೇರುಸದೃಶವಾದ ಹೆಸರುಗಳೆಂದರೆ ಗಾಮ ಮತ್ತು ಗುಲಾಂ ಪೈಲ್ವಾನರದ್ದು. ಮೂಲತಃ ಕಾಶ್ಮೀರದವರಾದ ಇವರು ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧಿಕರೂ ಹೌದು. ಗುಲಾಂನು ಗಾಮನ ಮಾವನಾಗಿದ್ದು ಇವರಿಬ್ಬರ ಹೆಸರುಗಳು ಕೂಡ ಕುಸ್ತಿ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದಿವೆ. ಇವರ ಜೊತೆಗೆ ಇಮಾಂಭಾಷ್ ಮುಂತಾದ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳು ಭಾರತೀಯ ಕುಸ್ತಿ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಗುಲಾಂ ಪೈಲ್ವಾನನು ತನ್ನ ಬಾಹುಬಲ ಹಾಗೂ ಸುಂದರ ಮೈಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಹೋದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಜನರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಕೆಲವರಂತೂ ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಅವನ ಮೈಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಇವನೊಬ್ಬ ಉಕ್ಕಿನ ಮನುಷ್ಯ ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಗುಲಾಂ ಪೈಲ್ವಾನನ ಕುಸ್ತಿಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಕೊಡಲು ಬಂದ ಹಣವನ್ನು ಚಿನ್ನದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಶೇಖರಣೆ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ನಡುವಿನಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ತಾನು ಪಡೆದ ಬಿರುದು 'ಜಗಜಟ್ಟಿ' ಹಾಗೂ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಭಾರತದ ತನ್ನ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ತೋರಿಸುವ ಮಹದಾಸೆಯಿಂದ ತಾಯ್ನಾಡಿಗೆ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳಸಿದ. ಆದರೆ ವಿಧಿಯ ಕೈವಾಡ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹೊರಟ ಆತ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ವಿಶಾಲವಾದ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ನೋಡಲು ಮುಂದೆ ಬಾಗಿದಾಗ ತನ್ನ ನಡುವಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಸವರನ್‌ಗಳ ಬಾರಕ್ಕೆ ಮುಂಡೋಲಿ ಹೊಡೆದು ಜಲಸಮಾಧಿಯಾದನೆಂದು ಪ್ರತೀತಿ. ಇಂತಹ ವಜ್ರಕಾಯನಾದ ಜಟ್ಟಿಯು ಬಂಗಾರದ ಬಾರಕ್ಕೆ ಮುಂಡೋಲಿ ಹೊಡೆದಿರಲಾರ. ಬಹುಶಃ ಬೇರೆ ಯಾರೋ ಬಂಗಾರದ ಆಸೆಗಾಗಿ ಮೋಸದಿಂದ ನೀರಿಗೆ ತಳ್ಳಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಉಂಟು ಏನೇ ಆದರೂ ಗುಲಾಂ ತಾಯ್ನಾಡಿಗೆ ಕಾಲಿಡುವ ಮೊದಲೇ ಜಲ ಸಮಾಧಿಯಾದದು ದುರದೃಷ್ಟಕರ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಆದ ಬಹುದೊಡ್ಡ ನಷ್ಟ.

ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೯೧೦ರಲ್ಲಿ ಜಾನ್ ಬುಲ್ ಜಗಜಟ್ಟಿಯ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಲಂಡನ್ನಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದಾಗ ಬಂಗಾಳದ ಹೆಸರಾಂತ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧ ಅಭಿಮಾನಿ ಶರತ್ ಕುಮಾರ್ ಮಿತ್ರ ಆಂಧ್ರದ ಸ್ಯಾಂಡೊ ಹಾಗೂ ಭಾರತದ ಅತಿ ಬಲಿಷ್ಠ

ಎಂದು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದ ಕೆ.ರಾಮಮೂರ್ತಿಯವರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಭಾರತದ ಗಾಮ ಮತ್ತು ಇಮಾಂಭಾಷ್‌ರನ್ನು ಈ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಲಂಡನ್ನಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಲಂಡನ್ನಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೈಲಾಸಂ ಅವರು ಗಾಮಾನಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಸಹಕರಿಸಿ ಅನೇಕ ತಾಂತ್ರಿಕ ನಿಯಮಗಳ ಅಡ್ಡಿಯನ್ನು ತಂದ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರಿಗೆ ಸವಾಲಾಗಿ ನಿಂತು ಈ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಸವಾಲು ಹಾಕಿದ ಪೈಲ್ವಾನರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಬ್ರಿಟೀಷ್ ರಾಜ್ಯದ ಬಿರುದು ರುಸ್ತುಂ-ಎ-ಜಮಾನ್ ಗಳಿಸಲು ನೆರವಾದರು.

ಮೋತಿಲಾಲ್ ನೆಹರೂರವರು ೧೯೩೯ರಲ್ಲಿ ಪ್ಯಾರೀಸ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಕುಸ್ತಿ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಾಗಿ ಸ್ವತಃ ತಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಗುಲಾಮ ಪೈಲ್ವಾನನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ಗುಲಾಮನ ಕುಸ್ತಿಯು ತುರ್ಕಿಸ್ತಾನದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪೈಲ್ವಾನ್ ಮಹಮ್ಮದ್ ಮುದ್ರಾಲ್ ಎನ್ನುವವನ ಸಂಗಡ ತುಂಬಾ ಹೃದಯ ಸ್ಪರ್ಶಿಯಾಗಿ ನಡೆಯಿತು. ತುರ್ಕಸ್ಥಾನದ ಈ ಪೈಲ್ವಾನ್ ತುಂಬಾ ಸುಂದರಾಂಗನೆಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ. ಮೈಕಟ್ಟಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಗುಲಾಂನು ಇವನಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಸಾಟಿಯಲ್ಲ. ಇವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯ ಎರಡು ಸಿಂಹಗಳ ನಡುವಿನ ಕಾದಾಟದಂತೆ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇವರ ಪಂದ್ಯವನ್ನು ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ನೆಹರೂರವರು ತಮ್ಮ ದೇಶದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಎಲ್ಲಿ ನಾಶ ವಾಗುತ್ತದೋ ಎನ್ನುವ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈ ಕುಸ್ತಿ ಕೊನೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸಮನಾಯಿತು. ಆದರೆ ಗುಲಾಮ ತರುವಾಯ ದೇಶ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಕುಸ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದು ದೇಶದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿದನು.

ಕುಸ್ತಿಕಲೆಯ ಕುರಿತು ತುಂಬಾ ಆಸಕ್ತಿ ಇದ್ದ ಶರತ್ ಕುಮಾರ್ ಮಿತ್ರನೆನ್ನುವವರು ೧೯೧೦ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಭಾರತದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪೈಲ್ವಾನರಾದ ಗಾಮಾ, ಇಮಾಂಭಾಷಾ ಮತ್ತು ಅಹಮ್ಮದ್ ಭಾಷಾರನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಲಂಡನ್ನಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದರು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಪೈಲ್ವಾನರನ್ನು ತುಂಬಾ ನಿಕೃಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಲಂಡನ್ನಿನ ಕುಸ್ತಿ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಬೆಂಜಮಿನ್‌ನು ಗಾಮಾ ಮತ್ತು ಅಮೇರಿಕನ್ ಕುಸ್ತಿಪಟು ರೋಲರ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯ ಏರ್ಪಡಿಸಿದರು. ಆಗ ಗಾಮ ಕೇವಲ ಐದು ನಿಮಿಷಗಳೊಳಗೆ ರೋಲರನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಕೆಡವಿ ಸೋಲಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಕೆಲವೇ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ರೋಲರ್ ಆಕಾಶ ನೋಡುವಂತಾಯಿತು. ಆಗಿನಿಂದ ಭಾರತೀಯ ಪೈಲ್ವಾನರ ಬಗ್ಗೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರಲ್ಲಿದ್ದ ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹ ದೂರವಾಯಿತು.

ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಪೈಲ್ವಾನರನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಪೈಲ್ವಾನರು ಸೋಲಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಭಾರತೀಯ ಪೈಲ್ವಾನರು ಶಕ್ತಿಶಾಲಿಗಳೂ ಪ್ರವೀಣರೂ ಎಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟರು.

ಲಂಡನ್ನಿನ ಕುಸ್ತಿ ಆಸಕ್ತರೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ರಷಿಯಾದ ಪೈಲ್ವಾನ 'ಹೆಕೆನ್‌ಸ್ಮಿತ್' ಎಂಬುವವನನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಗರಡಿಪಟುಗಳೊಂದಿಗೆ ಕುಸ್ತಿ ಮಾಡುವಂತೆ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು.

ಆದರೆ ಭಾರತೀಯ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸರಿಯಾದ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳ ಹೆಕೆನ್‌ನು ಲಂಡನ್ನಿಗರ ಕಾಟ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೆಂದು ಸ್ವಿಡ್ಜರ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್‌ಗೆ ತೆರಳಿದನು. ಹೆಕೆನ್‌ನ ಪ್ರಯತ್ನದ ತರುವಾಯ ಲಂಡನ್ನಿಗರು ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂಡದೆ ವಿಶ್ವದ ಮೂರನೇ ಸ್ಥಾನದ ಆಟಗಾರನೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಜೆಬಿಸ್ಕೊ ಎನ್ನುವವನನ್ನು ಗಾಮನ ವಿರುದ್ಧ ಕುಸ್ತಿಯಾಡುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಈ ಪಂದ್ಯವು ಲಂಡನ್ನಿನ ಹಾಲಬೋರ್ನ್ ಎಂಪೈಲ್ ಪೀಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ಈ ಪಂದ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ತುಂಬಾ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ವೀಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಬಹಳ ಜನ ಸೇರಿದ್ದರು. ಗಾಮನ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಆಕ್ರಮಣದಿಂದಾಗಿ ಜೆಬಿಸ್ಕೊ ತತ್ತರಿಸಿದನು. ಪಂದ್ಯ ಗಾಮನ ಪರವಾಯಿತು. ಕೇವಲ ಗಾಮನನ್ನು ಸೋಲಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಜೆಬಿಸ್ಕೊ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ೧೯೨೮ ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಗಾಮ ಮತ್ತು ಜೆಟಿಸ್ಕೊ ನಡುವೆ ಪಾಟಿಯಾಲದ ಅರಸರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯ ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಕೆಲವೇ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಗಾಮ ಜೆಟಿಸ್ಕೊನನ್ನು ಚಿತ್ ಮಾಡಿದನು.

ಸ್ವಿಜ್ಜರ್‌ಲ್ಯಾಂಡನ್ ಪೀಟರ್‌ಸನ್ ಎಂಬ ಪೈಲ್ವಾನನು ಗಾಮನನ್ನು ಸೋಲಿಸಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಪಾಟಿಯಾಲಾ ಮಹಾರಾಜರು ಈ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯವನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದರು. ಪೀಟರ್ ಸನ್ ತಾನು ಸೋತರೂ, ಗೆದ್ದರೂ, ಎದುರಾಳಿಗೆ ರೂ. ೨೫,೦೦೦ ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಕರಾರು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕುಸ್ತಿ ಕಣಕ್ಕಿಳಿದನು. ಈ ಕುಸ್ತಿ ಪಾಟಿಯಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯಿತು. ಪೀಟರ್‌ಸನ್ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದಂತೆ ದೇಹಕ್ಕೆಲ್ಲ ಜಿಡ್ಡಿನ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಲೇಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಇವನು ಜಿಡ್ಡನ್ನು ದೇಹಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡ ಬಗ್ಗೆ ಗಾಮ ಆಕ್ಷೇಪಿಸಲಿಲ್ಲ. ಗಾಮನು ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣನ್ನು ಪೀಟರ್ ಸನ್ ದೇಹಕ್ಕೆ ಎರಚಿದನು. ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣು ದೇಹಕ್ಕೆ ಆವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಗಾಮಾ ಅವನಿಗೆ ಪಟ್ಟನ್ನು ಹಾಕಿ ಮಣ್ಣು ಮುಕ್ಕಿಸಿದನು. ಕರಾರಿನಂತೆ ರೂ. ೨೫,೦೦೦ ಪಡೆದು ತನ್ನ ದೇಶಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಹೋದನು.

ಭಾರತೀಯ ಪೈಲ್ವಾನರನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಮೊದಲಿಗೆ ನೆನಪಾಗುವುದೇ ಗಾಮನ ಹೆಸರು. ಗಾಮ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಚಲಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆಂದರೆ, ಇಂದಿಗೂ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಗಾಮ ದಂತಕತೆಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಯಾರಾದರೂ ಜಗಳವಾಡುವಾಗ ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೆದರಿಸಿದರೆ ಮೊದಲಿಗೆ ಹೇಳುವುದೇ "ನೀನೇನು ದೊಡ್ಡ ಗಾಮ ಏನು" ಎಂದು ಭಾರತದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಹಬ್ಬಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಗಾಮನದಾಗಿದೆ. ಗಾಮನ ಕೊನೆಗಾಲದ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿ ಮಾತ್ರ ತುಂಬಾ ಚಿಂತಾಜನಕವಾಗಿದ್ದುದಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಭಾರತದ ಬಹುತೇಕ ಪೈಲ್ವಾನರ ಕೊನೆಗಾಲದಂತೆಯೇ ಗಾಮನ ಕೊನೆಯಾಯಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಚಂದಾ ಎತ್ತಿ ಗಾಮನ ಅಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತಂತೆ. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಗರಡಿಕಲೆ ಜೀವಂತವಾಗಿರುತ್ತದೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಗಾಮನ ಹೆಸರು ಅಜರಾಮರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ ೨

ಗರಡಿಗಳು ಎಂದರೇನು

ಅಧ್ಯಾಯ ೨

ಗರಡಿಗಳು ಎಂದರೇನು

ಗರಡಿ ಎಂದಾಕ್ಷಣ ಕುಸ್ತಿ ಎಂದು ಪರಿಭಾವಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಗರಡಿ ಎನ್ನುವುದು ಕುಸ್ತಿಯಾಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಾಧನಾ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿರುವಂಥದ್ದು, ಮತ್ತು ಕುಸ್ತಿಮಾಡುವವನ ಪೂಜನಾ ಸ್ಥಳವದು.

ಗರಡಿ ಎನ್ನುವುದು ಬಹುಶಃ 'ಗರುಡ' ಎನ್ನುವ ಪದದಿಂದ ಬಂದಿರಬೇಕು. ಇದೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹರಿಹರದ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ್‌ರವರು ಪಡುತ್ತಾರೆ. ''ಗರುಡ ಎಂದರೆ ಅಂಗ ರಕ್ಷಕ, ಅಂಗರಕ್ಷಕನಿಗೆ ಮಲ್ಲವಿದ್ಯೆ ಅಥವಾ ಕುಸ್ತಿಯ ಜ್ಞಾನ ಅವಶ್ಯ, ಅದನ್ನು ರೂಢಿ ಮಾಡುವ ಸ್ಥಳ ಗರಡಿ''[೧] (ಇತಿಹಾಸ ದರ್ಶನ, ಪುಟ ೩೨೦:೧೯೯೯).

ಗರಡಿಗಳೆಂದರೆ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳು ತಾಲೀಮು ನಡೆಸುವ ಸ್ಥಳ ಎಂದೆನ್ನಬಹುದು.

ಕೇರಳದ ಕಳರಿಯು ಬಹುಶಃ ಗರಡಿ ಎನ್ನುವ ಶಬ್ದದಿಂದಲೇ ಬಂದಿರಬೇಕು. ಕೇರಳದಲ್ಲಿಯೂ ತಾಲೀಮು ಎನ್ನುವ ಪದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಕೋಟಿ ಚನ್ನಯ್ಯ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ಗರಡಿಗಳು ಎಂದರೆ 'ಗರುಡ'ರನ್ನು ತರಬೇತುಗೊಳಿಸುವ ಸ್ಥಳ ಎಂದರ್ಥ. ಗರುಡ ಎಂದರೆ ಈ ಮೊದಲೇ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದಂತೆ ರಾಜನ ಅಂಗರಕ್ಷಕರು. ಅಂದರೆ ರಾಜನ ಅಂಗ ರಕ್ಷಕರನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ/ತರಬೇತುಗೊಳಿಸುವ ಸ್ಥಳವೇ ಗರಡಿಯಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು.*

ಗರುಡರ ಕುರಿತ ಉಲ್ಲೇಖವೊಂದನ್ನು ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿಯವರು ತಮ್ಮ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಎನ್ನುವ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ''ಹೊಯ್ಸಳರ ರಾಜ ಕುವರ ವಿಷ್ಣು ಸತ್ತಾಗ ಆತನ ಒಂದು ನೂರ ಮಂದಿ ಗರುಡರು ರಾಜನಿಗಾಗಿ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮೂಲಕ ಮರಣ ಹೊಂದಿದರು'' -(ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿ ೧೯೬೪, ಪುಟ ೩೫೦).

ಆದರೆ ಕಾಲ ಬದಲಾದಂತೆ ಗರಡಿಗಳು ಕೇವಲ ಗರುಡರನ್ನು ತರಬೇತುಗೊಳಿಸುವ ಸ್ಥಳಗಳು ಎನ್ನುವ ಸಂಕುಚಿತ ಭಾವನೆ ತೊಲಗಿ, ಕುಸ್ತಿಕಲೆಯ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಬಳಸಬಹುದಾದ ಸ್ಥಳ ಎನ್ನುವ ವಿಶಾಲಾರ್ಥ ಬಂದಿದೆ. ಗರಡಿಗಳು ಎಂದರೆ ಮಲ್ಲವಿದ್ಯೆ ಎಂಬಂತಹ ಕುಸ್ತಿ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಪವಿತ್ರವಾದ ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರವೆಂದು ಪರಿಭಾವಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

೨. ೧. ಗರಡಿ ಪದ ನಿಷ್ಪತ್ತಿ

ಕರಡಿ = ಗರಡಿಯಾಗಿರಬಹುದೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಇದೆ. ಕರಡಿ ಎಂದರೆ ಒಂದು ವನ್ಯ ಪ್ರಾಣಿ ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಚಾರ.

ಕರಡಿಯ ಗುಣ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವಾಗ "ಕರಡಿ ಹಿಡಿತ" ಎನ್ನುವ ಮಾತು ಬಳ್ಳಾರಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿದೆ. ಅಂದರೆ ಕರಡಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡರೆ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟ ಸಾಧ್ಯ ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥ ಇದೆ. (ಬಳ್ಳಾರಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಯಾಡುವ ಗರಡಿಯಾಳುಗಳಲ್ಲಿ ಕರಡಿಯೊಂದಿಗೆ ಕುಸ್ತಿಮಾಡುವುದು ಒಂದು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಚಲಿತವಿದೆ.)

ಕರಡಿ > ಗರಡಿಯಾಗಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ.

ಹಾಗೆ ಗರುಡ ಎನ್ನುವ ಪದದಿಂದ ಗರಡಿ ಎನ್ನುವ ಪದ ಹುಟ್ಟಿರಬೇಕು ಎಂದು ಹರಿಹರದ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ರಾಯರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಗರುಡ ವಿಷ್ಣುವಿನ ವಾಹನ, ಹಾಗೆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅಂಗರಕ್ಷಕನೂ ಗರುಡನೆ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಅಂದರೆ, ಅಂಗರಕ್ಷಕನ ಇನ್ನೊಂದು ಪರ್ಯಾಯ ಪದವೇ 'ಗರುಡ' ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥ ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತ ವಿದ್ದುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಗರುಡ > ಅಂಗರಕ್ಷಕ

ಗರುಡರು ತರಬೇತುಗೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಳ ಗರಡಿಯಾಗಿರಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ.

ಮಲೆಯಾಳಿಯ 'ಕಳರಿ'ಯಿಂದ ಗರಡಿ ಪದ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಿರಬಹುದೆನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ 'ಗರಡಿ ಪದ' ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಗರುಡ > ಗರಡಿಯಾಗಿರಬೇಕು.

'ಗರಡಿ' ಎನ್ನುವುದು ಮೂಲತಃ ದ್ರಾವಿಡ ಶಬ್ದ. ಕನ್ನಡದ ಅರ್ಥಕೋಶದಲ್ಲಿ 'ಗರಡಿ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಶಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆ, ಜಟ್ಟಿ ಕಾಳಗ ಮೊದಲಾದವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವ ಸ್ಥಳ, ವ್ಯಾಯಾಮ ಶಾಲೆ ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥ ವಿದೆ (ಕನ್ನಡ-ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಕೋಶ). "ಮಹಾಕವಿ ಪಂಪನು ೪೦೦ ವರ್ಷಗಳ ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲೂ ಮತ್ತು ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ವರ್ಧಮಾನ ಪುರಾಣವೆಂಬ ಜೈನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲೂ 'ಗರಡಿ' ಶಬ್ದ ವನ್ನು ವ್ಯಾಯಾಮ ಶಾಲೆ ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ್ದಾರೆ" (ತುಳುನಾಡ ಗಾರೋಡಿಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ೧೯೯೦ : ೩). ಬಹುಶಃ 'ಗರುಡ' ಎನ್ನುವ ಶಬ್ದದಿಂದ 'ಗರಡಿ' ಶಬ್ದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗಿರಬೇಕು. "ಅರಸನೋರ್ವನ ರಕ್ಷಣಾರ್ಥ ಆತನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣವನ್ನೂ ಮುಡಿಪಾಗಿಟ್ಟು ಆತ್ಮಾರ್ಪಣೆ ಗೈಯ ತಕ್ಕಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು 'ಗರುಡ'ರೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು (ಅದೇ ಪುಟ ೩). ಹೊಯ್ಸಳರ ರಾಜ ಕುವರ ವಿಷ್ಣು ವಿಧಿ ವಶನಾದಾಗ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಮಂದಿ ಗರುಡರು ಆತ್ಮಾರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು (ನೋಡಿ, ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿ ಎಂ. ಕರ್ನಾಟಕ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ : ೧೯೪೮).

"ಗರಡಿ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ನಾಥ ಪಂಥದ ಜೋಗಿಗಳಿಂದ ಬಂದಿರಬೇಕು. ಅದರ ಮಠಗಳನ್ನು 'ಅಖಾರಾ' ಎಂದು ಕರೆಯುವುದುಂಟು. ಅಖಾರಾ ಅಥವ 'ಅಖಾಡ' ಎಂದರೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಗರಡಿಯೇ ಆಗಿರಬೇಕು (ಬಿ.ಲೀಲಾಭಟ್ ೧೯೮೧). ಇಂದಿಗೂ ಕುಸ್ತಿಯಾಡುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು 'ಅಖಾಡಾ' ಎಂದೇ ಕರೆಯುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಯುದ್ಧ ಕಲೆಗೆ ಅವಶ್ಯವಾದ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾನವನ್ನೇ 'ಗರಡಿ'ಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿರಬೇಕು.

೨. ೨. ಗರಡಿಗಳ ಸ್ವರೂಪ

ಬಹುತೇಕ ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗದ ಗರಡಿಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದೇ ಬಗೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಒಳಗೆ ವಿಶಾಲವಾಗಿ ಹರಡಿಕೊಂಡ ಹಜಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಗರಡಿಮನೆಯ ಬಾಗಿಲು ಅತೀ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮೂರುವರೆ (೩.೫) ಅಡಿಯಿಂದ ನಾಲ್ಕುವರೆ (೪.೫) ಅಡಿಗಳಷ್ಟು ಎತ್ತರವನ್ನು ಬಾಗಿಲು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಬಹುಶಃ ಈ ರೀತಿಯ ಬಾಗಿಲಿಡುವ ಕಾರಣ ಗರಡಿಮನೆ ಪೂಜನೀಯವಾದ ಸ್ಥಳ, ಅಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಎದೆಯನ್ನು ನಿಗರಿಸಿ ನಡೆಯದೆ ಎಲ್ಲರೂ ತಲೆ ಬಾಗಿ ಒಳ ಪ್ರವೇಶಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಈ ಬಾಗಿಲು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನ ಗರಡಿಗಳ ಬಾಗಿಲುಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗ್ರೈನೇಟ್ ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದವುಗಳೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಬಾಗಿಲುಗಳಿರುವ ಗರಡಿಮನೆಗಳು ಸಿಗುತ್ತವಾದರೂ ಅವು ಅತೀ ಅಪರೂಪವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಗರಡಿ ಮನಯ ಬಾಗಿಲಿನ ಇನ್ನೊಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವೆಂದರೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ 'ಚಿಲಕ' ಮತ್ತು ಅಗಳಿ ಇರದೇ ಇರುವುದು. ಕೆಲವೊಂದು ಗರಡಿ ಮನೆಗಳ ಒಳ ಭಾಗದಲ್ಲಿ 'ಅಗಳಿ' ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆಯಾದರೂ ಚಿಲಕವಿರುವ ಬಾಗಿಲಿನ ಒಂದು ಗರಡಿಮನೆಯೂ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಗರಡಿಮನೆಯ ಒಳಭಾಗ ಆದಷ್ಟು ಮರದ ಬೆಳಕನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಗರಡಿಮನೆಗಳಿಗೆ ಚಿಕ್ಕ ಕಿಟಕಿಗಳಿರುತ್ತವೆಯೇ ಹೊರತು ಹೆಚ್ಚು ಗಾಳಿ ಬೆಳಕು ಬರುವಂತಹ ದೊಡ್ಡದಾದ ಕಿಟಕಿಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಗರಡಿಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖ ಇಲ್ಲದೆ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಚಿಕ್ಕ 'ಗುಣೇವು' ಬಿಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಗರಡಿಯ ಪೈಲ್ವಾನರ ಆರಾಧನ ದೈವವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಗರಡಿಮನೆಯ ವಾಸ್ತು : ವಾಸ್ತು ಪ್ರಕಾರವೆ ಗರಡಿಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಿಂಹಾಯ, ಗಜಾಯ, ವೃಷಭಾಯ, ಧ್ವಜಾಯಗಳ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಆಯವಿಟ್ಟು ಗರಡಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಿಂಹಾಯದ ಗರಡಿಮನೆಗಳೇ ಹೆಚ್ಚು.

ಜಗಲಿ : ಗರಡಿಮನೆಯ ಒಳಗೋಡೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಗರಡಿಯ ಜಗಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಧ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಕಣವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸುತ್ತಲಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜಗಲಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಗರಡಿಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಗರಡಿಯ ಒಳಾವರಣದ ಭಾಗವನ್ನು ಜಗಲಿಯಾಗಿಯೂ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಕಣವಾಗಿಯೂ ವಿಭಾಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇಂತಹ ವಿನ್ಯಾಸದ ಗರಡಿಗಳು ತೀರಾ ಅಪರೊಪವೆಂದೇ

ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ಜಗಲಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪೈಲ್ವಾನರ ಕಸರತ್ತಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ 'ಲೋಡು'ಗಳು, ವಿವಿಧಾಕಾರದ ಗುಂಡುಗಳು ದಂಡಿಗೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಇಡಲು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ವ್ಯಾಯಾಮ ಮಾಡಲು ಸಹ ಈ ಜಗಲಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪೈಲ್ವಾನರು ಕುಸ್ತಿಯಾಡುವಾಗ ವೀಕ್ಷಕರು ಈ ಜಗಲಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಕುಸ್ತಿಯನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕಣ/ಅಖಾಡ : ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಗ್ಗಾದ ಪ್ರದೇಶದ ನುಣ್ಣನೆಯ ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಭಾಗವೇ ಕಣ. ಇದನ್ನು 'ಮಟ್ಟಿ' ಎಂದೂ ಸಹ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. 'ಮಟ್ಟಿ' ಎಂದರೆ ಮಣ್ಣು ಎಂದೇ ಅರ್ಥ. ಈ ಅಖಾಡವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ೧೨ x ೧೨ ಮೀಟರ್ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಪೈಲ್ವಾನರ ಕಸರತ್ತುಗಳೆಲ್ಲಾ ನಡೆಯುವುದು ಈ ಕಣ/ಅಖಾಡದಲ್ಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮಟ್ಟಿ ತಯಾರಿಸುವ ಕ್ರಮ : ಈ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ಕಣದಲ್ಲಿ ಹರಡಿದ ನುಣ್ಣನೆಯ ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣಿಗೆ ಮಟ್ಟಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಕ್ರಮ ತುಂಬಾ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ದಿನವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಅಂತಹ ದಿನ ಬಂಡಿ (ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿ)ಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಹುತ್ತಗಳ ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ತರುವಾಯ ಈ ಹುತ್ತಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ಹುತ್ತದ ಮಣ್ಣನ್ನು ಬಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ತರಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಮಣ್ಣನ್ನು ಜರಡಿ ಹಿಡಿದು ಕಣಕ್ಕೆ ಹಾಕಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮಣ್ಣು ಸುಮಾರು ೨-೩ ಅಡಿಗಳಷ್ಟು ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಹಾಕಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ತರುವಾಯ ಈ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಕರ್ಪೂರ, ಜೇಕಿನ ಬೇರಿನ ಪುಡಿ, ಸುಂಗಧಿ ಬೇರಿನ ಪುಡಿ, ದೇವದಾರು ಬೀಜದೆಣ್ಣೆ, ಅರಿಸಿಣ, ಕುಂಕುಮ, ತುಪ್ಪ, ಗಂಧದ ಕೊರಡಿನ ಪುಡಿ, ಎಳ್ಳೆಣ್ಣೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ನಿಗದಿತ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ತರುವಾಯ ತುಂಬಿದ ಕೊಡದ ನೀರನ್ನು ಚುಮುಕಿಸಿ ದೊಡ್ಡದಾದ ಸಲಕೆಯಿಂದ ಪೈಲ್ವಾನರು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮಣ್ಣನ್ನು ಕಡಿದು ಎಲ್ಲಾ ಮೂಲಿಕೆಗಳು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿದ ತರುವಾಯ ಈ ಮಣ್ಣು ಗರಡಿಯ 'ಮಟ್ಟಿ'ಯಾಗಿ ತಯಾರಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಮಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಯಾಡಿದರೆ ಪೈಲ್ವಾನರ ಸ್ನಾಯುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಲ ಬರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಹಾಗೆ ಮೈ-ಕೈ ಶೂಲೆ ಮುಂತಾದವು ಇದ್ದರೆ ಈ ಮಟ್ಟಿಯ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ನಿವಾರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ನಂಬುಗೆ ಪೈಲ್ವಾನರಲ್ಲಿದೆ. ಪ್ರತಿ ದಿನ ಕುಸ್ತಿಯಾಡುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಪೈಲ್ವಾನರು ತುಂಬಿದ ಕೊಡದ ನೀರನ್ನು ಚುಮುಕಿಸಿ ಸಲಿಕೆ/ಚಲಿಕೆಯಿಂದ ತಿರುಗುಗಡೆಯುತ್ತಾರೆ. (ಮಣ್ಣನ್ನು ಮೇಲೆ ಕೆಳಗೆ ಮಾಡುವುದು) ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕುಸ್ತಿಯಾಡುವಾಗ ದೂಳು ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನ ಗರಡಿಮನೆಗಳು

ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಪಂಜಾಬ್‌ಗಳು ಕುಸ್ತಿಕಲೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡದಂತ ರಾಜ್ಯಗಳಾಗಿವೆ. ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪಂಜಾಬ್ ರಾಜ್ಯವು ಮುಖ್ಯ ವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ತುಂಬೆಲ್ಲಾ ಈ ಕುಸ್ತಿಕಲೆಯು ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿದ್ದು ಹೆಚ್ಚಿನ ದಾಗಿ ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಇಂದಿಗೂ ಸಹ ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಗರಡಿಮನೆಗಳೆ ಹೆಚ್ಚು. ಸುಮಾರು ಎರಡು ನೂರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಗರಡಿಮನೆಗಳು ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿರುವುದು

ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ (ಪ್ರಜಾವಾಣಿ, ೦೮-೧೮ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೯೯೯, ಲೇಖಕ ನಾಗೇಶ್ ಶೆಣೈ,). ಅಲ್ಲದೆ, ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಬೆಂಗಳೂರು, ಬೆಳಗಾವಿ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ದಾವಣಗೆರೆ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿ ಗರಡಿಮನೆಗಳಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಈ ಗರಡಿಕಲೆಯು (ಕುಸ್ತಿ) ಜೀವಂತವಾಗಿ ಇಂದಿಗೂ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳು ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಹೆಸರು ಮಾಡಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಹೊರ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಗರಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಎನ್ನುವ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ತಾಲೂಕಿನ ಗರಡಿಮನೆಗಳು ಬೆಳೆದು ಬಂದ ರೀತಿ, ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯವೈಖರಿ ಮತ್ತು ಅಳಿವು-ಉಳಿವುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೂಲಂಕುಷವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗರಡಿಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಗರಡಿಮನೆಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಕುಸ್ತಿಯಾಡಲು ಗರಡಿಮನೆ ಮತ್ತು ಬಯಲು ಜಾಗಗಳು ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಸ್ಥಳಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪೈಲ್ವಾನರುಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದಂತಹ ಗರಡಿಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಗರಡಿಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ತಾಲೀಮು ಮಾಡಲು ಕರಾವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ದಿನನಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಲು ಜನಗಳಿಂದ ಮರೆಮಾಚಲು ಈ ಗರಡಿಮನೆಗಳು ಅವಶ್ಯಕ. ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಕೈಗೊಂಡ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದುದೆಂದರೆ, ಒಂದು ಗರಡಿಮನೆಗಿಂತ ಮತ್ತೊಂದು ಗರಡಿಮನೆಯ ವಾಸ್ತು, ಶೈಲಿ, ಆಕಾರ, ಕಣ, ಸ್ಥಳ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಂಡುಬಂದಿರುವುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ತಾಲೂಕಿನ ಪ್ರಮುಖ ಗರಡಿಮನೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಅವುಗಳ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನೀಡುವುದು ಮುಖ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದು ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಗರಡಿಮನೆಗಳ ವಿವರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ತಾಲೂಕಿನ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ಗರಡಿಮನೆಗಳು ಐವತ್ತಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾಗಿದ್ದರೂ ಅಧ್ಯಯನದ ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಗರಡಿಗಳು, ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರದ ಗರಡಿಗಳೆಂದು ವಿಭಾಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಗರಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು (೩೦) ಮೂವತ್ತು ಇದ್ದರೆ ಉಳಿದವುಗಳು ಇಂದು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಕೆಲವೊಂದು ಗರಡಿಮನೆಗಳು ನಿರ್ನಾಮವಾಗಿವೆ. ಗರಡಿಮನೆಗಳಿದ್ದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದು ಆಧುನಿಕ ಕಟ್ಟಡಗಳು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿವೆ. ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ಗರಡಿಗಳು ಶಿಥಿಲಗೊಂಡಿದ್ದು ಅವುಗಳನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸಿದ್ದರೆ, ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಮೊದಲಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡಿವೆ. ಅಧ್ಯಯನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಗರಡಿಮನೆಗಳು ರೂಪಾಂತರ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಹಳೆಯ ತಲೆಮಾರಿನಿಂದ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಂತಹ ಗರಡಿಕಲೆ ಹಾಗೂ ಮನೆಗಳನ್ನು ಇಂದು ಆಧುನಿಕವಾಗಿ ಗ್ರಾಮದ ಭಾವಡಿ, ದೇವಸ್ಥಾನ, ಸಮುದಾಯಭವನ, ಮಸೀದಿ, ದನದ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಗಳಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸಿರುವುದು ಖೇದದ ಸಂಗತಿ. ಹಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಗರಡಿಮನೆಗಳು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಳಾಗಿರುವುದು ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಗರಡಿಮನೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವಾಗ ಅವುಗಳ ವಾಸ್ತು ಮತ್ತು ವಿನ್ಯಾಸ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿ ಗರಡಿಮನೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮುಂದೆ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಗರಡಿಮನೆಗಳು ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಕಂಡು ಬಂದಿವೆ. ಸ್ಥಳದ ಆಯ್ಕೆ, ದಿಕ್ಕು, ಎತ್ತರ, ಉದ್ದ, ಅಗಲ, ಒಳಜಾಗ, ಗಾಳಿ, ಬೆಳಕು, ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಭಿನ್ನತೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

ಆಂಜನೇಯಸ್ವಾಮಿ ಗರಡಿಮನೆ - ದೇವಲಾಪುರ

ದೇವಲಾಪುರ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವ ಗರಡಿಮನೆಯ ಆಂಜನೇಯ ಸ್ವಾಮಿ ಗರಡಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನೊಂದಿಗೆ ಹೆಸರಾಗಿದೆ. ಈ ಗರಡಿಯು ಮೊದಲ ಹಂತವಾಗಿ ೧೯೫೫ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು. ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಬಳಿ ತುಂಗಭದ್ರಾ ಆಣೆಕಟ್ಟನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ವೇಳೆ ಮುಳುಗಡೆಯಾದ ಬಸಾಪುರ ತಾರೆಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಪುನರ್ವಸತಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಇಂದಿನ ವಸತಿ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ವಾಸವಾದ ಮೇಲೆ ಈ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ದೇವಲಾಪುರ ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಯಿತು. ಪುನರ್ವಸತಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಚಪ್ಪರದ ಗರಡಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸ ಲಾಯಿತು. ಗ್ರಾಮದ ಯುವಕರು ಸೇರಿ ಕಸರತ್ತು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ವಕ್ತೃಗಳ ಹೇಳಿಕೆ. ಈ ಗರಡಿಯು ಗ್ರಾಮದ ಒಳ ಹೋಗುವ ಮಾರ್ಗದ ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿದೆ. ಇದನ್ನು ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಮುಖ ಮಾಡಿ ಕಟ್ಟಲಾಗಿದ್ದು ನಾಲ್ಕು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಳೆತಲೆಮಾರಿನ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳು ಗ್ರಾಮದ ದುರುಗಮ್ಮ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಹತ್ತಿರ ಚಪ್ಪರದ ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಾಲೀಮು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಚಪ್ಪರದ ಗರಡಿಯ ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸವಾಲು ಹಾಕಿ ಬಂದ ಹಣದಿಂದ ಇಂದಿನ ಗರಡಿಮನೆಯ ಬುನಾದಿ ಮತ್ತು ಅಧಿಷ್ಠಾನದವರೆಗೆ ಕಟ್ಟಲಾಗಿದ್ದಿತು. ತದನಂತರದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಭಿತ್ತಿಯವರೆಗೆ ಏರಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಮುಂದೆ ಹಣವಿಲ್ಲದೆ ನಿಂತು ಹೋಯಿತು. ಗ್ರಾಮದ ಪ್ರಮುಖರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ತಾಲೂಕಿನ ಶಾಸಕರ ಹತ್ತಿರ ಆಹವಾಲನ್ನು ಇಟ್ಟಾಗ ಗೋಡೆಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ನಿಂತಿದ್ದ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಸರಕಾರದ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಶಾಸಕರು ಹಣವನ್ನು ನೀಡಿದ ಮೇಲೆ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗರಡಿಮನೆಯ ಮೇಲಿನ ಛತ್ತನ್ನು ಕಬ್ಬಿಣ, ಸಿಮೆಂಟ್‌ನಿಂದ ಹಾಕಿ ಮುಚ್ಚಲಾಗಿದೆ. ಇಂದು ಈ ಗರಡಿಮನೆಯು ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರಗೊಂಡು

ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಗರಡಿಮನೆಗೆ ಇಂದು ಬಣ್ಣವನ್ನು ಬಳೆಯಲಾಗಿದೆ. ಇಂದಿನ ಗರಡಿಮನೆಯು ೯-೧೧-೨೦೦೨ ರಲ್ಲಿ ಉದ್ಘಾಟನೆಗೊಂಡ ಮೇಲೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಯುವಕರೆಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕುಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವರು. ಗರಡಿಮನೆಯ ಹೊರಭಾಗವು ೨೨ ಅಡಿ ಅಗಲ ೧೯ ಅಡಿ ಉದ್ದವಾಗಿದ್ದು, ಒಳ ಭಾಗ ೧೯ ಅಡಿ ಅಗಲ ೧೭ ಅಡಿ ಉದ್ದವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲಿನ ಬಾಗಿಲು ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಇಡಲಾಗಿದ್ದು, ಎತ್ತರ ೩.೫ ಅಡಿ, ಅಗಲ ೨ ಅಡಿ ೨ ಇಂಚು ಇದೆ. ಗರಡಿಯ ಒಳ ಭಾಗದ ಭಿತ್ತಿಯ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಆಂಜನೇಯಸ್ವಾಮಿ ದೇವರ ಚಿತ್ರಪಟವನ್ನು ಇಟ್ಟಿರುವರು. ಗಾಳಿ ಬೆಳಕಿಗಾಗಿ ಎರಡು ಕಿಂಡಿಗಳನ್ನು ಬಿಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳು ಸಾಧನೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಲಕರಣೆಗಳು ಇರದೆ ಕೇವಲ ಕಲ್ಲಿನ ಗುಂಡುಗಳು ಮಾತ್ರ ಕಂಡುಬಂದಿವೆ. ಕಣದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಅಡಿ ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣನ್ನು ಹಾಕಲಾಗಿದ್ದು, ಈ ಮಣ್ಣನ್ನು ಹನುಮನಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದ ಬೆಟ್ಟದ ಕೆಳಗಡೆಯಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹಾಕಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಗರಡಿಮನೆಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನೀರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳು ತಾಲೀಮು ಮಾಡುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದಿನ ಪಟುಗಳೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ಡಣಾಯಕನ ಕೆರೆಗೆ ಹೋಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ೧.೫ ಕಿ.ಮಿ. ದೂರ ಹೋಗಬೇಕಾಗುವುದರಿಂದ ಗರಡಿಮನೆಯ ಪಟುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಪಟುಗಳ ಹೇಳಿಕೆ.

ಈ ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ತಲೆ ಮಾರಿನವರನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮೊದಲಿನ ತಲೆಮಾರಿನವರಲ್ಲಿ ಉಸ್ತಾದ ಹುಲುಗಪ್ಪ, ಛತ್ರದಳ್ಳಿ ಬಸಪ್ಪ, ಖಾಸೀವಲಿಸಾಬ್, ತಳವಾರು ದೊಡ್ಡ ಹುಲುಗಪ್ಪ, ಛತ್ರದಳ್ಳಿ ದುರುಗಪ್ಪ, ದೊಡ್ಡ ದುರುಗಪ್ಪ ಪ್ರಮುಖರು. ಇವರಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ದುರುಗಪ್ಪನವರು ಉಸ್ತಾದರಾಗಿ ಗರಡಿಮನೆಗೆ ದುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಯುವಕರನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಕುಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿ ಹೊರ ಕಣಗಳಲ್ಲಿ ಪೈಪೋಟಿಗೆ (ಸ್ಪರ್ಧೆಗೆ) ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ಗ್ರಾಮದ ಪಟುಗಳೆಲ್ಲ ಸ್ಮರಿಸುವರು. ಎರಡನೆ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕರಿದುರುಗಪ್ಪ, ಹನುಮಂತಪ್ಪ, ರಾಮಪ್ಪ, ಹೊನ್ನಪ್ಪ, ತಿಮ್ಮಪ್ಪ, ಹಾಲಪ್ಪ, ಸೋಮಪ್ಪ, ರಾಮಚಂದ್ರರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವರು. ಮೂರನೆ ತಲೆಮಾರಿನವರೆಂದರೆ, ಯು.ಆನಂದ, ಕನಕರಾಯ, ಹನುಮಂತಪ್ಪ, ಶೀನಪುತ್ರ, ಚಂದ್ರ, ಚಿಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ ಬಸವರಾಜ, ಹುಲುಗಪ್ಪ, ಪ್ರಶಾಂತ, ಗೋಪಾಲ, ರವಿ, ಕೊಟ್ರೇಶ್, ಸಣ್ಣಹನುಮಂತಪ್ಪ ಮುಂತಾದವರು ಗರಡಿಮನೆಯ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳಾಗಿ ಹೆಸರು ಮಾಡಿರುವರು. ಹಿಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿನವರಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ದುರುಗಪ್ಪನವರ ಹೆಸರು ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಇವರು ನಾಣಿಕೇರಿ ಬುಡಪ್ಪನವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪಳಗಿದ ಪಟುವಾಗಿ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದು ಇವರು ಉಸ್ತಾದ್‌ರಾಗಿ ಪಟುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದಿನ ಯುವ ಪಟುಗಳಲ್ಲಿ ಯು.ಆನಂದ್‌ರವರು ತಮ್ಮ ಸಾಧನೆಯ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮದ ಜನರಲ್ಲಿ ಭರವಸೆಯ ಪಟುವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳ ಕಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಸತತ ತಾಲೀಮು ಇವರನ್ನು ಗ್ರಾಮದ ಉತ್ತಮ ಪಟುವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಸುಮಾರು ಗ್ರಾಮ, ತಾಲೂಕು, ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ, ಹೊಸಪೇಟೆ, ಬಲಹುಂಡಿ, ಪಿಯ್ಯನಹಳ್ಳಿ, ಧಾರವಾಡ, ಹಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಣಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ತಮ್ಮ ಕುಸ್ತಿ ಕಸರತ್ತನ್ನು

ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದು ದೇವಲಾಪುರದ ಗರಡಿಮನೆಯ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳು ಹೊರ ಕಣಗಳಲ್ಲಿ ತಪ್ಪದೆ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಗರಡಿಕಲೆಯ ಉಳಿವಿನ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ. ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರತಿದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಯಂಕಾಲ ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳು ಲಡತ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಪಟುಗಳಿಗೆ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.

ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಗರಡಿ-ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ

ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಗರಡಿಮನೆಯು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಗರಡಿ ಹೆಸರಿನೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಈ ಗರಡಿಮನೆಯು ೧೯೬೦ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು. ಈ ಹಳೆ ಗರಡಿ ಸುಮಾರು ೪೦ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನದು ಎಂದು ವಕ್ತೃಗಳ ಹೇಳಿಕೆ. ನಂತರ ಹೊಸಗರಡಿಯನ್ನು ೧೯೮೦ರಲ್ಲಿ ಪುನರ್ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಗರಡಿಯನ್ನು ಮಂಡಳ ಪಂಚಾಯತಿ ನೆರವಿನಿಂದ ೮೦ ಸಾವಿರ ರೂ. ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆ. ಹಳ್ಳಿಯ ಪೈಲ್ವಾನರಿಗೆ ಇದೊಂದು ಅನುಕೂಲಕರವಾದ ಹೆಸರು ಮಾಡಲು ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಸ್ಥಳವಾಗಿದೆ.

ಗರಡಿಮನೆಯ ಹೊರ ಸುತ್ತಳತೆ ೧೨.೫ ಅಡಿ ಅಗಲ, ೧೦ ಅಡಿ ಉದ್ದವಾಗಿದೆ. ಬಾಗಿಲು ಚೌಕಟ್ಟು ೩ ಅಡಿ ಎತ್ತರ ೨ ಅಡಿ ಅಗಲವಿದೆ. ಗರಡಿ ಒಳ ಕಣದ ಅಳತೆ ೯.೫ ಅಡಿ ಅಗಲ ೭ ಅಡಿ ಉದ್ದವಾಗಿದೆ. ಗೋಡೆಯ ಒಳಮೈಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಹನುಮಂತನ ಭಾವಚಿತ್ರವಿದೆ. ೧೨ ಅಡಿ ಎತ್ತರ ಗೋಡೆಗೆ ಕಬ್ಬಿಣದ ಗರಾಂಡಲ್ ಮತ್ತು ಕರಿಬಂಡೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಮೇಲೆ ಸುರಿಕಿ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಗಾಳಿ ಬರಲು ಚಿಕ್ಕದಾದ ಆರು ಸಣ್ಣ ಕಿಂಡಿಗಳಿವೆ. ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣನ್ನು ಅಖಾಡದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಅಡಿ ಎತ್ತರ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ.

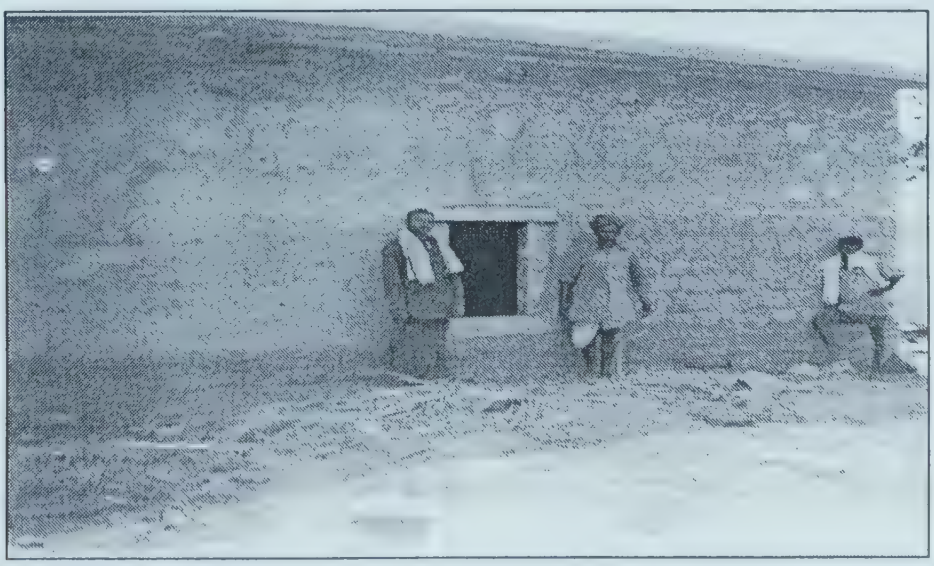
ಗರಡಿಮನೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ನೀರಿನ ತೊಟ್ಟಿ ಇದೆ. ಸ್ನಾನ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಗರಡಿಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಎರಡು ಕಲ್ಲಿನ ಬಂಡೆಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಸರತ್ತಿನ ಗುಂಡುಗಳಿವೆ. ವಾಡಿಗದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಗರಡಿಮನೆ ಇದೆ. ಈ ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳ ಸಾಧನಾ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಲಕರಣೆಗಳಿವೆ. ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣನ್ನು ಹನುಮನಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದ ಬೆಟ್ಟದಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಪೂಜೆ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಗರಡಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಈ ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ತಲೆಮಾರಿನವರನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೊದಲಿನ ತಲೆಮಾರಿನವರಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಸುರೆಪ್ಪ, ಮರಿಯಪ್ಪ, ದೊಡ್ಡ ರಾಮಪ್ಪ, ಚಿದಾನಂದಪ್ಪ, ನಾಗಪ್ಪ, ಹನುಮಂತಪ್ಪ, ಹುಲುಗಪ್ಪ, ಎಲ್.ರಾಮಪ್ಪ, ನಾಗಪ್ಪ, ಕಡ್ಡಿ ಹನುಮಂತಪ್ಪ, ಹನುಮಂತಪ್ಪ ಕೆ., ಹಲಿಗೆ ರಾಮಪ್ಪ, ದೊಡ್ಡ ಹುಲುಗಪ್ಪ ಇವರೆಲ್ಲರು ಗರಡಿಗೆ ದುಡಿದಿದ್ದಾರೆ.

ಇಂದಿನ ಪಟುಗಳಲ್ಲಿ ವೆಂಕಟೇಶ್, ಸಣ್ಣದುರುಗಪ್ಪ, ಎಲ್.ಹನುಮಂತಪ್ಪ, ಎಲ್.ಅಂಜಿನಪ್ಪ, ಗಿಚ್ಚಿ ಹನುಮಂತಪ್ಪ, ಕೆಂಗ್ ಹನುಮಂತಪ್ಪ, ಪರುಶುರಾಮ, ಎಲ್.ನಾರಾಯಣ, ಹೆಚ್. ಮಂಜುನಾಥ ತಮ್ಮ ಸಾಧನೆಯ ಮೂಲಕ ಒಳ್ಳೆಯ ಪಟುಗಳಾಗಿ ಈ ಗರಡಿಗೆ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಗರಡಿಗೆ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿ ಕೀರ್ತಿ ತಂದವರೆಂದರೆ ಲಕ್ಕಿಮರದ ವೆಂಕಟೇಶ ಮತ್ತು ಎಲ್. ಮಂಜುನಾಥ. ವೆಂಕಟೇಶ್ ಇವರು ಉಜ್ಜಿನಿ, ಶಿರಬಿ, ಕೊಟ್ಟೂರು, ಹೊಸಪೇಟೆ, ಕೂಡ್ಲಿಗಿ, ಕಂಪ್ಲಿ, ಗಂಗಾವತಿ, ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ, ಲೋಕಪ್ಪನಹೊಲ, ಲಡಕನಬಾವಿ, ದಾವಣಗೆರೆ, ಹಂಪಿ ಉತ್ಸವ ೨೦೦೧ರಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿ ಈ ಗರಡಿಗೆ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಂತೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಪೈಲ್ವಾನನೆಂದರೆ ಎಲ್.ಮಂಜುನಾಥ. ಇವರು ಶಿರಬಿ, ಹಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ, ಕಂಪ್ಲಿ, ಗಂಗಾವತಿ, ಹರಿಹರ, ದಾವಣಗೆರೆ, ಕೂಡ್ಲಿಗಿ, ಲಡಕನಬಾವಿ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿ ಜಯ ಸಾಧಿಸಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಗರಡಿಗೆ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಗರಡಿಯನ್ನು ಪಂಚಾಯತಿ ಕಟ್ಟೆಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಲ್ಲ ಈ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಯಂಕಾಲ ಸಾಧನೆ ಮತ್ತು ಲಡತನ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಬಡತನದಲ್ಲಿರುವ ಪೈಲ್ವಾನರು ತಮ್ಮ ದುಡಿಮೆ ಸಲುವಾಗಿ ಗರಡಿಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ನೀಡದೆ ತಮ್ಮ ಜೀವನ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ದುಡಿಯುವುದನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಗರಡಿ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮನಸ್ಸು ನೀಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸರಕಾರದ ಕಡೆಯಿಂದ ಯಾವುದೇ ನೆರವು ಸಹಕಾರವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಹಿಂದಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗರಡಿ ಪೈಲ್ವಾನರನ್ನು ಸಾಕುವ ಪದ್ಧತಿ ಇಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಗರಡಿಮನೆಗಳು ಅವನತಿ ಹಿಡಿದಿವೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಕುಸ್ತಿ ಆಡುವ ವಕ್ತೃಗಳು.

ವೆಂಕಟಾಪುರ ಗರಡಿ

ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ ಮುಖ್ಯ ಬೀದಿಯ ಸರ್ಕಲ್‌ನ ಬಲ ಭಾಗ ರಸ್ತೆಯೇ ವೆಂಕಟಾಪುರ ದಾರಿ. ಸುಮಾರು ೩ ಕಿ.ಮೀ.ದೂರದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಗರಡಿಗೆ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಗರಡಿಯಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಹರಿಜನ ಕೇರಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಜನಾಂಗದವರು ಈ ಗರಡಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಸುಮಾರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಬಿದ್ದು ಹೋಗಿತ್ತು. ಈ ಗರಡಿಯು ಊರಿನ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಇದು ೧೯೭೦ರಲ್ಲಿ ಗುಡಿಸಲು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಊರಿನ ಗಣ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಗರಡಿಮನೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ. ಈ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೂ ಹಣ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಗರಡಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಈ ಗರಡಿಯ ಮುಖ್ಯ ಗುರು ಕೆಂಗಪ್ಪ. ಮುಸಲ್ಮಾನ್ ಗುರು ಆಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಸತ್ತ ನಂತರ ಲೋಕಪ್ಪ ಪೂಜಾರಿ ಈ ಗರಡಿ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿ, ಗುರುವಾಗಿ (ಉಸ್ತಾದ್) ಗರಡಿ ಪೈಲ್ವಾನರಿಗೆ ಈಗಲೂ ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಪೈಲ್ವಾನರೆಲ್ಲರು ಸೇರಿ ಹಣ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಸಂಭಾವನೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೌಲಾಲಿ, ಆಂಜನೇಯ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಪೈಲ್ವಾನರಿಂದ ಹಣ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪ್ರತಿ ಗುರುವಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣನ್ನು ಗಾಳೆಮ್ಮನಗುಡಿ ಹಳ್ಳದಿಂದ ತರುತ್ತಿದ್ದರು. ತರುವಾಗ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತರುತ್ತಿದ್ದರು. ಜರಡಿಯಿಂದ ನುಸಿ ಮಣ್ಣು ತೆಗೆದು ಗರಡಿಗೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಣ್ಣಿಗೆ ಔಷಧಿ ಮಿಶ್ರಣ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಸಧ್ಯಕ್ಕೆ ಶಾಸಕರ ಅನುದಾನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಿನ ಗರಡಿಮನೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಉದ್ಘಾಟನೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮುಖಮಾಡಿ ಮೊದಲು ಕಟ್ಟಲಾಗಿತ್ತು. ಗರಡಿಮನೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಲ್ಲಿನ ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆ. ಕಾಂಕ್ರೀಟನ್ನು ಮೇಲ್ಭಾಗಕೆ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಸುತ್ತಲೂ ಕಿಟಕಿಯನ್ನು ಈ ಗರಡಿಮನೆಗೆ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲದಿರುವುದು ವಿಶೇಷ.

ಈ ಗರಡಿಯ ಸುತ್ತಳತೆ ಅಗಲ ೨೩.೮ ಅಡಿ, ಉದ್ದ ೧೯. ೮ ಅಡಿ ಇದೆ. ದೇವರ ಗುಡಿಗೆ ಹೋಲುವಂತೆ ಕಲ್ಲಿನ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಇಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಉದ್ದ ೪.೩ ಅಡಿ, ಅಗಲ ೬ ಅಡಿ ಇದೆ. ಯಾವುದೇ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಗೋಡೆಗೆ ಹಾಕಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಳಗಡೆ ಅಖಾಡದ ಅಳತೆ ೨೦.೧೧ ಅಡಿ ಉದ್ದ, ೧೬.೩ ಅಡಿ ಅಗಲ. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಆಂಜನೇಯ ಮತ್ತು ಮೌಲಾಲಿ ದೇವರ ಗೂಡುಗಳು ಇವೆ. ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣಿನ ಬಾಗಿಲಿನ ಕಟ್ಟಡದಿಂದ ೩ ಅಡಿ ಕೆಳಗೆ ಅಖಾಡವಿದೆ. ೨.೫ ಅಡಿ ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅದರ ಉದ್ಘಾಟನೆ ಗೊಳ್ಳುವುದು ಎಂದು ವಕ್ತೃಗಳ ಹೇಳಿಕೆ.

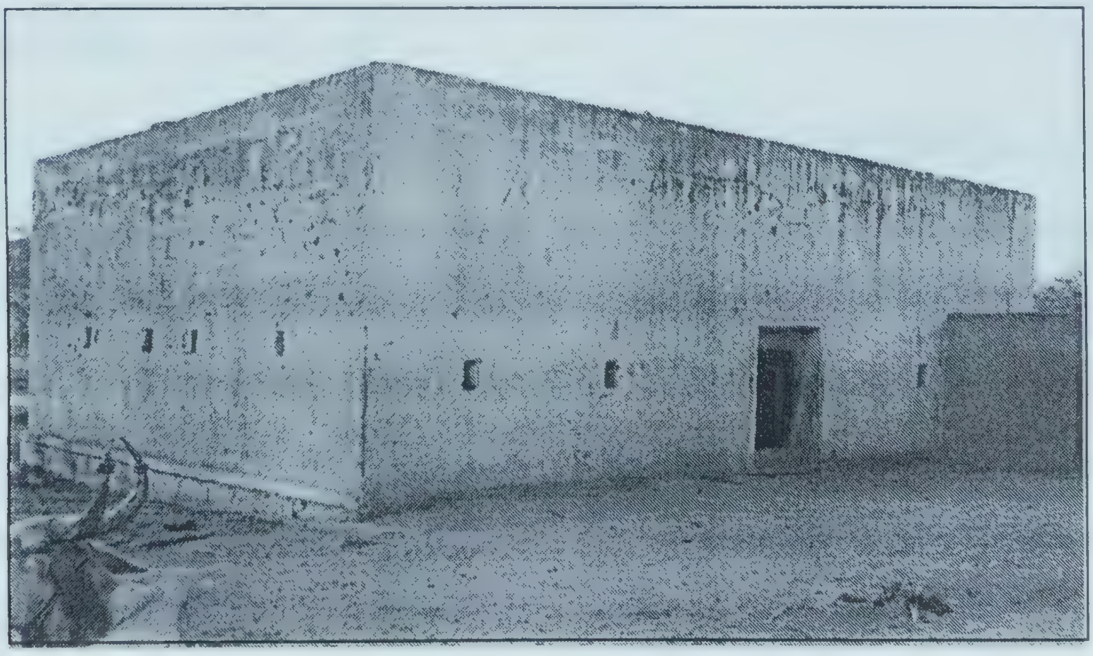
ಈ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಳೇ ಪೈಲ್ವಾನರು ಹೊಸ ಪೈಲ್ವಾನರು ಎಂದು ಎರಡು ಭಾಗ ಮಾಡಿದೆ. ಹಳೆ ಪೈಲ್ವಾನರೆಂದರೆ ಪೂಜಾರಿ ಹರಿಜನ ಲೋಕಪ್ಪ ಇವರು ಈ ಗರಡಿಗೆ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಉಜ್ಜನಿ, ಕೊಟ್ಟೂರು, ಶಿರಬಿ, ಕೂಡ್ಲಿಗಿ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಆಡಿದ್ದಾರೆ. ಶಿರಬಿ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಪರ್ಸಿಕೂಟ ಹಿಡಿದಿದ್ದು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಕಡಗ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಹಳೆ ಪೈಲ್ವಾನರು ತೀರಿಕೊಂಡಿದ್ದುದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಹೆಸರನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಆಗಿಲ್ಲ.

ಹೊಸ ಪೈಲ್ವಾನರಲ್ಲಿ ಈಗ ಗರಡಿಯ ಉಸ್ತಾದ್‌ರಾಗಿ ಪೂಜಾರಿ ಹರಿಜನ ಮೂಕಪ್ಪ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ತಮ್ಮ ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ

ಗಾಳೆಪ್ಪ ಹರಿಜನ, ರಾಮಪ್ಪ ಹರಿಜನ, ನಾಗಪ್ಪ, ಮೂರ್ತೆಪ್ಪ, ಗಾಳೆಪ್ಪ, ಮಾಯಪ್ಪ ಹರಿಜನ, ಮೈಲಾರಿ, ಕೊಳ್ಳಿ ರಾಮಪ್ಪ, ಗಿಡ್ಡಪ್ಪ, ಹನುಮಂತಪ್ಪ, ಗಂಗಪ್ಪ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಮೂಕಪ್ಪ ಉಸ್ತಾದರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪಳಗಿದ ಪೈಲ್ವಾನರು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಗಾಳೆಪ್ಪ ಹರಿಜನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪೈಲ್ವಾನರು. ಹೊಸಪೇಟೆ, ಹಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ, ಹಂಪಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಗುರುವಿನ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ನಂತರ ರಾಮಪ್ಪ ಹರಿಜನ. ಇವರು ಹಂಪಿ, ಹಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿ ಗುರುವಿಗೆ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಗರಡಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಿರುವ ಕಾರಣ ಈಗ ಕುಸ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಗಿತಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೊದಲು ಇದ್ದ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಳಗಿದ ಪೈಲ್ವಾನರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಗರಡಿಯನ್ನು ಪಂಚಾಯತಿ ಕಟ್ಟೆಯನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಆದಾಯವಿಲ್ಲದಾಗಿದೆ. ಯಾವಾಗಲು ಈ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸಾಯಂಕಾಲ ಸಾಧನೆ ಕುಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತಾರೆ. ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಪೈಲ್ವಾನರು ಬರುವುದು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಕಾರಣ ತಮ್ಮ ಬಡತನದಿಂದ ಕುಸ್ತಿಪಟುವಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಈಗಿನ ದುಬಾರಿ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ತಿನ್ನುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ತಮ್ಮ ದಿನನಿತ್ಯದ ಜೀವನದ ಸಲುವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕುಸ್ತಿಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ದುಡಿಮೆಗೆ ಮಾರುಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಪೈಲ್ವಾನರನ್ನು ಸಾಕುವ ಪದ್ಧತಿ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಪೈಲ್ವಾನರಿಗೆ ಸರಕಾರದಿಂದ ಯಾವುದೇ ಧನ ಸಹಾಯ ಇಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಕುಸ್ತಿಯು ಕುಂಠಿತಗೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ ಎಂದು ನೊಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಾರೆ ವಕ್ತೃಗಳು.

ದರ್ಗಾದ ಗರಡಿ

ಈ ಗರಡಿ ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ ಮುಖ್ಯ ಬೀದಿಯ ದಾವಣಗೆರೆ ರಸ್ತೆಯ ಬಲ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡ ರಸ್ತೆಯ ಸ್ವಲ್ಪದೂರದಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಗರಡಿಮನೆಯು ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮುಖಮಾಡಿದ್ದು ೨ನೇ ವಾರ್ಡಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಖಾದರವಲಿ ದರ್ಗಾದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಇರುವುದರಿಂದ ದರ್ಗಾದ ಗರಡಿಮನೆ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ೧೯೯೮ರಲ್ಲಿ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಈ ಗರಡಿಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಲಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಸರಕಾರವು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದು, ಒಂದು ಲಕ್ಷವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಗರಡಿಮನೆಯ ಉದ್ದ ೨೧ ಅಡಿ,

ಅಗಲ ೨೮ ಅಡಿಯಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಒಳಮೊಗ್ಗಲು ಕಣವು ೧೪ ಅಡಿ ಉದ್ದ, ೨೦ ಅಡಿ ಅಗಲವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ೧೨ ಅಡಿ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬೆಳಕಿನ ಕಿಂಡಿಗಳನ್ನು ಬಿಡಲಾಗಿದೆ. ಬಾಗಿಲು ೨.೫ ಅಡಿ ಅಗಲ, ೩ ಅಡಿ ಎತ್ತರವಿದ್ದು ಗಾಳಿ ಬೆಳಕನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು ಇದರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಗರಡಿಮನೆಯನ್ನು ಕಲ್ಲು ಮತ್ತು ಸಿಮೆಂಟಿನಿಂದ ಕಟ್ಟಲಾಗಿದ್ದು ಮೇಲೆ ಸಿಮೆಂಟಿನಿಂದ ಹಾಗೂ ಕಬ್ಬಿಣದಿಂದ ಕಾಂಕ್ರೀಟನ್ನು ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಭೀಮನ್ನು ಹಾಕಲಾಗಿದ್ದು ಇಂದು ಎರಡೂ ಕಡೆ ಬಾಗಿದೆ. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಇದು ಸೋರುವುದು. ರಾತ್ರಿಯ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಸಾಧನ ಮಾಡಲು ಬೆಳಕಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿನ ಪೈಲ್ವಾನರು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವರು. ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಮುಖಮಾಡಿದಂತೆ ಚಿಕ್ಕದಾದ ಗೂಡನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಒಳಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಮೌಲಾಲಿ ಫೋಟೋವನ್ನು ಇಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಮೇಲೆ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನ ಫೋಟೋ ಕೂಡಾ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಗರಡಿಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಕದಗಳಿರದೆ ಖಾಲಿಯಿದೆ.

ಗರಡಿಮನೆ ಒಳಗಿನ ಕುಸ್ತಿಯ ಕಣದಲ್ಲಿ ೨ ಅಡಿ ಮಣ್ಣನ್ನು ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಈ ಮಣ್ಣನ್ನು ಹನುಮನಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಕೆಂಪುಮಣ್ಣನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಗರಡಿಮನೆಯ ಪೈಲ್ವಾನರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಮಣ್ಣನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಸಾಯಂಕಾಲದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಣಕ್ಕೆ ಹಾಕಲಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು.

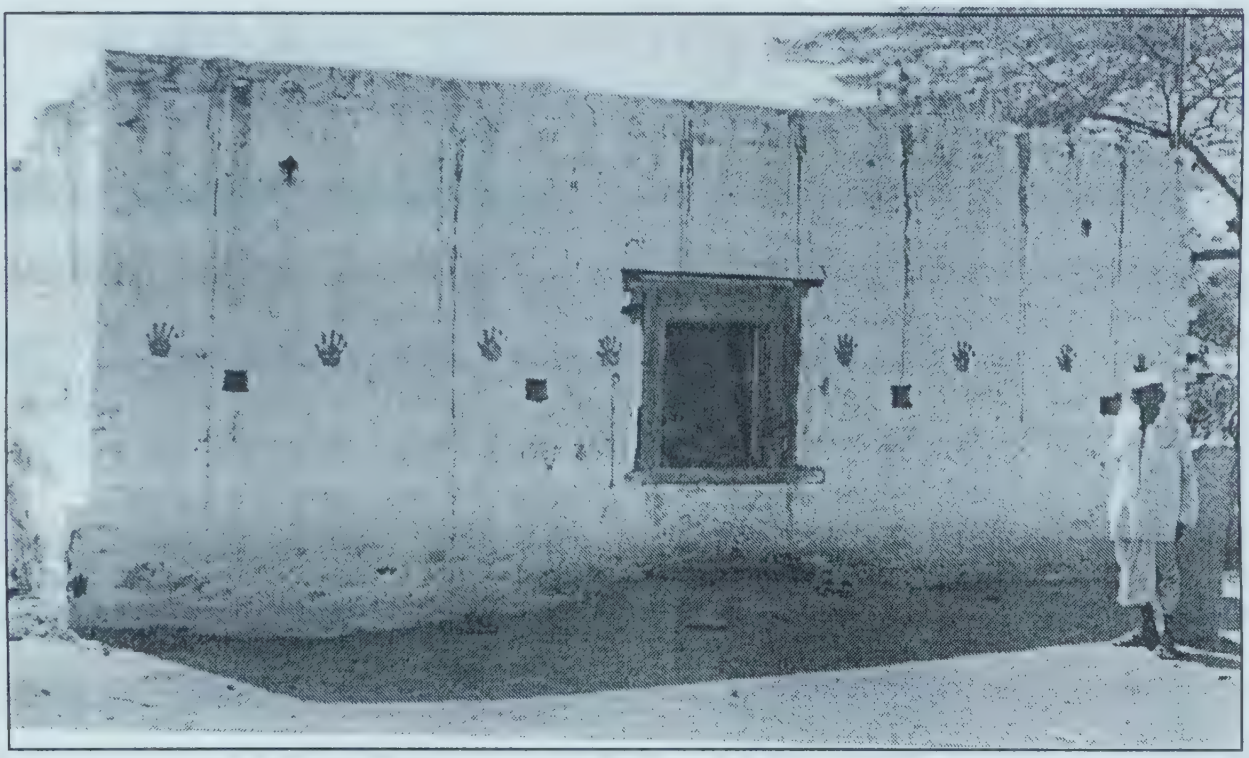
ಗರಡಿಮನೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಸುಣ್ಣ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಬಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಗರಡಿಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಮೈ ತೊಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಣ್ಣದಾದ ಕಟ್ಟಡವಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ನಳವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಗರಡಿಯ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿ ಕೊಳ್ಳದೆ ಕಸ ಬೇಲಿಯು ಬೆಳೆದಿರುತ್ತದೆ.

ಈಗ ಗರಡಿಯ ಉಸ್ತಾದ್‌ರಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಹುಸೇನ್ ಸಾಬ್ ಮತ್ತು ಸೈಪುಲ್ಲಾ ಲಾಳಗೊಂದಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಗರಡಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ತಲೆಮಾರನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಮೊದಲನೇಯ ತಲೆಮಾರಿನಲ್ಲಿ ರೆಡ್ಡಿ ರಾಜಣ್ಣ ಸಾಹೇಬ್ ಪೈಲ್ವಾನ್, ದೊಡ್ಡ ಹುಸೇನಸಾಬ್, ಜಾಕೀರ್ ಹುಸೇನ್ ಇವರು ಈ ಗರಡಿಗೆ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಉಸ್ತಾದ್‌ಗಳಾಗಿ ಈ ಗರಡಿಗೆ ದುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ನಂತರ ದೊಡ್ಡ ಹುಸೇನ್ ಸಾಬ್, ಸಣ್ಣ ಹುಸೇನ್‌ಸಾಬ್, ಇಮ್ಮು ಹೊನ್ನೂರು ವಲೀಸಾಬ್ ರೆಡ್ಡಿ, ಖಾಸೀಂಸಾಬ್, ಖಾಸೀಂ ವಲೀ, ಕತ್ತಿ ಬುರುಡಿ ಫೀರ್ ಸಾಬ್, ಮಕ್ಕುವಸಾಬ್, ಮಾಬುಸಾಬ್ ಕೆ. ಗರಡಿಗೆ ದುಡಿದಿದ್ದಾರೆ.

ದೊಡ್ಡಹುಸೇನ ಸಾಬ್ ಇವರು ತಮ್ರಹಳ್ಳಿ, ಕಡ್ಲೆಬಾಳ, ಹಡಗಲಿ, ಹೂವಿನಹಡಗಲಿ, ಚಿಗಟೇರಿ, ಕೊಟ್ಟೂರು, ಉಜ್ಜಿನಿ, ಕೂಡ್ಲಿಗಿ, ಹರಪನಹಳ್ಳಿ, ಕೊಪ್ಪಳ, ಕಂಪ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಬೇರೆ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಗರಡಿ ಕಲಿಸಲು ಅಂದರೆ ಲೋಕಪ್ಪನ ಹೊಲ, ದೇವಲಾಪುರ, ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ, ವೆಂಕಟಾಪುರ, ಹುಲಿಗಿ ಮುಂತಾದ ಕಡೆ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಶಿಷ್ಯರು ಒಳ್ಳೆಯ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಈ ಗರಡಿಗೆ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ ಪೈಲ್ವಾನನೆಂದರೆ ಸೈಪುಲ್ಲಾ

ಲಾಳಗೊಂದಿ. ಇವರು ಹೊಸ ತಲೆಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಜೊತೆಗೆ ಜಾಕಿತಹುಸೇನ, ಹುಸೇನ ಕೆ. ನೂರೀ, ರೆಡ್ಡಿಹುಸೇನ್, ವರ್ಕಲೀರಾಜ್, ವಲೀಸಾಬ್, ಹೊನ್ನೂರು ಗೂಡುಸಿ, ಇಮಾಮ್‌ಸಾಬ್ ಬಿ. ಈಗ ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ಇವರು ಈ ಗರಡಿಗೆ ಪೈಲ್ವಾನರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಸೈಪುಲ್ಲಾ ಲಾಳಗೊಂದಿ, ಹೊಸಪೇಟೆ, ಹಡಗಲಿ, ಕಡ್ಡಿಬಾಳು, ತಮ್ರಳ್ಳಿ, ದಾವಣಗೆರೆ, ಹರಿಹರ, ಹಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ, ಕೂಡ್ಲಿಗಿ, ಕೊಪ್ಪಳ, ಕಂಪ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿ ಈ ಗರಡಿಗೆ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೂ ಕುಸ್ತಿ ಮಾಡಿ ಈ ಗರಡಿಗೆ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಗರಡಿಯನ್ನು ಪಂಚಾಯಿತಿ ಕಟ್ಟೆಯನ್ನಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿ ಗುರುವಾರ ಹಣವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ಪೈಲ್ವಾನರ ಉತ್ಸಾಹ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಹಿರಿಯ ಪೈಲ್ವಾನರು. ಪೈಲ್ವಾನರನ್ನು ಸಾಕುವ ಪದ್ಧತಿ ಇಲ್ಲವಾದಾಗಿನಿಂದ ಇದರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.

ಹೊಸ ಗರಡಿಮನೆ ವಾಲ್ಮೀಕಿನಗರ

ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ ಮುಖ್ಯ ಬೀದಿಯ ಸರ್ಕಲ್‌ನಿಂದ ದಾವಣಗೆರೆ ರಸ್ತೆಯ ಸ್ವಲ್ಪದೂರದಲ್ಲಿ ಎಡಭಾಗ ದಲ್ಲಿ ಬರುವುದೇ ಹೊಸಗರಡಿಮನೆ. ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿಯ ಅತಿ ಹಳೆಯ ಗರಡಿಮನೆಯೆಂದರೆ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ನಗರದಲ್ಲಿರುವ ಹೊಸ ಗರಡಿಮನೆ ಎಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆದಿದೆ. ಇದು ನಾರಾಯಣದೇವರ ಕೆರೆಯಿಂದ ಮುಳುಗಡೆಯಾದ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಗರಡಿಯಾಗಿದೆ. ಆದಕಾರಣ ಹೊಸ ಗರಡಿಯೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲು ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಯಾವ ಗರಡಿಯು ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಂತರ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕೇರಿಗಳಲ್ಲೂ ಗರಡಿಮನೆಗಳು ಆದವು.

ಇದು ೩ನೇ ವಾರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಜನಾಂಗದವರ ಗರಡಿಯಾಗಿದೆ. ಸುಮಾರು ೫೦ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಬಪೂರಿ ಮಾನಪ್ಪ(ಉಸ್ತಾದ್), ಮುಗಿಲಿ ಭರಮಪ್ಪ, ಬಪೂರಿ ಗಿಡ್ಡ, ಸೋಮಪ್ಪ, ತಳವಾರ ದಡ್ಡೆಪ್ಪ

ಮುಂತಾದವರ ನೆರವಿನಿಂದ ಈ ಗರಡಿಮನೆಯು ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು. ಊರಿನ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಗರಡಿ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗ ಊರಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಗರಡಿಮನೆಯು ಮುಸ್ಲಿಂ ಮತ್ತು ನಾಯಕ ಜನಾಂಗದವರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ಪಡೆದು ತನ್ನ ಉಳಿವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಗರಡಿಮನೆಯನ್ನು ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಬಾಗಿಲು ಮಾಡಿ ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಕಲ್ಲು ಮತ್ತು ಸಿಮೆಂಟ್‌ನಿಂದ ಕಟ್ಟಿರುವರು. ೨೧ ಅಡಿ ಅಗಲವಾಗಿದ್ದು, ೧೭ ಅಡಿ ಉದ್ದವಿದೆ. ೧೨ ಅಡಿ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆ. ಗರಡಿಮನೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ೩ ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ಬಾಗಿಲು ಚೌಕಟ್ಟು ಇದೆ. ೨ ಅಡಿ ಅಗಲವಿದೆ. ಈ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಕದಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿರುವರು. ಬಾಗಿಲನ್ನೂ ೨.೫ ಅಡಿ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಇಡಲಾಗಿದ್ದು, ಸುತ್ತಲಿರುವ ಗೋಡೆಗೆ ೧೩ ಬೆಳಕಿನ ಕಿಂಡಿಗಳನ್ನು ಬಿಡಲಾಗಿದೆ.

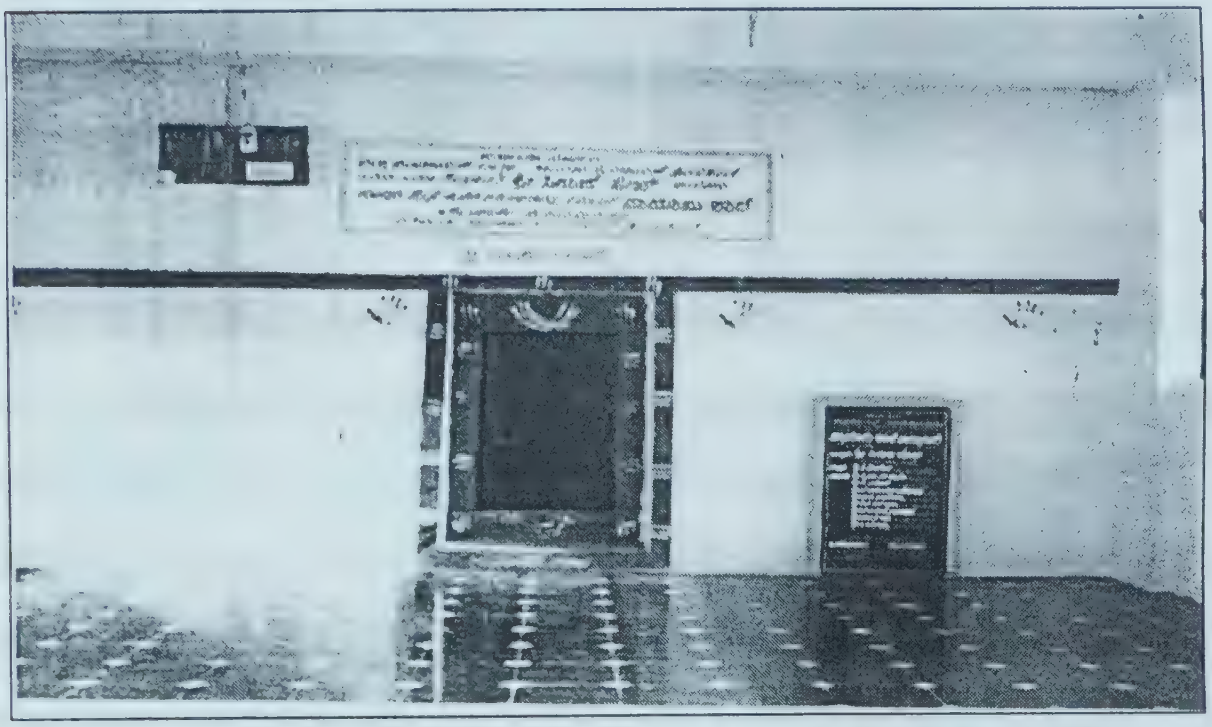
ಈ ಗರಡಿಮನೆಯ ಒಳಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಎತ್ತರದ ಕಟ್ಟೆಯಿದ್ದು, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಖಾಡ (ಕಣ) ಇದೆ. ಇದು ೧೮ ಅಡಿ ಅಗಲ, ೧೪ ಅಡಿ ಉದ್ದವಿದೆ. ೩ ಅಡಿ ಆಳದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು ಇದ್ದು, ೨ ಅಡಿಯಷ್ಟು ಮಣ್ಣನ್ನು ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಗರಡಿಯ ಒಳಗಡೆ ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಅಲ್‌ಮರಾ, ಒಂದು ಕಿಟಕಿ ಮತ್ತು ಒಂದು ದೇವರನ್ನು ಇಡಲು ಕಮಾನಿನ ಆಕಾರದ ಗುಣೇವನ್ನು ಬಿಡಲಾಗಿದೆ. ಇದು ೩ ಅಡಿ ಎತ್ತರ ೨ ಅಡಿ ಅಗಲವಿದೆ. ಗರಡಿಯ ಮೇಲೆ ಎರಡು ತೊಲೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಜಂತಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಲಾಗಿದ್ದು ಮೇಲೆ ಕರಿಯ ಬಂಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮಣ್ಣನ್ನು ಹಾಕಿರುವರು. ಮೇಲಿನ ಜಂತಿಗಳಲ್ಲಿ ೭ ಕಬ್ಬಿಣದ ಬಳೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಲಾಗಿದ್ದು, ಇವುಗಳಿಗೆ ಹಗ್ಗಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಪೈಲ್ವಾನರು ಕಸರತ್ತು ಮಾಡುವಾಗ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಜೋತು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಯಂಕಾಲ ಗರಡಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಗರಡಿಯ ಹಿಂದಿನ ಭಾಗದ ಸ್ಥಿತಿಯು ಶಿಥಿಲವಾಗಿದ್ದು ಮೇಲಿನ ಬಂಡೆಗಳು ಒಡೆದು ಹೋಗಿವೆ. ಮೇಲಿನ ಬಂಡೆಗಳು ಕುಸಿದಿದ್ದು ಹಾಳಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಾಡದೇ ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವರು. ಇಂದು ಬಿದ್ದುಹೋದ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಸರತ್ತನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಇಲ್ಲಿಯೇ ಕಲಿತು ಹೊರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಯನ್ನು ಆಡಿದವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಗರಡಿಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಸಾಮು ಮಾಡಲು ಎರಡು ನಾಲ್ಕಡಿ ಎತ್ತರದ ಬಂಡೆಗಳನ್ನು ಹೂಳಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳು ಸಾಮುವನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಈ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಗರಡಿಯನ್ನು ಪಂಚಾಯಿತಿ ಕಟ್ಟೆಯನ್ನಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಗರಡಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಆದಾಯ ಮೂಲಗಳಿಲ್ಲ. ಪೈಲ್ವಾನರಿಂದ ಹಣ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಪ್ರತಿ ಗುರುವಾರ ಮೌಲಾಲಿ ಮತ್ತು ಆಂಜನೇಯನಿಗೆ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಪೈಲ್ವಾನರಾಗಿ ಗರಡಿಗೆ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದವರು ಹನುಮಂತಪ್ಪ ರೋಗಣ್ಣನವರ್(ಅಡ್ಡ ಹೆಸರು ಪುಟ್ಟಪ್ಪ). ಇವರು ಅನೇಕ ಕಡೆ ಕುಸ್ತಿಯಾಡಿ ಈ ಗರಡಿಗೆ ಜಯವನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಸಮಕಾಲೀನರು ದೊಡ್ಡ ಹುಸೇನ್‌ಸಾಬ್, ಹುಸೇನ್ ಪೀರಪ್ಪ, ತಡ್ಡಿಗೇರ್ ಮಿಯಸಾಬ್, ರೆಡ್ಡಿ ರಾಜಿಣ್ಣಪ್ಪ, ಸಣ್ಣ ಹುಸೇನ್ ಪೀರ್‌ಸಾಬ್, ನಾಲಬಂದಿ ದೊಡ್ಡ ರಾಜಸಾಬ್. ಈಗ ಹನುಮಂತಪ್ಪ ರೇವಣ್ಣನವರು ಈ ಗರಡಿ ಉಸ್ತಾದ್‌ರಾಗಿ, ಈಗಿನ ಪೈಲ್ವಾನರಿಗೆ ಕುಸ್ತಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಮರಡಿ ಸೋಮಪ್ಪ (S.S.L.C.), ಕೆ.ಜಗದೀಶ್ (JODC), ಸಿಗೇನಹಳ್ಳಿ ಮಾರುತಿ, ಗಿಡ್ಡ ಉಮೇಶ್, ಕಾಚಾಟಿ ಅಂಜೀನಿ, ಮ್ಯಾಟಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ, ಮೂಗಲಿ ಅಣ್ಣಪ್ಪ, ಯಂಕಪ್ಪ ಊರ ಮುಂದಲರು, ತಳವಾರ ವೆಂಕಟೇಶ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಈ ಗರಡಿಯ ಪೈಲ್ವಾನರು. ನಮಗೆ ಯಾವುದೇ ಸರಕಾರದಿಂದ ಸಹಕಾರವಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಇದೆ. ಈಗಿನ ದುಬಾರಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ತಿನ್ನುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಯುವಕರು ಬಡತನದಿಂದ ಕುಸ್ತಿ ಬಿಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕೆ ದುಡಿಮೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ, ಇದಕ್ಕೆ ಆಸಕ್ತಿ ಕೊಡದೇ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಪೈಲ್ವಾನರನ್ನು ಹಿಂದಿನಂತೆ ಸಾಕುವ ಪದ್ಧತಿ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಮದಕರಿ ಗರಡಿ

ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿಯ ೫ನೇ ವಾರ್ಡಿನ ಮದಕರಿನಗರದಲ್ಲಿ ಮದಕರಿ ಗರಡಿಮನೆಯಿದೆ. ಈ ಗರಡಿ ಮೊದಲು ನಾರಾಯಣದೇವರ ಕೆರೆಯ ತಳಗಲ ಗರಡಿಮನೆ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಹೊಂದಿತ್ತು. ನಾರಾಯಣದೇವರ ಕೆರೆಯ ಊರು ಮುಳುಗಡೆಯಾದಾಗ ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿಗೆ ವರ್ಗವಾದ ನಂತರ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಗುಡಿಸಲು ಗರಡಿ ಇತ್ತು. ಇದು ನಾರಾಯಣ ದೇವರ ಕೆರೆಯಿಂದ ಮುಂದುವರಿದ ಗರಡಿಮನೆಯಾಗಿದೆ. ಗುಡಿಸಲು ಗರಡಿ ಇದ್ದಾಗ ಗರಡಿಯು ಅಷ್ಟು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಗುಡಿಸಲು ಇದ್ದ ಈ ಗರಡಿಗೆ ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ ವಿಶ್ವನಾಥಶೆಟ್ಟರು ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದರು. ಆಗ ಒಟ್ಟು ಗರಡಿ ಅಳತೆ ೩೯.೫ ಅಡಿ ಉದ್ದ, ೧೮.೫ ಅಡಿ ಅಗಲವಿತ್ತು. ೧೮.೫ ಅಡಿ ಅಗಲ ೨೨.೫ ಅಡಿ ಉದ್ದದ ಒಂದು ಕೋಣೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದರು. ೨ ಅಡಿ ಅಗಲ ೩ ಅಡಿ ಉದ್ದ ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನು ಸಹ ಇಟ್ಟಿದ್ದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಗರಡಿಸಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಪೈಲ್ವಾನರು ಅದನ್ನು ಮಾರ್ಪಾಟು ಮಾಡಿ ಈಗ ಹೊಸಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಶಾಸಕರ ಅನುದಾನ ೨೦೦೨-೦೩ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ೧೯೯೧ರಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದರು. ಆಗ ೨೨ ಅಡಿ ಉದ್ದ ೧೮ ಅಡಿ ಅಗಲ ಅಳತೆಯಲ್ಲಿ ಗರಡಿಮನೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣು ಕಣದ ವ್ಯಾಸ ೧೫ ಉದ್ದ

೧೩.೫ ಅಗಲ ಅಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಗರಡಿಮನೆಯನ್ನು ಪುನರ್‌ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಮುಂದೆ ಮಂಟಪದ ರೀತಿಯ ಆಧುನಿಕ ಕಟ್ಟಡ ಸಹ ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ೨ ಅಡಿ ಅಗಲ ೩ ಅಡಿ ಉದ್ದ ಅಳತೆ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಇಡಲಾಗಿದೆ.

ಗರಡಿಮನೆಯ ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗುಣೇವಿನ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಮೌಲಾಲಿ ಮತ್ತು ಆಂಜನೇಯ ಛಾಯಾಚಿತ್ರ ಇಡಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿ ಗುರುವಾರ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪೈಲ್ವಾನರೆ ಹಣ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಆದಾಯ ಮೂಲಗಳು ಇಲ್ಲ. ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಲೋಡ್, ಗುಂಡು, ಗಜ, ಚಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆಧುನಿಕ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಇಡಲಾಗಿಲ್ಲ.

ಈ ಗರಡಿ ಉಸ್ತಾದ್‌ರಾಗಿ ಹುಸೇನ್‌ಪ್ಪ ಪಾಪಿನಾಯಕನಹಳ್ಳಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಈ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಮರಡಿ ಹುಚ್ಚಪ್ಪನವರು ಒಳ್ಳೆಯ ಪೈಲ್ವಾನರಾಗಿ ದುಡಿದರು. ಈಗ ಅವರು ಸಹ ಗರಡಿಯ ಉಸ್ತಾದ್‌ರಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಕೆಲಸದೊಂದಿಗೆ ಗರಡಿಕಲೆಯನ್ನು ಸಹ ಅಭಿರುಚಿಗಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಗರಡಿಮನೆಗೆ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ ಪೈಲ್ವಾನನೆಂದರೆ ಮರಡಿ ಹುಚ್ಚಪ್ಪ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಕಲ್ ವೆಂಕಟೇಶ್. ಇವರು ಒಂದನೇಯ ತಲೆಮಾರಿನವರು. ಇವರಿಬ್ಬರು ಹೂವಿನಹಡಗಲಿ, ಹುಲಿಗಿ, ಕೊಪ್ಪಳ, ಗುಂಡ, ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಂತೆ ದಿ.ಉದ್ದೇಕಲ್ ವೆಂಕಟೇಶ್ ಸಹ ಹರಪನಹಳ್ಳಿ, ಹೊಸಪೇಟೆ, ಲಡಕನಬಾವಿ, ಲೋಕಪ್ಪನಹೊಲ, ಹಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ, ಹುಲುಗಿ, ಕೊಪ್ಪಳ, ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿ ಗರಡಿಗೆ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ಪರಪಿಪೈಕಿ ಧ್ವಜ ಹಿಡಿದು ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿ ಜಯಸಾಧಿಸಿ ಗರಡಿಗೆ ಅಪಾರ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಬೆಳ್ಳಿ, ಕಡಗ, ಹಣ, ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮರಡಿ ಹುಚ್ಚಪ್ಪನ ಮಗ ಮರಡಿ ರಾಮಾಂಜನೇಯ ಸಹ ತಂದೆಯಂತೆ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೊಸಪೇಟೆ, ಹಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ ಲಡಕನಬಾವಿ, ಲೋಕಪ್ಪನಹೊಲ, ಕಡ್ಲಿಬಾಳ, ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ, ಗಂಗಾವತಿ ಮುಂತಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿ ತಂದೆಯಂತೆ ಈ ಗರಡಿಗೆ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು S.S.L.C. ಪಾಸಾಗಿದ್ದಾರೆ. ೨೦೦೩-೦೪ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಹಂಪಿ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಸಹ ಇವರು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು.

ಈ ಗರಡಿಯ ಪೈಲ್ವಾನರಾದ ಟಿ.ರಮೇಶ್, ರಾಜ, ಭೀಮ, ರಾಘುವೇಂದ್ರ, ಟಿ.ಕೆಂಚಪ್ಪ, ನಾಗರಾಜ ಕೆ., ಸುರೇಶ್ ಸಿ., ಮಂಜುನಾಥ, ಜಂಬುನಾಥ, ರಾಘುವೇಂದ್ರ ಈ ಪೈಲ್ವಾನರಿಗೆ ಸರಕಾರದಿಂದ ಯಾವುದೇ ನೆರವು ದೊರೆಯದೆ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಲು ನಿರಾಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಜಿಮ್, ವ್ಯಾಯಾಮಶಾಲೆ ಬಂದುದರಿಂದ ಅವುಗಳಿಗೆ ಮನಸ್ಸು ಸೋತಿದ್ದಾರೆ. ಆಹಾರ ಕೊರತೆ, ತಮ್ಮ ಬಡತನದ ಬೇಗೆಯಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಪಟುವಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಏಕೆಂದರೆ ಈಗ ಆಹಾರ ಸಾಮಾನುಗಳು ಕೊಳ್ಳಲು ದುಬಾರಿ ಕಾಲವಾಗಿದೆ. ಒಂದೇ ಹೊತ್ತು ಊಟಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ದುಡಿಮೆ ಸಾಕಾಗದ ಕಾರಣ ಕುಸ್ತಿಯಿಂದ ನಿರಾಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕುಸ್ತಿ ಕಲಿಯುವ ಆಸಕ್ತಿ ಈಗ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.

ಮಾರುತಿ ಗರಡಿ

ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ ೬ ನೇ ವಾರ್ಡಿನ, ಮ್ಯಾಗಾರ ಓಣಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರುತಿ ಗರಡಿಯಿದೆ. ಈ ಗರಡಿಯು ೧೯೫೫ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಗರಡಿಗೆ ಮೊದಲು ಗುಡಿಸಲು ಇತ್ತು. ಆಗ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಊರಿನ ಪ್ರಮುಖರಿಂದ ಈ ಗರಡಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಹಿಂದಿನ ಮುಖಂಡರೆಂದರೆ ಕೊಡ್ಲಿ ಮಲ್ಲಪ್ಪ, ಮರಡಿ ಹುಚ್ಚಪ್ಪ, ಸಣ್ಣಯಮುನಪ್ಪ, (ದಿ.) ಮರಡಿ ಕ್ಯಾರಪ್ಪ, (ದಿ.) ಕೆ.ಬಿ.ಭೀಮಪ್ಪ (ದಿ.) ಇವರೆಲ್ಲರು ಸತ್ತುಹೊಗಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಅವರ ತಲೆಮಾರಿನಲ್ಲಿರುವ ಪಟುಗಳೆಂದರೆ ಜಿಗಳೆಪ್ಪ, ದೊಡ್ಡಮಾನಪ್ಪ, ಅಡ್ಡಳಿಗೆ ನಿಂಗಪ್ಪ, ದೊಡ್ಡ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ, ಸಣ್ಣ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಪೈಲ್ವಾನರು.

ಇವರ ನಂತರ ಈಗಿನ ಪಟುಗಳು ಮಂಜುನಾಥ, ಬಿ.ಎಚ್. ಸೋಮಣ್ಣ, ಎಂ.ಸೋಮು, ಶಿವಕುಮಾರ, ವೆಂಕಟೇಶ್, ಸಿದ್ಧ, ಲೋಕೇಶ್, ಕೆ.ಬಿ.ವಿಜಯ್, ಪರುಶುರಾಮ. ಈಗಿನ ಪಟುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ೧೯೯೬-೯೭ನೇ ಸಾಲಿನ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿ ಸದಸ್ಯರ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಉಪವಿಭಾಗ ಹೊಸಪೇಟೆ ಇವರಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಂತರ ಈ ಗರಡಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಕೈಗೊಂಡಾಗ, ಅಗಲ ೩೫ ಅಡಿ ಇದ್ದರೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ೨೨.೫ ಅಡಿ ಉದ್ದ ೨೨.೫ ಅಡಿ ಅಗಲ ಒಳಭಾಗ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಬಾಗಿಲು ಅಗಲ ೩, ಎತ್ತರ ೬ ಅಡಿ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಗರಡಿಯ ಕಣದ ವ್ಯಾಸ ೧೮ ಅಡಿ ಉದ್ದ ೧೮ ಅಡಿ ಅಗಲ ಅಳತೆಗೆ ಅಖಾಡವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣನ್ನು ಹನುಮನಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದ ಬೆಟ್ಟದಿಂದ ತರುತ್ತಿದ್ದರು. ತರುವಾಗ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಂದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಗರಡಿಗೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು.

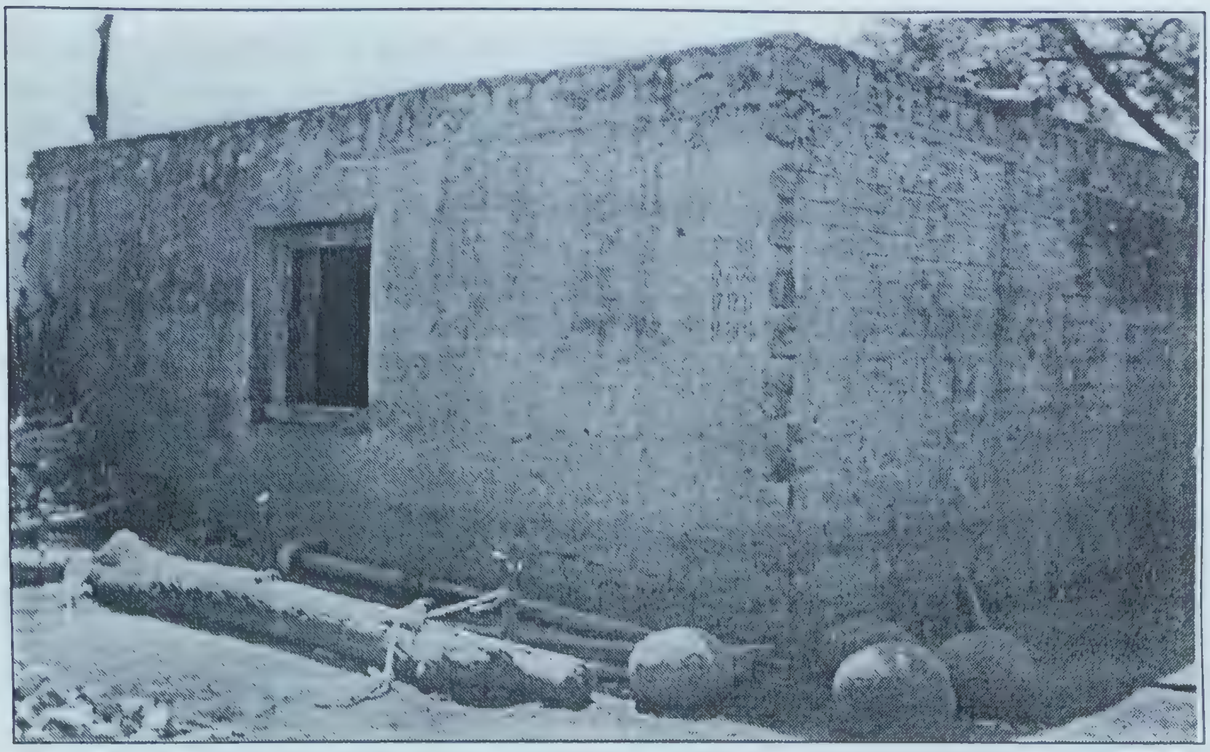
ಈ ಗರಡಿ ಬಾಗಿಲು ಎದುರುಗಡೆ ಒಂದು ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಮೌಲಾಲಿ ಮತ್ತು ಆಂಜನೇಯ ಭಾವಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಗುರುವಾರ ಪೈಲ್ವಾನರಿಂದ ಹಣ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಯಂಕಾಲ ಸಾಧನೆ, ಲಡಕ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಸಲಕರಣೆಗಳು ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಲೋಡ್, ಗುಂಡು, ಚಲಿಕೆ, ೫ ಕೆ.ಜಿ ಕೈ ಸುಧಾಕರ ಮಣೆಗಳು, ಗಜ ಮುಂತಾದ ಸಾಮಾನುಗಳು ಇದ್ದವು.

ಈ ಗರಡಿಮನೆಗೆ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ ಪೈಲ್ವಾನನೆಂದರೆ ಬಿ.ಮಂಜುನಾಥ. ಇವರು ಅನೇಕ ಕಡೆ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿ ಗೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಆಡಿದ ಸ್ಥಳಗಳು ಹಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ, ಸಂಡೂರು (ಇವರು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಕುಸ್ತಿ ಪದ್ಯ ೨೦೦೦ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ) ಹಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ, ಕಡ್ಲೆಬಾಳ, ಲಡಕನಬಾವಿ, ಹೊಸಪೇಟೆ, ಲೋಕಪ್ಪನ ಹೊಲ. ಇವರ ತಾಯಿ ತವರುಮನೆ ದಾವಣಗೆರೆ ಇರುವ ಕಾರಣ, ದಾವಣಗೆರೆಗೆ ಹೋದಾಗ, ನಾಗಪ್ಪ ಮಗ ವೀರಣ್ಣ ಚಿನ್ನಪ್ಪ, ಶಿವು ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಈತನಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ದಾವಣಗೆರೆ ಖಂಡೋಬನಿಂದ ಗರಡಿ ಕುಸ್ತಿಕಲೆಯ ಶಿಸ್ತನ್ನು ಕಲಿತರು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದು ಈ ಗರಡಿಮನೆಗೆ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಓದುವಾಗ ಅಂತರ ರಾಜ್ಯವಲಯದಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಯನ್ನು ಆಡಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಗರಡಿಯನ್ನು ಪಂಚಾಯತಿ ಕಟ್ಟೆಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ, ಸಾಯಂಕಾಲ ಲಡಕ್ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಯುವ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಸರಕಾರದಿಂದ ಯಾವುದೇ ನೆರವು, ಸಹಕಾರ ಇಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಕುಸ್ತಿ ಆಡುವ ಯುವಕರು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಈಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಕುಸ್ತಿಪಟುವಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಆಹಾರ ಮುಖ್ಯ. ಆದರೆ ದುಬಾರಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಪಟು ಆಗಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ. ಅವರು ತಮ್ಮ ದುಡಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊತ್ತಿನ ಊಟಕ್ಕೆ ಸಾಲದೇ ಆಗಲಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಹಿರಿಯ ಪೈಲ್ವಾನರು. ಹಿಂದೆ ಸಾಕುತ್ತಿದ್ದ ಗರಡಿ ಪೈಲ್ವಾನರನ್ನು ಸಾಕುವ ಪದ್ಧತಿ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಗರಡಿಕಲೆಯು ಅವನತಿ ಹೊಂದುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ನುರಿತ ಹಿರಿಯ ಪೈಲ್ವಾನರು.

ತಿಮ್ಮಲಾಪುರ ಗರಡಿಮನೆ

ಈ ಗರಡಿಮನೆಯು ಗ್ರಾಮದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ಗರಡಿಮನೆಯ ಪ್ರಾಚೀನತೆ ಸುಮಾರು ೬೦ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ ತಲೆಮಾರಿನ ಯಜಮಾನರೆಲ್ಲಾ ಮೊದಲಿಗೆ

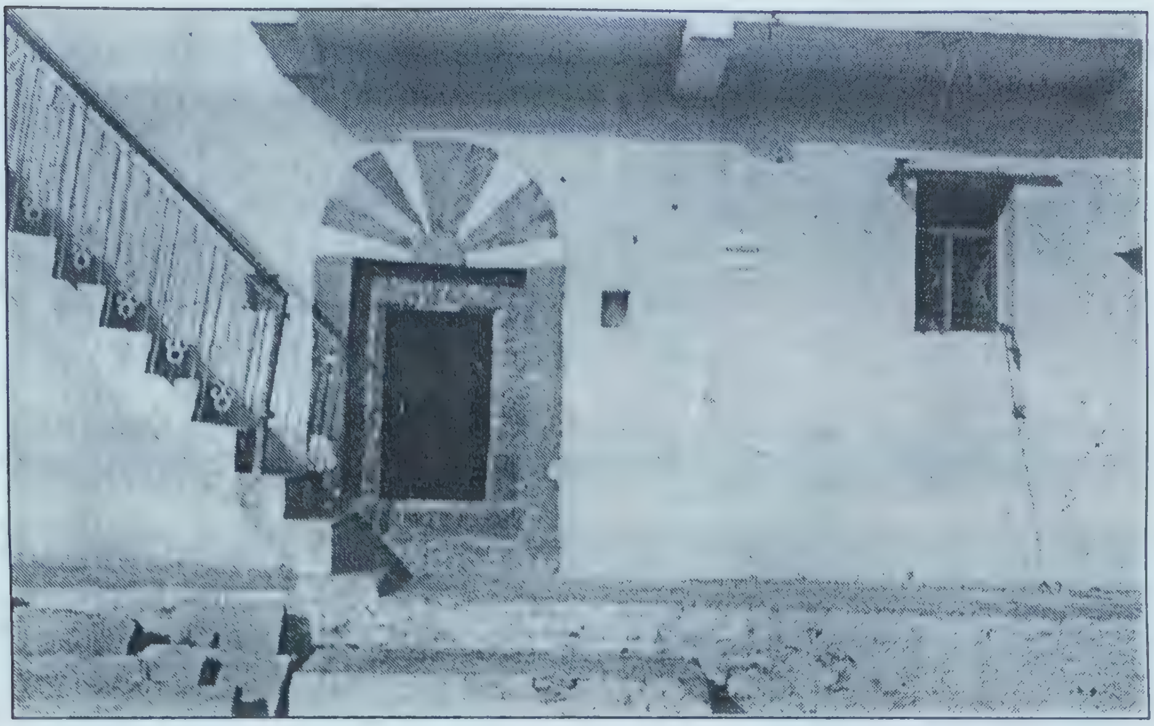
ಚಪ್ಪರದ ಗರಡಿಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದರು. ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿನ ಯುವಕರೆಲ್ಲಾ ಕೂಡಿ ತಮ್ಮ ಶರೀರ ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಕುಸ್ತಿಯನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿಡಲು ಹಿರಿಯರು ಈಗಿರುವ ಸ್ಥಳದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ತೆಂಗಿನ ಮಟ್ಟೆಯ ಸುತ್ತು ಗೋಡೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಮೇಲೆ ಗಳವು ಬೊಂಬಿನಿಂದ ಚಪ್ಪರವನ್ನು ಹಾಕಿ, ಕೆಳಗೆ ಕಣವನ್ನು ತೆಗೆಯಲಾಗಿದ್ದಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ೧೯೪೦ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದ್ದಿತು. ಇದು ಮಳೆ ಮತ್ತು ಗಾಳಿಗೆ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋದುದರಿಂದ ಅದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೆ ೧೯೬೦ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಕಲ್ಲಿನ ಗೋಡೆಯಿಂದ ಗರಡಿಮನೆಯನ್ನು ಪುನರ್‌ನಿರ್ಮಿಸಲಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಸರಕಾರದ ಹಣದ ಮಂಜೂರಾತಿ ದೊರೆತುದರಿಂದ ಸುಲಭವಾಗಿ ಗ್ರಾಮದ ಹಿರಿಯರೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ಗರಡಿಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇಂದಿನ ಗರಡಿಮನೆಯು ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಮುಖ ಮಾಡಿದ್ದು ಇಂದು ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಹಾಳಾಗಿದೆ. ಈ ಗರಡಿಮನೆಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಅಳತೆ ೨೦.೫ ಅಡಿ ಉದ್ದವಾಗಿದ್ದು, ೨೧ ಅಡಿ ಅಗಲವಾಗಿದೆ. ಒಳಮೈ ಅಳತೆಯು ೧೫ ಅಡಿ ಉದ್ದ, ೧೫ ಅಡಿ ಅಗಲ ತಾಲೀಮು ಮಾಡುವ ಸ್ಥಳವು ಇದಾಗಿದೆ. ಇದು ೨ ಅಡಿ ಗಳಷ್ಟು ಆಳದಲ್ಲಿದ್ದು ಅಖಾಡದಲ್ಲಿ ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಗರಡಿಮನೆಯ ಬಾಗಿಲು ಚೌಕಟ್ಟು ಕಲ್ಲಿನದಾಗಿದ್ದು ಇದು ೩.೫ ಅಡಿ ಎತ್ತರ ೨.೫ ಅಡಿ ಅಗಲವಾಗಿದೆ. ಬಾಗಿಲು ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಕದವು ಹಿಂದೆ ಇತ್ತಾದರೂ ಇಂದು ಹಾಳಾಗಿದೆ. ಬಾಗಿಲು ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಚಿತ್ತಾರದಿಂದ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದ್ದು, ಗರಡಿಮನೆಯು ೧೨ ಅಡಿಗಳಷ್ಟು ಎತ್ತರವಿದೆ. ಗರಡಿಮನೆಯ ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿ ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಒಳ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ೨ ಕಬ್ಬಿಣದ ತೊಲೆಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ತಾಳೆಮರದ ತೀರುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿರುವರು. ಇದರ ಮೇಲೆ ಕರಿ ಕಲ್ಲುಬಂಡೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಇಂದು ಮೇಲ್ಛಾವಣಿ ಹಾಳಾಗಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಿಂಡಿಗಳು ಬಿದ್ದಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಗರಡಿಮನೆಯ ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮುಖಮಾಡಿದ ದೇವರ ಗೂಡು ಇದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಹನುಮಂತನ ಮೂರ್ತಿಯ ಛಾಯಾಚಿತ್ರದ ಕಟ್ಟನ್ನು ಇಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತಾದರೂ ಇಂದು ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ದೇವತೆಯಾಗಿ ಆಂಜನೇಯನು ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವನು.

ಇಂದು ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ತಾಲೀಮು ಮಾಡುವ ಕಣವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹಾಳಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಛಾವಣಿಯಿಂದ ಬೀಳುವ ಮಳೆಯ ನೀರಿನಿಂದ ಕಣದಲ್ಲಿರುವ ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣು ಗಟ್ಟಿಗೊಂಡಿದೆ. ಗ್ರಾಮದ ಜನರು ಇಂದು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಕಾಳಜಿವಹಿಸದೆ ಹೋಗಿರುವುದು ದುರದೃಷ್ಟಕರ. ಕಣದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು, ಕಸಗಳನ್ನು ಹಾಕಲಾಗಿದ್ದು, ಇಂದು ತಾಲೀಮು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂದಿನ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗರಡಿಮನೆ ಹಾಳಾಗಿರುವುದು ಒಂದು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳು ಗ್ರಾಮದ ಯಜಮಾನರು ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಿಸದೆ ಇರುವುದು ಖೇದಕರವಾಗಿದೆ. ಗರಡಿಮನೆಯು ಹಾಳಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಇಂದಿನ ಯುವಕ ಪಟುಗಳು ಪಕ್ಕದ ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ತಾಲೀಮು ಮಾಡುವರು ಎಂದು ಕುಸ್ತಿ ಪೈಲ್ವಾನರ ಹೇಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಕೂಡಾ ಗರಡಿ ಪಟುಗಳು ಕುಸ್ತಿ ನಿಲ್ಲಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಕಸರತ್ತನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಜಳಕ ಮಾಡಲು ನೀರಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ದೂರದ ಬೋರ್‌ವೆಲ್‌ಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಸರತ್ತು ಮಾಡುವ ಕಲ್ಲಿನ ಗುಂಡುಗಳು ಕೂಡಾ ಇಂದು ಗರಡಿಮನೆಯ ಹೊರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿವೆ.

ಈ ಗ್ರಾಮದ ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಡಿದ ಕುಸ್ತಿ ಪೈಲ್ವಾನರೆಂದರೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎರಡು ತಲೆಮಾರಿನವರು ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ. ಹಳಬರಲ್ಲಿ ಮಾಳಗಿ ಮುದುಕಪ್ಪ, ಗುಬ್ಬಿ ಹನುಮಂತಪ್ಪ, ಗೌಳೇರು ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪ, ವಡ್ಡರ ಜಂಭಪ್ಪ, ಕೊಳ್ಳಿಹನುಮಂತಪ್ಪ, ಗುಬ್ಬಿ ಸಣ್ಣ ಹುಲುಗಪ್ಪ ಪ್ರಮುಖರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾದ ಜಿಲ್ಲಾ ಪೈಲ್ವಾನನೆಂದು ಹೆಸರು ಮಾಡಿದವರು ಗೌಳೇರು ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪನವರು. ಇವರು ದೊಡ್ಡ ಕುಸ್ತಿಪಟುವಾಗಿ ಹೆಸರುಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಬೆಳ್ಳಿ ಗದೆ, ಬೆಳ್ಳಿ ಕಡಗಗಳನ್ನು, ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಹೊಸಬರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಾಳಗಿ ಸೋಮಪ್ಪ, ಗುಬ್ಬಿಪರುಶಪ್ಪ, ಮಿಣಿಕಿನ ಬೀಮೇಶ್, ಎಂ.ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ, ಕೊಳ್ಳಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ, ಕೊಳ್ಳಿ ಕೋಟ್ರೇಶ್, ಗೋವಿಂದಪ್ಪ, ದೇವಪ್ಪ, ಶಿವರಾಮ, ವೆಂಕೋಬ, ಮಂಜುನಾಥ, ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಮುಂತಾದವರು ಪ್ರಮುಖರು. ಇವರೆಲ್ಲಾ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಕುಸ್ತಿ ಕಣಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ತಿಮ್ಮಲಾಪುರ ಗರಡಿಮನೆಗೆ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳು ಸುಮಾರು ೨೦-೨೫ ಕಣಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿರುವರು. ಇಂದಿಗೂ ಸಹ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಬಯಲು ಮತ್ತು ಥೇಟರ್ ಕಣಗಳಲ್ಲಿ ಯುವಕ ಪಟುಗಳು ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಗರಡಿಮನೆಯ ಉಸ್ತಾದ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿಯೆಂದರೆ ಕಾರ್ತೀಕ ಫಖೂರ್ ಸಾಬ್‌ರವರು ಇವರು ಹರಪನಹಳ್ಳಿಯವರು. ಇವರ ನಂತರ ಗೌಳೇರು ಶಂಭಣ್ಣ, ಮಂಡಾಳುಸಾಬು, ಚಮನ್ ಪಾಪು, ರಾಮ್‌ಸಿಂಗ್, ಪೂಜಾರಿ ಈರಪ್ಪ, ಕೋರಿಶೆಟ್ಟಿ ಕೆಂಚಪ್ಪ ಮುಂತಾದವರೆಲ್ಲಾ ಗೌಳೇರು ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪನವರಿಗೆ ಉಸ್ತಾದರಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪನವರು ಜಿಲ್ಲಾ ಕುಸ್ತಿಪಟುವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಕಂಪ್ಲಿ ಗರಡಿಗಳು : ಕೋದಂಡರಾಮ ಗರಡಿ

ಕಂಪ್ಲಿಯ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಈ ಗರಡಿಯು ಕೋದಂಡರಾಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಈ ಗರಡಿಯು ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ವರ್ಷ ಖಚಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಗರಡಿಯ ಹಿರಿಯ ಯಜಮಾನ ಪೈಲ್ವಾನರು

೩೦೦ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಗರಡಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನ ಕಾಲದ ಗರಡಿ ಎಂದು ವಕ್ತೃಗಳ ಹೇಳಿಕೆ. ಈ ಗರಡಿಗೆ ಹಿಂದೆಯೇ ಕೋದಂಡರಾಮ ಗರಡಿಯೆಂದು ಹೆಸರನ್ನು ಇಡಲಾಗಿದೆ. ಅದೇ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಈಗಲೂ ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಪೈಲ್ವಾನರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಗರಡಿಯು ತಳವಾರು ಕೇರಿಯ ೧೯ ನೇ ವಾರ್ಡಿನ ಮುಖ್ಯ ಬೀದಿಯ ಪಕ್ಕದ ಓಣಿಯಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಈ ಗರಡಿಯು ಈ ಕೇರಿಯ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇತ್ತು. ಈಗ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಗರಡಿ ಕೇರಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಗಿದೆ. ಗರಡಿಗೆ ಕಲ್ಲಿನ ಚೌಕಟ್ಟು ೪.೫ ಅಡಿ ಎತ್ತರ ೩.೫ ಅಡಿ ಅಗಲವಿದೆ. ಈ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಬಾಗಿಲು ಮಾತ್ರ ಬೇವಿನ ಮರದ ಕಟ್ಟಿಗೆಯದಾಗಿದೆ. ಇದು ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹೋಲುವಂತೆ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಒಳಗಡೆ ಬಾಗಿಕೊಂಡು ಪ್ರವೇಶವಾಗಬೇಕು. ಒಳಗಡೆಗೆ ಮುಂದೆ ಕಟ್ಟೆಯಿದೆ. ಕಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಕುಸ್ತಿ ಕಣದ ಸುತ್ತಲೂ ೧೨ ಕಲ್ಲಿನ ಕಂಬಗಳಿವೆ. ಈ ಕಂಬಗಳು ವಿಜಯನಗರ ಮಂಟಪದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಮೇಲಿನ ಭಾಗ ಕಲ್ಲು ಬಂಡೆಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಂದಿನ ಕಲ್ಲಿನ ಗೋಡೆಗೆ ಗಾಳಿ ಬೆಳಕಿನ ಸಲುವಾಗಿ ಎರಡು ಬದಿಗೆ ಕಿಟಕಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಗರಡಿ ಒಳಗಡೆ ಕಲ್ಲಿನ ಕಟ್ಟೆಯಿಂದ ಕೆಳಗೆ ೨.೫ ಅಡಿ ಇಳಿದರೆ ಅದೇ ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಬಸವಪಟ್ಟಣದಿಂದ ತಂದು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಗರಡಿಮುಂದೆ ಮಣ್ಣನ್ನು ಹಾಕಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ೨.೫ ಅಡಿ ಮಣ್ಣು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಇಂದು ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ಮಣ್ಣು ಆಗಿರುತ್ತದೆ, ಬಹಳ ನುಸುಕಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಈ ಗರಡಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಮುಖ ಪೈಲ್ವಾನರೆಂದರೆ ಟೈಲರ್ ಅಂಜಿನಪ್ಪ, ಜೋಳಮಾರ ನೀಲಪ್ಪ, ಕಬಲ ಹುಸೇನ್ ಬಾಬು, ಇಟ್ಟಗಿ ಹನುಮಂತಪ್ಪ, ತಳವಾರ, ಅಲಿಸಾಬ್, ಗಿಡ್ಡಮಲ್ಲಪ್ಪ ಉಸ್ತಾದ್, ಮುಂತಾದವರು. ಈಗಿನ ಗರಡಿ ಪೈಲ್ವಾನರೆಂದರೆ ಲಬೇದಾ ಸೋಮಯ್ಯ, ಇಟ್ಟಗಿ ಈರಣ್ಣ, ಪ್ರಕಾಶ ಜೋಳಮಾರ್, ಖಾಜಾಹುಸೇನ್, ಲಬೇದಾ ಮಾರೆಣ್ಣ, ಕೃಷ್ಣ ಬಾರೀಕರು ಮುಂತಾದವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದಿನವರು, ಈಗಿನವರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿ ಈ ಗರಡಿಗೆ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದವರು ಯಾರೂ

ಇಲ್ಲ. ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೆಸರನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಗಂಬ, ಕಸರತ್ತಿನ ಸಲಕರಣೆಗಳಿವೆ. ದಸರಾದಲ್ಲಿ ಗರಡಿಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಮಣ್ಣು ತಂದುಹಾಕಿ, ಸಂಜೆ ಕುಸ್ತಿಯನ್ನು ಆಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಗರಡಿ ಪಟುವನ್ನು ಮೆರವಣಿಗೆ ಮೂಲಕ ಪ್ರಮುಖ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೆರೆಸಿ ನಂತರ ಬನ್ನಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದೆ.

ಈ ಗರಡಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಗಂಗಾಮತ ಕಛೇರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಗರಡಿಯನ್ನು ಪಂಚಾಯತಿ ಕಟ್ಟೆಯಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಜನಾಂಗದಿಂದ ಹಣವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಬಂದ ಹಣವನ್ನು ಸಾಲದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು, ಬಂದ ಬಡ್ಡಿ ಹಣದಿಂದ ಗರಡಿಮನೆಯ ಪೂಜೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಗರಡಿಯು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಬಾಗಿಲು, ಒಳಗಡೆ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಮುಖವಾಗಿ ಗರಡಿ ಕೃಷ್ಣನ ಮತ್ತು ಆಂಜನೇಯ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿದಿನ ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಗರಡಿಮನೆಯ ಅಳತೆ ೨೬ ಅಡಿ ಉದ್ದ, ೧೭.೮ ಅಡಿ ಅಗಲ. ಕಟ್ಟೆಯಿಂದ ಗೋಡೆಯವರೆಗೆ ೯.೩ ಅಖಾಡದ ಸ್ಥಳವಿದೆ. ಈ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಜೆ ೬ ಗಂಟೆಯಿಂದ, ರಾತ್ರಿ ೯ ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ಸಾಧಕ ಕಸರತ್ತನ್ನು, ಕುಸ್ತಿಯನ್ನು ಆಡುತ್ತಾರೆ. ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಕುಸ್ತಿ ವ್ಯಾಮೋಹ ಹೋಗಿ ತಮ್ಮ ಬಡತನದಿಂದ ದುಡಿಮೆಯ ಕಡೆಗೆ ಜನರು ಮಾರು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಈ ಗರಡಿಯ ಪೈಲ್ವಾನರು. ಈತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸರಕಾರ, ಊರಿನ ಜನರು ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುವುದು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.

ಮೌಲಾಲಿ ತಳವಾರು ಕೇರಿ ಗರಡಿ

ಕಂಪ್ಲಿಯ ಭಾರತ ಟಾಕೀಸಿನ ಮುಖ್ಯ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಯಲ್ಲಮ್ಮದೇವಿ ಗುಡಿಯ ಬಲ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮೌಲಾಲಿ ತಳವಾರು ಕೇರಿ ಗರಡಿಯಿದೆ. ಇದು ಮಸೀದಿಯ ಪಕ್ಕದ ಖಾಲಿಯಿರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತಗ್ಗಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅಖಾಡ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಲೂ ತಟ್ಟಿಯ ನೆರಿಕೆಯಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿದ, ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿನ ಗರಿಯಿಂದ

ಹಾಕಲಾಗಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ೧೯೮೦ ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಈ ಕೇರಿಯ ರೈತರು ಮತ್ತು ಗರಡಿಯ ಮುಖ್ಯ ಪೈಲ್ವಾನರಾದ, ಗಚ್ಚಿನಮನೆ ಫಕೀರಸಾಬ್, ಸೋಮಪ್ಪ, ಅಗಸರ ರಂಗಪ್ಪ, ಗಚ್ಚಿನಮನೆ ಹೊಸ್ನೂರು ಸಾಬ್, ಸುಕುರ್‌ಸಾಬ್, ಹೊಸಪೇಟೆ ಧರ್ಮಪ್ಪ, ಮುಚ್ಚಿಗರ ಮರಿಯಪ್ಪ, ಜಾಲಗಾರ್ ಬಸಪ್ಪ, ದರೂರು ಯಲ್ಲಪ್ಪ, ಗೌಳೇರು ಬಾಬು, ಇಟಗಿ ನಾಗಪ್ಪ, ಇಟಗಿ ಹನುಮಂತಪ್ಪ, ನಾಗಪ್ಪ, ಹಿರೇ ನಿಂಗಯ್ಯ, ಫಕೀರಪ್ಪ ಮುಂತಾದವರು. ಈ ಗರಡಿಮನೆಯು ಹಿಂದಿನ ರೈತರಾದ ತಳವಾರು ತಿಪ್ಪಣ್ಣ, ಕಕೀಕಲ್ಲು ಈರಪ್ಪ, ದಾಸರ ವೆಂಕೋಬ, ಸಾಳೇರ್ ದವಳಪ್ಪ, ದೊಡ್ಡ ಮಾರೆಪ್ಪ, ಇವರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಈ ಗರಡಿ ಗುಡಿಸಲಿನಿಂದ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲವಿತ್ತು. ಈ ಗರಡಿ ಉಸ್ತಾದರಾಗಿ ಕುರ್ಚಿಗಿ ಚಂದ್ರಪ್ಪ ಇವರನ್ನು ಹೊಸಪೇಟೆಯಿಂದ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಏಕೆಂದರೆ ಕಂಪ್ಲಿ ಜನರು ಸವೇಪಲ್ಲೆ ತಿಂದವರು ಕುಸ್ತಿಪಟು ಆಗುತ್ತಾರೆ? ಅವರು ಕುಸ್ತಿಪಟು ಆಗವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೊಸಪೇಟೆ ಕುಸ್ತಿ ಪೈಲ್ವಾನರು ಕಂಪ್ಲಿ ಪೈಲ್ವಾನರನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದ ಕಾರಣ ಚಂದ್ರಪ್ಪನವರನ್ನು ತರಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಇವರು ಗರಡಿ ಉಸ್ತಾದರಾಗಿ ಇವರ ತರಬೇತಿಯಿಂದ ಚನ್ನಾಗಿ ಕುಸ್ತಿ ಕಲಿತು ಇದೇ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದರಂತೆ. ಹೊಸಪೇಟೆ ಪೈಲ್ವಾನರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದಾಗ, ಕಂಪ್ಲಿಯ ಪೈಲ್ವಾನರ ಚುರುಕುತನ, ಶಕ್ತಿ, ಯುಕ್ತಿ ಹೊಸಪೇಟೆ ಪೈಲ್ವಾನರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತಂತೆ.

ಗುಡಿಸಲಿನಿಂದ ಇದ್ದ ಗರಡಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು, ಆ ಕೇರಿಯ ರೈತ ಜನರಿಂದ ನುರಿತ ಪೈಲ್ವಾನರ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಹಣ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿ ೧೯೯೨ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಈ ಗರಡಿಯ ಸುತ್ತಲು ಕಲ್ಲಿನ ಗೋಡೆ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ರಾಡನ್ನು ಹಾಕಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಕರೆ ಬಂಡೆ ಹಾಕಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಸುಣ್ಣದ ಕಲ್ಲಿನ ಗಾರೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಮುಚ್ಚಲಾಗಿದೆ. ಕಲ್ಲಿನ ಚೌಕಟ್ಟು, ಅದಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಬಾಗಿಲು ಇದೆ. ಈಗ ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಪೈಲ್ವಾನರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದರು. ಈಗಿನ ಯುವಕರು ಇದನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಹಿರಿಯರು. ಏಕೆಂದರೆ ಬಡತನದಿಂದ, ಲಾಭ ದುಡಿಮೆಯ ಕಡೆಗೆ ಯುವಕರು ಮಾರು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಗರಡಿಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಇದೆ. ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಪ್ರವೇಶದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕಂಬಗಳು ಇವೆ. ಬೆಳಕು ಬರಲು ಸುತ್ತಲೂ ನಾಲ್ಕು ಕಿಟಕಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೌಲಾಲಿ ಹಸ್ತವನ್ನೂ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಧನ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಗರಡಿಯ ಬಾಗಿಲು ೫.೫ ಅಡಿ ಉದ್ದ, ಅಗಲ ೩.೮ ಅಡಿ. ಗರಡಿಯ ಸುತ್ತಳತೆ, ೨೬.೩ ಅಡಿ ಉದ್ದ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ, ಅಗಲ ೨೩.೩ ಅಡಿ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಇದೆ. ಬಾಗಿಲು ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಇದೆ. ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ೩ ಅಡಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಕಣದ ಮಟ್ಟಿಯಿದೆ. ಮಟ್ಟಿ ೨ ಅಡಿ ಆಳ, ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣಿನ ಮೇಲಿಂದ ಒಂದೂವರೆ ಅಡಿ ಎತ್ತರ ಕಟ್ಟೆಯಿದೆ. ಕಟ್ಟೆಯಿಂದ ಗೋಡೆಯವರೆಗೆ ೧೪.೨ ಅಡಿ ಇರುವುದೇ ಕುಸ್ತಿ ಅಖಾಡವಾಗಿದೆ.

ಈ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ ಪಟುಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಹೊಸಪೇಟೆ, ಕಮಲಾಪುರ, ಗಂಗಾವತಿ, ಕೊಪ್ಪಳ, ಗದಗ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ಧಾರವಾಡ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೊರರಾಜ್ಯದ ಆದೋನಿಯಲ್ಲಿ ಸಹ ಕುಸ್ತಿಯಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಗರಡಿಮನೆಯನ್ನು

ಪಂಚಾಯತಿ ಕಟ್ಟೆಯಾಗಿ ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ಗರಡಿಗೆ ಆದಾಯ ಮೂಲಗಳು ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಅವರೇ ಹಣ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಗುರುವಾರ ಮೌಲಾಲಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ಕುಸ್ತಿಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ದುಡಿಮೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಹಿರಿಯ ಪೈಲ್ವಾನರು.

ಚಪ್ಪ ಅಗಸಿ ಗರಡಿ

ಕಂಪ್ಲಿ ಪಟ್ಟಣದ ಬಸ್ ನಿಲ್ದಾಣದ ಮುಖ್ಯ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರೆಮ್ಮ ಸರ್ಕಲ್‌ನ ಬಲಭಾಗಕ್ಕೆ ಸಾಣಾಪುರ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವುದೇ ಚಪ್ಪ ಅಗಸಿ ಗರಡಿ. ಕಂಪ್ಲಿಯ ೪ನೇ ವಾರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಚಪ್ಪ ಅಗಸಿ ಗರಡಿಮನೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಗರಡಿಯ ಸ್ಥಾಪನೆ ಕಾಲ ಗೊತ್ತಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸುಮಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಕಂಪಿಲರಾಯನ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಆ ಊರಿನ ವಕ್ತೃಗಳು. ಗರಡಿಮನೆಯು ಊರಿನ ಅಗಸಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದೆ ಆದಕಾರಣ ಚಪ್ಪ ಅಗಸಿ ಗರಡಿಯೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕಂಪಿಲಿರಾಯನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಹಳೆಯ ಗರಡಿಯ ಬಾಗಿಲು ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿಗಿದ್ದಿತು. ಮೊದಲು ಗರಡಿಮನೆಯನ್ನು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಕಟ್ಟಲಾಗಿದ್ದಿತು.

ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕಿದ್ದ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆಗೆದು ಇಂದು ಹೊಸದಾಗಿ ಗರಡಿಮನೆ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿಗೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ೧೯೭೫ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಹೊಸದಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನವೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಾರ್ಡಿನ ಜನರೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ದೈವದವರು ಹಣವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಗರಡಿಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆ. ಕಲ್ಲು ಮತ್ತು ಸಿಮೆಂಟಿನಿಂದ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಜಂತೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಬಂಡೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗರಡಿಯ ಮನೆಯ ಸುತ್ತಲಿನ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಮಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಗರಡಿಗೆ ಆದಾಯ ಬರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

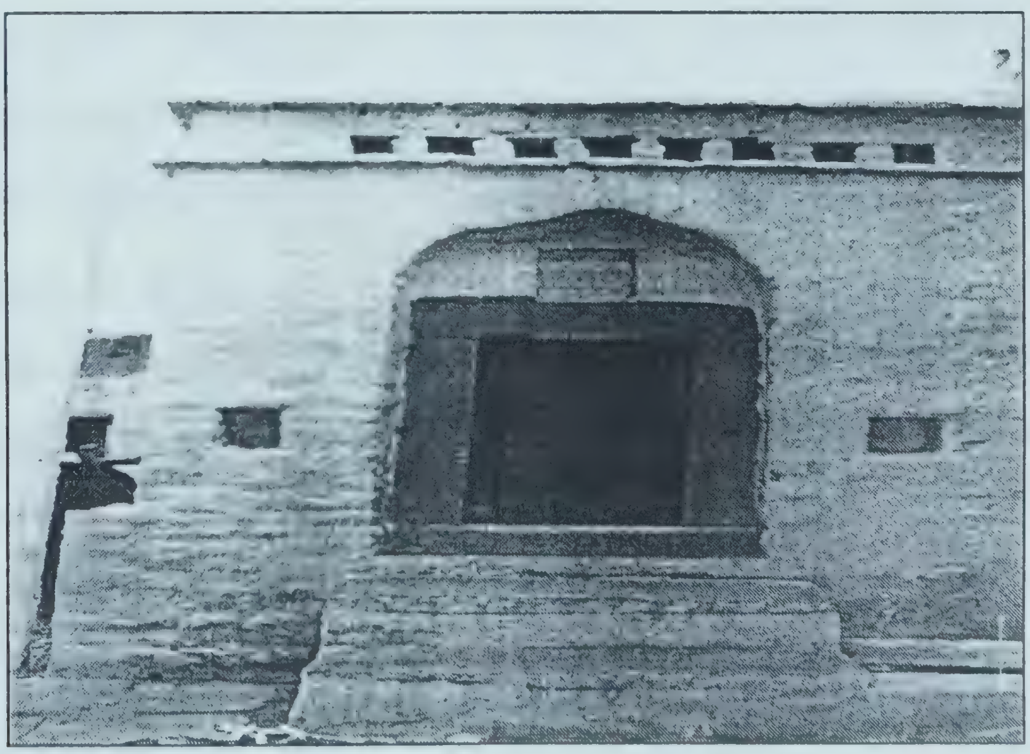
ಈ ಗರಡಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗರಡಿಕೃಷ್ಣನ ವಿಗ್ರಹವಿರುವುದು ಗರಡಿಯ ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿವರ್ಷ ದಸರಾ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಕಂಪ್ಲಿ ಪಟ್ಟಣದ ಮುಖ್ಯ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡಿ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಬನ್ನಿ ಕೊಡಲು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಇವತ್ತಿಗೂ ಇದೆ.

ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಲ್ಲ. ಪಕ್ಕದ ಕಾಲುವೆಗೆ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಗರಡಿ ಪಟುಗಳು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ವಿದ್ಯುತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿದೆ. ಈ ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ೧೯೮೦ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಕಸರತ್ತಿನ ಸಾಮಾನುಗಳು ಇದ್ದವು. ಈಗ ಕಡಿಮೆ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿವೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ವಕ್ತೃಗಳು. ಈಗ ಇರುವ ಸಾಮಾನುಗಳೆಂದರೆ ಗಡಿಲೋಡು, ಗುಂಡು, ದಂಡಪಟ್ಟಿ, ಕಡಗಬಳೆ-ಜಂಪ್ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ. ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗೋಡೆಗೆ ಪೈಲ್ವಾನರ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬಣ್ಣದಿಂದ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಗರಡಿ ಮುಂದೆ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಸಲಾಕೆಯಿಂದ ಕಟಾಂಜನವನ್ನು ಹಾಕಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಗರಡಿ ಒಳಭಾಗದ ಗೋಡೆಯಿಂದ ಹೊರಗಿನ ಕಟ್ಟಾಂಜನಕ್ಕೆ ೩ ೫ ಅಡಿ ಉದ್ದವಿದೆ. ಈ ಗರಡಿಯ ಚೌಕಟ್ಟು ಕಲ್ಲಿನದು ಆಗಿದೆ. ಮುಚ್ಚಲು ಬಾಗಿಲು ಇಲ್ಲ. ಕೆಳಗಡೆ ಇಳಿಯಲು ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳಿವೆ. ಮೆಟ್ಟಿಲಿನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಕಟ್ಟೆಯಿದೆ. ಅದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕಿಟಕಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಒಳಗಡೆ ಪ್ರವೇಶವಾದರೆ ಕಟ್ಟೆಯಿಂದ ೩ ಅಡಿ ಆಳದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ಅಖಾಡವಿದೆ. ಅಖಾಡದ ಅಳತೆ ೧೭ ಅಡಿ ಉದ್ದ, ೧೧.೫ ಅಡಿ ಅಗಲ ಇದೆ. ಗರಡಿ ಕೃಷ್ಣದೇವರ ಒಂದು ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮುಖಮಾಡಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣನ್ನು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಲ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಬಸವಪಟ್ಟಣದ ಸುತ್ತಲಿನ ಹೊಲಗಳಿಂದ ತರುತ್ತಾರೆ. ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣಿಗೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಅಖಾಡಕ್ಕೆ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಗರಡಿಯ ಹೆಸರಾದ ಪೈಲ್ವಾನನೆಂದರೆ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಹೊನ್ನಪ್ಪನವರು ಉಸ್ತಾದ್. ಇವರು ಬಳ್ಳಾರಿ, ಆದೋನಿ, ದಾವಣಗೇರಿ, ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ, ಗಂಗಾವತಿ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಜಿಲ್ಲಾ, ತಾಲ್ಲೂಕು, ರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಹ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಬಡತನದ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಯುವಕರು ಕುಸ್ತಿ ಕಡೆಗೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರು ದುಡಿಮೆಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಆಸಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.

ಮೌಲಾಲಿ ಗರಡಿಮನೆ ಬೆಳಗೋಡು ಅಗಸಿ

ಕಂಪ್ಲಿ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಮೌಲಾಲಿ ಗರಡಿಮನೆ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಬೆಳಗೋಡ್ ಅಗಸಿ ಗರಡಿಯಂತಲೂ ಸಹ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಹಳೆಯ ಗರಡಿಯಾಗಿದ್ದು, ಕುಮಾರರಾಮನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾದುದ್ದಾಗಿದೆ ಎಂದು ವಕ್ತೃಗಳ ಹೇಳಿಕೆ. ಈ ಗರಡಿಯು ಕಂಪ್ಲಿಯ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆ ತೇರು ಬೀದಿಯ ನೇರವಾಗಿ ಮಸೀದಿಯ ಪಕ್ಕದ ಬಲ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಇರುವ ರಸ್ತೆಯ ಮುಂದೆ ಹೋದರೆ ಬರುವುದೇ ಬೆಳಗೋಡ ಅಗಸಿಯ ಮೌಲಾಲಿ ಗರಡಿಮನೆ.

ಈ ಗರಡಿಮನೆ ಕಲ್ಲಿನ ಕಂಬದ ಮಂಟಪದ್ದಾಗಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಛಾವಣಿಯು ಕೂಡಾ ಕಲ್ಲಿನ ಬಂಡೆಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಲಾಗಿದೆ. ಸುತ್ತು ಗೋಡೆಯು ಸಹ ಕಲ್ಲಿನದ್ದಾಗಿದೆ. ಮೂರು ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳಿವೆ. ಮಲ್ಲಕಂಬ, ಗದೆಲೋಡು, ಕಡಗ ಹಗ್ಗ, ಗುಂಡು ಕಲ್ಲಿನ ಸಾಧಕ ಸಾಮಾನುಗಳಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ತಲೆಮಾರುಗಳ ಪೈಲ್ವಾನರು ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಪಕ್ಕದ ಮಸೀದಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡ ಗರಡಿಯಾಗಿದೆ. ಮಸೀದಿ ಮತ್ತು ಗರಡಿಮನೆಯನ್ನು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆ. ಈ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಮುಸಲ್ಮಾನ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳು ಹೆಸರು ಮಾಡಿರುವರು. ಈ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿಯವರು ಕೂಡಾ ಕುಸ್ತಿಯನ್ನು ಆಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಕುರುಬರು, ಮುಸ್ಲಿಮರು, ಕಬ್ಬೇರು, ಅಯ್ಯನವರು, ನಾಯಕರು.

ಈ ಗರಡಿಯ ಬಾಗಿಲ ಚೌಕಟ್ಟು ಕಲ್ಲಿನದಾಗಿದೆ. ಬಾಗಿಲನ್ನು ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಮುಖವಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಳಗಡೆ ಮೆಟ್ಟಿಲು, ಅದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟೆಯಿದೆ. ಕಟ್ಟೆ ಮೇಲಿನಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಕಲ್ಲುಕಂಬಗಳನ್ನು ಇಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಗರಡಿ ಅಳತೆ ೨೧ ಅಡಿ ಉದ್ದ, ೨೮.೫ ಅಡಿ ಅಗಲ ಕಟ್ಟೆಯಿಂದ ೪ ಅಡಿ ಆಳ ಇದೆ. ಅದೇ ಅಖಾಡ.

ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣನ್ನು ಬಸವಪಟ್ಟಣದಿಂದ ತಂದು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಯಾವುದೇ ಮಣ್ಣು ತರುವಾಗ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಗರಡಿಮನೆಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನೀರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳು ತಾಲೀಮು ಮಾಡಿ ಪಕ್ಕದ ಕಾಲುವೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಸರುಮಾಡಿದ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳೆಂದರೆ ಸಕ್ರಿಗೆಪ್ಪ, ಪಕ್ರುದ್ದರ್ ಸಾಬ್, ಪಂಪಣ್ಣ, ಕೌಡಿಶೇಖಸಾಬ್ ಇವರು. ಗುರುಗಳಾಗಿ ಸರದಾರ ಮತ್ತು ಸಿದ್ದಪ್ಪನವರು ಇದ್ದರು. ಇವರ ನಂತರ ಈ ಗರಡಿಯ ಉಸ್ತಾದ್‌ರಾಗಿ ಕೊಟ್ರಯ್ಯಸ್ವಾಮಿ ಈಗಿನ ತಲೆಮಾರಿನ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳಿಗೆ ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕೊಟ್ರಯ್ಯಸ್ವಾಮಿ ಇವತ್ತಿಗೂ ಗರಡಿಗೋಸ್ಕರ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಯುವಕರನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಕುಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿ ಹೊರ ಕಣಗಳಲ್ಲಿ ಪೈಪೋಟಿಗೆ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವತ್ತಿಗೂ ಸ್ವಾಮಿಯವರಿಗೆ ಗೌರವ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ.

ಈ ಸ್ವಾಮಿಯವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪಳಗಿದ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳೆಂದರೆ ಎಂ.ಶಬೀರ್ ಭಾಷ, ವೀರೇಶ ನಾಯಕ, ಬೀರಪ್ಪ, ಗಾದೀಲಿಂಗ, ಜಾಫರ್‌ಸಾಬ್, ಮೆಹಬೂಬು ಕಂಪ್ಲಿಕೋಟೆ, ಓಂ ಕರಿಸ್ವಾಮಿ. ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಗರಡಿಮನೆಗೆ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ ಪೈಲ್ವಾನನೆಂದರೆ, ಕೊಟ್ರಯ್ಯಸ್ವಾಮಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಶಿಷ್ಯ ಎಂ.ಶಬೀರ್ ಸಾಬ್. ಇವರು ಕೊಪ್ಪಳ, ಕಂಪ್ಲಿ, ಗಂಗಾವತಿ, ಗದಗ, ಹೊಸಪೇಟೆ, ಇಳಕಲ್ಲು, ನಾಗೇನಹಳ್ಳಿ, ಕುಕ್ಕನೂರು ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಡಿ ಹೆಸರು ಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಗರಡಿಕಲೆಯು ಉಳಿವಿನ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ. ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರತಿದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಯಂಕಾಲ ಗರಡಿಯ ಪಟುಗಳು ಲಡಕ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಪಟುಗಳಿಗೆ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.

ಹುಚ್ಚರಾಜ ಗರಡಿಮನೆ (ರಾಮಸಾಗರ)

ರಾಮಸಾಗರ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಕುಮಾರ ರಾಮನ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಗ್ರಾಮ. ತರುವಾಯ ಈ ಗ್ರಾಮ ವಿಜಯನಗರ ಅರಸರ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತು. ತಾಲೂಕು ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಸು. ೨೫ ಕಿ.ಮಿ. ದೂರವಿರುವ ಈ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಬಹುಶಃ ವಿಜಯನಗರ ಪೂರ್ವದಿಂದಲೂ ಗರಡಿಮನೆ ಇದ್ದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಗರಡಿಮನೆ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ಬದಲಾವಣೆ ಕಂಡದ್ದಂತು ಸತ್ಯ.

ಈ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಾಚೀನ ಗರಡಿಮನೆಯು ಇಂದು ಸೀನಪ್ಪನ ಗೋಡೆ ಎಂದು ಕರೆಯುವ ಬಯಲು ಜಾಗೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಆದರೆ ೧೯೧೫ ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಈ ಗರಡಿಮನೆ ಬಿದ್ದು ಹೋದುದರಿಂದ ಗರಡಿಮನೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದ ಸೀನಪ್ಪನ ಮನೆ, (ಇಂದಿನ ಬಸ್ ನಿಲ್ದಾಣದ ಹತ್ತಿರ) ಯೋಜನೆ ೧೯೧೬-೨೦ರೊಳಗೆ ಗರಡಿಮನೆ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡಿತಂತೆ. ಆದರೆ ಸೀನಪ್ಪನ ವಂಶಸ್ಥರು ಆ ಜಾಗ ತಮಗೆ ಸೇರಿದ್ದು ಎಂದು ವಾದಿಸಿ ತಮ್ಮ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಗರಡಿಮನೆಗಳಿದ್ದ ಜಾಗವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ತರುವಾಯ, ಸುಮಾರು ೧೯೨೫ರಲ್ಲಿ ಗರಡಿಮನೆಯನ್ನು ತಳವಾರ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ೧೯೪೦ರವರೆಗೆ ತಳವಾರ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಗರಡಿಮನೆ ನಡೆಯಿತಾದರು, ಗರಡಿಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ತರುವಾಯ ಜಾಗದ ವಾರಸುದಾರರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಊರಿನವರ ಮಧ್ಯ ವ್ಯಾಜ್ಯ ಬರಬಾರದು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳು ಹಾಗೂ ಗರಡಿಮನೆ ಕುರಿತು ಆಸಕ್ತಿ ಇರುವವರು ೧೯೪೦-೪೧ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಗರಡಿಮನೆಗಾಗಿಯೇ ಸ್ವತಃ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಜಾಗವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ ಎಂದು ಊರಿನವರೆಲ್ಲಾ ನಿರ್ಣಯಿಸಿದ ತರುವಾಯ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಟ್ರಸ್ಟ್ ಮಾಡಿ, ಟ್ರಸ್ಟಿನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅರಸು ಮಕ್ಕಳ ಸುಬ್ಬುರಾಜು ಎನ್ನುವವರ ಬಯಲು ಜಾಗವನ್ನು ಖರೀದಿ ಮಾಡಿದರಂತೆ.

ತರುವಾಯ ಇಡೀ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರೇ ಪಟ್ಟಿ ಹಾಕಿ ಗರಡಿಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಈ ಗರಡಿಮನೆಗೆ ಮೇಲ್ಛಾವಣಿ ಇರಲಿಲ್ಲವಾಗಿ ಮೇಲೆ ಹುಲ್ಲು ಹೊದಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಕಲಾಗಿತ್ತು. ೧೯೭೫ - ೮೦ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ

ಗರಡಿಕಲೆ ಕುರಿತು ಆಸಕ್ತಿ ಇರುವ ಮುದ್ಲಾಪುರ ಉಮಾಪತಿಯವರು ತಾಲೂಕು ಬೋರ್ಡ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡರು. ಇವರು ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಿಸಿದ್ದರಿಂದಾಗಿ ಗರಡಿಮನೆ ಉತ್ತಮ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಕಾಣುವಂತಾಯಿತು. ಹಾಗೆ ಇವರ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದಾಗಿಯೇ ತರುವಾಯ ೯೮-೯೯ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಎಂ.ಪಿ. ಗ್ರ್ಯಾಂಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಕೆಲಸ ನಡೆದು ಇಂದು ಸುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಗರಡಿಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ನೆಲೆ ನಿಂತಿವೆ. ಇತರ ಗರಡಿಮನೆಗಳ ವಾಸ್ತು ಮತ್ತು ಅಳತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಗರಡಿಮನೆ ಹೊಸಪೇಟೆ ಮತ್ತು ಕಂಪ್ಲಿ ಮುಖ್ಯರಸ್ತೆ ಒಳಬೀದಿಯ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಮುಖವಾಗಿ ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆ.

ಅನೇಕ ಪೈಲ್ವಾನರು ಈ ಗರಡಿಮನೆಗೆ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಿನ ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ತಳವಾರು ಅಮರೇಶ್ವರ ಇವರು ಪ್ರಮುಖ ಕುಸ್ತಿಪಟುವಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ, ಗಂಗಾಮತಸ್ಥರು, ನಾಯಕರು, ಕುರುಬರು, ವಡ್ಡರು ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಮರು ಬೇದ ಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ಸಾಧಕಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕುಸ್ತಿಯನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಯ ಕಲೆಯ ಉಸ್ತಾದರಾಗಿ ರಾಸುಲ್ ಸಾಬ್ ಅವರ ಪಾತ್ರ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ಕುಸ್ತಿಪಟು ಗೆದ್ದಾಗ ಅವರು ನಿಂತ ಜಾಗದಲ್ಲಿಂದ ಲಾಗ ಲಾಗ ಹಾಕಿ ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಕುಸ್ತಿಪಟು ಗೆದ್ದಾಗ ಸಂತೋಷ ದಿಂದ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಉಸ್ತಾದರ ಸಾಧನೆ ಈ ಗರಡಿಗೆ ಬಹಳ ಅಮೋಘವಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಈಗ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಇದ್ದರೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗರಡಿ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಈಗ ಗರಡಿ ಇದ್ದು ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಈಗಿನ ಯುವಕರು ಗರಡಿಕಲೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮನಸ್ಸು ನೀಡುತ್ತಿಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಗರಡಿ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಕಲಿಯುವವರು ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ.

ಬಾಣದಕೇರಿ ಗರಡಿಮನೆ

ಹೊಸಪೇಟೆ ನಗರದಲ್ಲಿರುವ ಹಳೆಯ ಗರಡಿಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಣದಕೇರಿ ಗರಡಿಮನೆಯು ಒಂದು. ಇದು ಬಾಣದಕೇರಿಯ ಮುಖ್ಯಬೀದಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಇದು ಕೇರಿಯ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ

ಗರಡಿಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಮುಖ ಮಾಡಿ ಕಟ್ಟಿದಂತ ಗರಡಿಮನೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಹಳೆ ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಏಳುಕೇರಿಗಳಲ್ಲೊಂದಾದ ಗರಡಿಮನೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಕುಸ್ತಿ ಪೈಲ್ವಾನರುಗಳು ತುಂಬಾ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಗರದಲ್ಲಿಯೇ ಅಲ್ಲದೆ ಹೊರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡಾ ಇವರು ತಮ್ಮ ಕಸರತ್ತಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬಾಣದಕೇರಿಯ ಗರಡಿಮನೆಯನ್ನು ಸುಮಾರು ೧೯೩೦ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ನಿರ್ಮಾಪಕರಲ್ಲಿ ಮುಂದಾಳುಗಳೆಂದರೆ ಬಾಣದ ಜಂಬಣ್ಣ, ಬಾಣದ ಭೀಮಪ್ಪ, ಗುಂಡಿಹುಲುಗಪ್ಪ, ಕಣ್ಗಿ ಹುಲುಗಪ್ಪ. ಇವರುಗಳ ಪರಿಶ್ರಮ ಹಾಗೂ ಮುಖಂಡತ್ವದಲ್ಲಿ ಬಾಣದ ಕೇರಿಯ ದೈವದವರೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ಹಣವನ್ನು ಮನೆಮನೆಯಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಗರಡಿಮನೆಯ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣರಾದರು.

ಈ ಗರಡಿಮನೆ ಹುಟ್ಟುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಈ ಕೇರಿಯ ಜನರು ಮೊದಲಿಗೆ ದೇವಾಂಗಪೇಟೆಯ ಶಂಕ್ರಮ್ಮನ ಗುಡಿಯ ಎದುರಿನಲ್ಲಿರುವ ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುಂದೆ ಬಾಣದ ಕೇರಿಯ ಮುಖಂಡರೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ಬಾಣದಕೇರಿಗೆ ಒಂದು ಗರಡಿಮನೆ ಬೇಕೆಂದು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಬಾಣದಕೇರಿ ಗರಡಿಮನೆಯ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಲಾಗಿಲ್ಲ ಹಿಂದಿನದನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಗರಡಿಮನೆಯ ಗೋಡೆಯನ್ನು ಕಲ್ಲು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಕಟ್ಟಲಾಗಿದ್ದು, ಬಾಗಿಲು ಚೌಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಇದರ ಅಗಲ ೩ ಅಡಿ, ಎತ್ತರ ೪.೫ ಅಡಿಯಿದೆ. ಒಳಮುಖ ಎತ್ತರ ೩.೪ ಅಡಿ, ಅಗಲ ೧.೧೦ ಅಡಿ ಇದೆ. ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಒಳಗಡೆ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ೩ ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ಕಟ್ಟೆ ಇದೆ. ಇದರಿಂದ ೩ ಅಡಿ ಕೆಳಗಡೆ ತೆಗ್ಗಿನಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣನ್ನು ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಕುಸ್ತಿಯ ಅಖಾಡ. ಈ ಮಣ್ಣನ್ನು ಒಂದೂವರೆ ಅಡಿ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಹಾಕಲಾಗಿದ್ದು ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳು ಬಿದ್ದರೆ ಪೆಟ್ಟಾಗಬಾರದೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಮೆತ್ತನೆಯ ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣನ್ನು ಹಾಕಲಾಗಿದೆ.

ಗರಡಿಮನೆಯ ಮೇಲಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ತೊಲೆ ಜಂತೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಇದರ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಇದರ ಮೇಲೆ ಸುಣ್ಣದ ಸುರಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಆರು ಕಿಟಕಿಗಳು ಇವೆ. ಎರಡು ಗೂಡುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೇವರ ಗೂಡು, ಇನ್ನೊಂದು ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಇಡುವ ಗೂಡು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಎರಡು ಕಂಬಗಳು ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿವೆ. ಈ ಗರಡಿಮನೆಯು ಹಾಳು ಬಿದ್ದಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಛಾವಣಿಯು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕುಸಿದಿದೆ. ಮಳೆ ಬಂದರೆ ಸೋರುತ್ತದೆ. ವಿದ್ಯುತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿದೆ. ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಬಾವಿ ಇದೆ.

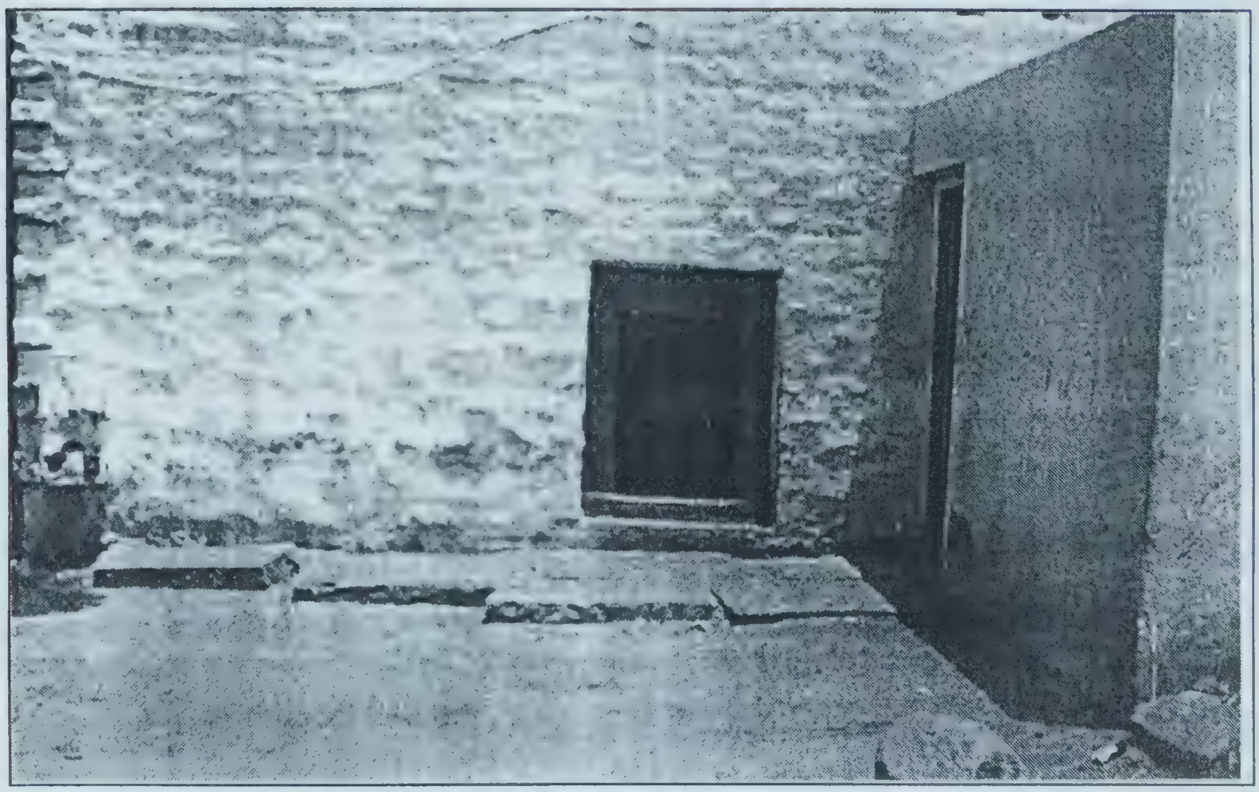
ಗರಡಿ ಅಳತೆಯ ಉದ್ದ ೧೩ ಅಡಿ, ಅಗಲ ೧೪.೫ ಅಡಿ. ಕಟ್ಟೆಯಿಂದ ಆಳ ೩ ಅಡಿ ಮಣ್ಣಿನ ಆಳ ಒಂದೂವರೆ ಅಡಿ. ಇದು ಕಣದ ಅಳತೆಯಾದರೆ ಗರಡಿಯು ಹೊರಭಾಗದ ಅಳತೆ ೩೦ ಅಡಿ ಉದ್ದ, ಅಗಲ ೧೮.೫ ಅಡಿ ಇದೆ. ಈ ಗರಡಿ ದೇವರು ಅಂಜನೇಯ ಮತ್ತು ಮೌಲಾಲಿ. ಪ್ರತಿ ಗುರುವಾರ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ದಿನ ಲಡತ್ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಗರಡಿಯ ಹಿಂದಿನವರೆಂದರೆ, ಬಾಣದ ಜಂಬಯ್ಯ, ಬಿ.ಕೆ.ನಾಯಕ, ಬಾಣದ ಕನಕಪ್ಪ, ಗುರಿಕಾರ ಶಿವಪ್ಪ, ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ ಚಿತ್ತವಾಡಿಗೆಪ್ಪ. ಈಗಿನವರು ಗಡಿಗಿ ಹನುಮಂತಪ್ಪ, ರಾಂಪುರ

ಸಣ್ಣ ಗುಂಡಪ್ಪ, ಬಿ.ಹೆಚ್.ಕಣಿವೆಪ್ಪ, ಕಲ್ಲುಗುಡಿ ಭೀಮಪ್ಪ, ಬೊಂಬಾಡಿ ಜಂಬಯ್ಯ, ಅಂಟಿ ದೇವಣ್ಣ, ದಂಗಡಿ ನೀಲಪ್ಪ ಈ ಗರಡಿಗೆ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದವರು. ಈಗ ಗರಡಿಯ ಆಸಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಅವನತಿ ಹಾದಿ ಹಿಡಿದಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಪಟುಗಳಿಗೆ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ವಕ್ತೃಗಳು ನೊಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಾರೆ.

ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣನ್ನು ಜೋಳದರಾಶಿ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ರಾಯಕೇರೆಯಲ್ಲಿ ತರುತ್ತಿದ್ದರು. ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಗರಡಿಯ ಅಖಾಡಕ್ಕೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಗರಡಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಕೇರಿಯ ದೈವದವರಿಂದ ಹಣ ವಸೂಲಿ ಮಾಡಿ ಪೂಜೆ ಪುನಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ನ್ಯಾಯ ಪಂಚಾಯ್ತಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಉಸ್ತಾದರೇ ನ್ಯಾಯ ಪಂಚಾಯತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ದಂಡದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಕೊಟ್ಟಂತಹ ಹಣವನ್ನು ಗರಡಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಈ ಪದ್ಧತಿ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಊರಿನ ಜನರ ಜಗಳಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಗರಡಿಯನ್ನು ಪಂಚಾಯ್ತಿ ಕಟ್ಟೆಯಾಗಿ ಬಳಸಿ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವತ್ತಿಗೂ ಈ ಪದ್ಧತಿಯಿದೆ.

ಕಬ್ಬೇರು ಪೇಟೆ ಗರಡಿ

ಈ ಗರಡಿ ಹೊಸಪೇಟೆ ಡ್ಯಾಂ ರಸ್ತೆಯ ಶ್ರೀ ಗಾಳೆಮ್ಮ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ಪೂರ್ವ ಮುಖವಾಗಿ ಹೊಸಪೇಟೆ ಪಟ್ಟಣದ ೨೭ ನೇ ವಾರ್ಡಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೯೪೦ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಗಂಗಾಮತಸ್ಥರ ಸಮಾಜದ ಹಣದಿಂದ ಈ ಗರಡಿಮನೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಇದು ಗಿಡ್ಡ ಕಣಿವೆಪ್ಪ, ವದ್ದನಾಳ ಭರಮಪ್ಪ, ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಂಬಪ್ಪ, ಪೂಜಾರಿ ಗಾಳೆಪ್ಪ, ಪಕ್ಕೆದ್ ಕಣಿಮೆಪ್ಪ, ಕಬ್ಬೇರು ಕಣಿಮೆಪ್ಪ, ಕನಕಪ್ಪ, ಮಡ್ಡಿ ಗುಂಡಪ್ಪ, ರಾಮಾಲಿ, ಮುಂಡಾಸುತ್ತು ಹುಲುಗಪ್ಪ, ದಲ್ಲಾಳಿ ಭರಮಣ್ಣ, ಹೂವಣ್ಣೂರು ದೊಡ್ಡ

ಮಲ್ಲಪ್ಪ, ಕೆಲ್ಲಿಸೇರು ಹನುಮಂತಪ್ಪ, ಅಗಸರ ಭೀಮಜ್ಜಪ್ಪ, ಮಡ್ಡಿ ಸಣ್ಣೆಕೆಪ್ಪ, ಆನವೇರಿ ಹನುಮಂತಪ್ಪ, ಕೂಡ್ಲಿಗಿ ಭರಮಪ್ಪ ಮುಂತಾದವರ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಗರಡಿಮನೆಯು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿತು.

ಈ ಗರಡಿಮನೆಯ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಕಲ್ಲು ಮತ್ತು ಸಿಮೆಂಟಿನಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದು, ಗರಡಿಮನೆಯ ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಚಿಕ್ಕದಾದ ಕೋಣೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಚ್ಚಲು ಬಾಗಿಲು ಸಹ ಇದೆ. ಗರಡಿಮನೆಯೊಳಗೆ ಬಾಗಿ ಹೋಗಲು ಚಿಕ್ಕದಾದ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಬಾಗಿಲು ಚೌಕಟ್ಟು ಇದೆ. ಇದು ೩.೨ ಅಡಿ ಅಗಲ, ೪.೪ ಅಡಿ ಎತ್ತರವಿದ್ದು, ಈ ಬಾಗಿಲು ಚಿಕ್ಕದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಗರಡಿಮನೆಯು ದೇವಾಲಯವಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಬಲ ನಂಬಿಕೆಯೇ ಕಾರಣ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪೈಲ್ವಾನರ ಸೊಕ್ಕು ಅಹಂಕಾರಗಳು ಇಲ್ಲಿರುವ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಒಳಹೋಗುವಾಗ ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಿ, ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಲಿ ಎನ್ನುವ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಗರಡಿಯ ಒಳಗೆ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಲೂ ತಿರುಗಾಡಲಿಕ್ಕೆ ೧ ಅಡಿ ಅಗಲದ ಕಟ್ಟೆಯಿದೆ. ಇದು ಗೋಡೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಗರಡಿಯ ಹೊರ ಅಳತೆ ಉದ್ದ ೨೨.೧ ಅಡಿ ಅಗಲ ೨೧.೯ ಅಡಿ.

ಗರಡಿಯ ಒಳಗೆ ತಾಲೀಮು ಮತ್ತು ಕುಸ್ತಿ ಮಾಡುವ ಕಣವು ೧೫ ಅಡಿ ಅಗಲ, ೧೪.೯ ಅಡಿ ಉದ್ದ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡದ ಆಳ ೨.೯ ಅಡಿ ಇದೆ. ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ಹಿಂದಿನ ಗೋಡೆಗೆ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕದಾದ ಗುಣೇವು ಇದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ಗರಡಿಮನೆಯ ದೇವರನ್ನು ಇಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಗರಡಿಮನೆಯ ಮುಖ್ಯ ದೇವರೆಂದರೆ ಮೌಲಾಲಿ. ಮೌಲಾಲಿ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿರುವ ಹಸ್ತದ ಬೆಳ್ಳಿಯ ತಗಡನ್ನು ಇಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಹನುಮಂತನ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದ್ದು ಈ ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಗರಡಿಯ ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎರೆಡು ಸಿಮೆಂಟಿನ ಕಂಬಗಳ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ತೊಲೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಅದರ ಮೇಲೆ ಜಂತಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಕರಿಬಂಡೆಗಳಿಂದ ಹೊದಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಬಂಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸುರಕಿಹಾಕಿ ಮೇಲೆ ಸಿಮೆಂಟಿನಿಂದ ಮುಚ್ಚಲಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಗರಡಿ ಭದ್ರವಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಈ ಗರಡಿಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಕದದಿಂದ ಮುಚ್ಚಲು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಷ್ಟೇನು ಹೆಚ್ಚಿನ ತಾಲೀಮು ಮಾಡುವ ಸಾಮಾನುಗಳು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರು, ಲೋಡು, ಚಲಿಕೆ, ಕೊರಡು, ಇಟ್ಟಿಗೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿವೆ.

ಈ ಗರಡಿಮನೆಗೆ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ ಹಳೆಯ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳೆಂದರೆ, ಉಸ್ತಾದ್ ವಡ್ಡರ ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ಮತ್ತು ಗಿಡ್ಡಕಣಿವೆಪ್ಪ, ದೊಡ್ಡ ಗಾಳೆಪ್ಪ ಇವರು ಚಾರ್ಲಿ ಜೊತೆ ಆಡಿದ್ದಾರೆ. ಬಾರೀಕರ ಭರಮಪ್ಪ, ಮಡ್ಡಿ ರೇವಪ್ಪ, ಮಡ್ಡಿ ಗಾಳೆಪ್ಪ, ಅಗಸರ ಜಂಬಣ್ಣ, ಪೀರ್ ಮಹಮದ್ ಸರ್ದಾರ ಜೊತೆ ಆಡಿದ್ದಾರೆ. ಜೋಗೇರು ಯಲ್ಲಪ್ಪ, ಕೊರವರ ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ, ಕುರುಬರ ಶಂಕ್ರಪ್ಪ, ಸುಣಗಾರ ಶಿವಪ್ಪ, ಸುಣಗಾರ ಕಿವುಡಪ್ಪ, ಖಾಸೀಂ ಬಂದಿದೊಡ್ಡಿ, ಎಸ್.ನಿಂಗಪ್ಪ, ಹೂವಣ್ಣೂರು ಚಿದಾನಂದಪ್ಪ, ಪೂಜಾರಿ ಭರಮಪ್ಪ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕರು ಇದ್ದಾರೆ.

ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ಚಿತ್ತವಾಡ್ಗಿಯ ೪ನೇ ವಾರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಕುರುಬರ ಗರಡಿಮನೆಯೆಂದೇ ಹೆಸರು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದು ವಾರ್ಡಿನ ಹೊರಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದು ಗರಡಿಯ ಮುಖ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಇದೆ. ಈ ಗರಡಿಮನೆಯು ಸುಮಾರು ಮೂರು ಜಾಗದಿಂದ ಪಲ್ಲಟಗೊಂಡು ಈಗಿರುವ ಗರಡಿಮನೆಯನ್ನು ೧೯೭೦ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಇದನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲು ವಾರ್ಡಿನ ದೈವದ ಹಣದಿಂದ ಮೊದಲು ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರು. ಇದರ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ಪ್ರಮುಖರೆಂದರೆ ಡಮ್ಮಿ ಭರಮಪ್ಪ, ಎಮ್ಮೆ ಹನುಮಂತಪ್ಪ, ಹೊಟ್ಟೆ ಮಲ್ಲಪ್ಪ, ಬೆಲ್ಲದ ಚನ್ನಪ್ಪ. ಇವರುಗಳ ನಾಯಕತ್ವ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರದಿಂದ ಗರಡಿಮನೆಯು ರೂಪುಗೊಂಡಿತು. ಇದರ ನಿರ್ಮಾಣದ ನಂತರ ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣನ್ನು ಜೋಳದರಾಶಿ ಬೆಟ್ಟದಿಂದ ತರುತ್ತಿದ್ದರು. ತರುವಾಗ ಯಾವುದೇ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿಲ್ಲ ಪೂಜೆ ಮಾತ್ರ ಮಾಡಿ ಗರಡಿ ಒಳಗೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸರಕಾರದವರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಮೊದಲಿದ್ದ ಗರಡಿಮನೆಯ ತೊಲೆ ಜಂತಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಸಿಮೆಂಟಿನಿಂದ ಕಾಂಕ್ರೀಟು ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ೧೯೮೦ರಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರು. ಆದರೆ ಕಟ್ಟಿದ ನಂತರ ಹಾಳು ಬಿದ್ದು ಹೋಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಯಾರು ಗರಡಿಮನೆಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇದುವರೆಗೂ ಯಾರು ಕುಸ್ತಿ ಪೈಲ್ವಾನರು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿವಹಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಗರಡಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರೆ ಊರಿನ ಹುಡುಗರು ಆಡಲು ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರು ಇದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹಳೆಯ ಪೈಲ್ವಾನರದ್ದಾಗಿದೆ.

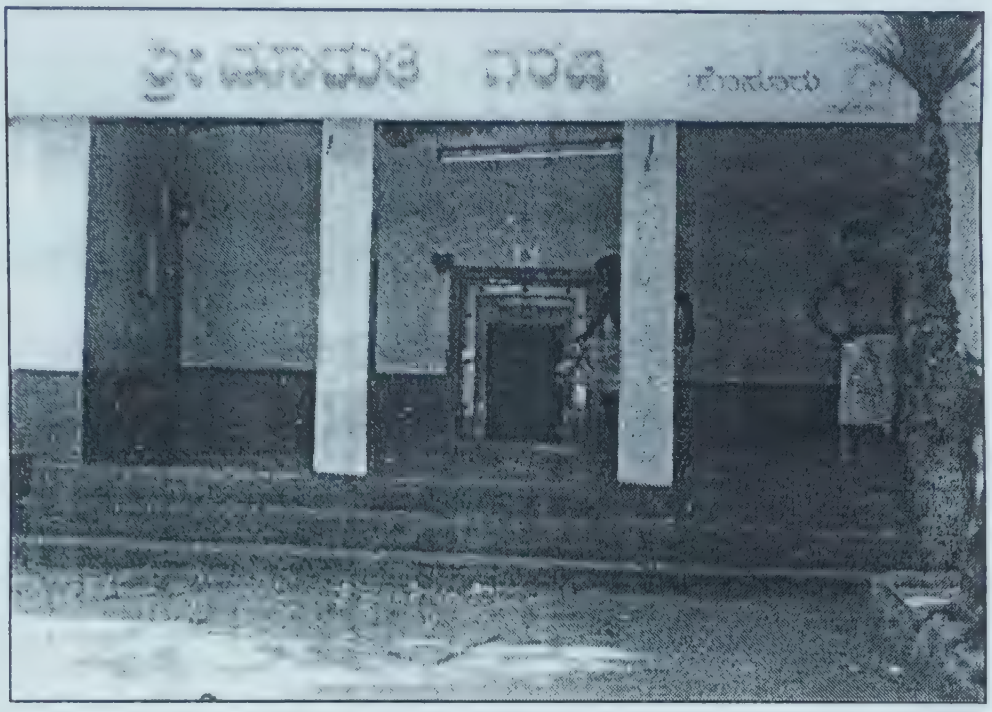
ಗರಡಿಮನೆಯು ಊರಿನ ಹೊರಗಿನ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ಸರಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಗರಡಿಮುಂದೆ ಸ್ಥಳ ಬಿಟ್ಟು ಸುತ್ತಲೂ ಸಿಮೆಂಟಿನ ಗೋಡೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಹೊರ ಅಳತೆ ೨೬ ಅಡಿ ಉದ್ದ, ೧೮.೭ ಅಡಿ ಅಗಲ ಇದೆ. ಪ್ರವೇಶದಲ್ಲಿ ೩ ಅಡಿ ೫.೧೦ ಅಡಿ ಅಳತೆಯ ಬಾಗಿಲು ಇದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಇಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಒಳಗಡೆ ೧೪ ಅಡಿ ಉದ್ದ, ೧೭ ಅಡಿ ಅಗಲ ಅಖಾಡವಿದೆ. ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಹಳೆಯ ಕಾಲದ ಗರಡಿಮನೆ ಇರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಇದು ನವೀನತೆಯ ಗರಡಿಯಾಗಿದೆ. ಬೆಳಕಿನ ಕಿಂಡಿ ಇಲ್ಲ.

ಈ ಗರಡಿ ಹಾಳುಬಿದ್ದಾಗಿನಿಂದ ಪೂಜೆ, ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣನ್ನು ತರುವ ಪೂಜೆ ಪುನಸ್ಕಾರಗಳು ಯಾವು ಇಲ್ಲವಾಗಿವೆ. ಈ ಗರಡಿಯನ್ನು ಪಂಚಾಯಿತಿ ಕಟ್ಟೆಯನ್ನಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಆದಾಯ ಮೂಲಗಳು ಇಲ್ಲ. ಈ ಗರಡಿಯ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪೈಲ್ವಾನರೆಂದರೆ ಟಿ.ಎಂ. ವಿಶ್ವನಾಥಯ್ಯ. ಇವರು ಈ ಗರಡಿಗೆ ಪೆಸರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಉಜ್ಜಿನಿ, ಗೊಂಡಾಬಾಳು, ಹೊಸಪೇಟೆ, ಕಂಪ್ಲಿ, ಶಿರಬಿ, ದಾವಣಗೆರೆ ಮುಂತಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಡಿ ಗೆಲುವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹಿಂದೆ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಯಂಕಾಲ ಲಡತ್, ಕಸರತ್ತಿನ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಗರಡಿ ಹಾಳು ಬಿದ್ದಾಗಿನಿಂದ ಯುವಕರ ಆಸಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಹಿರಿಯ ಪೈಲ್ವಾನರು. ಪೈಲ್ವಾನರನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ, ಸಾಕುವ ಪದ್ಧತಿ ಇಲ್ಲವಾದಾಗಿನಿಂದ ಗರಡಿ ಅವನತಿ ಹಾದಿ ಹಿಡಿದಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಟಿ.ಎಂ. ವಿಶ್ವನಾಥಯ್ಯನವರು. ಇವರ ತಲೆಮಾರಿನ ಪೈಲ್ವಾನನೆಂದರೆ ಹನುಮಂತಪ್ಪ, ಅಗಸರ ಪರುಶಪ್ಪ, ಪಡ್ನರಗಿಡ್ಡಪ್ಪ, ಇಂದ್ರಿಗಿ ದುರುಗಪ್ಪ, ಗುಕ್ಕು ಜಂಜಪ್ಪ, ಪಲ್ಲೇದ ದುರುಗಪ್ಪ, ಕೊಟ್ರೇಶ್

ಉಳ್ಳಗಡ್ಡೆ, ಗಿಡ್ಡ ಬಸಪ್ಪ, ಬ್ಯಾಡರ ಹುಲುಗಪ್ಪ, ಗಡಿಗಿ ತಾಲಿ ಹುಸೇನ್, ಕಲ್ಲಿರಾಮ, ಹಳ್ಳಿಕೊಟ್ರೆಪ್ಪ ಹಿಂಡಿ ಹಳೆಯ ಗರಡಿಯ ಪೈಲ್ವಾನರು.

ಮಾರುತಿ ಗರಡಿ ಹೊಸೂರು

ಹೊಸಪೇಟೆಯಿಂದ ಚಿತ್ತವಾಡ್ಗಿ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಹೊಸೂರಿಗೆ ಹೋಗುವ ದಾರಿ ಮಾಗಣಿ ರಸ್ತೆಯಾಗಿದೆ. ಮಾಗಣಿಯಲ್ಲಿ ಜನರು ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ವ್ಯವಸಾಯ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ, ದೇಹವನ್ನು ಬಲಾಢ್ಯವಾಗಿ ಕಸರತ್ತಿನಿಂದ ಬೆಳೆಸಲು ಒಂದು ಗರಡಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಈ ಗರಡಿ ಹೊಸೂರಿನ ಮಾರುತಿ ಗರಡಿಯೆಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆದಿದೆ. ಇದು ಊರಿನ ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿನ ಊರ ಹೊರಗಡೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಗರಡಿಮನೆಯ ಸ್ಥಾಪನೆಗಿಂತ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಅಂದರೆ ಸುಮಾರು ೧೯೭೭ರಲ್ಲಿ ಛಪ್ಪರದ ಛಾವಣಿಯ ಗರಡಿಮನೆಯಾಗಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಈ ಗರಡಿ ಮನೆಯ ಸ್ಥಾಪನೆ ರುವಾರಿಗಳಾದ ಆ ಊರಿನ ಬಾಣದ ಕನಕಪ್ಪನವರು ಕಾರಣೀಭೂತರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರ ಉತ್ಸಾಹ ಮತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದ ಫಲವಾಗಿ ಗರಡಿಮನೆಯು ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡಿತು. ಮೂಲತಃ ಇವರು ಕುಸ್ತಿ ಪೈಲ್ವಾನರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಕಾಳಜಿವಹಿಸಿ ಹೊಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗರಡಿಮನೆಯ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣೀಭೂತರಾದರು.

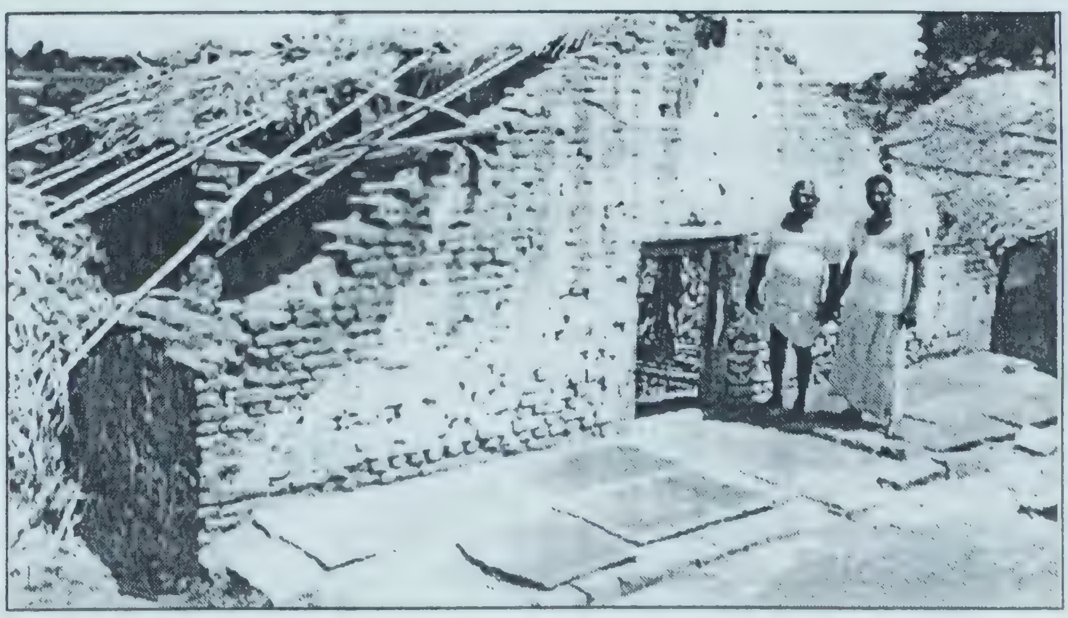
ಗರಡಿ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಭೂಮಿಗಾಗಿ ಗ್ರಾಮದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬುನಾದಿಯನ್ನು ಹಾಕಿದರು. ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಸುತ್ತಲೂ ತೆಂಗಿನಗರಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಮೇಲೆ ಗಳೆವುಗಳಿಂದ (ಬಿದುರುಗಳಿಂದ) ಮತ್ತು ಕಬ್ಬಿನ ರವುದೇ(ವಗಡು)ಯಿಂದ ಚಪ್ಪರವನ್ನು ಹಾಕಿ ಗರಡಿಮನೆಯನ್ನು ಉದ್ಘಾಟನೆಗೊಳಿಸಿದರು. ಮೊದಲಿಗೆ ಸ್ವಂತ ಹಣದಿಂದ ಬುನಾದಿ ಹಾಕಿದ ಅವರು ನಂತರ ವಯಸ್ಸಾದುದರಿಂದ ಅದರ ಉಸ್ತುವಾರಿಯನ್ನು ಬಾಣದ ಹುಲುಗಪ್ಪ, ಮಹಾರಾಜ ಕಣಿಮೆಪ್ಪ, ಜಂಬನಹಳ್ಳಿ ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ, ಕಿಚ್ಚೆಡಿ ವಡಕಪ್ಪ, ಕಟ್ಟಗಿ ಶಿವಪ್ಪನವರ ಬೆಂಬಲದೊಂದಿಗೆ ಗರಡಿಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಮೊದಲಿಗೆ ನಾಯಕ ದೈವದ ಹಣದಿಂದ ಬಂದ ಬಡ್ಡಿ ಹಣವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಯಿತು. ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಮೂಲಗಳಿಂದ, ಸರಕಾರದ ಅನುದಾನ ಸಹಾಯ (ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್ತು) ದಿಂದ ೬ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ, ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಹೊಸಪೇಟೆ ಇವರಿಂದ, ಕಬ್ಬಿಣದ ಗಾರಾಂಡಲ ಮತ್ತು ನಾಯಕ ಜನಾಂಗದ ದೈವದಲ್ಲಿ ದಂಡಹಾಕಿದ ಹಣದಿಂದ ಗರಡಿಮನೆಯನ್ನು ೧೯೮೨-೮೩ರಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲಾಯಿತು. ಈ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಕಲ್ಲು ಮತ್ತು ಸಿಮೆಂಟಿನಿಂದ ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಬಾಣದ ಕೇರಿಯ ಗರಡಿ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆ. ಸಿಮೆಂಟು, ಕಲ್ಲು, ಬಂಡೆ ಕಬ್ಬಿಣದ ಗಾರಾಂಡಾಲ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಗರಡಿಯ ಹೊರಭಾಗದ ಸುತ್ತಳತೆ. ೩೦.೧೦ ಅಡಿ ಉದ್ದ, ೧೮.೯ ಅಡಿ ಅಗಲ ಒಳಗಡೆ ಪ್ರವೇಶದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಎರಡು ಕಂಬಗಳು ಇದೆ. ನಂತರ ಗರಡಿಯ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಒಂದು ಕಟ್ಟೆ, ಎರಡು ಕಂಬಗಳು ಇವೆ. ನಂತರ ಬರುವುದೇ ಕುಸ್ತಿ ಅಖಾಡ. ಇದು ೧೫.೨ ಅಡಿ ಅಗಲ ೧೫ ಅಡಿ ಉದ್ದ ಅಖಾಡವಾಗಿದೆ. ಕಣದ ತಳಭಾಗ ಕಾಂಕ್ರೀಟಿನಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಕೆಳಭಾಗದಿಂದ ಒಂದೂವರೆ ಅಡಿ ಎತ್ತರ ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣನ್ನು ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಸುತ್ತಲೂ ೪ ಕಿಟಕಿಗಳಿವೆ. ಗೋಡೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುಣೇವಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಆಂಜನೇಯ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಸಾಧನೆ ಸಾಮಾನುಗಳಿವೆ. ಸ್ನಾನದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯುತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೆ.

ಈ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸಾಯಂಕಾಲ ಸಾಧನೆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ ಪೈಲ್ವಾನರು ಬಾಣದ ವೆಂಕಟೇಶ ನಾಯಕ. ಈ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಳಗಿ ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ, ಹಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ, ಹೊಸಪೇಟೆ, ಹುಲಿಗಿ, ಶಿರಬಿ, ಕೊಟ್ಟೂರು, ಬಳ್ಳಾರಿ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಗರಡಿಯವರು ಜಿಲ್ಲಾ ಹಾಗೂ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ವ್ಯವಸಾಯ ಒತ್ತಡ ಹಾಗೂ ದುಡಿಮೆಗಾಗಿ ಜನರು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಗರಡಿಗೆ ಬರುವುದು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಗರಡಿ ಪೈಲ್ವಾನರಿಗೆ ಸರಕಾರದಿಂದ ಯಾವುದೇ ಸಹಾಯ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುವುದು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.

ಹಾಸಗಲ್ಲು ಗರಡಿ

ಹೊಸೂರು ಗ್ರಾಮದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ಊರೇ ಹಾನಗಲ್ಲು ಗರಡಿ. ಈ ಹಾನಗಲ್ಲು ಗರಡಿಮನೆಯು ೧೯೮೨-೮೩ ಸುಮಾರಿಗೆ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಇದರ ನೇತೃತ್ವವನ್ನು ಹಾನಗಲ್ಲು ಗ್ರಾಮದ ಎಲ್ಲಾ ಜನರು ಸೇರಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಹಣದಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮದ ರಸ್ತೆಯ ಬದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆ. ಮೇಲ್ಛಾವಣಿಗೆ ಬಿದಿರು ಮತ್ತು ಕಬ್ಬಿನ ಒಗಡು ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಗರಡಿಮನೆಯ ದೇವರೆಂದರೆ ಮೌಲಾಲಿ ಮತ್ತು ಹನುಮಂತ ಫೋಟೋಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜಂಬನಳ್ಳಿ ತಾಯಪ್ಪನವರ ಮುಂದಾಳತ್ವದಲ್ಲಿ ಗರಡಿಮನೆಯು ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು. ಮೂಲತಃ ಇವರು ಕುಸ್ತಿ ಪೈಲ್ವಾನರಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಗ್ರಾಮದ ಗರಡಿಮನೆಗೆ ಉಸ್ತಾದ್‌ರಾಗಿ ಹಾನಗಲ್ಲು ಯುವಕರನ್ನು ಕುಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪಳಗಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಗರಡಿಮನೆಯು ೧೯೮೮ರಲ್ಲಿ ಮಳೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಬಿದ್ದು ಹೋದುದರಿಂದ ಇದುವರೆಗೆ ಅದರ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಲಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಗ್ರಾಮದ ಇಚ್ಛೆಯು ಗರಡಿಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕೆಂದು ಇರುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಹಣವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಹೊಸ ಗರಡಿಮನೆ ಕಟ್ಟಲು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಗರಡಿಮನೆಯು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಹಾನಗಲ್ಲು ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬೇಕೆಂದು ಹಿರಿಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ವ್ಯವಸಾಯದ ದುಡಿತ ಮತ್ತು ಊರಿನ ಜನರಿಂದ ಹಣಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಕಟ್ಟಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸರಕಾರದ ಸಹಾಯ ಬೇಕು ಎಂದು ಅಲ್ಲಿಯ ಹಿರಿಯ ಪೈಲ್ವಾನರು ನೊಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನಮಗೆ ಕುಸ್ತಿ, ಗರಡಿಮನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆದು ಈ ಗರಡಿಗೆ ಪೈಲ್ವಾನರಾಗಿ ಹೆಸರು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ಹಾನಗಲ್ಲು ಯುವಕರ ಆಸಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ.

ಗರಡಿಮನೆಯು ಕಾಲುವೆಯ ಪಕ್ಕದರಸ್ತೆಯ ಬದಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಗರಡಿಮನೆ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿಗೆ ಇದೆ. ಇದರ ಬಾಗಿಲು ೪.೮ ಅಡಿ ಎತ್ತರ, ೩.೪ ಅಡಿ ಅಗಲ ಇದೆ. ಬಾಗಿಲು ಚೌಕಟ್ಟು ತ್ಯಾಗದ ಕಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಮುಚ್ಚಲು ಬಾಗಿಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲ. ಗರಡಿ ಒಳಗೆ ಒಂದು ಕಟ್ಟೆಯಿದೆ. ಕಟ್ಟೆಯಿಂದ ಅಖಾಡದ ಅಳತೆ ೧೫.೩ ಅಡಿ ಉದ್ದ, ೧೯.೫ ಅಡಿ ಅಗಲ ಇದೆ. ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿಗೆ ಆಂಜನೇಯ ಮತ್ತು ಮೌಲಾಲಿ ದೇವರನ್ನು ಇಟ್ಟು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಗರಡಿಯ ಸುತ್ತಳತೆ ೨೧.೮ ಅಡಿ ಅಗಲ, ೨೦.೪ ಅಡಿ ಉದ್ದ ಇದೆ. ಈ ಗರಡಿ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ಹೊಸಪೇಟೆಯ ವ್ಯಾಸಗೇರಿ ಗರಡಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಹಾನಗಲ್ಲು ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ ಪೈಲ್ವಾನರೆಂದರೆ ಹಳೆ ತಲೆಮಾರಿನವರು ಜಂಬಾನಹಳ್ಳಿ ತಾಯಪ್ಪ, ನಾಣಿಕೇರಿ ಬಸಪ್ಪ, ಜಂಬಾನಹಳ್ಳಿ ಹುಲುಗಪ್ಪ, ಶಿರಜಿದೊಡ್ಡ ಬಾಲಪ್ಪ, ಜಂಬಾನಹಳ್ಳಿ ತಿಮ್ಮಪ್ಪ, ಜಂಬಾನಳ್ಳಿ ಶಿವಪ್ಪ, ಮಾಗೆಂನಹಳ್ಳಿ ಮಾರೆಪ್ಪ ಈ ಗರಡಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪೈಲ್ವಾನರು. ಈಗಿನ ತಲೆಮಾರಿನ ಉಸ್ತಾದರಾಗಿ ಜಂಬಾನಹಳ್ಳಿ ತಾಯಪ್ಪ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳನ್ನು ತರಬೇತಿಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶಿರಜಿ ಸಣ್ಣ ಮಾರೆಪ್ಪ, ಕಣಿಮೆಳ್ಳಿ ಯಂಕೋಬಿ, ಗುಜ್ಜಲತಾಯಪ್ಪ, ನಾಣಿಕೇರಿ ಯಂಕೋಬ, ಮಾಗೆಂನಹಳ್ಳಿ ಪರಶುರಾಮ, ಗಿಂಜಿಮಾರೆಪ್ಪ,

ಕಣಿಮಳ್ಳಿ ರಾಘಪ್ಪ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಪೈಲ್ವಾನರಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ ಪೈಲ್ವಾನರೆಂದರೆ ಗಿಂಜಿ ಸಣ್ಣ ಯಂಕಪ್ಪ ಇವರು. ಹೊಸಪೇಟೆ, ಹಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ, ಹೂವಿನ ಹಡಗಲಿ, ಕೂಡ್ಲಿಗಿ, ಉಜ್ಜನಿ, ಹಂಪಿ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿ ಗರಡಿಗೆ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಯುವಕರ ಆಸಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲಿಗೆ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಯಂಕಾಲ ಲಡತ್ ಮತ್ತು ಕಸರತ್ತಿನ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಯುವ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಕುಸ್ತಿ ಆಸಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ ಅವರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುವವರು ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ.

ನಾಗೇನಹಳ್ಳಿ ಮೌಲಾಲಿ ಗರಡಿ

ನಾಗೇನಹಳ್ಳಿ ಮುಖ್ಯ ಬೀದಿಯ ಬಸವಣ್ಣ ದೇವರ ಗುಡಿಯ ಎದುರುಗಡೆ ಇರುವ ಗರಡಿಯೇ ಮೌಲಾಲಿ ಗರಡಿ. ನಾಗೇನಹಳ್ಳಿ ಸುಮಾರು ೧೯೨೦ರಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟೀಷರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಬಣ್ಣನವರ ಬಾಬುಸಾಬ್ ಎಂಬುವರು ಮೌಲಾಲಿ ಗರಡಿಮನೆಯ ನಿರ್ಮಾತೃಗಳು. ಇವರು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದ ಈ ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕು ತಲೆಮಾರಿನವರು ಇಂದಿಗೂ ಕುಸ್ತಿ ಪೈಲ್ವಾನರಾಗಿ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೆಸರು ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಗರಡಿಮನೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಗರಡಿಮನೆಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಸ್ವತಃ ಪೈಲ್ವಾನರಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಗರಡಿಮನೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಲು ಮತ್ತು ಬೆಳೆಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು.

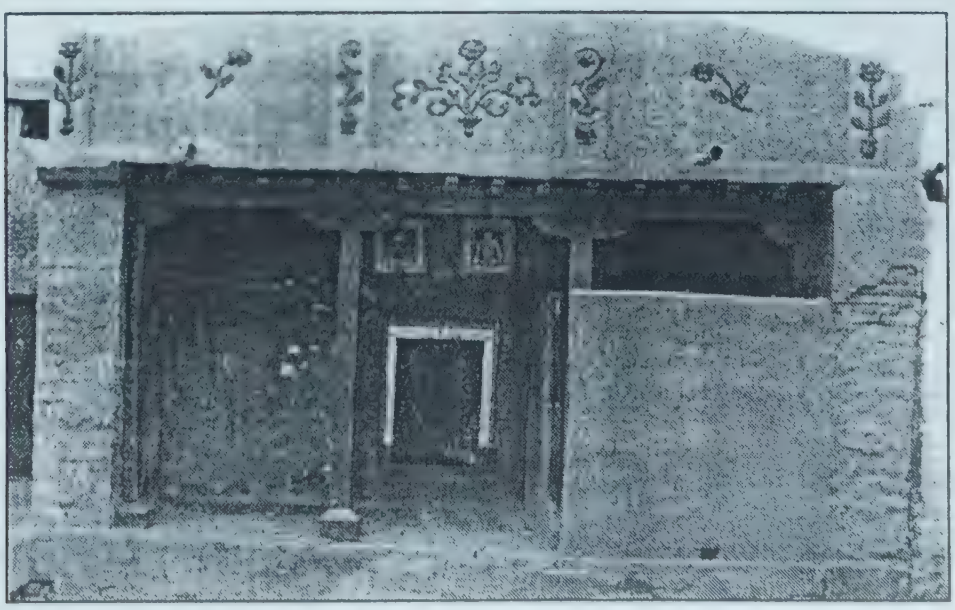
ಈ ಗರಡಿಯನ್ನು ಮೌಲಾಲಿ ಗರಡಿಮನೆಯೆಂದು ಕರೆಯುವ ವಾಡಿಕೆ ಇದೆ. ಬಾಗಿಲು ಚೌಕಟ್ಟು ತ್ಯಾಗದ ಕಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಗರಡಿಮನೆಯನ್ನು ಕಲ್ಲಿನ ಕಟ್ಟಡದಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಗರಡಿಮನೆಯ ಮೇಲ್ಛಾವಣೆಯನ್ನು ಎರಡು ತೀರು(ತೊಲೆ)ನಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಕರಿಬಂಡೆ ಮತ್ತು ಸುರುಕಿಯಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಹಿಂದೆ ಇಲ್ಲಿ ಸದಾಕಾಲ ತಾಲೀಮು ಮಾಡುವ ಗರಡಿಮನೆಯಾಗಿದ್ದಿತು. ಇಂದು ಇದರ ಮೇಲ್ಛಾವಣಿಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಜಖಂಗೊಂಡಿದ್ದು ತೆರೆದ ಛಾವಣಿಯಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಸುಮಾರು ೧೯೮೫ರಲ್ಲಿ ಗರಡಿಮನೆಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಜಖಂಗೊಂಡಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಇದರ ನೆರವಿಗೆ ಊರ ಮುಖಂಡರು ಯಾವುದೇ ಕಾಳಜಿವಹಿಸದೆ ಹಾಳು ಬಿದ್ದಿರುವುದು ಎಂದು ಗ್ರಾಮದವರು ಖೇದ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಸುಮಾರು ಮೂರು ವರ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ಬಿ.ಡಿ.ಓ, ಗ್ರಾಮಸಭೆ ಹಾಗೂ ಲೋಕಸಭೆ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಕೂಡ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದು, ಇದುವರೆಗೂ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಗ್ರಾಮದ ಹಿರಿಯರು ಮತ್ತು ಯುವಕರು ಗರಡಿಮನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒಲವು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಅದರ ಮರು ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವುದು ಶುಭ ಸೂಚನೆಯಾಗಿದೆ.

ಈ ಹಾಳಾಗಿ ಬಿದ್ದ ಗರಡಿಯ ಮನೆಯ ಸುತ್ತಳೆಯು ೩೨.೨ ಅಡಿ ಉದ್ದ, ೧೫.೮ ಅಡಿ ಅಗಲ ಇದೆ. ಗರಡಿಯ ಮುಂದೆ ಬಯಲು ಜಾಗ ಇದೆ. ರಸ್ತೆಯಿಂದ ೧೯.೬. ಅಡಿ ದೂರ ಇದೆ. ಗರಡಿಮನೆ ಬಾಗಿಲು, ಮುಂದೆ ಕಟ್ಟೆ, ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬದಿಗೆ ಗೂಡು, ನಂತರ ಅಖಾಡ ೨೨ ಅಡಿ ಉದ್ದ, ೧೩.೧೦ ಅಡಿ ಅಗಲವಿದೆ. ಬಾಗಿಲು ಎದುರಿಗೆ ಒಂದು ಗೂಡು ಇದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಹಸ್ತರೂಪದ ಮೌಲಾಲಿ ಚಿತ್ರ ಇದೆ. ಈಗ ಹಾಳಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ಅದರ ಪುನರ್ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಈ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಈಗ ಯಾವುದೇ ಪೂಜೆ, ಪುನಸ್ಕಾರ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ.

ಈ ಗರಡಿಗೆ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ ಇತ್ತೀಚಿನ ಪೈಲ್ವಾನರೆಂದರೆ ಬಾಬಣ್ಣ ರಜಾಕ್. ಇವರು ಕೊಪ್ಪಳ, ಗಂಗಾವತಿ, ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ, ಕಮಲಾಪುರ, ತಳಕಲ್ಲು, ಶಿರಬಿ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿ ಈ ಗರಡಿಗೆ ಹೆಸರು ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅದರೆ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿದವರು ಯಾರು ಈ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಜಿಲ್ಲಾ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಕುಸ್ತಿಯ ಆಸಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ದುಡಿಮೆಯ ಕಡೆಗೆ ಯುವ ಜನಾಂಗ ಮಾರುಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳಿಗೆ ಸರಕಾರದಿಂದ ಯಾವುದೇ ಸಹಕಾರ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಆದಕಾರಣ ಈ ಗರಡಿ ಹಾಳಾಗಲು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಜೀರ್ಣೋದ್ದಾರ ಮಾಡಲು ಊರಿನ ಹಿರಿಯರು ಸಹ ಸಹಕರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಈ ಗರಡಿ ಪಟುಗಳನ್ನು ಕೇಳುವವರೇ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳು.

ವ್ಯಾಸಗೇರಿ ಗರಡಿಮನೆ

ಹೊಸಪೇಟೆ ನಗರದಲ್ಲಿ ಹಳೇ ಗರಡಿಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಕೇರಿ ಗರಡಿಮನೆಯು ಒಂದಾಗಿದೆ. ಉಕ್ಕಡಗೇರಿ ಮುಖ್ಯ ಬೀದಿಯ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆಯ ಕೇರಿ ವ್ಯಾಸಕೇರಿ. ಇಲ್ಲಿ ಈ ಅಡ್ಡ ರಸ್ತೆಯ ಎಡಭಾಗಕ್ಕೆ ಬರುವುದೇ ವ್ಯಾಸಕೇರಿ ಗರಡಿಮನೆ. ಇದು ಈ ಕೇರಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಗರಡಿಮನೆಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಮುಖ ಮಾಡಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಗರಡಿಯ ಮನೆಯ ಗೋಡೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಕುಸ್ತಿಪಟುವಿನ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ.

ಈ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಳಗಿದ ಮತ್ತು ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ ಕುಸ್ತಿ ಪೈಲ್ವಾನರು ಅನೇಕ ಇದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹಳೆ ತಲೆಮಾರಿನ ಪಟುಗಳೆಂದರೆ ತಿಮ್ಮಪ್ಪ, ಜೋರಪ್ಪ, ತಿರುಕಪ್ಪ, ದೇವಪ್ಪ ಈ ಗರಡಿ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣರು ಸಹ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಅನೇಕ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಉಕ್ಕಡಕೇರಿ ಕರಿಭೀಮಪ್ಪನ ನಂತರ ಈ ಗರಡಿ ಪೈಲ್ವಾನರೆಂದರೆ ಜೋರಪ್ಪನವರು.

ಈ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂಚೆ ಸುತ್ತಲೂ ಅಖಾಡ ಮಾಡಿ ತಟ್ಟಿನೆರಿಕೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕಸರತ್ತು ಸಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಆಗ ಒಬ್ಬ ಪೈಲ್ವಾನನಿಗೆ ಏಟು ಬಿದ್ದು ಕಣ್ಣು ಕಳೆದುಕೊಂಡರಂತೆ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಕೇರಿ ದೈವದವರಿಂದ ಹಣ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ೧೯೩೫ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಳತ್ವ ವಹಿಸಿದವರು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ, ಜೋರಪ್ಪಮಾಳಗಿ, ವಗರಪ್ಪ, ದೇವಪ್ಪ, ಕಣಿವೆಪ್ಪ, ಜಂಗಲಿಪ್ಪ, ತಾರೀಹಳ್ಳಿ ರಾಮಪ್ಪ ಮತ್ತು ದೈವದ ಮುಖಂಡರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ಗರಡಿ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣರಾದರು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ರೈತ ಮನೆತನದಿಂದ ಬಂದವರು.

ಈ ಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ಗರಡಿಮನೆ ಆಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಇವರು ಶಂಕ್ರಮ್ಮ ಗುಡಿಯ ಎದುರಿಗೆ ಇರುವ ದೇವಾಂಗಪೇಟೆ ಗರಡಿಗೆ ಕುಸ್ತಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಸಾಧನೆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ದೇವಾಂಗ ಪೇಟೆ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಜಗಳವಾಗಿ ಸಿಡಿದು ಬಂದು ತಮ್ಮ ಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ಗರಡಿಮನೆ ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಲು ಈ ಕೇರಿ ಜನರು ಮುಂದಾದರು.

ಈ ಗರಡಿ ೧೯೩೨ರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಗೋಡೆ ಕಟ್ಟಲಾಗಿದ್ದು ದೇವರ ಗುಡಿಯಂತೆ ಚಿಕ್ಕ ಬಾಗಿಲು, ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂಡೆ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಬಂಡೆಯಿಂದ ಕೆಳಗೆ ೩ ಅಡಿಗೆ ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಅಖಾಡದ ಸುತ್ತಳತೆ ೧೩.೩. ಅಡಿ ಅಗಲ, ೨೧.೧೧ ಅಡಿ ಉದ್ದ. ಹೊರಭಾಗದಿಂದ ಅಖಾಡದ ಸುತ್ತಳತೆ ೧೧.೩ ಅಡಿ ಉದ್ದ, ೧೩.೩ ಅಡಿ ಅಗಲವಿದೆ. ಗರಡಿಬಾಗಿಲಿನ ಎದುರಿನ ಗುಣೇವುದಲ್ಲಿ ಆಂಜನೇಯನ ಭಾವಚಿತ್ರವನ್ನು ಮತ್ತು ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮೌಲಾಲಿ ಹಸ್ತವನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಉತ್ತರದಿಂದ ಎಡ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಸಣ್ಣ ಕಿಟಕಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಳಕಿನ ಸಲುವಾಗಿ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಎರಡು ಕಂಬಗಳಿವೆ. ಹೊರಗಡೆ ಒಂದು ಕಂಬವಿದೆ. ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳಿಗೆ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಕೋಣೆಯಿದೆ. ವಿದ್ಯುತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಹ ಇದೆ. ಬಾಗಿಲ ಅಳತೆ ೪.೫ ಅಡಿ ಉದ್ದ, ೨.೧೦ ಅಡಿ ಅಗಲ ಇದೆ. ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬೀಗ ಹಾಕುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೆ.

ಗರಡಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗಕ್ಕೆ ತೊಲೆ ಜಂತಿ ಹಾಕಿ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ, ಸುಣ್ಣದ ಸುರಕಿಯನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಲೂ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಗರಡಿಮನೆ ಇದೆ. ಪ್ರತಿ ಗುರುವಾರ ಪೂಜೆ ಮತ್ತು ದಸರಾ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಗರಡಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ಮುಖಂಡರು, ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ

ಪೈಲ್ವಾನರೆಂದರೆ, ಧರ್ಮಲಿಂಗಪ್ಪ, ತಾರೀಹಳ್ಳಿ, ನಾಣಿಕೇರಿ ಹಿರೇಭೀಮಪ್ಪ, ಕಂಬಾಲಿ ಪೆಣ್ಣಜ್ಜಪ್ಪ, ಗರಡಿಮನೆ ಅಗಲು ಸಹಕಾರ ನೀಡಿದವರು.

ಈ ಗರಡಿಮನೆಯನ್ನು ಪಂಚಾಯತಿ ಕಟ್ಟೆಯನ್ನಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಆದಾಯವಿಲ್ಲ. ದಸರಾಕೊಮ್ಮೆ ದೈವದವರು ಮನೆಗೊಂದರಂತೆ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಬಂದ ಹಣದಿಂದ ಬಣ್ಣ ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಪೂಜೆ, ಕುಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಆಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಗರಡಿಗೆ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ ಪೈಲ್ವಾನರೆಂದರೆ ಜೋರಪ್ಪ. ಇವರು ಅನೇಕ ಕಡೆ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿ ಈ ಗರಡಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಬಳ್ಳಾರಿ, ಕೊಪ್ಪಳ, ನಾಣಿಕೇರಿ, ಹರಪನಹಳ್ಳಿ, ಉಜ್ಜನಿ, ಶಿರಬಿ ಜಾತ್ರೆ, ದಾವಣಗೇರಿ ಚಾರ್ಲಿ ಜೊತೆಗೆ ಆಡಿ ಸಮಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಗರಡಿಯ ಮನೆಯ ಪೈಲ್ವಾನರು ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಗಳಿಸಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ಹಾಗೂ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಗಳಿಸಿದ ಪೈಲ್ವಾನರಿದ್ದಾರೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬಡತನದಿಂದ ತಮ್ಮ ದುಡಿಮೆಯ ಕಡೆಗೆ ಮಾರು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಸರಕಾರದಿಂದ ಯಾವುದೇ ಸಹಕಾರ ದೊರೆಯದ ಕಾರಣ ಗರಡಿಮನೆಗಳು ಹಾಗೂ ಪೈಲ್ವಾನರು ಅವನತಿ ಹಾದಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಯುವಕ ಪೈಲ್ವಾನರು. ಮೊದಲು ಪೈಲ್ವಾನರನ್ನು ಸಾಕುವ ಪದ್ಧತಿ ಇತ್ತು ಈಗ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ, ಸಾಯಂಕಾಲ ಲಡತ್ ಸಾಧಕಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಚಿತ್ರಕೇರಿ ಗರಡಿ

ಮುದಿಯಪ್ಪನ ಗುಡಿಯ ಮುಖ್ಯ ಬೀದಿಯ ಬಲ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಹೊಸಪೇಟೆಯಲ್ಲಿರುವ ಹಳೆಯ ಗರಡಿಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಕೇರಿ ಗರಡಿಮನೆಯು ಒಂದಾಗಿದೆ. ಇದು ೨೦೦ ವರ್ಷಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕು ತಲೆಮಾರಿನಿಂದಲೂ ಈ ಗರಡಿಮನೆಯು ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ಹಳೆ ಹೊಸಪೇಟೆಯ

ಏಳುಕೇರಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಗರಡಿಗಳಿಗಿಂತ ಹಳೆಯದೆಂದು ಅಲ್ಲಿನ ಪೈಲ್ವಾನರ ಹೇಳಿಕೆ. ಇದನ್ನು ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮುಖಮಾಡಿ ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆ. ಚಿತ್ರಕೇರಿಯ ರಸ್ತೆಯ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ (ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ) ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆ. ಕಟ್ಟೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಕಂಬಗಳು, ಜಂತಿಗಳು, ಕರಿಬಂಡೆಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ಹಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಎರಡು ಕಿಟಕಿ ಮತ್ತು ಒಂದು ಚಿಕ್ಕದಾದ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಬಾಗಿಲು ಚೌಕಟ್ಟು ಮನೆಗಳು ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಚಿತ್ರ ಹಾಕುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಮಧ್ಯದ ಕಣದ ಕೊಠಡಿ ಬಿಟ್ಟು ಮುಂದೆ ಎರಡು ಅಂಕಣದ ಜಾಗ ಇರುವುದು. ಇಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಕಂಬಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಜಾಗ ಎರಡು ಅಂಕಣಗಳಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಮುಂದೆ ಸಿಮೆಂಟಿನ ಎರಡು ಮಧ್ಯೆ ಮತ್ತು ಗೋಡೆಗೆ ಎರಡು ಕರಿಬಂಡೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಸಹಿತ ಕಟ್ಟೆಗೆ ಜಂತಿ ಕರಿಬಂಡೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮುಂದೆ ರಟ್ಟಿನ ಸೀಟನ್ನು ಬಾಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಮೊದಲಿಗೆ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳು ಕಾಲುವೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂದಿನ ಪೈಲ್ವಾನರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ವಿದ್ಯುತ್ ಸೌಕರ್ಯವು ಚನ್ನಾಗಿದೆ. ಒಳಕಣದ ಸುತ್ತಲೂ ೩ ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ನಾಲ್ಕು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೆ. ಕಣದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಗೂಡು ಇದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ಮೌಲಾಲಿ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಹಸ್ತವಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿ ಗುರುವಾರ ಪೂಜೆ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷಕೊಮ್ಮೆ ದಸರಾದಲ್ಲಿ ಗರಡಿಗೆ ಬಣ್ಣ ಬಳಿದು, ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮಣ್ಣನ್ನು ಜೋಳದರಾಶಿ ಗುಡ್ಡದಿಂದ ತರುತ್ತಾರೆ. ತರುವಾಗ ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಗರಡಿಯ ಕಣಕ್ಕೆ ಹಾಕುವಾಗ ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ದಸರಾದಲ್ಲಿ ಗರಡಿಯ ಮುಂದೆ ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣನ್ನು ಹಾಕಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳಿಂದ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಈ ಗರಡಿಯ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿದೆ.

ಈ ಗರಡಿಮನೆಯ ಹೊರ ಸುತ್ತಳತೆ ೨೪ ಅಡಿ ಅಗಲ, ಉದ್ದ ೪೨.೧೦ ಅಡಿ ಇದೆ. ಗರಡಿ ಪ್ರವೇಶದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ಬಾಗಿಲು ಇದೆ. ಬಾಗಿಲು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕಿಟಕಿ ಇದೆ. ಬಾಗಿಲು ಚೌಕಟ್ಟು ಅಳತೆ ೪.೧೧ ಅಡಿ ಎತ್ತರ ೨.೧೧ ಅಡಿ ಅಗಲ ಇದೆ. ಮುಚ್ಚಲು ಕದದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೆ.

ಒಳಗಡೆ ಪ್ರವೇಶವಾದರೆ ಕಟ್ಟೆಯ ನಂತರ ಇರುವುದು ಕುಸ್ತಿ ಕಣ. ಇದರ ಅಳತೆ ೧೬.೩ ಅಡಿ ಅಗಲ, ೧೫.೨ ಅಡಿ ಉದ್ದ, ೫ ಅಡಿ ಆಳ, ೧.೧೦ ಅಡಿ ಮಣ್ಣು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಬಾಗಿಲಿನ ಎದುರುಗಡೆ ಮೌಲಾಲಿ ದೇವರ ಗೂಡು ಇದೆ. ಪ್ರತಿ ಗುರುವಾರ ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ದಿನ ಲಡತ್‌ನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ದಿನ ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಯಂಕಾಲ ಲಡತ್ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಗರಡಿಗೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಕೆಂಪುವಾಡಬಾಪು ಎಂಬುವವರನ್ನು ಉಸ್ತಾದರಾಗಿ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಈ ಗರಡಿಯನ್ನು ಹಿಂದೆ ಮತ್ತು ಈಗಲೂ ಗರಡಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟ ಹಾಗೇ ಮತ್ತು ಕೇರಿಯ ಜನಗಳ ಜಗಳಗಳನ್ನು ಗರಡಿಯ ಮನೆ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತು ನ್ಯಾಯ ತೀರ್ಮಾನ ಪಂಚಾಯತಿ ಕಟ್ಟೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತೀರ್ಮಾನದಲ್ಲಿ ದಂಡಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ಗರಡಿಯ ಮನೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಗರಡಿ ಪೈಲ್ವಾನರು ಸತ್ತರೆ ಅವರ ಹೆಣವನ್ನು ಗರಡಿಗೆ ತರುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಇಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗರಡಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಗರಡಿಮನೆಯು ೧೯೧೦ ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಾರಿ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಮೇಲ್ ಛಾವಣಿಯು ಮೊದಲು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಹಾಕಲಾಗಿದ್ದಿತು. ಇದನ್ನು ತೆಗೆದು ಕರಿಬಂಡೆ, ತೊಲೆ, ಜಂತಿಗಳಿಂದ ಹೊಂದಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಮುಂದಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ರಟ್ಟಿನ ಸೀಟನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಗರಡಿಮನೆಯ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಚಿತ್ರಕೇರಿಯ ದೈವದ ಹಣದಿಂದ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ವ್ಯಾಯಮಶಾಲೆ ಗರಡಿಮನೆಯಮುಂದೆ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದುದರಿಂದ ಗರಡಿಮನೆಗೆ ಯಾರು ಬರಲಾರರು. ಇತ್ತೀಚಿನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಗರಡಿಮನೆಯು ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ಬರಿ ಗರಡಿಮನೆಯಾಗಿರದೆ, ನ್ಯಾಯ ಪಂಚಾಯತಿಯಾಗಿಯೂ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹಾಗೂ ಕೇರಿಯ ಮದುವೆ ಮುಂಜಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಜನರು ಮಲಗಲು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಗರಡಿಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಛಾವಣಿಯ ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿ ಸಿಮೆಂಟಿನ ಆಂಜನೇಯ ಮೂರ್ತಿ ಇದೆ.

ಈ ಗರಡಿಮನೆಗೆ ಹೆಸರುವಾಸಿ ಮಾಡಿದ ಪೈಲ್ವಾನರೆಂದರೆ ಅಡವಿ ಹನುಮಂತಪ್ಪನವರು. ಇವರು ಥೇಟರ್, ಬಯಲು ಕಣದಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಯಾಡಿ ಗೆದ್ದು ಈ ಗರಡಿಗೆ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ವಕ್ತೃಗಳ ಹೇಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ಧಾರವಾಡ, ಗದಗ, ಕೊಪ್ಪಳ, ಬಾದಾಮಿ, ಕಂಪ್ಲಿ, ರಾಯಘುಡ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಹೆಸರು ಇವತ್ತಿಗೂ ಚಿರಸ್ಮರಣೀಯವಾಗಿದೆ.

ಅಡವಿ ಹನುಮಂತಪ್ಪರ ಶಿಷ್ಯರುಗಳೆಂದರೆ ಸಣ್ಣ ತಾಯಪ್ಪ, ಎರ‍್ರಿಯಪ್ಪ, ಕನಕಪ್ಪ, ಗೋಸಲ ಕಣಿವೆಪ್ಪ, ಅಂಜೀನಪ್ಪ, ಮಟ್ಟೆ ರಾಮಪ್ಪ, ಎರ‍್ರಿಯಪ್ಪ ಬಂಡೆ, ಮಂಜುನಾಥ ಬಂಡೆ, ಶಿವಪ್ಪ, ವೆಂಕಸ್ವಾಮಿಪ್ಪ, ಗೋಸಾಲ ಜಂಬಯ್ಯ, ಗುಜ್ಜಲ ಶ್ರೀನಿವಾಸ. ಇವರುಗಳು ಕುಸ್ತಿಯನ್ನು ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಡಿ ತಮ್ಮ ಉಸ್ತಾದ (ಗುರುವಿಗೆ)ರಿಗೆ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಈ ಗರಡಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳಾಗಿ ಕಲಿಯುತ್ತಿರುವ ಹೊಸ ಪೈಲ್ವಾನರಲ್ಲಿ ಗೋವಿಂದ, ಜಂಬಯ್ಯ, ಸುರೇಶ ಮಟ್ಟೆ, ಕಣಿವೆ ರಾಜಪ್ಪ, ಪರುಶುರಾಮ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕರು ಇದ್ದಾರೆ.

ಈ ಗರಡಿಗೆ ಸರಕಾರದಿಂದ ಯಾವುದೇ ಸೌಲಭ್ಯ, ಸಹಕಾರ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ನೂತನವಾಗಿ ವ್ಯಾಯಾಮಶಾಲೆ, ಜಿಮ್‌ಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವಕೊಟ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಗರಡಿಮನೆಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವ ನೀಡಲಾಗಿಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣ ಯುವಕರು ಸರಕಾರದ ಗರಡಿಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವನೀಡಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದೇ ಪೈಲ್ವಾನರ ಹೇಳಿಕೆ. ಪೈಲ್ವಾನರು ಇಲ್ಲದೆ ಇವತ್ತಿನ ಗರಡಿಗಳು ಬಿಕೋ ಎನ್ನುತ್ತಿವೆ. ಮತ್ತು ಪೈಲ್ವಾನರನ್ನು ಸಾಕುವ ಪದ್ಧತಿಯು ಸಹ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ.

ತಳವಾರಕೇರಿ ಗರಡಿ

ಹೊಸಪೇಟೆ ಬಾಣದಕೇರಿ ಮುಖ್ಯರಸ್ತೆಯ ಬಲ ಭಾಗದ ಅಡ್ಡ ರಸ್ತೆಯಿಂದ ಬಲಭಾಗಕ್ಕೆ ತಿರುವಿದರೆ ಬರುವುದೇ ತಳವಾರಕೇರಿ ಗರಡಿ. ಇದು ಹೊಸಪೇಟೆ ನಗರದಲ್ಲಿರುವ ಏಳುಕೇರಿಯ ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿನ ಹಳೆಯ ಗರಡಿಮನೆ. ತಳವಾರು ಕೇರಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಈ ಗರಡಿಮನೆಯನ್ನು ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಮುಖ ಮಾಡಿ ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆ. ಈ ಒಂದು ಗರಡಿಮನೆಯು ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ಹಳೆಯದಾಗಿದೆ. ಸುಮಾರು ೧೮೦೦ರಲ್ಲಿ

ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಗರಡಿಮನೆಯ ಪೈಲ್ವಾನರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ಮೂರು ತಲೆಮಾರಿನಿಂದ ಈ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಯು ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಕಲ್ಲು ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಹಳೆಯ ಗರಡಿಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾಗಿದ್ದಿತು. ಛಾವಣಿಯ ಮೇಲೆ ತೊಲೆ ಜಂತಿ ಹಾಗೂ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಮುಚ್ಚಲಾಗಿದ್ದಿತು. ಗರಡಿಮನೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕದಾದ ಸ್ನಾನದ ಕೊಠಡಿ ಇದೆ. ಗರಡಿಮನೆಯನ್ನು ೧೯೯೦ರಲ್ಲಿ ಕಿತ್ತು ಹೊಸದಾಗಿ ಛಾವಣಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಮತ್ತು ಕರಿಬಂಡೆಯನ್ನು ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಮುಂದೆ ಎರಡು ಕಂಬಗಳನ್ನು (ಸಿಮೆಂಟ್) ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಆರೂವರೆ ಅಡಿ ಉದ್ದ ಮುಂಚಾಚಿದ ಚಚ್ಚೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಪರ್ಕವಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ನಾನ ಕೊಠಡಿ ಇದೆ. ಹೊಸದಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ ಗರಡಿಮನೆಯನ್ನು ಕೇರಿಯ ದೈವದವರೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ಹಣವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇಂದು ಮಳೆ ಬಂದರು ಮಾಳಿಗೆ ಸೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಗಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಾಗಿದೆ. ಈ ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ದೇವರ ಗುಣೇಯಲ್ಲಿ ಮೌಲಾಲಿಯ ಹಸ್ತದ ತಗಡಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಗುರುವಾರ ಪೈಲ್ವಾನರೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿಕೊಡು ಪೂಜೆ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ದಿನ ಲಡತ್ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ದಿನ ರಜೆ ದಿನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಹನುಮಂತನ ಛಾಯಚಿತ್ರದ ಪಟ್ಟಿಕೆಯನ್ನು ಇಡಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ದಸರಾ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಕೇರಿಯಿಂದ ಹಣಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಗೋಡೆಗೆ ಸುಣ್ಣ ಬಳಿದು ವಿಜಯದಶಮಿ ದಿನ ೪ ಗಂಟೆಗೆ ಕೇರಿಯ ಪೈಲ್ವಾನರಿಂದ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗರಡಿಮನೆಯ ಮುಂದೆ ದಸರಾಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಜೋಳದ ರಾಶಿ ಗುಡ್ಡದಿಂದ ತರುತ್ತಾರೆ. ತರುವಾಗ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತರುತ್ತಾರೆ. ಗರಡಿಗೆ ಹಾಕುವಾಗ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಬೆರೆಸಿ ಅಖಾಡಕ್ಕೆ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಯಂಕಾಲ ಕುಸ್ತಿ ಸಾಧಕ, ಕಸರತ್ತಿನ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಗರಡಿ ಹೊರಗಿನ ಸುತ್ತಳತೆ ೨೮ ಅಡಿ ಉದ್ದ, ೧೮.೫ ಅಡಿ ಅಗಲ ಇದೆ. ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಒಳಗಡೆ ಪ್ರವೇಶವಾದರೆ ಸುತ್ತಲು ೮ ಕಿಟಕಿಗಳನ್ನು, ಬಾಗಿಲು ಎದುರಿಗೆ ಹಸ್ತದ ಗುರುತಿನ ಮೌಲಾಲಿ ಚಿತ್ರ ಇದೆ. ಅಖಾಡದ ಸುತ್ತಳತೆ ೧೨.೫ ಅಡಿ ಉದ್ದ, ೧೩.೫ ಅಡಿ ಅಗಲ ಇದೆ. ಕುಸ್ತಿಯಾಡಲು ವಿಶಾಲವಾದ ಸ್ಥಳವಿದೆ. ಬಾಗಿಲು ಎತ್ತರ ೪.೫ ಅಡಿ, ಅಗಲ ೩ ಅಡಿ. ಬಾಗಿಲು ಚೌಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಒಳಗೆ ಹೋಗಲು ೨.೫ ಅಡಿ ತೆಗ್ಗಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿಯಬೇಕು. ಅದೇ ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣು.

ಈ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ ಪೈಲ್ವಾನರೆಂದರೆ ಅಮ್ಮನಕೇರಿ ಕಣಿವೆಪ್ಪ. ಇವರು ಹೆಸರಾಂತ ಕುಸ್ತಿಪಟು. ಉಕ್ಕಡಕೇರಿ ಕರೀಭೀಮಪ್ಪನವರ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಉಸ್ತಾದರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕುಸ್ತಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಮೈಸೂರು, ಗದಗ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಹರಪನಹಳ್ಳಿ, ಶಿರಬಿ, ವಿಜಾಪುರ, ಹರಿಹರ ದಾವಣಗೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿ ಜಯಸಾಧಿಸಿ ಈ ಗರಡಿಗೆ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಳಗಾವಿ ಅಪ್ಪು ಪೈಲ್ವಾನನನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ತರಬೇತಿಕೊಡಲು ಕರೆಯಿಸಿದ್ದರು. ಆಗ ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ ಉಸ್ತಾದ್ ಜೊತೆಗೆ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿ ಅವರನ್ನೇ ಸೋಲಿಸಿದರಂತೆ. ಕಲಿಯುಗದ ಕಣಿವೆಪ್ಪ ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಇವರು ಕರ್ಜಗಿ ಊರಿನ ಸರದಾರರ ಜೊತೆ ಕುಸ್ತಿ ಸಮಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕುಸ್ತಿಯಾಡು ವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರು.

ಕಣಿವೆಪ್ಪನವರು ರಾಜ್ಯ, ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ತಾಲೂಕುಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಕುಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದ ಬೆಳ್ಳಿ ಗದೆಯನ್ನು ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿಯ ನಾರಾಯಣ ದೇವರ ಗುಡಿಗೆ ದಾನವಾಗಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಭಾವಚಿತ್ರವನ್ನು ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಮುತ್ತಪ್ಪ, ಹಿರೇ ಭೀಮಪ್ಪ, ದುರುಗಪ್ಪ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕರಿಗೆ ಉಸ್ತಾದರಾಗಿ ಕುಸ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದರು. ಈಗ ಹಿರೇ ಭೀಮಪ್ಪನವರು, ಮುತ್ತಪ್ಪ ಈ ಗರಡಿಯ ಉಸ್ತಾದರಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಗರಡಿಗೆ ಸರಕಾರದಿಂದ ಯಾವುದೇ ಸಹಕಾರವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಯುವಕರು ಗರಡಿಗೆ ಬರುವುದು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸರಕಾರದ ಸಹಾಯಬೇಕು. ಪೈಲ್ವಾನರನ್ನು ಸಾಕುವ ಪದ್ಧತಿ ಹೊರಟುಹೋದಾಗಿನಿಂದ ಕುಸ್ತಿ ಪೈಲ್ವಾನರು ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ ಎಂದು ನೊಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಾರೆ.

ಉಕ್ಕಡಕೇರಿ ಗರಡಿ

ಹೊಸಪೇಟೆ ನಗರದ ಮುದಿಯಪ್ಪನ ಗುಡಿಯ ಮುಖ್ಯ ಬೀದಿಯಿಂದ, ಚಿತ್ರಕೇರಿ ಬಾಣದಕೇರಿದಾಟಿ ಸಿಗುವ ಗರಡಿಮನೆ ಉಕ್ಕಡಕೇರಿ ಗರಡಿಮನೆ. ಈ ಗರಡಿ ಕೇರಿಯ ಹೊರಭಾಗದಲ್ಲಿತ್ತು ಈಗ ಮಧ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿಂದ ಒಂದು ರಸ್ತೆ ಸಂಡೂರು ರಸ್ತೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅದರ ಇನ್ನೊಂದು ಪಕ್ಕ ಹೊಸದಾಗಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ರಸ್ತೆ ಆಕಾಶವಾಣಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ರಸ್ತೆಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವುದು ಉಕ್ಕಡಕೇರಿ ಗರಡಿ.

ಉಕ್ಕಡಕೇರಿ ಗರಡಿಮನೆಯು ಸುಮಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ೧೮೩೪ರಲ್ಲಿ ಉಕ್ಕಡಕೇರಿಯ ದೈವದ ಹಣದಿಂದ ಊರಿನ ಹೊರಗಡೆ ದೊಡ್ಡಗರಡಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಈ ಗರಡಿಗೆ ಇಂದು ಕರೀಭೀಮಪ್ಪ ಗರಡಿಮನೆ ಎಂದು ಸಹ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಗರಡಿಮನೆಯು ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣವಾದ ಗರಡಿಮನೆಯಾಗಿ ಹೆಸರು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದು ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮುಖಮಾಡಿ ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆ. ಈ ಗರಡಿಮನೆಯನ್ನು ಎರಡು ಹಂತದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಹಂತ ಮೊದಲಿನದು. ಎರಡನೆಯ ಹಂತ ೧೯೭೪ರಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿದ್ದ ಗರಡಿಮನೆಯ ಕಟ್ಟಡಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡ ಆರು ಕಂಬಗಳ ಮಂಟಪವನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಪುರಸಭೆವತಿಯಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಮೇಲಿರುವ ಹನುಮಾನ್ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ೧೯೯೯ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದರು (೨೩-೧೧-೧೯೯೯). ಇದನ್ನು ದೈವದ ಹಣದಿಂದ ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆ. ಬಟ್ಟೆ ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ೧೮ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ನಾಗಾಂಧಿಗಳನ್ನು ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟಿರುವರು. ಕಲ್ಲು ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೇಲೆ ತಾಳೆ ತೇರಿನ ಜಂತಿಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಬಿದಿರನ್ನು ಹಾಕಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಬಿದಿರಿನ ತಟ್ಟೆ ಹಾಕಿ ಇದರ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಸುರಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಮೇಲೆ ಸಮತಟ್ಟವಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಗರಡಿಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಪುರಸಭೆವತಿಯಿಂದ ೧೯೬೨ರಲ್ಲಿ ಆಗಿದೆ.

ಈ ಗರಡಿಯ ಹೊರ ಸುತ್ತಳತೆ ೩.೧೦ ಅಡಿ ಉದ್ದ, ೨೩.೫ ಅಡಿ ಅಗಲ ಇದೆ. ಬಾಗಿಲು ಚೌಕಟ್ಟು ಅಳತೆ ೩ ಅಡಿ ಅಗಲ, ೪.೬ ಅಡಿ ಎತ್ತಿರ ಬಾಗಿಲು ಅಳತೆ ೩.೪ ಅಡಿ ಎತ್ತರ, ೨.೬ ಅಡಿ ಅಗಲ ಇದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಚಿಲಕದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿದೆ.

ಈ ಗರಡಿ ಮುಂದೆ ವಿಶಾಲವಾದ ಜಾಗವಿದೆ. ಅದು ಮಂಟಪದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಗರಡಿಯ ಪ್ರವೇಶವಾದಾಗ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಗೂಡು ಎರಡು ಬದಿಗೆ ಕಿಟಕಿ ಒಂದು ಕಡೆ ದೇವರ ಗೂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ಮೌಲಾಲಿ ಹಸ್ತರೂಪದ ಬೆಳ್ಳಿಯನ್ನು ಇಡಲಾಗಿದೆ. ದೇವರ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮುಖ ಇಡಲಾಗಿದೆ. ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಣದ ಸುತ್ತಲೂ ಕಟ್ಟೆ ಇದೆ. ಕಟ್ಟೆಯ ಮಧ್ಯೆ ಇರುವುದೇ ಅಖಾಡ. ಇದರ ಅಳತೆ ಉದ್ದ ೧೫.೨. ಅಡಿ. ಅಗಲ ೧೫ ಅಡಿ ಆಳ ಇದ್ದು ಮಣ್ಣು ೩ ಅಡಿ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಗುರುವಾರ ಮೌಲಾಲಿ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ದಿನ ಲಡತ್ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ರಜಾ ದಿನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸಾಯಂಕಾಲ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಜೋಳದರಾಶಿ ಗುಡ್ಡದಿಂದ ಇಲ್ಲವೆ ಜಂಬುನಾಥ ಗುಡ್ಡದಿಂದ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ತರುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಗರಡಿಗೆ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ದಸರಾದಲ್ಲಿ ಗರಡಿಗೆ ಬಣ್ಣ ಸುಣ್ಣ ಬಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ವಿಜಯದಶಮಿ ದಿನ ೪ ಗಂಟೆಗೆ ಕೇರಿಯ ಜನರಿಂದ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಗರಡಿಯನ್ನು ಪಂಚಾಯಿತಿ ಕಟ್ಟೆಯಾಗಿ ಮಂಟಪವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ನ್ಯಾಯ ತೀರ್ಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಂದ ದಂಡದ ಹಣವನ್ನು ಗರಡಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಗರಡಿ ಬಹಳ

ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ವಿಶಾಲವಾಗಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಅನೇಕರು ಈ ಗರಡಿ ಪೈಲ್ವಾನರಾಗಿ ದುಡಿದು ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಗರಡಿಮನೆಯ ಒಳಗೆ ಸಿನಿಮಾದ ಚಿತ್ರೀಕರಣ ನಡೆದಿದೆ. ಕುಸ್ತಿ ಪೈಲ್ವಾನರನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ''ಹರಕೆ'' ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ. ಈಗ ಗರಡಿಯ ಉಸ್ತುವಾರಿಯನ್ನು ಹಳೆಯ ಪೈಲ್ವಾನರಾದ ಬಾಲಿಕಟ್ಟೆ ಹುಲುಗಪ್ಪನವರು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

೨. ೩. ಚಾರಿತ್ರಿಕ ನೋಟ

ಮಾನವನ ನಾಗರೀಕತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಂತಿದ್ದ ಕ್ರೀಡೆಗಳು ಬೆಳೆದು ಬಂದವು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಇತಿಹಾಸ ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ.

ರೋಂ, ಈಜಿಪ್ಟ್, ಸಿಂಧೂ ಕಣಿವೆಯ ನಾಗರೀಕತೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡೆಗೆ ಎಂತಹ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವಿದ್ದಿತು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಇಂದು ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಗೌರವಿಸುವ ಒಲಂಪಿಕ್ಸ್ ಆಟಗಳು ಪ್ರಾಚೀನ ನಾಗರೀಕತೆಯ ಕ್ರೀಡೆಗಳ ಮನವರಿಕೆಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಒಲಂಪಿಯಾಡ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಆಟದ ಮೈದಾನ ರಚಿಸಿದ್ದು ಇತಿಹಾಸದ ಮೂಲಕ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಸಿಂಧೂ ಕಣಿವೆಯ ನಾಗರೀಕತೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಾಟಿಕೆಯ ಎತ್ತಿನ ಬೊಂಬೆ, ನಾಯಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಆವೆ ಮಣ್ಣಿನ ಮಕ್ಕಳಾಟಿಕೆಗಳು ದೊರೆತಿದೆ. ಇಂತಹ ಕ್ರೀಡೆಗಳಿಗೆ ಗರಡಿಯಾಟ, ಅಥವಾ ಕುಸ್ತಿಯಾಟ ಹೊರತಾದುದಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ನೋಡಲಾಗಿದೆ.

ವಿಜಯನಗರ ಅರಸರಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ದೊರೆ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನು ಸ್ವತಃ ಗರಡಿಪಟುವಾಗಿದ್ದ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಆತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದ ವಿದೇಶೀ ಪ್ರವಾಸಿಗರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ (ನೋಡಿ-ಗತಿಸಿಹೋದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ-ವಿಜಯನಗರ). ಹಂಪೆಯ ಕೃಷ್ಣದೇವಾಲಯ ಹಾಗೂ ಕಮಲ ಮಹಲಿನ ಆವರಣದೊಳಗೆ ಗರಡಿಮನೆಗಳು ಇವೆ.

ವಿಜಯ ನಗರ ಅರಸರ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶಗಳಲೆಲ್ಲಾ ಗರಡಿಮನೆಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಗರಡಿಮನೆಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಸುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿವೆ. ಹಾಗೆ ವಿಜಯನಗರ ಅರಸರ ಆಡಳಿತಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟ ಸಾಮಂತ ರಾಜ್ಯಗಳಾದ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಪ್ರಾಂತಗಳಲೆಲ್ಲಾ ಗರಡಿಮನೆಗಳಿದ್ದು, ಇಂದಿಗೂ ಗರಡಿಕಲೆ ಅಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೫೨೦-೨೨ ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಹಂಪಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ಪ್ರವಾಸಿ ಡೊಮಿಂಗೊ ಪಯಸ್‌ನು 'ವಿಜಯನಗರ' ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ 'ನವರಾತ್ರಿ ಉತ್ಸವವನ್ನು' ವರ್ಣಿಸುತ್ತ ಕುಸ್ತಿ ಆಟದ ಕುರಿತು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಾನೆ.

''ನಮ್ಮ ಕುಸ್ತಿಯಂತೆ ಅವರು ಕುಸ್ತಿಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಗುದ್ದುಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ಗುದ್ದುಗಳು ಎಷ್ಟು ಭಯಂಕರವಾಗಿರುತ್ತವೆಂದರೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ, ಕಣ್ಣು, ಕಿವಿ, ಮುಖಗಳನ್ನು ನಾಶ ಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ಸಾರಿ ಅವರ ಸ್ನೇಹಿತರು ಪೈಲ್ವಾನರನ್ನು ಅಖಾಡದಿಂದ ಹೊತ್ತುಹೊರಗೊಯ್ಯುತ್ತಾರೆ. ನ್ಯಾಯ ನಿರ್ಣಯ

ಮಾಡಲು, ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿಸಲು ಅಲ್ಲಿ ನುರಿತ ಸರದಾರರಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ದಿವಸ ಕುಸ್ತಿ ಮತ್ತು ನೃತ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೇನೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ (ಮರೆತು ಹೋದ ಸಾಮಾಜ್ರ್ಯ ವಿಜಯನಗರ, ಕ.ವಿ.ವಿ. ಹಂಪಿ, ಪುಟ ೧೮೫).

ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೂ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧ ತಿಳಿದಿತ್ತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವ ವೀರಗಲ್ಲು ಶಾಸನವೊಂದು ಶಿಕಾರಿಪುರದಲ್ಲಿದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೪೪೭ರ ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ನಾಗನಗೌಡನ ಮಗ ಮಾವಿಗೌಡನು ಕುಸ್ತಿಯಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಮರಣಹೊಂದಿ ಸ್ವರ್ಗ ಸೇರಿದನು. ಆತನ ಮಗಳು ಹರಿಯಕ್ಕ ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಕೊಂದ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳೊಂದಿಗೆ ಕಾದು ತಾನು ಸ್ವರ್ಗ ಸೇರುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಶಾಸನವನ್ನು ಆಕೆಯ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಚನ್ನಪ್ಪನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಈ ವೀರಗಲ್ಲು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಜಟ್ಟಿ ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಜುಟ್ಟನ್ನು ಹಿಡಿದ ಮಹಿಳೆ ಕತ್ತಿಯ ಮೊನೆಯಿಂದ ಜಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಿವಿಯುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ (ಕರ್ನಾಟಕ ಶಾಸನ ಶಿಲ್ಪ, ೧೯೯೯, ಪುಟ ೨೫೦).

ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ಕ್ರೀಡಾ ಜೀವನವನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಹಾ ಕಾವ್ಯಗಳಾದ ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧ, ಮುಷ್ಟಿ ಯುದ್ಧಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದುಷ್ಯಂತನ ಮೃಗಯಾ ವಿಹಾರ, ಭೀಮ-ಜರಾಸಂಧರ ದ್ವಂದ್ವ ಯುದ್ಧ, ಭೀಮ-ದುರ್ಯೋದನರ ಮುಷ್ಟಿಯುದ್ದ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಪ್ರಸ್ತಾಪಗೊಂಡಿದೆ.

ನಂಜುಂಡ ಕವಿ ತನ್ನ ಕುಮಾರರಾಮನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಗರಡಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತ ಹೊಸ ಮಲೆದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಎಂಟು ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೂ ಎಂಟು ಗರಡಿಗಳಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ಗರಡಿ ಆಳುಗಳು ಸಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ತಿಳಿಸು ತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಸಾಧನೆಯು ನೋಡಲು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಸಿದ್ದ ರಾಜ ಮನೆತನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ವಿಜಯ ನಗರದ ವಾಸ್ತು ಶಿಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿ-ಹಜಾರರಾಮ ದೇವಾಲಯ, ವಿಜಯವಿಠ್ಠಲ ದೇವಾಲಯ, ಅಚ್ಯುತ ದೇವಾಲಯ, ಮಹಾನವಮಿ ದಿಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಉಬ್ಬು ಶಿಲ್ಪಗಳಿದ್ದು, ಅವು ಹಲವಾರು ಪಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ ಗರಡಿಯಾಳುಗಳ ಶಿಲ್ಪವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ.

ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೭೪೯ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಲೀಖಾನನು ದೇವನಹಳ್ಳಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಗರಡಿಮನೆಯ ಪೈಲ್ವಾನರನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ (ಹರಿಹರದ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ರಾಯರು ೧೯೯೯, ಪುಟ ೩೨೦).

ಗರಡಿಮನೆಗಳು ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವು ಎನ್ನುವ ದಾಖಲೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ದೊರೆಯದೇ ಇದ್ದರೂ ಮೌಖಿಕವಾಗಿ ಅವು ಯಾರು ಕಟ್ಟಿಸಿದರು, ಯಾವಾಗ ಕಟ್ಟಿಸಿದರು ಎನ್ನುವ ಮಾಹಿತಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಮಾಹಿತಿಯೇ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸತ್ಯವೆಂದು ನಂಬುವಂತೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಒಬ್ಬರ ಬಾಯಿಂದ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಬಾಯಿಗೆ ಜಾರುವಾಗ ಇಂತಹ ಐತಿಹ್ಯಗಳು ಹಲವಾರು ಬದಲಾವಣೆಗಳ್ನು ಕಾಣುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಏನೇ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಳಗಾದರೂ ಈ ಮೌಖಿಕವಾದ ಐತಿಹ್ಯಗಳು ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಲಾಗದು.

೧೭೮೦ರಲ್ಲಿ ಅರಳೇಪೇಟೆ ಗರಡಿ ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಲಾಲೇಖದ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಹಾಗೆ ಕತ್ತಿಗೋಪಾಲ ರಾಯರ ಮನೆ ಹಳೆಯಕೋಟೆಯೊಳಗಡೇ ಇದ್ದಿತೆಂಬುದನ್ನು ಬ.ನ. ಸುಂದರರಾಯರು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾರೆ (ಇತಿಹಾಸ ದರ್ಶನ, ೧೯೯೯, ಪುಟ ೩.೨೫).

ಗರಡಿಮನೆಗಳ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚಿಗಿನ ದಾಖಲೆಯೆಂದರೆ ೧೯೩೩ರಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಾರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡ "ಮಲ್ಲ ಸಜ್ಜನ ವ್ಯಾಯಾಮ ಶಾಲೆ" ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಳುವಳಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಈ ವ್ಯಾಯಾಮ ಶಾಲೆಗೆ ಆಗ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಚಿದಾನಂದಶಾಸ್ತ್ರಿ ಎನ್ನುವವರು ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಗರಡಿ ಕುಸ್ತಿಕಲೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಆಗಿನ ತರುಣರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪ್ರೇಮ ಉದಯಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿತು ಹಾಗೂ ಇಲ್ಲಿಯ ಯುವ ಉತ್ಸಾಹಿ ತರುಣರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದರು.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಗರಡಿಮನೆಗಳ ಚರಿತ್ರೆ ತುಂಬಾ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಗರುಡ ಎನ್ನುವ ಪದದ ಮೂಲಕ ಗರಡಿ ಎನ್ನುವ ಪದ ಹುಟ್ಟಿದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಗರುಡರು ರಾಜನ ಅಂಗರಕ್ಷಕರು ಜೋಳದ ಪಾಳೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಲು ತಮ್ಮ ರಾಜನಿಗೆ ಶಿರವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಲು ಇಂತಹ ಗರುಡರು ಸಿದ್ಧವಿರುತ್ತಿದ್ದರು (ಚಿ.ಮೂ. ೩೩೩ ೧೯೬೬). ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ಗರಡಿಗಳ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ಸೈನಿಕರನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು. ಯಾವುದೇ ಒಬ್ಬ ಸೈನಿಕನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಚಾಣಾಕ್ಷತನ ಮತ್ತು ಕಸರತ್ತು ಎರಡೂ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವೆರಡರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದವನು ಮಾತ್ರ ಒಳ್ಳೆಯ ಸೈನಿಕನಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಗರಡಿಮನೆಗಳು ಬುದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ದೇಹ ಎರಡಕ್ಕೂ ಕಸರತ್ತು ಹಾಗೂ ಚಾಣಕ್ಷತನಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದವು ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾತಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಬಹುಶಃ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ರಾಜರ ಆಳ್ವಿಕೆ ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡಿತೋ ಅಂದಿನಿಂದಲೇ ಈ ಗರಡಿಮನೆಗಳು ಉದಯಿಸಿದವು ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾತಿಲ್ಲ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಗರಡಿಕಲೆಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮನೆಗಳನ್ನು ಜಟ್ಟಿಗಳ ಮನೆ ಎಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕಾಲಂತರದಲ್ಲಿ ಇದು 'ಜಟ್ಟಿ' ಎನ್ನುವ ಒಂದು ಜಾತಿಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಂಡಿದ್ದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ 'ಜಟ್ಟಿ' ಜಾತಿಯವರನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆ 'ಮಲ್ಲ' ಎನ್ನುವ ಜಾತಿಯು ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಬಗ್ಗೆ ಇತಿಹಾಸದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಮಂಗಳೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂಟರು, ಎನ್ನುವ ಜಾತಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಬಂಟರು ರಾಜನಿಗೆ 'ಬಂಟರಾಗಿದ್ದ' ವರು, ರಾಜನ ಸೈನ್ಯದ ಉಸ್ತುವಾರಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವರು, ಸೈನಿಕರು ಎಂಬುದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಈಗ ಯಾವುದೇ ರಾಜನಿರದೆ, ಕೇವಲ ಜಾತಿಗಾಗಿ ಈ ಜಟ್ಟಿ, ಮಲ್ಲ, 'ಬಂಟ'ಗಳು ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ ೩

ಆಚರಣೆಗಳು, ನಂಬಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿಧಿನಿಷೇಧಗಳು

ಅಧ್ಯಾಯ ೩

ಆಚರಣೆಗಳು, ನಂಬಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿಧಿ ನಿಷೇಧಗಳು

ಆಚರಣೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಕಿಟ್ಟೆಲ್‌ರವರು ತಮ್ಮ ಕೋಶದಲ್ಲಿ "Customs, Tradition, usage a systems of Religion .. ಮುಂತಾಗಿ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ." (ಕಿಟ್ಟೆಲ್ ೨೯೫)

ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬದುಕುವ ಪರಿಸರ, ದೇಶ, ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಆಚರಣೆಗಳು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ.

ಸಂಪ್ರದಾಯ ಅಥವಾ ಆಚರಣೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಆರ್.ಎಸ್.ಬಾಗ್ಸ್‌ರವರು ಹೀಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. "ಒಂದು ಸಮೂಹ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವ ಮನುಷ್ಯ ಕ್ರಿಯೆಯ ಪರಂಪರಾನಮೂನೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು."

ಇಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆ ಹಾಗೂ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಬಿ.ಎ.ವಿವೇಕರೈಯವರು ಆನ್ವಯಿಕ ಜಾನಪದದಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಆಚರಣೆಗಳ ಕುರಿತು ತಿಳಿಸುತ್ತ, ಆಚರಣೆಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಕಂದಾಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ದೂರವಿರಿಸಿ ಕೇವಲ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಜೀವಂತವಾಗಿ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ವಿವೇಕರೈಯವರು ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ಇರಲು ಅದರಲ್ಲೂ ಭಾರತದಂತಹ ಸಂಪ್ರದಾಯ ನಿಷ್ಟ ದೇಶವೊಂದರಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವೆ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುವುದೇ ಅದರ ಹಿಂದೆ ಇರುವ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಮಾತ್ರ.

ಜನಪದದ ಒಂದು ಅಂಗವಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಆಚರಣೆಗಳು ಗರಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲೂ ಕಾಣಬಹುದು. ಇಂದು ಗರಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಜೀವಂತವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಹಾಗೂ ಆಚರಣೆಗಳು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಯಾವುದೇ ಚಲನಶೀಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಬದಲಾವಣೆಗೊಳ್ಳುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಒತ್ತಡದಲ್ಲಿಯೂ ಆಚರಣೆಗಳು ತಮ್ಮ ಇರುವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬರಲು ನಿರಂತರ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸುತ್ತವೆ, ಮತ್ತು ಅಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ನಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಕಲೆ ಗರಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನೇ ಅವಲೋಕಿಸಬಹುದು.

ಗರಡಿಯ ಆಳುಗಳ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅದರದೇ ಆದ ಆಚರಣೆಗಳು ನೇರವಾಗಿಯೋ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿಯೋ ನೆಲೆಯೂರಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಹತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಗರಡಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಊರೆಂದರೆ ಕಂಪ್ಲಿ. ಕಂಪ್ಲಿಯು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ಊರು. ಇದು ಕಂಪ್ಲಿರಾಯನ ರಾಜಧಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಇತಿಹಾಸದ ಮೂಲಕ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಕಂಪ್ಲಿಯ ಊರು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ 'ಕೋದಂಡರಾಮ' ಗರಡಿಮನೆಯು ಸ್ವತಃ ಕುಮಾರ ರಾಮನು ಸಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಗರಡಿಮನೆ ಎಂದೇ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. 'ಕುಮಾರರಾಮನ' ಹೆಸರನ್ನೇ ಈ ಗರಡಿಮನೆಗೆ ಇಡಲಾಗಿದೆ. ಕೋದಂಡ ರಾಮನೆಂದರೆ ಪೌರಾಣಿಕ ರಾಮನೆಂದು ಭಾವಿಸಬಾರದು. ಕೋದಂಡವೆಂದರೆ ಬಿಲ್ಲು ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥವಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಜನಪದರು ಗರಡಿ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ದಂಡಗಳನ್ನೇ ಕೋದಂಡವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ದಂಡಗಳನ್ನು ತನ್ನೆರಡು ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಮೊಳಕಾಲೂರಿ ಕುಳಿತ ರಾಮನ ಸುಂದರ ಕಾಷ್ಟ ಶಿಲ್ಪವೊಂದು ಇಂದಿಗೂ ಕೋದಂಡರಾಮ ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಈ ಶಿಲ್ಪವನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯರು ಕೃಷ್ಣನ ಮೂರ್ತಿ ಎಂದು ತಪ್ಪಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸುತ್ತಾರೆ. ಬಹುಶಃ ಈ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕೃಷ್ಣನೆಂದು ಪರಿಭಾವಿಸಲು ಇರುವ ಕಾರಣ ಒಂದೆ. ಮೂರ್ತಿಯು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಬಳಸುವ ಹಸಿರು ಬಣ್ಣದ ದೇಹವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ಕೃಷ್ಣನೆಂದು ತಪ್ಪಾಗಿ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಕುಮಾರ ರಾಮನೂ ಸಹ ಕಂದು ದೇಹದವನಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಮೂರ್ತಿಗೂ ಹಸಿರು ಬಣ್ಣವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ಸ್ಥಳೀಯ ಹಿರಿಯ ವಕ್ತೃವೊಬ್ಬರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಅದೇನೇ ಇರಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಕಂಪ್ಲಿಯ ಈ ಗರಡಿಮನೆಯು ಅತೀ ಪ್ರಾಚೀನ ಗರಡಿಮನೆಯಾಗಿದ್ದು ಅದು ತನ್ನೊಂದಿಗೆ ಇಂದಿಗೂ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರಾಚೀನ ಆಚರಣೆಯೊಂದನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಕಂಪ್ಲಿಯ ಇತರ ಗರಡಿಮನೆಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೇಂದ್ರದಂತಿರುವ ಈ ಗರಡಿಮನೆ ಇಂದು ಹಲವು ಆಕಾರಗಳನ್ನು ಪಡೆದರೂ

ತನ್ನ ಮೂಲ ಆಶಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಈ ಗರಡಿಮನೆ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಮುಖ್ಯ ಆಚರಣೆಯೊಂದು ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಜೀವಂತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಕೋದಂಡರಾಮ ಗರಡಿ ಆಚರಣೆ

ಪ್ರತಿ ದಸರಾದ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಕೋದಂಡರಾಮ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕುಮಾರ ರಾಮನ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಒಂದು ಎತ್ತಿನ ಬಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಗರಡಿಯಾಳುಗಳೇ ಆ ಬಂಡಿಯನ್ನು (ಉಚ್ಚಯ ಎಂದು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ) ಊರಿನ ಪ್ರಮುಖ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಾರೆ. ಗರಡಿಯಾಳುಗಳೇ ಡೊಳ್ಳು, ತಮಟೆ ಮುಂತಾದ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ನುಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಉತ್ಸವ ಬಂಡಿಯನ್ನು ಇತರ ಗರಡಿಯವರು ತಮ್ಮ ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದ ಬಂಡಿಗಳು ಸಹ ಅನುಸರಿಸುತ್ತವೆ.

ಈ ಬಂಡಿಗಳ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಾಗುವ ಕೆಲವು ಗರಡಿಯಾಳುಗಳು ಗರಡಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ ಸಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಸಾಗಿದ ಮೆರವಣಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಸಾಗುವುದು ಕುಮಾರ ರಾಮನ ಮನೆದೇವರಾದ ಸೋಮೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ. ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ತಲುಪಿದ ಮೆರವಣಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ದೇವರಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪೂಜೆ·ಮಾಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಬಂಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಗರಡಿ ಸಾಧನೆಯ ಇತರ ಉಪಕರಣಗಳಿಗೆ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ತರುವಾಯ ಮೆರವಣಿಗೆಯ (ಉತ್ಸವ) ಬಂಡಿಗಳೆಲ್ಲಾ ತಾವು ಬಂದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಹಿಂದಿರುಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಗರಡಿಮನೆಗಳನ್ನು ಸೇರುತ್ತವೆ. ಅಂದು ಗರಡಿಯ ಹೊರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಯಲು ಅಖಾಡವನ್ನೂ ರಚಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಖಾಡದ ಮುಂದೆ ಉತ್ಸವ ಬಂಡಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಅಖಾಡಕ್ಕೂ ಹಾಗೂ ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿಗೂ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ತರುವಾಯ ಕಲಿಯಲು ಉತ್ಸುಕರಾದ ಹೊಸ ಪೈಲ್ವಾನರುಗಳನ್ನು ಕುಸ್ತಿಯಾಡಲು ಅಖಾಡದೊಳಕ್ಕೆ ಬಿಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉಸ್ತಾದನ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಹಿರಿಯ ಗರಡಿಯಾಳುಗಳು ಕುಸ್ತಿಯನ್ನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೇನು ಕತ್ತಲಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವಾಗ ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಗರಡಿಯೊಳಗಿನ ಮೂಲ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೊಸ ಗರಡಿ ಸಾಧನಾ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಆ ದೇವರ ಮೂರ್ತಿಯ ಮುಂದೆ ಸಾಲಾಗಿ ಹೊಂದಿಸಿ ಇಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕುಸ್ತಿಯಾಡಿದ ಗರಡಿಯಾಳುಗಳೆಲ್ಲಾ ಮರಳಿ ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ತೆರಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಆಸರವಾಗಬಾರದೆನ್ನುವ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಕೆಂಪು ಹಾಗೂ ಕಪ್ಪನೆಯ ಓಕಳಿ ನೀರನ್ನು ನಿವಾಳಿಸಿ ಬಾಗಿಲ ಆಚೆ ಈಚೆಗೆ ಚಲ್ಲಲಾಗುತ್ತದೆ. ತರುವಾಯ ಗರಡಿಯಾಳಿನ ಅಕ್ಕ/ತಂಗಿಯರು ಆರತಿ ಬೆಳಗಿ ಗರಡಿಯಾಳು ಗಳನ್ನು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಬರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅಂದು ಅವರಿಗಾಗಿ ಸಜ್ಜಿಗೆ, ಹೋಳಿಗೆ, ಕಾಯಿ ಹಾಲು ಮುಂತಾದ ಔತಣದ ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

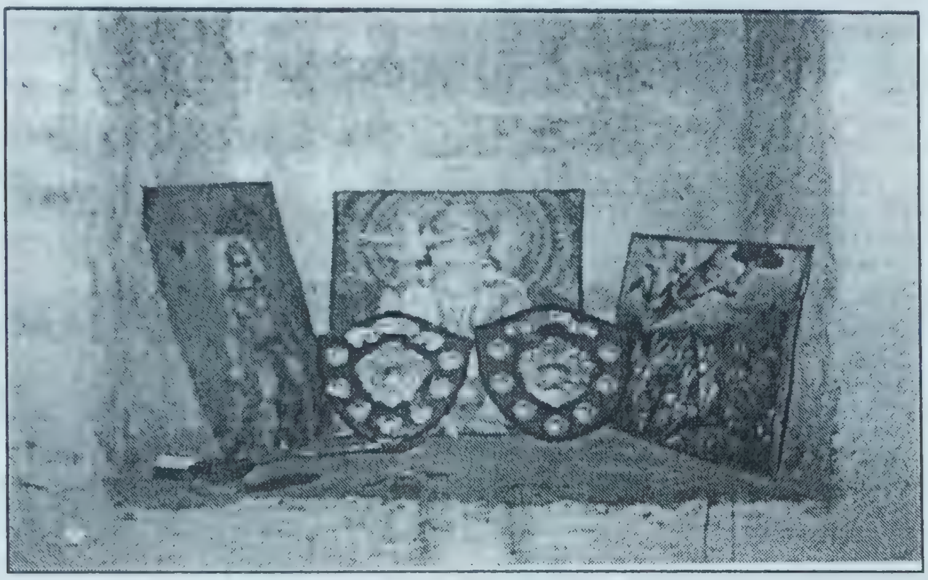
ಇಂದು ಈ ಆಚರಣೆಯ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬಂಡಿಯ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಾಡಲಾಗುವ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಹಾಡುಗಳು ಇಂದು ಮರೆಮಾಚಿ ಹೋಗಿವೆ. ಈ

ಹಾಡುಗಳನ್ನು ತಾವು ಹುಡುಗರಾಗಿದ್ದಾಗ ಕೇಳಿದ ಬಗ್ಗೆ ವಕ್ತೃಗಳು ವಿವರ ನೀಡುತ್ತಾರಾದರೂ, ಆ ಹಾಡುಗಳು ಯಾವುವು ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಗುರುತಿಸದೇ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

ಹಾಗೆ ಎರಡನೇದಾಗಿ ಗರಡಿಯ ಹೊರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಅಖಾಡವನ್ನು ಇಂದು ಕೋದಂಡರಾಮ ಗರಡಿಯ ಹೊರತಾಗಿ ಇತರ ಯಾವ ಗರಡಿಯವರೂ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳದೇ ಹೋಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಗರಡಿ ದೇವರುಗಳ ಆಚರಣೆ ಮತ್ತು ನಂಬಿಕೆಗಳು

ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನ ಗರಡಿಮನೆಗಳ ಮುಖ್ಯ ದೈವಗಳೆಂದು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಡುವ ಆಂಜನೇಯ, ಹಾಗೂ ಪೌಲಾಲಿ. ಇವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಐತಿಹಾಸಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದು ತರುವಾಯ ದೈವತ್ವಕ್ಕೇರಿದ ಕುಮಾರ ರಾಮನೂ ಸೇರಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಮೂರು ದೈವಗಳ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮೂರೂ ದೈವಗಳು ಚಾರಿತ್ರೆಯಿಂದ ಪವಿತ್ರವಾದವುಗಳು

ಇವು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ವ್ರತವನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದವುಗಳು.

ಯಾವುದೇ ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಎದುರಿಸಿ ನಿಲ್ಲುವ ತಾಕತ್ತನ್ನು ಇವುಗಳು ಪಡೆದಿವೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಂಗಳೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಗರಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೋಟಿ ಚನ್ನಯ್ಯರನ್ನು ಕಾಣ ಬಹುದು. ಅವರಿಗೂ ಸಹ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಗುಣಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯ ಸ್ಥಳೀಯರು ಆರೋಪಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಗರಡಿಯ ಪೂರ್ವ ಇಲ್ಲವೆ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮುಖ ಮಾಡಿದಂತಿರುವ ಚಿಕ್ಕ ಗೂಡುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ದೈವದ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನೋ, ಇಲ್ಲವೇ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಗುರುತುಗಳನ್ನೋ ಇಟ್ಟಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ

ಮೌಲಾಲಿಯ ಪ್ರತಿರೂಪವಾದ ಬಲಗೈ ಹಸ್ತವನ್ನೂ, ಹಾಗೂ ಆಂಜನೇಯನ ಚಿಕ್ಕ ಮೂರ್ತಿ ಇಲ್ಲವೆ ಫೋಟೋವನ್ನು ಈ ಗೂಡುಗಳಲ್ಲಿ ಇಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಕುಮಾರ ರಾಮನ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಸಹ ಇಂತಹ ಗೂಡುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಇಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪೈಲ್ವಾನನು ದಿನಂಪ್ರತಿ ಕುಸ್ತಿಯಾಡುವಾಗ ಹಾಗೂ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುವಾಗ ಈ ದೈವಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ತನಗೆ ಇನ್ನಿಲ್ಲದಂತಹ ಬಲವನ್ನು ಕೊಡು, ಮನೋನಿಗ್ರಹ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡು ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಬಹುತೇಕ ಪೈಲ್ವಾನರು ತಮ್ಮ ಕೊರಳೊಳಗೆ ಹಸ್ತದ ಗುರುತಿರುವ ಇಲ್ಲವೆ ಆಂಜನೇಯನ ಗುರುತಿರುವ ತಾಯತಗಳನ್ನು ಕೆಂಪು ಇಲ್ಲವೆ ಕಪ್ಪಾದ ದಾರದಲ್ಲಿ ಪೋಣಿಸಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಚಪ್ಪಟೆಯಾಕಾರದ ತಾಯಿತಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಚಪ್ಪಟೆ ತಾಯಿತಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ದುಂಡಾದ ಉದ್ದನೆಯ ತಾಯಿತವನ್ನು ಸಹ ಪೈಲ್ವಾನರು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ತಾಯಿತಗಳನ್ನು ಮುಲ್ಲಾಗಳೋ, ಇಲ್ಲವೆ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳೋ ತಯಾರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪೈಲ್ವಾನರಿಗೆ ಪರಿಚಿತರಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಈ ತಾಯಿತಗಳಲ್ಲಿ ಗುಬ್ಬಿಕಾಲು ಎನ್ನುವ ಮೂಲಿಕೆ, ಗುಲಗಂಜಿ, ಸೊಪ್ಪು, ಕರಡಿ ಕೂದಲು, ದೇವರ ಆಧಾರ ಹಾಗೂ ಪಾದರಸ ಇಂಥವುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ತಾಯಿತಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಪೈಲ್ವಾನನಾದವನಿಗೆ ಆಸರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಎದುರಾಳಿ ಪೈಲ್ವಾನನನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಶಕ್ತಿ, ಧೈರ್ಯಗಳು ಬರುತ್ತದೆಂದು ಪೈಲ್ವಾನರಾದವರು ನಂಬುತ್ತಾರೆ.

ಈ ತಾಯಿತಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹಲವು ನಿಷೇಧಗಳನ್ನು ಆತ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ತಾಯಿತಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಪೈಲ್ವಾನ ಸೂತಕ ಇರುವಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸತ್ತಮನೆಗೆ, ಋತುಮತಿಯಾದ ಹುಡುಗಿ ಇರುವ ಮನೆ, ಹಡೆದ ಮನೆ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಕೈಯಿಂದ ತಾಯಿತಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಮುಟ್ಟುವುದರಿಂದ ತಾಯಿತ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆ ಪೈಲ್ವಾನರದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಯಾಡುವಾಗ ಮೊದಲು ಗರಡಿಯೊಳಗಿರುವ ದೈವಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ತರುವಾಯ ತನ್ನ ಕೊರಳಲ್ಲಿರುವ ತಾಯಿತವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ದೈವವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಸ್ತಿಯಾಡಲು ಮುಂದಾಗುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆ ಬಯಲು ಅಖಾಡಾದಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಯಾಡುವಾಗ ದೇವರಿಡುವ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನಂತರ ತನ್ನ ಕೊರಳೊಳಗಿನ ದೈವಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅಖಾಡದ ಮಣ್ಣಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ತರುವಾಯವೇ ಕುಸ್ತಿಯಾಡಲು ತೊಡಗುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಈ ಮೂರು ದೈವಗಳು ಆಂಜನೇಯ, ಮೌಲಾಲಿ, ಕುಮಾರ ರಾಮ ದಿನಾಲೂ ಪೈಲ್ವಾನರಿಂದ ನಮಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆಯಾದರೂ ಇವುಗಳವೆಂದೇ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಡುವ ವಾರಗಳಂದು ಪೈಲ್ವಾನರು ಈ ದೈವಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂದು ಸ್ನಾನ ಮಾಡದೆ ಯಾವೊಬ್ಬ ಪೈಲ್ವಾನನೂ ಗರಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

೧. ಮೌಲಾಲಿಯ ವಾರವೆಂದು ಗುರುವಾರವನ್ನೂ

೨. ಆಂಜನೇಯನ ವಾರವೆಂದು ಶನಿವಾರವನ್ನೂ ಹಾಗೆ

೩. ಕುಮಾರ ರಾಮನ ವಾರವೆಂದು ಭಾನುವಾರವನ್ನೂ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆಯಾ ದೈವಗಳಿರುವ ಗರಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದು ವಿಶೇಷ ಪೂಜೆ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆ ಹುಣ್ಣಿಮೆ, ಅಮವಾಸ್ಯೆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಗರಡಿಯ ಸಾಧನೆ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ದೇವರ ಮುಂದಿರಿಸಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಕಡಲೆಪುರಿ ಬೆಲ್ಲ ಹಂಚಿಕೊಂಡು ತಿನ್ನುವ ಪದ್ಧತಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಗರಡಿಯಾಳುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೆಳವರ್ಗಗಳೇ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆಯಾದರೂ "ಮಾದಿಗ ಹಾಗೂ ಹೊಲೆಯ, ಚಲುವಾದಿ" ಈ ಜಾತಿಗಳ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಗರಡಿ ಮನೆಯ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪವಿತ್ರವಾದ ಗರಡಿಗಳಿಗೆ ಅಂತ್ಯಜರಾದ ಆ ಜಾತಿಯವರು ಬರಬಾರದೆಂಬ ನಿಷೇಧವಿದೆ. ಹಾಗೆ ಹಿಂದೂ-ಮುಸ್ಲಿಂ ಎನ್ನುವ ಭೇದ ಪೈಲ್ವಾನರಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮೇಲ್ಜಾತಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ವೈಶ್ಯ, ಲಿಂಗಾಯಿತರಂತಹ ಜಾತಿಗಳವರು ಪೈಲ್ವಾನರಾಗಿರಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ಕೆಳಜಾತಿಯವರೇ ತುಂಬಿರುವ ಗರಡಿಗಳಲ್ಲಿ ತಾವು ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಮೂಲಕ ಜಾತಿಯ ಅಂತರವನ್ನು ತೋರೆದಂತಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಕಾರಣಕ್ಕೋ, ಅಥವಾ ಮೇಲ್ಜಾತಿಗಳ ಮೇಲರಿಮೆಯಿಂದಾಗಿಯೋ ಈ ಜಾತಿಯವರು ಗರಡಿಯಾಳಾಗಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಲಾರರೇನೋ, ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಅಪವಾದವೆಂಬಂತೆ ಹರಪನಹಳ್ಳಿ ಗರಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲೊಬ್ಬ, ಇಲ್ಲೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಲಿಂಗಾಯತ ಗರಡಿಯಾಳುಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಜಾತಿ-ಜಾತಿಗಳ ಮಧ್ಯದ ಅಂತರಗಳನ್ನು ಆಚರಣಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಜಾತಿ, ಜಾತಿಗಳ ಮಧ್ಯದ ಅಂತರಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

೧. ಮೇಲ್ವರ್ಗ (ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ವೈಶ್ಯ, ಲಿಂಗಾಯತ)

೨. ಕೆಳವರ್ಗ (ಸ್ಪರ್ಶಿಸಲ್ಪಡುವ ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿಗಳು)

೩. ಅಂತ್ಯಜ ವರ್ಗ (ಮಾದಿಗ, ಹೊಲಯ ಇತ್ಯಾದಿ)

ಮೇಲ್ವರ್ಗ ಕೆಳವರ್ಗ ಅಂತ್ಯಜ ವರ್ಗ

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಈ ಮೂರು ವರ್ಗಗಳು ಜಾತಿ ನಿಷೇಧಗಳನ್ನು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ ಅಂತ್ಯಜ ವರ್ಗದ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ ಯುವಕರು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಗರಡಿಮನೆಯೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವುದೊಂದು ಆಶಾದಾಯಕ ವಿಚಾರವೆಂದೇ ಭಾವಿಸಬಹುದು.

ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಆಚರಣೆ

ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣಿನ ತಯಾರಿಕೆ ಕುರಿತು ಬೇರೆ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸುವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಆಚರಣೆ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹುತ್ತಿನ ಮಣ್ಣಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ತರುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ವಿಧಿ ನಿಷೇಧಗಳನ್ನು ಗರಡಿಯಾಳುಗಳು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಂಪ್ಲಿಯ ಸುತ್ತು ಮುತ್ತಲಿನ ಗರಡಿಯವರು ದಸರಾದ ಹಿಂದಿನ ದಿನ (ಆಯ್ದುಪೂಜೆ) ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣನ್ನು ತರಲಾಗುತ್ತದೆ. ತರುವಾಗ ಹುತ್ತಿಗೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವುದು ಮುಂತಾದವು ಜರಗುತ್ತವೆ. ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣನ್ನು ತರುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಶಕುನಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಹಾಲಕ್ಕಿಯು ಬೆಳಗಿನ ಜಾಪ ಗರಡಿಯ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೂಗಿದರೆ ಶುಭ ಶಕುನವೆಂದು ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಹೊಸಪೇಟೆ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲಿನ ಗರಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಯುಗಾದಿ ಪಾಡ್ಯದ ದಿನ ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣನ್ನು ತರಲು ಪ್ರಶಸ್ತ ದಿನವೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ, ಕೆಲವು ಅಮವಾಸ್ಯೆಯ ನಂತರದ ದಿನವನ್ನು ಸಹ ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣು ತರಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ದಿನವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅಂತಹ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತರುವಾಗ ಪಂಚಾಂಗವನ್ನು ಕೇಳುವ ವಾಡಿಕೆಯೂ ಇದೆ.

ಹಾಗೆ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಶ್ರಾವಣಮಾಸದ ವರಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ವಾರವಾದ ಮೂರನೆ ಶುಕ್ರವಾರದಂದೂ ಸಹ ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣನ್ನು ತರುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ. ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣನ್ನು ತಾಯಿಯೆಂದೇ ಪರಿಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಲಹುವ ತಾಯಿ ಈ ಮಟ್ಟಿಯಂದೇ ಗರಡಿಯಾಳು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣನ್ನು ಅಂಬಾದೇವಿ, ಅಂಭಾಭವಾನಿ ಎಂದು ಪೂಜಿಸುವ ವಾಡಿಕೆಯೂ ಇದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರೀ ಮುಸ್ಲಿಂ ಗರಡಿಯಾಳುಗಳಿದ್ದರೆ ಅಂಥಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಪವಿತ್ರ ದಿನಗಳಾದ ರಂಜಾನ್ ಮುಂತಾದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣನ್ನು ತರುವ ವಾಡಿಕೆ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಮುಸ್ಲಿಂ ಗರಡಿಯಾಳುಗಳು ಸಹ ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣಿಗೆ ಪೂಜಿಸಿಯೇ ತರುವಾಯ ಮಣ್ಣನ್ನು ತರುವುದು. ಮೊದಲಿಗೆ ಮದುವೆಯಾಗದ ಯುವಕನಿಂದ ಐದು ಪುಟ್ಟಿ ಮಣ್ಣನ್ನು ಬಂಡಿಗೆ ತುಂಬಿಸಿದ ತರುವಾಯ ಇನ್ನುಳಿದವರೆಲ್ಲಾ ಕೈಹಾಕಿ ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣನ್ನು ಬಂಡಿಗೆ ತುಂಬುವುದುಂಟು.

ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣನ್ನು ತರುವಾಗ ನಾಗರಹಾವು, ಮುಂಗಸಿ, ಆಕಳುಗಳು ಬಂದರೆ ಶುಭ ಶಕುನವೆಂದು ಗರಡಿಯಾಳುಗಳು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಮಹಿಳೆಯರು, ನಾವಿಕರು, ವಿಧವೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಹೆಂಗಸರು, ಒಂಟಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಎದುರು ಬಂದರೆ ಅಪಶಕುನವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಪಶಕುನವಾದರೆ ಅಂದು ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣು ತರುವುದನ್ನೇ ಕೈಬಿಡುತ್ತಾರೆ.

ಗರಡಿಯಾಳುಗಳು ಬೇರೆ ಊರಿಗೆ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಲು ಹೋಗುವಾಗ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಪೈಲ್ವಾನನನ್ನು ಕುರಿತು ಯಾವುದೇ ದ್ವೇಷ-ಅಸೂಯೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬಾರದು ಎನ್ನುವ ನಿಷೇಧವಿದೆ. ಹಿರಿಯ ಪೈಲ್ವಾನರಿಗೆ ಬೇರೆ

ಊರಿಗೆ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಲು ಕರೆಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಲು ಕರೆಯುವಾಗ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ಊರಿನವರು ಆ ಪೈಲ್ವಾನನಿಗೆ ವೀಳ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಾರೆ. ವೀಳ್ಯ ಕೊಡದ ಊರಿಗೆ ಹಿರಿಯ ಪೈಲ್ವಾನರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಲು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಲು ಹೋಗುವ ಪೈಲ್ವಾನರು ಶುಭ, ಅಶುಭ ಶಕುನಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡೇ ಹೊರಡುತ್ತಾರೆ.

ಗರಡಿಯಾಳುಗಳು ಕುಸ್ತಿಯನ್ನು ಆಡುವಾಗ ಕೆಲವು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಆಚರಣಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ.

೧. ಮಹಿಳೆಯರೊಂದಿಗೆ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಬಾರದು

೨. ಅಸಹಾಯಕರೊಂದಿಗೆ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಬಾರದು

೩. ಅಂತ್ಯಜರೆಂದು ಭಾವಿಸುವ ಸಮುದಾಯದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಬಾರದು

ಇವರೊಂದಿಗೆ ಕುಸ್ತಿಯಾಡಿದಲ್ಲಿ ಗರಡಿಗೆ ಅವಮಾನವೆಂದೇ ಪರಿಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಗರಡಿಯ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಾಗಲಿ ಮತ್ತು ಕುಸ್ತಿಯಾಡುವುದನ್ನಾಗಲಿ ನೋಡಲೇಬಾರದು ಎನ್ನುವ ನಿಷೇಧ ಇದೆ. ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಮಹಿಳೆಯರು ಗರಡಿಯಾಳುಗಳನ್ನು ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ, ಗರಡಿಯಾಳಿನ ಶಕ್ತಿಕುಂದುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಬಹುಶಃ ಪೈಲ್ವಾನನಾದವನಿಗೆ ಮಾನಸಿಕ ಸಮತೋಲನ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇರಬೇಕು. ಹೆಣ್ಣನ್ನು ನೋಡಿದ ಗರಡಿಯಾಳು ಎಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮನೋನಿಗ್ರಹವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತಾನೋ ಎನ್ನುವ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಇಂತಹ ನಿಷೇಧಗಳು ಹುಟ್ಟಿವೆಯೇನೋ?

ಗರಡಿ ಕಟ್ಟುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ

ಇದು ಗರಡಿಯಾಳುಗಳಲ್ಲಿ ಅತೀ ಮಹತ್ವದ ಘಟ್ಟವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಉಸ್ತಾದನು ತನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರನಾದ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಟಗಾರನಾಗಲು ಅರ್ಹವಾದಂತವನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಗರಡಿ ಕಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಸಂಗೀತಗಾರರಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆ ಇರುವಂತೆ ಈ ಗರಡಿ ಕಟ್ಟುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಗರಡಿಯಾಳುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಚಲಿತವಿದೆ.

ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿ ಉತ್ತಮ ಆಟಗಾರನಾಗಬಲ್ಲ ಅರ್ಹತೆ ಇರುವಂಥ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿಯೇ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಸ್ತಾದನು ಆರಿಸುತ್ತಾನೆ. ತರುವಾಯ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ದಿನವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿ ಊರಿನ ಗಣ್ಯರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿಸಿ ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗರಡಿ ದೇವರ ಮುಂದೆ ಪಟ್ಟದ ಶಿಷ್ಯನಾಗಲು ಅರ್ಹವಾದವನ ಮುಂಗೈಗೆ ಕೆಂಪು, ಇಲ್ಲವೆ ಕಪ್ಪು ದಾರ ಗಂಡ ಕಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಗಂಡ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಉಸ್ತಾದನಿಗೆ, ತರುವಾಯ ಗರಡಿ ದೇವರಿಗೆ, ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಊರಿನ ಪ್ರಮುಖರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ನಂತರ ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಂತರ ಉಸ್ತಾದನು ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ

ಮುತುವರ್ಜಿವಹಿಸಿ ಗರಡಿಕಲೆಯ ಅತೀ ಮುಖ್ಯ ಗುಟ್ಟುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಅಂದರೆ ಗಂಡ ಕಟ್ಟಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನನ್ನೇ ಗಮನಿಸಿ ಇನ್ನುಳಿದ ಶಿಷ್ಯಂದಿರನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದರ್ಥವಲ್ಲ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಂದೆ ತಾಯಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರೆ ಕೊನೆಯ ಮಗುವಿನ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಕ್ಕರೆ ಇರುವಂತೆ ಗಂಡ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕುರಿತು ವಿಶೇಷ ಅಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಉಸ್ತಾದನು ವಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ಗಂಡ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಇನ್ನಿಲ್ಲದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಗರಡಿಗೆ ಹಾಗೂ ಉಸ್ತಾದನಿಗೆ ಅವಮಾನವಾಗದಂತೆ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಬದುಕಬೇಕಾದ ಹೊಣೆ ಗಂಡ ಕಟ್ಟಸಿಕೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿಯದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗರಡಿಯಾಳುಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದಾದ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ-ಮುಸ್ಲಿಂ ಎನ್ನುವ ಭೇದ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಇವರಲ್ಲಿ ತಲೆದೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೂ ದೈವಗಳನ್ನು ಮುಸ್ಲಿಂರು, ಮುಸ್ಲಿಂ ದೈವಗಳನ್ನು ಹಿಂದೂಗಳು ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಹಿಂದೂ-ಮುಸ್ಲಿಂ ಗರಡಿಯಾಳುಗಳಲ್ಲಿ ಗರಡಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಆಚರಣೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಬಹುತೇಕ ಒಂದೇ ತೆರನಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಗರಡಿಕಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಆಚರಣೆ, ನಂಬಿಕೆ, ವಿಧಿ ನಿಷೇಧಗಳು ಸಹಜವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ ೪

ಗರಡಿಕಲೆ ಮತ್ತು ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯ

ಅಧ್ಯಾಯ ೪

ಗರಡಿಕಲೆ ಮತ್ತು ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯ

ಗರಡಿಕಲೆ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಜಾತಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾದುದಲ್ಲ. ಇದು, ಯಾವುದೇ ಜಾತಿ, ವರ್ಗ, ಧರ್ಮದವರೂ ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಕಲೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ಬಹುತೇಕ ಗರಡಿಕಲೆ ಕೇವಲ ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಜಾತಿ-ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಲಿಂಗಾಯಿತರಂತಹ ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪೈಲ್ವಾನರುಗಳು ಇಲ್ಲವೆನೋ ಎನ್ನುವಷ್ಟು ವಿರಳವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನಾಯಕ, ಬಾರಿಕ, ಕುರುಬ, ಕಮ್ಮಾರ ಮುಂತಾದ ತೀರ ಕೆಳವರ್ಗಗಳು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುವ ಜಾತಿಗಳು ಗರಡಿಕಲೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಅಂಶವೆಂದರೆ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುವ ಮಾದಿಗ, ಚಲುವಾದಿ, ಬ್ಯಾಗಾರ ಮುಂತಾದ ಜಾತಿಗಳಿಗೆ ಗರಡಿಕಲೆಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸದಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನೋಡಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಜಾತಿ ವರ್ಗಗಳ ಮಧ್ಯದ ಈ ತಾರತಮ್ಯ ನೋಡಿದರೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ, ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ರಾಜವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇ ಈ ದೂರತ್ವ (Distence) ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಇದೇ ಮುಂದುವರೆದು ಇಂದಿಗೂ ಕೊನೆಗಾಣದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಯುವಕರು ವಿದ್ಯಾವಂತರಾದ ತರುವಾಯ ತಾವು ಸಹ ಗರಡಿಕಲೆಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿದ್ದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಳಗೆ ಒಂದಾಗುವ ಆಶಾಭಾವನೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ (ನೋಡಿ, ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಗರಡಿ).

ಇಂದಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ತರನ ಮಗ ಮಾಸ್ತರನು, ಡಾಕ್ಟರ ಮಗ ಡಾಕ್ಟರು ಆದಂತೆ ಗರಡಿಕಲೆಯ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳ ಮಕ್ಕಳು ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳಾಗಿ ತಯಾರಾಗುತ್ತಿದ್ದುದು ಚರಿತ್ರೆಯ ಮೂಲಕ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ಹೀಗೆ ಮುಂದುವರೆದು ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಗರಡಿಕಲೆಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡ ಮನೆತನಗಳಿರುವುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಆಶ್ಚರ್ಯದ ವಿಚಾರವೇನೆಂದರೆ ಗರಡಿಕಲೆಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳದೇ ಒಂದು ಜಾತಿಯಾಗಿ ಪರ್ಯವಸನಗೊಂಡದ್ದು ಮೈಸೂರು, ಮಂಗಳೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಹಳೇ ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಜಟ್ಟಿಗಳು' ಎನ್ನುವ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯೇ ಇರುವುದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಜಟ್ಟಿಗಳು ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಕುಸ್ತಿಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವರೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಅರಮನೆಯ ಖಾಸಗೀ

ಊಳಿಗದಲ್ಲಿ ಇವರೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಮೈಸೂರ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅರಮನೆಯ ಖಾಸಗಿ ಊಳಿಗ ಈ ಜಟ್ಟಿಗಳಿಗೇ ಸೇರಿದ್ದಿತು (ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸದರ್ಶನ ೧೯೯೮ : ೧೨೫). ಅರಮನೆಯ ಅಖಾಡಾ ಉಸ್ತಾದರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ 'ಜಟ್ಟಿಗಳೇ' ಆಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಬೇರೆ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಜಟ್ಟಿಗಳಿಗೂ ಈ ಜಟ್ಟಿಗಳಿಗೂ ತುಂಬಾ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದ್ದುದಾಗಿ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಬೇರೆ ಜಟ್ಟಿಗಳಂತೆ ಈ ಜಟ್ಟಿಗಳು 'ಸಾರ್ವಜನಿಕ' ಪ್ರದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇವರು ಕೇವಲ ಅರಮನೆಯ ಆವರಣಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತರಾಗಿದ್ದರು.

ಈ ಜಟ್ಟಿಗಳ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಶೇಷವೇನೆಂದರೆ ಅನ್ಯ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಯದೇ ಇರುವ ಎಷ್ಟೋ ಪಟ್ಟುಗಳು ಇವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದುದು. ಈ ಪಟ್ಟುಗಳ ಗುಟ್ಟನ್ನು ಈ ಜಟ್ಟಿಗಳು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಸದೇ ರಹಸ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಪಟ್ಟುಗಳ ವಿಶೇಷತೆ ಏನೆಂದರೆ, ಹೊರಗೆ ತನ್ನನ್ನು ಯಾರು ಸೋಲಿಸಬಾರದು ಎಂದು ಬೀಗುವ ಕುಸ್ತಿಪಟುವನ್ನು ಸಹ ಈ ಜಟ್ಟಿಗಳು ತಮ್ಮ ವಿಶೇಷ ಪಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಮಿಂಚಿನ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸುವ ಚಾಣಾಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು.

ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಈ ಜಟ್ಟಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಜಾತಿಗೇ ಸೀಮಿತವಾದ ಗರಡಿ ಇದ್ದಿತು. ಈ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇವರ ಸಾಧನೆ ಜರಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಗರಡಿಗೆ ಯಾರೇ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಇತರ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶವಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಇಂದು ಈ ಸಮುದಾಯದವರು ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಊದುಬತ್ತಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆ ಇವರು ಪ್ರಾಚೀನ ವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರು ಎಂದೂ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಜಟ್ಟಿಗಳು ವೈಷ್ಣವ ಮತಾವಲಂಬಿಗಳು, ಹಾಗಾಗಿ ವೈಷ್ಣವರ ಶಂಖ, ಚಕ್ರ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಪೂಜ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಕುಲದೇವತೆ ನಿಂಬಜಾದೇವಿ ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಶ್ರಾವಣಶುದ್ಧ ಚತುರ್ದಶಿಯ ದಿವಸ ತಮ್ಮ ಜಾತಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾದ ಗರಡಿಯ ಮಟ್ಟಿಯ ಮಣ್ಣನ್ನು ಗೋಪುರದಂತೆ ದುಂಡಾಗಿ ಬುಗುರಿಯಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಏರಿಸಿ ಅದರ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಶಂಖ ಚಕ್ರಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು, ತಮ್ಮ ಕುಲದೇವತೆ ನಿಂಬಜಾದೇವಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿ ಅದನ್ನು ತುಂಬಾ ವೈಭವದಿಂದ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ದೇವಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಜಟ್ಟಿಯೂ ತಮ್ಮ ತಾಯಿ ಎಂದೇ ಪರಿಭಾವಿಸುತ್ತಾನೆ.

ದುರ್ದೈವವೆಂದರೆ ಇಂತಹದೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಜಾತಿ ಇದೆ ಎಂದೇ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ತಿಳಿಯದಿರುವುದು. ಹಾಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಯಾವುದೇ ದಾಖಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಜಾತಿ ಹೆಸರನ್ನು ಸೇರಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಇಂತಹದೇ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ 'ಮಲ್ಲ' ಎನ್ನುವುದು. ಈ ಜಾತಿಯವರು ಸಹ 'ಜಟ್ಟಿ'ಗಳಂತೆ ಕೇವಲ ಗರಡಿಕಲೆಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡವರ ಜಾತಿಯೇ ಆಗಿದೆ. ಬಹುಶಃ ವಿಜಯನಗರ ಅರಸರ ಊಳಿಗದವರು ಈ 'ಮಲ್ಲ' ಜಾತಿಯವರಾಗಿರಬಹುದು. ಇಂದು ಈ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಳಗೆ ಲೀನವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ.

ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಾಯಕ ಸಮುದಾಯ ಗರಡಿಕಲೆಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಬಹುಶಃ ಮಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಸಮುದಾಯ ನಾಯಕ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ಹೋಗಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ.

ಹಾಗೆ ಮಂಗಳೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯದ 'ಬಂಟ' ಸಮುದಾಯವೂ ಸಹ ರಾಜರ ಊಳಿಗದವರಾಗಿದ್ದು, ಗರಡಿಕಲೆಯನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಸಮುದಾಯವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಸಮುದಾಯ ಇಂದು ಗರಡಿಕಲೆಯಿಂದ ದೂರವುಳಿದರೂ 'ಬಂಟ' ಎನ್ನುವ ಹೆಸರನ್ನು ಹಾಗೇ ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ.

೪. ೧. ಸಾಧಕರು

ಯಾವುದೇ ಒಂದು ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕರಗತಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿರಂತರವಾದ ಸಾಧನೆ ಅವಶ್ಯಕ. ನಿರಂತರವಾದ ಸಾಧನೆ, ನಿಷ್ಠೆಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುವಾತ ಅದನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮಾತು ಗರಡಿಕಲೆಗೂ ಹೊರತಾದುದಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಗರಡಿಕಲೆಯು ದೈಹಿಕ ಶ್ರಮ ಹಾಗು ಬೌದ್ಧಿಕ ಶ್ರಮ ಎರಡನ್ನೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವಂತಹ ಕಲೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಎರಡರಲ್ಲಿ ಯಾವೊಂದು ಕೊರತೆಯಾದರೂ ವ್ಯಕ್ತಿ ಗರಡಿಯಾಳಾಗಿ ತಯಾರಾಗಲು ಅಸಮರ್ಥನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಕುಸ್ತಿಪಟುವಾಗುವವನಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆ ಕಲೆಯ ಕುರಿತು ಆಸಕ್ತಿ ಇರುವಂತಹ ವಾತಾವರಣವಿರಬೇಕು. ಕುಟುಂಬದ ಸಹಕಾರವು ಈ ಕಲೆ ಕಲಿಯಬೇಕೆನ್ನುವವನಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕುಸ್ತಿಯನ್ನು ಕಲಿಸುವಂತಹ ಉತ್ತಮ ಉಸ್ತಾದನ ಅವಶ್ಯಕತೆ, ಗರಡಿಮನೆ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ವಿದ್ಯೆಯು ಕರಗತವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಗರಡಿಕಲೆಗೆ ಹೆಸರಾದಂತಹ ತಾಲೂಕು ಹೊಸಪೇಟೆ. ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಹೆಸರಾಂತ ಪೈಲ್ವಾನರಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತಹ ಸಾಧಕರ ಕುರಿತು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ನೋಡಲಾಗಿದೆ.

ಹೊಸಪೇಟೆ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಗರಡಿಗಳ ಸಾಧಕರು

ಬಾಣದ ಜಂಬಯ್ಯ ೧೮೯೧-೧೯೭೧

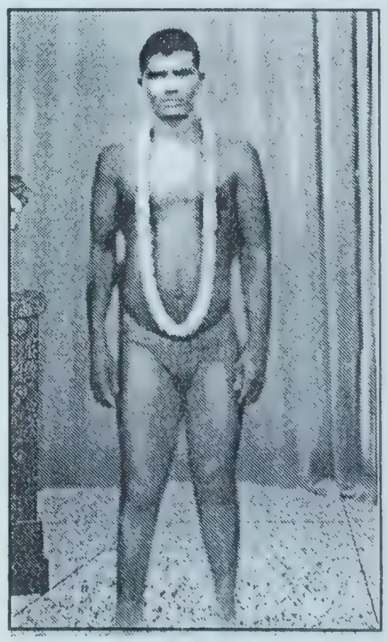
ಹೊಸಪೇಟೆ ಚಾಕು ಎಂದೇ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಜಂಬಯ್ಯನವರು ನೀಳವಾದ ತೆಳು ದೇಹಿಗಳು. ದಪ್ಪನೆಯ ಮೀಸೆ, ತಲೆಗೆ ರುಮಾಲು, ಮಲ್ಲಿನ ಅಂಗಿ, ದೋತರ, ಕೋಟು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ, ಇವರು ನಡೆಯುವ ರೀತಿಯನ್ನು ನಿಂತು ನೋಡಬೇಕಂತೆ. ಇವರು ಹುಲಿಗೆಮ್ಮ ಎನ್ನುವವರ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ೧೮೯೧ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಕೇವಲ ನಾಲ್ಕನೇ ತರಗತಿಯ ವರೆಗೆ ಓದಿದ ಜಂಬಯ್ಯನವರ ಲಕ್ಷ್ಯ ಕುಸ್ತಿಯ ಕಡೆಗೆ ವಾಲಿದ್ದರಿಂದ ಮುಂದೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಹತ್ತನೇ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಗರಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಜಂಬಯ್ಯನವರಿಗೆ ರೋಣದ ಗವಿಸಾಬ್ ಎನ್ನುವ ಉತ್ತಮ ಉಸ್ತಾದರೂ ದೊರಕಿದರು.

ವ್ಯವಸಾಯ ಮೂಲದ ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಜಂಬಯ್ಯ ದುಡಿಯುಬೇಕೆಂಬ ದುರ್ದೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಇವರು ಕುಸ್ತಿಕಲೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಕ್ಷ್ಯ ವಹಿಸಿದರು.

ಜಂಬಯ್ಯನವರು ಯಾವಾಗಲೂ ತಮ್ಮ ಸಮಾನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದವರೊಂದಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕುಸ್ತಿಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾದವರು ತಳವಾರ ಕೇರಿಯ ಗೊಳಗಪ್ಪನವರು. ಆಗಿನ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲೊಂದಾದ ಸಂಡೂರಿನ ಸಂಸ್ಥಾನಿಕ ರಾಜರಾದ ಘೋರ್ಪಡೆ (ಯಶವಂತರಾವ್ ಘೋರ್ಪಡೆ) ಯವರು ತಮ್ಮ ಆಸ್ಥಾನದ ಕುಸ್ತಿಪಟುವಾಗಿ ಜಂಬಯ್ಯನವರಿಗೆ ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡು, ಆಸ್ಥಾನದ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳು ಅವರಿಗೆ ದೊರೆಯುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರಂತೆ. ಜಂಬಯ್ಯನವರು ಪ್ರಬುದ್ಧರಾದಂತೆ ಗರಡಿ, ಕುಸ್ತಿಕಲೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಸಮಾಜ ಸೇವೆಗೂ ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಂತೆ. ಸಮಾಜಸೇವೆ ಜಂಬಯ್ಯನವರ ಬದುಕಿನ ಒಂದು ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿತ್ತಂತೆ.

ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಿಂದ ವಂಚಿತರಾದ ತಮ್ಮ ನಾಯಕ ಜನಾಂಗದ ಏಳ್ಗೆ ಕೇವಲ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದ ಜಂಬಯ್ಯನವರು ಬಾಣದ ಕೇರಿಯ ಗರಡಿ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ ನಡೆಯುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡರಂತೆ. ನಂತರ ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಾಸ್ಟೆಲ್ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರಂತೆ. ಊರಿನ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಾಜ್ಯಕ್ಕೂ ಪಂಚಾಯ್ತಿಗೂ ಜಂಬಯ್ಯನವರು ಬೇಕು ಎನ್ನುವಷ್ಟು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಏಳು ಕೇರಿಯ ನಾಯಕರ ಮುಖಂಡರಾಗಿ ಏಳು ಕೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಜಗಳವಾಗದಂತೆ ಸಮತೋಲನ ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಬಂದದ್ದು ಜಂಬಯ್ಯನವರ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ ಎಂದೇ ತಿಳಿಯಬಹುದು.

ಪೈಲ್ವಾನ ಟಂಗೂರಿ ಕರೀಭೀಮಪ್ಪ

ಹೊಸಪೇಟೆಯ ನಾಯಕರ ಏಳು ಕೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಉಕ್ಕಡ ಕೇರಿ ಎನ್ನುವುದೊಂದಿದೆ. ಈ ಉಕ್ಕಡಕೇರಿ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಕುಸ್ತಿಪಟುವೆಂದರೆ ಟಂಗೂರಿ ಕರಿಭೀಮಪ್ಪನವರು. ಉಕ್ಕಡಕೇರಿಯು ಸಣ್ಣಾಕೆಪ್ಪ ಮತ್ತು ಗೌರಮ್ಮನವರಿಗೆ ೧೯೧೫ರಲ್ಲಿ ಈ ಕರಿಭೀಮಪ್ಪನವರು ಎರಡನೇ ಮಗನಾಗಿ ಜನಿಸಿದರು. ಭೂರಹಿತ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿದ್ದ ಸಣ್ಣಾಕೆಪ್ಪನವರ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಅಷ್ಟೇನೂ ಉತ್ತಮವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಒಬ್ಬ ಪೈಲ್ವಾನನನ್ನು ಬೆಳೆಸುವಷ್ಟು ಯೋಗ್ಯತೆ ಅವರಿಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕರಿಭೀಮಣ್ಣನಿಗಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾವೊಬ್ಬ ಪೈಲ್ವಾನನು ಬೆಳೆದ ನಿದರ್ಶನಗಳಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಕಷ್ಟದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಪೈಲ್ವಾನನಾಗಬೇಕೆನ್ನುವ ಛಲ ಕರಿಭೀಮಪ್ಪನವರಲ್ಲಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ಇವರು ಉತ್ತಮ ಗರಡಿಯಾಳಾಗಿ ತಯಾರಾದರು. ತಮ್ಮ ಕೇರಿಯ ಮುಖಂಡ ದಾಸಪ್ಪನವರ ಬೆಂಬಲ ಇವರಿಗಿದ್ದುದ್ದರಿಂದ ಇವರು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಕುಸ್ತಿಪಟುವಾಗಲು ಸಹಾಯಕವಾಯಿತು.

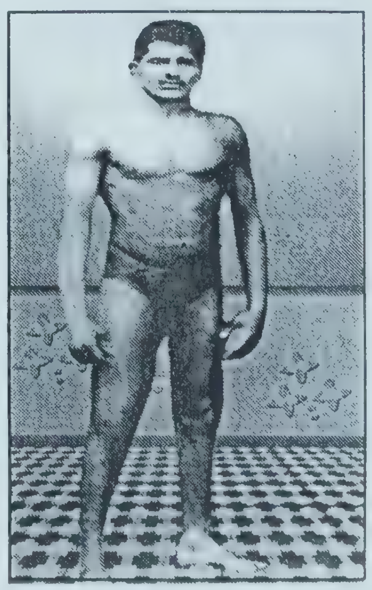
ಬಡತನವಿದ್ದುದರಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆ ಪಾಡಿನ ಸಮಸ್ಯೆ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಗೆ ದುಡಿಯುಬೇಕು, ಈ ದುಡಿತದ ಮಧ್ಯೆಯೇ ಬಿಡುವು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಿರಂತರ ಸಾಧನೆ ನಡೆಸುವ ಹವ್ಯಾಸ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡರು. ವಾರದಲ್ಲಿ ಮೂರು ದಿನ ಹೊಸಪೇಟೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ಜಂಬುನಾಥ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಇಬ್ಬರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹತ್ತಿ ಇಳಿಯುವ ಹವ್ಯಾಸವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಇವರ ಬಹಿರಂಗ ಅಖಾಡ ಪ್ರವೇಶ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡಿದ್ದು ಹೊಸಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ. ನಂತರ ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಹಾಗೂ ಅಂತರರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೂ ಕುಸ್ತಿಯಾಡಿ ಹೆಸರು ಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ (ಬಹುಶಃ ೧೯೫೪) ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಗಿಡ್ಡ ಕಣಿವೆಪ್ಪ ಎನ್ನುವವರು ಹೊಸಪೇಟೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಥೇಟರ್ ಕುಸ್ತಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದರು. ಆಗ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಸುತ್ತುಮುತ್ತ ತುಂಬಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದ ಸಣ್ಣನಂಜಪ್ಪ ಎನ್ನುವ ಪೈಲ್ವಾನರನ್ನು ಈ ಕರಿಭೀಮಣ್ಣ ಸೋಲಿಸಿದರು. ಹಾಗೆ ಈ ಆಟದಿಂದಲೇ ಕರಿಭೀಮಣ್ಣ ಜಿಲ್ಲೆಯಾದ್ಯಂತ ತುಂಬಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬಂದರು. ದಾವಣಗೆರೆಯ ಚಾರ್ಲಿ, ಕರೂರು ಆಲಿ, ಬಾಂಬೆ ಶೇಖ್, ಚಮನ್‌ಸಾಬ್, ರಾಣಿಬೆನ್ನೂರು ದೊಡ್ಡ ಮಲ್ಲಪ್ಪ ಮುಂತಾದ ಹೆಸರಾಂತ ಕ್ರೀಡಾ ಪಟುಗಳೊಂದಿಗೆ ಕುಸ್ತಿಯಾಡಿದ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ ಇವರಿಗಿದೆ.

ಕರಿಭೀಮಣ್ಣ ಕೆಲವು ಕುಸ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದಿರಬಹುದು. ಹಾಗೇ ಸೋತಿರಲೂಬಹುದು. ಆದರೆ ಕುಸ್ತಿ ಎನ್ನುವುದು ಒರಟಾದ ಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲ. ಅದೊಂದು ಕಲೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟವರು ಕರಿಭೀಮಣ್ಣನವರು. ಸುಮಾರು ೧೯೫೫ರ ತನಕವೂ ಉಕ್ಕಡ ಕೇರಿ ಗರಡಿಯ ಕೀರ್ತಿ ಪತಾಕೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದ ಧೀಮಂತರು ಈ ಕರಿಭೀಮಣ್ಣನವರು. ೧೯೬೫ ರಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯುಸಿರೆಳೆದರು.

ಹಳೆ ತಲೆಮಾರಿನ ಕುಸ್ತಿ ಅಭಿಮಾನಿಗಳ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಕರಿಭೀಮಣ್ಣನವರ ಕುಸ್ತಿಯಾಟ ಕಟ್ಟಿ ನಿಂತಿದೆ.

ಅಡವಿ ಹನುಮಂತಪ್ಪ ೧೯೨೦-೧೯೮೫

ಅಡವಿ ಹನುಮಂತಪ್ಪನವರು ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಚಿತ್ರಕೇರಿಯವರು. ಅಡವಿ ಪಿಡ್ಡಪ್ಪ ಹಾಗೂ ಹುಲಿಗೆಮ್ಮರ ಒಬ್ಬನೇ ಮಗ ಈ ಹನುಮಂತಪ್ಪ. ೧೯೨೦ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಇವರು ತಮ್ಮ ಹದಿನೆಂಟನೇ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಗರಡಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದರು. ಹನುಮಂತಪ್ಪನ ತಂದೆ ಸ್ವತಃ ಪೈಲ್ವಾನ್. ಹಾಗಾಗಿ ತನ್ನೊಬ್ಬನೇ ಮಗನನ್ನು ಪೈಲ್ವಾನನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿದ್ದ ಪಿಡ್ಡಪ್ಪನವರು ಮಗನನ್ನು ಗರಡಿಗೆ ಕಳಿಸಿದರು. ವ್ಯವಸಾಯ ಕುಟುಂಬ ಇವರದ್ದಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಹನುಮಂತಪ್ಪನವರು ತಂದೆಗೆ ಸಹಾಯಕರಾಗಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೆ ಗರಡಿಗೂ ಬರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅಂದರೆ ವ್ಯವಸಾಯ ಹಾಗೂ ಗರಡಿ ಎರಡರ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಸಮವಾಗಿ ತೂಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಹೊಣೆ ಹನುಮಂತಪ್ಪನವರ ಮೇಲಿತ್ತು. ಗರಡಿಕಲೆಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಗುರುವಾಗಿ ಇವರ ತಂದೆಯೇ ಇದ್ದರು. ತರುವಾಯ

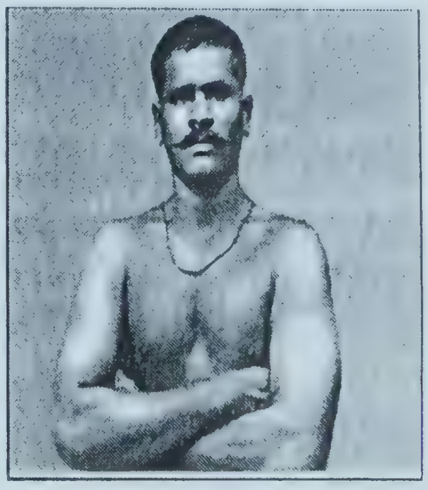
ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ 'ಕೆಂಪುವಾಡ ಬಾಪು' (ಇವರ ನಿಜವಾದ ಹೆಸರು ಬೇರೆ ಇದೆ. ಸ್ಥಳೀಯರು ಅವರನ್ನು ಕೆಂಪುವಾಡ ಎಂದೇ ಗುರುತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು) ಎನ್ನುವವರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಉಸ್ತಾದರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಬಾಪು ಅವರಿಗೆ ಹೊಸಪೇಟೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮನೆಯೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಇಡೀ ವರ್ಷಕ್ಕಾಗುವಷ್ಟು ಕಾಳುಕಡಿ, ಹಣ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಬಾಪುರವರಿಗೆ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬಾಪುರವರ ತಾಲೀಮಿನಲ್ಲಿ ಹನುಮಂತಪ್ಪ ಒಳ್ಳೆಯ ಕುಸ್ತಿಪಟುವಾಗಿ ತಯಾರಾದರು.

ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ಧಾರವಾಡ, ಕೊಪ್ಪಳ, ಬಾದಾಮಿ ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಕಡೆ ಕುಸ್ತಿಯಾಡಿ ಗೆಲುವನ್ನು ತಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಇವರ ಅಖಾಡದ ಕೊನೆಯ ಕುಸ್ತಿ ಗೌಳೇರ ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪನೊಂದಿಗೆ ಆಯಿತು. ಇವರು ೧೯೮೫ರಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥರಾದರು. ಇವರ ತರುವಾಯ ಇವರ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳು ತಯಾರಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಉಸ್ತಾದ್ ಹನುಮಂತಪ್ಪ (ಕ್ಷೌರಿಕ ಹನುಮಂತಪ್ಪ)

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕ್ಷೌರಿಕ ಸಮುದಾಯದವರು ಗರಡಿಯಾಳಾಗುವುದು ಅಪರೂಪ. ಅದಕ್ಕೆ ಅಪವಾದವೆನ್ನುವಂತೆ ಹನುಮಂತಪ್ಪನವರ ಇಡೀ ವಂಶವೇ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳ ವಂಶವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಹನುಮಂತಪ್ಪನ ತರುವಾಯ ಅವರ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳೇ ಇಲ್ಲವೆನ್ನಬಹುದು. ತಂದೆ ಕೆತ್ತಗರವಡಕಪ್ಪ, ತಾಯಿ ಹಂಪಮ್ಮ ಇವರಿಗೆ ೧೯೧೦ ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಹನುಮಂತಪ್ಪ ಜನಿಸಿದರು. ಹತ್ತನೇ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಗರಡಿಮನೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದರು. ಹಾಗೆ ಕ್ಷೌರದ ಅಂಗಡಿಯ ಪ್ರವೇಶವೂ ಆಗಲೇ ಆಯಿತು.

ವೃತ್ತಿ ಜೀವನ ಹಾಗೂ ಗರಡಿ ಹವ್ಯಾಸ ಎರಡರಲ್ಲೂ ಏಕ ಕಲಾದಲ್ಲಿಯೇ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ಇವರಿಗೆ ಸುಮಾರು ೨೦ನೇ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ವಿವಾಹವಾಯಿತು. ಮದುವೆಯಾದ ತರುವಾಯವೂ ಕುಸ್ತಿಪಟುವಾಗಿ ಮುಂದುವರೆದರು.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗೆ ಗರಡಿಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಸುಮಾರು ೫-೩೦ರವರೆಗೆ ವ್ಯಾಯಾಮದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗೆ ಸಾಯಂಕಾಲ ೫-೦೦ ಗಂಟೆಗೆ ಕುಸ್ತಿಯಾಡಲು ತೊಡಗಿ ರಾತ್ರಿ ೮-೦೦ ಗಂಟೆಗೆ ಮನೆ ತಲುಪುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ವತಃ ಇವರ ತಂದೆ ವಡಕಪ್ಪನವರೇ ಇವರಿಗೆ ಗರಡಿಕಲೆಯ ಗುರುವಾಗಿದ್ದರು. ಕುಸ್ತಿಗೆ ಹೆಸರಾದ ಏಳು ಕೇರಿಯ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಇವರಿಗಿದೆ. ಹಾಗೆ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಾದ್ಯಂತ ಕುಸ್ತಿಯಾಡಿ ಹೆಸರು ಗಳಿಸಿದ ಇವರು ತಮ್ಮ ಮಧ್ಯ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಕುಸ್ತಿಯಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಉಸ್ತಾದರಾದರು. ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಬಹುತೇಕ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳಿಗೆ ಉಸ್ತಾದರಾಗಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೇವಲ ಕುಸ್ತಿಯಿಂದ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದ ಇವರು ತಮ್ಮ ಮೂಲ ವೃತ್ತಿಯನ್ನೂ ಅವಲಂಬಿಸಿ ಕುಟುಂಬ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹನುಮಂತಪ್ಪನವರು ಕುಸ್ತಿ ಕಲಿಸುವ ರೀತಿ ಚಾಣಾಕ್ಷತನಗಳನ್ನು ತುಂಬಾ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ೧೯೭೫ರಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯುಸಿರೆಳೆದರು. ಹೊಸಪೇಟೆಯ ದೇವಾಂಗಪೇಟೆಯ ಗರಡಿಯಾಳುಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಈ ಹನುಮಂತಪ್ಪನವರನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಬಾಣದಕೇರಿ ಗರಡಿ, ಬಾಣದ ಕನಕಪ್ಪನಾಯಕ (೧೯೨೦ - ೧೯೮೫)

ಬಾಣದ ಕನಕಪ್ಪನಾಯಕ ಇವರು ಬಾಣದಕೇರಿಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕುಸ್ತಿಪಟು. ಇವರ ತಾಯಿ ಬಾಣದ ಹುಲುಗಮ್ಮ ನಿಗೆ ಪ್ರಥಮ ಮಗನಾಗಿ ೧೯೨೦ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಬಹುಶಃ ಇವರು ಕುಸ್ತಿಪಟುವಾಗಲು ಇವರ ಸೋದರ ಮಾವ ಬಾಣದ ಜಂಬಯ್ಯನೇ ಕಾರಣವಿರಬಹುದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಆಗಲೇ ಜಂಬಯ್ಯನವರು ವರ್ಚಸ್ಸಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿ ರಾಜರಿಂದ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದರು. ಇವರ ಪ್ರಭಾವ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಕನಕಪ್ಪ ನವರ ಮೇಲೆ ಆಗಿರಬಹುದು.

ಇವರು ಕೇವಲ ಐದನೆಯ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಓದಿದ್ದರು. ಶಿಕ್ಷಣದ ಒಲವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇವರಿಗೆ ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಕಲಿಯಬೇಕೆಂಬ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯಿತ್ತು. ಕುಸ್ತಿಕಲೆಯಿಂದ ಗರಡಿಮನೆಗೆ ಹೆಸರು ತರುವಂತೆ ಕೆಲಸಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರು. ಇವರ ಹದಿನೈದನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಗರಡಿಮನೆಯ ಪ್ರವೇಶ ಬಾಣದ ಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ಆಯಿತು. ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗರಡಿಯ ಮನೆಯ ಹತ್ತಿರ ಸಮಯವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇವರು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ೨ ಗಂಟೆಗೆ ಎದ್ದು ಮುಖತೊಳೆದು ಗರಡಿ ಆಂಜನೇಯ ಮತ್ತು ಮೌಲಾಲಿಗೆ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ತಮ್ಮ ಕಸರತ್ತಿನ ಕೆಲಸ, ತಾಲೀಮು, ಬೈಠಕ್‌ಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸಾಯಂಕಾಲ ೩ ಗಂಟೆಯಿಂದ ರಾತ್ರಿ ೮ ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ತಾಲೀಮು ಹಾಗೂ ಕುಸ್ತಿಪಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಬ್ಬರಾದ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬರಂತೆ ದಣಿವು ಮುರಿಯಲು ಕುಸ್ತಿಯನ್ನು ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರಿಗೆ ಗವಿಸಾಬ್‌ರವರು ಉಸ್ತಾದರಾಗಿ ಇದ್ದರು. ಇವರು ಗುರುವಿನ ಮಾತನ್ನು ಚಾಚು ತಪ್ಪುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಇವರು ಐದು ಆರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಳಗಿ ಚನ್ನಾಗಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದು ಕೊಟ್ಟೂರು ಜಾತ್ರೆ, ಬಳ್ಳಾರಿ ದುರುಗಮ್ಮನ ಜಾತ್ರೆ, ಹೊಸಪೇಟೆ, ಹುಲಿಗಿ, ಕೊಪ್ಪಳ, ಶಿರಬಿ, ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ,

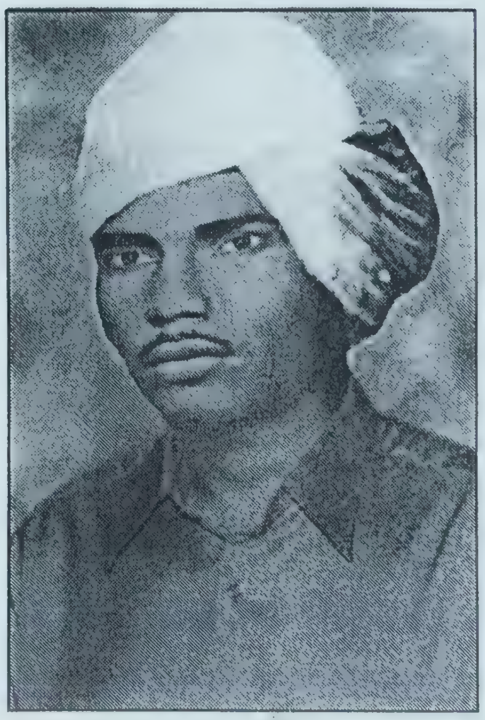
ಮುಂತಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ೧೯೪೪ರಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಜಿಲ್ಲಾ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯಾಟದಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಅಖಾಡ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದಾಗ ಕುಸ್ತಿಯಾಡಿ ಕುಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಜಯಗಳಿಸಿ ಬೆಳ್ಳಿ ಗದೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಬಾಣದಕೇರಿಯ ಗರಡಿಗೆ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ತಂದರು. ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಬಳ್ಳಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಯ ಸೋಲು ಉಂಟಾಯಿತು. ಸೋಲು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಗೆದ್ದ ಬೆಳ್ಳಿ ಗದೆಯನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ಕೊಟ್ಟರು. ಇವರು ನುರಿತ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಬೇಟೆಗಾರ ಸಹ ಆಗಿದ್ದರು.

ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನ

ನಂತರ ಕುಸ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿದರು. ೧೯೫೭ರಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರವೇಶ. ನಗರಸಭೆ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡು ಸಿಟಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಪ್ರಸಿಡೆಂಟ್, ಸಹಕಾರ ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ರೈತ ಸಂಘದ ಡೈರೆಕ್ಟರ್, ಕಂಪ್ಲಿ ಸಕ್ಕರೆ ಕರ್ಖಾನೆ ಡೈರಕ್ಟರ್, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಲೀಡರ್, ಬಳ್ಳಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಜುರಾಯಿ ಸದಸ್ಯರು, ಹಂಪೆ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ಪೀಠದ ಮಹಾ ದಂಡನಾಯಕನಾಗಿ ಬಿರುದು ಕೊಟ್ಟು ಸನ್ಮಾನಿಸಿದರು. ದೈವಭಕ್ತಿ ಪುರಾಣಗಳ ಆಸಕ್ತಿಯಿತ್ತು. ೧೯೮೫ರಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದರು. ಇವರ ಶವಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಅಪಾರ ಜನ ಸಮೂಹ ದೊಂದಿಗೆ ನೆರವೇರಿಸಿದರು. ಹೊಸಪೇಟೆಯ ನಗರದಲ್ಲಿ ಇವರ ಹೆಸರು ಇಂದಿಗೂ ಅಚ್ಚಳಿಯದೇ ಉಳಿದಿದೆ.

ತಳವಾರಕೇರಿ ಗರಡಿಮನೆ

ಅಮ್ಮನಕೇರಿ ತೊಡ್ಲ ಕಣಿಮೆಪ್ಪ (೧೯೩೦-೧೯೯೧)

ಪೈಲ್ವಾನ ಅಮ್ಮನಕೇರಿ ತೊಡ್ಲ ಕಣಿಮೆಪ್ಪನವರು ತಳವಾರ ಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ಜನಪ್ರಿಯಗಳಿಸಿದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪೈಲ್ವಾನರು. ತಾಯಿ ಸಣ್ಣಕೆಮ್ಮ. ಇವರ ಮೂರನೇ ಮಗನಾಗಿ ೧೯೨೫ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯದ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟರು. ಇವರು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕಲಿಯಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ೧೨ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಗರಡಿಮನೆಗೆ ಪ್ರವೇಶವಾಯಿತು. ತಮ್ಮ ಮೂಲ ವೃತ್ತಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಗರಡಿಮನೆಗೆ ಹೋಗು ತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರು ೨೫ನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನವರೆಗೆ ಮದುವೆ ಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕುಸ್ತಿ ಪೈಲ್ವಾನನಾಗಲು ಅಸಕ್ತಿಪಟ್ಟರು. ಹೆಸರಾಂತ ಪೈಲ್ವಾನನಾಗಲಿಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಜೀವನ ಮೀಸಲಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿಭಾವಂತ, ಹೆಸರಾಂತ ಕುಸ್ತಿಪಟು ಉಕ್ಕಡಕೇರಿ ಕರೀಭೀಮಪ್ಪ ಟಂಗೂರಿ ಇವರು ಉಸ್ತಾದರಾದರು. ಅವರ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಿಂದ ತರಬೇತಿ ಹೊಂದಿ ಹೆಸರಾಂತ ಕುಸ್ತಿಪಟುವಾದರು. ಇವರ ಸಹಕಾರ ಯಾವಾಗಲು ಇವರಿಗೆ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಲಗಿ ೨ ಗಂಟೆ ಸುಮಾರು ಎದ್ದು ತಾಲೀಮು, ಕಸರತ್ತಿನ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಜಂಬುನಾಥ ಗುಡ್ಡಕ್ಕೆ ಓಡುವುದು. ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಎಡ, ಬಲಬದಿಗೆ ಇಬ್ಬರನ್ನು ಕುಳ್ಳಿಸಿರಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಕಿ.ಮೀ.ವರೆಗೆ ಗುಡ್ಡವನ್ನು ಹತ್ತುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ಕ್ವಿಂಟಲ್ ಸಕ್ಕರೆ ಮೂಟೆಯನ್ನು ಶಿರಗಟ್ಟಿಯಾಗಲಿ ಎಂದು ತಲೆಯಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ಗುಡ್ಡವನ್ನು ಎರಡುಸಾರಿ ಹತ್ತಿ ಇಳಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತೆ ಬೆನ್ನು ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ಇಳಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ನಂತರ ಹೈಲೆವಲ್ ಕಾಲುವೆಯಲ್ಲಿ ಎದುರು ಈಜುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಸತತವಾಗಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಸರಾಂತ ಪೈಲ್ವಾನರಾದರು.

ಈ ರೀತಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಉತ್ತುತ್ತಿ, ಗೋಡಂಬಿ, ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ, ನೆನೆ ಹಾಕಿದ್ದನ್ನು ಖಾರದ ಉಂಡೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕಡ್ಲೆ ನೆನೆ ಹಾಕಿದ್ದನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತ ದನಕರುಗಳನ್ನು ಸಾಕುವುದರಿಂದ ಹಾಲಿನ ತೊಂದರೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಒಂದೂವರೆ ಸೇರು ಸಂಜೆ ಒಂದೂವರೆ ಸೇರು ಹಸಿ ಹಾಲನ್ನು ಮತ್ತು ಹಸಿ ಮೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಮತ್ತು ರಾತ್ರಿ ಊಟಕ್ಕೆ ವಾರದಲ್ಲಿ ೨ ಸಾರಿ ಮಾಂಸ, ಕೋಳಿ, ಮೀನು, ಗೋಧಿ ಚಪಾತಿ, ರೊಟ್ಟಿ ಇಲ್ಲವೇ ಮುದ್ದೆಯೊಂದಿಗೆ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಕುರಿ ಕಾಲಿನ ಕಷಾಯವನ್ನು ಒಂದು ಲೋಟ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಾಯಿ, ಅಕ್ಕ ಹಾಗೂ ಸಂಬಂಧಿಕರ ಸಹಕಾರ ಚನ್ನಾಗಿತ್ತು.

ಇವರು, ಗದಗ, ಮೈಸೂರು, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಶಿರಬಿ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ಹರಪನಹಳ್ಳಿ, ಹರಿಹರ, ದಾವಣಗೇರಿ ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ ಥೇಟರ್ ಕಣದಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿ ಜಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ಬೆಳಗಾವಿ ಅಪ್ಪು ಪೈಲ್ವಾನ್ ಕರೆಯಿಸಿ, ಗುರುವಿನ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಕುಸ್ತಿ ಪಟ್ಟಿನ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ನಂತರ ಗುರುವಿನೊಂದಿಗೆ ಕುಸ್ತಿಯನ್ನು ಆಡಿ ಗುರುವನ್ನೇ ಸೋಲಿಸಿದ್ದರಂತೆ. ಗುರುಗಳ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಶಿಷ್ಯ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದಾಗ ನೀನು ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಪೈಲ್ವಾನ ಆಗುತ್ತೀಯಾ ಎಂದು ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಿದ್ದರಂತೆ. ಆಗ ಕಲಿಯುಗದ ಕಣಿವೆಪ್ಪ ಎಂದು ಬಿರುದನ್ನು ಸಹ ನೀಡಿದರು. ಥೇಟರ್ ಕಣದಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಯನ್ನು ಜಯಸಾಧಿಸಿ, ಬೆಳ್ಳಿಗದೆ, ಕಡಗವನ್ನು ತಮ್ಮ ಗರಡಿಮನೆಗೆ ಬಹುಮಾನವಾಗಿ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಬೆಳ್ಳಿಗದೆಯು ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ ನಾರಾಯಣ ದೇವರ ಗುಡಿಗೆ ದಾನವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಆ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿಗದೆ ಅವರ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಇದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಅವರ ಮಕ್ಕಳು.

ನಂತರ ೨೫ನೇ ವಯಸ್ಸಿನ ನಂತರ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಸುಮಾರು ಮೂರು ಮಕ್ಕಳಾಗುವವರೆಗೆ ಕುಸ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಡದೇ ಆಡಿದ್ದಾರೆ. ತಳವಾರ ಕೇರಿ ಕುಸ್ತಿ ಪೈಲ್ವಾನರಿಗೆ ಸಹ ಉಸ್ತಾದರಾಗಿ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಗಂಗಾವತಿ ಬಯಲು ಕಣದಲ್ಲಿ ಪರ್ಚಿಕೂಟ ಹಿಡಿದು ಕುಸ್ತಿಯಾಡಿ ಜಯವನ್ನು ತಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕೀರ್ತಿ ತಳವಾರುಕೇರಿ ಗರಡಿಗೆ ಇದೆ.

ಇವರು ತಮ್ಮ ಕುಸ್ತಿಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಕುಸ್ತಿಯನ್ನು ಆಡಿ ಕಂಚಗಾರ ಕುಸ್ತಿ ಕೊಮೊರೆಪ್ಪನವರ ಈಗಿನ ಪಟೇಲ್ ಹೈಸ್ಕೂಲು ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ಅಖಾಡ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದಾಗ ಹೆಸರಾಂತ ಕುಸ್ತಿಪಟು ಕರ್ಜಿ

ಊರಿನ ಸರದಾರನ ಮೇಲೆಗೆದ್ದು ಕೊನೆಯ ಕುಸ್ತಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಇವರನ್ನು ಕೇರಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಆದ್ದೂರಿಯಾಗಿ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದರು.

ಇವರಂತೆ ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಕಷ್ಟದಿಂದ ಕುಸ್ತಿಪಟುವಾಗಿ ಹೆಸರು ಗಳಿಸಿದರು. ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಕೊನೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಕುಡಿತದಂತಹ ದುರ್ವ್ಯಸನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದರು. ಕೊನೆಗೆ ಸರಾಯಿ ಅಂಗಡಿ ಇಟ್ಟು ಜೀವನ ಸಾಗಿಸಿದರು. ಸರಾಯಿ ಅಂಗಡಿ ಇವರ ಕುಡಿತವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಸಿತಲ್ಲದೆ ಬೇಗನೆ ಸಾವನ್ನಪ್ಪುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ೧೯೯೧ರಲ್ಲಿ ಇವರು ಈ ಎಲ್ಲದರಿಂದ ದೂರಹೋದರು.

ಇಂದಿಗೂ ತಳವಾರ ಕೇರಿಯ ಗರಡಿಯಾಳುಗಳು ಇವರನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳದ ದಿನವಿಲ್ಲ.

ಟಿ.ಎಂ.ವಿಶ್ವನಾಥಯ್ಯ (೧೯೩೦)

ವಿಶ್ವನಾಥಯ್ಯ ಎಂದರೆ ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಹಳೆ ತಲೆಮಾರಿನ ಜನಕ್ಕೆ ನೆನಪಾಗುವುದು ಚಿತ್ತವಾಡ್ಗಿ ಪೈಲ್ವಾನ್ ವಿಶ್ವನಾಥಯ್ಯನವರು. ಚಿತ್ತವಾಡಿಗೆ ಶಾಂತ ಲಿಂಗಯ್ಯನವರ ನಾಲ್ಕನೇ ಪುತ್ರನಾಗಿ ೧೯೩೦ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಜನಿಸಿದ ವಿಶ್ವನಾಥಯ್ಯ ಶಾಲೆ ಕಲಿತದ್ದು ಕೇವಲ ಎರಡನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ. ಆದರೆ ತುಂಬಾ ಜಾಣರು. ವ್ಯವಹಾರ ನಿಪುಣರಾಗಿದ್ದ ಇವರು ತಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಗರಡಿಮನೆಯ ವ್ಯಾಮೋಹಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಕುಸ್ತಿಪಟುವಾಗಿ ತಯಾರಾದರು.

ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ತಮ್ಮ ತಂದೆಯವರ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನೇ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ಆಗಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೊಸಪೇಟೆ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಾಣಿಜ್ಯಕೇಂದ್ರವಾದ ನಾಣಿಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ಇವರು ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಕುಟುಂಬ ವಾಸ ಮಾತ್ರ ಹೊಸಪೇಟೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ದಿನಾಲು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ನಾಣಿಕೇರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸಾಯಂಕಾಲ ಮರಳಿ ಊರಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು.

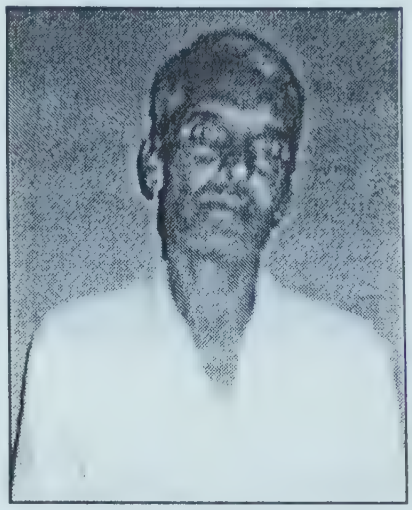
ಚಿತ್ತವಾಡ್ಗಿಯ ಕುರುಬರ ಗರಡಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದು ೧೯೪೫ರಲ್ಲಿ. ಅದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಇವರು ಚಪ್ಪರ ಗರಡಿ ಹಾಗೂ ಊರಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡ ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಗರಡಿ ತರಬೇತು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಕುರುಬರ ಗರಡಿಯಾದ ತರುವಾಯ ಆ ಗರಡಿಯ ಖಾಯಂ ಸದಸ್ಯರಾದರು. ಗರಡಿ ಕಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವನಾಥಯ್ಯನವರು ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದ್ದರು.

ನಿರಂತರ ವ್ಯಾಯಾಮ, ಕುಸ್ತಿ ಊರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ಕಾಲುವೆಯಲ್ಲಿ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಈಜುವುದು ಹೀಗೆ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ವಿಶ್ವನಾಥಯ್ಯ ಒಳ್ಳೆಯ ಕುಸ್ತಿಪಟುವಾಗಿ ತಯಾರಾಗೊಂಡರು.

ದಾವಣಗೆರೆಯ ಮೂಕ ಎನ್ನುವ ಕುಸ್ತಿಪಟುವನ್ನು ಇವರು ಸೋಲಿಸಿದಾಗ ಇಡೀ ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾನೇ ಗೆದ್ದಂತೆ ವಿಜೃಂಭಿಸಿತ್ತು. ಅಂದು ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆದೊಯ್ಯಲಾಯಿತು.

ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ವ್ಯಾಪಾರಿಯಾಗಿಯೂ, ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಕುಸ್ತಿಪಟುವಾಗಿಯೂ ಬೆಳೆದ ವಿಶ್ವನಾಥಯ್ಯ ಇಡೀ ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಗರಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಿನುಗಿದ ನಕ್ಷತ್ರವೆಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು.

ಕಬ್ಬೇರ ಗರಡಿಯ ಹೂವಣ್ಣೋರು ಮೂರ್ತೆಪ್ಪ

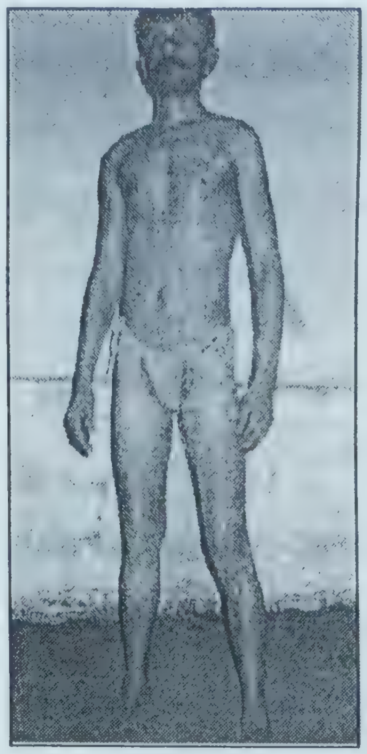

ಕಬ್ಬೇರ ಗರಡಿ ಎಂದರೆ ಥಟ್ಟನೆ ನೆನಪಾಗುವ ಹೆಸರು ಹೂವಣ್ಣೋರು ಮೂರ್ತೆಪ್ಪ. ಇವರ ಅಣ್ಣ, ತಂದೆ ಸಹ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಮೂರ್ತೆಪ್ಪನವರು ಜಾತಿಯಿಂದ ಕುರುಬರು. ೧೯೪೮ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಮಲಿಯಪ್ಪ ಹಾಗೂ ಹುಲಿಗೆಮ್ಮರ ಮಗನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮೂರ್ತೆಪ್ಪ ಕೇವಲ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪೂರೈಸಿದವರು. ಕುಸ್ತಿ ಕಲಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇವರನ್ನು ಶಾಲೆ ಬಿಡಿಸಲಾಯಿತು. ನಂತರ ಗರಡಿಮನೆ ಪ್ರವೇಶವಾಯಿತು.

ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಉಸ್ತಾದ್ ಅಗಸರ ಜಂಬಣ್ಣನವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಗರಡಿಕಲೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಸತತವಾಗಿ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೂ ಜಂಬಣ್ಣನವರ ಕೈಯೊಳಗೆ ಪಳಗಿದ ಮೂರ್ತೆಪ್ಪನವರು ತರುವಾಯ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಉಸ್ತಾದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ತರಬೇತು ಪಡೆದರು. ಮುಲ್ತಾನಿ ಪಟ್ಟು ಎಂದರೆ ಮೂರ್ತೆಪ್ಪನವರು ಎನ್ನುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆ ಪಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇವರು ಪ್ರಾವೀಣ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಮನೆಯ ಬೇರೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗದೆ ದಿನದ ಇಪ್ಪತ್ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಯೂ ಗರಡಿಯ ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೇವಲ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ ಸೇವಿಸುವುದು, ಕುಸ್ತಿಯಾಡುವುದು, ಇವೆರಡರ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೆ ಯೋಚನೆಯೇ ಇವರಿಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಮೂರ್ತೆಪ್ಪನವರು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಖಾಡವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದು ಕಂಚುಗಾರ ಕೊಮಾರೆಪ್ಪನವರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಖಾಡದ ಮೂಲಕ. ಆ ಅಖಾಡದಲ್ಲಿ ಇವರ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿ ಬೆಂಕಿ ರಾಮಣ್ಣನ ಮಗ ನಾಗಪ್ಪ ಪೈಲ್ವಾನ್. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಅಖಾಡ ಜನರಿಗೆ ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ಪಂದ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಅಗಾಧ ದೇಹದ ನಾಗಣ್ಣನೆದುರು ಮೂರ್ತೆಪ್ಪ ಸಣಕಲನಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾಗಣ್ಣನಿಂದ ಮೂರ್ತೆಪ್ಪ ಸೋಲುತ್ತಾನೆ ಎಂದೇ ಸೇರಿದ್ದ ಜನ ಭಾವಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈ ಅಖಾಡದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತೆಪ್ಪನವರೇ ಮುಲ್ತಾನ್‌ಪಟ್ಟು ಹಾಕಿ ಗೆಲುವನ್ನು ಪಡೆದರು. ಹೀಗೆ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಇಡೀ ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಜನರನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡ ಮೂರ್ತೆಪ್ಪನವರು ತರುವಾಯ ಸೋಲೆಂಬುದನ್ನೇ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಕೊಪ್ಪಳದ ಭೀಮಸಿ, ದಾವಣಗೆರೆ ಬಸವರಾಜ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ರಹಮಾನ್ ಮುಂತಾದ ಹೆಸರಾಂತ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳೊಂದಿಗೆ ಕುಸ್ತಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಪಕ್ಕದ ಆಂಧ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಇವರು ಕುಸ್ತಿ ಮಾಡಿ ಜಯಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ೧೯೭೪ರಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಾಯಿತು. ತರುವಾಯ ಕುಸ್ತಿಯ ಕುರಿತೇ

ಜಿಗುಪ್ಸೆಗೊಂಡು ಗರಡಿಕಲೆಯಿಂದ ದೂರವುಳಿದರು. ಇಂದು ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟದ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸುತ್ತಿರುವ ಮೂರ್ತೆಪ್ಪನವರ ಕುರಿತು ಯಾರೂ ಗಮನ ಕೊಡದೇ ಹೋಗಿರುವುದು ಗರಡಿಕಲೆಯ ದುರಂತವೆಂದೇ ಭಾವಿಸಬಹುದು.

ಹೊಸೂರು ಮಾರುತಿ ಗರಡಿಯ ಬಾಣದ ವೆಂಕಟೇಶ ನಾಯಕ

ಹೊಸೂರು ಗ್ರಾಮ ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಪಕ್ಕದ ಹಳ್ಳಿ. ಇಲ್ಲಿಯ ಮಾರುತಿ ಗರಡಿಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳಲ್ಲಿ ವೆಂಕಟೇಶ ನಾಯಕರೂ ಒಬ್ಬರು. ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲಿನ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹೊಸೂರು ಗ್ರಾಮದ ಹೆಸರನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದವರಿವರು. ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಬಾಣದ ಜಂಬಯ್ಯ ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರ ಮೊಮ್ಮಗನೇ ಬಾಣದ ವೆಂಕಟೇಶ. ಸಣ್ಣ ಕಣಿವೆಪ್ಪನ ತೃತೀಯ ಪುತ್ರನಾಗಿ ೧೯೬೭ರಲ್ಲಿ ಹೊಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರು. ತನ್ನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಬಾಣದ ಪರಶುರಾಮಪ್ಪನೇ ಈತನಿಗೆ ಕುಸ್ತಿಕಲೆಯ ಗುರು.

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಸಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸಿದ ಇವರು ಅನಿವಾರ್ಯ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರ ಕುಟುಂಬ ಇವರದ್ದಾ ದ್ದರಿಂದ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ತಂದೆಗೆ ಸಹಾಯಕರಾಗಿ ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರು.

ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವ ಹಾಗೂ ಸಾಯಂಕಾಲ ಗರಡಿ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಇವರಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಸಹಕಾರವೂ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ, ಹಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಕಂಪ್ಲಿ, ಕೊಪ್ಪಳ, ಕೊಟ್ಟೂರು ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಕಡೆ ಕುಸ್ತಿಯಾಡಿರುವ ಇವರು ಸೋಲು-ಗೆಲುವು ಎರಡನ್ನು ಕಂಡವರು. ಆದರೆ ಇವರು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಗಿಂತ ಗೆಲುವೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡವರು. ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಯಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇವರಿಗಿದ್ದರೂ, ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಅವಕಾಶ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ವ್ಯಥೆ ಇವರನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿದೆ. ಇಂದು ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳ ತಂದೆಯಾಗಿ, ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಸುಖವಾದ ಸಂಸಾರ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಇವರು ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಹಾನ್‌ಗಲ್ಲು ಗರಡಿಮನೆ ಗಿಂಜಿ ಸಣ್ಣ ಯಂಕಪ್ಪ

ಪೈಲ್ವಾನ್ ಗಿಂಜಿ ಸಣ್ಣ ಯಂಕಪ್ಪ ಹಾನ್‌ಗಲ್ಲು ಗರಡಿಮನೆಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕುಸ್ತಿಪಟು. ಇವರು ಗಿಂಜಿ ಸಣ್ಣ ಕಣಿಮೆಪ್ಪನವರಿಗೆ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಮಗನಾಗಿ ೧೯೭೪ರಲ್ಲಿ ಹಾನಗಲ್ಲು ಮಾಗಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ತನ್ನ ಹದಿನೈದನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಗರಡಿಮನೆಯ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಪಡೆದನು. ಇವರ ತಂದೆಗೆ ಗಂಡು

ಸಂತಾನ ಮೊದಲಸಲವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಗರಡಿಗೆ ಹೋಗಲು ತಂದೆಯ ಸಹಕಾರ ದೊರೆಯಿತು. ಈ ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ಮಗನಾದ ಗಿಂಜಿ ದೊಡ್ಡಕಲ್ಲಪ್ಪ ಪೈಲ್ವಾನನಾದ ಕಾರಣ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಸಹಕಾರ ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಯಿತು. ಗಿಂಜಿ ದೊಡ್ಡಕಲ್ಲಪ್ಪ ಹಾನಗಲ್ಲ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಳಗಿದ ಕುಸ್ತಿಪಟು. ಇವರು ತಾಲ್ಲೂಕು, ಜಿಲ್ಲೆಯಾದ್ಯಂತ ಹೆಸರುಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಗ್ರಾಮದ ಗರಡಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಮೊದಲಿಗೆ ಬಂದರು ಸಹ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ತಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಮಗನಿಗೆ ತನ್ನ ಸಹಕಾರವನ್ನು ನೀಡಿ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಯಾಡಿ ಇವರು ಹೆಸರು ಗಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದರು. ಇವರು ಗಳಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಅವರ ಗಿಂಜಿ ದೊಡ್ಡಕಲ್ಲಪ್ಪನವರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಈ ಪೈಲ್ವಾನರು.

ಗರಡಿಯ ಪೈಲ್ವಾನರಿಗೆಲ್ಲಾ ಪ್ರೀತಿಯ ಪಾತ್ರರಾದ ಇವರು ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ಮೂಲ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಬಿಡುವಿನ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕಲಿತಿಲ್ಲ. ಗರಡಿ, ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಸಾಹವಿರುವ ಕಾರಣ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಇವರು ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ೩ ಗಂಟೆಗೆ ಎದ್ದು ಗರಡಿ ಆಂಜನೇಯ ಮೌಲಾಲಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ತಾಲೀಮು, ಕಸರತ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಂತರ ೬ ಗಂಟೆಗೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ನೆನೆಹಾಕಿದ ಉತ್ತುತ್ತಿ, ಗೋಡಂಬಿ, ದ್ರಾಕ್ಷಿ, ಕೊಬ್ಬರಿ ಇವುಗಳ ಮಿಶ್ರಣ ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

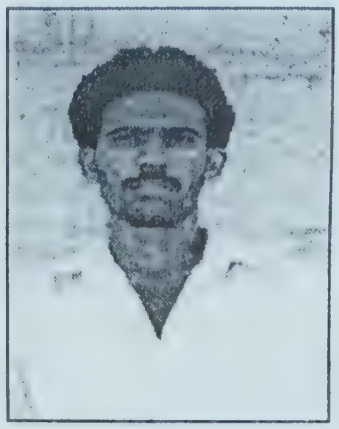
ನಂತರ ಸಾಯಂಕಾಲ ೩ ಗಂಟೆಯಿಂದ ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಪಟ್ಟುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಅಣ್ಣನ ಮಗನ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಸುಮಾರು ೮ ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಮನೆಗೆ ಬಂದ ನಂತರ ರೊಟ್ಟಿ, ಮುದ್ದೆ, ಅನ್ನ, ಹಾಲು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ವಾರದಲ್ಲಿ ೩ ಸಾರಿ ಮಾಂಸ, ಕೋಳಿ, ಮೀನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಮನೆಯ ಎಲ್ಲರ ಸಹಕಾರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಿಂದ ಹಾನಗಲ್ಲ ಗರಡಿ ಪೈಲ್ವಾನರಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ಇವರು ದಿನವಿಡೀ ದೈಹಿಕ ಶ್ರಮದಿಂದ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಸ್ತಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಕಸರತ್ತು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆ ಒಳಹರಿವುಗಳನ್ನು ಚಾಚು ತಪ್ಪದೇ ಕಲಿತರು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಉಕ್ಕಡಕೇರಿ, ವ್ಯಾಸಕೇರಿ ಗರಡಿಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಉಸ್ತಾದ ಸೋಮಪ್ಪ ಪೈಲ್ವಾನ್ ಇವರ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಕುಸ್ತಿಯ ಪಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕಲಿತರು. ಹೊಸಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸಪ್ಪನವರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಥೇಟರ್ ಕುಸ್ತಿ ಅಖಾಡದಲ್ಲಿ ಕಂಪ್ಲಿಯ ಪೈಲ್ವಾನನೊಂದಿಗೆ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿ ಗೆಲುವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೂಡ್ಲಿಗಿ ಥೇಟರ್ ಕಣದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಡಗೇರಿ ಪೈಲ್ವಾನನೊಂದಿಗೆ ಪಟ್ಟುಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಆಡಿ ಗೆಲುವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೊಸಪೇಟೆ ಥೇಟರ್ ಕಣದಲ್ಲಿ ಸಹ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿ ಜಯ ತಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಇವರ ಕುಸ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಲು ಅವರ ಜೊತೆಗೆ, ಪರಶುರಾಮಪ್ಪ, ಗಿಂಜಿ ಕಲ್ಲಪ್ಪ ಮೊದಲಾದವರು ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರಥಮಬಾರಿಗೆ ೧೯೯೦ರಲ್ಲಿ ಶಿರಬಿ ಮೂಗ್ಗಣ್ಣ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಜಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಬೆಳ್ಳಿ ಕಡಗವನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಯಲು ಕಣವನ್ನು ಆಡಿದ್ದಾರೆ. ಥೇಟರ್ ಕಣದಲ್ಲಿ ಸಹ ಆಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಜೀವಿಸಿದ್ದು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ವ್ಯವಸಾಯದ ಕಡೆ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಇಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಕುಸ್ತಿಯು ಕುಸಿತವಾಗಿದೆ. ಇವರು ಕುಸ್ತಿ ಪ್ರೇಮಿಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಹಕಾರ ಸೌಲಭ್ಯ ಕೊಟ್ಟರೆ ಮುಂದುವರಿಯ ಬಲ್ಲೆವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ನಾಗೇನಹಳ್ಳಿ ಗರಡಿ ಬಾಬಣ್ಣ ರಜಾಕ್ (ಜನನ ೧೯೬೮)

ನಾಗೇನಹಳ್ಳಿ ಗರಡಿಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕುಸ್ತಿಪಟು ಇವರು. ಗಿಡ್ಡ ಹುಸೇನ್ ಸಾಬ್‌ರವರ ೮ ನೇ ಮಗನಾಗಿ ಜನಿಸಿದರು. ಪ್ರಾಥಮಿಕಶಾಲೆಯ ೫ ನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಕಡೆಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದ ಕಾರಣ, ಇವರಿಗೆ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನವರಾದ ಬಾಬಣ್ಣ ಭಾಷಸಾಬ್‌ರವರ ಗರಡಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರೇರಣೆಯನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೇ ಗರಡಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಉತ್ಸಾಹವುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು. ದೊಡಪ್ಪನವರ ಸಹಕಾರದಿಂದ ತನ್ನ ೧೨ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಗರಡಿಮನೆಯ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ಮೊದಲಿಗೆ ಮೌಲಾಲಿ ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಾಲೀಮು, ಕಸರತ್ತಿನ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇವರು ದಿನಕ್ಕೆ ಎರಡು ಬಾರಿ ದೇಹಕ್ಕೆ ಕಠಿಣ ಕಸರತ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇವರು ಬೆಳಗಿನ ಜಾವ ೩ ಗಂಟೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ತಾಲೀಮನ್ನು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ೬ ಗಂಟೆಯತನಕ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಂತರ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಕೊಬ್ಬರಿ, ಉತ್ತುತ್ತಿ, ಗೋಡಂಬಿ, ದ್ರಾಕ್ಷಿ, ಕುಟ್ಟಿದ ಮಿಶ್ರಣವನ್ನು ಅಂಟಿನ ಉಂಡೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತೆ ಅರ್ಧ ಸೇರು ಹಾಲು, ಚಪಾತಿ, ರೊಟ್ಟಿ, ಮುದ್ದೆ ಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಾಂಸ, ಕೋಳಿ, ಮೀನುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತೆ ಸಾಯಂಕಾಲ ೬ ರಿಂದ ೯ ಗಂಟೆಯ ತನಕ ಸಾಮು, ಕುಸ್ತಿಪಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕಲಿತು ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಐದು ಆರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಮಾಡಿದ್ದರು.

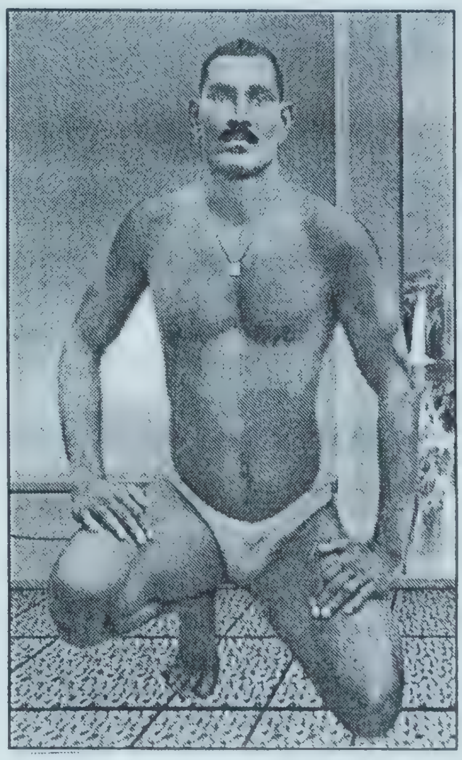
ನಂತರ ಕುಸ್ತಿಯ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ ಕರೆಂಟ್ ವಲೀಸಾಬ್ (ಉಸ್ತಾದ್) ಗುರುಗಳಾಗಿ ಅವರ ಶಿಷ್ಯತ್ವ ವನ್ನು ಪಡೆದು ಅವರು ಹೇಳಿದ ರೀತಿಯನ್ನು ಪಾಲಿಸಿ ನಾಗೇನಹಳ್ಳಿ ಗರಡಿಮನೆಯ ಪೈಲ್ವಾನನಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಗುರುಗಳ ಆಶೀರ್ವಾದ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

ಗುರುಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೀತಿ, ವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಸಹಕಾರದಿಂದ ಕುಸ್ತಿಯ ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಣಿತಿ ಪಡೆದು ಅವುಗಳ ಪಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಂಡರು. ಇವರು ೧೭ನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಕುಮಾರಪ್ಪ ಥೇಟರ್ ಕಣದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದು, ಎದುರಾಳಿಯಾಗಿ ಹೊಸೂರು ಕುಸ್ತಿಪಟು ಈರಾಸ್ವಾಮಿಯರ ವಿರುದ್ಧ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಗುರುಗಳ ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದ ಅಂದಿನ ಕಣದಲ್ಲಿ ವಿಜಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದರು. ಅವರು ವಿಜಯದ ಪಟ್ಟು ಸೂಟ್ ಪಟ್ಟನ್ನು ಬಳಸಿ ಜಯಶಾಲಿಯಾದರು. ಇವರಿಗೆ ಗ್ರಾಮದವರಿಂದ ಮೆರವಣಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ಊರಿನ ಪ್ರಮುಖ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಗತಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲು ನಮಗೆ ಯಾರು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ, ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಅನುಕೂಲಗಳಿಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಇವರು ೧೯೮೬ರಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪಳದ ಅಖಾಡದಲ್ಲಿ ಥೇಟರ್ ಕಣದಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪಳದ ಪೈಲ್ವಾನನೊಂದಿಗೆ ಆಡಿ ಗೆದ್ದಿದ್ದಾರೆ. ೧೯೮೭ರಲ್ಲಿ ಗಂಗಾವತಿ ಥೇಟರ್ ಕಣದಲ್ಲಿ ರಾಮಸಾಗರ ಅಂಬರೀಷ್ ಜೊತೆ ಆಡಿ ಸಮಮಾಡಿ ಕೊಂಡರು. ೧೯೮೮ರಲ್ಲಿ ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ ಥೇಟರ್ ಕಣದಲ್ಲಿ ಲಡಕನಬಾವಿ ಪೈಲ್ವಾನನೊಂದಿಗೆ ಸೋಲು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಮಲಾಪುರದ ಥೇಟರ್ ಕಣದಲ್ಲಿ ರಾಮಸಾಗರ ಜನಾರ್ಧನರೊಂದಿಗೆ ಜಯಸಾಧಿಸಿದ್ದು, ಅದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ತಳಕಲ್ಲು ಬಯಲು ಕಣದಲ್ಲಿ ಗೆಲುವು ಸಾಧಿಸಿ ಬೆಳ್ಳಿ ಕಡಗ ತೊಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ೧೯೮೯ರಲ್ಲಿ ಶಿರಬಿ ಬಯಲು ಕಣದಲ್ಲಿ ಗೆಲುವು ಸಾಧಿಸಿ ಕಡಗ ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಬಯಲು ಕಣಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಥೇಟರ್ ಕಣದಲ್ಲಿ ಜಯಸಾಧಿಸಿ ಗರಿಷ್ಟ ಹಣ ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಇವರಿಗೆ ೧೯೮೯ರಲ್ಲಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿದುದರಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಗರಡಿಮನೆಯ ಆಸಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಇವರು ಹೊರಗಡೆಯ ಕಣಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇವರಿಗೆ ೬ ಜನ ಮಕ್ಕಳು. ಸಂಸಾರದ ತೋಳಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನರಾದರು. ಗ್ರಾಮದ ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯುವ ಪ್ರತಿಭೆಗಳಿಗೆ ಕುಸ್ತಿಯ ಪಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಲೂ ಇವರು ಜೀವಂತವಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ವ್ಯಾಸಗೇರಿ ಗರಡಿಯ ಮಾಳಗಿ ಜೋರಪ್ಪ (೧೯೨೨)

ವ್ಯಾಸಗೇರಿಯ ಮೂಕನಿಂಗಮ್ಮನ ಎರಡನೇ ಮಗನಾಗಿ ೧೯೨೨ ಸುಮಾರಿಗೆ ಮಾಳಗಿ ಜೋರಪ್ಪ ಹುಟ್ಟಿದರು. ವ್ಯವಸಾಯ ಗಾರ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಇವರು ತಮ್ಮ ಹನ್ನೆರಡನೇ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಗರಡಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದರು. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಉಸ್ತಾದ್ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನವರಿಂದ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಇವರು ತರುವಾಯ ಉಸ್ತಾದ್ ಬೆಟಗೇರಿ ರಾಜಸಾಬ್‌ರಿಂದ ತರಬೇತುಗೊಂಡರು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹಾಗೂ ಸಾಯಂಕಾಲ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡು ತ್ತಿದ್ದ ಇವರು ಗರಡಿಯ ಎಲ್ಲಾ ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಕರಗತ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡರು. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾಣಿಕೇರಿಯ ಆಸುಪಾಸಿನಲ್ಲಿ ಇವ ರನ್ನು ಮೀರಿಸುವ ಗರಡಿಯಾಳು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಲ್ಲ ಎಂದೇ ಭಾವಿಸ ಲಾಗಿತ್ತು. ಆಗಿನ ಕಾಲದ ಹೆಸರಾಂತ ಕುಸ್ತಿಪಟು ಚಾರ್ಲಿಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಇವರದು. ಹದಿ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಾದ ತಿರುಕಪ್ಪನವರಿಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ಮಗ. ಅವನೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪೈಲ್ವಾನ್ ಮಾಳಗಿ ತಿರುಕಪ್ಪ. ತಮ್ಮೆಲ್ಲಾ ಕಷ್ಟಗಳ ನಡುವೆಯೂ ಮಗನನ್ನು ಉತ್ತಮ ಕುಸ್ತಿಪಟುವಾಗಿ ತಯಾರಾಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡ ಜೋರಪ್ಪ ನವರು ೧೯೬೮ರಲ್ಲಿ ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ ಬಳಲಿ ತೀರಿಕೊಂಡರು.

'ಗುಂಡಾ'ದ ಗೌಳೇರ ಗುರಪ್ಪ (೧೯೧೫)

ಇಂದಿಗೂ ಅನೇಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಂದ ವಂಚಿತವಾದ ಗ್ರಾಮ 'ಗುಂಡಾ' ನಾಯಕ ಸಮುದಾಯವೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವ ಈ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ 'ಗೌಳಿಗರ' ಮನೆಗಳಿರುವುದು ಕೇವಲ ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರ.

ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಗರಡಿಮನೆಯು ಬಯಲಾಗಿ ತಿಪ್ಪೆ ಹಾಕುವ ಸ್ಥಳವಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪಳಗಿ ಉತ್ತಮ ಕುಸ್ತಿಪಟುವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡವರು ಗೌಳೇರ ಗುರಪ್ಪನವರು.

೧೯೧೫ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಈರಪ್ಪ ಎನ್ನುವವರ ಮಗನಾಗಿ ಜನಿಸಿದರು. ೧೯೩೦ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಗರಡಿಮನೆ ಕಟ್ಟಲಾಯಿತಂತೆ. ತಮ್ಮ ಹದಿನೈದನೇ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಗರಡಿಮನೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಗುರಪ್ಪನವರು ನಾಯಕ ಓಬಪ್ಪನಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದರು. ತರುವಾಯ ನಾಯಕರ ಹನುಮಪ್ಪ ತರಬೇತಿ ನೀಡಿದರು. ಕಸರತ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆ ಇದ್ದ ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕಸರತ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಶಹಬ್ಬಾಸ್ ಗಿರಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದೇ ಒಂದು ಖುಷಿಯ ವಿಷಯ. ಇಂತಹ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಗುರಪ್ಪನವರು ಸ್ವತಃ ಕಸರತ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ ತಿನ್ನುವುದು, ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುವುದು, ಈ ಎರಡು ಕೆಲಸಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ಕೆಲಸದ ಪರಿಚಯ ಗುರಪ್ಪನವರಿಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಗುರಪ್ಪನವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಯಲು ಅಖಾಡಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಗುರಪ್ಪನವರು ಬಯಲು ಅಖಾಡಗಳಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಯಾಡಿ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದವರು. ಹಿಂದೆ ಹೊರರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ, ಹೊರಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಕೇವಲ ತಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಕುಸ್ತಿಮಾಡಿ ಹೆಸರು ಗಳಿಸಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ದೊಡ್ಡದಾದ ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ದೇವಲಾರಪುರದ ದೊಡ್ಡ ದುರುಗಪ್ಪ (೧೯೩೦)

ಜೋರಪ್ಪ ಮಾಳಗಿಯ ತರುವಾಯ ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕುಸ್ತಿಪಟು ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ದುರುಗಪ್ಪನವರು ಸುಮಾರು ೧೯೩೦ರಲ್ಲಿ ದೇವಲಾಪುರದ ಹುಲುಗಪ್ಪ ಭರಮಪ್ಪನವರ ನಾಲ್ಕನೇ ಮಗನಾಗಿ ಜನಿಸಿದರು. ಬಡತನದ ಇವರ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಆ ಮೊದಲು ಯಾರು ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ೧೮ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪೈಲ್ವಾನ್ ಸ್ನೇಹಿತರ ಸಹವಾಸದಿಂದ ತಾವೂ ಕುಸ್ತಿಪಟುವಾಗಬೇಕೆನ್ನುವ ಉತ್ಸಾಹ ಇವರಲ್ಲುಂಟಾಯಿತು.

ನಾಣಿಕೇರಿಯ ಉಸ್ತಾದ್ ಬುಡ್ಡಪ್ಪನವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಯನ್ನು ಕಲಿತರು. ತಮ್ಮ ೩೦ನೇ ವಯಸ್ಸಿನವರೆಗೂ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಕುಸ್ತಿಯಾಡಿ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ ಇವರು ತರುವಾಯ ದೇವಲಾಪುರ ಗರಡಿಯ ಯುವ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಸುಮಾರು ೭೫ ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ಇವರ ಉತ್ಸಾಹವೇನೂ ತಗ್ಗಿಲ್ಲ.

ಕೊಟ್ಟೂರು, ಚಿಗಟೇರಿ, ಹೊಸಪೇಟೆ, ಗದಗ, ಧಾರವಾಡ ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಕಡೆ ಕುಸ್ತಿಮಾಡಿದ ಬಗ್ಗೆ ಮೆಲಕು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಸುಮಾರು ಒಂದು ಶತಮಾನಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಇತಿಹಾಸವಿರುವ ತಮ್ಮ ಗರಡಿಮನೆಗೆ ಸರಕಾರದಿಂದ ಯಾವುದೇ ಸಹಕಾರ-ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲವೆಂದು ವ್ಯಥೆ ಪಡುತ್ತಾರೆ.

ತಮ್ಮಂಥ ಬಡ ಗರಡಿಯಾಳುಗಳು ವಯಸ್ಸಾದ ತರುವಾಯ ಯಾವುದೇ ಸಹಕಾರವಿಲ್ಲದೆ ನಿಸ್ಸಹಾಯಕರಾಗಿ ಅನಾಥರಂತೆ ಜೀವನ ಕಳೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಅಂತಹ ಅಸಹಾಯಕ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳ ಕುರಿತು ಸರ್ಕಾರ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ರೆಡ್ಡಿ ರಾಜಣ್ಣ ಸಾಬ್ ನಾಣೇಕೇರಿ (ನಾರಾಯಣ ದೇವರಕೆರೆ) (೧೯೨೦)

ಇವರು ದರ್ಗಾದ ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ ಗರಡಿಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪೈಲ್ವಾನರು. ಕ್ರಿ.ಶ.೧೯೨೦ರಲ್ಲಿ ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಡೆಯಾದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಊರು(ನಗರದ) ನಾರಾಯಣ ದೇವರ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ರೆಡ್ಡಿ ಇಮಾಮ್ ಸಾಬ್, ತಾಯಿ ರೆಡ್ಡಿ ದೌಲ್ ಮೋನಿಯವರ ಪ್ರಥಮ ಮಗನಾಗಿ ಜನಿಸಿದರು. ಇಮಾಮ್ ಸಾಬ್‌ರವರಿಗೆ ಮೂರು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಗಂಡು ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಮಗು. ತಮ್ಮ ವಂಶ ಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಗರಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ತನಗೇ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳ ಬಾರದೆಂದು ತನ್ನ ಮೊದಲನೆಯ ಮಗ ರೆಡ್ಡಿ ರಾಜಣ್ಣ ಸಾಬ್‌ರನ್ನು ಕುಸ್ತಿ

ಪಟುವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಲು ಮುಂದಾದರು. ಇವರು ಕುಸ್ತಿಪಟುವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಸಹಕಾರ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗಳನ್ನು ಕುಟುಂಬದವರೆಲ್ಲರು ನೀಡಿದರು. ಒಂದೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ (ರೆಡ್ಡಿ ಹುಸೇನ್ ಸಾಬ್) ನವರು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆದರು. ಇವರು ಗರಡಿಮನೆಗೆ ಬರಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದವರು ವಂಶದ ಹಿರಿಯರು. ರಾಜಣ್ಣಸಾಬ್ ಹಾಗು ಅವರ ತಮ್ಮನಿಗೆ ಉಸ್ತಾದರಾಗಿ ನೆಲ್ಲೂಡಿ ಹಸೇನಸಾಬ್ ಹಾಗು ಮಲ್ಲೆಪ್ಪ ರಾಣೆಬೆನ್ನೂರು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದರು.

ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣ ದೇವರ ಕೆರೆಯ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿನ ಹೊಸ ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಯನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ನಾರಾಯಣ ದೇವರ ಕೆರೆ ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿಯ ಹಿನ್ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಡೆಯಾದ ತರುವಾಯ ಇವರ ಕುಟುಂಬ ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿತು. ತರುವಾಯ ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕುಸ್ತಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು.

ರೆಡ್ಡಿ ರಾಜಣ್ಣನವರು ಮೊದಲಿಗೆ ನಾರಾಯಣದೇವರ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಳಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಇವರು ಕೊಪ್ಪಳ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ರಾಣೆಬೆನ್ನೂರು, ಹರಿಹರ, ದಾವಣಗೆರೆ, ಹಡಗಲಿ, ಕೊಟ್ಟೂರು, ಉಜ್ಜನಿ, ಕೂಡ್ಲಿಗಿ, ಹರಪನಹಳ್ಳಿ, ಹಿರೇಹಡಗಲಿ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ವಿಜಯಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಇವರು ಆಡಿದ ಕುಸ್ತಿಪಂದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದಿಗೂ ಸೋಲು ಕಾಣದೆ ಜಯಶೀಲರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದಿರುವುದು ಇವರ ವಿಶೇಷತೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು.

ಇವರು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ೨ ಗಂಟೆ ಸುಮಾರಿಗೆ ಎದ್ದು ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ, ಕಸರತ್ತಿನ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಮುಂಜಾವಿನಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕೈದು ಕಿ.ಮೀ. ದೂರ ಓಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಂತರ ನಾರಾಯಣ ದೇವರಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಬಂದಮೇಲೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಹಾಲು, ಬೆಣ್ಣೆ, ತುಪ್ಪ, ಗೋಡಂಬಿ, ಬಾದಾಮಿ ಹಾಲು, ಗೋಧಿ ಸಜ್ಜಕ, ಚಪಾತಿ, ರೊಟ್ಟಿ, ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಾದಾಮಿಹಾಲು, ಎಮ್ಮೆಹಾಲನ್ನು ಚಂಬುಗಟ್ಟಲೇ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ನಂತರ ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆದು ೨ ಗಂಟೆಯಿಂದ ರಾತ್ರಿ ೮-೩೦ರವರೆಗೆ ಸಾಮು, ಕಸರತ್ತಿನ ಕೆಲಸ, ಕುಸ್ತಿಪಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ನಂತರ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಆಹಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ದಿನಾಲು ಮೂರು ಹೊತ್ತು ಮಾಂಸವನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕುರಿ ಕಾಲಿನ ಕಷಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ರಾತ್ರಿ ಮಲಗುವಾಗ ಎರಡು ಲೋಟ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಆಹಾರ ಸೇವಿಸಿ ದೇಹವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿದ್ದರು. ಈಗಲೂ ಇವರ ದೇಹ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿದೆ. ಕುಸ್ತಿಯ ಹೊಡೆತಗಳಿಂದ ಕಿವಿಗಳು ಕಲ್ಲಿನಂತೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿವೆ. ತಾನು ಬಳಸಿದ ಕುಸ್ತಿಪಟ್ಟುಗಳ ಚಮತ್ಕಾರವನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಆಡಿದ ಮಹತ್ತರ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯಗಳೆಂದರೆ ದಾವಣಗೇರಿಯ ಚಾರ್ಲಿ ಮತ್ತು ಚಮನ್ ಜೊತೆ. ಚಾರ್ಲಿಯ ಸಂಗಡ ಸಮವಾದರೆ, ಚಮನ್ ವಿರುದ್ಧ ಜಯಗಳಿಸಿದ್ದು ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿ. ಈ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯಾವಳಿಯು ೧೯೪೮ರಲ್ಲಿ ಹಾಸನದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು.

ದಾವಣಗೆರೆಯಲ್ಲಿ ಪರವಾರ ದುರುಗಪ್ಪ ಪೈಲ್ವಾನೊಂದಿಗೆ ಕುಸ್ತಿಯಾಡಿ ಜಯಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಸಾಧನೆಯೆಂದರೆ ಹೊಸಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ೧೯೪೪ ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಥೇಟರ್ ಕುಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಸಣ್ಣ ನಂಜಪ್ಪನವರ ಜೊತೆ ಸಮವಾಗಿದ್ದು ಗಮನಾರ್ಹವಾದದ್ದು. ಇವರು ರಾಷ್ಟ್ರ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಎತ್ತರವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಪೈಲ್ವಾನರಾಗಿ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೊಸಪೇಟೆ ಕಂಚುಗಾರ ಕುಸ್ತಿ ಕುಮಾರಪ್ಪ ಅಖಾಡದಲ್ಲಿ, ಕೊಪ್ಪಳದ ಶಹಪುರ ಈರಪ್ಪ, ಕಲ್ಲಿಪುರ ಅಖಾಡದಲ್ಲಿ, ಹಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ, ಚಿಂತರಪಳ್ಳಿ ನಾಗಪ್ಪ ಸರ್ದಾರ್ ರಾಮಪ್ಪ ಇವರುಗಳ ಅಖಾಡದಲ್ಲಿ ಥೇಟರ್ ಕುಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಆಡಿದ್ದಾರೆ. ೪೦೦ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿದ್ದಾರೆ.

ಧಾರವಾಡ, ಗದಗ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ಅಣ್ಣಿಗೇರಿ, ಹಳ್ಳಿಕೇರಿ, ಆದೋನಿ, ಉಜ್ಜನಿಯಲ್ಲಿ ೧೨ ಜೊತೆ, ಕೊಟ್ಟೂರಿನಲ್ಲಿ ೮ ಜೊತೆ ಮೇಲೆ ಕುಂಟಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾರಿ ಕರೂರು ಪುಟ್ಟ ಜೊತೆಗೆ ರಾಣೆಬೆನ್ನೂರಿನಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಅನೇಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಅಖಾಡದಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿ ಜಯಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿಕಡಗ, ಹಣ, ಬೆಳ್ಳಿಗದೆ, ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಳ್ಳಿಗದೆಯನ್ನು ರಾಣೆಬೆನ್ನೂರು ಅಖಾಡದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೆಸರು ಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪಳಗಿದ ಪೈಲ್ವಾನರೆಂದರೆ ತಮ್ಮ ಹುಸೇನ್ ಫೀರ್ ಸಾಬ್, ತನ್ನ ಆರು ಜನ ಮಕ್ಕಳು, ತಮ್ಮನ ಮಕ್ಕಳು ಮೂರುಜನ, ಅಳಿಯ ದೊಡ್ಡ ಹುಸೇನ ಸಾಬ್ (ಪಾಪಿನಾಯಕನಹಳ್ಳಿ) ಹಾಗು ಇತರೇ ಮಕ್ಕಳು, ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಕುಸ್ತಿ ಕಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸುಮಾರು ೧೦೦ ಮಂದಿ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಪಳಗಿಸಿದ್ದು, ಅವರನ್ನು ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿಸಿ ಜಯಗಳಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಅವರ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಸೇರುತ್ತದೆ. ರೆಡ್ಡಿ ರಾಜಣ್ಣ ಕುಟುಂಬ ಹತ್ತುಮಂದಿ. ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ೩ ಜನರು ತೀರಿಕೊಂಡು ೪ ಮಂದಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಜನ ತೀರಿಕೊಂಡರು. ರಾಜಣ್ಣನವರ ಮಕ್ಕಳು, ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು, ಮರಿಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ಕುಸ್ತಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಕೀರ್ತಿ, ಗೌರವ, ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಬೆಳ್ಳಿಗದೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟು ನಾರಾಯಣದೇವರ ಗರಡಿಗೆ, ದರ್ಗಾದ ಗರಡಿಗೆ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆ.

ರೆಡ್ಡಿ ರಾಜಣ್ಣನವರ ಕುಟುಂಬವು ಅತಿ ದೊಡ್ಡಕುಟುಂಬ. ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು ಒಂದೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವತ್ತಿಗೂ ಒಂದೇ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಸುಮಾರು ೮೫ ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಗಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಾಗಿದ್ದು, ಸುಲಭವಾಗಿ ನಡೆದಾಡುವರು.

ರೋಗಣ್ಣನವರ ಹನುಮಂತಪ್ಪ (ಪುಟ್ಟಪ್ಪ) (೧೯೩೫)

ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ನಗರದ ೩ನೇ ವಾರ್ಡಿನ ಹೊಸ ಗರಡಿ ಮನೆಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪೈಲ್ವಾನರು ಇವರು. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಕಲಿಯಲಿಲ್ಲ. ಇವರು ೧೯೩೫ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಮಾರೆಪ್ಪ ಹಾಗೂ ಹನುಮಂತಮ್ಮ ನವರ ಮಗನಾಗಿ ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರು. ನಾಯಕ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಇವರು ತಮ್ಮ ಹದಿಮೂರನೇ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಗರಡಿಮನೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದರು.

ನಂತರ ಇವರಿಗೆ ರೆಡ್ಡಿರಾಜಣ್ಣ ಉಸ್ತಾದರಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಕಸರತ್ತಿನ, ಕುಸ್ತಿಪಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಗುರುಗಳ ಮಾತನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ ಎಂಬ ಅಡ್ಡಹೆಸರಿನಿಂದ ಪೈಲ್ವಾನನೆಂದು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರು ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಹ ಗರಡಿಯನ್ನು ದೂರ ಮಾಡದೇ ಕುಸ್ತಿಯನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇವರು ತಮ್ಮ ಯೌವ್ವನದಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಪಟುವಾಗಿ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಮಾಡಿ ಜಯಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ತಮಗೆ ನೆನಪಿರುವ ಅಖಾಡ ಹಾಗೂ ಬಯಲು ಕಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶಿರಬಿ, ಮೂಗ್ಗಣ್ಣ ಜಾತ್ರೆ, ಹರಪನಹಳ್ಳಿ, ಹೊಸಪೇಟೆ, ಹಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ, ಹಡಗಲಿ, ದಾವಣಗೆರೆ, ಹರಿಹರ, ತಂಬ್ರಳ್ಳಿ, ಕಡ್ಲಬಾಳು, ಕಂಪ್ಲಿ, ಕೊಪ್ಪಳ, ಕೊಟ್ಟೂರು ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದು ಜಯಶಾಲಿಯಾಗಿ ಹಣ, ಬೆಳ್ಳಿಕಡಗ ಮತ್ತು ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

ತಮ್ಮ ಕುಸ್ತಿ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಅಖಾಡ ಮತ್ತು ಬಯಲು ಕಣದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡು ತಮಗೆ ವಯಸ್ಸಾದ ಕಾರಣ ಕುಸ್ತಿಬಿಟ್ಟು ವ್ಯವಸಾಯದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾದ ದೇಹದಿಂದ ಈ ರೀತಿ ತೊಡಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಈಗ ಬಹಳ ಬಡತನದಿಂದ ಇದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಸರಕಾರದಿಂದ ಯಾವುದೇ ಸಹಾಯ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ.

ಇವರಿಗೆ ಮೂರು ಜನ ಮಕ್ಕಳು ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರೊಂದಿಗೆ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಕ್ಕಳು, ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು, ಮರಿಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದರೂ, ತಮ್ಮ ದೇಹವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಲೀಸಾಗಿ ನಡೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಪಾರ ಬಂದು ಬಳಗದೊಂದಿಗೆ ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.

ಗೌಳೇರ ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪ

೧೯೧೦ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ತಿಮ್ಮಲಾಪುರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಗೌಳೇರ ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪನವರಿಗೆ ಈಗ ೯೩ರ ಹರಯ. ಇವರ ಬಳಿ ಕುಳಿತು ಗತ ದಿನಗಳ ಕುಸ್ತಿಕಲೆಯ ವರ್ಣನೆ ಕೇಳುವುದೇ ಒಂದು ಸಂತೋಷದ ವಿಷಯ. ಆಗಿನ ಕಾಲದ ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ ಫಿರ್ಕಾದ ಹೆಸರಾಂತ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳಲ್ಲಿ ಗೌಳೇರ ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪ ತುಂಬಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದವರು. ತಮ್ಮ ಹತ್ತನೇ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಗರಡಿಮನೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದ ಇವರು ಶಾಲೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲಿಲ್ಲ. ಉಸ್ತಾದ್ ಕೋರಶೆಟ್ಟಿ ಕೆಂಚಪ್ಪನಲ್ಲಿ ಗರಡಿಕಲೆಯನ್ನು ಕಲಿತ ಇವರು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಿಮ್ಮಲಾಪುರ ಗರಡಿಯ ಹೆಸರು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಾದ್ಯಂತ ಹರಡಲು ಕಾರಣರಾದರು.

೧೯೫೭ರಲ್ಲಿ ಆಗಿನ ಸರ್ಕಾರ ನಡೆಸಿದ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಂಜಾಬ್ ಮಿಲಿಟರಿ ರೆಜಿಮೆಂಟ್‌ನ ಸೈನಿಕ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಹತ್ತು ಜನ ಜಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಗಳಿಸಿದ ಏಕೈಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಮೆರೆದರು. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕುಸ್ತಿ ಚಾಂಪಿಯನ್ ಎಂದು ಕರೆಸಿಕೊಂಡು, ಬೆಳ್ಳಿಗದೆಯನ್ನು ಗೆದ್ದ ಗೌರವವೂ ಇವರಿಗಿದೆ. ಬಳ್ಳಾರಿಯ ಹೆಸರಾಂತ ಶ್ರೀಮಂತರಾದ ಗಡಗಿ ಚನ್ನಪ್ಪನನ್ನು ಕುಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿಯೂ ಇವರಿಗಿದೆ.

ಹೊಸಪೇಟೆ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಹರಪನಹಳ್ಳಿ, ಕೊಪ್ಪಳ, ಹಡಗಲಿ, ಕಂಪ್ಲಿ, ಮೈಸೂರು, ದಾವಣಗೆರೆ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಧಾರವಾಡ, ಪಂಜಾಬ್, ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶ ಇತರೆಡೆ ಇವರು ಕುಸ್ತಿಯಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಿಯಮಿತ ಆಹಾರ ಸೇವನೆ, ನಿಯಮಿತ ಕುಸ್ತಿ ಸಾಧನೆಗೆ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದ ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪನವರು ದಾವಣಗೆರೆಯಲ್ಲಿ ೧೯೫೫ರಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಯಾಡಿ, ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಸ್ವಯಂ ನಿವೃತ್ತಿ ಪಡೆದರು. ರಾಜ್ಯ ಅಂತರರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಗಳಿಸಿದರು.

ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪನವರ ಸಾಧನೆ, ಪ್ರತಿಭೆಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ೧೯೯೭ರ ಹಂಪಿ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಇವರನ್ನು ಸನ್ಮಾನಿಸಿ ಗೌರವಿಸಿತು.

ಇಂದಿಗೂ ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯದಿಂದ ತಮ್ಮ ತುಂಬು ಕುಟುಂಬದೊಂದಿಗೆ ತಿಮ್ಮಲಾಪುರದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪನವರು ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಜನವಾಹಿನಿ, ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಇವರ ಕುರಿತು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿವೆ.

ದೊಡ್ಡ ಹುಸೇನ್ ಸಾಬ್ (೧೭೯೫)

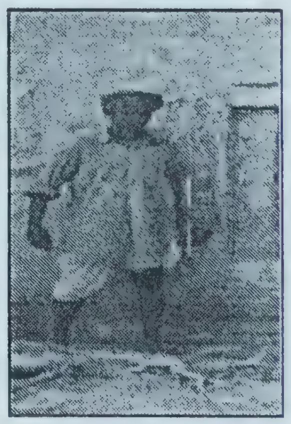

ಪಾಪಿನಾಯ್ಕನಹಳ್ಳಿ ನಬಿಸಾಬ್ ಹಾಗೂ ಇಮಾಮಲಿಯವರ ೪ನೇ ಮಗನಾಗಿ ೧೯೪೫ ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ನಾರಾಯಣ ದೇವರ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಶಾಲೆಯ ಮೆಟ್ಟಿಲೇರದ ಹುಸೇನ್ ಸಾಬರು ಗರಡಿಮನೆ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ತಮ್ಮ ಹನ್ನೆರಡನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದರು.

ತಮ್ಮ ಮಾವ ರೆಡ್ಡಿ ರಾಜಣ್ಣ ಸಾಬ್‌ರಿಂದ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಇವರು ತರುವಾಯ ಉಸ್ತಾದ್ ಹುಸೇನ್‌ಪೀರ್ ಸಾಬ್‌ರಿಂದ ತರಬೇತುಗೊಂಡರು.

ನಿಯಮಿತ ಸಾಧನೆ, ನಿಯಮಿತದ ಆಹಾರ ಸೇವನೆಗಳಿಂದ ದೇಹವನ್ನು ಸದೃಢವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಹುಸೇನ ಸಾಬರು, ಉಜ್ಜನಿ, ಕೊಟ್ಟೂರು, ತಂಬ್ರಹಳ್ಳಿ, ಕೂಡ್ಲಿಗಿ, ಹೊಸಪೇಟೆ, ಕೊಪ್ಪಳ, ಆಂಧ್ರ, ದಾವಣಗೆರೆ ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಕಡೆ ಕುಸ್ತಿಯಾಡಿ ಗೆಲುವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೊಪ್ಪಳದ ಅಖಾಡವೊಂದರಲ್ಲಿಯೇ ಐವತ್ತು ಜೊತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಕುಸ್ತಿಯಾಡಿದ್ದು ಇವರ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಕುಸ್ತಿಯಾಟದಿಂದ ನಿವೃತ್ತರಾದ ತರುವಾಯ ಇಂದು ದರ್ಗಾದ ಗರಡಿಯ ಉಸ್ತಾದರಾಗಿ ಯುವಕರಿಗೆ ಕುಸ್ತಿಯಾಟವನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಪೂಜಾರ್ ಮೂಕಪ್ಪ (೧೯೪೨)

ಹರಿಜನ ಪೂಜಾರ್ ಕೊಳ್ಳಪ್ಪನವರ ಮಗನಾಗಿ ೧೯೪೨ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಮೂಕಪ್ಪನವರು ತಮ್ಮ ಜಾತಿಗೆ ನಿಷೇಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂತಿರುವ ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪಳಗಿದ್ದೊಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹ ವಿಷಯವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು.

ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರಾದ ಮೂಕಪ್ಪನವರ ಕುಟುಂಬ ಕೂಲಿಯನ್ನೇ ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಜೀವಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ರೀತಿ ಕೂಲಿಗೆ ಹೋದಾಗ, ಕೂಲಿಗೆ ಬಂದ ಇತರ ಪೈಲ್ವಾನರ ಸಹವಾಸದಿಂದ ತಾವೂ ಕುಸ್ತಿ ಕಲಿತರೆ ಹೇಗೆ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ ತಮ್ಮ ೧೮ನೆಯ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಗರಡಿಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಸಾಹಸವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಬಹುಶಃ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ನಿವಾರಣಾ ಕಾನೂನು ಇವರ ಬೆಂಬಲಕ್ಕಿದ್ದುದರಿಂದಾಗಿಯೇ ಇವರು ಗರಡಿಮನೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವಂತಾಯಿತೆನ್ನುವುದು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ಇವರು ಗರಡಿಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಎಂದಾಗ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಹೆದರಿದ ಇವರ ತಂದೆ ತರುವಾಯ ಮಗನ ಏಳ್ಗೆಗಾಗಿ ತಾವೇ ಸ್ವತಃ ಮಗನನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದರು. ಮೂಕಪ್ಪನವರ ಉತ್ಸಾಹ ನೋಡಿ ವೆಂಕಟಾಪುರದ ಉಸ್ತಾದ್ ಕೆಂಗಪ್ಪನವರು ಕುಸ್ತಿ ಕಲಿಸಲು ಮುಂದಾದರು. ಹೀಗೆ ನಿರಂತರ ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಕುಸ್ತಿಪಟುವಾಗಿ ತಯಾರಾದ ಮೂಕಪ್ಪನವರ ಅತೀ ಮಹತ್ವದ ಸಾಧನೆಯೆಂದರೆ ಉಜ್ಜನಿಯ ಬಯಲು ಕಣದಲ್ಲಿ ಬಡಿಗೇರ ಗುಂಡಪ್ಪ ಎನ್ನುವವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಬೆಳ್ಳಿ ಕಡಗವನ್ನು ಬಹುಮಾನವಾಗಿ ಪಡೆದಿದ್ದು.

ಬಳ್ಳಾರಿ, ಕೂಡ್ಲಿಗಿ, ಕಂಪ್ಲಿ, ಕೊಟ್ಟೂರು, ಹಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ, ಕೊಪ್ಪಳ, ಧಾರವಾಡ ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಕಡೆ ಕುಸ್ತಿಯಾಡಿದ ಪೂಜಾರ ಮೂಕಪ್ಪನವರು ಸೋಲು ಗೆಲುವನ್ನು ಸಮಾನವಾಗಿಯೇ ಕಂಡವರು. ತಾವು ಕುಸ್ತಿಯಾಡಲು ಹೋದಾಗ ಎಷ್ಟೋ ಕಡೆ ಜಾತಿ ಕಾರಣವಾಗಿ ಅವಮಾನ ಪಡುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಿದ್ದರೂ, ಕುಸ್ತಿಯ ಮುಂದೆ ಆ ಎಲ್ಲಾ ಅವಮಾನಗಳು ನಗಣ್ಯವೆನಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂದು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಗರಡಿಯ ಉಸ್ತಾದರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಇವರ ಬಡತನದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಯಾವುದೇ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗದಿರುವುದು ವಿಷಾದನೀಯ ವಿಷಯವೇ ಸರಿ.

ಮರಡಿ ಹುಚ್ಚಪ್ಪ (೧೯೪೮)

ಪೈಲ್ವಾನ್ ಮರಡಿ ಹುಚ್ಚಪ್ಪನವರು ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ ಮದಕರಿ ನಾಯಕ ಗರಡಿಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕುಸ್ತಿಪಟು. ಇವರು ತಾಯಿ ಹುಲುಗಮ್ಮನಿಗೆ ಮೊದಲನೆಯ ಮಗನಾಗಿ ೧೯೪೮ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಹುಲುಗಮ್ಮನವರ ಮೊದಲನೆಯ ಮಗನಾದುದ್ದರಿಂದ ಚನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿದರು. ಆದರೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕಲಿಯಲಿಲ್ಲ. ವ್ಯವಸಾಯದ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಇವರನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಕಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮೊದಲು ಇವರು ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಡೆಯಾದ ೩೨ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಊರಾದ ನಾರಾಯಣದೇವರ ಕೆರೆಯಿಂದ ಹೊಸದಾಗಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದರು. ನಾರಾಯಣದೇವರ ಕೆರೆ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ೧೫ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಗರಡಿಮನೆಯ ಪ್ರವೇಶವಾಯಿತು. ಅನೇಕರು ಕುಸ್ತಿಯಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ತನಗೆ ಕುಸ್ತಿಯನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕು ಎದುರಾಳಿಯ ಮೇಲೆ ಆಡಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತ್ತು ಎಂದರು.

ಮದಕರಿ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪ್ರಾರಂಭದ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳು ಇವರ ಮತ್ತು ಊರಿನ ನಾಲ್ಕು ಸಹಕಾರದಿಂದ ಈ ಗರಡಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣಮಾಡಿದ್ದರು. ಈ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ತಾಲೀಮು, ಗುಂಡು ಎತ್ತುವ ಕಸರತ್ತಿನ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಒಳ್ಳೆಯ ದೇಹದಾರ್ಢ್ಯ ಬೆಳೆಸಿ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಮಾಂಸಖಂಡಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ದೇಹವಾಗಿತ್ತು. ಇವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕುಸ್ತಿ ಪೈಲ್ವಾನರಾದ ಹುಸೇನಪ್ಪ ಪಾಪಿನಾಯಕನಹಳ್ಳಿ ಇವರ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಇನ್ನಷ್ಟು ಕುಸ್ತಿಯ ಉತ್ತೇಜನಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ಅವರು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟ ಕಸರತ್ತುಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಚಾಚೂ ತಪ್ಪದೆ ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಇವರು ತಮ್ಮ ಮೊದಲನೇ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಹೂವಿನಹಡಗಲಿ ಥೇಟರ್ ಕಣದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಪೈಲ್ವಾನರೊಂದಿಗೆ ಆಡಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸಮಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಗೆಲುವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ಸೋಲನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು ಹಾಗೂ ಏತ ನೀರಾವರಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಗಂಟಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸಾಯಂಕಾಲ ೬ ಗಂಟೆಯಿಂದ ರಾತ್ರಿ ೮-೯ರವರೆಗೆ ತಾಲೀಮು, ಕಸರತ್ತಿನ ಕೆಲಸ, ಕುಸ್ತಿಯ ಪಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ೫ ಅಥವಾ ೬ ಜನರೊಂದಿಗೆ ದಮ್ಮು ಕಳೆಯಲು ಕುಸ್ತಿಯನ್ನು ಆಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಈ

ರೂಢಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಚನ್ನಾಗಿ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಳಗಿ ಥೇಟರ್ ಹಾಗೂ ಬಯಲು ಅಖಾಡಗಳಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಆಡಿದ್ದರಂತೆ.

ಇವರು ತಮ್ಮ ಯೌವ್ವನದಲ್ಲಿ ಹುಲಿಗಿ ಥೇಟರ್ ಕಣದಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಯನ್ನು ಆಡುವಾಗ ಫಲಿತಾಂಶ ಸಮವಾಯಿತಂತೆ. ಕೊಪ್ಪಳದ ಅಖಾಡದ ಥೇಟರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕುಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಆಡಿ ಗೆಲುವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದರಂತೆ. ಗುಂಡಾ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಬಯಲು ಕಣದಲ್ಲಿ ಗೆಲುವನ್ನು ಪಡೆದರಂತೆ. ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಆಡುವಾಗ ಎರಡು ಕುಸ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಮ ಒಂದು ಗೆಲುವನ್ನು ಪಡೆದರಂತೆ. ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪತ್ರಗಳನ್ನು, ಹಣ, ಬೆಳ್ಳಿ ಕಡಗಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದರಂತೆ. ಈಗಲೂ ವ್ಯವಸಾಯ ಮತ್ತು ನೀರಗಂಟಿ ವೃತ್ತಿ ಜೀವನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಹ ಓದಿಸಿ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಕ್ಕಳು, ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು, ಮರಿಯಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಂಡು, ದೇಹವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕುಸ್ತಿಕಲೆಯನ್ನು ಮರೆಯದಂತೆ ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ.

ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಗರಡಿ, ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ

ವೆಂಕಟೇಶ್ ಲಕ್ಕಿಮರದ (೧೯೭೩)

ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿಯ ದುರುಗಪ್ಪನವರ ೨ನೆಯ ಮಗನಾಗಿ ಲಕ್ಕಿಮರದ ವೆಂಕಟೇಶ್‌ರವರು ೧೯೭೩ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಇವರ ತಂದೆಗೆ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಮಕ್ಕಳು. ಇವರಿಗೆ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಡು ಬಡತನವಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವರು ೯ನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದರು. ನಂತರ ಬಡತನದ ಬೇಗೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳದೆ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಬಿಡಬೇಕಾಯಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ ಇವರನ್ನು ದುಡಿಮೆಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇವರು ೩ನೇ ವಾರ್ಡಿನ ಗರಡಿಯಾದ ಹೊಸಗರಡಿಮನೆಯ ಪರಿಚಯದೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ೧೪ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಗರಡಿ ಪ್ರವೇಶವಾಯಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ ತಮ್ಮ ದುಡಿತದೊಂದಿಗೆ ತಾಲೀಮು, ಸಾಮು ಕಸರತ್ತಿನ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಅಲ್ಲಿನ ಗರಡಿಯ ಉಸ್ತಾದ್‌ರಾದ ಮಾಬುಸಾಬ್‌ರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಕಲಿಕೆಯಿಂದ ಒಬ್ಬ ಉತ್ತಮ ಕುಸ್ತಿಪಟುವಾಗಿ ತಯಾರಾದರು. ತಮ್ಮ ೧೭ನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಜ್ಜಿನಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಬಯಲು ಕಣದ ಅಖಾಡದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಎದುರಾಳಿಯಾಗಿ ಕುಸ್ತಿಯಾಡಿದ ಶೇಖರಿ, ಶಿವಪ್ಪ, ಹರಪನಹಳ್ಳಿ ಅಂಜಿನಪ್ಪ, ಬಸಪ್ಪ ಈ ನಾಲ್ಕು ಜನರೊಂದಿಗೆ ಕುಸ್ತಿಯಾಡಿ ಜಯವನ್ನು ತಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪತ್ರ, ಬೆಳ್ಳಿ ಕಡಗವನ್ನು ತೊಡಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಉಜ್ಜನಿಯಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ತಾನು ದೇಹವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಕಸರತ್ತಿನಿಂದ ಬೆಳೆಸಬೇಕು ಗುರುಗಳು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮೂಡಿ ಬಂತು. ನಿರಂತರ ತನ್ನ ದುಡಿತದೊಂದಿಗೆ ಈ ಕಲೆಯನ್ನು ಕಲಿತು ಇವರು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗರಡಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ನನಗೆ ಸಂಪತ್ತಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದೇನೋ ನಿಜ. ಆದರೆ ನನ್ನ ನಿಜವಾದ ಸಂಪತ್ತು ನನ್ನ ದುಡಿಮೆ ಹಾಗೂ ದುಡಿಯುವ ಈ ದೇಹ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಗರಡಿಯ ಸಾಧನೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಕಸರತ್ತಿನಿಂದ ಅನೇಕ ಬಯಲು ಮತ್ತು ಥೇಟರ್ ಅಖಾಡಗಳಲ್ಲಿ ಆಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಕೊಟ್ಟೂರು ಹತ್ತಿರ ಶಿರಬಿ ಮುಗ್ಗಣ್ಣ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ, ಕಸವನಳ್ಳಿ, ಹರಪನಹಳ್ಳಿಯವರ ಜೊತೆ ಐದು ವರ್ಷಗಳು ಸತತವಾಗಿ ಜಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಕಡಗವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸನ್ಮಾನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಗರಿ ಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಬಯಲು ಕಣದಲ್ಲಿ ಹರಪನಹಳ್ಳಿ ಹನುಮಂತನ ಜೊತೆಗೆ ಮೂರು ಸಲ ಗೆದ್ದು, ಒಂದು ಸಲ ಸಮ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬೆಳ್ಳಿ ಕಡಗವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

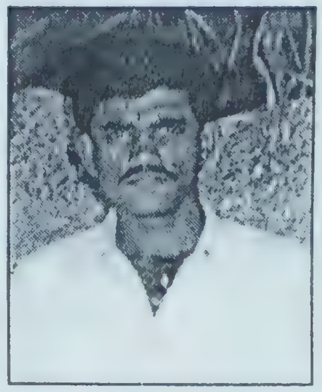
೧೯೯೫ರಲ್ಲಿ ಕೂಡ್ಲಿಗಿಯ ಥೇಟರ್ ಕಣದಲ್ಲಿ ಹರಪನಹಳ್ಳಿ ನಜೀರ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಜಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ೨೦೦೨ ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಥೇಟರ್ ಕಣದಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡ ರಮೇಶ ಪೈಲ್ವಾನನೊಂದಿಗೆ ಗೆದ್ದಿದ್ದಾರೆ. ಲೋಕಪ್ಪನ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಥೇಟರ್ ಕಣದಲ್ಲಿ ಹಿರೇಭೀಮಪ್ಪ ಹೊಸಪೇಟೆ ಇವರೊಂದಿಗೆ ಗೆದ್ದಿದ್ದಾರೆ. ಲಡಕನಬಾವಿ ಥೇಟರ್ ಕಣದಲ್ಲಿ ಹರಪನಹಳ್ಳಿ ಶೇಖರನೊಂದಿಗೆ ಸಮ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಈ ಥೇಟರ್ ಕಣದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ನಂತರ ೨೦೦೦ದಂದು ದಾವಣಗೇರಿ ದುಗ್ಗಮ್ಮ ಜಾತ್ರೆ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ದಾವಣಗೇರಿ ಮಾರೆಪ್ಪಕರಿ ಪೈಲ್ವಾನನೊಂದಿಗೆ ಜಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಂಪಿ ಉತ್ಸವ ೨೦೦೧ರ ಬಯಲುಕಣದಲ್ಲಿ ದಾವಣಗೇರಿ ಶಿವಲಿಂಗ ಮತ್ತು ಹೊಸಪೇಟೆ ಗೋಪಿ ಪೈಲ್ವಾನನೊಂದಿಗೆ ಗೆಲುವನ್ನು ತಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿಕಡಗ ೧೦೦೦ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ತಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದರಿಂದ ಆಗಿನ ಸಂಸದರಾದ ಶಿರಾಜ್ ಷೇಕ್‌ರವರ ಮೂಲಕ ೨೦೦೧ ರಲ್ಲಿ ಸನ್ಮಾನಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

೨೦೦೨ ರಲ್ಲಿ ಕಂಪ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಥೇಟರ್ ಕಣದಲ್ಲಿ ಅಡವಿ ಸೋಮಲಾಪುರ ಬಾಬುನೊಂದಿಗೆ ಸಮವಾಯಿತು. ಮೂಲಳುಗೋಡು ಮಲ್ಲಪ್ಪನವರೊಂದಿಗೆ ಗೆದ್ದಿದ್ದಾರೆ. ಹಣ ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಇದು ಮರೆಯಲಾರದ ಅಮೋಘ ಸಾಧನೆಯಾಗಿದೆ. ಗಂಗಾವತಿಯಲ್ಲಿ ೨೦೦೩ ರಂದು ನಡೆದ ಥೇಟರ್ ಕಣದಲ್ಲಿ ಸಹ ಜಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಡತನದಿಂದ ಬೆಂದು ನೊಂದು ಸರಕಾರದಿಂದ ಯಾವುದೇ ಸಹಕಾರ ದೊರೆಯದೇ ಕುಸ್ತಿಕಲೆಯನ್ನು ಕರಗತ ಮಾಡಿ ಅನೇಕ ಥೇಟರ್, ಬಯಲು ಕಣಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದಾರೆ. ಸರಕಾರದಿಂದ ಪೈಲ್ವಾನರಿಗೆ ಸಹಕಾರ ದೊರೆತರೆ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನುಡಿದರು.

ಇವರು ಆಡಿದ ೮೦ ಕುಸ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ೭೦ ಕುಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದಿರುವ ಇವರು ಕುಸ್ತಿಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನದನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಎಚ್.ನಾಗರಾಜ (ನಂದಿ ಬಂಡೆ)

ನಂದಿಬಂಡೆಯ ದುರುಗಪ್ಪನ ಏಳು ಜನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಮೂರನೆಯ ಮಗನಾಗಿ ಸುಮಾರು ೧೯೭೮ರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ನಾಗರಾಜನು ನಂದಿ ಬಂಡೆಯ ಅತೀ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನ ಪೈಲ್ವಾನರು. ಹರಪನಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋದರೆ ಕುಸ್ತಿಯನ್ನು ಕಲಿಯಬಹುದು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಹರಪನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಿ.ಎ.ಓದಲು ಹೋದರು. ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೋದರೆ, ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹಾಗೂ ಸಾಯಂಕಾಲ ಹರಪನಹಳ್ಳಿಯ ಗರಡಿಮನೆಗೆ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ಬಿ.ಎ. ಪದವಿಯ ನಂತರ ತಮ್ಮ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಮರಳಿದ ಇವರು ಉಸ್ತಾದ್ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನರಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಗೊಂಡರು. ತರುವಾಯ ಹೊನ್ನಯ್ಯ ಉಸ್ತಾದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದರು. ಹೊಸಪೇಟೆ, ಹರಪನಹಳ್ಳಿ, ಹಂಪಿ, ಕಂಪ್ಲಿ, ಬಳ್ಳಾರಿ ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಕಡೆ ಕುಸ್ತಿಯಾಡಿ ಜಯ ಗಳಿಸಿದ ಇವರು ೧೯೯೯ರಲ್ಲಿ ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ ರಾಜನೊಂದಿಗೆ ಕುಸ್ತಿಯಾಡಿ ಜಯಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕುಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನಾಗರಾಜನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದು ಬಹಳ, ಆದರೆ ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದದ್ದು ಇನ್ನು ಬಹಳವಿದೆ.

ಕಂಪ್ಲಿ ಪರಿಸರದ ಗರಡಿ ಸಾಧಕರು

ಗಚ್ಚಿನಮನೆ ಫಕೀರ್ ಸಾಬ್

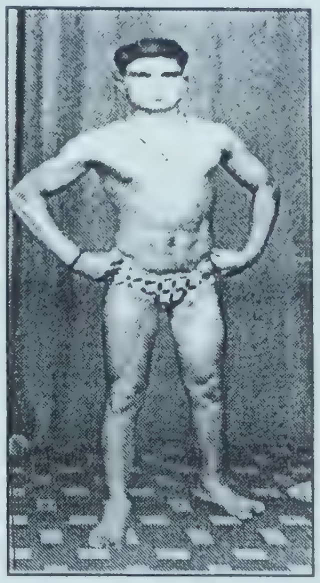

೧೯೪೦ ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಕಂಪ್ಲಿಯ ರಾಜಾಸಾಬ್ ಹಾಗೂ ಹುಸೇನಮ್ಮನವರ ಮಗನಾಗಿ ಗಚ್ಚಿನ ಮನೆ ಫಕೀರ್‌ಸಾಬ್ ಹುಟ್ಟಿದರು. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಕೊಡದೆ ಫಕೀರ್ ಸಾಬರು ತಮ್ಮ ೧೨ನೇ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಗರಡಿಮನೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಇವರ ತಂದೆಯವರೂ ಸಹ ಗರಡಿಯಾಳಾದುದರಿಂದ ಅವರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಇವರಿಗಿದ್ದಿತು. ವ್ಯವಸಾಯಗಾರ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಇವರು ಹಾಗೂ ಕಂಪ್ಲಿಯ ಇತರ ಹುಡುಗರ ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ಹೊಸಪೇಟೆಯಿಂದ ಉಸ್ತಾದ್‌ರಾಗಿ ಕುರ್ಚಿಗಿ ಚಂದ್ರಪ್ಪನವರನ್ನು ಕರೆಸಲಾಯಿತು. ಈ ಕುರ್ಚಿಗಿ ಚಂದ್ರಪ್ಪನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಗರಡಿ ಪಟುವಾಗಿ ಫಕೀರಪ್ಪನವರು ತಯಾರಾದರು. ಕುಸ್ತಿಯ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೆ ಕೆಲಸವೇ ಇರದ ಫಕೀರಪ್ಪನವರು ನಿರಂತರ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮಗೆ ಹೋಗ ಬೇಕೆನಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಗದ್ದೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರಷ್ಟೆ. ಅದರ ಹೊರತಾಗಿ ನಿಯಮಿತ ತರಬೇತಿ, ವಿಶ್ರಾಂತಿ, ಆಹಾರ ಸೇವನೆ ಇಷ್ಟೇ ಇವರ ದಿನದ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಾದ್ಯಂತ ಕುಸ್ತಿಯಾಡಿ ಆ

ಕಾಲದ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೆನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಫಕೀರಪ್ಪನವರ ಸಾಧನೆ ಅಸಾಧಾರಣವಾದುದು. ಹೋದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಜಯಶಾಲಿಗಳಾಗಿ ಮರಳುತ್ತಿದ್ದ ಫಕೀರಪ್ಪನವರು ಕಂಪ್ಲಿಯ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಗರಡಿಯಾಳಾಗಿದ್ದರು.

ಕೇವಲ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಲ್ಲದೆ, ಆಂಧ್ರದ ಆದೋನಿ, ಅನಂತಪುರ, ಮೆಹಬೂಬ ನಗರ, ಆಲೂರು ಮುಂತಾದೆಡೆ ಕುಸ್ತಿಯಾಡಿ ಜಯಶಾಲಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದಿಗೂ ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾಗಿರುವ ಇವರು ಈಗ ಕುಸ್ತಿಯಾಟದಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಇವರ ಮಗನು ಕುಸ್ತಿಪಟುವಾಗಿ ತಯಾರಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ತಮ್ಮ ಕಾಲದ ಗತ ಜೀವನವನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಫಕೀರ ಸಾಬರು, ಈಗಿನ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಕುಸ್ತಿಯಾಟದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಈಗಿನ ಯುವಕರು ಕೇವಲ ದುರ್ವ್ಯಸನಗಳಿಗೆ ಈಡಾಗಿ ತಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನೇ ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಈಡು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ವ್ಯಥೆ ಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಜೋಳಮಾರ ನೀಲಪ್ಪ

ಕಂಪ್ಲಿಯ ಕುಮಾರರಾಮನ ಗರಡಿಯಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಪ್ರಾಚೀನ ಗರಡಿ ಕೋದಂಡರಾಮ ಗರಡಿಮನೆ. ಈ ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ತರಬೇತಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗೊಂಡವರು ಜೋಳಮಾರ ನೀಲಪ್ಪ. ಜೋಳಮಾರ ಮುಕ್ಕಣ್ಣನವರ ಮೂರನೇ ಮಗನಾಗಿ ೧೯೪೫ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಜನಿಸಿದರು. ಇವರ ತಂದೆ ಸಂತೆ ಗಳಲ್ಲಿ ಜೋಳ ಮಾರಿ ಬಂದ ಹಣದಿಂದ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಇವರಿಗೆ ಜೋಳ ಮಾರುವವರು ಎಂದೇ ಅಡ್ಡ ಹೆಸರು ಬಂದಿತು. ೧೨ನೇ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಗರಡಿಮನೆ ಪ್ರವೇಶವಾಯಿತು. ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ಬಂದ ಬಹುಪಾಲು ಹಣವನ್ನು ಮಗನ ಆಹಾರಕ್ಕೆ ನೀಲಪ್ಪನವರ ತಂದೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಿಯಮಿತ ಆಹಾರ, ಸಾಧನೆಗಳಿಂದ ದೇಹ ಸದೃಢವಾಗಿಸಿಕೊಂಡ ನೀಲಪ್ಪ ನವರು ಕುರ್ಟಿಗಿ ಸಾಬರನ್ನು ಉಸ್ತಾದರಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಮೊದಲಿಗೆ ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ ಕೆಂಗಪ್ಪನವರ ಮೇಲೆ ಕುಸ್ತಿಯಾಡಿ ಜಯಗಳಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಕೊಪ್ಪಳದ ಉಸ್ತಾದ್ ಈರಪ್ಪನವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸೋಲನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಂತಾಯಿತು. ಸೋಲಿನ ಜೊತೆಗೆ ಸಾಧನೆಯೂ ತೀವ್ರಗೊಂಡು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ರೀತಿಯ ಯಶಸ್ಸಿಯನ್ನೂ ಗಳಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಛಲಕ್ಕೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಒಡ್ಡಿಕೊಂಡರು. ಹೆಸರಾಂತ ಸಕ್ರಪ್ಪ ಪೈಲ್ವಾನರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಇವರಿಗಿದೆ. ಇವರ ಸಮಕಾಲೀನ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ಇಟಗಿ ಹನುಮಂತಪ್ಪ, ತೂಲ್‌ಸಾಬ್, ಕುಂಇ ಹನುಮ ಮುಂತಾದವರು ನೀಲಪ್ಪ ಎಲ್ಲಿಯೇ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಅವರ ಸಹಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅವರ ಹಿಂದೆ ಹೋಗಿ ಹುರಿದುಂಬಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕರ್ನಾಟಕ, ಆಂಧ್ರಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಕುಸ್ತಿಯಾಡಿ ಕಂಪ್ಲಿಯ ಕೋದಂಡರಾಮ ಗರಡಿಯು ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಕೀರ್ತಿ ಇವರಿಗಿದೆ.

ಸಣ್ಣ ಕೊಟ್ರಯ್ಯಸ್ವಾಮಿ

೧೯೫೪ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಕಂಪ್ಲಿಯ ಸೋಮಯ್ಯ, ಗೌರಮ್ಮನವರಿಗೆ ನಾಲ್ಕನೇ ಮಗನಾಗಿ ಜನಿಸಿದ ಕೊಟ್ರಯ್ಯನ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಯಾವೊಬ್ಬ ಗರಡಿಯಾಳೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಬೆಳಗೋಡು ಅಗಸಿ

ಗರಡಿಮನೆಗೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಇವರ ಮನೆ ಇದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಗರಡಿಮನೆಯ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಗೋಲಿ, ಬಗರಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಆಟವಾಡಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಕೊಟ್ರಯ್ಯನವರು ಮೊದಲಿಗೆ ಕುತೂಹಲಕ್ಕಾಗಿ ಗರಡಿಮನೆಯೊಳಗೆ ಇಣುಕಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬರುಬರುತ್ತ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗತೊಡಗಿದ ಕೊಟ್ರಯ್ಯ ಅಲ್ಲಿಯ ಪೈಲ್ವಾನರು ವ್ಯಾಯಾಮದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದಾಗ, ಪೈಲ್ವಾನರು ಎಷ್ಟು ವ್ಯಾಯಾಮ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವ ಎಣಿಕೆಗೆ ನಿಯೋಜಿತರಾದರು.

ಹೀಗೆ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯಕ್ಕೆ ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಂತೆ ಆಕರ್ಷಿತರಾದ ಕೊಟ್ರಯ್ಯನವರು, ಪೈಲ್ವಾನರ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದಾಗಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತಾಗದಂತೆಯೇ ಗರಡಿ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ತರುವಾಯ ಇವರ ತಂದೆಗೆ ಮಗ ಗರಡಿಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುವುದು ತಿಳಿದರೂ ಮಗ ಕೆಟ್ಟದಾರಿ ತುಳಿಯದೇ ಒಳ್ಳೇ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ಸಮಾಧಾನ ಪಟ್ಟುಕೊಂಡರು. ಮೊದ ಮೊದಲಿಗೆ ಕಳ್ಳತನದಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಗಿದ ಗರಡಿ ಸಂಪರ್ಕ ತರುವಾಯ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕಗೊಂಡು ಯಾವ ಭಯವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಕುಸ್ತಿಯಾಟದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ರಯ್ಯ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಮಾಂಸಾಹಾರಿಗಳಲ್ಲದ ಕೊಟ್ರಯ್ಯನವರು ಪೌಷ್ಟಿಕ ಸಸ್ಯಾಹಾರವನ್ನೇ ಆಹಾರವಾಗಿ ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಿರಿಯ ಪೈಲ್ವಾನ್ ನಾಯಕರ ಸಿದ್ದಣ್ಣ ಕುಸ್ತಿ ಕಲಿತರು. ಈ ಗರಡಿಮನೆಯ ಯಜಮಾನರು ತಮ್ಮ ಹುಡುಗರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಕಲಿಯಬೇಕು ಎಂದು ಬಿಜಾಪುರದ ಕಡೆಯ ದೊಡ್ಡ ಪೈಲ್ವಾನರನ್ನು ಹಾಗೂ ಉಸ್ತಾದರನ್ನು ಕರಸಿ ತಮ್ಮ ಗರಡಿ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಕುಸ್ತಿ ತರಬೇತು ಕೊಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಮೊದಲ ಗುರು ಸಿದ್ದಣ್ಣನವರಿಂದ ಕುಸ್ತಿಯ ಕುರಿತು ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಕಲಿತರು.

ಇವರು ಮೊದಲಿಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಅಖಾಡದಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಮಾಡಿದ್ದು ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಕುಮಾರಪ್ಪನವರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಬಯಲು ಅಖಾಡದಲ್ಲಿ. ತರುವಾಯ ಧಾರವಾಡ, ಬಿಜಾಪುರ, ಕೊಪ್ಪಳ, ಅನಂತಪುರ, ಹೊಸಪೇಟೆ, ಹಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ, ರಾಮಸಾಗರ ಮುಂತಾದ ಕಡೆ ಕುಸ್ತಿಯಾಡಿ ಜಯಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇವರೊಮ್ಮೆ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಯಗಳಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಇವರನ್ನು ಕುಸ್ತಿ ಪ್ರೇಮಿಗಳು ಕಂಪ್ಲಿಯ ಬಜಾರಿನಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಮರೆಯಲಾಗದ ನೆನಪು ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂದು ಬೆಳಗೋಡ ಅಗಸಿ ಜೀವಂತವಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಕೊಟ್ರಯ್ಯನವರೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಇಂದು ಉಸ್ತಾದರಾಗಿ ಬೆಳಗೋಡ ಅಗಸಿಯ ಪೈಲ್ವಾನರಿಗೆ ಕುಸ್ತಿಕಲೆ ಕಲಿಸುವ ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಹಾಗೂ ಖಾನಾವಳಿಗಳನ್ನು ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಚಪ್ಪಗಸಿ ಹೊನ್ನಪ್ಪ

ಚಪ್ಪಗಸಿ ಗರಡಿ ಕೋದಂಡರಾಮ ಗರಡಿಯಷ್ಟೇ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಗರಡಿಮನೆ. ಈ ಗರಡಿಮನೆಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕುಸ್ತಿಪಟು ಯಾರೆಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಕಂಪ್ಲಿಯ ಜನತೆ ತೋರಿಸುವುದು ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಹೊನ್ನಪ್ಪನವರನ್ನು. ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಹೊನ್ನಪ್ಪನವರು ಚಪ್ಪಗಸಿ ಗರಡಿ ಪಟುವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಚಪ್ಪಗಸಿ ಹೊನ್ನಪ್ಪನೆಂದೂ ಇವರನ್ನು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಹಿಂದೆ ಯಾರೂ ಗರಡಿಯಾಳುಗಳಿರದ ಬಡ ಕುಟುಂಬವೊಂದರಲ್ಲಿ ೧೯೪೮ ಸುಮಾರಿಗೆ ಜನಿಸಿದ ಹೊನ್ನಪ್ಪನವರು ತಮ್ಮ ಹದಿನೇಳನೇ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಗರಡಿಮನೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದರು. ದಾವಣಗೆರೆಯ ಪೀರ್ ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಪೈಲ್ವಾನರ ಅಣ್ಣ ಸರ್ದಾರ್ ಸಾಬ್‌ರವರು ಇವರ ಉಸ್ತಾದರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರಿಂದ ಕುಸ್ತಿಕಲೆಯ ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆ, ಪಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕಲಿತ ಹೊನ್ನಪ್ಪನವರು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿ ದೇಹವನ್ನು ಸದೃಢವಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಶೀನಪ್ಪ ಪೈಲ್ವಾನ್, ಧಾರವಾಡ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ಗದಗ, ಕೊಪ್ಪಳ, ಆದೋನಿ, ಆಲೂರು, ರಾರಾವಿ, ಶಿರಗುಪ್ಪ, ಬಳ್ಳಾರಿ ಮುಂತಾದ ಕಡೆ ಕುಸ್ತಿಯಾಡಿ ಜಯಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇವರ ಕುಸ್ತಿ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮರೆಯಲಾಗದ ನೆನಪೆಂದರೆ ಬಳ್ಳಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿ ರಾಮಪ್ಪನ ಮಗ ರೈಫಲ್ ನಾಗಪ್ಪ ಪೈಲ್ವಾನನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ್ದು. ಇಂದಿಗೂ ಈ ಗರಡಿಯ ಯುವ ಪ್ರತಿಭೆಗಳಿಗೆ ಹೊನ್ನಪ್ಪನವರು ಮಾದರಿ ಪೈಲ್ವಾನರೆನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ತಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸುಮಾರು ನೂರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಪಂದ್ಯಗಳನ್ನಾಡಿ ಗೆದ್ದಿರುವ ಇವರು ಇಂದು ತಮ್ಮ ಉಪಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಹಮಾಲಿ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತುಂಬಾ ಬಡತನದಲ್ಲಿರುವ ತಮ್ಮನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಇಂದು ತುಂಬಾ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವ ನೋವು ಇವರಿಗಿದೆ.

ತಳವಾರ ಅಮರೇಶಪ್ಪ

ತಳವಾರ ಅಮರೇಶಪ್ಪನವರು ಹುಚ್ಚರಾಜ ಗರಡಿಮನೆಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕುಸ್ತಿಪಟುವಾಗಿ ಹೆಸರು ಮಾಡಿರುವರು. ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಇವರ ಹೆಸರು ಚಿರಪರಿಚಿತ. ೭೦ರ ದಶಕದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಗರಡಿ ಕುಸ್ತಿಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಇವರ ಹೆಸರು ೧೯೮೫ರವರೆಗೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿತ್ತು. ರಾಮಸಾಗರದ ಗರಡಿಮನೆಗೆ ದೊಡ್ಡ ಹೆಸರು ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ತಳವಾರ ವೀರಪ್ಪ ಮತ್ತು ತಳವಾರ ಮರೆಮ್ಮರ ಮೂರನೇಯ ಮಗನಾಗಿ ರಾಮ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೯೫೭ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಇವರ ಬಾಲ್ಯ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದರೂ ಇವರು ಈ ಗರಡಿ ಕುಸ್ತಿಕಲೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡರು. ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಅಮರೇಶಪ್ಪನವರಿಗೆ ಮನೆಯವರಿಂದ ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವು ದೊರೆತಿತು. ಮನೆಯ ಹಿರಿಯ ಅಣ್ಣನವರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಿಂದ ಇವರು ಇತ್ತ ಕಡೆಗೆ ವಾಲಿದರು. ಅಮರೇಶಪ್ಪನವರಿಗೆ ಕುಸ್ತಿಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಳಗಲು ಅವಕಾಶ ದೊರೆತಿದ್ದು ಅವರ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನವರ ಬೆಂಬಲದೊಂದಿಗೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇವರು ಗರಡಿಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಹೆಸರು ಮಾಡಿ, ಉಸ್ತಾದರಾಗಿ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ ಬೆಟಗೇರಿ ರಸೂಲ್‌ಸಾಬ್‌ರವರನ್ನು ಬೆಟಗೇರಿಯಿಂದ ಕರೆದು ತಂದು ರಾಮಸಾಗರದ ಗರಡಿಮನೆಯ ಉಸ್ತಾದಿಯಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದರು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಊಟ ಮತ್ತು ವಸತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಇವರ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನವರೇ

ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ಅಮರೇಶಪ್ಪನವರಿಗೆ ಇದೊಂದು ವರವಾಯಿತು. ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ರಸೂಲ್‌ಸಾಬ್‌ರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ತಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಗರಡಿಮನೆಯ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ತಮ್ಮ ಹನ್ನೆರಡನೆ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಾಲೀಮು ಮಾಡಲು ಶುರುಮಾಡಿದರು. ದಿನಾಲು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಊರಿನ ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಾಲೀಮು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ತಮ್ಮ ಹದಿನಾರನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಕಣಗಳಿಗೆ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿ ಸಿದರು.

ಅಮರೇಶಪ್ಪನವರು ಸಣಕಲ ದೇಹವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಶರೀರವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾಗಿ ಬೆಳಸಿದ್ದರು. ಸತತ ತಾಲೀಮು ಮತ್ತು ಆಹಾರದಿಂದ ಇವರು ಕುಸ್ತಿಗೆ ಹೇಳಿಮಾಡಿಸಿದ ಪಟುವಾಗಿದ್ದರು. ಆಗ ಸಟ್ಟೆಮಾಲಪ್ಪನವರ ಹೆಸರು ರಾಮಸಾಗರ ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೊಳಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇವರು ಸಹ ಅಮರೇಶಪ್ಪನವರಿಗೆ ಕುಸ್ತಿಕಲೆಯ ಒಳ ಸುಳಿವುಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದುದು ಅನುಕೂಲವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಉಸ್ತಾದರಾದ ರಸೂಲ್‌ಸಾಬ್‌ರವರ ಕಠಿಣ ತರಬೇತಿಯಿಂದ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಯಿಂದ ಆರು ಗಂಟೆಯವರಿಗೆ ತಾಲೀಮನ್ನು ಎಡಬಿಡದೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲಿಗೆ ಕೊಪ್ಪಳದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಕಣಕ್ಕಿಳಿದ ಅಮರೇಶಪ್ಪನವರು ಸೋಲಿಗಿಂತ ಗೆಲುವಿನ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮುಖ ಮಾಡಿದವರು. ಕಂಪ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ೩ ಕಣ, ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ೪ ಕಣ, ಹಂಪಿ, ಕುರುಗೋಡು, ಗಂಗಾವತಿ, ಹೊಸಪೇಟೆಗಳಲ್ಲಿ ತಲಾ ಎರಡು ಕಣ, ರಾಮಸಾಗರದಲ್ಲಿ ೪ ಕಣಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಿರುವ ಇವರು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಗೂ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದ ಮಹತ್ವದ ಪೈಲ್ವಾನರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ವೃತ್ತಿಯಾಗಿಯೂ, ಕುಸ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಾಗಿಯೂ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಅಮರೇಶಪ್ಪನವರು ಇಂದು ಹೊಸ ಗರಡಿಯಾಳುಗಳಿಗೆ ಮಾದರಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

೪. ೨. ಶಿಷ್ಯರ ಆಯ್ಕೆ ಕ್ರಮ

ರಾಜ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗುವ ವಿದ್ಯೆಗಳು ಅರವತ್ನಾಲ್ಕು ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವವೆಂದು ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳು ಪರಿಭಾವಿಸಿದ್ದವು. ಅಂತಹ ಅರವತ್ನಾಲ್ಕು ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ, ಯುದ್ಧ ಕಲೆಯೂ ಒಂದು. ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗುವ ಗರಡಿಕಲೆಯನ್ನು ಒಂದು ವಿದ್ಯೆಯೆಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು ಅಂದಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅಂದರೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಡುವ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಗರಡಿಕಲೆಯೂ ಒಂದಾಗಿತ್ತು. ಈ ವಿದ್ಯೆಯು ಧಾರ್ಮಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿತ್ತು. ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾದ ಈ ಕಲೆಗೆ ಗುರು ಶಿಷ್ಯ ಪರಂಪರೆ ಇದ್ದು, ಆ ಕ್ರಮ ಇಂದಿಗೂ ಮುಂದುವರೆದಿದ್ದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಗರಡೀ ಕಲೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಗುರುವಿಗೆ ಉಸ್ತಾದ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಉಸ್ತಾದ್‌ಗಳು ತಮ್ಮ ಇಡೀ ಬದುಕನ್ನೇ ಕುಸ್ತಿಕಲೆಗೆ ಮುಡುಪಾಗಿಟ್ಟಿರುವಂಥವರು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉಸ್ತಾದ್‌ರಾಗುವವರು, ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಗರಡಿಯಾಳಾಗಿ ಅಂದರೆ ಉತ್ತಮ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳಾಗಿ ಕುಸ್ತಿಗಳನ್ನಾಡಿ ಅನುಭವಗಳಿಸಿಕೊಂಡ ತರುವಾಯ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕುಸ್ತಿಯಾಟದಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿಗೊಳ್ಳುವ ಮಧ್ಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಸ್ತಾದ್‌ಗಳಾಗಿ

ನಿಯೋಜಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ಉಸ್ತಾದ್‌ಗಳು ಯಾವುದೇ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯಂದಿರ ನಡುವೆ ಯಾವುದೇ ತಾರತಮ್ಯ ಮಾಡದೆ ನಿರ್ವಂಚನೆಯಿಂದ ತರಬೇತು ನೀಡುವ ಉಸ್ತಾದನಿಗೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಗೌರವಗಳಿರುತ್ತವೆ.

ಹಿಂದೆ ಉಸ್ತಾದರನ್ನು ರಾಜ-ಮಹಾರಾಜರೇ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೊಂದು ಸ್ಥಾನ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ಆಸ್ಥಾನದ ಮರ್ಯಾದೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಉಸ್ತಾದರಿಗೆ ಸಲ್ಲುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತಿತ್ತು. ಆದರೆ ರಾಜ-ಮಹಾರಾಜರು ಅಂತ್ಯಗೊಂಡ ನಂತರ ಉಸ್ತಾದರನ್ನು ಯಾವುದೇ ಸರ್ಕಾರ ಅಥವಾ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸಲುಹದೆ ಕೇವಲ ಕುಸ್ತಿಯನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಶಿಷ್ಯವರ್ಗದವರು ಕೊಡುವ ಅಲ್ಪ ಸಹಾಯವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಎಷ್ಟೋ ಉಸ್ತಾದರು ತಮ್ಮ ಜೀವಿತದ ಕೊನೆಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಶೋಚನೀಯ ಅಂತ್ಯವನ್ನು ಕಂಡ ನಿದರ್ಶನಗಳು ತುಂಬಾ ಇವೆ.

ನಾವು ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಶಿಷ್ಯರ ಆಯ್ಕೆ ಕ್ರಮವನ್ನು. ಶಿಷ್ಯರ ಆಯ್ಕೆಯ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಗುರು ಪರಂಪರೆ ಹೇಗಿರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ ಎನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮೇಲಿನ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಯಾವುದೇ ಗರಡಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಉಸ್ತಾದ್ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಈ ಉಸ್ತಾದನೇ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವ ಅತೀ ಮುಖ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

ಗರಡಿಕಲೆ ಕಲಿಯಬೇಕೆನ್ನುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಕಲೆಯ ಕುರಿತು ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದವನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮೊದಲಿಗೆ ಉಸ್ತಾದನು ಗಮನಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಎರಡನೇದಾಗಿ ಈ ಹುಡುಗನ ನಡವಳಿಕೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗಮನಿಸಿದ ಉಸ್ತಾದನು ಒಂದು ಪ್ರಶಸ್ತ್ಯವಾದ ದಿನದಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಕಲಿಯಲು ಆಸಕ್ತನಾದ ಹುಡುಗನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಗರಡಿಯ ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣು ಹಾಗೂ ದೈವಕ್ಕೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಸಿ, ಹಣ್ಣು, ಕಾಯಿ, ಮಂಡಕ್ಕಿ, ಬೆಲ್ಲ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ಇತರ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಂಚಿ ಗರಡಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಲು ಆ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ತರುವಾಯ ಆ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಹಲವಾರು ಕಠಿಣವಾದ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದುಂಟು (ಕಾಲು ಒತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳುವುದು, ತಾನುಂಡ ಪಾತ್ರೆ ತೊಳೆಯಲು ತಿಳಿಸುವುದು, ಇಲ್ಲವೆ ತಾನು ಬಿಟ್ಟ ಲಂಗೋಟಿ ಮತ್ತು ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡಲು ತಿಳಿಸುವುದು). ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಕಠಿಣ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಒಡ್ಡಿ ಅವೆಲ್ಲವುಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯನಾದವನು ಯಾವುದೇ ಗೊಣಗಾಟ ಮಾಡದೆ ವಹಿಸಿದ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಉಸ್ತಾದನ ಆಪ್ತ ಶಿಷ್ಯನಾಗಲು ಯೋಗ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅಂತಹ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಉಸ್ತಾದನು ತನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಂಚನೆಯಿಂದ ಕಲಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಉಸ್ತಾದನು ಕೆಳಜಾತಿಯವನಾಗಿದ್ದು, ಶಿಷ್ಯನಾಗುವವನು ಮೇಲ್ಜಾತಿಯವನಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ಜಾತಿ ತಾರತಮ್ಯ ಇರಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಗರಡಿಕಲೆಗೆ ಜಾತಿ ಅಡ್ಡಬಾರದು. ಇಲ್ಲಿ ಗರಡಿಯಾಳು ಯಾವುದೇ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದರು ಆತ ಕೇವಲ ಗರಡಿಯಾಳೆ ಹೊರತು ಇನ್ನೊಂದಾಗಿರಲು

ಅವಕಾಶವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಉಸ್ತಾದನು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ.

ಮೂರನೇದಾಗಿ ಶಿಷ್ಯನಾಗುವವನು ಯಾವುದೇ ದುಶ್ಚಟಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿರಬಾರದು.

ನಾಲ್ಕನೇದಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂಗವನ್ನು ಮಾಡಿರಬಾರದು.

ಸಿನೇಮಾ, ಟಿ.ವಿ. ಮಹಿಳೆಯರು ನಟಿಸುವ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಶಿಷ್ಯನಾಗುವವನು ನೋಡಬಾರದು.

ಕೇವಲ ಉತ್ತಮ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಹೋಟೆಲ್ ಮುಂತಾದ ಬಾಯಿಗೆ ರುಚಿಯನ್ನು ಕಲಿಸುವ, ಆರೋಗ್ಯ ಹಾನಿಯುಂಟುಮಾಡುವ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಾರದು ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಸೇವಿಸಬಾರದು.

ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಾಯಂದಿರೆಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಗೌರವಿಸಬೇಕು.

ಕುಸ್ತಿಯಾಳಾಗುವವನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂಗವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕೆಂದೇನು ಉಸ್ತಾದರು ತಿಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಅಪ್ರಾಪ್ತ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಾಗಬಾರದು ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಾಪ್ತ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಕುಸ್ತಿಪಟು ಮದುವೆಯಾಗಲು ಸ್ವತಃ ಉಸ್ತಾದರೇ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ದೇಹಾರೋಗ್ಯ ಕೆಡಿಸುವಂತಹ ಪರಸ್ತ್ರೀ ಸಂಗದಿಂದ ದೂರವಿರಲು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಎಲ್ಲಾ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವನು ಮಾತ್ರ ಉಸ್ತಾದರಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯನಾಗಲು ಯೋಗ್ಯನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಶಿಷ್ಯನಾಗಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಒಟ್ಟಾರೆ ಚಟುವಟಿಕೆ ಹಾಗೂ ನಿಷ್ಠೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಶಿಷ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅತೀ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಉಸ್ತಾದನಾಗುವವನು, ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನಾಗಿರಬಹುದು ಇಲ್ಲವೆ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನೂ ಆಗಿರಬಹುದು. ಯಾರೇ ಉಸ್ತಾದರಾದರೂ ಅನ್ಯಧರ್ಮೀಯ ಸದಸ್ಯನನ್ನು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಉಸ್ತಾದನು ಹಿಂದು ಮುಂದು ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಅಂಶವೆಂದರೆ ಮೇಲ್ಜಾತಿಯಿಂದ ಕೆಳಜಾತಿಗಳವರೆಗೆ ಉಸ್ತಾದರ ಶಿಷ್ಯರಾಗುವ ಅವಕಾಶಗಳಿದ್ದರೂ, ಅಂತ್ಯಜ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ ಮಾದಿಗ, ಹೊಲಯ ಮುಂತಾದ ಜಾತಿಯವರಿಗೆ ಅದೇಕೋ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಲಾಯಿತು. ಅಂತಹ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿದ್ದರೂ ಅದು ತೀರಾ ಅಪರೂಪವೆಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು.

೪. ೩. ಗರಡಿಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಳವರ್ಗಗಳ ಪಾತ್ರ

ಗರಡಿಕಲೆ ಮೂಲತಃ ಕ್ಷಾತ್ರೀಯ ಕಲೆಗೆ ಪೂರಕವಾದುದು. ಇದನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ವಿದೇಶಿಯರು ಸಮರ ಕಲೆ ಎಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವದ ರಾಜ ಮಹಾರಾಜರ ಪೋಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಈ ಕಲೆ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಕೆಳವರ್ಗಗಳ ಪಾಲಾಯಿತು.

ಯಾಕೆಂದರೆ ರಾಜ-ಮಹಾರಾಜರ ರಾಜ್ಯ ಕಾಯುವ ಕೆಲಸ ಕೆಳವರ್ಗಗಳ ಪಾಲಿನದಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಭಾರತೀಯ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಇಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಎಂತಹುದು ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೇವಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಮಾನಾಂತರದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವ ಜಾತಿಗಳು ರಾಜ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ರಾಜನ ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾಂಸರೋ, ಪ್ರಧಾನ ಸಲಹೆಗಾರರೋ ಆಗಿರುತ್ತಿದ್ದ ಈ ವರ್ಗ ಯಾವತ್ತೂ ಶ್ರಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಿಂದ ದೂರವಿರಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವಂತಹದ್ದಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಗೆ, ಅವುಗಳ ನಂತರದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ವೈಶ್ಯ ವರ್ಗ ಕೇವಲ ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ಜೀವನ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಆದರೆ ಅವುಗಳ ತರುವಾಯ ಬರುವ ವರ್ಗಗಳೇ ಕೆಳವರ್ಗಗಳು. ಅವುಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ರಕ್ಷಣೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ವಿಜಯನಗರ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಮಕಾಲೀನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅರಸರ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕವಾಗಿ ನಾಯಕ ಸಮುದಾಯವೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು ಎನ್ನುವ ನಿದರ್ಶನಗಳು ಇಂದು ವಿಜಯನಗರ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿರುವ ಕಂಪ್ಲಿ, ಹೊಸಪೇಟೆ, ಕಮಲಾಪುರ, ತಿರುಮಲಾಪುರ ಮುಂತಾದ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಗುಂಡಾಗಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ನಾಯಕ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

''ನಾಯಕ ಸಮುದಾಯದ ಹೆಣ್ಣುಗಳು ರಾಜನ ಅರಮನೆಯ ಊಳಿಗದವರಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರೆ ಗಂಡುಗಳು ಸೈನಿಕನಾಗಿಯೋ ಇಲ್ಲವೆ ರಾಜನ ಅಂಗರಕ್ಷಕನಾಗಿಯೋ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು'' (ಮರೆತು ಹೋದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ವಿಜಯನಗರ; ಪು ೨೩೨, ೧೯೯೮). ಹಾಗೆ ಕುರುಬ, ಕಮ್ಮಾರ ಮುಂತಾದ ಚಿಕ್ಕ ಸಮುದಾಯಗಳು ಈ ಸೈನ್ಯದ ಒಂದು ಅಂಗವಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ವೇಳೆ ಬಿದ್ದಲ್ಲಿ ಇವರೂ ಸಹ ಸೈನಿಕರಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತರಾಗ ಬೇಕಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ವಿಜಯನಗರ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿರುವ ಮುದ್ದೆಕಮ್ಮಾರರ ಮೂಲವೃತ್ತಿ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯವಾದ ಲೋಹವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿಕೊಡುವುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಇವರೂ ಸಹ ಸೈನ್ಯದ ಸೈನಿಕನಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು. ಅಂದರೆ ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಕೆಳವರ್ಗಗಳು ಸೈನ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಅಂಗಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಇವುಗಳಿಗೆ ಹೊರತಾದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ವರ್ಗ (ಅಂತ್ಯಜ ವರ್ಗ) ಸ್ಪರ್ಶಿತ ವರ್ಗದಿಂದ ದೂರವುಳಿಯಬೇಕಾದುದರಿಂದ ಇವುಗಳು ಸೈನ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿ ಬೆರೆಯದೇ ಇರಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು.

ಅಂದರೆ ಮೇಲ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವ ಪುರೋಹಿತ ವರ್ಗವು ಹಾಗೂ ಪೂರ್ಣ ಕೆಳ ಹಂತದಲ್ಲಿರುವ ಅಂತ್ಯಜ ವರ್ಗವು ಸೈನ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿ ಬೆರೆಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ತುಂಬಾ ಅಪರೂಪವಾಗಿದ್ದು, ಅವೆರಡರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಕೆಳವರ್ಗಗಳು ಮಾತ್ರ ಈ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು. ಸೈನ್ಯದ ಸೈನಿಕನಾಗುವ ಅನಿವಾರ್ಯ ಕೆಳವರ್ಗದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅವನು ಸಹಜವಾಗಿ ಗರಡಿಕಲೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾತಿಲ್ಲ.

ಸೈನ್ಯದ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಗರಡಿಕಲೆ ಕೆಳವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಅಂದರೆ ಕೆಳವರ್ಗದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪುರುಷನು ಬಾಲ್ಯದ ತರುವಾಯದ ಎಂಟು-ಹತ್ತನೇ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಗರಡಿ ಪೂಜೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಕುಸ್ತಿಕಲೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು. ಆದರೆ ಇಂದು ಕೆಳವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಈ ವಿಧಿ ಮಾಯವಾಗಿದೆ. ಬಹುಶಃ ರಾಜ್ಯವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ನಾಶವೇ ಈ ವಿಧಿ ಕೆಳವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಯವಾಗಲು ಕಾರಣವಿರಬಹುದು.

ಪಂಪ ಮಹಾಕವಿ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ (ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ) ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ ಆ ಕಾಲದ ಹೆಣ್ಣು ಪುರುಷನ ಅಂದಕ್ಕಿಂತ ಅವನ ಮೇಲೆ ಮೂಡಿದ ಅಲಗಿನ ಗುರುತುಗಳು ಎಷ್ಟಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಅವನನ್ನು ವರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳಂತೆ. ಹಾಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೆಳವರ್ಗದ ಪುರುಷನನ್ನು ಮೆಚ್ಚುವ ಹುಡುಗಿ ಅವನು ಗರಡಿಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಪಳಗಿದ್ದಾನೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೊಂಡಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲೇಬೇಕು. ಹಳೆ ತಲೆಮಾರಿನ ಗರಡಿಮನೆತನಗಳು ತಮ್ಮ ಜೀವನ ದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ರಸ ನಿಮಿಷಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಎಂತೆಂತಹ ಸುಂದರಿಯರು ತಮ್ಮ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದರು ಎಂದು ಮೆಲಕು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ.

ಇಂದಿಗೂ ಇಂತಹ ಸಾಧನೆಗಳು ಕೆಳವರ್ಗದ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮಾಡಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಗರಡಿ ಪಟುಗಳು ಕುಸ್ತಿಯಾಡುವಾಗ ಮಹಿಳೆಯರು ನೋಡಬಾರದು. ಗರಡಿಯಾಳುಗಳು ಬರಿಮೈಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಅಡ್ಡಾಡಬಾರದು. ಲುಂಗಿ ಅಥವಾ ದೋತರವನ್ನು ತೊಡೆ ಕಾಣುವಂತೆ ತೊಡಬಾರದು ಮುಂತಾದ ನಿಷೇಧಗಳು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿವೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಕೆಳವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಗರಡಿಕಲೆಯೆನ್ನುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾದ ಒಂದು ವಿಧಿಯಾಗಿದ್ದಿತು. ಹಾಗೆ ಎರಡನೇಯದಾಗಿ ಗರಡಿಕಲೆ ಎನ್ನುವುದು ಕೆಳವರ್ಗದ ಒಂದು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಾಗಿದ್ದಿತು. ಹಾಗಾಗಿ ಗರಡಿಕಲೆ ಇಂದಿಗೂ ಉಳಿದು ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಗರಡಿಕಲೆಗೂ ಹಾಗೂ ಕೆಳವರ್ಗಕ್ಕೂ ಅವಿನಾ ಭಾವ ಸಂಬಂಧವಿರುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮರೆಯಲಾಗದು.

ಅಧ್ಯಾಯ ೫

ಅಖಾಡ/ಕಣ

೫. ೧. ಅಖಾಡದ ಸ್ವರೂಪ

೫. ೨. ಅಖಾಡದ ಸಂದರ್ಭ

೫. ೩. ಅಖಾಡದ ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣು ಹಾಗೂ ವಿಧಿ-ವಿಧಾನಗಳು

೫. ೪. ಕುಸ್ತಿಯ ಆರಂಭ ಹಾಗೂ ಅಂತ್ಯವಾಗುವ ಕ್ರಮ

೫. ೫. ಜೋಡಿಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಕ್ರಮ

೫. ೬. ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ವರ್ಗ

೫. ೭. ಬಹುಮಾನಗಳು

೫. ೮. ಅಖಾಡದ ರೂವಾರಿಗಳು

ಅಧ್ಯಾಯ ೫

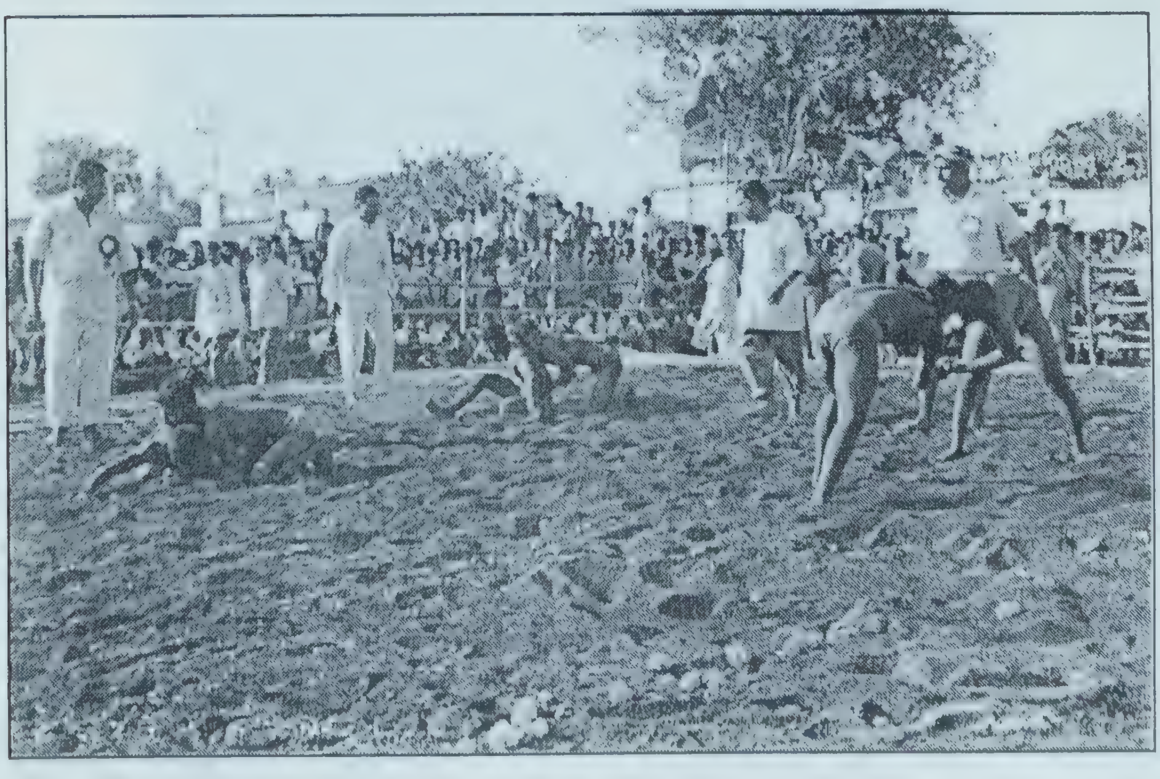
ಅಖಾಡ/ಕಣ

ಅಖಾಡ ಅಥವಾ ಕಣ ಎಂದರೆ ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ Field ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಆಟವಾಗಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ನಿರ್ಧಿಷ್ಟವಾದಂತಹ ಸ್ತಳ ಇರಬೇಕು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕಬ್ಬಡ್ಡಿ, ಕೊಕ್ಕೊ, ಕುಂಟೋಬಿಲ್ಲೆ, ಟೆನಿಕಾಯ್ಟ್, ಹೀಗೆ ಯಾವುದೇ ಆಟವಾಡಲು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪಡಿಸಿದ ಅಂಗಳದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಂತೂ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಆಟಕ್ಕೆ ನಿಗದಿ ಪಡಿಸಿದಂತಹ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಅಖಾಡ ಅಥವಾ ಕಣವೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಆಟಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಗೊಳಿಸಿದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಅಖಾಡ ಎಂದು ಕರೆಯುವುದು ಅಪರೂಪವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಅಖಾಡ ಎನ್ನುವ ಪದ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಕೆಗೊಳ್ಳುವುದು ಗರಡಿಕಲೆಯಾದ ಕುಸ್ತಿ ಆಟದಲ್ಲಿ.

ಅಖಾಡ ಎಂದರೆ ಕುಸ್ತಿಮಾಡುವ ಅಥವ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯಾವಳಿಗಳು ನಡೆಯುವ ಸ್ಥಳವೆಂಬ ಅರ್ಥ ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿದೆ.

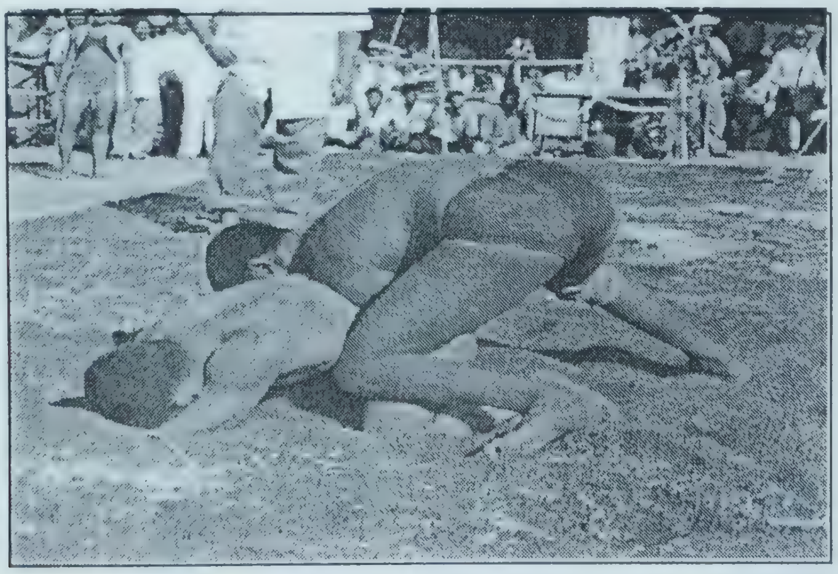
೫. ೧. ಅಖಾಡದ ಸ್ವರೂಪ

ಕುಸ್ತಿಯಾಡಲು ಸಿದ್ದಪಡಿಸುವ ಅಖಾಡವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜನರು ಗುಂಪಾಗಿ ಸೇರಿ ಕುಸ್ತಿ ನೋಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತಹ ಬಯಲು ಜಾಗವನ್ನು ಮೊದಲಿಗೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆಯ್ಕೆಗೊಂಡ

ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣನ್ನೂ ೧೫ x ೧೫ ಅಡಿ ಸುತ್ತಳತೆ ಬರುವಂತೆ ವೃತ್ತಾಕಾರವಾಗಿ ಹರಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ತರುವಾಯ ತಾವು ಆಡಿಸಬೇಕೆಂದಿರುವ ಕುಸ್ತಿಯ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಕಣವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಕಣ ಅಥವ ಅಖಾಡವು ವಿವಿಧ ಸ್ವರೂಪದವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಕುರಿತು ಈ ಕೆಳಗೆ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಅಖಾಡದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎರಡು ಬಗೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಥಿಯೋಟರ್ ಅಖಾಡ ಇನ್ನೊಂದು ಬಯಲು ಅಖಾಡ. ಇಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಥಿಯೋಟರ್ ಅಖಾಡಾಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನಿಸಿ ತರುವಾಯ ಬಯಲು ಅಖಾಡದ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕಾಟಾ ಕುಸ್ತಿ : ಕಾಟಾ ಕುಸ್ತಿ ಎಂದರೆ ಹೆಸರಾಂತ ಪೈಲ್ವಾನರನ್ನು ಕರೆಸಿ ನಡೆಸುವಂತಹ ಕುಸ್ತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಯುವಕರೂ ಈ ಕಾಟಾ ಕುಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸೋತವರಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಸಂಭಾವನೆ, ಗೆದ್ದವರಿಗೆ ಇಂತಿಷ್ಟು ಸಂಭಾವನೆ ಎಂದು ಮೊದಲಿಗೆ ಕಣ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವವರು (ಆರ್ಗನೈಸರ್ಸ್) ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. 'ಕಾಟಾ ಕುಸ್ತಿ'ಯ ಮುಖ್ಯಾಂಶವೆಂದರೆ ಜಿದ್ದು. ತಾನಂದುಕೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಲೇಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಜಿದ್ದಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕುಸ್ತಿ ಇದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇಂತಹ ಕುಸ್ತಿ ಆಟಗಳ ಕುರಿತು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕುತೂಹಲವಿರುತ್ತದೆ. ಕುಸ್ತಿ ನಡೆಸುವವರು ಕಣ ಸಿದ್ಧಗೊಳ್ಳುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಅಬ್ಬರದ ಪ್ರಚಾರ ನಡೆಸಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಾಟಾ ಕುಸ್ತಿಗಳು ಹಣ ಪಡೆದು ನಡೆಸುವ ಅಖಾಡಾ ಕುಸ್ತಿಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮರೆಯಲಾಗದು. ಅಂದರೆ ಹಣ ಕೊಡದ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ನೋಡಬಾರದೆನ್ನುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅಖಾಡದ ಸುತ್ತ ಮರೆ ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ನಿಕಾಲಿ ಕುಸ್ತಿ : ನಿಕಾಲಿ ಎಂದರೆ ಸೋಲು ಎಂದರ್ಥ. ಪಂದ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವೇಳೆ ಇಲ್ಲದೆ, ಎದುರಾಳಿ ಸೋಲುವವರೆಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಎರಡು ಜೋಡಿಗಳ ನಡುವೆ ನಡೆಯುವ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯವನ್ನು ನಿಕಾಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

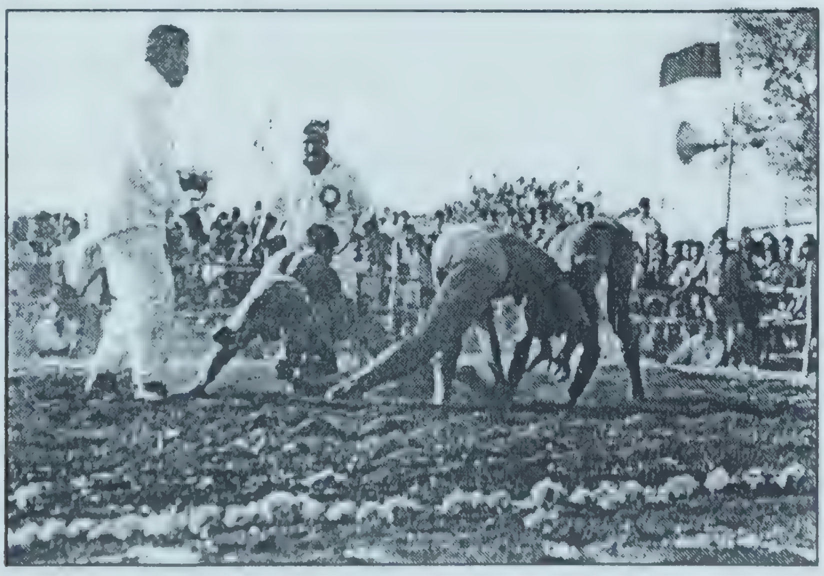
ಈ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕೇವಲ ಐದೇ ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ ಮುಗಿಯಬಹುದು. ಇಲ್ಲದೆ ಇಡೀ ದಿನ ನಡೆಯಬಹುದು. ಜಿದ್ದಿನ ಕುಸ್ತಿ ಅಥವಾ ಕಾಟಾ ಕುಸ್ತಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವೇಳೆಯನ್ನು ನಿಗದಿ ಪಡಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ನಿಗದಿತ ವೇಳೆ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಕುತೂಹಲಕ್ಕೆ ದೂಡುವ ಪಂದ್ಯ ಇದಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಪಂದ್ಯ ಏರ್ಪಡಿಸುವವರು, ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ಟಿಕೇಟ್ ಹಂಚಿ ಹಣ ವಸೂಲಿ ಮಾಡಿ ಥಿಯೇಟರ್ ಒಳಗೇ ಕುಸ್ತಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ರಂಜನೆಗೆ ಈಡುಮಾಡುವಂತಹ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಥೇಟರ್ ಕುಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಕುಸ್ತಿಗಳೆಂದು ಸಹ ಕರೆಯುವ ವಾಡಿಕೆ ಇದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಖಾಡವು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಅಪೇಕ್ಷೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುವಂತೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಬಯಲು ಅಖಾಡ

ಬಯಲು ಅಖಾಡವು ಹೆಚ್ಚು ಜಾಗೆಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವಂತಹ ಅಖಾಡವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಡೆಯುವ ಅಖಾಡವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಮತ್ತು ಈ ಅಖಾಡದ ಕುಸ್ತಿ ನೋಡಲು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಣ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯ ಇರುವುದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಈ ಅಖಾಡ ನೋಡಲು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗದ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಸೇರುವ ಸಂಭವ ಹೆಚ್ಚಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಬಯಲು ಅಖಾಡ ನಡೆಸುವವರು, ಅಖಾಡಾ ನಡೆಯುವ ಊರಿನ ಅತೀ ವಿಶಾಲವಾದ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾನವಾದ

ಜಾಗವನ್ನು ಅಖಾಡಾ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಊರೊಳಗೆ ವಿಶಾಲವಾದ ಸ್ಥಳ ದೊರೆಯದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಊರಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಾದ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಅಖಾಡ ನಿರ್ಮಿಸುವುದೇ ಉಂಟು. ಈ ಅಖಾಡದಲ್ಲಿ ಆಡಲು ಆಸಕ್ತಿ ಇರುವವರು ಯಾರಾದರೂ ಸರಿ, ಅಖಾಡ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಂಯೋಜಕರನ್ನು ಕಂಡು ಹೆಸರು ನೋಂದಾಯಿಸಿ ಅಖಾಡಾದಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಬಹುದು.

ಟೆಂಟ್ ಅಖಾಡಾವಾಗಲಿ ಅಥವ ಬಯಲು ಅಖಾಡಾವಾಗಲಿ ನಡೆಸುವುದಾದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯವಾದ ಮುಂಜಾಗ್ರತೆಗಳನ್ನು ಅಖಾಡಾ ನಿರ್ಮಿಸಿದವರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಅಖಾಡಾವಾದರೂ ಕೊನೆ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸೋತ ಗರಡಿಯಾಳಿನ ಕಡೆಯವರು ಜಗಳ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಾಲೂಕು ದಂಡಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ಮತ್ತು ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಗಳಿಂದ ಪರವಾನಿಗೆ ಪಡೆದು, ಪೋಲೀಸ್ ಬಂದೋಬಸ್ತು ಏರ್ಪಡಿಸಿಯೇ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯಗಳನ್ನು ಅಂದರೆ ಅಖಾಡಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಪರಿಪಾಠ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ನಡೆದು ಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

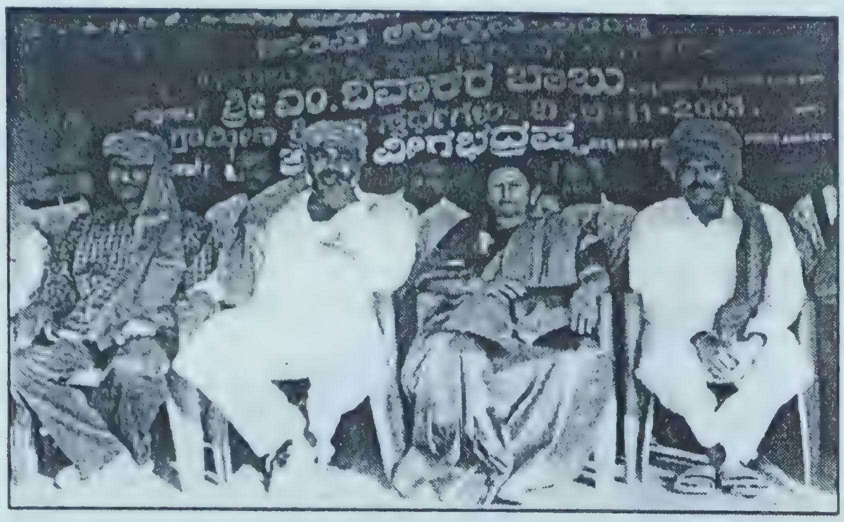

೫. ೨. ಅಖಾಡದ ಸಂದರ್ಭ

ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಪಂದ್ಯ ನಡೆಯಬೇಕೆಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ವರ್ಗ ಇರಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಲ್ಲದ ಪಂದ್ಯ ಪಂದ್ಯವೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಪಂದ್ಯ ಆಡುವವನಿಗೆ ಹುಮ್ಮಸ್ಸು ದೊರೆಯಬೇಕಾದರೆ ಪ್ರೇಕ್ಷಕನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಇರಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅಖಾಡ ನಿರ್ಮಿಸುವವರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜನಗಳು ಸೇರುವ ಜಾಗ ಮತ್ತು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅಖಾಡಾ ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜನಗಳು ಸೇರುವ ಸಂದರ್ಭವೆಂದರೆ ಜಾತ್ರೆಗಳು, ಹಬ್ಬ, ಪರಿಸೆಗಳು, ಉರುಸ್‌ಗಳು, ಸಂತೆ, ಉತ್ಸವ ಮುಂತಾದ ದಿನಗಳು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕೊಟ್ಟೂರಿನ ಕೊಟ್ಟೂರೇಶ್ವರ ಜಾತ್ರೆ, ಕೊಪ್ಪಳದ ಗವಿಸಿದ್ದನ ಜಾತ್ರೆ, ಹಂಪೆ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ಜಾತ್ರೆ, ಬನಶಂಕರಿ ಜಾತ್ರೆ, ಕಂಪ್ಲಿ ಸೋಮೇಶ್ವರ ಜಾತ್ರೆಯಂತಹ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ, ಅಖಾಡಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಯಮನೂರಪ್ಪನ ಉರುಸ್, ಜನಶಂಕರಿ ಜಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಎರಡು ಮೂರು ಕಡೆ ಟೆಂಟ್ ಅಖಾಡವನ್ನು ನಡೆಸಿದ ಉದಾಹರಣೆಗಳೂ ಉಂಟು.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜಾತ್ರೆ ದಿನಗಳಲ್ಲಾದರೆ ತೇರು ಎಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಮಧ್ಯಾನ್ಹವೇ ಅಖಾಡದಲ್ಲಿ ಪಂದ್ಯಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದುಂಟು. ತರುವಾಯ ಈ ಪಂದ್ಯ ತೇರು ಎಳೆಯುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲವೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ತೇರು ಎಳೆದು ಮರಳಿ ಸ್ವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ತೇರು ನಿಂತರೂ ಸಹ ಈ ಅಖಾಡಗಳ ಕುಸ್ತಿಪಂದ್ಯ ಇನ್ನು ಮುಗಿಯದೆ ಇರುವ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಉಂಟು.

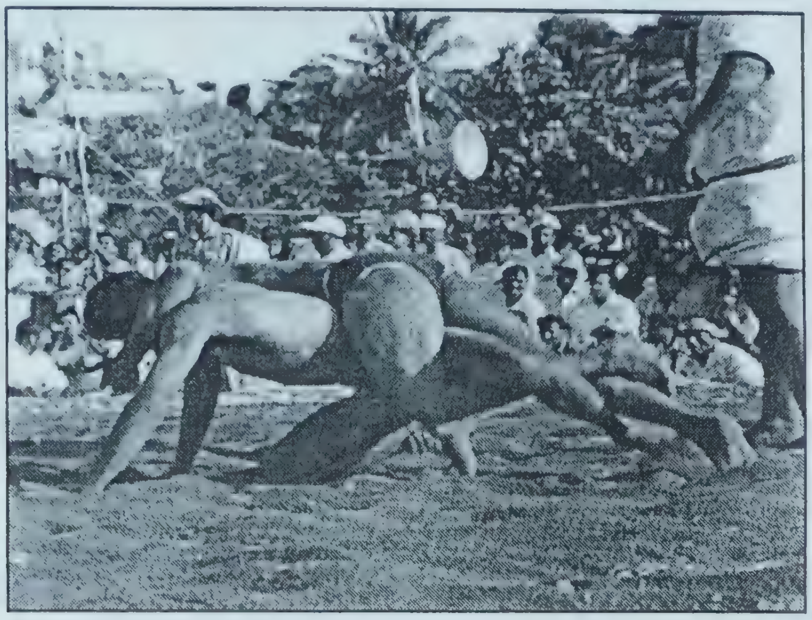

೫. ೩. ಅಖಾಡದ ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣು ಹಾಗೂ ವಿಧಿ-ವಿಧಾನಗಳು

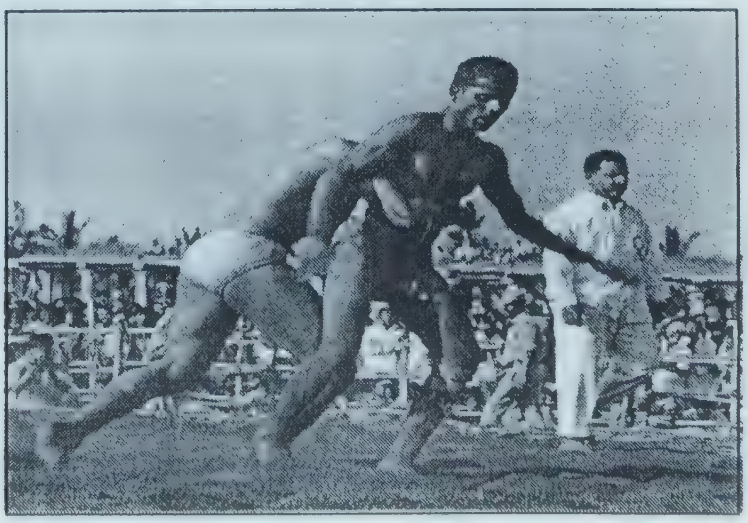
ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಕ್ರಮ ಮತ್ತು ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಗಮನಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಗರಡಿಮನೆಯೊಳಗಿನ ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣಿನಂತೆ ಬಯಲು ಅಖಾಡದ ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣು ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಬಯಲು ಅಖಾಡದ ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣು ಹಾಕುವ ಮೊದಲು, ಬಯಲು ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಅಖಾಡ ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲವಿದೆ ಎಂದು ಗಮನಿಸಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಜಾಗ ನಿರ್ಣಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ತರುವಾಯ ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತು ಅಡಿ ಸುತ್ತಳತೆಯ ವೃತ್ತಾಕಾರದಲ್ಲಿ ನೆಲವನ್ನು ಕಡಿದು ಮೆತ್ತಗೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ನೆಲದ ಈ ಮಣ್ಣನ್ನು ತರುವಾಯ ಜರಡಿ ಹಿಡಿದು ಕಲ್ಲು-ಹರಳು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆಸೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ತರುವಾಯ ಆ ಮಣ್ಣಿನೊಂದಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗ ಹುತ್ತಿನ ಮಣ್ಣು ಹಾಗೂ ಕೆಮ್ಮಣ್ಣನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಸುಗಂಧಿ ಬೇರಿನ ಪುಡಿ, ಹರಳೆಣ್ಣೆ, ಎಳ್ಳೆಣ್ಣೆ, ಬೇವಿನ ಎಣ್ಣೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಆ ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಖಾಡ ಜರುಗಲು ಇನ್ನು ಒಂದು ವಾರ ಇದೆ ಎನ್ನುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣಿನ ತಯಾರಿ ಕೆಲಸ ಸಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ತರುವಾಯ ದಿನಾಲು ನೀರನ್ನು ಈ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಚಿಮುಕಿಸಿ ಚಲಕೆಯಿಂದ ಕಡಿದು ಹದ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಖಾಡದೊಳಗೆ ನಾಳೆ ಪಂದ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಥಿಯೇಟರ್ ಅಖಾಡವಾದರೆ ಇಂದೇ ಸುತ್ತಲೂ ಬಿದಿರು ತಟ್ಟಿಯಿಂದ ಅಖಾಡಕ್ಕೆ ಟೆಂಟ್ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಹೊರಗಿನವರಿಗೆ ಒಳಗಿನ ಯಾವ ದೃಶ್ಯವೂ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಟೆಂಟನ್ನು ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಸುಮಾರು ೩೦ ಅಡಿಯಿಂದ ೫೦ ಅಡಿ ಸುತ್ತಳತೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣಿನ ಸುತ್ತ ನಾಲ್ಕು ಬಿದಿರಿನ ಕಂಭಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟು, ಅದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಬಿದಿರುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅಡ್ಡಣಿಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣಿನ ಸುತ್ತ

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಖಾಡದಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಯಾಡುವ ಪೈಲ್ವಾನರು, ಹಾಗೂ ಉಸ್ತಾದ್‌ಗಳು ಕೂಡುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟಣಿಗೆಯ ಪಕ್ಕ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅತೀ ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳು ಕೂಡುತ್ತಾರೆ. ತರುವಾಯ ತಾವು ಕೊಟ್ಟ ಬೆಲೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ವರ್ಗ ಕೂಡುತ್ತದೆ. ಅತೀ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯದ ಟಿಕೇಟನ್ನು ಕೊಂಡವನು ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಮಧ್ಯಮ ಟಿಕೇಟನ್ನು ಪಡೆದವನು ಮಧ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಗ್ಯಾಲರಿ ಟಿಕೇಟನ್ನು ಪಡೆದವನು ಗ್ಯಾಲರಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೂಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅಖಾಡವು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಸರ್ಕಸ್ಸಿನ ಥಿಯೇಟರನ್ನೇ ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಸ್ಸಿನ ಥಿಯೇಟರ್ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಈ ಥಿಯೇಟರ್ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ ಅಷ್ಟೆ.

ಈ ಥಿಯೇಟರಿನ ಬಾಗಿಲು ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿಗೆ ಇಲ್ಲವೆ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಇರುವಂತೆ ತೆರೆದಿರಲಾಗುತ್ತದೆ. ಗತ ಬಿದ್ದಾಗ ಕೆಟ್ಟ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅಖಾಡವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಪಂದ್ಯ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ

ಯಾವುದೇ ಹಬ್ಬಗಳು ಒಳ್ಳೆಯ ನಕ್ಷತ್ರ ತಿಥಿಗಳಂದೇ ನಡೆಯುವುದರಿಂದ ಅಂತಹ ದಿನವೆ ಅಖಾಡವಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅಖಾಡ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವವರು ತಮಗಾವುದೇ ಸಮಸ್ಯೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ದಿನಗಳು ಸಾಡೇ ತೀನ್ ಮುಹೂರ್ತವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಅಂದು ಯಾವುದೇ ವೇಳೆ ನೋಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಅಖಾಡಾ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲು ಕರಿ ಕುಂಬಳಕಾಯಿ ಒಡೆದು ಅಖಾಡಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅರಿಸಿಣ-ಕುಂಕುಮಗಳಿಂದ ಅಖಾಡವನ್ನು ಪೂಜಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ತರುವಾಯ ಪಂದ್ಯ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಬಯಲು ಅಖಾಡದಲ್ಲಾದರೆ ಥಿಯೇಟರ್ ನಿರ್ಮಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಕುರ್ಚಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಇಲ್ಲವೆ ನಿಂತು ಪಂದ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ಇನ್ನುಳಿದಂತೆ ಬಯಲು ಅಖಾಡವು ಥಿಯೇಟರ್ ಅಖಾಡಾವನ್ನೇ ಹೋಲುತ್ತದೆ.

೫. ೪. ಕುಸ್ತಿಯ ಆರಂಭ ಹಾಗೂ ಅಂತ್ಯವಾಗುವ ಕ್ರಮ

ಅಖಾಡದ ಕುಸ್ತಿಗಳಿಗೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಶಿಸ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ತೂಕ ಅಳತೆ ಮಾಪಕಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕುಸ್ತಿಯಾಡಿಸುವ ಹಿರಿಯ ಉಸ್ತಾದ್‌ಗಳು ತಮ್ಮ ಅನುಭವವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಸ್ತಿಯಾಡುವ ಜೋಡಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಇಂಥದೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದು ನಿರ್ಣಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಆಯಾ ಜೋಡಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಕುಸ್ತಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಖಾಡಾ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದೇ ಬಾಲಕ ಜೋಡಿಗಳಿಂದ. ಹೊಸದಾಗಿ ಅಖಾಡಾ ಪ್ರವೇಶಿಸುವಂತಹ ಬಾಲಕ ಜೋಡಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಬಿಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ತರುವಾಯ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾದ ಜೋಡಿಗಳು. ಆ ತರುವಾಯ ದೊಡ್ಡ ಜೋಡಿಗಳನ್ನು ಕುಸ್ತಿಮಾಡಲು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಕೊನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಅತೀ ಮುಖ್ಯವಾದ ಜೋಡಿಗಳ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಇಡೀ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ವರ್ಗ ಆ ಮುಖ್ಯ ಜೋಡಿಗಳ ಕುಸ್ತಿ ನೋಡಲೆಂದೇ ಕಾದಿರುತ್ತದೆ. ಬಹುಶಃ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ಪಂದ್ಯದ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಥಿಯೇಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವಂತೆ ಮಾಡುವ ತಂತ್ರವಾಗಿ ಮುಖ್ಯ ಜೋಡಿಗಳ ಕುಸ್ತಿಯನ್ನು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿರಬಹುದು.

ಬಯಲು ಅಖಾಡದಲ್ಲೂ ಇದೆ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕಾಯ್ದು ಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಜಿದ್ದಿನ ಅಖಾಡದಲ್ಲಿ ತಾನು ಬಲಶಾಲಿ ಪೈಲ್ವಾನ ಎಂದುಕೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿ ನೆರೆದ ಜನರಿಗೆ, (ಪೈಲ್ವಾನರಿಗೆ) ಸವಾಲನ್ನು ಹಾಕಿ ತನ್ನನ್ನು ಸೋಲಿಸುವಂತಹ ಗಂಡಿದ್ದರೆ ಬಂದು ತನ್ನೊಂದಿಗೆ ಕುಸ್ತಿಮಾಡಿ ಎಂದು ಸವಾಲು ಹಾಕುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳಿರುತ್ತವೆ.

ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೊಬ್ಬ ಪೈಲ್ವಾನನು ಅಖಾಡಾದೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನೊಂದಿಗೆ ಕುಸ್ತಿ ಮಾಡಬಹುದು, ಇಂತಹ ಜೋಡಿಗಳು ಪೂರ್ವನಿರ್ಣಯದ ಜೋಡಿಗಳಾಗಿರದೆ, ಅಖಾಡಾದಲ್ಲಿಯೇ ನಿರ್ಣಯಗೊಂಡ ಜೋಡಿಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬಾಲಕರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಅಖಾಡವು ಅತೀ ಮುಖ್ಯ ಕುಸ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಅಂತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅತೀ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕುಸ್ತಿಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಯಾಡುವ ಪೈಲ್ವಾನರ ಹಿಂಬಾಲಕರಲ್ಲಿ ಗೆಲುವಿನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಜಗಳ ದೊಂಬಿಗಳಾಗುವ ಸಂದರ್ಭಗಳೂ ಉಂಟು. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸರು ಮಧ್ಯ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಶಿಸ್ತನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

೫. ೫. ಜೋಡಿಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಕ್ರಮ

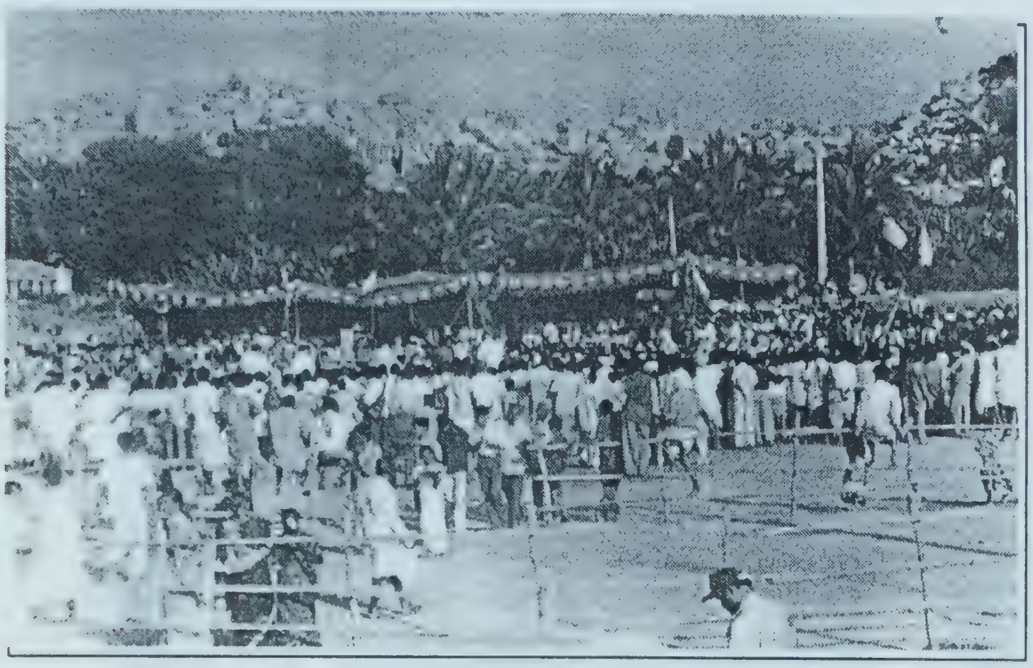
ಅಖಾಡಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರು ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳ ಮೊದಲೇ ತಾವು ಎಲ್ಲಿ ಅಖಾಡ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳಿದ್ದಾರೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಮೊದಲೆ ಗೊತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅಂತಹ ಗರಡಿಮನೆಗಳಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದು ತಾವು ಇಂತಹ ಕಡೆ ಅಖಾಡ ನಡೆಸುತ್ತೇವೆ. ಆ ಅಖಾಡದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇರುವ ಪೈಲ್ವಾನರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಕುಸ್ತಿಯಾಡುವ ಪೈಲ್ವಾನನ ಹೆಸರು, ಇತ್ಯಾದಿ ವಿವರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, ಹೆಸರನ್ನು ನೋಂದಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂದು ಪತ್ರ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲವೆ ಮಾಹಿತಿ ತಲುಪಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದರಂತೆ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇರುವ ಬಹುತೇಕ ಪೈಲ್ವಾನರು ತಮ್ಮ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು (ಅಖಾಡವನ್ನು ಯೋಜಿಸಿದವನಲ್ಲಿ) ನೋಂದಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಎಲ್ಲಾ ಗರಡಿಮನೆಗಳಿಂದ ಮಾಹಿತಿ ದೊರೆತ ತರುವಾಯ ಅಖಾಡವನ್ನು ಯೋಜಿಸಿದವರೆ, ಹಿರಿಯ ಉಸ್ತಾದರೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ಯಾರಿಗೆ ಯಾರು ಜೋಡಿಯಾಗಬಲ್ಲರು ಎಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ನಿರ್ಣಯಗೊಂಡ ತರುವಾಯ ಇಂಥವರೊಂದಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಜೋಡಿಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ನಿಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯೇ ಎಂದು ಆಯಾ ಪೈಲ್ವಾನರನ್ನು ಕೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪೈಲ್ವಾನರು ಒಪ್ಪಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿದ ತರುವಾಯ ಇಂತವರಿಗೆ ಇಂಥವರು ಜೋಡಿ ಎಂದು ನಿರ್ಣಯ ಅಂತಿಮಗೊಳಿಸಿ ತರುವಾಯ ಕರಪತ್ರಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಸಿ ಪ್ರಚಾರ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಮುಂಜಾಗ್ರತೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕೊನೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪೈಲ್ವಾನರು ಬಾರದೆ ಅವಘಡಗಳು ನಡೆಯುವ ಸಂದರ್ಭಗಳೂ ಉಂಟು. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಬಂದಾಗ

ಅಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ವರ್ಗದ ಪೈಲ್ವಾನರೇ ಸಹಕರಿಸಿ ಪಂದ್ಯಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪಂದ್ಯಗಳು ಯಾವುದೇ ಅಹಿತಕರ ಘಟನೆ ಜರುಗದಂತೆ ಯಶಸ್ವಿಗೊಳಿಸಲು ಶತ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

೫. ೬. ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ವರ್ಗ

ಅಖಾಡಗಳನ್ನು ನೋಡುವ ಪ್ರೇಕ್ಷಕವರ್ಗವೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಎನ್ನಬಹುದು. ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲಿಗೆ ಗಮನಿಸಲೇಬೇಕಾದ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಪ್ರೇಕ್ಷಕವರ್ಗ ಕೇವಲ ಪುರುಷರು ಮಾತ್ರವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಾಗಿಯಾಗಲೀ ಇನ್ನಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಾಗಲೀ ಅಖಾಡವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಮಹಿಳೆಯರು ಅಖಾಡಾ ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದು ಅಪಶಕುನವೆಂದೇ ಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಅಖಾಡವು ನಿಷೇಧಿತ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

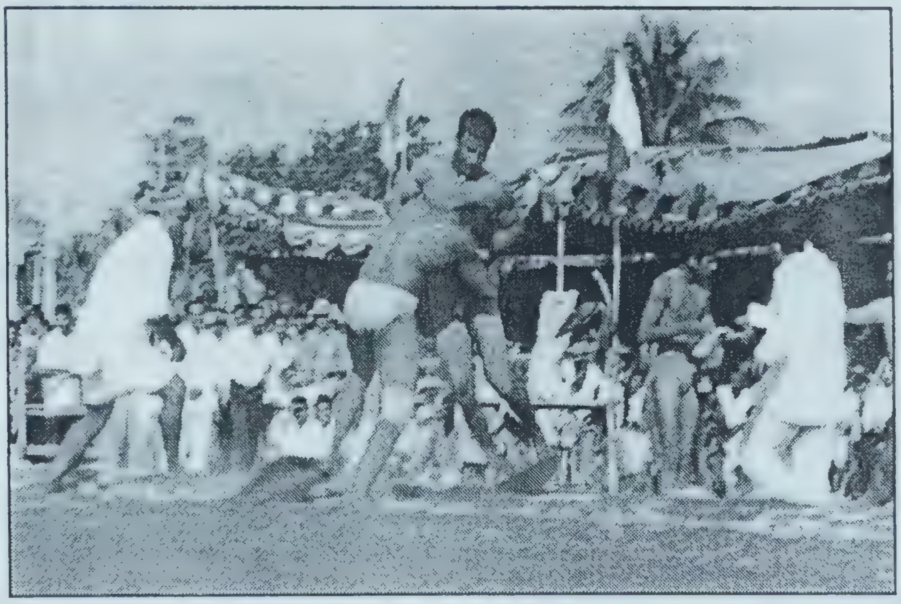
ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅಖಾಡದಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸದ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳು, ನಿವೃತ್ತ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳು, ಉಸ್ತಾದರುಗಳು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಕುಸ್ತಿಯಾಡುವವರು ಮಾತ್ರ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಯೂ ಕುಸ್ತಿಯಾಡದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಅಖಾಡದ ಆಟವನ್ನು ನೋಡಲು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಯ ಕುರಿತು ಆಸಕ್ತಿ ಇರುವ ಎಲ್ಲರೂ ಅಖಾಡದ ಪಂದ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಬರುವವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೋಡಿಯೊಂದಿಗೆ ಎಂಟು - ಹತ್ತು ಜನ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಬಂದೇ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಇವರೊಂದಿಗೆ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಇರುವ, ಜಾತ್ರೆ, ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳಿಗೆ ಬಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅಖಾಡದ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯವನ್ನು ನೋಡಲು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಇಂದು ಅಖಾಡಗಳು ಏರ್ಪಡುವುದೇ ಅಪರೂಪವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಂತಹ ಅಪರೂಪದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಖಾಡಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದರೆ ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಪಂದ್ಯ ನೋಡಲು ಸೇರುವುದರಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲ. ಗರಡಿಕಲೆ ಬಗ್ಗೆ ಇಂದಿಗೂ ಜನರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಇದೆ. ಈ ಪಂದ್ಯವನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಬದುಕಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುವಂತೆ ಬದಲಿಸಿ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯ ಇಂದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

೫. ೭.. ಬಹುಮಾನಗಳು

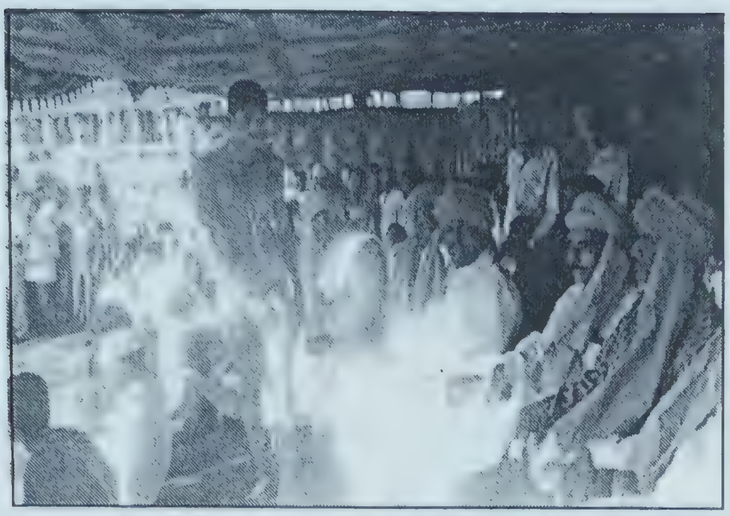
ಬಹುಮಾನಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಪಂದ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬಹುಮಾನಗಳು ಇರುವುದರಿಂದ ಪಂದ್ಯಾಟಗಾರರಿಗೆ ಹೊಸ ಹುಮ್ಮಸ್ಸು ಮೂಡಲು ಪ್ರೇರಣೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಪಂದ್ಯಾಟಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಹುಮಾನ/ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಇವೆ. ಆದರೆ ಇವು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮರೆಯಲಾಗದು.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯದ ಅಖಾಡಗಳು ನಡೆಯುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಸೋತವನಿಗೆ ಇಂತಿಷ್ಟು ಹಣದ ಮೊತ್ತ ಹಾಗೂ ಗೆದ್ದ ಪೈಲ್ವಾನನಿಗೆ ಇಂತಿಷ್ಟು ಮೊತ್ತ ಎಂದು ನಿಗದಿ ಪಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮೊತ್ತ ಮಾತ್ರ ಮೂರು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಮೊದಲನೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸಬ್ ಜ್ಯೂನಿಯರ್ಸ್‌ಗಳು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಬ್ ಜ್ಯೂನಿಯರ್ಸ್(ಕಿರಿಯ ಪಂದ್ಯಾಳುಗಳು)ಗಳಿಗೆ ಸುಮಾರು ಸೋತವನಿಗೆ ಒಂದು ನೂರು ರೂಪಾಯಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಎರಡು ನೂರ ಐವತ್ತರವರೆಗೆ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಗೆದ್ದ ಪೈಲ್ವಾನನಿಗೆ ಎರಡು ನೂರ ಐವತ್ತರಿಂದ ಐದು ನೂರರವರೆಗೆ ಬಹುಮಾನವಾಗಿ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮೊತ್ತ ಇನ್ನು ಕಡಿಮೆಯಾಗಬಹುದು ಇಲ್ಲವೆ ಹೆಚ್ಚೂ ಆಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿರುತ್ತವೆ.

ಹಾಗೆ ಮಧ್ಯಮ ಆಟಗಾರನಿಗೆ (Juniors) ಕಿರಿಯ ಆಟಗಾರರಿಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಕೊಡುವ ವಾಡಿಕೆ ಇದೆ. ಹಾಗೆ ಹಿರಿಯ (Seniors) ಆಟಗಾರರಿಗೆ ಸೋತವನಿಗೆ ೫೦೦ ರೂ.ದಿಂದ ಒಂದು ಸಾವಿರದವರೆಗೆ ಹಾಗೆ ಗೆದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಒಂದು ಸಾವಿರದಿಂದ ಐದು ಹತ್ತು ಸಾವಿರದವರೆಗೂ ಕೊಡುವುದುಂಟು. ಈ ಸಂಭಾವನೆ ಬಹುಮಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದುಂಟು. ಬಹುಶಃ ಆಟವನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಈ ಸಂಭಾವನಾ ಬಹುಮಾನದ ಮೊತ್ತ ನಿಗದಿಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಹಿಂದೆ ಗಾಮನಂತಹ ಪೈಲ್ವಾನನ ಮೇಲೆ ವಿದೇಶಿ ಪೈಲ್ವಾನನು ಕುಸ್ತಿಯಾಡಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಸಂಭಾವನೆಯು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಸಾವಿರವಂತೆ. ಅವನು ತಾನು ಸೋತರೂ, ಗೆದ್ದರೂ ಅಷ್ಟೇ ಮೊತ್ತವನ್ನು ತನಗೆ ಪಾವತಿಸಬೇಕೆಂದು ಬರೋಡಾ ಮಹಾರಾಜರಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡನಂತೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಗಾಮನ ವಿರುದ್ಧ ಕುಸ್ತಿಯಾಡಿ ಸೋತ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಸಾವಿರ ಸಂಭಾವನೆಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಲಾಯಿತಂತೆ.

ಹೀಗೆ ಪೈಲ್ವಾನರು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ತಮಗೆ ಇಂತಿಷ್ಟೇ ಬಹುಮಾನ-ಸಂಭಾವನೆ ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುವ ವಾಡಿಕೆಯೂ ಇದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದುದೆಂದರೆ ಆಟಗಾರ ಮತ್ತು ಆಟವಾಡಿಸುವವನ ಮಧ್ಯದ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯಂತೆ ಈ ಸಂಭಾವನೆ/ಬಹುಮಾನಗಳು ನಿಗದಿಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಗೆದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಸಂಭಾವನೆ/ಬಹುಮಾನಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದೂ ಉಂಟು. ಹಿಂದೆ ರಾಜ-ಮಹಾರಾಜರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜರಿಂದಲೇ ಪೈಲ್ವಾನರಿಗೆ ಸಂಭಾವನೆ/ಬಹುಮಾನ-ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಕೊಡಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಯಾಕೆಂದರೆ ರಾಜರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು.

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬಹುಮಾನ/ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು

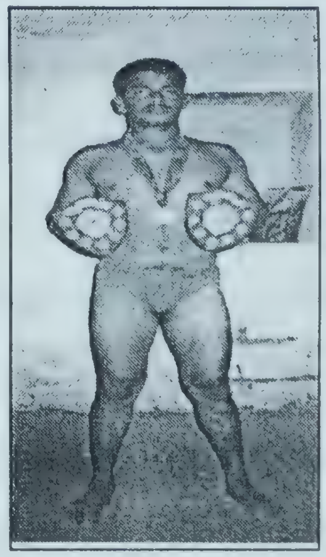
ಹಿಂದೆ ಕುಸ್ತಿಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪೈಲ್ವಾನರೇ ತರುವಾಯ ಉಸ್ತಾದರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ತಾನು ಹಿಂದೆ ಕುಸ್ತಿಪಂದ್ಯಗಳನ್ನಾಡುವಾಗ ಎಷ್ಟೋ ಬೆಳ್ಳಿ ತೋಡಿ, ಗದೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಶಸ್ತಿಯಾಗಿ ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಉಸ್ತಾದರು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯಂದಿರು ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯಗಳನ್ನಾಡಿ ಗೆದ್ದಾಗ, ಉಮೇದು ಗೊಂಡ ಉಸ್ತಾದರು ತಮ್ಮ ಕೈಯೊಳಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಬೆಳ್ಳಿ-ಬಂಗಾರದ ತೋಡಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು, ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ತೊಡಿಸುವುದುಂಟು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಶಿಷ್ಯನಾದವನಿಗೆ ತುಂಬಾ ಖುಷಿ ಯಾಗುತ್ತದೆ. ತಾನು ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮರ್ಯಾದೆ ತರಬೇಕು ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸುವಂತೆ ಈ ರೀತಿಯ ಬಹುಮಾನಗಳು ಕಾರ್ಯವೆಸಗುತ್ತವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇಂತಹ ಮರ್ಯಾದೆಗಳು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಅತೀ ಆಪ್ತನಾದ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ, ತನ್ನ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಈ ಶಿಷ್ಯನಾದವನು ಮುಂದುವರೆಸಬಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆ ಇದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಗುರುವಾದ ಉಸ್ತಾದನು ಈ ರೀತಿ ಬಹುಮಾನಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ಮುಂದಾಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಬೆಳ್ಳಿ ತೋಡಿಯನ್ನು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯಗಳನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಿದವರೂ ಕೊಡುವುದುಂಟು.

ಗಗ್ಗರಿ : ಅತೀ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಪೈಲ್ವಾನನಿಗೆ ಹಿಂದೆ ರಾಜ- ಮಹಾರಾಜರು ಕಾಲಿಗೆ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಗಗ್ಗರಿಗಳನ್ನು ಬಹುಮಾನವಾಗಿ ತೊಡಿಸುವ ವಾಡಿಕೆ ಇದ್ದಿತಂತೆ. ಈ ಗಗ್ಗರಿಗಳನ್ನು ಕಾಲಿಗೆ ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಡೆಯುವಾಗ ಗಲ್ - ಗಲ್ ಎಂದು ಶಬ್ದವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ತಮಗೆ ಬಹುಮಾನವಾಗಿ ದೊರೆತ ಇಂತಹ ಗಗ್ಗರಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯಂದಿರಿಗೆ ಬಹುಮಾನವಾಗಿ ಉಸ್ತಾದರು ತೊಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವಾಡಿಕೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ರಾಮಸಾಗರದ

ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಉಸ್ತಾದ್ ರಸೂಲ್ ಸಾಬರ ಹತ್ತಿರ ಇಂತಹ ಗಗ್ಗರಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಅವರ ಗುರುಗಳಾದ ಗದಗಿನ ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಸಾಬ್ ಉಸ್ತಾದನು ತಮಗೆ ಬಹುಮಾನವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು ಎಂದು ರಸೂಲ್ ಸಾಬರು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಅವರ ಶಿಷ್ಯಂದಿರು ಇಂದಿಗೂ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ರಸೂಲ್ ಸಾಬರ ಬಳಿ ಇದ್ದ ಈ ಗಗ್ಗರಿಯು ಪೇಶ್ವೆ ಮಹಾರಾಜರಿಂದ ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಸಾಬರ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಬಹುಮಾನವಾಗಿ ದೊರೆತಿದ್ದಿತಂತೆ. ಈ ಗಗ್ಗರಿಯು ರಸೂಲ್ ಸಾಬರ ತರುವಾಯ ಏನಾಯಿತೆಂಬುದು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಯದಾಗಿದೆ.

ಬೆಳ್ಳಿಗದೆ : ತೋಡಿ, ಗಗ್ಗರಿಗಳಂತೆ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಗದೆಯನ್ನು ಬಹುಮಾನವಾಗಿ ಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯಾಳುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಗದೆಯನ್ನು ಸಹ ಉಸ್ತಾದ್ ರಸೂಲ ಸಾಬರಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಗದಗಿನ ಅಖಾಡಾವೊಂದರಲ್ಲಿ ಈ ಗದೆಯನ್ನು ಬಹುಮಾನವಾಗಿ ಪಡೆದಿದ್ದರಂತೆ. ಈ ಗದೆ ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ಕೆ.ಜಿ.ಗಳಷ್ಟು ತೂಕವಿತ್ತಂತೆ.

ಇಂತಹ ಗದೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಇರುವಂಥವರು ಅಥವಾ ರಾಜ-ಮಹಾರಾಜರಿಂದ ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ಬಂದಂಥವುಗಳೂ ಆಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅಖಾಡಗಳು ನಡೆಯುವುದೇ ಅಪರೂಪ ವಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಇಂತಹ ಬಹುಮಾನಗಳ ಕೊಡುಗೆಯೂ ಅಪರೂಪ ವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ವಿಷಾದನೀಯ ವಿಷಯ.

ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯಾವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಗೆಲ್ಲುವ ಪೈಲ್ವಾನರುಗಳಿಗೆ ಹಲವಾರು ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ, ಅವರಿಗೆ ಹೊಸಪೇಟೆ ಹುಲಿ, ಮೈಸೂರು ಹುಲಿ, ಗಂಡರ ಗಂಡ, ಆಧುನಿಕ ಗಾಮಾ ಮುಂತಾದ ಬಿರುದು ಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಉಂಟು.

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಹಾಗೂ ಅಂತರರಾಜ್ಯ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯಾವಳಿಗಳು ನಡೆಯುವುದೂ ಉಂಟು. ಈ ಕುಸ್ತಿಗಳೆಲ್ಲಾ, ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಮಣ್ಣು ಕುಸ್ತಿಯಂತಿರದೆ, ಮ್ಯಾಟ್ (Mat) ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ಕುಸ್ತಿಗಳಾಗಿ ರುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಇವುಗಳ ಸೋಲು - ಗೆಲುವುಗಳನ್ನು ಪಾಯಿಂಟು ಲೆಖ್ಖದಲ್ಲಿ ಅಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥಹ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದ ಪಟುಗಳಿಗೆ ಶೀಲ್ಡ್, ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಬ್ಲೂ, ರಣಕೇಸರಿ ಮುಂತಾದ ಬಿರುದುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಉಂಟು.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಈ ಗರಡಿಕಲೆ ಉಳಿಯಲು ಇಂತಹ ಸಂಭಾವನೆ, ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಬಹುಮಾನ, ಬಿರುದುಗಳು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

೫. ೮. ಅಖಾಡದ ರೂವಾರಿಗಳು

ಯಾವುದೇ ಪಂದ್ಯಾವಳಿಗಳಿರಲಿ, ಅವುಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಸಮರ್ಪಕ ಸಂಘಟಕನ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಸಂಘಟಕ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪಂದ್ಯಗಳೂ ನಡೆಯಲಾರವು.

ಸಂಘಟನೆಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಾದರೂ ಹಣ ತೊಡಗಿಸಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಣ ತೊಡಗಿಸದೆ, ಆಟಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವೇದಿಕೆ ಸಿದ್ದವಾಗಲಾರದು. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಪಂದ್ಯಾವಳಿಗಳು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳು ವವರೆಗೂ ಸಂಘಟಕನ ಕೆಲಸ ನಿರಂತರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವೇದಿಕೆಯೊಳಗಿನ ಪಾತ್ರಗಳು ಪಂದ್ಯಾಟಗಾರರ ದಾಗಿರುವಂತೆ, ವೇದಿಕೆಯ ಹಿಂದಿನ ಆಟಗಾರನಾಗಿ ಸಂಘಟಕನಿರುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಣ್ಣ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ಈತ ಕಾಳಜಿವಹಿಸಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಸಂಘಟಕ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ತೋರಿದರೆ ಇಡೀ ಪಂದ್ಯವೇ ಮುಗುಚಿ ಬೀಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಮಾತು ಗರಡಿಯ ಅಖಾಡಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿ ಸುತ್ತದೆ. ಅಖಾಡಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸುವ ಸಂಘಟಕರು ನಾಟಕವೊಂದರ ನಿರ್ದೇಶಕ ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಾಪಕನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಒಟ್ಟಾಗಿಯೇ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ಈ ರೀತಿಯ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ರಾಜ ಮತ್ತು ಆತನ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ನೇರ ನಿರ್ವಹಣೆಯಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಆದರೆ ಇಂದು ಕುಸ್ತಿಯಾಡಿ ನಿವೃತ್ತಿಗೊಂಡ ಮಾಜಿ ಪೈಲ್ವಾನರು ಇಲ್ಲವೆ ಕುಸ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಇರುವಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅಖಾಡಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸಿ ನಡೆಸುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲೂಕು ಒಂದನ್ನೇ ಗಮನಿಸುವುದಾದರೆ ಹೊಸಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಅಖಾಡವನ್ನು ನಡೆಸುವವರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಂಚಗಾರ ಕೊಮರಪ್ಪನವರು ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಇಂದು ಇಲ್ಲವಾಗಿರುವು ದರಿಂದ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅವರ ಮಗ ಕಂಚಗಾರ ಮಲ್ಲಪ್ಪನವರು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಮ್ಯಾಸಗೇರಿಯ ಗುದ್ದಲಿ ಪರಶುರಾಮಪ್ಪ, ಉಕ್ಕಡಗೇರಿಯ ಬಾವಿಕಟ್ಟಿ ಸಣ್ಣ ಹುಲುಗಪ್ಪನಂಥವರು ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯಗಳ ಅಖಾಡಾಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಕಂಪ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ರಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ, ಕುನ್ನಿ ಮೌಲಪ್ಪ, ತಳವಾರ ನಾಗಪ್ಪನಂಥವರು ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಹಾಗೆ ರಾಮಸಾಗರದ ತಳವಾರ ಸೋಮಪ್ಪನವರು ಹಲವಾರು ಅಖಾಡಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಹಿಂದೆ ಇವರ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ತಳವಾರ ಶಂಕ್ರಪ್ಪನವರು ಕೆಲವು ಅಖಾಡಾಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದರಂತೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಮಾಗಿ ಮಾವಿನ ಹಳ್ಳಿಯ ಶಂಕ್ರಪ್ಪ, ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿಯ ಪೀರ್ ಸಾಬ್, ಡಣಾಪುರದ ಬಾಜಪ್ಪನಂಥವರು ಅಖಾಡಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಂದು ಅಖಾಡಗಳು ನಡೆಯುವುದೇ ಅಪರೂಪವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಬಹುಶಃ ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ಅಭಿರುಚಿಯು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು.

ಅಧ್ಯಾಯ ೬

ಕುಸ್ತಿಪಟ್ಟುಗಳು ಹಾಗೂ ತೋಡುಗಳು

ಅಧ್ಯಾಯ ೬

ಕುಸ್ತಿಪಟ್ಟುಗಳು ಹಾಗೂ ತೋಡುಗಳು

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜನದಪ ಕ್ರೀಡೆಗೂ ಅದರದೇ ಆದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು, ನಿಯಮಗಳು ಇರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಅತೀ ಪ್ರಾಚೀನವೆಂದು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಡುವ ಕುಸ್ತಿಕಲೆಗೂ ಸಹ ಅದರದೇ ಆದ ನೀತಿ-ನಿಯಮಗಳು ಇರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕೇವಲ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಕೈಮಿಲಾಯಿಸಿ ಗುದ್ದಾಡುವುದು ಕುಸ್ತಿಯಾಗಲಾರದು. ಕುಸ್ತಿ ಕ್ರೀಡೆಯ ಜೀವಾಳವೇ ಪಟ್ಟುಗಳು. ಗರಡಿಯ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟುಗಳನ್ನು 'ವರಸೆ'ಗಳು, 'ಧಾವು'ಗಳೂ ಎಂದು ಸಹ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಪಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಗುರುವರ್ಗವೇ ಗರಡಿಮನೆಗಳಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಗುರುವರ್ಗದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ 'ಉಸ್ತಾದ್'ರ ಕುರಿತು ಈ ಹಿಂದಿನ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಪಟ್ಟುಗಳ ಕುರಿತು ಮಾತ್ರ ಗಮನ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಗರಡಿಕಲೆ ಅಥವ ಕುಸ್ತಿಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹಾಕುವ ಪೈಲ್ವಾನನಿಗೆ ಎದುರಾಳಿ ಪೈಲ್ವಾನನು ಪ್ರತಿ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೂಡಿ ಆ ಪಟ್ಟುಗಳಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ತೋಡಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪಟ್ಟುಗಳೊಂದಿಗೆ ಇಂತಹ ತೋಡಿಗಳನ್ನು ಕಲಿತವನು ಮಾತ್ರ ಸಮರ್ಥ ಪೈಲ್ವಾನನಾಗಿ ಮೆರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ. ಇಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ ಅವನು ಅಸಮರ್ಥ ಪೈಲ್ವಾನನಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಉಳಿದು ಬಿಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಪಟ್ಟುಗಳು ಎಷ್ಟು?

ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದು ಬಂದಿರುವ ಪಟ್ಟುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಇಂದು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಒಬ್ಬೇ ಪೈಲ್ವಾನನಲ್ಲಿ ಸಿಗಲಾರದು. ಆದರೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿಯೋ ನೇರವಾಗಿಯೋ ಹಲವಾರು ಪಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

"೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಲುಕ್ಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಸೋಮೇಶ್ವರ II ರಚಿಸಿದ 'ಮಾನಸೋಲ್ಲಾಸ'ವು ಪ್ರಾಚೀನ ವಿಶ್ವಕೋಶ. ಸುಮಾರು ನೂರು ಅಧ್ಯಾಯಗಳು ಹಾಗೂ ೮೦೦೦ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಈ ಕೃತಿಯು ರಾಜನೀತಿ, ವೈದ್ಯ, ಜೋತಿಷ್ಯ, ವಾಸ್ತುಶಾಸ್ತ್ರ, ಯುದ್ಧ ಕಲೆ ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಮಹಾ ಕೋಶವಾಗಿದೆ. ಈ ಮಹಾಕೋಶದಲ್ಲಿ "ಮಲ್ಲ ವಿನೋದ ಎನ್ನುವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲರು, (ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳು) ಎಷ್ಟು ರೀತಿಯವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಪಟ್ಟುಗಳು ಎಷ್ಟಿವೆ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸೋಮೇಶ್ವರನು ಪಟ್ಟುಗಳನ್ನು 'ಸ್ಥಾನಕ'ಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾನೆ". ವಿರಪಾಟಕ, ಕರವಲ, ಜಠರಸ್ಥಾನಕ, ತೃಷ್ಠಸ್ಥಾನಕ, ಅರ್ಧಾಂಗಕಾ ಶಿರಸ್ಥಾನಕ ಮುಂತಾದ ಪಟ್ಟುಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತ, ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿ ಕುಸ್ತಿಪಟ್ಟು ಹೇಗೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರತಿ ಪಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು ಎಂದು ವಿವರಿಸುತ್ತಾನೆ.[೧]

ಹರಿಹರ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರು 'ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಹಳೆಯಪೇಟೆಯ ಗರಡಿಗಳು'[೨] (ಇ.ದ. : ೧೯೮೮) ಎನ್ನುವ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟುಗಳ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ "ಕುಸ್ತಿ ಕೆಲಸ ಎಂದರೆ ಪಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹಾಕುವುದು ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿ ಕೆಲಸವೆಂದರೆ ತೋಡುಗಳು (ಪಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು)" (ಇ.ದ. ೩೨೩:೧೯೮೮) ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಐವತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಟ್ಟುಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತ, ಉರ್ದು, ಕನ್ನಡ ಹೀಗೆ ಮೂರು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ, ಯಾವ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದೂ ಸಹ ಅವರು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಉದ್ಧರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಸಂಸ್ಕೃತ	ಉರ್ದು	ಕನ್ನಡ
೧.	ಜಮದಂಡಿಯ	ಮಲ್ತಾನಿ	
೨.	೧. ನಂದಿ ಘೋಷ		
	೨. ಉರಗ ಬಂಧ	ಗಜಾ ಡೋಲ್	
೩.	ಸುಪ್ರತೀಕ	ಟಾಂಗ್	ಜನಿವಾರ
೪.	ಅರಿರುದ್ರ	ಬಹರ್ ಟಾಂಗ್	ಉಲ್ಟಾ ಜನಿವಾರ
೫.	ಹಸ್ತಿಮಲ್ಲ ಖೊಪ್ಪರ	ದೋಬಿಚಟ್	
೬.	ವಜ್ರಸೂರ್ಕ್ಯ	ಕುಹರ	
೭.	ಯಕ್ಷಬಂಧ		ಕೊಕ್ಕರೆ
೮.	ದೇವದತ್ತ	ಬಾರಲ್ಲಿ	ಚಡಿಕೆ
೯.	ಮಲ್ಲಚಕ್ರ	ಗಿರ್ರ	ಮಲ್ಲಚಕ್ರ
೧೦.	ಮಣಿ ಭದ್ರಕೋರದತ್ತಿ	ದಸ್ತಿ	
೧೧.	ಗಂಭೀರವೇಧಿ		
೧೨.	ಮಾರ್ತಾಂಡ	ಮೋಹು	
೧೩.	ಸಂದರ್ಶನ ಬಿಸತೀವು	ಕಾಚ	
೧೪.	ಮಣಿಗೀವ	ರೂಂ	ನಿಲಿವು ತಿರುಗಣಿ
೧೫.	ಭೀಮಬಂಧ		
೧೬.	ಪಾತಾಳ ಬಂಧ		
೧೭.	ವಾಲಿ ಪ್ರಹಾರ	ಕಾಲಾರ್‌ಜಿಂಗ್	

೧೮.	ಮಹಾಶಂಖ	ಕಮ್ಟಿ	
೧೯.	ಊರ್ಧ್ವ ಲ್ಬುಂಚನ	ಅಧಾ ಸಮುಚ್	
೨೦.	ವಿಜಯ ನಾರಸಿಂಹ	ಸಕ್ಕಿ ಮಟ್	
೨೧.	ಏಕಪಾದ ಬಂಧ		ಅರಲಗಡಿ
೨೨.	ಜೀಮೂತ ಬಂಧ	ಜೋಲಿ	
೨೩.	ಕೀಚಕಬಂಧ	ತಹಹತ್ತ	ತಳಹತ್ತ
೨೪.	ವ್ಯಾಘ್ರನಖ	ವೆರತೊಲಗು	
೨೫.	ಮಯೂರ		ಕರಿವಳ
೨೬.	ಬ್ರಹ್ಮಸರ್ಪ		ನಿಲುವು ತಿರುಗಣೆ
೨೭.	ಐರಾವತ	ಐಚ್ಚಿ	
೨೮.	ಚತುರ್ಗತಿ	ಚಾಲಂಗ	
೨೯.	ಪಕ್ಷಿಸಿಂಹ	ಉಖಾಡ್	ಮಲ್ಲಗಂಟ್
೩೦.	ಕೂರ್ಮಬಂಧ	ಮಜ್ಜಕೋಣ	ಅಡಿಮುಂಡಿ
೩೧.	ಅನಂತ ವಿಜಯ	ದುವಲಂಗ	ಚಪುಡಿ
೩೨.	ಗರುಡ ವಿಕ್ರಮ್		ಬಂಧ ಪಟ್ಟಸ
೩೩.	ಊರ್ಧ್ವಚಕ್ರ	ಕೋನಿಬಿಸತೀವು	
೩೪.	ಜಾಂಬಲುಕೋನಿ		ಕಾಲುಸುತ್ತಿ
೩೫.	ಬಾಹು ಬಂಧ		ಅರಲಗಡಿ
೩೬.	ಅಜಗರಬಂಧ		ಗಳಹತ್ತ
೩೭.	ನಾಗಬಂಧ		ರಣುಪಟ್ಟ
೩೮.	ಅಮೋಘ ಬಂಧ		ಅಗಡಿ
೩೯.	ಉರಗ ಬಂಧ	ಪತ್ರ ಜರಕಾರ್	
೪೦.	ಮತ್ಸಬಂಧ		ಖಮ್ಮಾರಿ

೪೧.	ನಂದಿನಿಕರದ		
೪೨.	ಬಾಹುಜಟ	ಸಾಂಡಿ	ಸಿರಲಗಡಿ
೪೩.	ನೀಲಧ್ವಜ		ಡೊಕ್ಕರ
೪೪.	ಅಂಗಬಂಧ	ಛಡಿಲೋಹು	
೪೫.	ಭದ್ರಬಂಧ		ಮಡಳಾಂಕ
೪೬.	ಪುರೋಲಂಕನ		ಬೊಕ್ಕಯ
೪೭.	ಹನುಮಬಂಧ		ಕುಹರ
೪೮.	ಬೇತಾಳ ಬಂಧ		ವಟ್ಟತಳ
೪೯.		ಏಕಬಾಂಗ್	
೫೦.		ತಲ್ವಾರ್ ಜಂಗ್	
೫೧.		ಡೂಬ್	
೫೨.		ಮರಕೀರೋಲ್ (ಇಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆ)	
೫೩.		ಆರಮ್ಸ್‌ಥ್ರೋ	
೫೪.			ಅಂಟು ಮುರಿಯುವುದು
೫೫.		ಸಿಂಗ್ಲಲ್ಸ್ ನೆಲ್ಸನ್	
೫೬.		ಡಬಲ್ಸ್ ನೆಲ್ಸನ್	
೫೭.		(೯೦)	ಕಾಲಿಗೆ ಪಟ್ಟು

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಪಟ್ಟುಗಳ ವಿವರ ಪಂಪಭಾರತ, ಗದುಗಿನ ಭಾರತ, ಭರತೇಶ ವೈಭವ ಮುಂತಾದ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ. (ಇ. ದ : ೩೨೩ : ೧೯೮೮ : ೩೨೫) ಅಂದರೆ ಗರಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಭಾರತದ ಅತೀ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಮರ ಕಲೆ (Marshal Art) ಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆಂದು ಸಾಬೀತಾಗುತ್ತದೆ. ಪಂಪನ ಆದಿ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಭರತ-ಬಾಹುಬಲಿಗಳ ಕಾಳಗ, ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿಯ ವಾಲಿ-ಸುಗ್ರೀವರ ಕಾಳಗ, ಮಹಾಭಾರತದ ಭೀಮ-ಜರಾಸಂಧ, ಭೀಮ-ಕೀಚಕ, ಕೃಷ್ಣ-ಕಂಸರ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಈ ಸಮರ ಕಲೆ (ಕುಸ್ತಿ) ಪ್ರಸ್ತಾಪವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. "ಭೀಮ ವಿಲಾಸದಲ್ಲಿ ಕೀಚಕನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದು ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲೆ ಎನ್ನುವ ಉಲ್ಲೇಖ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ."[೩] (ಕ. ಜ. ೧೯೮೮ ೩೯೩)

ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸೀತಾಪುರರವರು ತಮ್ಮ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಒಂಭತ್ತು ಪಟ್ಟುಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಾರೆ. "೧. ಕೊಕ್ಕರೆ ಪಟ್ಟು ೨. ಕಳಾವರ್ ಜಂಗ್ ಪಟ್ಟು ೩. ಏಕಾಡೆ ಪಟ್ಟು ೪. ಡೋಬಿಹೊಡೆತದ ಪಟ್ಟು ೫. ಒಂದೇ ಕಾಲಿನ ಪಟ್ಟು ೬. ಸವಾರಿ ಪಟ್ಟು ೭ ಕತ್ತರಿ ಪಟ್ಟು ೮. ಸನ್ನೆ ಪಟ್ಟು ೯. ಜಾಕ್ ಪಟ್ಟು"[೪] ಎಂದು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಲುಕ್ಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಸೋಮೇಶ್ವರ II ಹಾಗೂ ಇತರರು ತಿಳಿಸಿರುವ ಎಷ್ಟೋ ಪಟ್ಟುಗಳು ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಇಂದಿಗೂ ಜೀವಂತವಾಗುಳಿದಿವೆ. ಆದರೆ ದುರ್ದೈವವೆಂದರೆ ಪೈಲ್ವಾನರು ಕುಸ್ತಿಪಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಕುಸ್ತಿ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಸೀಮರೇನೋ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಪಟ್ಟುಗಳ ವಿವರ ಹೇಳುವಾಗ ತಡವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಬಹುಶಃ ಕುಸ್ತಿಯಾಡುವ ಬಹುತೇಕ ಪೈಲ್ವಾನರು ಅವಿದ್ಯಾವಂತರೋ, ಇಲ್ಲವೆ ಅರೆ ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಪೈಲ್ವಾನರಿಂದ ಪೂರ್ಣ ಮಾಹಿತಿ ದೊರೆಯಲಾರದು. ಆದರೆ ಬಹುತೇಕ ಉಸ್ತಾದ್‌ಗಳಿಗೆ ಪಟ್ಟುಗಳ ಕುರಿತು ಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನವಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಅಂಶವೆಂದರೆ ಒಬ್ಬ ಉಸ್ತಾದ್ ಕೆಲವು ಪಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಉಸ್ತಾದನು ತನ್ನದೇ ಆದ ಕೆಲವು ಪಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತಾನೆ. ಪಟ್ಟುಗಳ ಕುರಿತು ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಲು ಬಹುತೇಕ ಉಸ್ತಾದರು ಇಷ್ಟ ಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಪಟ್ಟುಗಳ ಕುರಿತ ಗುಟ್ಟುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಂಶೋಧಕನಾಗಿ ಪಟ್ಟುಗಳ ಕುರಿತು ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟ ಪಡಬೇಕಾಯಿತು.

ಸಂಶೋಧನೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಹೊಸಪೇಟೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಹಲವು ಪಟ್ಟುಗಳ ಕುರಿತು ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ವಕ್ತೃಗಳಲ್ಲದೆ, ಹೊರಗಿನಿಂದ ಕುಸ್ತಿ ಮಾಡಲು ಬಂದ ಪೈಲ್ವಾನರಿಂದ ಹಾಗೂ ಉಸ್ತಾದರಿಂದಲೂ ಹಲವು ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಂಶೋಧನಾ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ವಕ್ತೃಗಳಿಂದ ಮೌಖಿಕವಾಗಿ ಪಡೆದ ಮಾಹಿತಿಯಂತೆ ಒಟ್ಟು ೫೯ ಪಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ.

೧. ಉಕ್ಕದ ಎತ್ತುವ ಪಟ್ಟು

ಜಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕೆನ್ನುವ ಕುಸ್ತಿಪಟು ತನ್ನ ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಆಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿಸಿ ಕಣದಲ್ಲಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ಒಗೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಉಕ್ಕಡ ಪಟ್ಟು ಮತ್ತು ಉಕ್ಕಡ ಎತ್ತುವ ಪಟ್ಟು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕುಸ್ತಿಪಟು ತನ್ನ ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಒಗೆಯುವಾಗ ಶಕ್ತಿಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡುವುದು ಅಗತ್ಯ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಎತ್ತುವ ಬಗೆಯಿಂದ ಕುಸ್ತಿಪಟುವಿನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾದ ಪಟ್ಟಾಗಿದೆ.

೨. ಕತ್ತರಿ ಪಟ್ಟು

ವಿಜಯವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವ ಕುಸ್ತಿಪಟು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ನೋಡಿ ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳದೇ ಎದುರಾಳಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಸವಾರಿ ಪಟ್ಟಿನಂತೆ ಕತ್ತು ಮುರಿಯುತ್ತಾ ಎರಡು ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಾಳಿಯ ಸೊಂಟದ ಎರಡೂ ಬದಿಯಿಂದ ತಂದು ಮುಂದಕ್ಕೆ ದೇಹವನ್ನು ಒತ್ತಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಕತ್ತರಿಪಟ್ಟು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ತನ್ನ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಕಾಲಿನಿಂದಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಎರಡೂ ಕಾಲಿನಿಂದಾಗಲೀ ಅವನು ತನ್ನ ಮೊಳಕಾಲುಗಳನ್ನೇರಿ ಬಗ್ಗಿಸದಂತೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿಟ್ಟಲ್ಲಿ ಅವನು ಮೇಲಕ್ಕೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಪಟ್ಟುವನ್ನು ಹಾಕುವಾಗ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎದುರಾಳಿಯು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೆಣಗುತ್ತಾನೆ. ಕುಸ್ತಿಪಟು ಈ ಪಟ್ಟನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವಾಗ ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳದೇ ಹಾಕಬೇಕು. ಈ ಪಟ್ಟನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಜಯ ಖಂಡಿತವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ ಪಟ್ಟುನುರಿತ ಪೈಲ್ವಾನರು.

೩. ಕೊಕ್ಕರೆ ಪಟ್ಟು

ಗೆಲ್ಲುವ ಕುಸ್ತಿಪಟು ಎದೆಗುಂದದೆ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಚತುರತೆಯಿಂದ ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ತಾನು ಅವನ ಮುಖಕ್ಕೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಎರಡೂ ತೋಳುಗಳಿಂದ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ತಿರುಗಬೇಕು. ಆಗ ತಕ್ಷಣವೇ ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ತನಗೆ ಇಷ್ಟ ಬಂದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಡೆಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ತಿರುಗಿಸಿ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಒಗೆದು ಜಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಕೊಕ್ಕರೆ ಪಟ್ಟು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಗೆಲ್ಲುವ ಕುಸ್ತಿಪಟು ಈ ಪಟ್ಟನ್ನು ಎದುರಾಳಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರೆ ಎದುರಾಳಿ ಸಾಯುವ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಉಸ್ತಾದ್‌ಗಳು ಈ ಪಟ್ಟನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸದಂತೆ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

೪. ಕಲಾವರ್ ಪಟ್ಟು (ಕಾಲರ್ ಜಂಗ್)

ಈ ಪಟ್ಟನ್ನು ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಒಬ್ಬ ಒಳ್ಳೆಯ ಕುಸ್ತಿಪಟು ಎದುರಾಳಿಯೊಡನೆ ಕೈಗೆ ಕೈಕೊಟ್ಟು ಅತ್ತ ಇತ್ತ ಎಳೆದಾಡುತ್ತಾ ಒಂದೇ ಸಲಕ್ಕೆ ಎರಡೂ ಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಜೋರಾಗಿ ಒದೆಯುವುದರಿಂದ ಎದುರಾಳಿ ತಕ್ಷಣ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬೀಳುವನು. ಬಿದ್ದ ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಯಾವ ಕಡೆಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ತಿರುಗಿಸಿ ಗೆಲುವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಕಲಾವರ್ ಪಟ್ಟು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಪಟ್ಟನ್ನು ಎದುರಾಳಿಗೆ ಹಾಕುವಾಗ ಯಾವ ಶಕ್ತಿ ಅಪವ್ಯಯ ಮಾಡದೇ ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದ, ಚುರುಕುತನದಿಂದ ಒಗೆಯುವ ಪಟ್ಟು ಇದಾಗಿದೆ ಎಂದು ಉಕ್ಕಡಕೇರಿಯ ದಿ. ಹಿರೇ ಭೀಮಪ್ಪನವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ಅವರ ಶಿಷ್ಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೂ ಅವರಿಗೂ ಈ ಪಟ್ಟಿನ ತರಬೇತಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು.

೫. ಗಲ್‌ಸವಾರಿ ಪಟ್ಟು

ಗೆಲುವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕನ್ನುವ ಕುಸ್ತಿಪಟು ಎದುರಾಳಿಯ ಶಿರಕ್ಕೆ ಬಲಗಾಲಿನಿಂದ ಬಿಗಿದು, ಬೆನ್ನಿನ ಹಿಂದೆ ಶಿರಭಾಗವನ್ನು ಎಡಗೈಯಿಂದ ತಿವಿದು ಎದುರಾಳಿಯ ಕತ್ತು ಅತ್ತ ಇತ್ತ ಹೊರಳದಂತೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಗಲ್‌ಸವಾರಿ ಪಟ್ಟು ಎಂದು ಕರೆಯು ತ್ತಾರೆ. ಈ ಪಟ್ಟನ್ನು ಬಳಸುವಾಗ ಎದುರಾಳಿ ಉಸಿರುಗಟ್ಟಿ ಸಾಯಬಹುದು ಅಥವಾ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಗಲ್ಲು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಲಗಾಲಿನಿಂದ ಬಿಗಿಯುವುದು ಕೂಡ ಎದುರಾಳಿಯ ಸಾವಿಗೆ ಕಾರಣ ವಾಗಬಹುದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳು ಈ ಪಟ್ಟನ್ನು ಬಳಸುವಾಗ ಉಸ್ತಾದಿಗಳು ಬಿಡಿಸುವುದುಂಟು. ಅಪಾಯದ ಪಟ್ಟು ಇದಾಗಿದೆ.

೬. ಜೋಡು ಸವಾರಿ ಪಟ್ಟು

ಜಯ ಸಾಧಿಸಲು ಹೊರಟಿರುವ ಕುಸ್ತಿಪಟು ಎದುರಾಳಿಯು ತನ್ನ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕ ಮೇಲೆ ಬೆನ್ನಿನ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಶಿರಭಾಗಕ್ಕೆ ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದ ಎದುರಾಳಿ ತಲೆಯನ್ನು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಕ್ಕುವನು. ನಂತರ ಬೆನ್ನಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಎದುರಾಳಿಯ ಶಿರವನ್ನು ಮುರಿಯುವನು. ಇದಕ್ಕೆ ಜೋಡು ಸವಾರಿ ಪಟ್ಟು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಎದುರಾಳಿಯು ಈ ಪಟ್ಟಿನಿಂದ ಉಸಿರು ಕಟ್ಟಿ ಸಾಯಲೂಬಹುದು. ಈ ಪಟ್ಟುಕುಸ್ತಿ ಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ಇರಬಾರದೆನ್ನುತ್ತಾರೆ ಮ್ಯಾಸಕೇರಿಯ ಕಣಿಮೆಹಳ್ಳಿ ಗೋವಿಂದಪ್ಪ ಪೈಲ್ವಾನರು.

೭. ದೋಬಿಪಟ್ಟು ಅಥವಾ ಖೋಪ್ಪರ್ (ಹಸ್ತಿಮಲ್ಲ)

ಒಬ್ಬ ಕುಸ್ತಿಪಟು ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲಿನಿಂದ ಎತ್ತಿ ಒಗೆಯುವುದಕ್ಕೆ ದೋಬಿ ಪಟ್ಟು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಒಗೆಯುವ ಕುಸ್ತಿಪಟು ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಹಾಕುವಾಗ ಕಸರತ್ತು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕಣ್ಣು ತೆಗೆಯುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಮಣಿಸುವ ಪಟ್ಟು ಇದಾಗಿದೆ. ಕುಸ್ತಿ ಒಂದೇ ಏಟಿಗೆ ನಿಖಾಲಿಯಾಗುವ ಪಟ್ಟೆಂದರೆ ಈ ದೋಬಿ ಪಟ್ಟು ಆಗಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಮ್ಯಾಸಕೇರಿಯ ಕುಸ್ತಿಪಟು ದರೋಜಿ ಸಣ್ಣ ಕಣಿಮೆಪ್ಪನವರು.

೮. ಡುಮಿಕಿ ಪಟ್ಟು

ಕುಸ್ತಿಪಟು ಎದುರಾಳಿಯ ನಡುವು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕುಕ್ಕರಿಸಿ ಕೆಳಗೆ ಒಗೆಯುವ ಪಟ್ಟು ಇದಾಗಿದೆ. ಎದುರಾಳಿಯು ಈ ಪಟ್ಟುವಿನಿಂದ ಸಾಯಲುಬಹುದು.

೯. ಬಸಾಕಿ ಪಟ್ಟು

ಕುಸ್ತಿಪಟು ಎದುರಾಳಿಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಮಂಡಿ ಹಚ್ಚಿ, ಒಂದು ರಟ್ಟೆ, ಒಂದು ಕಾಲನ್ನು ಭುಜಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಎದೆ ಎತ್ತಿ ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಅಂಗಾತ ಬೀಳುವಂತೆ ಒಗೆಯುವ ಪಟ್ಟುವಿಗೆ ಬಸಾಕಿ ಪಟ್ಟು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

೧೦. ಚಡ್ಡಿ ಪಟ್ಟು

ಕುಸ್ತಿಪಟು ಎದುರಾಳಿಯ ಚಡ್ಡಿಯನ್ನು ಜಗ್ಗಿ ಹಿಡಿದು ಎತ್ತಿ ಪಲ್ಟಿ ಹೊಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಚಡ್ಡಿ ಪಟ್ಟು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಈ ಪಟ್ಟನ್ನು ಬಳಸಬಾರದೆಂದು ಉಸ್ತಾದ್‌ಗಳು ಅಖಾಡದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದುಂಟು.

೧೧. ಸನ್ನೆ ಪಟ್ಟು

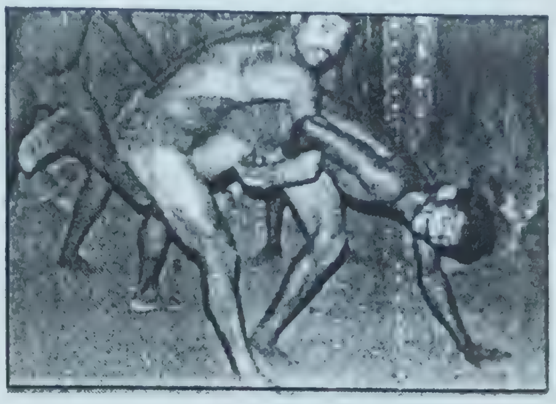
ಪಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಕುಸ್ತಿಪಟು ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ಕೆಳಕ್ಕೆ ದುಪ್ಪೆಂದು ಒಗೆಯುವ ಈ ಪಟ್ಟುವಿಗೆ ಸನ್ನೆ ಪಟ್ಟು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತುವ ಕುಸ್ತಿಪಟುವಿನ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಬೇಕಾದುದರಿಂದ ದಷ್ಟಪುಷ್ಟವಾಗಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಶಕ್ತಿಯುತವಾಗಿರದ ಕುಸ್ತಿಪಟು ಈ ಪಟ್ಟನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲಾರ.

೧೨. ಸವಾರಿ ಪಟ್ಟು

ಈ ಪಟ್ಟನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವಾಗ ಕುಸ್ತಿಪಟು ಎದುರಾಳಿಯ ಬೆನ್ನು ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಎದುರಾಳಿ ಕಂಕುಳ ಸಂಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ತಲೆಯನ್ನು ಮಣ್ಣಲಿ ಹತ್ತಿಕ್ಕುವನು ಅಲ್ಲದೆ ಎದುರಾಳಿಯ ತೊಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ತೊಡೆಗಳನ್ನು ತಳಕು ಹಾಕಿ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿ ಎಷ್ಟಿದೆ ಅಷ್ಟನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಮುರಿಯುವನು. ಇದಕ್ಕೆ ಸವಾರಿ ಪಟ್ಟು ಎನ್ನುವರು. ಈ ಪಟ್ಟಿನಿಂದ ಎದುರಾಳಿಯ ಬಾಯಿ ಮತ್ತು ಮಲವಿಸರ್ಜನೆ

ಮಾಡುವ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ರಕ್ತ ಬರುತ್ತದೆ. ಎದುರಾಳಿಯ ಜೀವನ ಪರ್ಯಂತವಾಗಿ ಈ ಪಟ್ಟಿನಿಂದ ನರಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪಟ್ಟಿನಿಂದ ಎದುರಾಳಿ ಅನಾರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾನೆ. ಯಾವ ವೈರಿಗೂ ಈ ಪಟ್ಟನ್ನು ಹಾಕಬಾರದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಮ್ಯಾಸಕೇರಿಯ ಕುಸ್ತಿಪಟು ತಾರೀಹಳ್ಳಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ.

೧೩. ವಾರ್ ಟಾಂಗ್ ಪಟ್ಟು

ಕುಸ್ತಿಪಟು ಎದುರಾಳಿಯ ಕೈಗೆ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕಾಲಿಗೆ ಕಾಲನ್ನು ತಳಕುಹಾಕಿ, ಎದೆಯನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿ ಎರಡೂ ಕಾಲುಗಳಿಗೂ ಸೇರಿಸಿ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯುವದರೊಳಗಾಗಿ ಒಗೆಯುವ ಪಟ್ಟುವಿಗೆ ವಾರಟಾಂಗ್ ಪಟ್ಟು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

೧೪. ಟಾಂಗ್ ಪಟ್ಟು

ಕುಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಸರಾದ ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟು ಇದಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾವೀಣ್ಯತೆ ಹೊಂದಿದವನು ಕಾಲನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಎಲ್ಲರೂ ಹಿಂದೆ ಜಗಿಯುತ್ತಾರೆ. ಎದುರಾಳಿ ಎಡಗಾಲನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟು ತಕ್ಷಣವೇ ತನ್ನ ಬಲತೋಳನ್ನು ಎದುರಾಳಿಯ ಬಲತೋಳಿಗೆ ಮೇಲುಗಡೆಯಿಂದ ಸುತ್ತಿ, ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಟುವಿನ ಬೆನ್ನನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ಅವನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಿ, ತಿರುಗಿಸುತಿದ್ದ ಹಾಗೇ ಮುಂದಿರುವ ಎದುರಾಳಿಯ ಎಡಗಾಲಿಗೆ ಒಳಗಡೆಗೆ ತನ್ನ ಬಲಗಾಲನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಬಗ್ಗಿಸಿ, ಆಗ ಬಲಗೈಯನ್ನು ಎದುರಾಳಿಗೆ ಕಾಣುವಂತೆ ಅವನು ಮುಂದೆ ಹಾಯಿಸದೆ, ಅವನ ಎಡಭುಜದ ಮೇಲಿರುವ ಬಲಗೈಯನ್ನು ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲಿಂದ ಹಾಯಿಸಿ ಅವನ ಬಲತೋಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎದುರಾಳಿಯು ಬೆನ್ನ ಹಿಂದಿರುವಾಗ ಅಥವಾ ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲಿನಿಂದ ಕೆಳಗೆ ದುಪ್ಪೆಂದು ಒಗೆಯುವ ಪಟ್ಟುವಿಗೆ ಟಾಂಗ್ ಪಟ್ಟು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಅಪಾಯದ ಪಟ್ಟು ಅಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ ಸುತ್ತಲಿನ ಕುಸ್ತಿ ನುರಿತ ಪೈಲ್ವಾನರು.

೧೫. ಮುಂಡ ಪಟ್ಟು

ಕುಸ್ತಿ ಪಟು ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಒಗೆಯುವಾಗ ಮಂಡಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮೇಲಿನಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಉರುಳಿಸಿ ಎರಡೂ ಭುಜಗಳನ್ನು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಬೀಳುವಂತೆ ಒಗೆಯುವ ಪಟ್ಟುವಿಗೆ ಮುಂಡ ಪಟ್ಟು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪಟ್ಟುವಿನಲ್ಲಿ ಎದುರಾಳಿಯ ಕೈ ಮುರಿಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೧೬. ತಿರುವು ಪಟ್ಟು

ಕುಸ್ತಿಪಟು ಎದುರಾಳಿಯ ಶಿರಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕಿ ಇಲ್ಲವೆ ಮೂಗಿನರವರೆಗೆ ಕೈ ಹಾಕಿ ತಿರುಗಿಸಿ ಒಗೆಯುವ ಪಟ್ಟುವಿಗೆ ತಿರುವು ಪಟ್ಟು ಎಂದು ಕರೆ ಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪಟ್ಟನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವಾಗ ಕುಸ್ತಿಪಟು ದಷ್ಟ ಪುಷ್ಟ ವಾಗಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಪ್ರದರ್ಶನ ಅಗತ್ಯ ವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೧೭. ಲಗಿ ಪಟ್ಟು

ಕುಸ್ತಿಪಟು ಎದುರಾಳಿಯ ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿಸಿ, ನಡುವು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ಒಗೆಯುವ ಪಟ್ಟುವಿಗೆ ಲಗಿ ಪಟ್ಟು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕುಸ್ತಿಪಟು ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತುವಾಗ ಎದುರಾಳಿ ತನ್ನ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಕುಸ್ತಿಪಟುವಿನ ತೊಡೆಗಳಿಗೆ ತಳಕು ಹಾಕುವುದುಂಟು ಅದನ್ನು ಆದಷ್ಟು ತಪ್ಪಿಸಿ ಕುಸ್ತಿಪಟು ಎದುರಾಳಿ ಯನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಒಗೆಯ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

೧೮. ಒಳ ಪಟ್ಟು

ಕುಸ್ತಿಪಟು ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಎದುರಾಳಿಯ ನಡುವನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಬಗ್ಗಿ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳಿಸುವ ಪಟ್ಟುವಿನ ಹೆಸರು ಒಳಪಟ್ಟು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

೧೯. ಹೊರ ಪಟ್ಟು

ಕುಸ್ತಿಪಟು ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಹಿಡಿದು, ತನ್ನ ಕಾಲುಗಳಿಂದ ಎದುರಾಳಿ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ತೊಡರು ಹಾಕಿ ತಕ್ಷಣ ಬೀಳಿಸುವ ಹೊರ ಒಗೆತಕ್ಕೆ ಹೊರ ಪಟ್ಟು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

೨೦. ಮುಂದೊಗೆತ ಪಟ್ಟು

ಕುಸ್ತಿಪಟು ಎದುರಾಳಿಯ ಶಿರಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿ, ಕೆಳಕ್ಕೆ ಕೆಡವಿ ಮುಗ್ಗರಿಸು ವಂತೆ ಒಗೆಯುವ ಪಟ್ಟುವಿಗೆ ಮುಂದೊಗೆತ ಪಟ್ಟು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪಟ್ಟನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವಾಗ ಎದುರಾಳಿ ತಿಂದ ಆಹಾರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಕ್ಕಬೇಕಾಗುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬರುತ್ತದೆ.

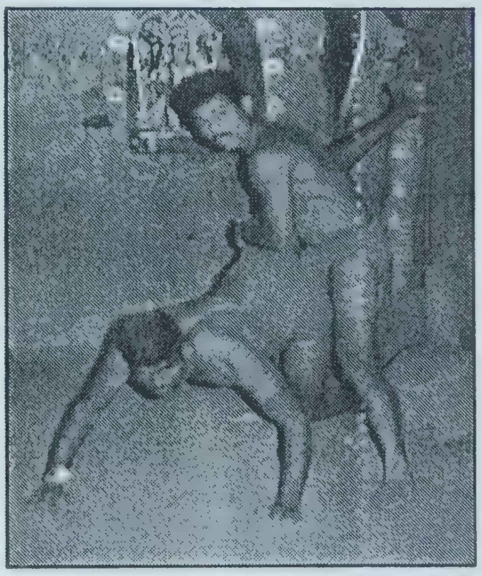
೨೧. ಶಿವುಡುಗಾಲು ಪಟ್ಟು

ಕುಸ್ತಿಪಟು ಕಣಕ್ಕೆ ಹೋದ ತಕ್ಷಣವೇ ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿ ಎರಡೂ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಎಳೆದು, ಕೆಡವಿ ಒಗೆಯುವ ಪಟ್ಟುವಿಗೆ ಶಿವುಡುಗಾಲು ಪಟ್ಟು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪಟ್ಟುವಿನಿಂದ ಎದುರಾಳಿಯ ನಡುವಿನ ಎಲುಬು ಮುರಿಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆ.

೨೨. ಎಕಾಡೆ ಪಟ್ಟು

ಎದುರಾಳಿ ಕೆಳಗೆ ಇರುವಾಗ ಬೆನ್ನ ಮೇಲಿನಿಂದ ಕಂಕುಳಿಗೆ ಕೈ ತೂರಿಸಿ ಕತ್ತು ಹೊರಳದಂತೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಎಕಾಡೆ ಹಾಕುವ ಪಟ್ಟು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

೨೩. ಒಂದೇ ಕಾಲಿನ ಪಟ್ಟು

ಒಂದು ಕಾಲನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೊಂದು ಕಾಲಿನಿಂದ ನಿಂತಿರುವಾಗ, ಆ ಕಾಲಿಗೆ ತನ್ನ ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದ್ದು ಬೀಳಿಸುವುದು. ಈ ರೀತಿ ಕಳಾವರ್ ಜಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಕಾಲು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹೆಸರೇ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಒಂದೇ ಕಾಲಿನಿಂದ ಒಂದೇ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

೨೪. ಜಾಕ್ ಪಟ್ಟು : ಸೂಟ್ ಹೊಡೆಯುವುದು

ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಒಂದೇ ಪಟ್ಟಿಗೆ ರಭಸವಾಗಿ ನುಗ್ಗಿ, ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಬಲವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಒಂದು ಕಾಲನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಬಗ್ಗಿ ಹಿಡಿಯಲು ಬಂದಾಗ ಆತನನ್ನು ಇದೇ ಲಕ್ ಎಂದು ಪಟ್ಟಕ್ಕನೆ ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ಒಂದೇ ಬಾರಿಗೆ ಜಾಕ್ ಪಾಟ್ ಹೊಡೆದ ಹಾಗೇ ಎತ್ತುವುದಕ್ಕೆ ಜಾಕ್ ಪಟ್ಟು ಎನ್ನುವರು.

೨೫. ಮುಲ್ತಾನ್

ಎದುರಾಳಿಯ ಎಡ ಭಾಗದ ಮೇಲೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವಾಗ ಕುಸ್ತಿಪಟುವಿನ ಎಡಗೈ ಮತ್ತು ಎದುರಾಳಿಯ ಬಲಗೈ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎದುರಾಳಿಯ ತೋಳಿನ ಹಾಗೂ ಕಾಲಿನ ಮೇಲೆ

ಏಕಲಾಂಗ್ ಪಟ್ಟು ಹಾಕುವತನಕ ಪಟು ಎಡಗೈಯಿಂದ ಎದುರಾಳಿಯ ಬಲ ರಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಎಳೆದು, ಆಗ ಏಕಲಾಂಗ್ ಪಟ್ಟು ಹಾಕುಲು ಸುಲಭ. ಏಕಲಾಂಗ್ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಪಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಟ್ಟನ್ನು ಹಾಕಿ ಎದುರಾಳಿಯ ಎರಡು ಕೈ ಒಂದು ಕಾಲು ಬಳಸುವುದರಿಂದ ಎದುರಾಳಿಯ ಸ್ಥಿತಿಯು ಬಹಳ ಭದ್ರವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಕಬ್ಬೇರು ಗರಡಿ ಮೂರ್ತೆಪ್ಪನವರು.

೨೬. ಏಕ್ ಲಾಂಗ್

ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯುವಾಗ ಈ ಪಟ್ಟನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರೆ ನೋಡಲು ಹಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಎದುರಾಳಿಯ ಎಡಗಾಲು ಮುಂದೆ ಬಂದ ನಿಂತಿರುವಾಗ ಅವನ ಎಡಗೈ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಾಗ ಎದುರಾಳಿಯ ಬಲ ತೋಳು ಮೇಲುಗಡೆಯಿಂದ ಅವನ ಎಡ ತೋಳಿಗೆ ಸುತ್ತುವರಿದು ಎಡ ಕಂಕುಳ ಕೆಳಗೆ ಹೋಗಿ ಎದುರಾಳಿಯ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತು, ತಕ್ಷಣವೇ ಎದುರಾಳಿಯ ಬೆನ್ನನ್ನು ಬೇಗನೆ ಅತನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಿ ಬಲಗಾಲನ್ನು ಒಳಗಿನಿಂದ ಎಡಗಾಲಿಗೆ ಸೇರಿ ಎಗರಿದಾಗ ಎದುರಾಳಿ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ. ಈ ಪಟ್ಟನ್ನು ಅನೇಕ ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಮಾಡಬಹುದು. ಈ ಪಟ್ಟು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿಲ್ಲ. ಇದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಗರಡಿಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

೨೭. ಸಕ್ಕಿ ಹೊಡೆಯುವುದು

ಕುಸ್ತಿಪಟು ಎದುರಾಳಿಯ ಮಣಿಕಟ್ಟನ್ನು ಇಲ್ಲವೇ ಎಡಹಸ್ತವನ್ನು ಬಲಕೈಯಿಂದ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು, ಕುಸ್ತಿಪಟು ತನ್ನ ಎಡಗೈಯಿಂದ ಎದುರಾಳಿಯ ಎಡ ತೋಳಿನ ಭಾಗವನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಎದುರಾಳಿಯ ಎದೆಯ ಎಡ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಅಂದರೆ ಎಡ ಭುಜಕ್ಕೆ ತಾಕುವ ಹಾಗೇ ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಎಳೆದು ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಟುವಿನ ಎಡಭುಜ ಎದುರಾಳಿಯ ಆದೆಯ ಜಾಗಕ್ಕೆ ತಾಕಿ, ನಂತರ ಪಟುವಿನ ಎಡಗಾಲು ಎದುರಾಳಿಯ ಮುಂದಿರುವ ಎಡಗಾಲನ್ನು ಒಳಗಡೆಯಿಂದ ಕೊಕ್ಕೆಯಾಗಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಪಟುವಿನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಎಳೆದು, ಆ ರೀತಿ ಎಳೆಯುವಾಗ ಎದುರಾಳಿಯ ಕಾಲನ್ನು ಪಟುವಿನಿಂದ ದೂರ ಎಡಭಾಗಕ್ಕೆ ಎಳೆದು, ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿದಾಗ ಎದುರಾಳಿಗೆ ತನ್ನ ಕೆಲಸ ಇಲ್ಲದೇ ಎದುರು ಪಟ್ಟನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

೨೮. ನಿಕಾಲ್

ಎದುರಾಳಿ ಬಲಗಾಲನ್ನು ಮುಂದೆ ತಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಕುಸ್ತಿಪಟುವಿನ ಕೈ ಎದುರಾಳಿಯ ಮೇಲೆ, ಎದುರಾಳಿ ಕೈ ಕುಸ್ತಿಪಟುವಿನ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದಾಗ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ರಭಸವಾಗಿ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿ ಪಟುವಿನ ಬಲಗೈಯನ್ನು ಎದುರಾಳಿಯ ಕುತ್ತಿಗೆ ಮೇಲೆ ಎಡ ಭುಜದ ಮೇಲಿದ್ದ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಟುವಿನ ಎಡಗೈ ಎದುರಾಳಿಯ ಬಲತೊಡೆಯ ಒಳಗಡೆ ಸೇರಿಸಿ ಹಿಡಿದು ಮೇಲೆತ್ತಿದರೆ ಎದುರಾಳಿ ತಲೆಕೆಳಗಾಗುವನು. ಆಗ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಅಂಗಾತವಾಗಿ ಬೀಳಿಸಬಹುದು. ಎದುರಾಳಿ ಸ್ಥೂಲ ದೇಹದವನು ಆಗಿದ್ದರೆ, ಎತ್ತಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆಗ ಪಟುವಿನ ಕೈಗಳು ಮತ್ತು ಕುತ್ತಿಗೆ ಎದೆಯನ್ನು ಪಟುವಿನ ಎದೆಯಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ತಟ್ಟಿ ಮೇಲೆತ್ತಿದಲ್ಲಿ ತೂಕ ಬಹಳಷ್ಟಾಗಿ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ ಕಂಪ್ಲಿ ಗರಡಿಮನೆಯ ಪೈಲ್ವಾನರು.

೨೯. ಮಲ್ಲಚಕ್ರ ಪಟ್ಟು

ಎದುರಾಳಿಯು ಎಡಗಾಲ ಮುಂದೆ ತಂದಾಗ ಕುಸ್ತಿಪಟು ತನ್ನ ಬಲಹೆಜ್ಜೆ ಎತ್ತಿಟ್ಟು, ಎದುರಾಳಿಯ ಎಡಗಾಲ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಬಲಗಾಲನ್ನು ಇಟ್ಟು, ಬಲಕೈಯಿಂದ ಎದುರಾಳಿಯ ಮೊಣಕಾಲ ಕೆಳಭಾಗವನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಮಾಡಿ ಹಿಡಿದು ಎತ್ತಬೇಕು. ಎದುರಾಳಿ ಕಾಲನ್ನು ಎತ್ತಿದ ತಕ್ಷಣವೇ ಕುಸ್ತಿ ಪಟು, ತನ್ನ ತಲೆ ಬಲಭಾಗ, ಬಲಭುಜನನ್ನು ಎದುರಾಳಿಯ ಎದೆಯ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ತಾಕಿ, ಮತ್ತೆ ಬಲಗಾಲಿನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದ ಕುಸ್ತಿಪಟು ಬಲಗಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ಬಲಗಾಲನ್ನು ಚಪ್ಪಡಿ ಆಕಾರವಾಗಿ ಕುಳಿತಾಗ ಎದುರಾಳಿಗೆ ತುಂಬ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ಒಗೆಯುವ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಮಲ್ಲ ಚಕ್ರ ಪಟ್ಟು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

೩೦. ನಿಲುವು ತಿರುಗುಣಿ

ಎದುರಾಳಿ ಬಲಗಾಲನ್ನು ಮುಂದೆ ತಂದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಅವನ ಬಲಗೈ ಹಸ್ತ ಇಲ್ಲವೇ ಮಣಿಕಟ್ಟನ್ನು ಕುಸ್ತಿಪಟು ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು, ನಂತರ ಕುಸ್ತಿಪಟು ಎದುರಾಳಿಯ ಕೈಯನ್ನು ತನ್ನ ಬಲ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಅಂಗೈಯನ್ನು ನೆಲದ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಿ, ಆದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ತನ್ನ ಬಲಗೈಯನ್ನು ಎದುರಾಳಿಯ ಮೊಳಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಭಾಗಕ್ಕೆ ಒತ್ತುತ್ತಾ ಕೈಯನ್ನು ಎದುರಾಳಿಯ ಬಲ ತೊಡೆ ಒಳಗಡೆ ಸೇರಿಸಿ, ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಎದುರಾಳಿಯ ನಡುವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಒಗೆಯುವ ಪಟ್ಟಿಗೆ ನಿಲುವು ತಿರುಗುಣಿ ಪಟ್ಟು ಎನ್ನುವರು. ಇದನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಗರಡಿಯ ಮನೆಯವರು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

೩೧. ಭೀಮ ಪಟ್ಟು

ಕುಸ್ತಿಪಟುವಿನ ಬಲಗೈ ಎದುರಾಳಿಯ ಎಡ ತೊಡೆಯ ಒಳಗಡೆಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಮೇಲೆತ್ತಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಕುಸ್ತಿಪಟು ಬಲ ಹಸ್ತವನ್ನು ಮೇಲ್ಗಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಿ, ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಕೆಳಗಡೆಗೆ ಬಿಡುವಾಗ ಅವನ ಎರಡು ತೊಡೆಗಳನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಎಡ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಸ್ತಿಪಟು ಎಡಗೈಯಿಂದ ಅವನ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಿ ಹಿಡಿದು, ಎದುರಾಳಿಯು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರೆಗೂ, ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಹೊರಳುವುದಾಗಲೀ, ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏಳಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಭೀಮ ಪಟ್ಟು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪಟ್ಟುಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ನಾಯು ಬಲದಿಂದಷ್ಟೇ ಕುಸ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲುವ ಪಟುಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಭೀಮಸೇನಿ ಪಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪಟ್ಟಿನಲ್ಲೂ ಹಲವಾರು ಬಗೆಯ ಪಟ್ಟಿನ ಕಲೆಗಳು ಇವೆ.

೩೨. ಜಾಂಬವತೀ ಪಟ್ಟು (ಕರಡಿ ಪಟ್ಟು)

ಕುಸ್ತಿಪಟು ನೇರವಾಗಿ ತಲೆ ಬೋರಲಾಗಿ ನೆಗೆದು, ಬೀಳುವಾಗ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬೆನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕೆ ತಾಗದಂತೆ ತಿರುಗಿ ಚಪ್ಪಡಿ ಇಟ್ಟು ಕುಳಿತು ಎದುರಾಳಿಯು ತನ್ನ ಭಾರವನ್ನು ಕುಸ್ತಿಪಟುವಿನ ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟು ಒತ್ತಿದಾಗ ಬೇಗನೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿ ಕೈಗಳನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಊರಿ ಮೇಲೆ ಎದ್ದೇಳದಂತ ಪಲ್ಟಿ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಬೆನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ತಾಗದಂತೆ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಊರಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಜಾಂಬವತೀ ಪಟ್ಟು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪಟ್ಟುಹಾಕಿ ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಿತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಬಹಳ ಬೇಗನೆ ಆಯಾಸಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಕೆಡಹುವುದು ಕಷ್ಟ. ಇದರಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ರೀತಿಯ ಪಟ್ಟುಗಳಿವೆ.

೩೩. ಮೊಗ್ಗಲು ಪಟ್ಟು

ಪೈಲ್ವಾನರು ಮುಖಾಮುಖಿ ಗುದ್ದಾಡುವಾಗ ಪೈಲ್ವಾನ ತನ್ನ ಎದುರಾಳಿಯ ನಡುವಿನ ಭಾಗವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು ಹಿಡಿದು ಅವನ ಎರಡು ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಕುಸ್ತಿಪಟುವಿನ ಕಾಲಿನ ಮಧ್ಯ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳಿಸುವ ಕಲೆಗೆ ಮೊಗ್ಗಲು ಪಟ್ಟು ಎಂದು ಮರಿಯಮ್ಮನ ಹಳ್ಳಿ ಗರಡಿ ಪೈಲ್ವಾನರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

೩೪. ಚಡ್ಡಿ ಪಟ್ಟು

ಬೋರಲಾಗಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಎದುರಾಳಿಯ ಲಂಗೋಟಿಯನ್ನು ಕುಕ್ಕರಗಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಪು ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿ ತನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಎಳೆದು ಮುಗ್ಗರಿಸಿ ಮುಖ ಮೇಲೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಚಡ್ಡಿ ಪಟ್ಟು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

೩೫. ಬಾರುಕೋಲು ಗುಣಿಪಟ್ಟು

ಎದುರಾಳಿ ಈ ಬಾರುಕೋಲು ಗುಣಿಪಟ್ಟು ಹೊಡೆಯುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ತಿಳಿದ ತಕ್ಷಣವೇ ಅದನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಹಾಗೇ ಕುಸ್ತಿಪಟು ತನ್ನ ಕಾಲುಗಳಿಂದಲೇ ಎದುರಾಳಿಯ ಕಾಲನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಈ ಪಟ್ಟಾಗಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಮರಿಯಮ್ಮನ ಹಳ್ಳಿ ಗರಡಿ ಪೈಲ್ವಾನರು.

೩೬. ಹನುಮಾನ್ ಪಟ್ಟು

ಈ ಪಟ್ಟಿನ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ನುರಿತ ಪೈಲ್ವಾನರಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ಇದನ್ನು ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಂಡವರು ತಮಗಿಂತ ಬಲಿಷ್ಠರಾದವರನ್ನು ಸಹ ಸೋಲಿಸಲು ಶಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಪ್ರಭೇದಗಳಿವೆ.

೩೭. ಜರಾಸಂಧೀ ಪಟ್ಟು

ಈ ಪಟ್ಟನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು ಅಪಾಯಕರವಾದದ್ದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ರೀತಿಯ ಪಟ್ಟುಗಳ ತಂತ್ರವಿದೆ.

೩೮. ಕೈ ಹಿಡಿದು ಎಳೆಯುವ ಪಟ್ಟು

ನಡುವಿನ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದಾಗಿದೆ. ಎದುರಾಳಿಯ ಎಡಗಾಲನ್ನು ಮುಂದೆ ತಂದಾಗ ಪಟುವಿನ ಬಲಗೈ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಎಡಕೈಯನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಪಟುವು ಎಡಕೈಯಿಂದ ಎದುರಾಳಿಯ ಎಡತೋಳಿನ ಕೆಳಭಾಗವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎಡಕ್ಕೆ ಎಳೆದು ಅವನ ನಡುವನ್ನು ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕೆಲಸ ಕೈಕೈ ಕಲೆಯುತ್ತಾ ಪರಸ್ಪರ ನಿಂತ ಕೂಡಲೇ ಮಾಡಲು ಸುಲಭ. ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಬಲಗೈಯಿಂದ ಎದುರಾಳಿಯ ಎಡಕೈಯನ್ನು ಮಣಿ ಕಟ್ಟಿನ ಬಳಿ ಹಿಡಿದು ಎಡಗೈಯಿಂದ ಎದುರಾಳಿಯ ಮೇಲು ತೋಳಿನ ಕೆಳಭಾಗವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎದುರಾಳಿಯ ಬೆನ್ನು ಪಟುವಿನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ಒಗೆಯುವ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಎಳೆಯುವ ಪಟ್ಟು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಎದುರಾಳಿಗೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

೩೯. ಬಹರ್ ಟಾಂಗ್

ಈ ಪಟ್ಟು ಟಾಂಗ ಪಟ್ಟಿಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಟಾಂಗ್ ಪಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಎದುರಾಳಿಯ ಯಾವ ಕಾಲು ಮುಂದಿದೆಯೋ ಅದರ ಎದುರುಗಡೆಯಿಂದ ಇವನು ಕೈಯನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಎದುರಾಳಿಯ ಕಡೆ ಬೆನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿ, ತನ್ನ ಮುಂದಿರುವ ಕಾಲಿನಿಂದ ಎದುರಾಳಿಯ ಕಾಲನ್ನು ಹೊರಗಡೆಯಿಂದ ಗಣ್ಣಿನ ಮೇಲ್ಭಾಗಕ್ಕೆ ತಟ್ಟಿ ಹೊಡೆಯುವುದು ಇದು ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ನಿತ್ರಾಣಗೊಳಿಸಲು ಅತೀ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪಟ್ಟು ಆಗಿದೆ.

೪೦. ದಸ್ತಿ ಪಟ್ಟು

ಈ ಪಟ್ಟು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎದುರಾಳಿಯ ನಡುವನ್ನೇ ಗುರಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಎದುರಾಳಿಯು ಎಡಗಾಲು ಮುಂದಿಟ್ಟಾಗ, ಈಗಾಗಲೇ ಅವನ ಎಡಗೈ ಪೈಲ್ವಾನನ ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿದ್ದಾಗ ಎದುರಾಳಿಯ ಕೈಯ ಹಿಡಿತವನ್ನು ಬಿಗಿಗೊಳಿಸಿ, ಇವನ ಎಡಗೈಯಿಂದ ಅವನ ಎಡ ತೋಳಿನ ತಳಭಾಗವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಮೇಲ್ಭಾಗಕ್ಕೆ ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ತನ್ನ ಎಡ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಅವನನ್ನು ಎಳೆದು ಅವನ ನಡುವನ್ನು ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಪಟ್ಟನ್ನು ಕೈ ಕೈ ಮಿಲಾಯಿಸುತ್ತಲೇ ಕಲಿಯಬೇಕು ಎಂದು ಹಿರಿಯರು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

೪೧. ಪಾತಾಳ ಬಂಧ

ಯಾವನಿಗೆ ಪಟ್ಟು ಹಾಕಬೇಕಾಗಿದೆಯೋ ಅವನಿಗೆ ಪೈಲ್ವಾನನ ಎಡಬದಿಗೆ ಅವನ ದೇಹ ಏಳುವಂತೆ ಎತ್ತಿ ತನ್ನ ಎಡ ತೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಆಧಾರ ಬಿಟ್ಟು ನಿಲ್ಲಿಸದೇ ಎದುರಾಳಿಯ ದೇಹವನ್ನು ನೆಲದ ಕಡೆಗೆ ವಾಲಿಸಿ ಅವನ ಎರಡು ಭುಜಗಳು ನೆಲ ತಾಕುವಂತೆ ಬಾಗಿಸುವುದು. ಇದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಪೈಲ್ವಾನನು ತನ್ನ ಬಲಗಾಲನ್ನು ಎದುರಾಳಿಯ ತಲೆಯ ಹಿಂಭಾಗಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿಯಿಟ್ಟು ನಿಲ್ಲುವುದು. ನಡುವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವ ಕೈಗಳು ಎದುರಾಳಿಯ ದೇಹವನ್ನು ಕೆಳಗಡೆಗೆ ಅದುಮಿ ಹಿಡಿದಿರಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಎದುರಾಳಿಯು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ಬಂಧಿತನಾಗಿ ಉಳಿದು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ.

೪೨. ಕೋತಿ ಹಿಡಿತ

ಈ ಪಟ್ಟನ್ನು ಎದುರಾಳಿಯು ಎದೆ ಎತ್ತಿ ನಿಂತಾಗ ಸುಲಭವಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದು. ಎದುರಾಳಿಯು ಎಡಗಾಲನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟಿದ್ದಾಗ, ಪೈಲ್ವಾನನು ತನ್ನ ಎಡಗಾಲನ್ನು ಅತಿವೇಗದಿಂದ ಅವನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಸರಿಸಿ, ತನ್ನ ಎಡಗೈಯನ್ನು ಎದುರಾಳಿಯ ಎಡ ತೊಡೆಯ ಮೇಲ್ಭಾಗಕ್ಕೆ ಸರಿಸಿ ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಬೇಕು. ಇದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಎದುರಾಳಿಯ ಬಲಭುಜದ ಕಡೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಬಲ ಕೈಯನ್ನು ಅವನ ಕತ್ತಿನ ಸುತ್ತ ಸುತ್ತಿ ಎಳೆಯಬೇಕು. ಇದೇ ವೇಳೇ ಪೈಲ್ವಾನನ ತಲೆ ಎದುರಾಳಿಯ ಎದೆಗೆ ಹೊಂದಿದಂತಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಅವನನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ಎಳೆಯುವಾಗ ಎದುರಾಳಿಯ ಎದೆ ಪೈಲ್ವಾನನಾದವನ ಬೆನ್ನ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಈಗ ಪೈಲ್ವಾನನಾದವನು ತನ್ನ ಬಲಗೈಯನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಎಳೆಯುತ್ತ ಎಡಗೈಯನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತುತ್ತಾ ಎದುರಾಳಿಯ ನೆಲದ ಕಡೆ ಸರಿಸಬೇಕು. ಮೇಲಿನಿಂದ ಬೀಳುತ್ತಲೇ ಮುಖ ಮೇಲಾಗಿ ಬೀಳುವ ಅವನನ್ನು ಹಾಗೇ ಅದುಮಬೇಕು.

೪೩. ಉಲ್ಟ ಚಪ್ಪಡಿ

ಎದುರಾಳಿ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಪೈಲ್ವಾನನು ಎದುರಾಳಿಯ ಒಂದು ತೊಡೆಯ ಒಳಗಡೆ ಕೈ ಸೇರಿಸಿ ಮಣಿಗಟ್ಟಿನಿಂದ ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿ ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿದ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಅವನ ಕಿಬ್ಬಟ್ಟೆಯ ಬಳಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಟ್ಟಿ ಚಪ್ಪಡಿಬಿಟ್ಟು ಕೂಡಿ ಎದುರಾಳಿಗೆ ನೆಲದ ಆಸರೆ ತಪ್ಪುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು. ಈ ಪಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಬಹಳ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತ ಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಎದುರಾಳಿಗೆ ಪಟ್ಟನ್ನು ಹಾಕಿ ಅವನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುವುದೇ ಈ ಪಟ್ಟಿನ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿ.

೪೪. ಕಾಲು ಸುತ್ತು

ಎದುರಾಳಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕೂಡದೇ ಹಿಂದೆ ಪಾದದ ಬಳಿ ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದರಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಯಾವುದಾದರೂ ಪಟ್ಟನ್ನು ಹಾಕುವ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಎದುರಾಳಿಯು ತಾನಾಗಿಯೇ ಇವನ ಕಾಲನ್ನು ತೆಗೆದು ಅವನ ಎರಡು ಕಾಲುಗಳ ಮಧ್ಯ ಸೇರಿಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡರಾಗಲೀ ಈ ಪಟ್ಟನ್ನು ಹಾಕಬಹುದು. ಅಂದರೆ ಪೈಲ್ವಾನನ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಎದುರಾಳಿಯ ಬಲಗೈಯನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಪೈಲ್ವಾನನ ಬಲಗಾಲನ್ನು ಅವನ ಎರಡು ಕಾಲುಗಳ ಮಧ್ಯ ಇಟ್ಟು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಇವನ ಬಲಗಡೆಗೆ ದರೆಹೊಡೆಯುವುದು ಈ ಪಟ್ಟಿನ ಕ್ರಮ. ಆದರೆ ಈ ಪಟ್ಟು ಮಾಡುವವನಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರಮವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ.

೪೫. ಲಗಡಿ ಪಟ್ಟು

ಪೈಲ್ವಾನನ ಎಡಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಎದುರಾಳಿಯ ನಡುವಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮೇಲೆ ಅಂದರೆ ಪಕ್ಕೆಲುಬು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಅವನ ಎಡ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಪೈಲ್ವಾನನನ್ನು ತನ್ನ ಎಡ ತೋಳನ್ನು ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಎಡ ತೊಡೆಗೆ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತೂರಿಸುವುದು. ಹೀಗೆ ಕೆಳಗಡೆಗೆ ಬಿಟ್ಟ ತನ್ನ ಕೈ ಹಸ್ತವನ್ನು ಎದುರಾಳಿಯ ಎಡ ತೊಡೆ ಮತ್ತು ಮೀನಖಂಡದ ಮಧ್ಯ ತನ್ನ ಅಂಗೈ ತಿರುಗುವಂತೆ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ತೂರಿಸುವುದು. ಈ ರೀತಿ ಕೈಯಿಂದ ಹಿಡಿದ ಎದುರಾಳಿಯ ಕಾಲನ್ನು ಮೇಲಗಡೆಗೆ ಎತ್ತಿ ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಕಾಲನ್ನು ಎತ್ತುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೆ ತನ್ನ ಬಲಗೈಯಿಂದ ಎದುರಾಳಿಯ ಅಂಗೈಯನ್ನು ರಟ್ಟೆಯ ಬಳಿ ಬಲವಾಗಿ ತಟ್ಟಬೇಕು. ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ ಎದುರಾಳಿಯು ತನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮತ್ತು ಪಕ್ಕೆಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಾದ ಮಧ್ಯ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಅವನು ನೀಳವಾಗಿ ಕೈ ಊರಿ ಕುಳಿತ ಮೇಲೆ ಅವನ ರಟ್ಟೆಯನ್ನು ತಟ್ಟಿದಲ್ಲಿ ಎದುರಾಳಿಯ ಮೊಳಕೈಯ ಕೀಲುಭಾಗ ಪೆಟ್ಟಾಗುವ ಸಂಭವ ಇರುವುದರಿಂದ ಅವನ ಮೊಣಕೈಯನ್ನು ಊರಿ ಕುಳಿತಾಗಾಲೇ ಹೊಡೆಯಬೇಕು.

೪೬. ಆನೆ ಪಟ್ಟು (ಸರಸವಂಕಡ)

ತನ್ನ ಬಲಗಡೆಗೆ ಕುಳಿತಿರುವ ಎದುರಾಳಿಯು ಇವನನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏಳದಂತೆ ದಬ್ಬಿ ಹಿಡಿದು ಎಡಗೈಯನ್ನು ಎಡಗಡೆಗೆ ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ. ಈಗ ಎದುರಾಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸಂಚು ತಿಳಿಯದಂತೆ ಅವನ ಎಡಗೈಯನ್ನು ತನ್ನ ಎಡಗೈ ಮತ್ತು ಪಕ್ಕೆಯ ಮಧ್ಯ ಸೇರಿಸಿ ಹಿಡಿದು ಸರ್ರನೇ ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮೈಯನ್ನು ಬಲಗಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೇ ಎಳೆತಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಂಬಲ ದೊರೆಯುವಂತೆ ತನ್ನ ಬಲ ಮೊಣಕೈ ಮೇಲು ಭಾಗದಿಂದ ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎದುರಾಳಿಯು ಪೈಲ್ವಾನನ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ದೇಹದ ತೂಕವನ್ನು ಎಡಗಡೆಗೆ ಬಿಟ್ಟಾಗಲಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ, ದೃಷ್ಟಿ ನೆಟ್ಟು ಕುಳಿತಿರುವಾಗ ಈ ಪಟ್ಟನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಉಚಿತ.

೪೭. ನಾಗಬಂಧ ಪಟ್ಟು

ಎದುರಾಳಿಯು ಮೇಲೆ ಏಳದಂತೆ ತನ್ನ ಎಡಗೈಯನ್ನು ಸುತ್ತಿಹಿಡಿದು ಬಲಗೈಯನ್ನು ಅವನ ಎದೆಯ ಕೆಳಗಡೆಗೆ ತೂರಿಸಿ ಅವನ ಎಡರಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ತನ್ನ ಕೈ ಹೊರ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿಯೇ ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಎಳೆದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಇವನ ರಟ್ಟೆಯು ಎದುರಾಳಿಯ ಎದೆಯ ಕೆಳಗಡೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಮೇಲಿರುವ ಇವನ ಎಡಗೈಯನ್ನು ಸಹ ಅವನ ಎದೆಯ ಕೆಳಗಡೆಗೆ ತೂರಿಸಿ ಅವನ ರಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವ ಬಲಗೈಗೆ ತನ್ನ ಎಡಗೈಯನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಬಲವಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಅವನ ರಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಎಳೆಯುತ್ತಾ ಹಾಗೇ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದಿಂದ ತನ್ನ ಎದೆಯನ್ನು ಹಾಯಿಸಿ ಕೆಳಗಡೆಗೆ ನುಸುಳಬಹುದು.

೪೮. ಅಗಣಿ ಹಾಕುವುದು

ಈ ಪಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಡೆ ಭದ್ರವಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಎದುರಾಳಿಯ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಸಡಿಲಿಸಲೂ ಅವನ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಅವನನ್ನು ಪೈಲ್ವಾನನು ಎಡ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಎದುರಾಳಿಯ ಪೃಷ್ಟವು ತನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಬರುವಂತೆ ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಅಲುಗಾಡಿಸುವುದು ಸುಲಭ.

೪೯. ಉರಗ ಬಂಧ

ಎದುರಾಳಿಯ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಅವನ ಬಲಗಾಲಿನ ಮೀನಖಂಡ ಮತ್ತು ಮಣಿಗಟ್ಟಿನ ಮಧ್ಯ ಭಾಗವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಎಡಗಾಲಿನ ತೊಡೆಯ ಮತ್ತು ಮೀನು ಖಂಡದ ಮಧ್ಯ ಸೇರಿಸಿ ಬಲವಾಗಿ ಹಿಡಿಯ ಬೇಕು. ಅವನ ಬಲಗಡೆಗೆ ಕುಳಿತು ಅವನ ಎಡಗೈ ರಟ್ಟೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಬಲಗೈಯಿಂದ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಎದುರಾಳಿಯ ಎದೆಯ ಕೆಳಗಿನಿಂದ ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಎಳೆದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದ ವಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯ ಪಕ್ಷ ಅವನ ಬಲಗೈಯನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಎದುರಾಳಿಯ ತಲೆ ಅಥವಾ ಎದೆಯನ್ನು ಎತ್ತಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಲ್ಲಿ ದುರಾಳಿಯು ಇವನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಮೇಲೆ ಏಳಲು ಅವಕಾಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಎದುರಾಳಿಯು ಮೇಲೆ ಏಳದಂತೆ ತಡೆದು ಅವನನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ತರುವಾಯ ಬೇಗನೆ ಇವನು ಬಲಗಾಲನ್ನು ಎದುರಾಳಿಯ ತಲೆಯ ಎಡಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಎಡ ಕಿವಿ ಮತ್ತು ಎಡ ಭುಜಕ್ಕೆ ನಡುವೆ ಬರುವಂತೆ ತನ್ನ ಬಲ ಭಾಗದ ಕಾಲನ್ನು ಎತ್ತಿಹಾಕಿ ಹಾಗೇ ಹಾಕಿದ ಕಾಲನ್ನು ಎದುರಾಳಿಯ ಎದೆಯ ಕಡೆಗೆ ಬರುವಂತೆ ತೂರಿಸಬೇಕು. ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಎಡಗಾಲು ಎದುರಾಳಿಯ ಎರಡು ಕಾಲುಗಳ ಮಧ್ಯ ತೂರಿಸಿ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಕೆಳಭಾಗದಿಂದ ಬಂದು ಎದುರಾಳಿಯ ಕತ್ತಿನ ಬಳಿ ಇರುವ ಬಲಗಾಲನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಕಾಲುಗಳಿಂದ ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಬಂಧಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಇಡೀ ದೇಹದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಎದುರಾಳಿಯ ಎಡಭಾಗಕ್ಕೆ ಜೋಲಿ ಹೋಗುವುದು. ಹಾಗೇ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ಎದುರಾಳಿಯ ಮುಖ ಮೇಲೆ ತಿರುಗಿ ಇವನ ಕಾಲುಗಳ ತೆಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ತಾನಾಗಿಯೇ ಬಿಡುವ ತನಕ ಎದುರಾಳಿಯು ಹಾಗೇ ಮಲಗಿರಬೇಕಾದ ಸ್ಥಿತಿಯು ಬರುತ್ತದೆ.

೫೦. ಚಡಿಕೆ ಪಟ್ಟು

ಎದುರಾಳಿಯು ತನ್ನ ಬಲಗಾಲನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟಿರುವಾಗ ಪೈಲ್ವಾನನು ತನ್ನ ಬಲ ತೋಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಎದುರಾಳಿಯ ಬಲ ತೋಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದು. ಈಗ ಎದುರಾಳಿಯ ರಟ್ಟೆಯ ಭಾಗವು ಇವನ ಕಂಕುಳದ ಬಳಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಎದುರಾಳಿಯ ತೋಳನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವ ಇವನ ಬಲಗೈ ಬೆರಳುಗಳು ಅವನ ಮೇಲ್ಭಾಗವನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿ ಹಿಡಿದಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೇ ಎಡ ಹಸ್ತದಿಂದ ಎದುರಾಳಿಯ ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಅಂಗೈ ಕಡೆ ಹಿಡಿದು ತನ್ನ ಎಡ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮೇಲ್ಗಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಬೇಕು. ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬಲಗಾಲಿನಿಂದ ಅವನ ಬಲಗಾಲನ್ನು ಜೋರಾಗಿ ಹೊಡೆದರೆ ಎದುರಾಳಿಯು ಮುಗ್ಗರಿಸಿ ಬೀಳುವನು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸವು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರವರ್ತಿಸಬೇಕು.

೫೧. ಗಂಭೀರ ವೇದಿ ಪಟ್ಟು

ಎದುರಾಳಿಯ ಕತ್ತು ಇವನ ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದಾಗ ಅದನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಈ ಪಟ್ಟನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಎದುರಾಳಿಯ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿ ನಿಂತಾಗ ಮಾತ್ರ ಮಾಡಬಹುದು. ಎದುರಾಳಿಯು ತೋಡಿ ಹಾಕಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಇವನ ಕಂಕುಳ ಕೆಳಗೆ ನುಗ್ಗಲು ಯತ್ನಿಸಬಹುದು. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೇ ಅಡೆ ತಡೆಗಳು ಬಂದರೂ ಕಂಕುಳದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ತಲೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸಡಿಲಿಸದೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಬಲವನ್ನು ಹಾಕಿ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಬಲಗಡೆ ಕಂಕುಳ ಕೆಳಗೆ ತೂರಿ ಪೈಲ್ವಾನನ ಕತ್ತು ಎದುರಾಳಿಯ ಕಂಕುಳದಿಂದ ಆಚೆ ಹೋದ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಕತ್ತನ್ನು ಅವನ ಬೆನ್ನು ಕಡೆಗೆ ಬಾಗಿಸಿ ಬಲಗಾಲ ಚಪ್ಪಡಿ ಬಿಟ್ಟು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಗ ಎದುರಾಳಿಯು ತಾನಾಗಿಯೇ ಮುಖ ಮೇಲಾಗಿ ಬೀಳುವನು. ಆಗ ತನ್ನ ಬಲ ತೋಳಿನಿಂದ ಎದುರಾಳಿಯ ಕತ್ತನ್ನೂ ಸುತ್ತಿ ಎಡಗೈಯಿಂದ ಕತ್ತನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಹಾಗೇ ಪೈಲ್ವಾನನಾದವನು ಎದುರಾಳಿಯ ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ ತೂರಿ ಅವನನ್ನು ಕೆಡುವುದು ಪ್ರಾಯಶಃವೆನಿಸಿದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕೈಯಿಂದ ಎದುರಾಳಿಯ ತೊಡೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎತ್ತಬೇಕು. ಆಗ ಪಟ್ಟನ್ನು ಹಾಕಲು ಸುಲಭವಾಗುವುದು.

೫೨. ಗಳಹತ್ತು ಪಟ್ಟು

ಈ ಪಟ್ಟಿನ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಮುಖ ಮೇಲಾಗುವಂತೆ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಈ ಪಟ್ಟಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಅಸಫಲವಾದಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಹುದು.

ಅರಲಗಡಿ ಕೆಲಸವು ಅರ್ಧಮಾತ್ರ ನಡೆದರೂ ಸಾಕು ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಎದುರಾಳಿಯು ತುಂಬಾ ಹಣವಂತನೂ ಬಲಯುತವಾದವನು, ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಭಾವ ಇರುವವನು ಆದರೆ ಈ ಪಟ್ಟನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾರರೇನು?

ಎದುರಾಳಿಯ ಎಡ ತೊಡೆಯು ಸ್ವಲ್ಪ ಮೇಲೆದ್ದು ಬಲ ಭುಜ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳುವುದು. ಈ ಕೆಲಸ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಎದುರಾಳಿಯು ಮೊಣಕಾಲುಗಳನ್ನು ಊರಿ ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದು ಪ್ರಯೋಗವಾದ ಮೇಲೆ ಅವನು ಮೊದಲು ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದ ಸ್ಥಿತಿಯ ಬದಲಾಗಿ ಈ ಬದಲಾಗುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಎದುರಾಳಿಯು ಬಲಭುಜದ ಕಡೆಗೆ ವಾಲಿದ್ದು ಅವನ ಬಲಗಾಲನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಾನು ಸುಖಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳಲಾಗಿನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತೇ ತೊಡೆಯ ಮತ್ತು ಮೀನ ಖಂಡಗಳು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಎದುರಾಳಿಯ ಬಲಗಾಲಿನ ಪಾದವು ಅವನ ಎಡ ತೊಡೆಯ ಮೇಲುಭಾಗದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಅರಲಗಡಿ ಕೆಲಸವು ಕೇವಲ ಅರ್ಧ ಮಾತ್ರಾ ನಡೆದರೂ ಎದುರಾಳಿಯು ಮೇಲೆ ಏಳದ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವನು.

೫೩. ಡುಬ್ ಪಟ್ಟು

ಎರಡೂ ಕಾಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಬಾಚಿ ತಬ್ಬಿ ಹಿಡಿದು ಮೇಲೆತ್ತುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಡುಬ್ಬು ಪಟ್ಟು ಅಥವಾ ಕಳವಳಿ ಪಟ್ಟು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪಟ್ಟನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎದುರಾಳಿಯು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎದೆಯತ್ತಿ ನಿಂತಾಗ ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಪಟ್ಟನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ಎದುರಾಳಿಯ ಬೆನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ತಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಈ ಪಟ್ಟಿನ ಉದ್ದೇಶ.

೫೪. ಲುಕಾನಿ ಪಟ್ಟು

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎದುರಾಳಿಯ ಕೈಗಳು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಪೈಲ್ವಾನನ ಕತ್ತಿನ ಮೇಲಿದ್ದಾಗ ಈ ಪಟ್ಟನ್ನು ಹಾಕಬಹುದು. ಕಾಲು ಮುಂದಿರುವಾಗ ಅವನ ನಡುವೂ ಸಹ ಇವನ ಅಳತೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವನ ಯಾವ ಕಾಲು ಮುಂದಿದೆಯೋ ಆ ಕಡೆಯ ಕೈ ಮೇಲೆ ಈ ಪಟ್ಟನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಎದುರಾಳಿಯ ಎಡಗಾಲು ಮುಂದಿದೆ ಎಂದಾಗ ಬಲಗೈಯಿಂದ ಅವನ ಎಡಗೈಯ ರಟ್ಟೆಯನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎಗರಿಸಬೇಕು. ಆಗ ಅವನು ಆಸರೆಗಾಗಿ ಪೈಲ್ವಾನನ ಕಕ್ಕಿನ ಮೇಲೆ ಕೈಯನ್ನು ಊರುತ್ತಾನೆ. ಎಡಗೈಯಿಂದ ಅವನ ಕತ್ತನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಜಗ್ಗಿದಾಗ ಕತ್ತಿನ ಮೇಲಿನ ಅವನ ಕೈಯು ಸಡಿಲಗೊಂಡು ಬಲ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕತ್ತನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕೈ ಎಗರಿಸುವ ಎರಡೂ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಏಕ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

೫೫. ಪಟ್ವಾಸ ಪಟ್ಟು

ಈ ಪಟ್ಟು ಮಾಡುವಾಗ ಎದುರಾಳಿಯು ಒಂಟಿ ಕಾಲಿನ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಎದುರಾಳಿಯು ಮುಂದಿಟ್ಟಿರುವ ಕಾಲಿನ ಮೇಲೆ ಈ ಪಟ್ಟು ಪ್ರಯೋಗಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಬಹಳ ಚಾಣಾಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು. ಗರಡಿಯಾಳುಗಳು ತುಂಬಾ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದು ಪರಸ್ಪರ ಹತ್ತಿರವಿದ್ದು ಎದೆ ಎತ್ತಿ ನಿಂತಿದ್ದಾಗ ಎದುರಾಳಿಯ ಕಾಲಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕಾಲಿನಿಂದ ಹೊಡೆಯಬೇಕು.

೫೬. ಆಂಟ್ ಮಾಡ್ ಸಮಟ್

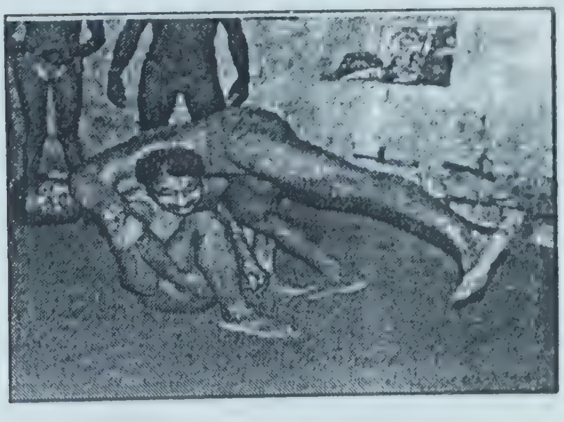
ಇದು ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ತಬ್ಬಿ ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಮುರಿದು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಳಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಈ ಪಟ್ಟಿನದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಮುಖ್ಯಾಂಶವೆಂದರೆ ಎದುರಾಳಿಯ ಎದೆ ಪೈಲ್ವಾನನಿಗೆ

ಸಮಾನಾಂತರದಲ್ಲಿರುವುದು. ಈ ಪಟ್ಟಿನ ಅನುಭವವಿರುವ ಯಾವ ಎದುರಾಳಿಯು ತನ್ನ ಎದುರಾಳಿಗೆ ಎದೆಯನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ಪರಸ್ಪರ ಕೈಗಳು ಕೂಡುವಷ್ಟು ಹತ್ತಿರವಿರುವಾಗ ಸರ್ರನೆ ತನ್ನೆರಡು ಕೈಗಳನ್ನು ಎದುರಾಳಿಯ ಎರಡೂ ತೋಳುಗಳ ನಡುವೆ ಸೇರಿಸಿ ಅವನ ಕಂಕುಳ ಕೆಳಗೆ ಹಾಯಿಸಿ ಅವನ ಬೆನ್ನ ಕೆಳಭಾಗಕ್ಕೆ ತಂದು ಕೈಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈಗ ಅವನ ಎದೆಗೆ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿ ಇವನ ಎದೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಎದುರಾಳಿ ತನ್ನ ಕೈಗಳನ್ನು ತಂದು ಕೂಡಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಇವನು ತನ್ನೆದೆಯನ್ನು ಅವನ ಎದೆಗೆ ವೇಗವಾಗಿ ತಾಗಿಸಬೇಕು. ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ ಕೂಡಿಸಿ ಹಿಡಿದ ಎದುರಾಳಿಯ ಕೈಗಳು ಸಡಿಲವಾಗುವಂತೆ ಬೆನ್ನನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಬಿಗಿಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಸಾಗಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಎದುರಾಳಿಯು ನೆಲಕ್ಕೆ ಒರಗುವಂತೆ ಮಾಡಬಹುದು.

೫೭. ಕುಹರ ಪಟ್ಟು

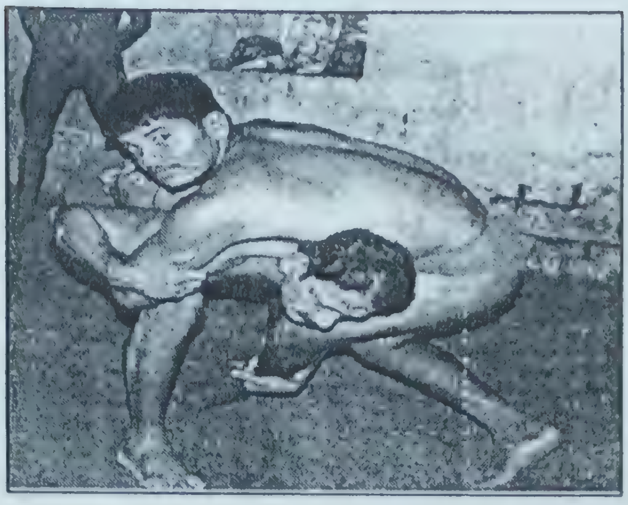
ಎದುರಾಳಿಯು ತನ್ನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಕತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟಾಗ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಪಟ್ಟು ಇದಾಗಿದೆ. ಅವನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಇವನು ತನ್ನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ಕೆಳಗಡೆಯಿಂದ ಸುತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಸುತ್ತುವಾಗ ಅವನ ತೋಳುಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಅಕ್ಕ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರಬಾರದು. ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು ಅಡ್ಡವಿರಬೇಕು. ತನ್ನ ಬಲಭಾಗದಿಂದ ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಎಗರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವನ ಬಲಗೈಯಿಂದ ಅವನ ಎಡಗೈಯನ್ನು ಕೆಳಗಿನಿಂದ ಎತ್ತಿ ಅವನ ಬಲಗೈಯ ಮೇಲೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಮೊಳಕೈ ಹತ್ತಿರ ಕೂಡುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ತನ್ನ ಎಡಗೈ ಅವನ ತೋಳುಗಳೆರಡರ ಕೆಳಗಿದ್ದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಅವು ಸಹಕರಿಸುವಂತಿರಬೇಕು. ಆಗ ತನ್ನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ಅವನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಸುತ್ತಿ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಡಾಕ್ ಕಟ್ಟುವ ವಿಧಾನದಂತೆ ತನ್ನ ಬೆನ್ನನ್ನು ಅವನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಿ ತನ್ನ ಮೈಯನ್ನು ಎದುರಾಳಿಯ ಬಲಗಡೆಗೆ, ಅವನ ಎರಡೂ ಕಾಲುಗಳೂ ತನ್ನ ಎಡಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬರುವ ಹಾಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಾಗೆ ತನ್ನ ಬಲಗಡೆ ಇರುವ ಎದುರಾಳಿಯ ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕೆಳೆಯುತ್ತಾ ಕೆಳಗಡೆ ಕೂತು ಬಲಗಾಲು ಚಪ್ಪಡಿ ಬಿಡಬೇಕು. ಎದುರಾಳಿ ತಕ್ಷಣ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ.

೫೮. ಗಜಾ ಡೋಲ್ ಪಟ್ಟು

ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಎದುರಾಳಿಯ ಕತ್ತನ್ನು ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಎದುರಾಳಿಯ ಕತ್ತು ಬಲಭಾಗದ ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ ಇದೆ ಎಂದಾದರೆ, ಅವನ ಬಲಕಂಕುಳ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ತೂರಿ, ಬೇಗನೆ ಬಲಗಡೆ ತಿರುಗಿ, ಅವನ ಎದೆಯ ಕೆಳಗಡೆ ನುಗ್ಗಿ, ಹೀಗೆ ಮುಂದುವರೆ ಯುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಅವನ ಕತ್ತನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ತನ್ನ ಕೆಳಭಾಗಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಎಳೆಯುತ್ತಿ

ರಬೇಕು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇವನ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಎದುರಾಳಿಯ ಎದೆ ಹಾಗೂ ಹೊಟ್ಟೆ ಭಾಗಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಹಾಗೇ ಕಾಲುಗಳು ಎಡ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವನ ತಲೆಯನ್ನು ನೆಲದ ಕಡೆ ವಾಲಿಸುತ್ತ ಹೋಗಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಬಲಗಾಲಲ್ಲಿ ಚಪ್ಪಡಿ ಬಿಟ್ಟು ಕುಳಿತು ತಲೆಯ ಹಿಡಿತವನ್ನು ಬಿಗಿಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಸಾಗಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಒಂದಂಶವೆಂದರೆ ಎದುರಾಳಿ ಯಾವ ಕಾಲನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೋ ಆ ಕಡೆಯಿಂದಲೇ ಈ ಪಟ್ಟಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಎದುರಾಳಿ ಯನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ನೆಲಕಚ್ಚಿಸಬಹುದು.

೫೯. ಮೋಹುರ ಪಟ್ಟು

ಎದುರಾಳಿ ಮುಂದಿಟ್ಟಿರುವ ಕಾಲನ್ನು ಪೈಲ್ವಾನನಾದವನು ಬಡನೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಾಗ ಎದುರಾಳಿಯು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಟಾಂಗ್ ಕಟ್ಟಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಈ ಪಟ್ಟು ಹಾಕುವುದರಿಂದ ಎದುರಾಳಿಯು ಯಾವುದೇ ಪಟ್ಟನ್ನು ಹಾಕಲು ಆಸ್ಪದವಾಗಲಾರದು. ಎಡಗಾಲು ಮುಂದಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿಕೋ, ಈಗ ಪೈಲ್ವಾನರಿಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರ ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಅವನ ಎಡಗೈಯನ್ನು ಮಿಂಚಿನ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಇವನು ತನ್ನ ಬಲಗೈಯಿಂದ ಎಡಗೈಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಎಡಭಾಗಕ್ಕೆ ಎಳೆದು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬಲಗೈಯಿಂದ ಅವನ ಎಡಗಾಲನ್ನು ಹಿಮ್ಮುಡಿಯ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿದೆತ್ತಿ, ಪಟ್ಟಸ ಪಟ್ಟುವಿನಲ್ಲಿ ಹೊಡೆಯುವಂತೆ ಹೂಡುವುದು, ಈ ರೀತಿ ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಎಗರಿಸಲು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಕೈಯನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ತಾನು ಎದುರಾಳಿಯ ಕಾಲಿನ ಮೇಲೆರಗಿದಾಗ, ಅವನು ಮಾಡಬಹುದಾದ ಪ್ರತಿ ಕೆಲಸಗಳು ಪ್ರಯೋಗಿಕಗೊಳ್ಳಲಾರವು.

೬೦. ರಾಚನಿ ಪಟ್ಟು

ಪೈಲ್ವಾನರಿಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರ ಕೈಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಅನುಕೂಲಕರ. ಎದುರಾಳಿಯು ಎಡಗಾಲನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟು ಅವನ ಕೈಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮುಂಚಾಚಿದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವುದು ಅವಶ್ಯಕ. ಅವನು ಕೈಗಳನ್ನು ನೀಳವಾಗಿ ಚಾಚಿದ ತಕ್ಷಣ ತನ್ನ ಬಲಕೈಯಿಂದ ಎದುರಾಳಿಯ ಎಡಗೈಯನ್ನು ಎದುರಾಳಿಯ ಎಡಹಸ್ತದ ಬಳಿ ಸೇರಿಸಿ ಅವನ ಕೆಳಮುಖವಾಗಿರುವ ಹಸ್ತವನ್ನು ನುಲುಚಿ ಅಂಗೈ ಮೇಲ್ಭಾಗಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು. ಇದಿಷ್ಟು ಅತೀ ತೀಕ್ಷ್ಣಗತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕು.

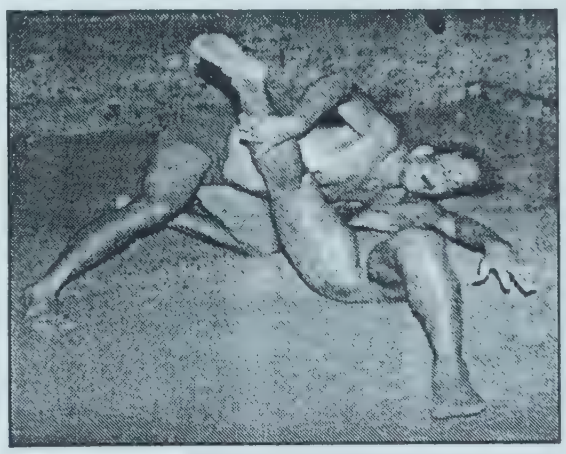
ನುಲುಚಿದ ಅವನ ಕೈಯನ್ನು, ತನ್ನ ಬಲಭಾಗಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿ ಮೀರಿ ಎಳೆಯಬೇಕು. ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬಲಗಾಲಿನಿಂದ ಎದುರಾಳಿಯ ಎಡಗಾಲಿನ ಮೀನುಖಂಡದ ಕೆಳಭಾಗಕ್ಕೆ ಹೊರಗಡೆಯಿಂದ ಬಿರುಸಾಗಿ ತಟ್ಟಿ

ಹೊಡೆಯಬೇಕು. ಈ ಕೆಲಸವು ಆದಷ್ಟು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕು. ಎದುರಾಳಿಯು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಾಗ ಅವನ ಬೆನ್ನು ನೆಲತಾಗಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಎದುರಾಳಿ ಮೇಲೇಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಲ್ಲಿ ಅವನ ನುಲುಚಿ ಹಿಡಿದ ಕೈಯನ್ನು ಅದೇ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿಸಿ ಹಿಡಿದಲ್ಲಿ ಎದುರಾಳಿ ಅಂಗಾತನಾಗಿ ಮಲಗುತ್ತಾನೆ.

೬೧. ಕಮ್ಚಿಯಾ ಪಟ್ಟು

ಎದುರಾಳಿ ತಗ್ಗಿ ನಿಂತಾಗ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಪಟ್ಟಿದು. ಎದುರಾಳಿ ತಗ್ಗಿ ನಿಂತಷ್ಟೂ ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಸುಲಭ. ಎದುರಾಳಿ ತನ್ನ ಎಡಗಾಲನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟು ತಗ್ಗಿನಿಂತಾಗ ತಟ್ಟನೆ ಮುಂದುವರೆದು ತನ್ನ ಬಲಗೈಯಿಂದ ಎದುರಾಳಿಯ ಕತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಕೈ ಹಾಕಿ ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಾಗೇ ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವನ ಎಡಗಾಲನ್ನು ಒಳಗಡೆ ಕೈ ಹಾಕಿ ಹಿಡಿದೆಳೆಯಬೇಕು. ಇವೆರಡೂ ನಡೆಯುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬಲಭಾಗದ ಕೆನ್ನೆಯ ಪ್ರದೇಶವು ಹೋಗಿ ಎದುರಾಳಿಯ ಎದೆಗೆ ತಾಗಬೇಕು. ತನ್ನ ಕಾಲುಗಳು ಎದುರಾಳಿಯ ಎರಡೂ ಕಾಲುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಅವನ ಎಡಗಾಲಿನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಆಚೆಕಡೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಆದರೆ ಮೊದಲಿಗೆ ಅವನ ಕಾಲಿನ ನೇರಕ್ಕೆ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಎದುರಾಳಿಯು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದ ನಂತರವೂ ಅವನು ಮೇಲಕ್ಕೇಳದಂತೆ ಅವನ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ತಲೆ ಒರಗಿರಬೇಕು. ಆಗ ಎದುರಾಳಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ನೆಲಕಚ್ಚುತ್ತಾನೆ.

೬೨. ಅಡಿ ಮಂಡಿ

ಎದುರಾಳಿಯ ಎರಡೂ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಗಣ್ಣಿನ ಬಳಿ ಹಿಡಿದು ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ವೇಗವಾಗಿ ಎಳೆದುಕೊಂಡರೆ ಎದುರಾಳಿ ಅಂಗಾತವಾಗಿ ಬೀಳುವನು. ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲವಕಾಶ ದೊರೆತರೂ ಎದುರಾಳಿ ತನ್ನ ಕಾಲನ್ನು ಝಾಡಿಸಬಹುದು. ಇಲ್ಲವೆ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ತಿರುಗಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಎದುರಾಳಿ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅವನ ಒಂದು ಕಾಲನ್ನು ಮಡಚಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಕಾಲನ್ನು ಮಡಚುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮಡಚಿದ ಕಾಲಿನ ಒಳಗಡೆ ಪೈಲ್ವಾನನು ತನ್ನ ಪಾದದ ಭಾಗ ಸೇರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಎದುರಾಳಿಯ ತೃಷ್ಟದ ಸಮೀಪ ಕಾಲನ್ನು ಇಡಬೇಕು. ಈ ಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ ಎದುರಾಳಿಯ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಲನ್ನು ಸಹ ಮಡಚಿ ಮೊದಲೇ ಮಡಚಿಟ್ಟ ಕಾಲಿನ ಕೆಳಗಡೆ ಸೇರಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಸೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೇ ಈಗಾಗಲೇ ಎದುರಾಳಿಯ ಮಡಚಿದ ಕಾಲಿನ ಒಳಗಡೆ ಸೇರಿಸಿರುವ ತನ್ನ ಕಾಲಿನ ಪಾದವು ಎರಡನೇ ಸಾರಿ ಮಡಚಿಟ್ಟ ಕಾಲಿನ ಪಾದವನ್ನು ಕೊಕ್ಕೆ (ತೊಡಕು ಹಾಕಿ) ಹಾಕಿ ಅವನ ತೃಷ್ಟದ ಕಡೆಯಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತುತ್ತಾ ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ತನ್ನ ಶರೀರವನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ವಾಲಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಎದುರಾಳಿಗೆ ತುಂಬಾ ವೇದನೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪಟ್ಟನ್ನು ತುಂಬಾ ಹುಷಾರಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಈ

ಬಂಧದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡ ಎದುರಾಳಿ ತುಂಬಾ ವೇದನೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಸೋಲನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

೬೩. ಜೋಲಿ ಪಟ್ಟು

ಎದುರಾಳಿಯು ತನ್ನ ಎಡಗಾಲನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟು ನಿಂತಿರುವಾಗ ಪೈಲ್ವಾನನಾದವನು ತನ್ನ ಹಾಗೂ ಎದುರಾಳಿಯ ಎರಡೂ ಕೈಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಹಿಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಅವನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಒಂದರ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕೂಡುವಂತೆ ಕತ್ತರಿ ಹಾಕಿ ತನ್ನ ಬಲಗಾಲನ್ನು ಎದುರಾಳಿಯ ಎರಡೂ ಕಾಲುಗಳ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಚಾಚಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ಹಾಗೆ ತನ್ನ ಕೈಗಳನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಎದುರಾಳಿಯ ತೊಡೆಗಳನ್ನೆತ್ತಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ವಾಲಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಬಲಗಾಲನ್ನು ಚಪ್ಪಡಿ ಬಿಟ್ಟು ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯಬೇಕು. ಎದುರಾಳಿಯ ಕತ್ತರಿ ಹಾಕಿದ ಕೈಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅವನ ತೊಡೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ಅವನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳೂ ಬಂಧನಕ್ಕೊಳಗಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಕತ್ತರಿ ಹಾಕುವಾಗ ಎದುರಾಳಿಯ ಕೈಗಳನ್ನು ಭುಜದ ನೇರಕ್ಕೆ ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿ ಕತ್ತರಿ ಹಾಕಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ಕತ್ತರಿ ಹಾಕಿ ಪಟ್ಟನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದರಿಂದ ಎದುರಾಳಿಯು ತೋಡನ್ನು ಹಾಕಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

೬೪. ತಳ ಹತ್ತ ಪಟ್ಟು

ಎದುರಾಳಿಯು ಯಾವ ಕಾಲು ಮುಂದಿದೆಯೋ ಆ ಕಡೆಯ ಅವನ ರಟ್ಟೆಯನ್ನು ತನ್ನ ರಟ್ಟೆಯಿಂದ ಯಕ್ಷ ಬಂಧದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುವಂತೆ ಸುತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಸುತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಂತೇ ತನ್ನ ಎಡಗೈಯಿಂದ ಅವನ ಎಡಗಾಲಿನ ಕೀಲಿನ ಬಳಿ ಹಿಡಿದೆಳೆದು ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯಬೇಕು.

೬೫. ಟಬ್ಬು ಪಟ್ಟು

ತನ್ನ ಬೆನ್ನ ಕಡೆಯಿರುವ ಎದುರಾಳಿಯ ಎಡಗೈ ತನ್ನ ನಡುವಿನ ಬಳಿ ಇರುವಾಗ ಅದನ್ನು ಮೊಳಕೈ ಬಳಿ ಆಚೆ ಕಡೆಯಿಂದ ಎದುರಾಳಿಯ ದೇಹವನ್ನು ತನ್ನ ಎಡಗೈಯಿಂದ ಎಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ, ಇವನು ತನ್ನ ಬಲಗೈ ಹಿಂಭಾಗದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಟ್ಟುತ್ತಾ ತನ್ನ ಎಡಭಾಗದಿಂದ ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಬಲಗಡೆಗೆ ಎಳೆಯುತ್ತಿರಬೇಕು. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಎಡಗಾಲಿನಿಂದ ಎದುರಾಳಿಯ ಎಡಗಾಲನ್ನು ಮೊಣಕಾಲಿನ ಬಳಿ ಹೊಡೆಯಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಅದೇ ವೇಳೆ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಬಲಗಡೆ ತಿರುಗಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೆ ತಿರುಗುತ್ತ ತನ್ನ ಬಲಗಾಲನ್ನು ಹಿಂಭಾಗಕ್ಕೆ ಎದುರಾಳಿಯ ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಬರುವಂತೆ ಬಲವಾಗಿ ಬೀಸಿ ಎದುರಾಳಿಯ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದೇ ವೇಳೆ ಎದುರಾಳಿಯ ಎಡಗೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದೆಳೆದು ಎಡಗಾಲನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸದೆ ಎದುರಾಳಿಯ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದೆಳೆದು ಸರ್ರನೆ ಬಲಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ, ತನ್ನ ಬಲಗಾಲನ್ನು ಅವನ ಎಡಗಾಲಿಗೆ ಹೊರಭಾಗದಿಂದ ಗೆಣ್ಣಿನ ಬಳಿ ಜೋರಾಗಿ ಒತ್ತಿ ಹಾಗೆ ಚಪ್ಪಡಿ ಬಿಟ್ಟು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆದರೆ ಈ ಪಟ್ಟನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವವರು ಗಮನಿಸಲೇಬೇಕಾದ ಒಂದಂಶವಿದೆ.

ಪೈಲ್ವಾನನಾದವನು ಎದುರಾಳಿಯ ಎದೆಕೊಟ್ಟು ತಿರುಗಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಎದುರಾಳಿಯು ಇವನನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಮುರಿಯಬಹುದು. ಇಲ್ಲವೇ ತಾನಾಗಿಯೇ ಸಮತೋಲನ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಭವವೂ ಉಂಟು. ಹಾಗೆ ತನ್ನ ಬಲಗಾಲಿಟ್ಟ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಎದುರಾಳಿಯು ಎಡಗಾಲು ಸೋಲದೆ ಭದ್ರವಾಗಿ ನಿಂತಲ್ಲಿ ಈ ಪಟ್ಟು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವವನಿಗೆ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗಬಹುದು.

೬೬. ಚೌವಂಗಲ ಪಟ್ಟು/ನಾಕಂಗಲ ಪಟ್ಟು

ಈ ಪಟ್ಟು ಹಾಕುವುದರಿಂದ ಎದುರಾಳಿಯ ತೋಡನ್ನು ಹಾಕುವುದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭದ ಕೆಲಸವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ನಡುವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವ ಎದುರಾಳಿಯು ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವನ ಕೈಗಳ ಬೆರಳು ಇಲ್ಲವೆ ಮಣಿಕಟ್ಟಿನ ಬಳಿ ತನ್ನ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಎಲ್ಲಾ ಪೈಲ್ವಾನರ ಗುರಿ ಒಂದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ ತನ್ನ ಎದುರಾಳಿಯ ಹಿಡಿತದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಈಗ ಪೈಲ್ವಾನನಾದವನು ತನ್ನ ಎದುರಾಳಿಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ನಾಟಕ ಮಾಡಿ ಎದುರಾಳಿಯ ದಿಕ್ಕನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು. ತಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಮುಂದಿಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಎದೆಯನ್ನು ನೆಲದ ಕಡೆ ವಾಲಿಸಿ ಎದುರಾಳಿಯ ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಎಳೆಯಬೇಕು. ಈಗ ಎದುರಾಳಿಯ ಎದೆಯು ಇವನ ಬೆನ್ನ ಮೇಲಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಮೊದಲೆಳೆದ ಜೋರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಎಳೆಯುತ್ತಾ ಬಾಗುತ್ತ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಕೈಗಳನ್ನೆಳೆಯುತ್ತಾ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಮೂಟೆಯೆತ್ತುವವರಂತೆ ಬೆನ್ನ ಮೇಲಿರುವ ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಮೂಟೆಯಂತೆ ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಬೆನ್ನು ಬಾಗಿಸಿ ತೂಕವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಎಗರಿದಂತೆ ಮಾಡಿ ತಲೆಯ ಮೇಲುಗಡೆಯಿಂದ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಎದುರಾಳಿ ಬೀಳುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಎದುರಾಳಿಯು ಇವನನ್ನು ಬಾಚಿ ತಬ್ಬಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿ ಕೊಡಬಾರದು.

೬೭. ದೋಅಂಗಲ/ಎರಡಂಗಲ ಚಪ್ಪಡಿ

ಎದುರಾಳಿಯ ನಡುವನ್ನು ತನ್ನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ತರುವಾಯ ಎಡಗೈಯಿಂದ ಎದುರಾಳಿಯ ನಡುವನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಹಿಡಿಯಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಬಲಗೈಯಿಂದ ಎದುರಾಳಿಯ ಬಲತೊಡೆಯ ಮೇಲ್ಭಾಗಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿನಿಂದ ತೂರಿಸಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆಳೆದು ಎಡಗಾಲಿನಿಂದ ಚಪ್ಪಡಿ ಬಿಟ್ಟು ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಬೇಕು. ಎದುರಾಳಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮಲಗುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಎಡಗೈಯನ್ನು ಅವನ ನಡುವಿನಿಂದ ಈಚೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಪಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಎದುರಾಳಿ ತಿರುಗಿ ಬೀಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಬಲತೊಡೆಯೊಳಗೆ ಸೇರಿಸದ ಕೈಯನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮೇಲ್ಭಾಗಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಎದುರಾಳಿ ತೋಡು ಹಾಕಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

೬೮. ಹನುಮ ಪಟ್ಟು

ಈ ಪಟ್ಟನ್ನು ಕೋನಿ ಬಿಸಿಲೇವು ಎಂದೂ ಸಹ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಪೈಲ್ವಾನನ ಬಲಗಡೆ ಕುಳಿತ ಎದುರಾಳಿಯು ಪೈಲ್ವಾನನನ್ನು ಎಡಗೈಯಿಂದ ಬಲವಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಬಲಗೈಯಿಂದ ಪಟ್ಟು ಹಾಕುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿರುತ್ತಾನೆ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎದುರಾಳಿಯ ಬಲಗೈ ಹತ್ತಿರ ಬಂದೊಡನೆ ತನ್ನ ಬಲತೋಳಿನಿಂದ ಅವನ ಬಲತೋಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟು ಮೇಲಿನಿಂದ ಸುತ್ತಿ ತನ್ನ ಎದೆ ಕಡೆ ಎಳೆಯುತ್ತಿರಬೇಕು. ಜೊತೆಗೆ ತನ್ನ ನಡುವನ್ನೆಗರಿಸಿ, ತನ್ನ ಎರಡೂ ತೊಡೆಗಳನ್ನು ಅವನ ಮೇಲೆ ಹಾರಿಸಿ ನೆಲದ ಕಡೆ ಮುಖ ಮಾಡಿ ವೇಗವಾಗಿ ತನ್ನ ಬಲಗಡೆ ತಿರುಗಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಎದುರಾಳಿಯ ಎದೆ ಮೇಲೆ ಪೈಲ್ವಾನ ಕೂಡಬಹುದು.

೬೯. ಡೊಕ್ಕರೆ ಪಟ್ಟು

ಎದುರಾಳಿಯ ಬಲಭಾಗಕ್ಕೆ ಪೈಲ್ವಾನನಿದ್ದಾನೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ಎದುರಾಳಿ ತಾನಾಗಿ ತಲೆ ಬಾಗಿಸಿದರೆ ಸರಿ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಕೈಯನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ಎದುರಾಳಿಯ ತಲೆ ಬಗ್ಗಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ನಂತರ ಎದುರಾಳಿಯ ಬಲಗಡೆ ಕುಳಿತು ಎದುರಾಳಿ ಎದೆ ಬಗ್ಗಿಸಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಕೂಡುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ತರುವಾಯ ಸರ್ರನೆ ತನ್ನ ಬಲಗೈಯನ್ನು ಎದುರಾಳಿಯ ಎದೆ ಕೆಳಗಡೆಯಿಂದ ಅವನ ಬಲಕಂಕುಳ ಹಾದು ಮೇಲೆದ್ದು ಎದುರಾಳಿಯ ತಲೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಎಡಗಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ಈಗ ತನ್ನ ಎಡಗೈ ಎದುರಾಳಿಯ ಎದೆ ಕೆಳಗಿನಿಂದ ಹಾದುಹೋಗಿ, ಅವನ ಎಡಭುಜ ಮಧ್ಯಭಾಗದಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಬಲಗೈಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಎರಡೂ ಕೈಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಒಂದರಮೇಲೊಂದು ಸೇರಿ ಅದುಮಿ ಹಿಡಿಯಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಹಿಡಿದ ಹಿಡಿತ ಬಿಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಅವನ ತಲೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಕಡೆಗೆಳೆಯುತ್ತಾ ಅವನು ಮುಖ ಮೇಲಾಗಿ ತಿರುಗುವವರೆಗೂ ಎಳೆಯುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕು.

೭೦. ಕತ್ತರಿ

ಎದುರಾಳಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಸವಾರಿ ಪಟ್ಟಿನಂತೆ ಕತ್ತು ಮುರಿಯುತ್ತಾ ತನ್ನ ಎರಡು ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಾಳಿಯ ಸೊಂಟದ ಎರಡು ಬದಿಗೆ ತಂದು ದೇಹವನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಒತ್ತುವುದಕ್ಕೆ ಕತ್ತರಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಕಾಲಿನಿಂದಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಎರಡು ಕಾಲುಗಳಿಂದಾಗಲೀ ಅವನು ತನ್ನ ಮೊಳಕಾಲುಗಳನ್ನೇರಿ ಬಗ್ಗಿಸಿದಂತೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿಟ್ಟಲ್ಲಿ ಅವನು ಮೇಲೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಪಟ್ಟುಗಳು ಕುಸ್ತಿ ಅಥವಾ ಗರಡಿಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಇವೆಲ್ಲ ನಿರಂತರ ಶ್ರಮದಿಂದ ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಬರುವಂತಹವುಗಳು.

ತೋಡುಗಳು

ಒಂದೊಂದು ಕೂಡ ಅತ್ಯಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಮತ್ತು ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ ಪಟ್ಟುಗಳು. ಒಬ್ಬ ಪಟು ಈ ಪಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಂಡನೆಂದರೆ ಆತನಿಗೆ ಸೋಲೆಂಬುದೇ ಹತ್ತಿರ ಸುಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಕುಸ್ತಿಪಟುವಾದವರು ಕೇವಲ ಈ ಪಟ್ಟುಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಕಲಿತರೆ ಸಾಲದು, ಇದರ ಜೊತೆ ತೋಡುಗಳನ್ನು ಕಲಿತಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ತೋಡು ಎಂದರೆ ಪ್ರತಿ ಪಟ್ಟು ಎಂದರ್ಥ. ಅಂದರೆ ಒಬ್ಬ ಪಟು ಒಂದು ಪಟ್ಟು ಹಾಕಿದನೆಂದರೆ ಅದರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಪಟು ಹಾಕುವ ಪ್ರತಿ ಪಟ್ಟೇ ತೋಡು. ಈ ತೋಡುಗಳಿಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕ್ರಮ ಇದ್ದರೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯುವ ರೂಢಿ ಕುಸ್ತಿಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಕುಸ್ತಿಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ತೋಡುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ಕೆಲಸ ಅಥವ ಪ್ರತಿ ತಂತ್ರವೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು.

ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಸೋಮೇಶ್ವರನು ಇಂತಹ ಪ್ರತಿ ತಂತ್ರಗಳ ಹಲವು ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

''ಅರ್ಧಾಂಗಕವೆಂಬ ಪಟ್ಟು ಹಾಕಿದ ಸ್ಥೂಲದೇಹವುಳ್ಳ ಮಲ್ಲನು ಪ್ರತಿಮಲ್ಲನ ಮುಖಕ್ಕೆ ಹಿಂಸೆಯಾಗುವಂತೆ ಒತ್ತಿ ಹಿಡಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ 'ಮುಖದೇಶ ವಿಜ್ಞಾನ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.'' (೯೦೦ ಆ - ೯೦೧ ಅ)

''ಅರ್ಧಾಂಗಕವೆಂಬ ಪಟ್ಟನ್ನು ಹಾಕಿ ಪ್ರತಿ ಮಲ್ಲನ ಕಾಲನ್ನು ಹೊರಗೆಳೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಹಿಂಸಿಸಿದರೆ ಅದು ಬಹಃಪಣ (ಬಹಿಃಪದ) ವೆನಿಸುವ 'ಪಾದ ಮೋದನ' ಎಂಬ'' ವಿಜ್ಞಾನ (೯೦೧ ಆ - ೯೦೨ ಅ)

''ಶಿರಸ್ಥಾನಕವೆಂಬ ಪಟ್ಟನ್ನು ಹಾಕಿ ಒಂದು ಕೈಯಿಂದ ಪ್ರತಿ ಮಲ್ಲನ ತಲೆಯನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು, ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಯನ್ನು ಅವನ ಕೈಕೆಳಗೆ ಹಾಕಿ ಹಿಡಿದು ಅದನ್ನು ಹೊರಭಾಗಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸಿದರೆ ಅದು ''ಬಾಹು ಮೋದನ'' (೯೦೨ ಆ - ೯೦೩)

''ಅದೇ ಕೈಯನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ಬಗ್ಗಿಸಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ 'ಬಾಹುಸೀ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. '' (೯೦೪ ಅ)

''ಕಾಲುಗಳಿಂದ ಭುಜಗಳನ್ನು ಒತ್ತಿಹಿಡಿದು ತಲೆಯನ್ನು ಮಧ್ಯೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿ ಕಂಕುಳನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಎಳೆದು ತೀಡಿಸುವುದು ಪ್ರಾಣಾಘಾತವಾದ ಗುಣಾಲ'' (೯೦೪ ಆ - ೯೦೫ ಅ)

''ಭುಜ ಸಹಿತವಾಗಿ ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಕಾಲಿನಿಂದ ಒತ್ತಿಹಿಡಿದು, ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಲಿನ ಮಂಡಿಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಮಧ್ಯ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರತಿ ಮಲ್ಲನನ್ನು ಮಣಿಸುವುದು 'ಉತ್ತರ ಡೋಂಕರ' (೯೦೫ ಆ. ೯೦೬ ಅ.) ಹೀಗೆ ಪಟ್ಟಿಸ, ಭುಜುಕಿ, ಅಂತಶ್ ಭುಡುಕಿ, ಡೋಂಕರ, ತುರ್ಯಾಷ್ಟಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ಇವುಗಳು ಶಿರಸ್ಥಾನಕ ವಿಜ್ಞಾನಗಳು ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. (ಮಾನಸೋಲ್ಲಾಸ : ೪೮೪ - ೪೮೫)

ಇವತ್ತು ತೋಡುಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಉಸ್ತಾದರಾಗಲಿ, ಪೈಲ್ವಾನರಾಗಲೀ ಸೂಚಿಸದೇ ಇದ್ದರೂ ಸಹ ತೋಡುಗಳನ್ನು ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ರೀತಿ ಮಾತ್ರ ಅವರಿಗೆ ತೋಚದೇನೋ ಅವರು ಏನು ಹೇಳಿದರೂ ಇಷ್ಟನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಬಲ್ಲರು. ''ಎದುರಾಳಿಯು ನಮ್ಮ ಬೆನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಬಲಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬಂದೊಡನೆ ಅವನ ತೊಡೆಯ ಒಳಗಡೆ

ಬಲಗೈಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿ, ಅವನ ಮುಂಭಾಗವನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಬೆನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದು ಒಂದು ತೋಡಿ'' ಕ್ರಮವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿಯು ನಮ್ಮ ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ, ನಮ್ಮ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಕೈಯನ್ನು ಝಾಡಿಸಿ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಕೈಯನ್ನು ಅವನ ಪಕ್ಕದಿಂದ ಕಂಕುಳ ಕಡೆ ಹಾಯಿಸಿ ಅವನ ಕತ್ತಿನ ಮೇಲ್ಗಡೆಗೆ ಬರುವಂತೆ ಇಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಹಲವು ತೋಡುಗಳ ಬಗೆಗೆ ವಿವರಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಕುಸ್ತಿ ಮಾಡುವಾಗ ಆಯಾ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ತೋಡುಗಳನ್ನು ಬಳಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಾಚೀನ ಸಮರ ಕಲೆಯಾದ ಕುಸ್ತಿಯು ಭವ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಉಳಿದು ಬಂದಿದೆ. ಇದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಪಟ್ಟುಗಳು, ತೋಡುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಇದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಸಮರ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಲಾಲಿತ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದ ಕಲೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇತರ ಸಮರ ಕಲೆಗಳ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಕುಸ್ತಿಕಲೆಯೇ ಮೂಲವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

೧. ಕಲಬುರ್ಗಿ ಎಂ.ಎಂ. (ಸಂ) ಮಾನಸೋಲ್ಲಾಸ, ಕರ್ತೃ ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಲುಕ್ಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಸೋಮೇಶ್ವರ II Vol-II, 1998, ಪ್ರಕಟಣೆ - ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ.

೨. ಕರೀಂಖಾನ್.ಎಸ್.ಕೆ. (ಸಂ) ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ, (ಲೇಖಿನ : ಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ಸೀತಾಪುರ- ಗರಡಿಕಲೆ) ೧೯೮೫: ಪ್ರ: ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು.

೩. ನಾಗರಾಜ. ಎಂ.ಜಿ. ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಪಿ.ವಿ. (ಸಂ) ಇತಿಹಾಸ ದರ್ಶನ (ಲೇಖಿನ: ಹರಿಹರ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ್, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಹಳೆಯಪೇಟೆಯ ಗರಡಿಗಳು) Vol-14, ಜೂನ್ ೧೯೯೯ : ಪ್ರ: ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ಅಕಾಡೆಮಿ. ಬೆಂಗಳೂರು.

ಅಧ್ಯಾಯ ೭

ಅಂಗ ಸಾಧನಾ ಸಲಕರಣೆಗಳು ಹಾಗೂ ದೈಹಿಕ ಸಾಧನೆಯ ರೀತಿ-ನೀತಿಗಳು

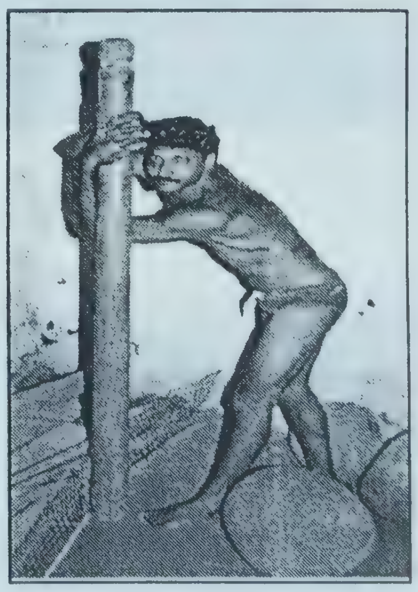
ಅಧ್ಯಾಯ ೭

ಅಂಗ ಸಾಧನಾ ಸಲಕರಣೆಗಳು ಹಾಗೂ ದೈಹಿಕ ಸಾಧನೆಯ ರೀತಿ-ನೀತಿಗಳು

ಗರಡಿ ಎಂದಾಕ್ಷಣ ಕುಸ್ತಿ ಎಂದರ್ಥವಲ್ಲ. ಕುಸ್ತಿಯಾಡುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹಲವಾರು ಕಸರತ್ತುಗಳ ಮೂಲಕ ದೇಹವನ್ನು ಸದೃಢಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ದೇಹ ಸದೃಢಗೊಳ್ಳಲು ನಿರಂತರ ಸಾಧನೆಯ

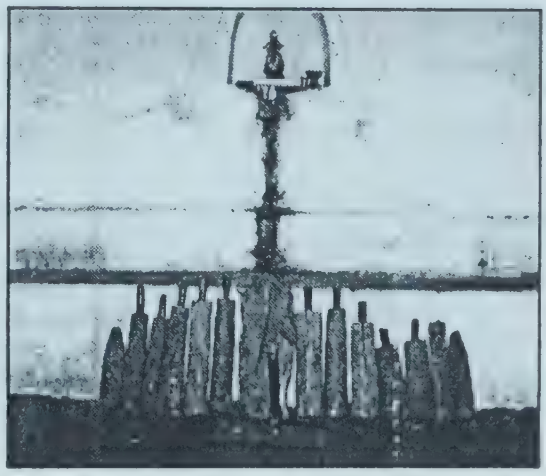
ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಪೈಲ್ವಾನನಾಗುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ದೇಹದಾರ್ಢ್ಯಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಹಲವಾರು ಸಾಧನೆ-ಸಲಕರಣೆಗಳ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಪಡೆಯಲೇಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಸಾಧನೆ ಸಲಕರಣೆಗಳು ಯಾವುವು ಎಂದು ತಿಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

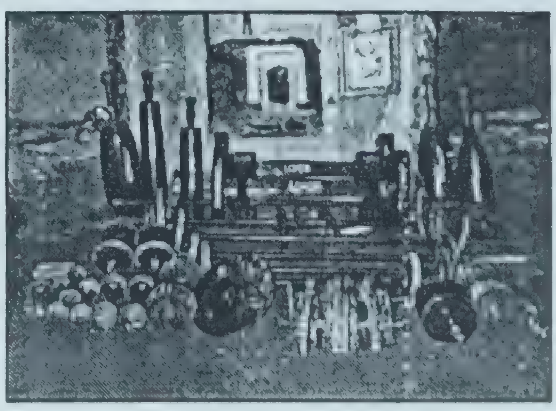
ಭಸಿಗೆ ಹೊಡೆಯುವ ಸಲಕರಣೆಗಳು : ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಭಸಿಗೆ ಅಥವಾ ಕಾಲು ಸಾಮು (ಉಟ್ ಬೈಟ್) ಮಾಡುವಾಗ ಮುಗ್ಗರಿಸಿ ಬೀಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮುಗ್ಗರಿಸಿ ಬೀಳದಂತೆ ತಡೆಯಲು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗರಡಿಯೊಳಗಿನ ಕಂಬ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಕಂಬವನ್ನು ಆಸರೆಗಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಭಸಿಗೆ ಹೊಡೆಯುವ ಪದ್ಧತಿ ಉಂಟು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಎರಡು ಮೋಟಾದ ಕಂಬಗಳ ನಡುವೆ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಆ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಭಸಿಗೆ ಹೊಡೆಯುವುದೂ ಉಂಟು.

ಕೈಹಿಡಿಗಳು ಚಿಟಿಕೆಗಳು : ಕೈಹಿಡಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸೂರ್ಯ ನಮಸ್ಕಾರದಂತಹ ವ್ಯಾಯಾಮ ಮಾಡಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಚಿಟಿಕೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಕೆಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ವ್ಯಾಯಾಮ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಲೋಡುಗಳು : ಗದೆಯನ್ನೇ ಹೋಲುವ ಮರದಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಉಪಕರಣಗಳಿಗೆ ಲೋಡುಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಲೋಡುಗಳು ಬ್ಯಾಸ್ಕೆಟ್ ಬಾಲ್‌ನ ಬ್ಯಾಟ್(ದಾಂಡು)ನಂತಿರುತ್ತದೆ. ವ್ಯಾಯಾಮ ಮಾಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಈ ಲೋಡುಗಳನ್ನು ಎರಡೂ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮೇಲೆತ್ತುವ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಲೋಡುಗಳನ್ನು ಎರಡೂ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ತಿರುಗಿಸುವುದೂ ಉಂಟು.

ಕಬ್ಬಿಣದ ಅಚ್ಚು : ಈ ಸಲಕರಣೆಯನ್ನು ಸಹ ಲೋಡಿ ನಂತೆ ಮೇಲೆತ್ತುವ ಹಾಗೂ ತಿರುಗಿಸಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಲು ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಗದೆ : ಗದೆಯೆಂದರೆ ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಪೌರಾಣಿಕ ಪಾತ್ರಗಳೆಲ್ಲ ಇಂತಹ ಆಯುಧವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಮೇಲೆ ದುಂಡಾಗಿ ತೂಕ ದಿಂದ

ಕೂಡಿದ ಭಾಗವಿದ್ದು ಹಿಂಭಾಗ ಹಿಡಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಆಯುಧವು ಕಟ್ಟಿಗೆಯದೂ ಇರುವುದುಂಟು, ಹಾಗೆಯೇ ಕಬ್ಬಿಣದ ಆಯುಧ (ಗದೆ) ಇರುವುದುಂಟು.

ಸರಪಳಿ ಗುಂಡು : ಭಾರವಾದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಗುಂಡಿಗೆ ಕಬ್ಬಿಣದ ಚೈನನ್ನು ಬೆಸೆಯಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವ್ಯಾಯಾಮ ಮಾಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಚೈನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಗುಂಡನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಕೈಗಳು ಸದೃಢಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ವಿವಿಧ ತೂಕದ ಕಲ್ಲಿನ ಗುಂಡುಗಳು : ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗರಡಿಯ ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ಗರಡಿಯ ಹೊರಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ತೂಕದ ಕಲ್ಲಿನ ಗುಂಡುಗಳನ್ನು ಇರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಾಧಕನು ಮೊದ ಮೊದಲು ಚಿಕ್ಕ ಗುಂಡುಗಳನ್ನು ಎತ್ತುವುದನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ದೊಡ್ಡ ಗುಂಡುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಗುಂಡನ್ನು ಎತ್ತುವುದನ್ನು ಕಲಿತ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅತೀ ತೂಕದ ಗುಂಡನ್ನು ಎತ್ತಿದರೆ ಸಾಹಸ ಮೆರೆದವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಗೌರವ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಈ ಗುಂಡುಗಳ ಪರ್ಯಾಯ ರೂಪವೇ ಇಂದಿನ 'Waight lifting'(ವೇಟ್ ಲಿಫ್ಟಿಂಗ್)ಗಳಾಗಿವೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು.

ಗರಡಿಯಾಳಿನ ದೈಹಿಕ ಅಂಗ ಸಾಧನೆಯ ರೀತಿ-ನೀತಿಗಳು

ಯಾವನೇ ಗರಡಿಯಾಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇರಬೇಕಾದ ಗುಣಗಳು ಎರಡು. ಒಂದನೇದಾಗಿ ಶಕ್ತಿ. ಎರಡನೇದಾಗಿ ಯುಕ್ತಿ. ಇವೆರಡೂ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪೂರಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಎರಡರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಒಂದರ ಕೊರತೆಯಾದರೂ ಅವನು ಚಾಣಾಕ್ಷ ಪೈಲ್ವಾನನಾಗಲಾರ. ಗರಡಿಯಾಳನ್ನು ಜಟ್ಟಿ ಎಂದು ಕರೆಯುವ ವಾಡಿಕೆ ಇದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಬುಡಕಟ್ಟು ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಜಟ್ಟಿಗ ದೈವಗಳನ್ನೂ ಕಾಣಬಹುದು. "ಜಟ್ಟಿಗ ಅಂದರೆ ಭುಜಬಲ ಹೊಂದಿದ ಪರಾಕ್ರಮಿ, ಆಯುಧ ಹಿಡಿದು ದುಷ್ಟ ಶಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಕ್ರೂರ ಮೃಗಗಳಿಂದ ಪಾರು ಮಾಡುವವನು(ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯ ಹಿ.ಚಿ. ೧೯೯೮-೧೯೯೪) ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥವು ಸಹ ಇದೆ. ಇಂತಹ ಜಟ್ಟಿಗ ನಾಗಲು ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ನಿರಂತರವಾದ ಸಾಧನೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ.

ಅಂಗ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಎರಡು ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು.

೧. ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ನಡೆಸುವ ಅಂಗ ಸಾಧನೆ

೨. ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸುವ ಅಂಗ ಸಾಧನೆ

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ನಡೆಸುವ ಅಂಗ ಸಾಧನೆಯೆಂದರೆ, ಬೆಳಗಿನ ಜಾವ ಓಡುವುದು, ಭಾರ ಎತ್ತುವುದು, ಈಜುವುದು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ದೇಹವನ್ನು ಪರಿಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಗುರಿಪಡಿಸಿ ಒಗ್ಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು. ಈ ರೀತಿಯ ಸಾಧನೆಯಿಂದ ದೇಹವನ್ನು ಚುರುಕಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ತರುವಾಯ ಗರಡಿಮನೆಯೊಳಗಿನ ಅಂಗ ಸಾಧನೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಯೋಗ್ಯನೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಗರಡಿಯೊಳಗಿನ ಅಂಗ ಸಾಧನೆ

೧. **ಬಸ್ಕಿ :** ಗರಡಿಯಾಳಾಗಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಮೊದಲು ಸೂಚಿಸುವುದೇ ಬಸ್ಕಿ ಹೊಡೆಯಲು. ಇದನ್ನು ಉಟ್-ಬೈಟ್ ಎಂದೂ ಸಹ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮುಂಗಾಲಿನ ಮೇಲೆ ಭಾರ ಹಾಕಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಏಳುವ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಬಸ್ಕಿ ಹೊಡೆಯುವುದು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಗಳೂ ಸಹ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮೇಲೆ ಕೆಳಗೆ ಆಡುವುದರಿಂದ ಕೈ ಹಾಗೂ ಕಾಲು ಎರಡಕ್ಕೂ ವ್ಯಾಯಾಮ ದೊರೆತಂತಾಗುತ್ತದೆ.

೨. **ಕೀಲು ಪುಟಗಿ :** ಇದು ಬಸ್ಕಿಯ ಇನ್ನೊಂದು ಭಂಗಿ. ಇದನ್ನು ಬಸ್ಕಿ ಮಾಡಿ ಅಭ್ಯಾಸವಿದ್ದವನು ಮಾತ್ರ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ. ಕೀಲು ಪುಟಗಿ ಎಂದರೆ, ವ್ಯಕ್ತಿ ಕೇವಲ ಮುಂಗಾಲಿಗೆ ಭಾರ ಹಾಕಿ ಅರ್ಧಕ್ಕೇ ಎದ್ದು ಹಾಗೆ ಕೂಡುವುದು. ಅಂದರೆ ಸುಮಾರು ಒಂದು, ಒಂದೂವರೆ ಅಡಿ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಎದ್ದು ಹಾಗೇ ಕೂಡುವುದು. ಹೀಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಆದಷ್ಟು ಶೀಘ್ರತೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಸಾಧನೆ ಇದಾಗಿದೆ.

೩. **ಕೈಕಟ್ಟಿನ ಬಸ್ಕಿ :** ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಬೆನ್ನ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಮುಂಗಾಲಿನ ಮೇಲೆ ಭಾರ ಹಾಕಿ ನಡೆಸುವ ಕುಳಿತು, ಏಳುವ ಸಾಧನೆಯನ್ನೇ ಕೈ ಕಟ್ಟಿನ ಬಸ್ಕಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

೪. **ಮೇಲು ಪುಟಿ :** ಈ ಮೇಲು ಪುಟಿ ಸಾಧನೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತ್ರಾಸದಾಯಕವಾದದ್ದು. ಏಕೆಂದರೆ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬಸ್ಕಿ ಹೊಡೆಯುತ್ತಲೇ ಪ್ರತಿ ಬಾರಿಗೂ ಎರಡು ಅಡಿಗಳಷ್ಟೆತ್ತರಕ್ಕೆ ಚಿಮ್ಮಿ ಎಗರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಚಿಮ್ಮಿ ಎಗರಿ ನಡೆಸುವ ಬಸ್ಕಿ ಸಾಧನೆಯನ್ನೇ ಮೇಲು ಪುಟಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

೫. **ಭಾರ ಬಸ್ಕಿ :** ಭಾರವಾದ ವಸ್ತುವೊಂದನ್ನು ಶಿರದ ಮೇಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ನಡೆಸುವ ಬಸ್ಕಿ ಸಾಧನೆಯನ್ನೇ ಭಾರ ಬಸ್ಕಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಯಾವುದೇ ಭಾರದ ವಸ್ತು ಸಿಗದಿದ್ದಾಗ, ತನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನನ್ನು ಶಿರದ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

೬. **ಕೈಸಾಮು (ದಂಡ) :** ಕೈಗಳು ಹಾಗೂ ಕಾಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಭಾರ ಹಾಕಿ ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಮಲಗಿದಾಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದು ಕೈಗಳನ್ನು ಸ್ಪ್ರಿಂಗ್‌ನಂತೆ ಮಡಚಿ ಎತ್ತುವ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಕೈಸಾಮು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಯೋಗಾಸನದ ಸೂರ್ಯ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಈ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಇಡೀ ದೇಹ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿರುವುದರಿಂದ

ಇಡೀ ದೇಹಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಯಾಮ ಒದಗಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಈ ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಕೈಗಳ ಸ್ನಾಯುಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಬಲಯುತಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

೭. ಚಕ್ರ ತಿರುಗೋದು : ಕೈಸಾಮು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಕೈಯೊಳಗಿಂದ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ತೂರಿಸಿ ಚಕ್ರಾಕಾರದಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತ ಮಾಡುವ ಸಾಧನೆಗೆ ಚಕ್ರ ತಿರುಗೋದು ಅಥವಾ ಚಕ್ರದ ಕೈಸಾಮು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

೮. ಕುಪ್ಪಳಿಕೆ ಸಾಮು : ಕುಕ್ಕರಗಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಸಾಧಕ ಮುಂಗಾಲಿನ ಮೇಲೆ ಭಾರ ಹಾಕಿ ಕಪ್ಪೆಯಂತೆ ಕುಳಿತಲ್ಲಿಂದಲೇ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕುಪ್ಪಳಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಕುಪ್ಪಳಿಕೆ ಸಾಮು ಎಂದು ಹೆಸರು. ಅಂಗ ಸಾಧಕ ಈ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮುಂದೆ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಲಾಗ ಹಾಕುವ ಆಟಕ್ಕೆ ಈ ಸಾಮು ಹೆಚ್ಚು ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ.

೯. ಸಪಾಟ : ಸಪಾಟ ಎಂದರೆ ಎರಡೂ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಅಗಲಿಸಿ ನಿಲ್ಲುವುದು. ನಂತರ ಮಂಡಿಯನ್ನು ಮಡಿಸಿ ಹಿಮ್ಮಡಿಯನ್ನು ಮೇಲೆ ಮಾಡಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಹೀಗೆ ಅತೀ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಎಡಗಾಲು ಬಲಗಾಲನ್ನು ಮಡಚುತ್ತಾ ಕೂಡುವ, ಏಳುವ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಸಪಾಟ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಕಾಲಿನ ಸ್ನಾಯುಗಳು ಬಿಗಿಗೊಳ್ಳುವುದರೊಂದಿಗೆ, ಮಂಡಿ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವ್ಯಾಯಾಮ ದೊರಕಿಸಿ ದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

೧೦. ಕುತ್ತಿಗೆ ಸಾಮು : ಅಂಗ ಸಾಧಕ ನೇರವಾಗಿ ಕುಳಿತು ತಮ್ಮ ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಮೇಲಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಎಡದಿಂದ ಬಲಕ್ಕೆ ಬಲದಿಂದ ಎಡಕ್ಕೆ ಹೀಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಚಕ್ರಾಕಾರದಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿಸುವ ಸಾಧನೆಗೆ ಕುತ್ತಿಗೆ ಸಾಮು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

೧೧. ಬಾಗು ಸಾಮು : ಎರಡೂ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಅಗಲಿಸಿ ನಿಂತು ತರುವಾಯ ಎಡಗಾಲಿನ ಪಾದವನ್ನು ಬಲಗೈಯಿಂದಲೂ ಬಲಗಾಲಿನ ಪಾದವನ್ನು ಎಡಗೈಯಿಂದಲೂ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮುಟ್ಟುತ್ತಾ ಮಾಡುವ ಸಾಧನೆಗೆ ಬಾಗು ಸಾಮು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಕೆಲವು ಗರಡಿಯಾಳುಗಳು ಬಿಲ್ಲು ಸಾಮು ಮುಂತಾದ ಸಾಮುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದುಂಟು. ಆದರೆ ಅವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿಲ್ಲದೇ ಇರುವ ಸಾಮುಗಳಾಗಿವೆ.

ಕೇವಲ ದೈಹಿಕ ಅಂಗಗಳನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾಡುವ ವ್ಯಾಯಾಮದಂತೆ ಗರಡಿಯ ಕೆಲವು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಯೂ ವ್ಯಾಯಾಮ ಮಾಡುವುದುಂಟು.

೧೨. ದಂಡ ವ್ಯಾಯಾಮ : ಕಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ವಿವಿಧ ತೂಕದ ದಂಡಗಳು ಗರಡಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಗರಡಿಯಾಳಾದವನು ತನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ದಂಡಗಳನ್ನು ಕೈಯೊಳಗೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಎಡದಿಂದ ಬಲಕ್ಕೆ, ಬಲದಿಂದ ಎಡಕ್ಕೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ತಿರುಗಿಸಿ ಮಾಡುವ ಸಾಧನೆಯನ್ನೇ ದಂಡ ಸಾಮು (ದಂಡ ವ್ಯಾಯಾಮ) ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

೧೩. **ಜೋಡಿ ದಂಡ :** ಒಂದೇ ದಂಡವನ್ನು ತಿರುಗಿಸುವಂತೆ ಎರಡೂ ದಂಡಗಳನ್ನು ಎರಡು ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಎರಡನ್ನು ತಿರುಗಿಸುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಜೋಡಿ ದಂಡ ಸಾಮು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

೧೪. **ಗದೆ :** ದಂಡಗಳಂತೆ ವಿವಿಧ ತೂಕದ ಲೋಹದ, ಮರದ ಗದೆಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಕೈಗಳಿಂದ ಎತ್ತಿ ದಂಡಗಳಂತೆ ತಿರುಗಿಸಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

೧೫. **ಬಳಪದ ಕಲ್ಲಿನ ಸಾಧನೆ :** ಚಿಕ್ಕ ಬೀಸಕಲ್ಲಿನ ಆಕಾರದ ದುಂಡನೆಯ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನೇ ಬಳಪದ ಕಲ್ಲು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆ ದುಂಡನೆಯ ಕಲ್ಲಿನ ಮಧ್ಯ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಗೂಟವೊಂದನ್ನು ಹೊಡೆದಿರಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಗೂಟವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಒಂದೇ ಕೈಯಿಂದ ಮೇಲೆತ್ತಿ ಇಳಿಸುವ ಸಾಧನೆಗೆ ಬಳಪದ ಕಲ್ಲಿನ ಸಾಧನೆ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

೧೬. **ಮಲ್ಲಗಂಬ :** ಗರಡಿಮನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲವೆ ಗರಡಿಮನೆಯ ಹೊರಭಾಗದ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಬಗನಿ ಮರದ ಕಂಭವೊಂದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿ ನುಣುಪಾಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಮಲ್ಲಗಂಭ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮಲ್ಲರು (ಗರಡಿಯಾಳುಗಳು) ಸಾಧನೆ ಮಾಡುವ ಕಂಬವೇ ಮಲ್ಲಗಂಭ. ಈ ಕಂಭವನ್ನು ಏರುವುದೇ ಒಂದು ಸಾಹಸದ ಕೆಲಸ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದನ್ನು ಏರಲು ಹೋದಂತೆಲ್ಲಾ ಎಣ್ಣೆಯ ಜಿಡ್ಡಿನಿಂದಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಜಾರುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, ಅಭ್ಯಾಸ ನಿರತ ಗರಡಿಯಾಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ಈ ಕಂಭವನ್ನು ಏರಬಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ಹಲವಾರು ತಾಕತ್ತು(ಕಸರತ್ತು)ಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲ. ಒಂದೇ ಕಂಭವನ್ನು ಹಲವು ಅಂಗಸಾಧಕರು ಏರಿ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಕಸರತ್ತುಗಳನ್ನು ಸಹ ಮಾಡುವರು. ಈ ಮಲ್ಲಗಂಭದ ಕುರಿತು ಕ್ರಿ.ಶ.೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ಮಾನಸೋಲ್ಲಾಸ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ದಾಖಲೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನ ಗರಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮಲ್ಲಗಂಭಗಳು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಶೋಚನೀಯವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

೧೭. **ಸಲಿಕೆ ಸಾಮು :** ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಗರಡಿಯಾಳು ಕಟ್ಟು ನಿಟ್ಟಾಗಿ ಈ ವ್ಯಾಯಾಮವನ್ನು ಮಾಡಲೇಬೇಕು. ಅದೆಂದರೆ ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ದೊಡ್ಡನೆ ಗಾತ್ರದ ಚಲಿಕೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕೊಚ್ಚುತ್ತಾ ಸಾಗಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಕೈಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ತ್ರಾಣ ಸಿಗುತ್ತದಂತೆ.

ಕಬ್ಬಿಣ ಗುಂಡು : ಕಬ್ಬಿಣ ಗುಂಡಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧ. ಬೀಸಕಲ್ಲಿನಂತೆ ಗುಂಡಿನ ಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಹಿಡಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ, ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎತ್ತುವ ಕ್ರಮ ಒಂದಾಗಿದ್ದರೆ, ಸಾಪನೆಯ ತೂಕದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಗುಂಡನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಇಳಿಸುವ ಕ್ರಮ ಇನ್ನೊಂದು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ದೇಹ ಹೆಚ್ಚು ಶಕ್ತಿಯುತವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಂಬಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಲ್ಲಿನ ಗುಂಡು : ವಿವಿಧಾಕಾರದ ಕಲ್ಲಿನ ಗುಂಡುಗಳನ್ನು ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಪೈಲ್ವಾನನಾದವನು ಎತ್ತಿ ಇಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ರೀತಿ ಎತ್ತಿ ಇಳಿಸುವುದು ಪೈಲ್ವಾನನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಗರಡಿಕಲೆ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಕರಗತವಾಗುವ ಕಲೆಯಲ್ಲ. ಇದು ಕಲಿಯಬೇಕೆನ್ನುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ನಿರಂತರವಾದ ಸಾಧನೆ ಮತ್ತು ಸದೃಢವಾದ ಮನಸ್ಸು, ಎರಡಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಗರಡಿಯಾಳು ಚಾಣಾಕ್ಷ ಕುಸ್ತಿಪಟುವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯ. ಇಂದು ಗರಡಿಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಉಪಕರಣಗಳು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಅದರ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಇಂದು ಆಧುನಿಕ ಸಲಕರಣೆಗಳು ತುಂಬುತ್ತಿವೆ(ಜಿಮ್). ಆದರೆ ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕ ಸಲಕರಣೆಗಳ ಉಪಯೋಗ ತುಂಬಾ ವೆಚ್ಚಭರಿತವಾಗಿದ್ದು ಇದು ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನ ಉತ್ಸಾಹಿಗಳಿಗೆ ನಿಲುಕದ ನಕ್ಷತ್ರವಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯೇ ಹೆಚ್ಚು. ಹೀಗಾಗಿ ಕೆಲವಾದರೂ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವ್ಯಾಯಾಮ ಸಲಕರಣೆಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಂಗ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುವ ಪೈಲ್ವಾನರು ರಾತ್ರಿ ಗರಡಿಮನೆಯೊಳಗೆ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುವ ವಾಡಿಕೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಂಗಸಾಧನೆ ಮಾಡುವವರು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸುಮಾರು ಮೂರುಘಂಟೆಗೆ ಎದ್ದು ಪ್ರಾತರ್ವಿಧಿಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು, ಸುಮಾರು ಎರಡು ತಾಸಾದರೂ ಅಂಗ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಬಹುತೇಕ ಗರಡಿಯಾಳುಗಳು ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತು ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗದೇ ಇದ್ದರೂ ಸಹ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ೩-೩೦ ರ ಸುಮಾರಿಗೆಲ್ಲಾ ಗರಡಿಮನೆಗೆ ಬಂದು ಅಂಗ ಸಾಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಹಾಗೆ ಸಾಯಂಕಾಲ ಸುಮಾರು ೫-೩೦ ರಿಂದ ೭-೩೦ರವರೆಗೂ ಅಂಗ ಸಾಧನೆ, ಕುಸ್ತಿ ಕಸರತ್ತುಗಳ ಕಲಿಕೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಗರಡಿಯಾಳುಗಳು ತೊಡಗುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ ೮

ಕುಸ್ತಿಪಟುವಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ನೆಲೆಗಳು

೮. ೧. ಆಹಾರ ಕ್ರಮ ಮತ್ತು ವಿಧಿ-ನಿಷೇಧಗಳು

೮. ೨. ವೇಷಭೂಷಣಗಳು

೮. ೩. ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು

ಅಧ್ಯಾಯ ೮

ಕುಸ್ತಿಪಟುವಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ನೆಲೆಗಳು

ಯಾವುದೇ ಕುಸ್ತಿಪಟುವಿನ ಬದುಕಿಗೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ನೆಲೆಗಳಿರುವಂತೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ನೆಲೆಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಅಧ್ಯಯನಕಾರನಾದವನು ಗರಡಿಯಾಳಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಯಾಕಿದೆಯಂದರೆ, ಆತನ ಕುಸ್ತಿಪಟುತ್ವ, ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾದ ಗರಡಿಯ ಸಂಬಂಧ, ಮತ್ತು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಆತನ ಬದುಕಿನ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬದುಕು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾರಣ ವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕುಸ್ತಿಪಟು ಎಂದರೆ ಆತನಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಶೇಷವಾದ Image ಇರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ Imageನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳ ಲೋಸುಗವಾದರೂ ಆತ ತನ್ನ ಉಡುಪು, ನಡೆಯುವ ರೀತಿ, ಗತ್ತುಗಾರಿಕೆ, ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲೇಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಆತನ ಆಹಾರ ಕ್ರಮ. ಗರಡಿಯಾಳಿಗೆ ದೈಹಿಕ ಶಕ್ತಿಯು ಅನಿವಾರ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಶಕ್ತಿವಂತನಾದರೆ ಮಾತ್ರ ಆತ ಕುಸ್ತಿಮಾಡಲು ಸಹಾಯವಾಗುವುದು ಅಂತಹ ದೈಹಿಕ ಶಕ್ತಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಾದುದು ಆಹಾರ. ಇಂತಿಂಥ ಆಹಾರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಮಾತ್ರ ತಾನು ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಶಕ್ತಿವಂತನಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯ ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆಗೆ ಆತ ಸೆರೆಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಎಷ್ಟೋ ಪೈಲ್ವಾನರನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ನೇರವಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿದಾಗ ಅವರು ತಮ್ಮ ಬಲಿಷ್ಟತೆಗೆ ಕಾರಣ ತಾವು ತಿನ್ನುವ ಮಾಂಸಾಹಾರ, ಮೊಟ್ಟೆ, ಹಾಲುಗಳಿಂದ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ತಾವು ಬಡ ಪೈಲ್ವಾನರಾದುದರಿಂದ ಕುರಿ ಮಾಂಸ ತಿನ್ನಲು ಸಾಧ್ಯವಿರದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ದನದ ಮಾಂಸ ತಿನ್ನುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದರು. ಹಾಗೆ ಮಾಂಸಹಾರಿಗಳಲ್ಲದ ಪೈಲ್ವಾನರುಗಳು ತಾವು ಯತೇಚ್ಛವಾಗಿ ತುಪ್ಪ, ಗೋದಿ, ಹಾಲು, ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಆಹಾರವಾಗಿ ಬಳಸುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದರು. ಇದರ ಕುರಿತು ಮುಂದೆ ನೋಡಲಾಗಿರುವ ಆಹಾರ ಕ್ರಮ ಮತ್ತು ವಿಧಿ ನಿಷೇಧಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ.

೮. ೧. ಆಹಾರ ಕ್ರಮ ಮತ್ತು ವಿಧಿ-ನಿಷೇಧಗಳು

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಾಣಿಯೂ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸಲೇಬೇಕು. ಮನುಷ್ಯನೂ ಪ್ರಾಣಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವನಿಗೂ ಆಹಾರ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನ ಆಹಾರವನ್ನು ಎರಡು ವಿಧದಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ೧. ಸಸ್ಯಾಹಾರ ೨. ಮಾಂಸಾಹಾರ. ಗರಡಿಕಲೆಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಾಗುವ ಪೈಲ್ವಾನರುಗಳಲ್ಲಿ ಸಸ್ಯಹಾರಿಗಳೂ ಇರಬಹುದು ಹಾಗೇ ಮಾಂಸಹಾರಿಗಳೂ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಇವರದೇ ಆದ ಆಹಾರ ನೀತಿ ಹಾಗು ವಿಧಿ-ನಿಷೇಧಗಳು ಇರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಪೈಲ್ವಾನರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಕ್ಕಿಯಿಂದ ತಯಾರಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಊಟದ ಕೊನೆ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದ ಅನ್ನವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆಹಾರವಾಗಿ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ನೀವು ಯಾವುದೇ ಪೈಲ್ವಾನರಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನಿಮ್ಮ ದೇಹದಾರ್ಢ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಏನನ್ನು ಊಟ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರೆ ಅವರಿಂದ ಬರುವ ಉತ್ತರ 'ಗಟ್ಟಿ ಪದಾರ್ಥ'ವನ್ನು ಉಣ್ಣುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿ ಪದಾರ್ಥ ಎಂದರೆ ಏನು? ಪೈಲ್ವಾನರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಎಂದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆಹಾರವೆಂದರ್ಥ.

ರಾಗಿ : ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರಾಗಿ ಪಿಷ್ಟಾಂಶ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರಗಳಲ್ಲೊಂದು. ಹೀಗಾಗಿ ಪೈಲ್ವಾನರಿಗೆ ರಾಗಿ ಮುದ್ದೆ, ರಾಗಿ ರೊಟ್ಟಿ ಎಂದರೆ ತುಂಬಾ ಇಷ್ಟ. ಹಾಗೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎಂದ ಕೂಡಲೇ ಪೈಲ್ವಾನರು ರಾಗಿ ಅಂಬಲಿಯನ್ನು ಮಜ್ಜಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಸಿ ಕುಡಿಯುವುದೂ ಉಂಟು. ಮಜ್ಜಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಬೆರಸಿದ ರಾಗಿ ಅಂಬಲಿ ದೇಹವನ್ನು ತಂಪಾಗಿರಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆ ಪೈಲ್ವಾನರಲ್ಲಿದೆ.

ಗೋದಿ : ಪೈಲ್ವಾನರು ರಾಗಿಗೆ ಕೊಡುವಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಗೋದಿಗೂ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಗೋದಿಯಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಚಪಾತಿ, ರೊಟ್ಟಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಆಹಾರವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗೋದಿಯ ನುಚ್ಚಿನಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಸಿಹಿ ತಿನಿಸು 'ಸಜ್ಜಿಗೆ' ಯನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪೈಲ್ವಾನರು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಪೈಲ್ವಾನರು ದಿನಾಲೂ ಮಾಡುವ ವ್ಯಾಯಾಮ ಕಸರತ್ತುಗಳಿಂದ ಉಷ್ಣವಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದಂತೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ದೇಹವನ್ನು ತಂಪಾಗಿರಿಸುವ ಆಹಾರಗಳನ್ನು ಪೈಲ್ವಾನರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇಷ್ಟ ಪಡುತ್ತಾರೆ. 'ಸಜ್ಜಿಗೆ' ಅಂತಹ ಸಿಹಿ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು "ಮಧುಹಾರ"ಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಗೋಡಂಬಿ, ಪಿಸ್ತ, ಬಾದಾಮಿ, ತುಪ್ಪ, ಬೆಲ್ಲ ಅಥವ ಸಕ್ಕರೆಗಳನ್ನು ಗೋದಿ ನುಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಬೆರಸಿ ಮಾಡುವ ಆಹಾರವೇ 'ಸಜ್ಜಿಗೆ'ಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸಂಕ್ಟಿ/ಸಂಕಟಿ : ಇದೊಂದು ಬಯಲು ನಾಡಿನ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಆಹಾರ. ಜೋಳದ ನುಚ್ಚಿನಿಂದ ತಯಾರಿಸುವ ಈ ಆಹಾರವು ಹೆಚ್ಚು ಪೌಷ್ಟಿಕವೂ, ದೇಹವನ್ನು ತಂಪಾಗಿರಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಂಕ್ಟಿಯನ್ನು ತಿನ್ನುವುದರಿಂದ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿದ್ರೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ನಂಬುಗೆ ಬಯಲು ನಾಡಿನವರದು.

ಜೋಳದ ನುಚ್ಚನ್ನು ಅಳತೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕುದಿಸುತ್ತಾರೆ. ನುಚ್ಚು ಕುದಿಯುವಾಗಲೇ 'ಎಮಲ' (ಹುಳಿ ತರಿಸಿದ ಸಂಕಟಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ)ವನ್ನು ನುಚ್ಚಿಗೆ ಬೆರೆಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಮತ್ತು ರುಚಿಗೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಉಪ್ಪನ್ನು ಕುದಿಯುವಾಗಲೇ ಬೆರೆಸುವ ಕ್ರಮ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಇದ್ದರೆ, ಕೆಲವು ಕಡೆ ಮಜ್ಜಿಗೆಯನ್ನು ಕುದಿಯುವಾಗ ಬೆರಸದೆ ಊಟದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಬೆರಸಿಕೊಂಡು ಊಟ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಉಂಟು. ಸಂಕ್ಟಿ ತಿಂದ ಪೈಲ್ವಾನ ಹೆಚ್ಚು ಶಕ್ತಿವಂತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವ ನಂಬುಗೆ ಹೊಸಪೇಟೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸಂಕ್ಟಿಯನ್ನು ಆಹಾರವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದೇ ಅಪರೂಪವಾಗಿದೆ.

ಬಾದಾಮಿ ಹಾಲು : ಪೈಲ್ವಾನರು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ದ್ರವ ಪದಾರ್ಥವೆಂದರೆ ಬಾದಾಮಿ ಹಾಲು. ಬಾದಾಮಿ ಬೀಜವನ್ನು ನುಣ್ಣಗೆ ರುಬ್ಬಿ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಚನ್ನಾಗಿ ಕುದಿಸುತ್ತಾರೆ. ರುಚಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕವೆನಿಸಿದರೆ ಸಕ್ಕರೆ ಅಥವ ಬೆಲ್ಲವನ್ನು ಬೆರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿಯುವುದರಿಂದ 'ನಡುವು' ಗಟ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ನಂಬುಗೆ ಪೈಲ್ವಾನರಲ್ಲಿದೆ.

ಹಸಿಹಾಲು : ಬಹುಪಾಲು ಪೈಲ್ವಾನರು ಹಸಿಹಾಲನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ತಾನೆ ಕರೆದುಕೊಂಡ ತಂಬಿಗೆ ತುಂಬಾ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿದರೆ ಪೌಷ್ಟಿಕತೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ನಂಬುಗೆ ಪೈಲ್ವಾನರಲ್ಲಿದೆ. ಹಸಿ ಹಾಲು ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಬಹುಶಃ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥ ಪೈಲ್ವಾನರಿಗೆ ತಿಳಿಯದಿರುವುದರಿಂದ ಹಸಿ ಹಾಲಿನ ಉಪಯೋಗ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಮೊಟ್ಟೆ-ಹಾಲು : ದಿನಾಲು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ವ್ಯಾಯಾಮಕ್ಕೆ ತೊಡಗುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹಸಿ ಮೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪದ್ಧತಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಪೈಲ್ವಾನರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಥಂಡ ಶರಬತ್ತು : ಥಂಡ ಎಂದರೆ ತಂಪು ಎಂದರ್ಥ. ತಂಪಾದ ಶರಬತ್ತನ್ನು ತಯಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಡಿದರೆ ಕಸರತ್ತು ಮಾಡುವ ಪೈಲ್ವಾನನಿಗೆ ದಮ್ಮು ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆ ಪೈಲ್ವಾನರಲ್ಲಿದೆ.

ಸುಫಿಯ (ಬಿಳೀ ಬೇರು-ಸುಗಂಧಿ ಬೇರು) : ಮಿಟ್ಟೀ ಕಡ್ಡಿ, ಸೀಪುಡಿ, ಒಣಗಿದ ಗುಲಾಬಿ ಹೂವಿನ ದಳ, ಹಾಗೂ ತಾವರೆ ಹೂವಿನ ದಳ, ಕೊತ್ತಂಬರಿ ಕಾಳು, ಸಮ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ನುಣ್ಣಗೆ ಪುಡಿ ಮಾಡಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಅರ್ಧ ತಂಬಿಗೆ ನೀರು ಕಾಪಿ ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ, ಹಾಗೂ ತಯಾರಿಸಿಕೊಂಡ ಈ ಪುಡಿ, ಹಾಗೂ ಕಾಮ ಕಸ್ತೂರಿ ಎಲೆ ಮತ್ತು ಬೀಜ ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ರಾತ್ರಿ ಮಲಗುವಾಗ ಹೊಸ ಮಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಡುತ್ತಾರೆ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ತರುವಾಯ ಪ್ರಾಥರ್ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಹಾಳು ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಈ 'ಥಂಡಿ'ಯನ್ನು ಪೈಲ್ವಾನರು ಕುಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಕುಡಿಯುವುದರಿಂದ ದಮ್ಮು ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ಸ್ನಾಯು ಬಲ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆ ಪೈಲ್ವಾನರಲ್ಲಿದೆ.

ಉದ್ದು/ಮೆಂತೆ : ಈ ಕಾಳುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ರಾತ್ರಿ ಮಲಗುವಾಗ ಒಂದು ಹಿಡಿಯಷ್ಟು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನೆನೆಹಾಕಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ವ್ಯಾಯಾಮ ಕಸರತ್ತುಗಳು ಮಾಡಿದ ತರುವಾಯ ಅವುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವ ಪದ್ಧತಿ ಉಂಟು.

ಸೊಗದೆ ಬೇರಿನ ಕಷಾಯ : ಸೊಗದೆ ಎನ್ನುವ ಮೂಲಿಕೆಯ ಬೇರನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ೩/೪ ಇದ್ದದ್ದು ೧/೪ ಭಾಗವಾಗುವವರೆಗೂ ಕುದಿಸಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ತಮಗೆ ಬೇಕೆನಿಸಿದಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಸಕ್ಕರೆ, ನೀರು ಬೆರಸಿಕೊಂಡು ಪೈಲ್ವಾನರು ಕುಡಿಯುವುದುಂಟು. ಸೊಗದೆ ಬೇರಿನ ಕಷಾಯದಿಂದ ನಡ ಗಟ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ.

ಕಸ ಕಸೆ ರಸ ಪಾಯಸ : ಬಾದಾಮಿ, ಪಿಸ್ತ, ಕೊಬ್ಬರಿ, ಕಸ ಕಸೆಗಳನ್ನು ಒರಳು ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ನುಣ್ಣಗೆ ರುಬ್ಬುತ್ತಾರೆ. ತರುವಾಯ ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ, ಅಥವ ಸಕ್ಕರೆ ಹಾಕಿ ಅದನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಕುದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸುವಾಸನೆಗಾಗಿ ಏಲಕ್ಕಿ ಪುಡಿಯನ್ನು ಹಾಕಲಾಗುತ್ತದೆ. ಚನ್ನಾಗಿ ಕುದಿದ ತರುವಾಯ ಅದನ್ನು ಲೋಟದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು

ಕುಡಿಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಕುಡಿಯುವುದರಿಂದ ಪೈಲ್ವಾನರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪೌಷ್ಟಿಕತೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ.

ಕೊಬ್ಬರಿ, ಬೆಲ್ಲ, ಉತ್ತುತ್ತಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪೈಲ್ವಾನನ ಅಂಗಿಯ ಬಕ್ಕಣ(ಜೇಬು)ದಲ್ಲಿ ಕೊಬ್ಬರಿ ಬೆಲ್ಲ ಯಾವಾಗಲೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಕೊಬ್ಬರಿ, ಬೆಲ್ಲ, ಉತ್ತುತ್ತಿಗಳು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಆಯುರ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಉತ್ತುತ್ತಿಯನ್ನು 'Natural Tonic' ಎಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀಮಂತ ಪೈಲ್ವಾನರು ಪಿಸ್ತಾ, ಬಾದಾಮಿ, ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ, ಉತ್ತುತ್ತಿಯಂತಹ ದುಬಾರಿ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿಂದರೆ, ಬಡ ಪೈಲ್ವಾನರು ಕೊಬ್ಬರಿ ಬೆಲ್ಲಕ್ಕೆ ಸಂತೃಪ್ತಿ ಪಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳೊಂದಿಗೆ ದಿನ ನಿತ್ಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸುವ ರೊಟ್ಟಿ, ಪಲ್ಯ, ಮುದ್ದೆ, ತಂಬಳಿ, ಅನ್ನ, ಚಪಾತಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಂತೆ ಪೈಲ್ವಾನರೂ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

ಮಾಂಸಾಹಾರ ಪದ್ಧತಿ : ಪೈಲ್ವಾನರಲ್ಲಿ ಕೆಳವರ್ಗದವರೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಮಾಂಸಾಹಾರ ಸಹಜವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕುರಿ, ಕೋಳಿ, ಮೇಕೆ, ಉಡ, ಏಡಿ, ಮೀನು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಂಸಾಹಾರಿ ಪೈಲ್ವಾನರು ಆಹಾರವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೋಳಿ ಕಾವಿನಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆ ಪೈಲ್ವಾನರಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಕೋಳಿಯನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪೈಲ್ವಾನರು ಇಷ್ಟ ಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅಪರೂಪಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಕೋಳಿ ತಿನ್ನುವುದುಂಟಾದರೂ ದಿನಾಲೂ ಕೋಳಿ ಮಾಂಸ ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಕೆಲವು ಪೈಲ್ವಾನರು ದಿನಾಲು ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಮಾಂಸವನ್ನು ಆಹಾರದೊಂದಿಗೆ ಸೇವಿಸುವುದುಂಟಾದರೂ, ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಾರಕ್ಕೊಮ್ಮೆಯೋ, ಎರಡು ವಾರಕ್ಕೊಮ್ಮೆಯೋ ತಿನ್ನುವುದುಂಟು.

ಕಾಲು ಕಷಾಯ : ಕುರಿಯ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಮೊದಲಿಗೆ ಸುಟ್ಟು ಕೂದಲೆಲ್ಲಾ ಹೋದ ನಂತರ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ತೊಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ತರುವಾಯ 'ಗೊರಸ'ನ್ನು ಕಾಲಿನಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಎಸೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮೇಲ್ಭಾಗದ ಮಾಂಸವನ್ನು ಮೊಣಕಾಲಿನಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಸಣ್ಣಾಗಿ ಕಡಿದು, ಇಪ್ಪಲಿ, ಮೋಡಿ, ಮೆಣಸು, ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ, ಉಪ್ಪು, ಇಷ್ಟು ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕಾಲಿನೊಂದಿಗೆ ಬೆರಸಿ ಮಣ್ಣಿನ (ಗಡಿಗೆ) ಮಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ, ನೀರು ಹಾಕಿ ಕುದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ೩/೪ ಭಾಗದ ನೀರು ೧/೪ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದ ತರುವಾಯ ಮಡಿಕೆಯನ್ನು ಇಳಿಸಿಕೊಂಡು ಕುದಿದ ಕಷಾಯವನ್ನು ಶೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶೋಧಿಸಿದ ಕಷಾಯವನ್ನು ಒಂದು ಲೋಟದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪೈಲ್ವಾನರು ಕುಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಇದ್ದಂತಹ ಶ್ರೀಮಂತರಾದರೆ ತುಪ್ಪವನ್ನು ಕಷಾಯದೊಂದಿಗೆ ಬೆರಸಿ ಕುಡಿಯುವುದುಂಟು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಕಷಾಯವನ್ನು ಕಸರತ್ತು (ಲಡತ್ತೂ) ಮಾಡಿದ ತರುವಾಯ ಕುಡಿಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕಷಾಯ ಕಾಯಿಸಿದ ನಂತರ ಸಿಗುವ ಮಾಂಸವನ್ನು ತರುವಾಯ ಸಾರು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಊಟ ಮಾಡುವುದೂ ಉಂಟು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಿನ್ನಲು ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಮಾಂಸಾಹಾರಿ ಪೈಲ್ವಾನರು ಕುರಿಯ ಮಾಂಸವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಆಡಿನ ಮಾಂಸ ಅಷ್ಟು ರುಚಿಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಪೈಲ್ವಾನರು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ದನ ತಿನ್ನುವವರಾದರೆ ದನದ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ. ದಿನಾಲು ಮಾಂಸ ತಿನ್ನುವ ಅಭ್ಯಾಸವಿರುವ ಬಡತನ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವ ಪೈಲ್ವಾನರು ಕುರಿ ಮಾಂಸದ ಬದಲು

ದನದ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ದನದಮಾಂಸ ಕುರಿ ಮಾಂಸಕ್ಕಿಂತ ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆ ದರದಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೀಮಾ, ಕರ್‍ರಿ, ಫ್ರೈ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಊಟ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಯಾವುದೇ ತರದ ಮಾಂಸದ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿದರೂ ಸಹ ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ, ಕೊಬ್ಬರಿ, ಲವಂಗ, ಏಲಕ್ಕಿ, ಇಪ್ಪಲಿ, ಮೋಡಿ, ಜಾಯಿಕಾಯಿ, ಕಸ ಕಸೆ, ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಹಾಕುವುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ರುಚಿಗಾಗಿ ಶುಂಠಿ ಹಾಗೂ ಕೊತ್ತಂಬರಿ ಹಾಕುವುದೂ ಉಂಟು.

ಮಾಂಸದ ತುಪ್ಪ : ಬಹುಪಾಲು ಪೈಲ್ವಾನರು ಇದನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಅಪೇಕ್ಷೆ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಕುರಿ ಅಥವಾ ದನವನ್ನು ಕೊಯ್ದಾಗ ಸಿಗುವ ಕೊಬ್ಬ(ಚರಿಬೆಯ)ನ್ನು ಮಾಂಸದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಒಂದು ಪಾತ್ರೆಯೊಳಗೆ ಹಾಕಿ ಬೆಂಕಿಯ ಮೇಲಿಟ್ಟರೆ ಕೊಬ್ಬು ಕರಗ ತೊಡಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅರಿಸಿಣ ಹಾಗೂ ರುಚಿಗೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಉಪ್ಪನ್ನು ಬೆರೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೊಬ್ಬು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕುದಿದು ತುಪ್ಪದಂತಾದಾಗ ಕೆಳಗಿಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ತರುವಾಯ ಆ ಮಡಿಕೆಯನ್ನು ನಿಲುವಿನಲ್ಲಿ ಇಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಗಾಳಿ ಸೋಕಿದಂತೆ ಇದ್ದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ದಿನಾಲೂ ಪೈಲ್ವಾನರು ರೊಟ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಈ ಕೊಬ್ಬಿನ ತುಪ್ಪ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸ್ವಲ್ಪ ಖಾರ (ಮೆಣಸಿನ ಪುಡಿ) ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ರೊಟ್ಟಿ ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಬೋಟಿ ಕಷಾಯ : ಕುರಿ, ಆಡು, ದನ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಪ್ರಾಣಿಯ ಪಕ್ಕೆಲುಬುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ತಯಾರಿಸುವ ಕಷಾಯಕ್ಕೆ ಬೋಟಿ ಕಷಾಯ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕಾಲಿನ ಕಷಾಯ ತಯಾರಿಸುವಾಗ ಹಾಕುವಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ಸಹ ಇಪ್ಪಲಿ, ಮೋಡಿ, ಲವಂಗ, ಕಸ ಕಸೆ, ಮೆಣಸು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಕಷಾಯ ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ತರುವಾಯ ಕಷಾಯವನ್ನು ಕುಡಿದರೆ ಶೋಧಿಸಿದಾಗ ದೊರೆತ ಮಾಂಸ ಎಲುಬುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಸಾರನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಉಡದ ಸಾರು : ಪೈಲ್ವಾನರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಪಡುವುದೇ ಉಡದ ಸಾರಿಗೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಉಡದ ಮಾಂಸ ತಿಂದರೆ ತಾವು ಹೆಚ್ಚು ಶಕ್ತಿ ಶಾಲಿಗಳಾಗುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುವ ನಂಬುಗೆ ಪೈಲ್ವಾನರುಗಳಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಉಡದ ಕೊಬ್ಬನ್ನು ತೆಗೆದು ಪೈಲ್ವಾನರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ದೇಹದ ಮಸಾಜಿಗಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೇಹಕ್ಕೆ ಉಡದ ಕೊಬ್ಬು (ತುಪ್ಪ) ತಿನ್ನುವುದರಿಂದ ಸ್ನಾಯುಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಶಕ್ತಿಶಾಲಿಗಳಾಗುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿದೆ. ಹಾಗೆ ಪೈಲ್ವಾನರೂ ಸಹ ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಕೊಬ್ಬು ತೆಗೆದ ಉಡದ ಬಾಲ ಹಾಗೂ ತಲೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಇನ್ನುಳಿದ ಮಾಂಸವನ್ನು ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಕೋಳಿ ಸಾರು : ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪೈಲ್ವಾನರು ನಾಟಿ ಕೋಳಿ ಅದರಲ್ಲೂ ಮೊಟ್ಟೆ ಕೋಳಿಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷೆ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಕೋಳಿ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇತರೇ ಮಾಂಸಕ್ಕೆ ಹಾಕುವಂತೆ ಇಪ್ಪಲಿ, ಮೋಡಿ, ಮೆಣಸು, ಕಸ ಕಸೆ, ಲವಂಗ, ಏಲಕ್ಕಿ, ಕೊಬ್ಬರಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿಯೇ ಕೋಳಿಮಾಂಸದ ಅಡುಗೆ ಮಾಡುವುದು ಹಾಗು ಮಾಂಸಕ್ಕೆ ಹಾಕದ ಇನ್ನೊಂದು ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಕೋಳಿ ಸಾರಿಗೆ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಮೊಸರು. ಮೊಸರನ್ನು ಕೋಳಿ ಸಾರಿಗೆ ಹಾಕುವುದರಿಂದ ರುಚಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕೋಳಿ ಸಾರು ಹೆಚ್ಚು ಉಷ್ಣ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆ ಪೈಲ್ವಾನರದು.

ಮೀನು : ಮೀನನ್ನು ಊಟ ಮಾಡಲು ಪೈಲ್ವಾನರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಆತಂಕವನ್ನು ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಆತಂಕವೇಕೆಂದರೆ ಕೆಲವು ಜಾತಿಯ ಮೀನನ್ನು ತಿಂದರೆ ಹಳೆಯ ಬೇನೆಗಳು ಮರುಕಳಿಸುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ 'ಮಲಗ' ಎನ್ನುವ ಜಾತಿಯ ಮೀನನ್ನು ತಿನ್ನುವುದರಿಂದ ಹಳೆ ಬೇನೆ ಮರುಕಳಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ 'ಬಾಳೆ' ಮೀನನ್ನು ಸಹ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪೈಲ್ವಾನರು ತಾವೇ ಕೈಯಾರೆ ಆರಿಸಿದ ಮೀನಷ್ಟನ್ನೇ ಆಹಾರವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದುಂಟು. ಮೀನನ್ನು ತಿಂದರೆ ಅತಿಯಾದ ಉಷ್ಣವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮೀನನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

ಹಿಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿನ ಪೈಲ್ವಾನರು ಕುಡಿತವನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿದ್ದರು. ಕುಡಿಯುವುದರಿಂದ ತಾವು ಹೆಚ್ಚು ದುರ್ಬಲರಾಗುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುವ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಅವರಲ್ಲಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇಂದು ಈ ರೀತಿಯ ಭಾವನೆ ಅತೀ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಪೈಲ್ವಾನರು ತಾವು ಕುಡಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರೂ, ಅದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಮುಚ್ಚು ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವುದು ತಿಳಿದು ಬಂದಿತು. ಕುಡಿತ ಒಂದು ಫ್ಯಾಷನ್ ಎಂಬಂತೆ ಬಳಕೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪೈಲ್ವಾನರು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿಲ್ಲವೇನೋ ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

ವಿಧಿ ನಿಷೇಧಗಳು : ಯಾವುದೇ ಮಾಂಸವನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ಒಯ್ಯುವಾಗ ಪೈಲ್ವಾನರು ಬೇರೆಯವರ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಮಾಂಸ ಬೀಳದಂತೆ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಯಾರೇ ಪರಿಚಿತರನ್ನು ಸರಿ ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿಸಲು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ದಾರಿಹೋಕರ ಕಣ್ಣಿನ ದೃಷ್ಟಿ ಮಾಂಸದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರೆ, ಊಟ ಮಾಡಿದ ತಮಗೆ ದಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ.

ದೃಷ್ಟಿ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಂಸದೊಂದಿಗೆ ಇದ್ದಿಲಿನ ಚೂರನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಒಯ್ಯುತ್ತಾರೆ.

ಕರಿಯ ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಮಾಂಸವನ್ನು ಒಯ್ಯುವುದುಂಟು. ಕಪ್ಪನೆಯ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಕ್ಷುದ್ರ ಕಣ್ಣುಗಳು, ಭೂತ ಪಿಶಾಚಿಗಳು ಹೆದರುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆ ಪೈಲ್ವಾನರದ್ದಾಗಿದೆ.

ಏನನ್ನಾದರೂ ಊಟ ಮಾಡುವಾಗ ಪೈಲ್ವಾನರು ಯಾರ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಬೀಳದಂತೆ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಊಟ ನೀಡುವವರ ದೃಷ್ಟಿಗೂ ಬೀಳಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪೈಲ್ವಾನರು ತಮ್ಮ ಊಟವನ್ನು ತಾವೇ ನೀಡಿಕೊಂಡು ಉಣ್ಣಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕರೆಯ ತಾಯಿ, ಅಕ್ಕನಂಥವರು ಇದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಊಟಕ್ಕೆ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ.

ಊಟ ಮಾಡುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ತಾವು ಉಣ್ಣಬೇಕಾದ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಮಾಳಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಬಹುಶಃ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಕ್ಷುದ್ರಗ್ರಹಗಳ ದೃಷ್ಟಿ ತಮ್ಮ ಆಹಾರದ ಮೇಲೆ ಬೀಳದೆ ಮಾಳಿಗೆಯ ಮೇಲೆಸೆದ ಆಹಾರದ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಲಿ ಎನ್ನುವುದು ಕಾರಣವಾದರೆ, ಸಕಲೆಂಟು ಜೀವಿಗಳಿಗೂ ಆಹಾರ ಸಿಗಲಿ ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಉಂಟು. ಈ ಎರಡೂ ವೈರುಧ್ಯಮಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಕ್ತೃಗಳು ತಿಳಿಸಿದರು.

೮. ೨. ವೇಷಭೂಷಣಗಳು

ಗರಡಿ ಪಟುವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಗತ್ತುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲು ಅಪೇಕ್ಷೆ ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈತ ದಪ್ಪನೆಯ ಗಲ್ಲಿ ಮೀಸೆ ಬಿಡುವುದು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸುತ್ತಿದ ರುಮಾಲು, ಕಚ್ಚೆ ಹಾಕಿ ಉಟ್ಟ ದೋತರ, ಬಿಳಿಯದಾದ ಜುಬ್ಬ, ಶಲ್ಯಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಗೊಂಡೇ ಹಿಂದಿನ ಪೈಲ್ವಾನರು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕೈಯನ್ನು ಅಗಲಿಸಿ, ತೊಡೆಗೆ ತೊಡೆ ಕೂಡಿಸಿ ವಿಶೇಷವಾದ ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರನ್ನು ನೋಡಿದ ತಕ್ಷಣ, ಈತ ಪೈಲ್ವಾನನಾಗಿರಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ನೋಡುಗನಿಗೆ ಮೂಡುವಂತೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಲ್ಲವೆ ಕಾಲಲ್ಲಿ ಗಗ್ಗರಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಕಡೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ದೃಷ್ಟಿ ಬೀಳುವಂತೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಇರುವಾಗ ತಮಗೆ ದೃಷ್ಟಿಯಾಗಬಾರದೆಂದು ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕರಿದಾರ, ಇಲ್ಲವೆ ತಾಯತವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗೆ ಕೆಲವು ಪೈಲ್ವಾನರುಗಳು ಕಣ್ಣು, ಹುಬ್ಬುಗಳಿಗೆ ಕಾಡಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದೂ ಉಂಟು.

ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪೈಲ್ವಾನರುಗಳು ಆಧುನಿಕ ಬದುಕಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ನಡೆಯುವುದನ್ನು ರೂಢಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಎಲ್ಲರಂತೆ ತಾವು ಪ್ಯಾಂಟ್ ಷರ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ರುಮಾಲನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕುಸ್ತಿ ಕಣದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವಿಶೇಷವಾದ ಉಡುಪನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪೈಲ್ವಾನರು ತ್ರಿಕೋನಾಕಾರದ ಲಾಂಗ್ ಎನ್ನುವ ವಿಶೇಷ ಉಡುಪನ್ನು ತಮ್ಮ ನಡುವಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಹನುಮಾನ್ ಚಡ್ಡಿ ಅಥವಾ ಹನುಮಾನ್ ಲಾಂಗ್ ಎಂದೇ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಲಾಂಗಿನ ಮೇಲೆ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹೊಲಿದ ತ್ರಿಕೋನಾಕಾರದ ಚಡ್ಡಿಯನ್ನು ತೊಡುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನುಳಿದಂತೆ ಇಡೀ ದೇಹವೇ ಬರಿಮೈಯಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಮೈಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಸವರಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಹಾಗೆ ಎದುರಾಳಿಯು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ತಲೆ ಕೂದಲನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕುಸ್ತಿಯಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪೈಲ್ವಾನರುಗಳು ಉದ್ದನೆಯ ಕೂದಲನ್ನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರ ಬದಲು 'ಫಂಕ' ಹೊಡೆದ ಅತೀ ಸಣ್ಣನೆಯ ಕೂದಲನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಎದುರಾಳಿಗೆ ಕೂದಲು ಹಿಡಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಪೈಲ್ವಾನರು ದೋತರ ಪ್ಯಾಂಟ್‌ಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ಲುಂಗಿಗಳನ್ನು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ತೊಡುತ್ತಾರೆ. ತಾವು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಲುಂಗಿಯ ಒಂದು ತುಂದಿ ಪಾದದ ಅಳತೆಗೆ ಇರದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಲುಂಗಿ ಉಡುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಹೀಗೆ ತಿಳಿಸಬಹುದು. ಮನೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ ಗೃಹಿಣಿಯು ತಮ್ಮ ಸೀರೆಯನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ತಾಗದಂತೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮೇಲೆಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳು ಲುಂಗಿಯನ್ನು ಉಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗರಡಿಯಾಳುಗಳು ಬಿಳಿಯ ಲುಂಗಿಗಿಂತ ಬಣ್ಣದ ಲುಂಗಿಯನ್ನು ಉಡಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು. ಜನಪದ ಕ್ರೀಡೆಯಾದ ಗರಡಿಯಾಟ(ಕುಸ್ತಿ)ದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಚಡ್ಡಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ, ಸರ್ಕಾರಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಕುಸ್ತಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಿದೇಶೀ ಗರಡಿ ಪಟುಗಳಂತೆ ಉಡುಪನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬನಿಯನ್ನನ್ನು ಹೋಲುವ ಮೇಲಂಗಿಯೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತಿರುವ ಚಡ್ಡಿಯನ್ನು ಇವರು ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇನ್ನುಳಿದಂತೆ ಇವರ ಉಡುಪು ಹಾಗೂ ನಡವಳಿಕೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ನಡವಳಿಕೆಗಳನ್ನೇ ಹೋಲುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ತಮ್ಮ ಉಡುಪಿನ ಕುರಿತು ಹಲವು ವಿಧಿ ನಿಷೇಧಗಳನ್ನು ಪೈಲ್ವಾನರು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತಮ್ಮ ದೇಹದ ಅಂಗಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ರೀತಿ ಕಂಡರೆ ತಮಗೆ ಆಸರವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಕಾರಣವಾಗಿ ಪೈಲ್ವಾನರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮೈ ತುಂಬುವಂತಹ ಉಡುಪನ್ನೇ ತೊಡುತ್ತಾರೆ.

ರುಮಾಲಿಗೆ ಕೆಂಪು, ಇಲ್ಲವೆ ಬಿಳಿ, ಇಲ್ಲವೆ ಹಳದಿ ಬಣ್ಣವನ್ನೇ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ದೋತರವಾದರೆ ಬಿಳಿ ದೋತರ ಹಾಗೂ ಬಿಳಿ ಅಂಗಿಯನ್ನು ತೊಡುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಹಸಿರು, ಹಳದಿಯ ಅಂಗಿಗಳನ್ನು ತೊಡಲು ಇಷ್ಟ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಎಲ್ಲಾ ಪೈಲ್ವಾನರಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಪೈಲ್ವಾನರು ತಮ್ಮ ಅಭಿರುಚಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಉಡುಪುಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಬಹುತೇಕ ಪೈಲ್ವಾನರು ಕಪ್ಪನೆ ಉಡುಪನ್ನು ತೊಡಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ಅದು ಅನಿಷ್ಟದ ಸಂಕೇತವೆಂದು ಅವರು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿರುಚಿ ಮತ್ತು ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವಂತಹ ವೇಷ ಭೂಷಣಗಳನ್ನು ಗರಡಿ ಪಟುಗಳು ತೊಡುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

೮. ೩. ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳೂ ವೈಯಕ್ತಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಗರಡಿಯಾಳುಗಳಿಗೂ ಇಂತಹ ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು ಇರುವುದು ಸಹಜ.

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಗರಡಿ ಪಟುಗಳು ಜಾತಿ ಅಥವ ಸಮುದಾಯ, ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಪೈಲ್ವಾನರಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಪೈಲ್ವಾನರುಗಳು ಸಿಗುವುದು ನಾಯಕ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೂ ಮುಸ್ಲೀಂ ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಎನ್ನಬಹುದು. ಇದೇ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಪೈಲ್ವಾನರುಗಳು

ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾರಣಗಳು ಇವೆ. ವಿಜಯನಗರ ಸಮುದಾಯದವರು ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾತಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನಾಳಿದ ಮುಸ್ಲೀಂ ದೊರೆಗಳ ಸೈನಿಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮುಸ್ಲೀಂ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದವರೇ ಆಗಿದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಯುದ್ಧದಂತಹ ಸಮರ ಕಲೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಗರಡಿಕಲೆಯನ್ನು ಅವರು ಕಲಿಯಲೇಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂಬಂತೆ ಈ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯತೆ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇಂದು ರಾಜರೂ ಇಲ್ಲ. ಅವರ ಆಡಳಿತವೂ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಅವರನ್ನು ಕಾಪಾಡಲೇ ಬೇಕಾದ ಸೈನ್ಯವೂ ಇಂದು ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ತಮ್ಮ ಹಳೆ ತಲೆಮಾರು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಈ ಕಲೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಈ ಸಮುದಾಯಗಳು ದೂರ ಸರಿಯಲು ಅಪೇಕ್ಷೆ ಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಮನುಕುಲ ಹೊಂದಿಬಿಟ್ಟರೆ ಅದನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಲು ಶತ ಶತಮಾನಗಳೇ ಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮರೆಯಲಾಗದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಭಾಷೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನೋಡುವುದಾದರೆ ಬ್ರಿಟೀಷರು ಭಾರತ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿ ಅರ್ಧ ಶತಮಾನ ದಾಟಿದರೂ ಭಾರತೀಯ ಮನಸ್ಸುಗಳು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯಿಂದ ದೂರವಿರಲು ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇಂದಿಗೂ ಭಾರತೀಯರು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಅಂದರೆ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಭಾರತೀಯರು ಹೊಂದಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ, ಅದರಿಂದ ದೂರವುಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಹಾಗೆ ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಜಟ್ಟಿಗಳು ಎನ್ನುವ ವಿಶೇಷ ಸಮುದಾಯವಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಈ ಜಟ್ಟಿ ಸಮುದಾಯ ರಾಜನ ಆಸ್ಥಾನದ ಗರಡಿ ಪಟುಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಹಾಗೆ ಸೈನಿಕರಾಗಿ ದ್ದರು ಎಂಬುದು ಇಂದಿಗೂ ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಾದ ವಿದ್ಯಮಾನವಾಗಿದೆ.

ಈ ಸಮುದಾಯವು ಇಂದಿಗೂ ಬೇರೆ ಜಾತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ವೈವಾಹಿಕ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ, ಕೇವಲ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಹಾಗೆ ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ನಾಯಕ ಸಮುದಾಯವು ಸ್ಪರ್ಶ ಜಾತಿಯನಿಸಿದೆ. ಈ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪಂಗಡಗಳಿದ್ದು ಒಂದನ್ನು ಊರ ನಾಯಕರದೆಂದು ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಮ್ಯಾಸ ನಾಯಕ ರದೆಂದೂ ಇದೆ. ಹಾಗೆ ಬೇರೆ ಜಾತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಹ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಬೆರೆಯಲು ಇವು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತವೆ. ಯಾವುದೇ ಜಾತಿಯ ಗರಡಿಯಾಳಾಗಿರಲಿ, ತನಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುವಂತಹ ತನ್ನ ಜಾತಿಯವರನ್ನು ಮದುವೆ ಯಾಗಲು ಇಷ್ಟ ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಬಹುಶಃ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಭಾರತೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿರ್ಬಂಧಗಳು ಎನ್ನುವುದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಸಾಮುದಾಯಿಕವಾಗಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಸಹಜವೆನ್ನುವಂತೆ ಗರಡಿ ಪಟುಗಳು ನಡೆದುಕೊಂಡರೂ ವೈಯಕ್ತಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ತುಂಬಾ ಬಿಗುವಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಹೇರಿಕೊಂಡುಬಿಡುತ್ತಾರೆ.

ಗರಡಿಯಾಳುಗಳು ತಮ್ಮ ಜಾತಿಗಿಂತ ಕೀಳೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗುವ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಜಾತಿಯ ಪೈಲ್ವಾನರೊಂದಿಗೆ ಕುಸ್ತಿಯಾಡಲು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಬಹುಶಃ ಕೆಳ ಜಾತಿಯವನಿಂದ ಅದರಲ್ಲೂ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯನಿಂದ ಸೋತಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಬೆಲೆ ಸಿಗದು ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಈ ರೀತಿಯ ನಿರಾಕರಣೆಗೆ ಕಾರಣವಿರಬಹುದು ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರೊಂದಿಗೆ ಕುಸ್ತಿಯಾಡಲು ಯಾವ ಕುಸ್ತಿಪಟುವೂ ಅಪೇಕ್ಷಿ ಪಡಲಾರನು. ಮಹಿಳೆಯರು ಅಖಾಡವನ್ನಾಗಲಿ, ಇಲ್ಲವೆ ಗರಡಿಮನೆಯನ್ನಾಗಲೀ ಪ್ರವೇಶಿಸಬಾರದೆನ್ನುವ ನಿಷೇಧವನ್ನೂ ಹೇರಲಾಗಿದೆ. ಇಂಥದರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರೊಂದಿಗೆ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯವಾಡಿ ಸೋತಲ್ಲಿ, ಅದಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡ ಅವಮಾನ ಇನ್ನೊಂದಿರದು ಎಂದು ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಸಾಮುದಾಯಿಕವಾಗಿ ಅವರು ಎಷ್ಟೇ ಸರಳರೆಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಂಡರೂ ವೈಯಕ್ತಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಬಿಗುವಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ ೯

ಸಮಾಜ-ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಗರಡಿಗಳು

ಅಧ್ಯಾಯ ೯

ಸಮಾಜ-ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಗರಡಿಗಳು

ಮಾನವನು ಸಂಘಜೀವಿ. ಸಮಾನ ಆಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ರೀತಿ ರಿವಾಜುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಬದುಕಲು ಮಾನವನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಂತಹ ಗುಂಪನ್ನೇ ಸಮಾಜ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಈ ಸಮಾಜ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ಘಟಕ ಎಂದು ಪರಿಭಾವಿಸಬಹುದು.

ಈ ರೀತಿಯ ಘಟಕ/ಸಮಾಜವು ತನ್ನದೇ ಆದ ರೀತಿ-ರಿವಾಜುಗಳನ್ನು, ವಿಧಿ-ನಿಷೇಧಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ರೀತಿ-ರಿವಾಜು ಅಥವಾ ವಿಧಿ-ನಿಷೇಧಗಳು ಆ ಸಮಾಜದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಭಾರತದ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಜಾತಿಯನ್ನು ಒಂದು ಸಮಾಜವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. (ಲಿಂಗಾಯತ ಸಮಾಜ, ಕಮ್ಮಾರ ಸಮಾಜ, ಮಾದಿಗ ಸಮಾಜ, ನಾಯಕ ಸಮಾಜ ಮುಂತಾದವು) ಅಂದರೆ ಜಾತಿ ಎನ್ನುವುದು ಸಮಾಜ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಚಿಕ್ಕ ಘಟಕ ಎನ್ನಬಹುದು. ಹಾಗೆ ಇಡೀ ಭಾರತವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜ ಎಂದೂ ಕರೆಯಬಹುದು. ಹಾಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಹೀಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇಡೀ ಭಾರತವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿದಂತೆ, ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದ ಚಿಕ್ಕ ಘಟಕಗಳಾದ ಜಾತಿಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಪೂರ್ಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ.

ಭಾರತ ಹಳ್ಳಿಗಳ ನಾಡು. ಇಲ್ಲಿಯ ಗ್ರಾಮ ಸಮಾಜ ತನ್ನದೇ ಆದ ಹತ್ತು ಹಲವು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಭಾರತದ ಗ್ರಾಮ ಸಮಾಜವು ತನ್ನದೇ ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಪರವಾದ ಹಬ್ಬಗಳು, ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಭಾರತೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಹಬ್ಬಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೃಷಿ ಪರವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲವೆ ಕೃಷಿಚಟುವಟಿಕೆಗಳೇ ಹಬ್ಬಗಳಾಗಿ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆ ಈ ಗ್ರಾಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸರಿ ಹೋಗುವಂತಹ ಕ್ರೀಡೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅದು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನಾಗರ ಪಂಚಮಿ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಭಾರ ಎತ್ತುವ ಜೂಜಾಟಗಳು, ಗುಂಡುಗಳನ್ನು ಎತ್ತುವುದು, ಕಬ್ಬಡಿ, ಹಗ್ಗ ಎಳೆಯುವ ಆಟ, ಗೋಲಿ, ಬಗರಿ, ಕುಸ್ತಿ ಇವು ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಆಟಗಳಾದರೆ, ಕುಂಟೋ ಪಿಲ್ಲೆ, ಚೌಕಾ ಬಾರ, ಚನ್ನಮಣೆ, ಜೋಕಾಲಿ ಮುಂತಾದವು ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರಧಾನ ಆಟಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ಇಂತಹ ಎಷ್ಟೋ ಆಟಗಳು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಪ್ರತೀಕಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಭಾರತೀಯ ಗರಡಿಕಲೆಯನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದು ಈ ಹಿಂದೆ ಭಾರತೀಯ ಗ್ರಾಮ ಸಮಾಜದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಆಟವೆಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುತಿತ್ತು.

ಒಬ್ಬ ಯುವಕನಾದರೂ ಗರಡಿ ಪಟುವಾಗಿರಲಿ ಎಂದು ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬವೂ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಪಡುತಿತ್ತು. ಈಗ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಆ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಪಲ್ಲಟಗೊಂಡಿದೆ. ಇಂದು ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಒಂದು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಆಟವಾಗಿದೆ. ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಪಟುವಾಗುವುದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಗೌರವ ತಂದು ಕೊಡುವ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಸ್ಥಾನವಾಗಿದೆ.

ಅಂದರೆ ಸಮಾಜ ಎನ್ನುವುದು ನಿಂತ ನೀರಾಗಿರದೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಚಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವಂಥದ್ದು ಇದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜದ ಬದಲಾವಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಅದರ ಅಭಿರುಚಿಗಳೂ ಸಹ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಸಮಾಜದ ಬದಲಾವಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ರಾಜಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಪೇಕ್ಷೆ ಪಡದೇ ಇದ್ದರೂ, ಅದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ತನ್ನೊಳಗೆ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಬದಲಾವಣೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಇಂತಹ ಪಲ್ಲಟಗಳೊಂದಿಗೆ ಮನುಷ್ಯನ, ಆಟ, ಆಹಾರ, ವ್ಯಸನಗಳು ಸಹ ಅವನ ಟೇಸ್ಟ್‌ಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ.

ಅಂದರೆ ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜದ ಮುನ್ನಡೆಯೊಂದಿಗೆ, ಪರಂಪರೆಯ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು ಮಾಸುವ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತವೆ. ಮನುಷ್ಯನು ನಾಳೆಯ ಕನಸುಗಳನ್ನು ಕಾಣುವುದರೊಂದಿಗೆ ನಿನ್ನೆಯ ನೆನಪುಗಳನ್ನು ಮರೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆ ಎಂದರೆ ಇಂದಿನ ಗರಡಿಮನೆಗಳ ಚಿಂತಾಜನಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ತಿಳಿಯಬಹುದು.

ಕೇವಲ ಕೆಲವೇ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಗ್ರಾಮ ಸಮಾಜದ ಒಂದು ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿದ್ದ, ಈ ಗರಡಿಕಲೆ ಇಂದು ಗ್ರಾಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಇರುವಿಕೆಗಾಗಿ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದು ತಲುಪಿದೆ. ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಾಗೂ ಪೌರಾಣಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಗರಡಿಕಲೆ ಇಂದು ಆಧುನಿಕ ಗಾಳಿಗೆ ತತ್ತರಿಸುತ್ತಿದೆ.

ದೇಹವನ್ನು ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಒಡ್ಡುವ ಮೂಲಕ ದೃಢಕಾಯನಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಹಲವು ಪಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಕುಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಮೆರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿದ್ದ ಗರಡಿಮನೆಗಳು ಇಂದು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಲೂ ಸಿಗದಂತೆ ಬದಲಾವಣೆಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಗರಡಿಮನೆಗಳು ಇಂದು ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್‌ಗಳಾಗಿಯೊ, ಇಲ್ಲವೆ ಗೋಡಾನ್‌ಗಳಾಗಿಯೋ ಮಾರ್ಪಾಡುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಎಷ್ಟೋ ಗರಡಿಮನೆಗಳು ಇಂದು ಆಧುನಿಕ ವ್ಯಾಯಾಮ ಶಾಲೆ ಎನಿಸಿದ ಜಿಮ್ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿ ಮಾರ್ಪಾಡು ಹೊಂದಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕಂಪ್ಲಿ ಪಟ್ಟಣದೊಳಗೊಂದೆ ಸುಮಾರು ಹನ್ನೆರಡು ಗರಡಿಮನೆಗಳಿದ್ದು ಅವು ಇಂದು ಕೇವಲ ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರ ಪೂರ್ವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಇನ್ನುಳಿದ ಎಂಟು ಗರಡಿಮನೆಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹುಡುಕಿದರೂ ಸಿಗದಂತೆ ಏನೇನೋ ಆಗಿ ಮಾರ್ಪಾಡುಗೊಂಡಿವೆ. ಹಾಗೆ ಇರುವ ನಾಲ್ಕು ಗರಡಿಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರತವಾಗಿರುವ ಗರಡಿಮನೆಗಳು ಎರಡೆ. ಇನ್ನುಳಿದ ಎರಡು ಗರಡಿಮನೆಗಳು ಯಾವ ಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಪಾಡು ಹೊಂದುತ್ತವೆ ಎಂದು ಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಎಣಿಸುತ್ತಿವೆ.

ದೇಶೀ ಶೈಲಿಯ ಗರಡಿಮನೆಗಳಿಗೂ, ವಿದೇಶೀ ಶೈಲಿಯ ಜಿಮ್‌ಗಳಿಗೂ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಅಂತರವಿದೆ. ಬಹುಶಃ ಗರಡಿಮನೆಗಳ ಅವಸಾನ ವಿದೇಶೀ ಆಗಮನದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡಿರಬೇಕು. ಅಂದರೆ ವಿದೇಶೀವಾದ ಪ್ರವೇಶದಿಂದಾಗಿ ಗುಲಾಮಿ ಮನೋಭಾವನೆ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಸಾಗಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ತನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಂತೆಯೇ ಕೀಳರಿಮೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾ ಸಾಗಿದೆ. ತನ್ನದೆನ್ನುವುದೆಲ್ಲ ಬಿಳಿತೊಗಲಿನ ದೊರೆಗಳ ಮುಂದೆ ಕೀಳೆಂದೇ ಭಾವಿಸತೊಡಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಕೀಳಾದದ್ದನ್ನು ಬಿಡುವ ಮೂಲಕ ವಿದೇಶೀಯನನ್ನು ಅನುಕರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡತೊಡಗಿದೆ(ಭಾರತದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇದೇ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮತ್ತು ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ನಡುವೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ). ವಿದೇಶಿಯರು ಭಾರತದ ಆಚೆ ಹೋಗಿ ೫೦-೬೦ ದಶಕಗಳಾದರೂ ಭಾರತೀಯ ಮನೋಭಾವನೆ ಈ ವಿದೇಶಿಯರನ್ನು ಅನುಕರಿಸುವುದನ್ನು (ಗುಲಾಮಿತನ) ಇನ್ನು ಮರೆತಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ವಿದೇಶೀ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ (ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿ) ಒಂದೇ ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಬಹುದು. ಅವೆರಡೂ Supiriarity Complaxನ ಪ್ರತೀಕಗಳಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದ ಕೀಳರಿಮೆಯ (Infiriarity Complex) ಪ್ರತೀಕಗಳಾಗಿ ಕೆಳವರ್ಗಗಳು, ಅವುಗಳು ಅನುಸರಿಸುವ ಜೀವನ ಕ್ರಮ ಅಂತಹ ಜಾತಿಗಳು ಅವಲಂಬಿತವಾದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳು ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ.

ಮೇಲಿನ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನು ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶ ಇಷ್ಟೆ. ಇಂದಿನ ಸಮಾಜ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಗರಡಿಕಲೆ ತನ್ನ ಉಳುವಿಗಾಗಿ ನಿರಂತರ ಹೋರಾಟಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಲೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಸೋಲುತ್ತಾ, ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ.

ಕೆಲವೇ ದಶಕಗಳ ಹಿಂದೆ ಯಾವುದೇ ಜಾತ್ರೆ, ಹಬ್ಬ, ಉರುಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಗರಡಿ ಪಂದ್ಯಗಳು ಜರುಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಈಗಂತೂ ಈ ಪಂದ್ಯಗಳು ಕೇವಲ ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯಷ್ಟಾಗಿವೆ. ಈ ಹಿಂದೆ ಇಂತಹ ಪಂದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದ ಪೈಲ್ವಾನರು ತಾವು ಗೆದ್ದಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಲು ತಮ್ಮ ಗರಡಿಮನೆಗಳ ಮೇಲೆ ತಲೆಗೆ ಸುತ್ತುವ ಕೆಂಪು ಸೆಲ್ಲೆಯನ್ನೇ ಧ್ವಜದಂತೆ ಕಟ್ಟಿ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಆ ಗರಡಿಮನೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ನಂಬುಗೆ ಅವರಲ್ಲಿತ್ತು, ಆದರೆ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಇಂದು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಕುಸ್ತಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕ್ರೀಡೆ. ಬಹುತೇಕ ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ ದೈಹಿಕ ಬಲವೇ ಮುಖ್ಯ. ಅದರೆ ಕುಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಗಲ್ಲ; ಅದು ದೇಹ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನ ಕ್ರೀಡೆ. ಅದಿಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ ದೈತ್ಯದೇಹಿ ಕಿಂಕಾಂಗ್‌ನನ್ನು ದಾರಸಿಂಗ್ ಮಣಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿತ್ತೆ? ನಮ್ಮ ಭಾರತೀಯ ಜಗಜಟ್ಟಿ ಗಾಮ ಲಂಡನ್ನಿನ ಕುಸ್ತಿಕಣದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ತನ್ನ ದೇಹಕ್ಕಿಂತ ಎರಡು ಪಟ್ಟು ಗಾತ್ರದ ಜಗಜಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಎತ್ತಿ ನೆಲಕ್ಕೊಗೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿತ್ತೆ?

ಕುಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ದೇಹಶಕ್ತಿಯಷ್ಟೇ ಪಟ್ಟುಗಳೂ ಮುಖ್ಯ. ಅನುಭವಿ ಜಟ್ಟಿಯೊಬ್ಬನಿಗೆ ಎದುರಾಳಿಯ ಕೈ ಬೆರಳು ಹಿಡಿದ ತಕ್ಷಣ 'ಈತನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಎಷ್ಟು? ಎನ್ನುವುದು ಗೊತ್ತಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಹನುಮಾನ್ ಚಡ್ಡಿಯ ಯಾವ ಅಂಚು ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಹೇಗೆ ಎತ್ತಿ ಒಗೆಯಬಹುದು ಎನ್ನುವುದು ತಿಳಿದು ಬಿಡುತ್ತದೆ. 'ಪಕಡೋ ಗಲ್ ತೋಡ್ -ಅಂಟಿ ಹೊಡೆಯೋ, ಅಟ್ಯಾಕ್ ಮಾಡು, ಲಾಕ್ ಮಾಡೋ..' ಎಂದು ಅಭಿಮಾನಿಗಳು ಕೂಗುವುದರೊಳಗೇ ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಕೆಡವಿದವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೇ ಇದನ್ನು ದೇಹ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನ ಕ್ರೀಡೆ ಎಂದೇ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಗರಡಿಮನೆಗಳ ಕುಸ್ತಿಗೂ ಪುರಾತನ ನಂಟು. ಕೆದಕುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಇಲ್ಲಿನ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ರಾಜ ಮಹಾರಾಜರ ಹಾಗೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿಜಯನಗರ ಅರಸರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನು ಕುಸ್ತಿಪಟುವಾಗಿದ್ದನು ಎಂಬುದು ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ. ದೇವಾರಾಯನು ತನ್ನ ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೈಗೆ ಎಳ್ಳೆಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಸಾಧಕ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ದಮ್ಮನ್ನ ಕಳೆಯಲು ಅನೇಕ ಸಲ ಕಷ್ಟಕರ ಸಾಧಕಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು ಎಂದು ಇತಿಹಾಸ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ದೇವರಾಯನು ತನ್ನ ವಿಜಯದ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ದಸರಾ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಹಲ ಕ್ರೀಡೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಕುಸ್ತಿ ಕ್ರೀಡೆ ನಂಟು ಸಹ ಬೆಳೆಯಿತು. ಇವತ್ತು ದಸರಾ ಎಂದರೆ ಬೇರೆಲ್ಲ ಕ್ರೀಡೆಗಳಿದ್ದರೂ ಮೊದಲು ನೆನಪಿಗೆ ಬರುವುದೇ ಕುಸ್ತಿ.

ಆಗ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಪೋಲಿಸರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಊರಿಗೊಂದು ಗರಡಿಮನೆ. ಆ ಮನೆಯೇ ಊರಿನ ಕಾವಲು ಕೋಟೆ. ಊರೊಳಗೆ ಯಾವ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಂದರೂ ಗರಡಿಮನೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರೇ ಸಮಸ್ಯೆ ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಗಲಾಟೆ ಅಗದಂತೆ ಯಜಮಾನರು, ಉಸ್ತಾದರು, ಪೈಲ್ವಾನರು ಊರಿನ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿ ಊರಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಗುಡಿಗಳಿದ್ದವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಗರಡಿಮನೆಗಳೂ ಇದ್ದವು. ಊರಿನ ರಕ್ಷಣೆಯ ಹೊಣೆ ಹೊತ್ತಿದ್ದ ಗರಡಿಮನೆಗಳು ಇಂದು ಪಾಳು ದೇಗುಲವಾಗಿವೆ. ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನ ಗರಡಿಮನೆಗಳು ತೀರಾ ನಿಕೃಷ್ಟ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಹೋಗದೆ ಇದ್ದರೂ ಸಹ, ಅವು ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವದ ವೈಭವದಿಂದ ವಂಚಿತವಾಗಿವೆ ಎನ್ನುವುದಂತೂ ಸತ್ಯ. ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲೂಕು ಕುಸ್ತಿಕಲೆಗೆ ಬಹಳ ಪ್ರಸಿದ್ಧ. ಇಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿದ ವಿಜಯ ನಗರ ಅರಸರು ಸ್ವತಃ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಕುರಿತು ಹಿಂದಿನ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಿಜಯನಗರ ಅರಸರ ಪೋಷಣೆ ಹಾಗೂ ರಕ್ಷಣೆಗಳಿಂದ ಈ ತಾಲೂಕಿನ ಪ್ರತಿ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಗರಡಿಮನೆಗಳು ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಗರಡಿಗಳು ಇಂದು ಸರಿಯಾದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಇಲ್ಲದೆ ನಶಿಸಿ ಹೋಗಿವೆ. ಆದರೆ ಇರುವ ಗರಡಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮೂಲ ವೈಭವವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ ಇನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿ ಉಳಿದಿವೆ.

''ರಾಜ ಪ್ರಭುತ್ವವು ಹೋಗಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಅಸ್ತಿತ್ವಗೊಂಡ ತರುವಾಯ ಪ್ರಜೆಗಳೇ ಪ್ರಭುಗಳಾದುದು, ಈ ನಡುವೆ ಪುರುಷತ್ವಕ್ಕೆ ಸಂಕೇತವಾಗಿದ್ದ ಗರಡಿಮನೆಗಳು ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೊಳಗಾದವು. ಇವುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಅನೇಕ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ವೈಮನಸ್ಸು ಮೂಡಿ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕಚ್ಚಾಡುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಅವು ಬಂದವು. ಇದರಿಂದ ಅಷ್ಟೋ ಇಷ್ಟೋ ಉಸಿರಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಗರಡಿಕಲೆ ಉಸಿರುಗಟ್ಟುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು'' (ಪ್ರಕಾಶ ಬಾಬು, ಉದಯವಾಣಿ ೩.೯.೨೦೦೩)

ಸಂಖ್ಯೆ ಕುಸಿತ

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಸ್ಪರ್ಧೆಯ ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಕುಸಿದಿಲ್ಲವಾದರೂ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದು ನಿಜ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಹೊಸಪೇಟೆ ಉಕ್ಕಡಕೇರಿ ಗರಡಿಮನೆಯ ಸಣ್ಣ ಹುಲುಗಪ್ಪನವರು. ಅದರಂತೆ ಗರಡಿಮನೆಗಳಿರುವ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಕುಸ್ತಿ ಕಲಿಯಲು ಉತ್ಸಾಹಿಗಳಿಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆಲ್ಲ ಒಬ್ಬ ಮಗನನ್ನು ಗರಡಿಮನೆಗೇ ಬಿಡುವುದು ಪದ್ಧತಿ. ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಕುಸ್ತಿಪಟು ಇದ್ದರೆ ಆ ಬಳಿಕ ವಂಶ ಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳು ಬಂದದ್ದು ಕಾಣಸುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜಾತ್ರೆಗೂ ಕುಸ್ತಿಗೂ ಬಿಡದ ನಂಟು. ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಆರು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ಜಾತ್ರೆ ನಡೆಯುವಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಕುಸ್ತಿ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳು ಏರ್ಪಾಡಾಗುತ್ತವೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕರೇ ಖುಷಿಯಾಗಿ ಗೆದ್ದವರಿಗೂ, ಸೋತವರಿಗೂ ನಗದು ಸಂಭಾವನೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಸಂಭಾವನೆಯಿಂದಲೇ ಸತ್ವಯುತ ಆಹಾರ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳಿದ್ದರು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಸಣ್ಣಕ್ಕೆಪ್ಪನವರು. ಇವರು ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಹೆಸರಾಂತ ಕುಸ್ತಿಪಟು ಕರೀಭೀಮಪ್ಪನ ಮಗ.

ಬೇರೆ ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿಯದ್ದೇ ಸಮಸ್ಯೆ. ಆದರೆ ಕುಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆ ತರಬೇತಿಯದ್ದಲ್ಲ ಆಹಾರದ್ದು. ತರಬೇತಿದಾರರು ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಇವತ್ತಿಗೂ ಇದ್ದಾರೆ. (ಅಂದ ಹಾಗೆ ಬೇರೆ ಕ್ರೀಡೆಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಗುರುಭಕ್ತಿ ಅಪಾರ. ಅಥ್ಲೆಟಿಕ್ಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಿ ಕೋಚ್ ಕಾಲು ಹಿಡಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕುಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಗುರುವಿನ ಕಾಲೇ ಆರಂಭ) ಆದರೆ ಕುಸ್ತಿಪಟುವಿಗೆ ಪುಷ್ಟಿದಾಯಕ ಆಹಾರ ಒದಗಿಸುವವರ್‍ಯಾರು?

ಸಸ್ಯಹಾರಿ ಕುಸ್ತಿಪಟುವಾದರೆ ಉದ್ದಿನ ಅಂಶದ ಆಹಾರ, ಹಾಲು, ಬಾದಾಮಿ, ಬೆಣ್ಣೆ ದಿನನಿತ್ಯ ಬೇಕೇ ಬೇಕು. ಮಾಂಸಾಹಾರಿ ಆದರೆ ಮಾಂಸ ಮೀನು, ಮೊಟ್ಟೆ ಹಾಲುಹಣ್ಣು (''ಇದೆಲ್ಲದರ ಜೊತೆಗೆ ಬಾದಾಮಿ ಗಸಗಸೆ, ಕಲ್ಲು ಸಕ್ಕರೆ, ಮೆಣಸಿನ ಕಾಳು ಮತ್ತು ಬಡೆಸೋಪು ಅರೆದು ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ತಂಡ ಎಂಬ ಪಾನೀಯ ಮಾಡಿ ಕುಡಿಯುತ್ತಾರೆ'' ನೋಡಿ ಎಂದು ಸಣ್ಣ ಹುಲುಗಪ್ಪ ಹಾಗೂ ಹಿರಿಯ ಕುಸ್ತಿಪಟು ನಿಂಗಜ್ಜಪ್ಪ ಹೇಳಿದಾಗ ಎಂತವರ ಬಾಯಲ್ಲೂ ನೀರೂರಿದ್ದು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ) ಮೈಗೆ ಸಾಸಿವೆ ಎಣ್ಣೆ, ಎಳ್ಳೆಣ್ಣೆಯ ಮಸಾಜು.

''ದುಬಾರಿ ಕಾಲವಿದು ಹಾಗಾಗಿ ಕುಸ್ತಿಪಟು ಒಬ್ಬನನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಬೇಕಾದರೆ ಸಾಕು ಸಾಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಪಟುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ'' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಕಂಪ್ಲಿ ಬೆಳಗೋಡ ಅಗಸಿ ಉಸ್ತಾದರಾದ ಕೋಟ್ರಯ್ಯಸ್ವಾಮಿ, ರೆಡ್ಡಿ ರಾಜಣ್ಣ, ಸಾಹೇಬ್, ತಿಮ್ಮಲಾಪುರದ ಗೌಳೇರ ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪ, ಹೊಸಪೇಟೆ ಗರಡಿ ಬಾವಿಕಟ್ಟೆ ಸಣ್ಣಹುಲುಗಪ್ಪ, ಹೊಸಪೇಟೆ ವೆಂಕಟೇಶ ನಾಯಕ, ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿಯ ಮರಡಿ ಹುಚ್ಚಪ್ಪ ಮುಂತಾದವರು.

''ಸರಕಾರ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ?'' ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರೆ ಸರಕಾರದ ನೆರವಿನ ಉದ್ದ ಪಟ್ಟಿಯೂ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿಲ್ಲ. ದೇವರಾಜ ಅರಸು ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿವೃತ್ತ ಪೈಲ್ವಾನರಿಗೆ ಮಾಸಿಕ ವೇತನ ಯೋಜನೆ ಸರಕಾರದಿಂದ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ೧೦೦ ರೂಪಾಯಿ, ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದವರಿಗೆ ೨೫೦ ರೂಪಾಯಿ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದವರಿಗೆ ೫೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಎಂದು ಆಗ ನಿಗದಿಯಾದ ಮಾಸಿಕ ವೇತನ ಈಗ ಕ್ರಮವಾಗಿ ೩೦೦ ರೂಪಾಯಿ, ೫೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಮತ್ತು ಸಾವಿರರೂಪಾಯಿಗೆ ತಲುಪಿದೆ. ಹೊಸಪೇಟೆಯ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಹಿರಿಯರು ನಿವೃತ್ತರಾದವರಿಗೆ ಮಾಸಿಕ ವೇತನ ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೩೦೦೦ ನಿವೃತ್ತರು ಮಾಸಿಕ ವೇತನ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ಅಂದಾಜು ಆಗಿದೆ.

ಈ ಮಾಸಿಕ ವೇತನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಕಳೆದ ವರ್ಷವೇ ಇಲ್ಲಿನ ಹಿರಿಯರು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಮನವಿ ಮಾಡಿದ್ದರಾದರೂ ಸರಕಾರ ಅವರ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ನೀಡುವ ಮಾಸಾಶನ ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ನಮಗ್ಯಾಕೆ ಮಾಡಬಾರದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ನಿವೃತ್ತ ಪೈಲ್ವಾನರು.

ಈಗ ಭಾರತೀಯ ಕ್ರೀಡಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವೂ ತರಬೇತಿದಾರರೊಬ್ಬರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದೆ. ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳಿಗೆ ಉಚಿತ ತರಬೇತಿಯಲ್ಲದೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ ತಲಾ ೧೦೦೦ ರೂಪಾಯಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ ನೀಡುವುದು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಗುರಿ. ''ಯೋಜನೆ ಇನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತವಾಗಿಲ್ಲ, ಬೇಗನೆ ಆದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕುಸ್ತಿ ಪೈಲ್ವಾನರು''.

ಹಿಂದೆ ಗರಡಿ ಪಟುಗಳಿಗೆ ರಾಜ ಮಹಾರಾಜರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯವಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕನಸಿನ ಮಾತಾಗಿದೆ.

ಹಳ್ಳಿಗಳ ಗರಡಿಮನೆಗಳಿಗೆ ಕಂದಾಯ ಮನ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ನೀರಿನ ಕಂದಾಯ ಕೂಡಾ ವಿಧಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸರಕಾರದ ಒಲವು ಕುಸ್ತಿಯ ಮೇಲಿದೆ.

''ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಗರಗನಕಲ್ಲು, ಸಾಂಬ್ರಾಣಿ, ಕಲ್ಲು ಮರದ ಕೊಂಬು, ಕಬ್ಬಿಣ ಗುಂಡುಗಳೇ ಅಂಗ ಸಾಧನೆಯ ತರಬೇತಿಯ ಸಾಧನಗಳು. ಈ ಗರಡಿಮನೆಗಳಿಗೆ ದುರಸ್ತಿಗೆ ಸರಕಾರ ಹಣ ನೀಡಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಆಧುನಿಕ ವ್ಯಾಯಾಮ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳೂ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ವೆಚ್ಚ ನೀಡಬೇಕು. ಹಾಗಾದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರ ಮಟ್ಟದ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ತಯಾರಾಗಬಹುದು'' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಪೈಲ್ವಾನ ಕೊಟ್ರಯ್ಯಸ್ವಾಮಿ ಮತ್ತು ಹೊಸಪೇಟೆ ತಳವಾರ ಕೇರಿಯ ಗರಡಿಮನೆ ಹಿರೇ ಭೀಮಪ್ಪ ಪೈಲ್ವಾನ.

ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಗರಡಿಮನೆಗಳು ೭೫ ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಇವೆ. ಒಂದೊಂದು ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ೧೫- ೨೫ ಮಂದಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪೈಲ್ವಾನರನ್ನು ದೇಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕೊಲ್ಲಾಪುರದಲ್ಲಿ ಇವತ್ತಿನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೇ ೫ ಗರಡಿಮನೆಗಳಿವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಗರಡಿಗಳ ಮೇಲ್ಮೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅದರೆ ಕೊಲ್ಲಾಪುರದ ಒದೊಂದು ಗರಡಿಗಳಲ್ಲಿ ೬೦-೭೦ ಮಂದಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಭಾನುವಾರ ಬಂತೆಂದರೆ ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಊರಮ್ಮನ ಬಯಲು ಪಟೇಲ್ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಹತ್ತಿರದ ಬಯಲುಗಳಲ್ಲಿ ಅಖಾಡವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ನಾಡಕುಸ್ತಿ ಹಾಗೂ ಮಟ್ಟಿಕುಸ್ತಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಲೆಂದೇ ಜನ ಕಿಕ್ಕಿರಿದು ತುಂಬಿರುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ.

ಆದರೆ ಇಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೇ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಮನುಷ್ಯನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಮನೋಭಾವನೆ, ಅಭಿರುಚಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಬದಲಾಗಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಇಂದು ಗರಡಿಕಲೆ ಮೂಲೆ ಗುಂಪಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯ ಹಾಗೂ ಆಧುನಿಕ ಬದುಕಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತಂದರೆ, ಇಂದಿಗೂ ಗರಡಿಕಲೆ ತನ್ನ ತನವನ್ನು ಮೆರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಾಡಹಬ್ಬ, ಹಂಪಿ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಆಕರ್ಷಣೆ ಎಂದರೆ ಕುಸ್ತಿ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕೇರಿಗೊಂದು ಗರಡಿಮನೆಗಳಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಹಂಪಿ ಉತ್ಸವ ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಗರಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲರೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಮುಂಜಾನೆಯಿಂದ ರಾತ್ರಿಯವರೆಗೂ ಬಿಡುವಿಲ್ಲದೆ ಕಸರತ್ತು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ನಾಡಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಹೊಸಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ೨ನೇ ನವೆಂಬರ್ ೨೦೦೧ರ ಗುರುವಾರ ನಡೆದ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯಗಳ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡಪ್ರಭ ಪತ್ರಿಕೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಹೊಸಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಬಯಲು ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯಾವಳಿ

ಕನ್ನಡಪ್ರಭ ವಾರ್ತೆ, ಹೊಸಪೇಟೆ, ನಂ. ೧ : ಗರಡಿಮನೆಗಳು ಖಾಲಿ ಬೀಳುತ್ತಿವೆ. ಧೂಳು ಜೇಡರಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ತನ್ನ ಜೀವಕಳೆಯನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಹೃತಿಕ್-ಸಲ್ಮಾನ್‌ರಂತೆ ರಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಅತಿ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ರಾತ್ರೋರಾತ್ರಿ ಜಿಮ್‌ಗಳಿಗೆ ಇಂದಿನ ಯುವಪೀಳಿಗೆ ಲಗ್ಗೆ ಹಾಕುತ್ತಿವೆ. ಇಂಥದ್ದರಲ್ಲಿ ಹೊಸಪೇಟೆಯ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಸಮೂಹವೊಂದು ಗರಡಿ ಮನೆಗಳ ಮೇಲಿನ ಹಿಡಿತವನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಬಂದಿವೆ ಮತ್ತು ಗರಡಿಮನೆಗಳ ತಾಲೀಮು ಮತ್ತು ಕುಸ್ತಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಎರಡು ಬಾರಿ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಇಲ್ಲಿನ ಸೊಂಡೂರು ರಸ್ತೆಯ ಅಣ್ಣೆಕೇರಿ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಬಯಲುಕಣದ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯಾವಳಿಯನ್ನು ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಸಮಾಜವು ಏರ್ಪಡಿಸಿತ್ತು.

ಬೆಳಗಾವಿ, ದಾವಣಗೇರಿ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ಮೈಸೂರು, ಲಕ್ಕುಂಡಿ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ರಾಯಚೂರು, ಬಳ್ಳಾರಿ ನಗರಗಳಿಂದ ಸುಮಾರು ೨೦೦ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಪೈಲ್ವಾನರು ಆಗಮಿಸಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಐವತ್ತು ಜೋಡಿಗಳಿಗೆ ಕುಸ್ತಿ ಆಡುವ ಅವಕಾಶ ಲಭಿಸಿತು.

ಈ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯಾವಳಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿ ತಾಲೂಕು ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಜಿ.ವೆಂಕೋಬಣ್ಣ, ನಗರಸಭಾ ಸದಸ್ಯರಾದ ಜೆ.ಎನ್.ವೆಂಕೋಬಣ್ಣ, ಎಚ್.ಎಲ್.ಹನುಮಂತಪ್ಪ ಹಾಗೂ ಸಿದ್ದಲಿಂಗೇಶ್ವರ ಮತ್ತು ಗ್ಯಾಲಕ್ಸಿ ಕ್ಲಬ್‌ನ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಪ್ಪ, ಗ್ರೀನ್ ಗ್ಲೋರಿ ಕ್ಲಬ್‌ನ ಸ್ವಾಗತ ರೆಡ್ಡಿ, ದೀಪಕ್ ಸಿಂಗ್, ಕಲ್ಗುಡಿ ಭೀಮಪ್ಪ, ಸಿಪಿಐಗಳಾದ ಬಿ.ಟಿ.ಚವ್ಹಾಣ್ ಆಗಮಿಸಿದ್ದರು.

ಈ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯಾವಳಿಯ ಮೊದಲ ಬಹುಮಾನವಾದ ೧೫ ತೊಲೆಯ ಬೆಳ್ಳಿ ಕಡಗ ಹಾಗೂ ನಗದು ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಬೆಳಗಾಂನ ಕುಸ್ತಿಪಟು ಭೀಮರಾವ್‌ರವರು ಪಡೆದರೆ, ದ್ವಿತೀಯ ಬಹುಮಾನವಾದ ೧೨ ತೊಲೆ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಕಡಗವನ್ನು ಹಾಗೂ ನಗದು ಹಣವನ್ನು ದಾವಣಗೆರೆಯ ಗಿರಿಮಲ್ಲರವರು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ದಾವಣಗೆರೆಯ ಹದಿನಾರು ವರ್ಷದ ವಿನಾಯಕ ಎಂಬ ಪೈಲ್ವಾನ್ ಹಿರಿಯ ಅನುಭವಿ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳನ್ನು

ಎರಡು ಬಾರಿ ಜಯಿಸಿ ವಿಶೇಷತೆ ಮೆರೆದರು. ಎರಡು ಬಾರಿ ಮೈಸೂರು ಕೇಸರಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತರಾದ ಬೆಳಗಾಂನ ದುಷ್ಕೀ ರಮೇಶರಿಗೆ ಯಾರೂ ಕೈಕೊಡದಿದ್ದದು ಸಹ ಒಂದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೋಯಿತು.

ಬಾವಿಕಟ್ಟೆ ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ ಸಣ್ಣ ಹುಲುಗಪ್ಪ, ಸಾಣೆಕೇರಿ ಹನುಮಪ್ಪ, ಗುದ್ಲಿ ಪರಶುರಾಮರವರು ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯದ ನಿರ್ಣಾಯಕರಾಗಿದ್ದರು. ವಕೀಲರಾದ ಪಿ.ವೆಂಕಟೇಶ್ ಹಾಗೂ ರಾಮಾಂಜಿನಿ ಜಿ. ನಿಂಗಣ್ಣ, ವಾಸು, ವಸಂತ, ಗಣೇಶ, ವಕೀಲ ರಾಮಪ್ಪನವರು ಪಂದ್ಯಾವಳಿಗಳ ಉಸ್ತುವಾರಿ ವಹಿಸಿದ್ದರು.

ಪಿ.ವಿ.ತೇವರು ನಿರೂಪಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಾಯಕ ಯುವಜನ ಒಕ್ಕೂಟ ಹಾಗೂ ಜಾಗೃತ ನಾಯಕ ಬಳಗದ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು.

ಅಧ್ಯಾಯ ೧೦

ಗರಡಿಕಲೆ ಹಾಗೂ ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತು

ಅಧ್ಯಾಯ ೧೦

ಗರಡಿಕಲೆ ಹಾಗೂ ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತು

ಮಾನವನ ಬದುಕು ಚಲನಶೀಲವಾದದ್ದು. ಅವನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗಾಗಿ ತುಡಿಯುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಹಳೆಯದರಲ್ಲಿ ತನಗೆ, ಬೇಕಾದಷ್ಟನ್ನೇ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಸತನ್ನು ಬೆರೆಸುತ್ತಾ ಸಾಗುವುದೇ ಮಾನವನ ಮೂಲ ಲಕ್ಷಣ. ಹೀಗೆ ಅವನು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಹೊಸ ಹೊಸ ಅವಿಷ್ಕಾರಗಳು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವುದು, ನಾಗರೀಕತೆ ಎನ್ನುವ ಪದ ಬಳಕೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು. ಅಂದರೆ ಮಾನವನ ಈ ತುಡಿತಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಅವನ ಪರವಾಗಿದ್ದು ಅವನಿಗೆ ಒಳಿತನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಲಾರವು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ವಿಚಾರಗಳು ಅವನ ಯೋಚನೆಗೆ ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಉಂಟು. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಮಾನವನ ಈ ರೀತಿಯ ನಿರಂತರವಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಅವನ ಹಳೆ ತಲೆಮಾರಿನ ಅಥವ ಪೂರ್ವಜರು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟ ಎಷ್ಟೋ ಉತ್ತಮವಾದ ವಿಚಾರಗಳು ಮರೆ ಮಾಚುವಂತೆ ಮಾಡುವುದಂತೂ ಸತ್ಯ. ಈ ರೀತಿ ಮರೆ ಮಾಚುತ್ತಾ ಸಾಗುತ್ತಿರುವ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಗರಡಿಕಲೆಯೂ ಒಂದಾಗಿದೆ.

ಗರಡಿಕಲೆಯಾದ ಕುಸ್ತಿ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ಸಾಧನಗಳು ಇಂದಿನ ಯುವ ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಾಸಕ್ತಿಯ ವಿಷಯಗಳಾಗಿವೆ. ಎಲ್ಲೋ ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಸಮುದಾಯಗಳು ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವ ಬದುಕಿನ ಕುರುಹಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಇಂದು ಗರಡಿಕಲೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಕಲೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವಾರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಿದ್ದಷ್ಟೂ ಇರದೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶಗೊಳ್ಳುವ ಸೂಚನೆಗಳು ಇಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಯೆಂದರೆ ಕಂಪ್ಲಿಗ್ರಾಮ. ಕಂಪ್ಲಿ ಕುಮಾರರಾಮನ ತಾಯಿಯ ತವರು ಮನೆ. ಬಹುಶಃ ಕುಮಾರರಾಮ ಹಾಗೂ ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಗರಡಿಮನೆಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ವಿಚಾರ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ತರುವಾಯ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಓಣಿಗೊಂದರಂತೆ ಸುಮಾರು ಹನ್ನೆರಡು ಗರಡಿಮನೆಗಳಿದ್ದು, ಈಗ ಐವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಂದು ಕಂಪ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ನಾಲ್ಕು ಗರಡಿಮನೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿದ್ದು, ಇನ್ನು ಎಂಟು ಗರಡಿಮನೆಗಳು ಮಾಯವಾಗಿವೆ. ಇಲ್ಲವೆ ಬೇರೆ ಉದ್ದೇಶ ಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಕೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಈಗಿರುವ ನಾಲ್ಕು ಗರಡಿಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಎರಡು ಗರಡಿಮನೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಓಣಿಯ ಹಿರಿಯರ ಸಹಕಾರದಿಂದಾಗಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದಿವೆ. ಇನ್ನು ಎರಡು ಗರಡಿಮನೆಗಳು (ಚಪ್ಪಗಸಿ ಗರಡಿ, ತಳವಾರ ಓಣಿ ಗರಡಿ) ಯಾವುದೇ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಲಾರದವರಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಮೂಲೆ ಗುಂಪಾಗಿ ನಿಂತಿವೆ. ಬಹುಶಃ ಇನ್ನು ಕೆಲವೇ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳು

ಸಹ ಮಾಯವಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಿದೆ ಎಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಕೇವಲ ಕಂಪ್ಲಿಯ ಉದಾಹರಣೆಯಷ್ಟೆ. ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನಾದ್ಯಂತ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿ ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಇದೇ ರೀತಿ ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟೋ ಗರಡಿಮನೆಗಳು ನಾಶಗೊಂಡಿವೆ. ಇಲ್ಲವೆ ನಾಶದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವುದು ಕಂಡು ಬಂದಿತು.

ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಗರಡಿಗಳು ಇಂದು ಜೀವಂತವಾಗಿ ಉಸಿರಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಬಹುಶಃ ಸ್ಥಳೀಯ ಬೇಡ ಜನಾಂಗವೆಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು.

ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ಸೈನಿಕರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಬೇಡರು ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಬೇಡರು ಸ್ವಭಾವತಃ ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಬಲಾಢ್ಯರು. ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರೂ ಆಗಿದ್ದ ಬೇಡ ಹಾಗೂ ಇತರ ಜನಾಂಗದ ಪೈಲ್ವಾನರನ್ನು ವಿಜಯನಗರ ಅರಸರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗೌರವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. "ಗರಡಿಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಬೇಡ ಸಮುದಾಯದವರೇ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ, ಇಂದಿಗೂ ಹಂಪಿಯ ರಥೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಬೇಡರೆ ಮೊದಲು ರಥ ಎಳೆಯುವ ಗೌರವ ಇದೇ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಅವರಿಗೆ ಲಭಿಸಿದೆಯಂತೆ." (ಹಂಪಿ ಜಾನಪದ : ೧೯೯೭ : ಪುಟ ೧೦೬)

ಈ ರೀತಿ ಕುಮಾರರಾಮ ಹಾಗೂ ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಗರಡಿಕಲೆಗೆ ಒಂದು ಭದ್ರ ಬುನಾದಿ ದೊರೆಯಿತು. ತರುವಾಯ ಕೆಲವು ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಗರಡಿಕಲೆ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿಯಾಚರಣೆಯಾಗಿ ಬಳಕೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಗೆ ಅದು ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿಯಾಚರಣೆಗೆ ಬಳಗಾಗುವ ಮೂಲಕ ಹಲವಾರು ಸಂಪ್ರದಾಯ, ವಿಧಿ-ನಿಷೇಧಗಳನ್ನು ತನ್ನೊಂದಿಗೆ ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಗರಡಿಕಲೆಯನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಲಿತ ಸಮುದಾಯಗಳು, ತಮ್ಮ ಮೂಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ದೂರಾಗಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಒಂದು ಸಮುದಾಯವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವಷ್ಟು ಶಕ್ತವಾದವು (ಮಲ್ಲ ಸಮುದಾಯ, ಜಟ್ಟಿ ಸಮುದಾಯ, ಬಂಟ ಸಮುದಾಯ). ಆದರೆ ಕಾಲಮಾನದ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಇಂದು 'ಮಲ್ಲ' ಸಮುದಾಯವು ಪೂರ್ಣ ನಾಶಗೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಜಟ್ಟಿ ಸಮುದಾಯವು ಕೇವಲ ಮೈಸೂರು ಹಾಗೂ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲು ಇದೆ. ಅದು ಇನ್ನು ಕೆಲವೇ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮರೆ ಮಾಚಿ ಹೋಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯೂ ಇದೆ. ಹಾಗೆ ಬಂಟ ಸಮುದಾಯವು ಕೇವಲ ಮಂಗಳೂರು ಪ್ರಾಂತಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತಗೊಂಡಿದ್ದು, ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರ ಮೂಲ ವೃತ್ತಿ-ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನೇ ಮರೆತು ಬಿಟ್ಟಿವೆಯೇನೋ ಎನ್ನುವಷ್ಟು ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಲೇ ಬಂದಿರುವ ಗರಡಿಕಲೆ ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಇಂದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಕುಸ್ತಿಕಲೆ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತ ಅದು ಅಸ್ತಿತ್ವ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣಗಳೇನಿರಬಹುದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಗರಡಿಕಲೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಮರ ಕಲೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿರುವ ಕಲೆಯಾಗಿದ್ದಿತು. ಸಮರ ಕಲೆ ರಾಜತ್ವವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಳಕೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇಂದು ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ರಾಜ ಮನೆತನಗಳು ಇಲ್ಲ.

ಹಾಗೆ ರಾಜಪ್ರಭುತ್ವವೂ ಇಲ್ಲ. ಇವತ್ತಿನ ಭಾರತದ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ-ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಿಶೇಷವಾದ ಸೇನಾ ಪಡೆಗಳಿವೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಸಮುದಾಯ ವಾಗಲಿ, ಅಥವ ಜನಾಂಗವಾಗಲಿ ಸೆಣಸಾಡಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ.

ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗರಡಿಕಲೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುವುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಯುವಕನ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ಮನೋಭಾವನೆ ಇಂದು ಬದಲಾವಣೆಗೊಂಡಿದೆ. ಇಂದು ಭಾರತದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಗರಡಿಕಲೆಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಇಂದು ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಇವತ್ತಿನ ಯುವಕರಿಗೆ ಸಿಗುತ್ತಿರುವ ಶಿಕ್ಷಣ, ಪಾಶ್ಚ್ಯಾತ್ಯ ಪ್ರಭಾವಗಳೂ ಸಹ ಗರಡಿಕಲೆ ನಶಿಸಲು ಕಾರಣವಿರಬಹುದೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಇಂದು ಭಾರತ ಹಲವಾರು ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಳ, ನಿರುದ್ಯೋಗ ಮುಂತಾದ ಸವಾಲುಗಳು ಭಾರತೀಯನ ಮೇಲಿದೆ. ಹಾಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಭಾರತೀಯ ಯುವಕರು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಅಂದರೆ ಇಂದಿನ ಭಾರತೀಯ ಯುವಕರಿಗೆ ದೈಹಿಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೌದ್ಧಿಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅತೀ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ, ಹಾಗೇ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇಂದಿನ ಯುವಕರು ದೈಹಿಕ ಶಕ್ತಿಯೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುವ ಗರಡಿಕಲೆಯ ಕಡೆ ಹೆಚ್ಚು ಒಲವು ತೋರಿಸಲು ಇಷ್ಟಪಡದೇ ಇರುವುದು ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು.

ಮೂರನೇದಾಗಿ ಇಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಸಮಯದ ಕೊರತೆ ಕಾಣುತ್ತಿರುವುದು. ಯಾಂತ್ರಿಕ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡಿರುವ ಯುವಕರು ನಿರಂತರ ಶ್ರಮ ಹಾಗೂ ಸಮಯ ಬಯಸುವ ಗರಡಿಕಲೆಯ ಕಡೆ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ನಿರಾಸಕ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಭಾರತೀಯ ಶ್ರೀಮಂತ ವರ್ಗ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗೋಲ್ಫ್, ಕ್ರಿಕೆಟ್‌ನಂತಹ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಪಂದ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಆಕರ್ಷಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಇನ್ನು ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಬದುಕಿಗಾಗಿ ಸಮಯವನ್ನು ಹೊಂದಿಸುವುದೇ ಒಂದು ಸರ್ಕಸ್ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಬಡತನದಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಬದುಕೇ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ದಿನದ ಒಪ್ಪತ್ತು ಊಟ ಸಿಗುವುದೇ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಕಲೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿರುವ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವವರಾರು?

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲೂ ವಿದೇಶಿಯರನ್ನು ಅನುಕರಿಸುವ ಸ್ವಭಾವ ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗೆ ಅನುಕರಿಸುವ ಸ್ವಭಾವವೂ ಸಹ ಕುಸ್ತಿಕಲೆ ನಾಶವಾಗಲು ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಪೂರ್ವದ ಗರಡಿಮನೆಗಳು ಇಂದು ಜಿಮ್ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಅತೀ ಕಡಿಮೆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಶ್ರಮ ಹಾಕಿ ದೇಹದ ಅಂಗ ಪೌಷ್ಟವವನ್ನು ಇಂತಹ ಜಿಮ್ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಂತೆ.

ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ದುಡಿತದ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗವನ್ನು ತೆಗೆದಿರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಗರಡಿಮನೆಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಯಾವೊಂದು ಸಂಭಾವನೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಗರಡಿಕಲೆಗೆ ಇಂದು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದ ಕೊರತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಈಗ ದಶಕಗಳ ಹಿಂದಷ್ಟೆ ಪೈಲ್ವಾನರಿಗಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಮೂಲಕ ಪೈಲ್ವಾನರಿಗೆ ಗೌರವ ಸನ್ಮಾನಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇಂದು ಅಂತಹ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳು ಏರ್ಪಡುವುದು ಅತೀ ಅಪರೂಪವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ.

ಗರಡಿಕಲೆ ಉಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಕಲಿಸುವ ಗುರುಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಗುರುಗಳನ್ನು ಗರಡಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಉಸ್ತಾದ್‌ಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಗಮನಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಉಸ್ತಾದ್‌ಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆ ಆಯಾ ಊರಿನ ಜನತೆಯೇ ಸಾಕುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ಊರಿನ ಪ್ರಮುಖ ಎನ್ನುವಂತೆ ಗೌರವಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಗರಡಿಕಲೆ ಕಲಿಸುವುದನ್ನೇ ಉದ್ಯೋಗವಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಉಸ್ತಾದರ ಬದುಕು ಎಷ್ಟು ಶೋಚನೀಯವಾಗಿರುತ್ತದೆಂಬುದು ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸಿತು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಬರುವ ರಾಮಸಾಗರ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಕಲಿಸಲೆಂದೇ ನಿಯೋಜಿತಗೊಂಡಿದ್ದ ಉಸ್ತಾದ್ ರಸೂಲ್ ಸಾಬರು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಬದುಕನ್ನು ಸಾಗಿಸುವಂತೆ ಈ ಗ್ರಾಮದವರು ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸಿದರು.

ಆದರೆ ರಸೂಲ್ ಸಾಬರಿಗೆ ವಯಸ್ಸಾದಂತೆ ಪಾರ್ಶ್ವವಾಯು ರೋಗದಿಂದ ಬಳಲಬೇಕಾಯಿತಂತೆ. ಕೊನೆಗೆ ಯಾವೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಇವರ ಕಡೆ ಗಮನಕೊಡದೆ ಗರಡಿಮನೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಜೀವನ ನಡೆಸಬೇಕಾಯಿತಂತೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ದುರಂತದ ವಿಚಾರವೆಂದರೆ ಉಸ್ತಾದ್ ರಸೂಲ್ ಸಾಬರು ಬದುಕಿರುವಾಗಲೇ ಅವರ ಕಾಲನ್ನು ನಾಯಿಗಳು ಕಚ್ಚಿ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದವಂತೆ. ಕೊನೆ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ತಾನು ಪೈಲ್ವಾನನಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪುಮಾಡಿದೆ, ಅದರಲ್ಲೂ ಉಸ್ತಾದನಾಗಿಯಂತು ಭಾರಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದೆ ಎಂದು ಗೊಣಗಾಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಬಾದೆಗಳನ್ನು ಕೊನೆಗೆ ಸಾವು ಪರಿಹರಿಸಿತಂತೆ. ಇದು ಕೇವಲ ಒಬ್ಬ ಉಸ್ತಾದನ ಉದಾಹರಣೆಯಷ್ಟೆ. ಇದರಂತೆ ಇನ್ನೆಷ್ಟು ಉಸ್ತಾದರು ಇನ್ನೆಷ್ಟು ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿ ಸಿದ್ದಾರೋ ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು?

ಈ ರೀತಿಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಗರಡಿಪಟುಗಳಿಗಿರುವಾಗ ಈ ಕಲೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಯಾರು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಇಂದು ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನಾದ್ಯಂತ ಉಸ್ತಾದರು ಎಷ್ಟಿರುವರು ಎಂದು ಎಣಿಕೆ ಹಾಕಿದರೆ ಸಿಗುವುದು ಕೇವಲ ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯಷ್ಟು ಮಾತ್ರ.

ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಕಲೆ ಅಥವ ಕ್ರೀಡೆ ಜೀವಂತವಾಗಿರಲು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಾಳಜಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ಹಲವಾರು ಯೋಜನೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಗರಡಿಕಲೆಯನ್ನು ಇಂದು ಸರ್ಕಾರವೇನೋ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ರೀಡೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಗೌರವಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ರೀಡೆಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದಷ್ಟು ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಗರಡಿಕಲೆಗೆ ಕೊಡದೆ, ಸರ್ಕಾರ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮನನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಂದು ಹಣ ತರುವ ಕ್ರಿಕೆಟ್‌ಗೆ ಕೊಟ್ಟಷ್ಟು ಪ್ರಚಾರ, ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಹಣ ತರದ ಗರಡಿಕಲೆಗೆ ಕೊಡಲು ಇಷ್ಟ ಪಡುವುದಿಲ್ಲವೇನೋ.

ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನು ವ್ಯಾಪಾರಿ ಮನೋಭಾವದಿಂದಲೇ ನೋಡುವ ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯ ಧ್ಯೋತಕವಾದ ಗರಡಿಕಲೆ ಬದುಕುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ.

ನಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಕಲೆಯನ್ನು ಇಂದು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಭಾರತೀಯರೆಲ್ಲರ ಆಧ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆ ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಅದು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದುದು ಸರ್ಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ ೧೧

ಸಮಾರೋಪ

ಅಧ್ಯಾಯ ೧೧

ಸಮಾರೋಪ

ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಕ್ರೀಡಾಸಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೇ ಬಂದುದು. ಮಾನವನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಕ್ರೀಡೆಗೆ ಅದರದೇ ಆದ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ.

ಬದುಕು ಹಾಗೂ ಕ್ರೀಡೆಗೆ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧವಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಜನಪದ ತಜ್ಞ ಲೌರಿ ಹ್ಯಾಂಕೋರವರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಗುರುತಿಸಿರುವಂತೆ ಭಾರತದ ಜನಪದ ಕ್ರೀಡೆಯಾದ ಚನ್ನೆಮಣೆ ಆಟ ಪ್ರಪಂಚದ ಹಲವಾರು ದೇಶಗಳ ಜನಪದ ಕ್ರೀಡೆಯಾಗಿರುವುದು ಹಾಗೂ ಆ ಆಟವು ವ್ಯವಸಾಯ ಮತ್ತು ಗೇಣಿದಾರರ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಭಾರತದ ಜನಪದ ಕ್ರೀಡೆಗಳ ರಾಜನಂತಿರುವ ಕುಸ್ತಿಕಲೆ ಭಾರತೀಯ ಪಾರಂಪರಿಕ ಸೈನ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿರುವಂತಹದು. ಈ ಕುಸ್ತಿಕಲೆಯ ಕುರಿತು ಇಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಗರಡಿಕಲೆಯ ಪೂರ್ವಾಪರಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಅದು ಬೆಳೆದುಬಂದ ರೀತಿ, ಒಟ್ಟು ಅದರ ಪಟ್ಟುಗಳು ಇತರೆ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಗರಡಿಕಲೆಯ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪರಿಸರ ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ವ್ಯಾಪಿಸಿದರೂ ಈ ಕಲೆಯ ಮೂಲ ಮಾತ್ರ ಭಾರತವೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ವಿವಿಧ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಇದನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಗರಡಿಕಲೆಯಿಂದ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕಳರಿಪಯಟ್ಟ ಎನ್ನುವ ಕಲೆ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಹಾಗೆ ಜೂಡೋ, ಕರಾಟೆ, ಫ್ರೀ ಸ್ಟೈಲ್ ಕುಸ್ತಿ, ಬಾಕ್ಸಿಂಗ್ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಗರಡಿಕಲೆಯ ಅಂಗಗಳೆಂಬಂತೆ ಮುಂದುವರಿದಿರುವುದನ್ನು ಇಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಗರಡಿ ಕಲೆಯೆನ್ನುವುದು ಸಮರ ಕಲೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿರುವಂಥದು. ಇಂತಹ ಗರಡಿಕಲೆ ವಿಜಯನಗರ ಅರಸರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉತ್ತುಂಗ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಹಾಗೆ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸಾಮಂತ ಅರಸರಾದ ಮೈಸೂರಿನ ಒಡೆಯರು ಸಹ ಗರಡಿಕಲೆ ಬೆಳೆಯಲು ತುಂಬಾ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಟ್ಟರು. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪಳೆಯುಳಿಕೆಯಿಂದ ಇಂದು ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಗರಡಿಮನೆಗಳು ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿವೆ. ಆದರೆ ಈ ಗರಡಿಮನೆಗಳ ಬಳಕೆ ಮಾತ್ರ ತುಂಬಾ ಕ್ವಚಿತ್ತಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಇಂದು ಗರಡಿಮನೆಗಳ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಜಿಮ್‌ಗಳು ಆಕ್ರಮಿಸುತ್ತಿವೆಯೆನ್ನುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಚಾರ.

ನಮ್ಮ ಪರಂಪರೆಯ ಪ್ರತಿಬಿಂಬದಂತಿರುವ ಸಿರಿವಂತರ ಗರಡಿಕಲೆಯನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಲು ಕಾರಣಗಳು ಏನಿರಬಹುದು. ಈ ಕಲೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದಿರಲಿ ಇದರ ಕುರಿತು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ ಪೂರ್ಣ

ಗ್ರಂಥವೂ ದೊರೆಯದಿರುವುದು ತುಂಬಾ ಶೋಚನೀಯ ವಿಷಯವೇ ಸರಿ. ಮೈಸೂರಿನ ನಗರದ ಗರಡಿಗಳ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಯುವುದರ ಹೊರತಾಗಿ ಈ ರೀತಿಯ ಬೇರೆ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆದಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಗರಡಿಕಲೆ ಎಂದರೆ ಕೇವಲ ಹಳೇ ಮೈಸೂರಿನ ಸ್ವತ್ತು, ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗರಡಿ ಪಟುಗಳು ಕೇವಲ ಹಳೇ ಮೈಸೂರಿನ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇರುವುದು ಎನ್ನುವುದು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಆದರೆ ಹಳೇ ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತದ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಗೂ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಗರಡಿಕಲೆ ಜೀವಂತವಾಗಿದ್ದಿತು. ಹಾಗೂ ಇಂದಿಗೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೊನೆಗಾಣದೆ ಅಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಜೀವಂತವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಗುರುತಿಸಿದೆ.

ಈ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಕೇವಲ ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲೂಕು ಮಾತ್ರವಾಗಿದೆ. ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನ ಗರಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಎನ್ನುವ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಈ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಹನ್ನೊಂದು ಅಧ್ಯಾಯಗಳಿದ್ದು, ಅವುಗಳು ಗರಡಿಕಲೆಯ ಹಲವು ಮುಖ ಗಳನ್ನು ಅತೀ ವಿವರಣಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಫಲವಾಗಿವೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಗರಡಿ ಎನ್ನುವ ಪದ ಹೇಗೆ ಬಂದಿರಬಹುದು. ಗರಡಿಗೂ ಹಿಂದೆ ರಾಜರ ಸೇವಕರಾದ ಗರುಡರಿಗೂ ಏನಾದರೂ ಸಂಬಂಧವಿರಬಹುದೇ ಎಂದು ಗುರುತಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆ ಗರಡಿಮನೆಗಳ ಸ್ವರೂಪ, ಗರಡಿ ಪಟುಗಳು, ಅವರು ಹಾಕುವ ಪಟ್ಟುಗಳು, ಪಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತಿರುಗಿ ಹಾಕುವ ಪಟ್ಟುಗಳು (ತೋಡುಗಳು) ಗರಡಿ ಪಟುಗಳ ಆಹಾರ ಕ್ರಮ, ಅವರು ಜೀವಿಸುವ ಪರಿಸರ, ಉಡುಗೆ, ತೊಡುಗೆ, ಸಾಂಸಾರಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು, ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ, ಇತರ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೂ ಗರಡಿಪಟುಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಯಾವ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಗರಡಿ ಪಟುಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ, ಕುಸ್ತಿಯಾಡಲು ಅವಶ್ಯಕವಿರುವ ವೇದಿಕೆ, ಆ ವೇದಿಕೆಗೆ ಏನೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ, ಅದನ್ನು (ಮಟ್ಟಿಮಣ್ಣು) ತಯಾರಿಸುವ ಕ್ರಮ ಎಂಥದ್ದು, ಅದಕ್ಕೂ ಏನಾದರು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕಾರಣಗಳಿರಬಹುದೇ ಮುಂತಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಗರಡಿಕಲೆ ಎದುರಿಸಬೇಕಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಏನೇನಿವೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರ ಏನಿರ ಬಹುದು ಮುಂತಾಗಿ ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತು ಮತ್ತು ಗರಡಿಕಲೆ ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆ ಹೊಸಪೇಟೆ ಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಎಷ್ಟು ಗರಡಿಮನೆಗಳಿವೆ. ನಾಶಗೊಂಡ ಗರಡಿಮನೆಗಳು ಎಷ್ಟಿವೆ. ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಗರಡಿಮನೆಗಳು ಎಷ್ಟಿವೆ ಮುಂತಾಗಿ ಗರಡಿಮನೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆ ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನ ಪ್ರಮುಖ ಗರಡಿ ಪಟುಗಳು ಯಾರ್‍ಯಾರಿದ್ದಾರೆ, ಅವರ ಜೀವನ ಕ್ರಮ ಸಾಧನೆಗಳು ಹೇಗಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಹಲವಾರು ಎಡರು ತೊಡರುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ವಿಚಾರವೆಂದರೆ ಗರಡಿ ಪಟುಗಳು ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಇರುವುದನ್ನು ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಗರಡಿ ಪಟುಗಳ ವೃತ್ತಿ ಬೇರೆ. ಈ ಗರಡಿಕಲೆ ಎನ್ನುವುದು ಕೇವಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಗರಡಿ ಪಟುಗಳ ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡುವುದೇ ತುಂಬಾ ದುಸ್ತರವಾದ ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು. ಗರಡಿ ಪಟುಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿದಾಗ ಅದರೊಳಗಿರುವ ಅಗಾಧ ಚಿತ್ರಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯೆಲ್ಲಾ ಕಣ್ಣ ಮುಂದೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡವು.

ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಕ್ರೀಡೆಯಾಗಲಿ, ಜನಪದ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಲಿ ಜೀವಂತವಾಗಿರಲು ಹಲವಾರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರಣಗಳಿವೆ ಎಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಯನ ತಿಳಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿತು.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಈ ಅಧ್ಯಯನವೇ ಅಂತಿಮವೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಭಾವಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಇದೊಂದು ಅಗಾಧವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರ. ಇದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಕೆಲಸವೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಪರಿಪೂರ್ಣವೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಡೆಯುವ ಇಂತಹ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಗೆ ಈ ಪ್ರಬಂಧವು ಒಂದು ಮೆಟ್ಟಿಲಾಗಬಹುದೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅನುಬಂಧಗಳು

೧. ಜನಪದ ಕಥೆ, ಜನಪದಗೀತೆ, ಗಾದೆಗಳು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪದಕೋಶ ಹಾಗೂ ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನ ಗರಡಿ ಸ್ಥಳಗಳ ಸೂಚಿ

೨. ವಕ್ತೃಗಳ ವಿವರ

೩. ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥ ಸೂಚಿ

೪. ಛಾಯಾಚಿತ್ರ, ರೇಖಾಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ನಕ್ಷೆ

೫. ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ

ಅನುಬಂಧ

೧. ಜನಪದ ಕಥೆ

ಮಹಾಭಾರತ ಕಥೆ

ಭೀಮ ಮತ್ತು ಕೀಚಕ ಕುಸ್ತಿ ಯುದ್ಧದ ಸನ್ನಿವೇಶ. ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರು ಐದು ಜನ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು. ಧರ್ಮರಾಯ ಅರ್ಜುನ, ಭೀಮ ನಕುಲ ಮತ್ತು ಸಹದೇವ. ಇವರ ಐವರ ಪತ್ನಿಯಾಗಿ ದ್ರೌಪದಿಯಾಗಿರುತ್ತಾಳೆ. ಕೀಚಕನು ಮಹಾ ಕುಸ್ತಿಯ ಪಂಡಿತನು ಆಗಿದ್ದನು. ಗರಡಿಗೆ ದಿನ ನಿತ್ಯ ಕೀಚಕನು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಂದುದಿನ ಗರಡಿಗೆ ಹೋಗುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದಿ ಹೋಗುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ದ್ರೌಪದಿ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಚಲಿತನಾಗಿ ಅವನ ಕಣ್ಣು ಅವಳ ಮೇಲೆ ಬಿತ್ತು. ದಿನ ನಿತ್ಯವು ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಕೀಚಕನು ಪೀಡಿಸುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ತನ್ನ ಐದು ಜನ ಗಂಡಂದರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಅದರೆ ಧರ್ಮರಾಯ ನನಗೆ ಬಹಳ ಕೆಲಸವಿದೆ ಇನ್ನು ಉಳಿದವರಿಗೆ ಹೇಳು. ಇನ್ನು ಮೂರು ಜನರೂ ಒಂದು ಒಂದು ನೆಪಹೇಳಿ ಹಿಂದೆ ಸರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಕೀಚಕನು ಪೀಡಿಸುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಬೀಮನಿಗೆ ಹೇಳಿದಾಗ, ಭೀಮ ಅಣ್ಣನ ಅಜ್ಞೆಯನ್ನೂ ಇಲ್ಲದಂತೆ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅದರೆ ಅಣ್ಣನ ಅಜ್ಞೆಯನ್ನು ತಾನು ದ್ರೌಪದಿ ಪಡೆಯುವುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಅಜ್ಞೆ ಸಿಕ್ಕ ನಂತರ ದ್ರೌಪದಿ ಯನ್ನು ಗರಡಿಮನೆಗೆ ಬರಲು ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಯು ಕೀಚಕ ಮತ್ತು ಬೀಮನಿಗೆ ನಡೆಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೀಚಕ ಮೊದಲು ಭೀಮನನ್ನು ಗುದ್ದಲು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಸಾಕದನಂತರ ಭೀಮನ ಸರತಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಭೀಮ ಗುದ್ದುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೀಚಕನಿಗೆ ತೋರಿಸುವ ಹಾಗೇ ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮೊಣ ಕಾಲು ಮೇಲೆ ಸೀರೆಯನ್ನು ಎತ್ತಲು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೀಚಕನ ಕಣ್ಣು ದ್ರೌಪದಿ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಆಗ ಆತನ ಶಕ್ತಿಯೆಲ್ಲಾ ಕುಂದಿ ದ್ರೌಪದಿ ಕಡೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಭೀಮನು ಕೀಚಕನಿಗೆ ಗುದ್ದುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೆಳಗೆ ಕೆಡುವುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಕೀಚಕ ಅವನ ಹೊಡೆತವನ್ನು ತಾಳದೇ ಸಾಯುತ್ತಾನೆ. ಈ ಕುಸ್ತಿಯ ಹೊಡೆದಾಟ ಭೀಮ ಮತ್ತು ಕೀಚಕನಿಗೆ ಗರಡಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು ಎನ್ನುವುದು ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪೈಲ್ವಾನರ ಕಣ್ಣು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಬೀಳಬಾರದು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಭೀಮ ಮತ್ತು ಕೀಚಕ ಕುಸ್ತಿಯೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಗರಡಿಗೆ ಬರಬಾರದು. ಈ ಮಾತನ್ನು ಕಂಪ್ಲಿ ಪೈಲ್ವಾನ ಮೌಲಾಲಿ ತಳವಾರು ಕೇರಿಗರಡಿಮನೆ ಗಚ್ಚಿನ ಮನೆ ಫಕ್ಕೀರ್ ಸಾಬ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ರಾಜನ ಅಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬಡಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿ ಇದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಮಗನಿದ್ದನು. ಅವನ ತಂದೆ ತನ್ನ ಸಣ್ಣ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ತೀರಿ ಹೋದರು. ಆಗ ಅವನ ತಾಯಿ ಶ್ರೀಮಂತರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ

ಕಸ, ಮುಸುರೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರು ಕೊಟ್ಟ ತಂಗಳ ಅನ್ನದಿಂದ ಸಣ್ಣ ಮಗನನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಬಲಿಷ್ಟನಾಗುವಂತೆ ಬೆಳೆಸಿದಳು. ಮಗನು ದಿನನಿತ್ಯ ಕಾಲುವೆಗೆ ಹೋಗಿ ಈಜಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಈಜಾಡುವ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿಗೊಂದು ಆನೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಆನೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಇವನು ಕಸರತ್ತಿನ ಆಟವನ್ನು ಆಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆನೆ ಇತನನ್ನು ತಿರಿವಿತಿರಿವಿ ಕೆಳಗೆ ಒಗೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಇದರಂತೆ ದಿನ ನಿತ್ಯ ಆನೆ ಜೊತೆಗೆ ಕಸರತ್ತಿನ, ಶಕ್ತಿದಾಯಕವಾದಾಟವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆನೆ ಮತ್ತು ಈ ಹುಡುಗನ ಈಜಾಡುವುದನ್ನು ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಆಟವಾಡುವುದರಿಂದ ಬಹಳ ಬಲಿಷ್ಟನಾಗಿದ್ದನು. ಆಗ ರಾಜನು ಬಾಯಾರಿಕೆಯ ದಾಹವನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾಲುವೆಗೆ ಬಂದನು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆನೆಯು ತಿರುವಿ ತಿರುವಿ ಒಗೆಯುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಜನು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಟ್ಟನು ಸಂತೋಷ ಸಹ ಆಯಿತು. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಜೆ ಇದ್ದಾನೆಂದರೆ ನಮಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ. ಈತನು ಯಾರ ಮಗನಿರಬಹುದೆಂದು ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ವಿಚಾರಿಸಿದನು. ಆಗ ಮಂತ್ರಿ ಅವನು ಆನೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಕಸರತ್ತನ್ನು ಮಾಡಿದ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು.

ಆಗ ಮಂತ್ರಿ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಾ ಹೋದನು. ಮನೆಯು ಸಿಕ್ಕಿತು. ಕಸ ಮುಸುರೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುವ ಮುದಿಕೆಯ ಮಗ. ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಮುದಿಕೆ ನಿಮ್ಮ ಮಗನಿದ್ದಾನೆ. ಮಗನಿಗೆ ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕಿ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯು ಸಾಲವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಈ ಸಾಲವನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕು ರಾಜರು ಬರಲು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದಿನಿಂದ ಊಟ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಹಳ ಸೊರಗಿಹೋದ. ನಂತರ ಅವನನ್ನು ಕಾಲುವೆಗೆ ಈಜಾಡುಲು ಎಂದಿನಂತೇ ಬರಲುಹೇಳಿ ನಂತರ ಆನೆಯನ್ನು ಸಹ ತರಲು ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ರಾಜನನ್ನು ಬರಲು ಹೇಳಿದರು. ಬಂದು ನೋಡಿದರೆ ಆನೆಯನ್ನು ಒಗೆಯುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ ರಾಜ ಆನೆಯನ್ನು ಅವನನ್ನು ಒಗೆಯುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಆಗ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಬಹಳ ಬೇಸರಾವಾಯಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ನನ್ನ ತಂದೆ ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಸಾಲವನ್ನು ಮಾಡಿದರಂತೆ ಆ ದಿನದಿಂದ ನಾನು ಆಹಾರ ತಿನ್ನುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸೊರಗಿದ್ದೇನೆ. ರಾಜನು ಮಂತ್ರಿಗೆ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು ತಿಳಿಸಿದನು. ಮಂತ್ರಿ ಆಗ ರಾಜ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ಯಾವುದೇ ಸಾಲವನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಿ ಸುಳ್ಳೆ ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಬೈದರು. ಆ ದಿನದಿಂದ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಮತ್ತು ಕಸರತ್ತನ್ನು ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ರಾಜನು ಈ ಕಸರತ್ತಿನ ಪ್ರಜೆ ಇದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿದು ರಾಜನು ಖುಷಿ ಪಟ್ಟನು.

ಜನಪದ ಗೀತೆ

ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಜಾನಕೀ ಜೈ ಬೋಲ್ ಹನುಮಾನಕೀ ||
ಹೊರಗೆ ಇರುವವರು ಯಾರಣ್ಣ | ಗರಡಿಯೊಳಗೆ ಬಾರಣ್ಣ ||
ಗರಡಿ ಕೃಷ್ಣ ಜಾನಕೀ ಜೈ ಬೋಲಾ ಹನುಮಾನಕೀ ||
ಹೊರಗೆ ಇರುವವರು ಯಾರಣ್ಣ | ಗರಡಿಯೊಳಗೆ ಬಾರಣ್ಣ ||
ನಮ್ಮ ಹುಡುಗರು ಚಂದ್ರಣ್ಣ | ಬಂಗಾರ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಕುಂದರಣ್ಣ
ವೈರಿ ಬಂದನಾ ಗರಡಿಗೆ ಎತ್ತಿ ವಡೆದು ಗೋಡಿಗೆ ||
ಹೊರಗೆ ಇರುವವರು ಯಾರಣ್ಣ | ಗರಡಿಯೊಳಗೆ ಬಾರಣ್ಣ ||
ಧೈರ್ಯ ಹೊಡೆಯೋ ಢಣ ಢಣ ಪೈಲ್ವಾನ್ ||
ಮರೆಯ ಬೇಡ ಗುರುವಿನ ವಿದ್ಯೆ ಪೈಲ್ವಾನ್

ಹುಡೆಗೋಳ್ ಮಲ್ಲಪ್ಪ (ಉಸ್ತಾದ್)

ತಳವಾರು ಕೇರಿ ಮೌಲಾಲಿ ಗರಡಿಯ ಜಾನಪದ
ಹನುಮಂತಾ ಬಂಟಾ ಲಂಕೆ ಸುಟ್ಟಾ ||
ಹನುಮಂತಾ ಬಲವಂತ್ತಾ | ಹೆತ್ತಲಿ ಬಲು ಸಂಭ್ರವಂತ ||
ವೈರಿ ಬಂದಾನ ಗರಡಿಗೆ ಎತ್ತಿ ಒಗೆ ಗೋಡೆಗೆ ||

(ಗಚ್ಚಿನ ಮನೆ ಫಕೀರಸಾಬ್, ತಳವಾರುಕೇರಿ ಗರಡಿಮನೆ ಕಂಪ್ಲಿ ತಳವಾರ ಓಣಿ ಅಂಜನೇಯ ಮತ್ತು ಮೌಲಾಲಿ ದೇವರಿಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮತ್ತು ಕೈಸಾಧಕ ಮಾಡುವಾಗ ಹಾಡುವ ಹಾಡು)

ಬ್ರೆಸ್ತವಾರ ದಿನಂ ಸಕ್ಕರೆ ತಂದಿದಿ
ಸಾಧಕ ಮಾಡರು ಗೆಳೆಯರಾರಿಲ್ಲ ||
ಕೋಲಾಗ ಟೋಪಿ ಬಂಗ್ಲೆಗಾ ಮೀನಂ
ಕಾಡಸ ಕಬರು ತಾಲೀಮ ||
ಹೊರಗ ನಿಂತವರ್‍ಯಾರಣ್ಣ ಗರಡಿ ಒಳಕೆ ಬಾರಣ್ಣ
ಗರಡಿ ಒಳಕೆ ಬಾರಣ್ಣ ಕಾವಿ ಧಡ್ಡಿ ಹಾಕಣ್ಣ
ವೈರಿಗೆ ಸೆಡ್ಡು ಬಡಿಯೆಣ್ಣಾ | ಯಾಲಕ್ಕಿ ಹನುಮಣ್ಣಾ
ವೈರಿಗೆ ಸೆಡ್ಡು ಬಡಿಯೆಣ್ಣಾ ಐದು ಮಣ್ಣು ಹಚ್ಚಣ್ಣಾ
ಹೊರಗೆ ನಿಂತಾವರ್‍ಯಾರಣ್ಣ ಗರಡಿ ಒಳಕೆ ಬಾರಣ್ಣ |

ಐದು ಮಣ್ಣು ಅಚ್ಚಣ್ಣಾ ಯಾಲಕ್ಕಿ ಹನುಮಣ್ಣಾ

ಬಜಾರ್ ಮೇ ಬ್ಯಾಟೀ ಪುಣಿಕೀಕಾಲೇ

ಜಂಬುನಾಥನ ಬ್ಯಾಟಿ ಮೌಲಾಲೀ

ತಾರೈ ಮಿಗತ್ವಿ ಶೋನಾಯಕ

ಉಟಾಜೇ ಮೌಲಾಲೀ ಕೆಸರತಕ

"ತುರ್ತು ವಡೆಯ ಶೈಶಲ್"

(ಕಬ್ಬೇರುಪೇಟೆ ಗರಡಿಮನೆ ಹೊಸಪೇಟೆ)

(ಕಾಲು ಸಾಧಕ ಮಾಡುವಾಗ ಹಾಡುವ ಹಾಡು)

ಒಂದಾರಿ ಒಕಟಿ

ಕೆಂಡೆಚ್ಚ ಚಿಲ್ಮೇ

ಮಾಡೋಚಿ ಮೊದಲೆ

ನಲ್ಲಿಕ ಸಜ್ಜೆ.

ಎಶೋ ಯೊಲ್ಲೀ

ಯಾರು ಬೈ ರ್‍ರೀ

ಯಾರಚೀ ಒಂದೇ

ಯರ್‍ರೂ ಮೇಲೆ

ರಾಜಾ ಮೇಲೆ

೧ ಕೈ ಸಾಧಕ ಹಾಡು

ಗಾಳೀಯ ಗುರುಗಮ್ಮ ಪ್ಯಾಟೀಹೋ

ಸಲಾಮ್ ತಗೋಲ್ಡೀ ಮೌಲಾಲೀ ವಾದ

೨ ಕೈ ಸಾಧಕ ಹಾಡು

ಭಾರತಾಂಬಾ ಸಾಧಕೆ ಲಂಕಿ ಹನುಮೆ ಮೇಲಕೆ

ವೈರಿ ಬಂದಾನಾ ಗರಡಿಗೆ ಎತ್ತಿ ಹೊಡೆಯೊ ಗ್ವಾಡೆಗೆ

ಭಾರತಾಂಬಾ ಸಾಧಕೆ ಲಂಕಿ ಹನುಮ ಮೇಲಕೆ

ಒಳಗ ನೀನು ಬಾರನಾ ಹುಡುಗರ ಹೊಡ್ತಾ ನೋಡಣ್ಣ

ಮೇಲೆ ಚಲ್ಬು ರಾಯಗೆ ಚಲ್ವಾ ಬಂದನಾ ಗರಡಿಗೆ

ಹಾಡಿದವರು : ಬಿ.ಸಣ್ಣರಾಮಪ್ಪ, ತಳವಾರುಕೇರಿ ಗರಡಿ, ಹೊಸಪೇಟೆ

ಗಾದೆಗಳು

೧. ಕಸರತ್ ಮಾಡಿ ಕವುದಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಲಸು ಮಾಡಿದನಂತೆ

೨. ಜಟ್ಟಿಯಾದರೆ (ರೂ) ತಟ್ಟನೆ ಹಾಕಬೇಕು

೩. ಪಟ್ಟಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಜಟ್ಟಿಗೆ ಬಡತನವೇ

೪. ಪೇಟೆ(ಪೆಟ್ಟಿ)ಗೆ ಜಟ್ಟಿ, ಪಟ್ಟಣ್ಣಕ್ಕೆ ಸೆಟ್ಟಿ

೫. ಭಲಾ ಜಟ್ಟಿ ಅಂದರೆ ಕೆಮ್ಮಣ್ಣು ಮುಕ್ಕಿದ

೬. ವಸ್ತಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಮಾಡಬಾರದು

೭. ಜಟ್ಟಿ ಜಾರಿಬಿದ್ದರೆ ಅದೂ ಒಂದು ವರಸೆ

೮. ಜಟ್ಟಿ ಜಾರಿಬಿದ್ದರೂ ಮೀಸೆ ಮಣ್ಣಾಗಲಿಲ್ಲ

ಗರಡಿ ಸಾಧನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನುಡಿಗಳು

೧. ಗರಡಿ ಕಲಿಸೋಕೆ ಗರುಡನನ್ನು ಕರೆದರೆ ಆದೀತೆ?

೨. ಭೂಮಿ ಬಿಟ್ಟು ಗರಡಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುವುದುಂಟೆ?

೩. ಸಾಯೋವರೆಗೂ ಸಾಮು ಕಲಿತರೆ ಯುದ್ಧ (ಕುಸ್ತಿ ಮಾಡೋದು) ಯಾವಾಗ?

೪. ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ಸಾಧನೆ ಮಲ್ಲಯುದ್ದಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಅಜ್ಜಿಯನ್ನು ಯುದ್ದಕ್ಕೆ ಕರೆದನಂತೆ. ಮುಂದೆ ಸೊಂಟ ಮುರಿದನಂತೆ.

ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಗರಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಜಾತಿಯ ಜನರಿದ್ದರೂ ಅವರಿಗೆ ಅವರದೇ ಆದ ಗರಡಿಮನೆ ಮತ್ತು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಯಾರು ಬದ್ದರಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವರಿಗೆ ಉಸ್ತಾದರು ದಂಡ ವಿಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರವೇಶ ನಿಷಿದ್ದಗೊಳಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚುಸಾಧನೆ ಮಾಡಲು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪದಕೋಶ

ಅಖಾಡ : ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣನ್ನು ಹಾಕಿ ಕುಸ್ತಿ, ಕಸರತ್ತಿನ ಕೆಲಸ ಸಾಮುಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿರುವ ಸ್ಥಳ.

ಉಸ್ತಾದ್ (ವಸ್ತಾದ್) ಗುರು : ಕುಸ್ತಿ ತರಬೇತುದಾರ, ಕುಸ್ತಿ ಕಲಿಸುವ ಗುರು.

ಉರುಸ್ : ಮುಸ್ಲಿಮರ ಜಾತ್ರೆ, ಪರಸಿ, ದರಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಜಾತ್ರೆ.

ಕಾಟಾಕುಸ್ತಿ : ಸೋಲು ಗೆಲುವಿನ ಕುಸ್ತಿ

ಕುರಾಯಿಸು : ಮಣ್ಣನ್ನು ಕಲಿಸುವಿಕೆ

ಕೈಮಾ : ಮೂಳೆ ಇಲ್ಲದ ಮಾಂಸದಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಉಂಡೆ

ಗುರು : ಗರಡಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕ

ಗೊಜ್ಜು : ತರಕಾರಿ ಅಥವಾ ಮಾಂಸವನ್ನು ಮಸಾಲೆ ಬೆರಸಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಆಹಾರ.

ಚಿತ್ತ : ಎದುರಾಳಿ ಪೈಲ್ವಾನನ ಎರಡೂ ಭುಜಗಳನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಸೋಕುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು. ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ನೆರಿಕೆ : ಬಿದಿರಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮಣ್ಣಿನ ಗೋಡೆ

ಥಂಡಾ : ತಂಪು ಪಾನೀಯ

ಡಬ್ : ಕತ್ತನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿ ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಮೇಲೆ ಎತ್ತುವ ವಿಧಾನ

ದಾವು : ಪಟ್ಟಿನ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಸರು

ವರಸೆ : ಪಟ್ಟಿನ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಸರು

ಲಂಗೋಟಿ : ಪೈಲ್ವಾನರು ಹಾಕುವ ಒಳವಸ್ತ್ರ (ಕಾಚಾ)

ಮಾಲೀಸ್ : ಮಾಂಸಖಂಡ ಗಟ್ಟಿಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಪೈಲ್ವಾನರ ದೇಹದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಎಣ್ಣೆಯಿಂದ ಉಜ್ಜುವುದು

ಸೂಪ್ ಅಥವಾ ಸೇರ್ವ : ಕುರಿ, ಮೇಕೆ, ದನದ, ಕಾಲುಮೂಳೆ ಅಥವಾ ಮಾಂಸವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಬೇಯಿಸಿ ಮಾಡಿದ ರಸ ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಯನ್ನು ಬೇಯಿಸಿ ತೆಗದ ರಸ

ಬೋಟಿ : ಕುರಿ, ಮೇಕೆ, ಕರುಳಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಅಡಿಗೆ

ಜಲ್ಲಿ : ಅಗಲವಾದ ಬಿದಿರಿನ ಪುಟ್ಟಿ

ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲೂಕು ಗರಡಿ ಸ್ಥಳಗಳು

ಹೋಬಳಿ	ಚಾಲ್ತಿ	ಹಾಳಾದ ಗರಡಿ	ಒಟ್ಟು ಗರಡಿ
ಕಂಪ್ಲಿ ಹೋಬಳಿ			
೦೧. ಅರಳಿಹಳ್ಳಿ			
೦೨. ಇಟಗಿ			
೦೩. ಉಪ್ಪಾರಳ್ಳಿ			
೦೪. ಕಣವಿ ತಿಮ್ಮಾಪುರ			
೦೫. ಕಂಪ್ಲಿ	೧. ಕೋದಂಡರಾಮ ಗರಡಿ	೧. ಅಗಸರ ರಂಗಪ್ಪ ಗರಡಿ (ಮನೆ)	
	೨. ಚಪ್ಪ ಅಗಸಿ ಗರಡಿ	೨. ಅದೋನಿ ಮಸೀದಿ ಗರಡಿ	
	೩. ತಳವಾರು ಮೌಲಾಲಿ ಗರಡಿ	೩. ಕೋಟೆ ಗರಡಿ (ದನದ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ)	
	೪. ಬೆಳಗೋಡ ಅಗಸಿ ಗರಡಿ	೪. ತೆಗ್ಗಿನಮಠ ಹಜಾಮರ ಗರಡಿ	
		೫. ಮುಲ್ಲಾರ ಗರಡಿ	
		೬. ಸುಣಗಾರ ಗರಡಿ (ಬಯಲು ಸ್ಥಳ)	
		೭. ನೇಕಾರ ಗರಡಿ (ಚರಂಡಿ)	೧೧
೦೬. ಗೋನಾಳು			
೦೭. ಚಿಕ್ಕ ಜಾಯಿಗನೂರು			
೦೮. ಜಕೀಗನೂರು			
೦೯. ಜಾಪುಕು			
೧೦. ದೇವಲಾಪುರ			
೧೧. ದೇವಸಮುದ್ರ			
೧೨. ನಂ.೨ ಮುದ್ದಾಪುರ			
೧೩. ನಂ. ೧೦ ಮುದ್ದಾಪುರ		೧. ಮಾರೆಮ್ಮನ ಗುಡಿ	೧
೧೪. ಬೆಳಗೊಂಡಹಾಳ್			
೧೫. ಮಾವಿನಹಳ್ಳಿ			
೧೬. ಮೆಟ್ರಿ			
೧೭. ರಾಮಸಾಗರ	ಹುಚ್ಚರಾಜ ಗರಡಿ		೧
೧೮. ಸಾಣಾಪುರ			
೧೯. ಸುಗ್ಗೇನಹಳ್ಳಿ			
೨೦. ಸೋಮಲಾಪುರ			
೨೧. ಸಂಕ್ಲಾಪುರ			

೨೨. ಓರೇ ಜಾಯಿಗನೂರು		
೨೩. ಹೊಸ್ನಳ್ಳಿ		
೨೪. ಹಂಪದೇವನ ಹಳ್ಳಿ		
ಕಮಲಾಪುರ ಹೋಬಳಿ	**ಚಾಲ್ತಿ**	**ಮಾರ್ಪಾಡು**
೦೧. ಇಂಗಳಗಿ		
೦೨. ೩೬ ವೆಂಕಟಾಪುರ		
೦೩. ಕಡ್ಡಿರಾಂಪುರ		
೦೪. ಕಮಲಾಪುರ		೧. ಮುಸ್ಲಿಂ ಗರಡಿ (ಮಸೀದಿ) ೨. ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಗರಡಿ (ಗುಡಿ) ೩. ಮಾರುತಿಗರಡಿ (ಚಾವಡಿ) ೩
೦೫. ಕಾಕುಬಾಳು		
೦೬. ಕಾರಿಗನೂರು		
೦೭. ಕಾಳಘಟ್ಟ		
೦೮. ಕೃಷ್ಣಾಪುರ		
೦೯. ಕೊಟಗಿನಹಾಳು		
೧೦. ಗಾದಿಗನೂರು		
೧೧. ಗುಂಡ್ಲುವದ್ದಿಗೇರಿ		
೧೨. ಗೋನಾಳು		
೧೩. ಡಣಾಪುರ		
೧೪. ಧರ್ಮಸಾಗರ		
೧೫. ನಿಂಬಾಪುರ		
೧೬. ನೆಲ್ಲಾಪುರ		
೧೭. ಪಾಪಿನಾಯಕನಹಳ್ಳಿ		
ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ	**ಚಾಲ್ತಿ**	**ಮಾರ್ಪಾಡು**
೦೧. ಅಯ್ಯನಹಳ್ಳಿ		
೦೨. ಅರುವನಹಳ್ಳಿ		
೦೩. ಒಂಟಿಗೋಡು		
೦೪. ಗರಗ		
೦೫. ಗುಂಡಾ		೧. ಮಾರುತಿ ಗರಡಿ (ಬಯಲು ಸ್ಥಳ) ೧
೦೬. ಗೊಲ್ಲರಹಳ್ಳಿ		

೦೭. ಚಿಲಕನಹಳ್ಳಿ			
೦೮. ಜಿ.ನಾಗಲಾಪುರ			
೦೯. ಡಣಾಯಕನಕೇರಿ			
೧೦. ತಾಳೇಬಸಾಪುರ			
೧೧. ತಿಮ್ಮಲಾಪುರ	೧. ತಿಮ್ಮಲಾಪುರ ಗರಡಿ		೧
೧೨. ತೆಲುಗುಬಾಳ			
೧೩. ೧೧೪ ಡಣಾಪುರ			
೧೪. ೧೧೨ ವೆಂಕಟಾಪುರ	೧. ವೆಂಕಟಾಪುರ ಗರಡಿ		೧
೧೫. ನಂದಿಬಂಡೆ		ನಂದಿಬಂಡೆ (ಗುಡಿಸಲು)	
೧೬. ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ	೧. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಗರಡಿ		
	೨. ದರ್ಗಾದಾಗರಡಿ		
	೩. ಮದಕರಿ ಗರಡಿ		
	೪. ಮಾರುತಿ ಗರಡಿ		
	೫. ಹೊಸ ಮಾರುತಿ ಗರಡಿ		೫
೧೭. ವ್ಯಾಸನಕೇರಿ			
೧೮. ಹೊಸ ಕೋಟಾ			
೧೯. ದೇವಲಾಪುರ	೧. ಆಂಜನೇಯ ಗರಡಿ		೧
ಹೊಸಪೇಟೆ	**ಚಾಲ್ತಿ**	**ಮಾರ್ಪಾಡು**	
೦೧. ಅನಂತಶಯನ ಗುಡಿ			
೦೨. ೮೮ ಮುದ್ಲಾಪುರ			
೦೩. ಭಟ್ಟರಹಳ್ಳಿ			
೦೪. ಚಿನಕಾಪುರ			
೦೫. ಕಲ್ಲಳ್ಳಿ			
೦೬. ಕಡ್ಡಿರಾಂಪುರ			
೦೭. ಕೊಂಡನಾಯಕಹಳ್ಳಿ			
೦೮. ಗುಡಿ ಓಬಳಾಪುರ			
೦೯. ಚಿತ್ತವಾಡ್ಗಿ	೧. ಕುರುಬರ ಗರಡಿ		೧
೧೦. ಜಂಬುನಾಥನಹಳ್ಳಿ			
೧೧. ನರಸಾಪುರ			

೧೨. ನಾಗೇನಹಳ್ಳಿ	೧. ಮೌಲಾಲಿ ಗರಡಿ		೧
೧೩. ಬಸವನದುರ್ಗ			
೧೪. ಬೆಳಗೋಡು			
೧೫. ರಾಜಾಪುರ			
೧೬. ಸಂಕಲಾಪುರ			
೧೭. ಹೊಸಪೇಟೆ	೧. ಉಕ್ಕಡಕೇರಿ ಗರಡಿ	೧. ದೇವಾಂಗ ಗರಡಿ (ಮನೆ)	
	೨. ಕಬ್ಬೇರು ಗರಡಿ		
	೩. ಚಿತ್ರಕೇರಿ ಗರಡಿ		
	೪. ತಳವಾರಕೇರಿ ಗರಡಿ		
	೫. ಬಾಣದಕೇರಿ ಗರಡಿ		
	೬. ವ್ಯಾಸಕೇರಿ ಗರಡಿ		೭
೧೮. ಹೊಸೂರು	೧. ಮಾರುತಿ ಗರಡಿ	೧. ಹಿಪ್ಪೇತೇರು ಗರಡಿ (ಬಯಲು ಸ್ಥಳ)	
	೨. ಹಾನಗಲ್ ಗರಡಿ		೩

ವಕ್ತೃಗಳ ವಿವರ

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಹೆಸರು	ವಯಸ್ಸು	ಊರು	ವೃತ್ತಿ	ಜಾತಿ
೦೧.	ಅವಲಕ್ಕಿ ಈರಣ್ಣ	೫೫	ಮುದ್ದಾಪುರ	ವ್ಯವಸಾಯ	ಕಬ್ಬೇರು
೦೨.	ಆಂಜನೇಯ	೨೫	ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ	,,	ವಾಲ್ಮೀಕಿ
೦೩.	ಅಬ್ದುಲ್ ಗನಿ	೧೮	ಕಂಪ್ಲಿ	,,	ಮುಸ್ಲಿಂ
೦೪.	ಅಮರೇಶ್	೨೭	,,	,,	ಕಬ್ಬೇರು
೦೫.	ಅಮರೇಶಪ್ಪ ಟಿ.	೪೫	ರಾಮಸಾಗರ	,,	,,
೦೬.	ಅಲ್ಲಾಭಕ್ಷಿ	೩೫	ಕಂಪ್ಲಿ	,,	ಮುಸ್ಲಿಂ
೦೭.	ಆನಂದ ಯು.	೨೦	ದೇವಲಾಪುರ	,,	ಉಪ್ಪಾರ್
೦೮.	ಇಟ್ಟಿಗಿ ನಾಗಪ್ಪ	೬೦	ಕಂಪ್ಲಿ	,,	ಕಬ್ಬೇರ್
೦೯.	ಇಟ್ಟಿಗಿ ಮಾರೆಣ್ಣ	೨೫	,,	,,	,,
೧೦.	ಇಟ್ಟಿಗಿ ಹುಲುಗಪ್ಪ	೩೫	,,	,,	,,
೧೧.	ಈಶಪ್ಪ (ಉಸ್ತಾದ್)	೩೫	ನಂದಿಬಂಡಿ	,,	ನಾಯಕ
೧೨.	ಉಡುಪಿ ರಘುರಾವ್	೫೪	ಹೊಸಪೇಟೆ	ಹೋಟೆಲ್ ವ್ಯಾಪಾರ	ಬ್ರಾಹ್ಮಣ
೧೩.	ಉಪ್ಪಾರ ಬಸವರಾಜ	೨೬	ಕಂಪ್ಲಿ	ವ್ಯವಸಾಯ	ಉಪ್ಪಾರ್
೧೪.	ಉಸ್ತಾದ್ ಹುಲುಗಪ್ಪ	೬೫	ದೇವಲಾಪುರ	,,	,,
೧೫.	ಕಡ್ಡಿ ಮಲ್ಲಯ್ಯ	೩೫	ರಾಮಸಾಗರ	,,	ನಾಯಕರು
೧೬.	ಕಬ್ಬೇರು ದುರುಗಪ್ಪ	೩೫	ಹೊಸಪೇಟೆ	,,	ಕಬ್ಬೇರು
೧೭.	ಕನಕಪ್ಪ ನಾಯಕ	೩೮	,,	,,	ನಾಯಕ
೧೮.	ಕಂಚಗಾರ ಮಲ್ಲಪ್ಪ	೪೫	,,	,,	,,
೧೯.	ಕಂಚಗಾರ ಪಂಪಣ್ಣ	೫೩	,,	,,	,,

೨೦	ಕರಡಿ ರಾಮಪ್ಪ	೬೫	ಕಮಲಾಪುರ	ಕಮ್ಮಾರ	ನಾಯಕ
೨೧.	ಕಮ್ಮಾರ ಕಾಳಶ್ರೀ	೪೫	,,	,,	ಕಮ್ಮಾರ್
೨೨.	ಕಾಶಿಮಲಿ ಸಾಬ್	೬೫	ದೇವಲಾಪುರ	ವ್ಯವಸಾಯ	ಮುಸ್ಲಿಂ
೨೩.	ಕುಂಬಾರ ತಿಮ್ಮಪ್ಪ	೩೯	ಕಮಲಾಪುರ	ಕುಂಬಾರ	ಕುಂಬಾರ
೨೪.	ಕುಣೆಬಿಗಿ ಲಿಂಗಪ್ಪ	೨೫	,,	ವ್ಯವಸಾಯ	ಲಿಂಗಾಯತ
೨೫.	ಕುರುಬರ ಭರಲಿಂಗಪ್ಪ	೫೨	ದೇವಲಾಪುರ (ಕಂಪ್ಲಿ)	,,	ಕುರುಬ
೨೬.	ಕುರುಬರ ಹನುಮಂತಪ್ಪ	೪೩	,,	,,	,,
೨೭.	ಕುರುಬರ ದುರುಗಪ್ಪ	೩೯	ಮೆಟ್ರಿ (ಕಂಪ್ಲಿ)	,,	,,
೨೮.	ಕುರಿ ದೊಡ್ಡನಾಗಪ್ಪ	೨೬	ಕಂಪ್ಲಿ	,,	,,
೨೯.	ಕುಲ್ಲು ಭಾಷಣ್ಣ	೪೪	ಮುದ್ದಾಪುರ	,,	ಮುಸ್ಲಿಂ
೩೦.	ಕೆರೆ ದುರುಗಪ್ಪ	೪೮	ದೇವಲಾಪುರ	,,	ನಾಯಕ
೩೧.	ಕೊಮಾರಪ್ಪ ನಾಯಕ	೫೪	ಹೊಸಪೇಟೆ	,,	,,
೩೨.	ಕೊರವರು ಮಲ್ಲಪ್ಪ	೫೧	ಕಂಪ್ಲಿ	ಹಮಾಲಿ	ಕೊರವ
೩೩.	ಕಣಿವೆಪ್ಪ ವಡ್ಡಾರ್	೩೦	ನಂದಿಬಂಡಿ	ಬೇಲ್‌ದಾರ್	ವಡ್ಡರ್
೩೪.	ಕೃಷ್ಣ ಬಾರೀಕರು	೩೦	ಕಂಪ್ಲಿ	ವ್ಯವಸಾಯ	ಬಾರೀಕರು
೩೫.	ಖಾಜಾ ಪೀರಣ್ಣ	೪೧	ದೇವಲಾಪುರ (ಕಂಪ್ಲಿ)	,,	ಮುಸ್ಲಿಂ
೩೬.	ಖಾಜಾ ಸಾಹೇಬ್	೩೦	ಕಂಪ್ಲಿ	,,	,,
೩೭.	ಗದ್ದೆಪ್ಪ	೪೮	ರಾಮಸಾಗರ	,,	ಕಬ್ಬೇರು
೩೮.	ಗಾದಿಲಿಂಗ	೩೦	ಕಂಪ್ಲಿ	,,	ಕುರುಬ
೩೯.	ಗಾಳೆಪ್ಪ	೪೫	ವೆಂಕಟಾಪುರ	,,	ಹರಿಜನ
೪೦.	ಗಿಂಜಿ ಮಂಕಪ್ಪ	೩೦	ಹೊಸೂರು	,,	ವಾಲ್ಮೀಕಿ
೪೧.	ಗಿಂಜಿ ದೊಡ್ಡಮಂಕಪ್ಪ	೩೮	,,	,,	,,
೪೨.	ಗೌಳೇರು ಸಿದ್ದಣ್ಣ	೫೪	ಮುದ್ದಾಪುರ	ವ್ಯವಸಾಯ	ಲಿಂಗಾಯತ
೪೩.	ಗೌಡ್ರ ದಿವಾಕರಪ್ಪ	೪೮	ಮೆಟ್ರಿ	,,	,,

೪೪.	ಗುಬ್ಬಿ ಹನುಮಂತಪ್ಪ	೪೦	ತಿಮ್ಮಲಾಪುರ	ವ್ಯವಸಾಯ	ವಾಲ್ಮೀಕಿ
೪೫.	ಗೌಳೇರು ಜಿ.ಕೆ.ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪ	೯೩	,,	,,	ಲಿಂಗಾಯತ
೪೬.	ಗೌಳೇರು ಗುರುವಪ್ಪ	೪೨	ಹೊಸಪೇಟೆ	,,	,,
೪೭.	ಚಂದ್ರ	೨೫	ದೇವಲಾಪುರ	,,	ಕುರುಬ
೪೮.	ಚಂದ್ರಶೇಖರ ನಾಯಕ	೩೫	ಕಮಲಾಪುರ	,,	ನಾಯಕ
೪೯.	ಚಿತ್ರಕೇರಿ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ	೨೫	ಹೊಸಪೇಟೆ	,,	ವಾಲ್ಮೀಕಿ
೫೦.	ಚಿತ್ರಕೇರಿ ಸಣ್ಣಹನುಮಂತಪ್ಪ	೪೮	,,	,,	,,
೫೧.	ಚೌಡಪ್ಪ ಚೌಡಿಕೇರಿ	೪೨	ಕಮಲಾಪುರ	,,	ನಾಯಕ
೫೨.	ಜಾನಕಿ ರಾಮಪ್ಪ	೪೫	ರಾಮಸಾಗರ	,,	ಕಬ್ಬೇರು
೫೩.	ಛತ್ರಾದಳ್ಳಿ ಬಸಪ್ಪ	೬೦	ದೇವಲಾಪುರ	,,	ಕುರುಬ
೫೪.	ಛತ್ರಾದಳ್ಳಿ ದುರುಗಪ್ಪ	೬೫	,,	,,	,,
೫೫.	ಜಿಂಜಪ್ಪ	೩೮	ನಂದಿಬಂಡಿ	,,	ವಾಲ್ಮೀಕಿ
೫೬.	ಜಂಬಾನಳ್ಳಿ ವಸಂತ	೩೫	ಹೊಸಪೇಟೆ	,,	ನಾಯಕ
೫೭.	ಜಾಫರ್ ಸಾಬ್	೩೫	ಕಂಪ್ಲಿ	,,	ಮುಸ್ಲಿಂ
೫೮.	ಜಾಲಗಾರ್ ಹನುಮಂತಪ್ಪ	೫೧	,,	,,	ಜಾಲಗಾರ್
೫೯.	ಟಂಗೂರಿ ಕಣಿವೆಪ್ಪ	೪೮	ಹೊಸಪೇಟೆ	,,	ವಾಲ್ಮೀಕಿ
೬೦.	ಟಂಗೂರಿ ಸಣ್ಣಕ್ಕಪ್ಪ	೩೫	,,	,,	ನಾಯಕ
೬೧.	ಟಂಗೂರಿ ಕಾಟೆಪ್ಪ	೪೫	,,	,,	ವಾಲ್ಮೀಕಿ
೬೨.	ಡಣಾಪುರ ರಾಮಚಂದ್ರ	೩೮	ದೇವಲಾಪುರ	,,	,,
೬೩.	ಡಂಗಿ ಬಸಪ್ಪ	೫೫	,,	,,	ವಾಲ್ಮೀಕಿ
೬೪.	ತಳವಾರು ದೊಡ್ಡ ಹುಲುಗಪ್ಪ	೬೫	,,	,,	ನಾಯಕ
೬೫.	ತಾರೀಹಳ್ಳಿ ಹುಲುಗಪ್ಪ	೫೨	ಹೊಸಪೇಟೆ	ವ್ಯವಸಾಯ	,,
೬೬.	ತಾರೀಹಳ್ಳಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ	೪೫	,,	,,	,,
೬೭.	ತಿಮ್ಮಪ್ಪ	೩೦	ದೇವಲಾಪುರ	,,	ವಾಲ್ಮೀಕಿ

೬೮.	ತಿರುಕಪ್ಪ	೫೫	ಹೊಸಪೇಟೆ	ವ್ಯವಸಾಯ	ವಾಲ್ಮೀಕಿ
೬೯.	ದನಕಾಯ ಪೀರಪ್ಪ	೩೮	ಮುದ್ದಾಪುರ	,,	ಮುಸ್ಲಿಂ
೭೦.	ದಾಸರ ವೆಂಕೋಬಪ್ಪ	೩೫	ಮೆಟ್ರಿ	,,	ಕಬ್ಬೇರು
೭೧.	ದೇವಲಾಪುರ ಗಂಗಪ್ಪ	೫೩	ದೇವಲಾಪುರ (ಕಂಪ್ಲಿ)	,,	ನಾಯಕ
೭೨.	ದೊಂಬಿದಾಸರ ಈರಪ್ಪ	೪೨	ಮೆಟ್ರಿ	,,	ದಾಸರು
೭೩.	ದೊಡ್ಡಪ್ಪ	೩೨	ದೇವಲಾಪುರ (ಕಂಪ್ಲಿ)	,,	ಕಬ್ಬೇರು
೭೪.	ದೊಡ್ಡಗಾಳೆಪ್ಪ	೪೦	ಹೊಸಪೇಟೆ	,,	,,
೭೫.	ದೊಡ್ಡದುರುಗಪ್ಪ	೮೫	ದೇವಲಾಪುರ	,,	ಕುರುಬರು
೭೬.	ದೇವೇಂದ್ರ	೨೫	ಹೊಸಪೇಟೆ	,,	ನಾಯಕ
೭೭.	ಗರಥಪ್ಪ ಗುಂಡಾ	೪೫	ಗುಂಡಾ (ಮ.ಹಳ್ಳಿ)	,,	,,
೭೮.	ನಾಗಪ್ಪ ಕೆ.	೫೦	ಕಮಲಾಪುರ	,,	ಕುರುಬ
೭೯.	ನಾಯಕರ ನಾಗಪ್ಪ	೨೮	ಕಂಪ್ಲಿ	ಹಮಾಲಿ	ನಾಯಕ
೮೦.	ನಾಯಕರ ಹನುಮಂತಪ್ಪ	೩೦	,,	,,	,,
೮೧.	ನಾಗೇನಹಳ್ಳಿ ಹನುಮೇಶ್	೨೫	,,	ಅಗಸರು	ಅಗಸ
೮೨.	ನಾಯಕರ ಸುಡಗಾಡೆಪ್ಪ	೩೫	ಹೊಸಪೇಟೆ	ವ್ಯವಸಾಯ	ನಾಯಕ
೮೩.	ನಾಯಕರ ಕೊಟ್ರೇಶ್	೨೨	,,	,,	ವಾಲ್ಮೀಕಿ
೮೪.	ನಾರಾಯಣ ನಾಯಕ	೩೫	ಕಂಪ್ಲಿ	ಹಮಾಲಿ	,,
೮೫.	ನಿಂಗಜ್ಜಪ್ಪ	೨೫	ಹೊಸಪೇಟೆ	ವ್ಯವಸಾಯ	,,
೮೬.	ನಿಂಗಪ್ಪ	೩೨	ನಂದಿಬಂಡಿ	,,	,,
೮೭.	ನಿಂಗಪ್ಪ ನೆಲ್ಲೂಡಿ	೨೫	ಕಂಪ್ಲಿ	ವ್ಯವಸಾಯ	ಕುರುಬ
೮೮.	ನೆಲಗಡಲೆ ಭೀಮಪ್ಪ	೬೦	ರಾಮಸಾಗರ	,,	ಕಬ್ಬೇರು
೮೯.	ಪಂಪಾಪತಿ ಮರಾಠಿ	೩೨	ಕಂಪ್ಲಿ	,,	ಮರಾಠಿ
೯೦.	ಪಂಪಣ್ಣ	೪೫	,,	,,	ಕುರುಬ
೯೧.	ಪೀರಭಾಷ	೨೮	ಕಮಲಾಪುರ	,,	ಮುಸ್ಲಿಂ

೯೨.	ಪಿಂಜಾರು ಹೊನ್ನೂರಪ್ಪ	೩೦	ಕಂಪ್ಲಿ	ವ್ಯವಸಾಯ	ಪಿಂಜಾರ್
೯೩.	ಪೂಜಾರಿ ಯಮನಪ್ಪ	೨೭	,,	,,	ಕಬ್ಬೇರು
೯೪.	ಪಂಪಾಪತಿ ಡಿ.	೪೦	ರಾಮಸಾಗರ	,,	,,
೯೫.	ಪೊಂಪಪ್ಪ	೪೮	ಹೊಸಪೇಟೆ	,,	ನಾಯಕ
೯೬.	ಬಸವರಾಜಪ್ಪ ಎಂ.	೪೮	ಮುದ್ದಾಪುರ	,,	,,
೯೭.	ಬಸವನಾಯಕ	೩೦	ಕಂಪ್ಲಿ	,,	,,
೯೮.	ಬಸಣ್ಣ	೫೩	,,	,,	ಕಬ್ಬೇರು
೯೯.	ಬಂದಿ ಮಾಬು ಸಾಬ್	೪೮	ರಾಮಸಾಗರ	,,	ಮುಸ್ಲಿಂ
೧೦೦.	ಬಾಣದ ವೆಂಕಟೇಶ	೩೮	ಹೊಸೂರು	,,	ವಾಲ್ಮೀಕಿ
೧೦೧.	ಬಾವಿಕಟ್ಟೆ ಸಣ್ಣಹುಲುಗಪ್ಪ	೫೦	ಹೊಸಪೇಟೆ	,,	ನಾಯಕ
೧೦೨.	ಬಾಪೂರಿ ಹುಲುಗಪ್ಪ	೪೫	ಮರಿಯಮ್ಮಹಳ್ಳಿ	,,	,,
೧೦೩.	ಬೀರಪ್ಪ	೭೫	ಕಂಪ್ಲಿ	,,	ಕುರುಬ
೧೦೪.	ಬಿಂಗಿ ಕೊಟ್ರಪ್ಪ	೨೫	ಮುದ್ದಾಪುರ	,,	,,
೧೦೫.	ಬಿಂಗಿ ರುದ್ರಪ್ಪ	೩೫	,,	,,	,,
೧೦೬.	ಬ್ಯಾಡರ್ ನರಸಪ್ಪ	೫೦	ರಾಮಸಾಗರ	,,	ವಾಲ್ಮೀಕಿ
೧೦೭.	ಬ್ಯಾಡರ್ ಸಣ್ಣನರಸಪ್ಪ	೪೨	ನಾಯಕರು	,,	ಬ್ಯಾಡರ್
೧೦೮.	ಬ್ಯಾಡರ್ ಸುಂಕಪ್ಪ	೪೮	,,	,,	,,
೧೦೯.	ಮಣಿಯಪ್ಪ ಬಿ.	೬೫	ರಾಮಸಾಗರ	ವ್ಯವಸಾಯ	ನಾಯಕ
೧೧೦.	ಮರಡಿ ಹುಚ್ಚಪ್ಪ	೫೫	ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ	ನೀರಗಂಟಿ	,,
೧೧೧.	ಮರಿ ಹುಲುಗಪ್ಪ	೫೮	ಹೊಸಪೇಟೆ (ನೌಕರ)	ವ್ಯವಸಾಯ	ವಾಲ್ಮೀಕಿ
೧೧೨.	ಮಳೆ ರಾಯಪ್ಪ ಬಿ.	೬೦	ರಾಮಸಾಗರ	,,	ಗಂಗಾಮತ
೧೧೩.	ಮಡ್ಡಿ ದುರುಗಪ್ಪ	೪೭	ಕಂಪ್ಲಿ	,,	,,
೧೧೪.	ಮರಾಠಿ ಈರೇಶಪ್ಪ	೪೨	,,	ಅಂಗಡಿ	ಮರಾಠಿ
೧೧೫.	ಮಂಜುನಾಥ ನಾಯಕ	೩೫	ಹೊಸಪೇಟೆ	ವ್ಯವಸಾಯ	ವಾಲ್ಮೀಕಿ

೧೧೬.	ಮಂಜುನಾಥ ಕಟಗಿ	೨೮	,,	ವ್ಯವಸಾಯ	ವಾಲ್ಮೀಕಿ
೧೧೭.	ಮಂಜುನಾಥ	೨೫	ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ	,,	ನಾಯಕ
೧೧೮.	ಮಚ್ಚೆಪ್ಪ ನಾಯಕ	೫೦	ಹೊಸಪೇಟೆ	,,	,,
೧೧೯.	ಮಾರ್ದನ್ ಸಾಬ್ ಸೆಲ್ಲೂಡಿ	೨೭	ಸೆಲ್ಲೂಡಿ	,,	ಮುಸ್ಲಿಂ
೧೨೦.	ಮಾರೆಪ್ಪ ನಾಯಕ	೩೧	ಕಂಪ್ಲಿ	,,	ನಾಯಕ
೧೨೧.	ಮಾರುತಿ ನಾಯಕ	೨೫	ಹೊಸಪೇಟೆ	,,	,,
೧೨೨.	ಮಾಳಗಿ ಮುದುಕಪ್ಪ	೭೫	ತಿಮ್ಮಲಾಪುರ	,,	,,
೧೨೩.	ಮುಚ್ಚಿಗಿರ ಸಣ್ಣಮಾರೆಪ್ಪ	೩೨	ಕಂಪ್ಲಿ	,,	ಮುಚ್ಚಿಗಿರು
೧೨೪.	ಮುಚ್ಚಿಗಿರ ರಾಮಣ್ಣ	೩೦	,,	,,	,,
೧೨೫.	ಮೆಹಬೂಬ್ ಕಂಪ್ಲಿ	೨೫	,,	,,	ಮುಸ್ಲಿಂ
೧೨೬.	ಮೇಟೆಪ್ಪ	೪೦	ಮೆಟ್ರಿ ಕಂಪ್ಲಿ	ವ್ಯವಸಾಯ	ಲಿಂಗಾಯತ
೧೨೭.	ಮೇಟಿ ಕೊಟ್ರಗೌಡ	೩೫	ಮೆಟ್ರಿ	,,	,,
೧೨೮.	ಮೃತ್ಯುಂಜಯ ಸ್ವಾಮಿ	೬೦	,,	,,	,,
೧೨೯.	ಮುನ್ನಾಜೀ ಇಮಾಮ್‌ಸಾಬ್	೨೫	ಕಂಪ್ಲಿ	,,	ಮುಸ್ಲಿಂ
೧೩೦.	ಮೌಲಾ ಸಾಬ್	೫೦	ಕಮಲಾಪುರ	,,	,,
೧೩೧.	ರಹಮಾನ್ ಸಾಬ್	೪೫	ಹೊಸಪೇಟೆ	,,	,,
೧೩೨.	ರಸೂಲ್ ಸಾಬ್ (ಉಸ್ತಾದ್)	೮೫	ರಾಮಸಾಗರ	,,	,,
೧೩೩.	ರಮೇಶ ನಾಯಕ	೪೨	ಹೊಸಪೇಟೆ	,,	ನಾಯಕ
೧೩೪.	ರಾಜಾಸಾಹೇಬ್	೩೫	ನಾಗೇನಹಳ್ಳಿ	,,	ಮುಸ್ಲಿಂ
೧೩೫.	ರಾಮಪ್ಪ	೩೩	ಕಮಲಾಪುರ	,,	ನಾಯಕ
೧೩೬.	ರಾಮಸಾಗರ ಈರಣ್ಣ	೩೫	ಕಂಪ್ಲಿ	,,	ಕಬ್ಬೇರು
೧೩೭.	ರುದ್ರಪ್ಪ ಕೆ.	೫೯	ಹೊಸಪೇಟೆ	ಬಾರ್‌ಬಾರ್	ಹಜಾಮರು
೧೩೮.	ರುದ್ರಪ್ಪ ಕೆ.	೪೦	ಕಂಪ್ಲಿ	ವ್ಯವಸಾಯ	ಕುರುಬ
೧೩೯.	ರುದ್ರಪ್ಪ	೩೬	,,	,,	ಪಂಚಮಸಾಲಿ

೧೪೦.	ರೆಡ್ಡಿ ಸಾಹೇಬ್	೭೦	ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ	ವ್ಯವಸಾಯ	ಮುಸ್ಲಿಂ
೧೪೧.	ಲಬೇರ ಸೋಮಣ್ಣ	೩೧	ಕಂಪ್ಲಿ	,,	ಕಬ್ಬೇರು
೧೪೨.	ಲಕ್ಕಿಮರದ ವೆಂಕಟೇಶ್	೩೫	ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ	,,	ಹರಿಜನ
೧೪೩.	ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪ	೨೮	ನಂದಿಬಂಡಿ	,,	ವಾಲ್ಮೀಕಿ
೧೪೪.	ಲಿಂಗಪ್ಪ .ಡಿ	೩೮	ದೇವಲಾಪುರ	,,	ನಾಯಕ
೧೪೫.	ವಲಿಸಾಬ್	೪೯	ರಾಮಸಾಗರ	,,	ಮುಸ್ಲಿಂ
೧೪೬.	ವಲಿಸಾಬ್	೫೨	ಹೊಸಪೇಟೆ	,,	,,
೧೪೭.	ವೀರಭದ್ರಪ್ಪ	೩೦	ಕಂಪ್ಲಿ	,,	ಕುರುಬ
೧೪೮.	ವೀರಭದ್ರಯ್ಯಸ್ವಾಮಿ	೬೫	ಚಿತ್ತವಾಡಿಗಿ	,,	ಲಿಂಗಾಯತ
೧೪೯.	ವೀರೇಶ ನಾಯಕ	೩೫	ಕಂಪ್ಲಿ	,,	ವಾಲ್ಮೀಕಿ
೧೫೦.	ವೆಂಕಟಸ್ವಾಮಿ ಬಿ.ಎಸ್.	೪೫	ಮಗ್ಗಾಪುರ	,,	ಬಾರಿಕರು
೧೫೧.	ವೆಂಕಟೇಶ ಕೆ.	೨೫	ಕಮಲಾಪುರ	,,	ಹರಿಜನ
೧೫೨.	ವೆಂಕಟರಮಣ ಬಾರಿಕರು	೩೫	ಕಂಪ್ಲಿ	ವ್ಯವಸಾಯ	ಬಾರೀಕರು
೧೫೩.	ವೆಂಕಪ್ಪ.ಕೆ.	೫೦	ಹೊಸಪೇಟೆ	ಬಾರ್‌ಬಾರ್	ಹಜಾಮರು
೧೫೪.	ಸಜ್ಜೆಮೌಲಪ್ಪ	೬೦	ರಾಮಸಾಗರ	ವ್ಯವಸಾಯ	ಮುಸ್ಲಿಂ
೧೫೫	ಸಣ್ಣಮಾರೆಣ್ಣ	೫೪	ಕಂಪ್ಲಿ	,,	ಕಬ್ಬೇರು
೧೫೬.	ಸಂಡೂರು ಕೊಮಾರಪ್ಪ	೫೨	ಮುದ್ದಾಪುರ	,,	ನಾಯಕ
೧೫೭.	ಸಾಧಿಕ್.ಕೆ.	೨೦	ಕಂಪ್ಲಿ	,,	ಮುಸ್ಲಿಂ
೧೫೮.	ಸುಡಗಾಡಪ್ಪ	೨೯	ದೇವಲಾಪುರ (ಕಂಪ್ಲಿ)	,,	ಕುರುಬ
೧೫೯.	ಸುಣಗಾರ ಭರಮಪ್ಪ	೫೫	ಮೆಟ್ರಿ	,,	ನಾಯಕ
೧೬೦.	ಸೋಮನಾಥ	೩೦	ಕಂಪ್ಲಿ	,,	ಕಬ್ಬೇರು
೧೬೧.	ಸೋಮಪ್ಪ.ಎ.	೨೫	ರಾಮಸಾಗರ	,,	,,
೧೬೨.	ಸೋಮಪ್ಪ	೩೦	ದೇವಲಾಪುರ	,,	ವಾಲ್ಮೀಕಿ
೧೬೩.	ಸೋಮಪ್ಪ (ಉಸ್ತಾದ)	೭೫	ಹೊಸಪೇಟೆ	,,	,,

೧೬೪. ಸೋಮಲಿಂಗಪ್ಪ ಕೆ.	೩೩	ಮುದ್ದಾಪುರ	ವ್ಯವಸಾಯ	ಕುರುಬ
೧೬೫. ಸೋಮಲಿಗಪ್ಪ ಲಬೇಧ್	೫೫	ಕಂಪ್ಲಿ	,,	ಕಬ್ಬೇರು
೧೬೬. ಶಂಕ್ರಪ್ಪ	೫೫	ಮುದ್ದಾಪುರ	,,	,,
೧೬೭. ಶಂಕ್ರಪ್ಪ. ಟಿ.	೪೪	ರಾಮಸಾಗರ	,,	,,
೧೬೮. ಶಿವಪ್ಪ . ಬಿ.	೪೪	,,	,,	,,
೧೬೯. ಶಬೀರ್ ಬಾಷ್ ಎಂ.	೩೦	ಕಂಪ್ಲಿ	,,	ಮುಸ್ಲಿಂ
೧೭೦. ಹನುಮಂತಪ್ಪ	೧೮	ದೇವಲಾಪುರ	,,	ಕುರುಬ
೧೭೧. ಹಾಲಪ್ಪ	೩೦	,,	,,	ವಾಲ್ಮೀಕಿ
೧೭೨. ಹನುಮಯ್ಯ	೩೫	ಹೊಸಪೇಟೆ	,,	,,
೧೭೩. ಹನುಮಂತಪ್ಪ	೪೮	,,	,,	,,
೧೭೪. ಹನುಮಂತಪ್ಪ	೫೫	,,	ಬಾರ್ಬರ್	ಬಾರ್ಬರ್
೧೭೫. ಹನುಮಂತಪ್ಪ	೬೫	ಹೊಸಪೇಟೆ	,,	,,
೧೭೬. ಹುಸೇನ್ ಸಾಬ್	೩೮	ದೇವಲಾಪುರ (ಕಂಪ್ಲಿ)	ವ್ಯವಸಾಯ	ಮುಸ್ಲಿಂ
೧೭೭. ಹುಡೆಗೋಳ್ ಮಲ್ಲಪ್ಪ	೬೫	ಕಂಪ್ಲಿ	,,	ಕಬ್ಬೇರು
೧೭೮. ಹುಸೇನ್ ಸಾಬ್	೬೫	ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ	,,	ಮುಸ್ಲಿಂ
೧೭೯. ಹುಸೇನ್ಪ್ಪ	೩೫	ಕಂಪ್ಲಿ	,,	ಕುರುಬ
೧೮೦. ಹೂವಣ್ಣೇರು ಮೂರ್ತೆಪ್ಪ	೫೫	ಹೊಸಪೇಟೆ	,,	,,
೧೮೧. ಸಣ್ಣ ಮಾರೆಪ್ಪ	೩೮	,,	,,	,,
೧೮೨. ಹೊಸಪೇಟೆ ಭರ್ಮಪ್ಪ	೬೨	ಕಂಪ್ಲಿ	,,	ಕಬ್ಬೇರು
೧೮೩. ಹೊನ್ನೂರು ಭಾಷಾ	೨೩	ಮುದ್ದಾಪುರ	,,	ಮುಸ್ಲಿಂ
೧೮೪. ಹೊನ್ನೂರು ಸಾಬ್	೫೮	ಕಂಪ್ಲಿ	,,	ಪಿಂಜಾರು
೧೮೫. ಹೊನ್ನಪ್ಪ	೫೨	,,	ಹಮಾಲಿ	ನಾಯಕ
೧೮೬. ಹೊನ್ನೂರ್ ಸಾಬ್	೨೯	,,	ವ್ಯವಸಾಯ	ಪಿಂಜಾರು
೧೮೭. ಹೊನ್ನೂರ್ ಸಾಬ್	೨೬	,,	,,	,,
೧೮೮. ಹೊನ್ನಪ್ಪ	೪೫	ದೇವಲಾಪುರ	,,	ವಾಲ್ಮೀಕಿ
೧೮೯. ಹೊನ್ನೂರಪ್ಪ	೪೮	ಕಂಪ್ಲಿ	,,	,,

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಸೂಚಿ

೦೧. ಅರ್ಚಕ ರಂಗಸ್ವಾಮಿ : ಹುಟ್ಟಿದ ಹಳ್ಳಿ, ಮಂಗಳೂರು ಪ್ರಿಂಟಸೆನ್, ಶ್ರೀರಾಮಪೇಟೆ, ಮೈಸೂರು ೧೯೭೧

೦೨. ಆಚಾರ್ಯ ವಿ.ಎಸ್.ಎಸ್. (ಸಂ) : ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ ದಿನಚರಿ, ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ. ಸ್ಮಾರಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೮೩

೦೩. ಕಪಟರಾಳ ಕೃಷ್ಣರಾವ್ : ಸುರಪುರ ಸಂಸ್ಥಾನ ಇತಿಹಾಸ, ಮಂಜುನಾಥ, ರಾಜಾಜಿನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು ೧೯೭೭.

೦೪. ಕರೀಮಖಾನ್ ಎಸ್.ಕೆ. ಮತ್ತು ಪರಮಶಿವಯ್ಯ ಜಿ.ಎಸ್. : ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ, ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ, ನೃಪತುಂಗ ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು.

೦೫. ಕರೀಮ್‌ಖಾನ್ ಎಸ್.ಕೆ. ಮತ್ತು ವಿವೇಕ ರೈ ಬಿ.ಎ. : ಜನಪದ ಆಟಗಳು, ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು

೦೬. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರ : ಪ್ರಕಟಣೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಗ್ಯಾಸೆಟಿಯರ್ ಇಲಾಖೆ ಬೆಂಗಳೂರು ೧೯೮೪

೦೭. ಕೃಷ್ಣಕಾಂತ .ಕೆ. : ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜನಜೀವನ ಚಿತ್ರ ಗೀತಾ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಕೆ.ಆರ್.ಸರ್ಕಲ್, ಮೈಸೂರು, ೧೯೯೩

೦೮. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ.ಕೆ. : ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ ಸಮಗ್ರ ಕೃತಿಹಾರ, ವಯಸ್ಕರ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಮಿತಿ, ಮೈಸೂರು ೧೯೬೪

೦೯. ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸೀತಾಪುರ : ಗರಡಿಕಲೆ, ಸಿರಿಯೊಡಲು ಸಂಕಿರಣದ ವಿಭಾಗದ ಲೇಖನಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿ, ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆ

೧೦. ತ.ರಾಸು. : ನಾಗರಹಾವು, ಕಾವ್ಯಾಲಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು, ೧೯೯೮

೧೧. ತ.ರಾಸು. : ದುರ್ಗಾಸ್ತಮಾನ : ಇತಿಹಾಸ ಕಾದಂಬರಿ, ಶೇಷಮ್ಮ ಚಿದಂಬರಮ್ಮ ಕಾವ್ಯಾಲಯ ಜಯನಗರ, ಮೈಸೂರು, ೧೯೯೮

೧೨. ತಾರೀಹಳ್ಳಿ ಹನುಮಂತಪ್ಪ : ಪಳು ಕೇರಿಗಳು ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ, ಕ.ವಿ.ವಿ. ಹಂಪಿ. ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ೨೦೦೧, (ಅಪ್ರ) ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪ್ರಬಂಧ

೧೩. ನಾಗೇಶ್ ಹಾ.ವೆ. : ಭಾರತೀಯ ಗ್ರಾಮ, ಪ್ರಸಾರಂಗ, ಮೈ.ವಿ.ವಿ. ಮೈಸೂರು, ೧೯೮೬ .

೧೪. ನಾಯಕ ಹೆಚ್.ಎಂ. : ಪ್ರಗತಿ ಪಥ, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮೈ.ವಿ.ವಿ., ಮೈಸೂರು ೧೯೭೬

೧೫. ಪ್ರಕಾಶ ಎಂ.ಸಿ. : ಡೊಮಿಂಗೋ ಪಯಾಸ್ ಕಂಡ ವಿಜಯನಗರ, ಪ್ರಸಾರಂಗ, ಕ.ವಿ.ವಿ. ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ, ೨೦೦೦

೧೬. ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ : ಸಂಸ್ಕೃತಿ : ಶ್ರಮ ಮತ್ತು ಸೃಜನಶೀಲತೆ, ಜನಸ್ನೇಹ ಪ್ರಕಾಶನ, ವಿಜಯನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೦೧

೧೭. ಬಸಪ್ಪ : ಕೌಲ್ ಬಂಜಾರ್ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ, ಕ.ವಿ.ವಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ (ಅಪ್ರ) ಪಿಹೆಚ್.ಡಿ. ಪ್ರಬಂಧ, ೨೦೦೧

೧೮. ಬನ್ನಂಜೆ ಬಾಬು ಅಮೀನ್ : ತುಳುನಾಡಿನ ಗರೊಢಿಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ, ಬ್ರಹ್ಮ ಭದ್ರಕಲಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ, ಉಡುಪಿ, ೧೯೯೦

೧೯. ಬೆನಗಲ್ ರಾಮರಾವ್ ಮತ್ತು ಪಾನ್ಯಂ : ಸುಂದರ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಮೈ.ವಿ.ವಿ., ಮೈಸೂರು ೨೦೦೧

೨೦. ಭಾರತೀ ಪುತ್ರ : ಕುಸ್ತಿ ಕಂಠೀರವ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು

೨೧. ಭೈರೇಗೌಡ ಎಂ. ಮತ್ತು ತಿಮ್ಮಯ ತಾ.ಸಿ. : ಅರ್ಕಾವತಿ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ೬೭ನೆಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ, ಕನಕಪುರ ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೯೯

೨೨. ಮಂಜಪ್ಪಶೆಟ್ಟಿ ಮಸಗಲಿ ಎಂ.ಪಿ. : ಮಲೆನಾಡು ಜಾನಪದ ಲೋಕ, ಮಸಗಲಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು

೨೩. ಮೈತ್ರಿ ಕೆ.ಎಂ. : ಬುಡಕಟ್ಟು ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಮಾಲೆ : ಕುಮಾರ ರಾಮ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣಗೊಲ್ಲರ ಮಹಾಕಾವ್ಯ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕ.ವಿ.ವಿ. ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ, ೧೯೯೭

೨೪. ಯೋಗಿಶ್ವರಪ್ಪ ಡಿ.ಎಸ್. : ಹಾಗಲವಾಡಿ ನಾಯಕರು, ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕ.ವಿ.ವಿ. ಹಂಪಿ, ೧೯೯೯

೨೫. ರಸಿಕ ಪುತ್ತಿಗೆ : ಕೋಟಿ ಚನ್ನಯ್ಯ(ತುಳುನಾಡಿನ ಅವಳಿ ವೀರರು), ಐ.ಬಿ.ಹೆಚ್. ಪ್ರಕಾಶನ ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೭೧

೨೬. ರಾಮೇಗೌಡ : ನಮ್ಮ ಗಾದೆಗಳು, ಗೀತಾ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಮೈಸೂರು, ೧೯೬೮

೨೭. ರಾಜಶೇಖರಪ್ಪ ಬಿ. : ಇತಿಹಾಸ ಕಥನ : ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಪರಿಸರದ ಇತಿಹಾಸ ಕುರಿತ ಸಂಶೋಧನ ಪ್ರಬಂಧಗಳು, ಸಿ.ವಿ.ಜಿ. ಪಬ್ಲಿಕೆಷನ್, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೦೧

೨೮. ರುದ್ರಭಟ್ಟ : ಜನಾಥ ವಿಜಯಂ, ಗೌರ್ನಮೆಂಟ್ ಬ್ರಾಂಚ್ ಪ್ರೆಸ್

೨೯. ಲಕ್ಕಪ್ಪಗೌಡ ಎಚ್.ಜೆ. : ಮಲೆನಾಡು ಜಾನಪದ, ಮೈಸೂರು ವಿ.ವಿ., ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಕೇಂದ್ರ, ಬಿ.ಆರ್.ಪ್ರೊಜೆಕ್ಟ್, ೧೯೯೩.

೩೦. ಲಿಂಗಯ್ಯ ಎಂ.ಕೆ. : ಮೈಸೂರು ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ, ಪ್ರಸಾರಂಗ, ಮೈಸೂರು ವಿ.ವಿ., ಮೈಸೂರು, ೧೯೯೭

೩೧. ವರದರಾಜನ ವಿ.ಸಿ. : ಮಲ್ಲಯುದ್ಧ (ಭಾರತೀಯ ಕುಸ್ತಿ), ಪದುಮನಾಭ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್ ಕಬ್ಬನ್‌ಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು

೩೨. ವಾಮನ ನಂದಾವರ : ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯ್ಯ, ಜಾನಪದೀಯ ಅಧ್ಯಯನ, ಆಕೃತಿ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್, ಮಂಗಳೂರು, ೨೦೦೧

೩೩. ವಸು ಎಂ.ಬಿ. : ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಅರಸು ಮನೆತನಗಳು, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕ.ವಿ.ವಿ. ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ, ೨೦೦೧

೩೪. ವೆಂಕಟರಾವ್ ಎ. : ಶಾಂತಿ ಪುರಾಣಂ, ಪೀಪಲ್ಸ್ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಆಂಡ್ ಪಬ್ಲಿಷಿಂಗ್ ಹೌಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಮದ್ರಾಸು

೩೫. ಶಿವರಾಂ.ಎಂ. : (ಮೂಲ) (ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನು. ಜಿ.ಎನ್.ರಂಗನಾಥರಾವ್) ಕೈಲಾಸಂ ಮತ್ತು ನಾನು, ಪ್ರೀತಮ್ ಬುಕ್ ಪ್ರೈ ಲಿ, ಬೆಂಗಳೂರು

೩೬. ಶೀಲಾಕಾಂತ ಪತ್ತಾರ್ : ಬಾದಾಮಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ, ಪ್ರಸಾರಂಗ, ಕ.ವಿ.ವಿ.ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ೨೦೦೦

೩೭. ಶ್ರೀ ಮತಿ ನಾಯಕ : ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನಪದ ಆಟಗಳು, ಪ್ರಸಾರಂಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿ ವಿ., ಧಾರವಾಡ, ೧೯೭೯

೩೮. ಸಣ್ಣಯ್ಯ ಬಿ.ಎಸ್. : ನೇಮಿನಾಥ ಪುರಾಣಂ, ಸಾಧನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಂದಿರ, ಮೈಸೂರು

೩೯. ಸೂರ್ಯನಾಥ್ ಕಾಮತ್ : ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮ ಸ್ಮೃತಿಗಳು, ಸಂಪುಟ ೧, ಗೀತಾ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಮೈಸೂರು, ೧೯೭೪

೪೦. ಸೋಮಶೇಖರ ಎಸ್.ವೈ. : ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದ ಸೈನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಯುದ್ಧ ನೀತಿ, ಕ.ವಿ.ವಿ.ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ, ೨೦೦೦ (ಅಪ್ರ) ಪಿಎಚ್.ಡಿ.ಪ್ರಬಂಧ

೪೧. ಹಾಸನ ರಂಗಾ ಜೆಟ್ಟಿ ಸೋಮಸುಂದರಂ : ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಟ್ಟಿಗಳು, ಐ.ಬಿ.ಎಚ್. ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೮೮

ವಿಶ್ವಕೋಶ

ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ವಿಶ್ವಕೋಶ : ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು

ಜ್ಞಾನ ಗಂಗೋತ್ರಿ : ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮೈಸೂರು

Collier's Encyclopedia : Encyclopedia of Westeiry by: Tear Singh Delhi

Encyclopedia of Britanica Vol.-30

ಪತ್ರಿಕೆಗಳು

ಇತಿಹಾಸದರ್ಶನ ಸಂಪುಟ ೧೪, ೧೯೯೯, ಸತ್ಯಶುದ್ಧ ಕಾಯಕ (ತ್ರೈಮಾಸಿಕ)

ದಿನಪತ್ರಿಕೆ

೧. ಉದಯವಾಣಿ ೨. ಕನ್ನಡಪ್ರಭ ೩. ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ೪. ವಿಜಯ ಕರ್ನಾಟಕ
೫. ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ

ವಾರಪತ್ರಿಕೆಗಳು

೧. ಕರ್ಮವೀರ ೨. ಜನಮುಖಿ ಕನ್ನಡ ೩. ತರಂಗ ೪. ತುಷಾರ ೪. ಸುಧಾ

ಇಂಗ್ಲಿಷ್

01. Edgar Thursten and K.Rangachari : Castes and Tribes of Southern India, Vol.II

02. Duley H.C.: Wrestling : DPH Sports Serieis

03. Hayavandrao : Mysore Gaztter B.R. Publishing Corp. Delhi 1984. (Repub lished)

04. Jawaharlala Handoo : Current Trends in Folklore, Institute of Kannada studies, University of Mysore, 1978

05. Iyer L.K.A : The Mysore Tribles of Castes, Vol.III, Mithil Publication, Delhi India, 1988

06. Macive Ron : Society a Text Book of Sociolegy

07. Sraswathi Nanaiah N. : The Position of Wmen During Vijayanagar Period (1336-1646) Saraswathi Publication, Mysore, 1992

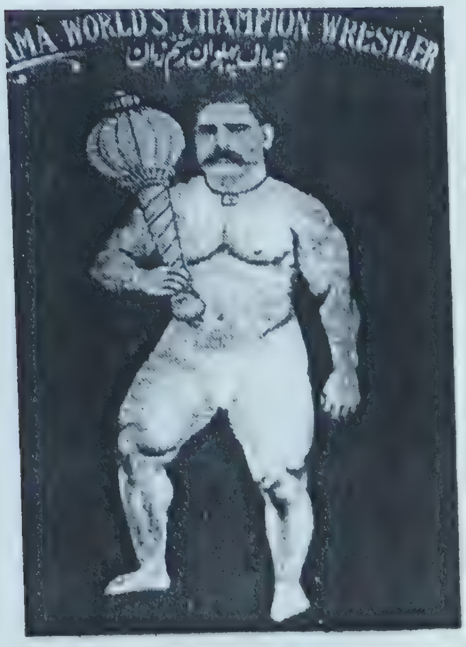
08. SINGH K.S. : Indian Community Oxferd University Press, 1998

ಕೋಟೆ ಗರಡಿ, ಕಂಪ್ಲಿ

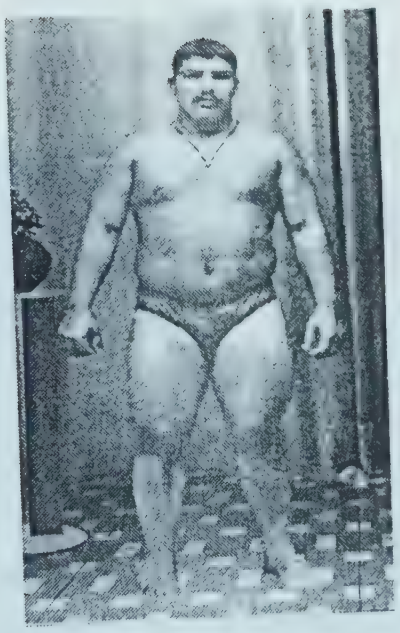
ವಿಜಯನಗರದ ಕಂಬದಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಚಿತ್ರ

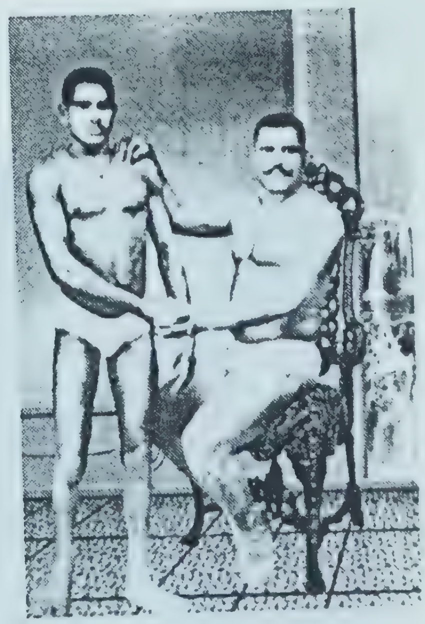
ಮಲ್ಲಸಜ್ಜ ಗಾಮ

ಗುಂಗಾ (ಗಾಮನ ಶಿಷ್ಯ)

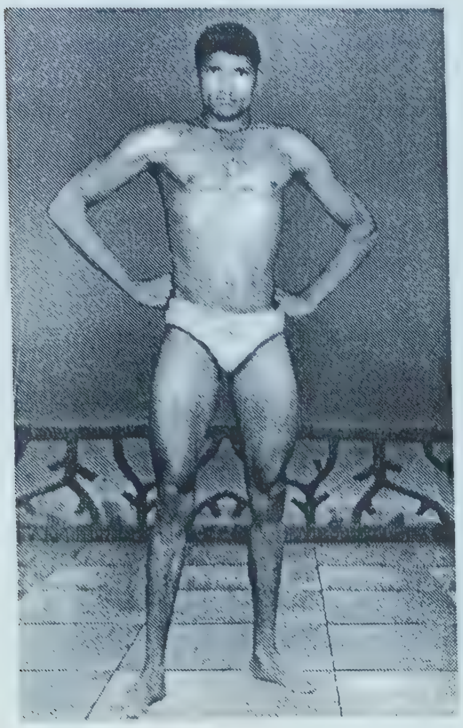

ಹರಪನಹಳ್ಳಿ ಬೋಲಾ

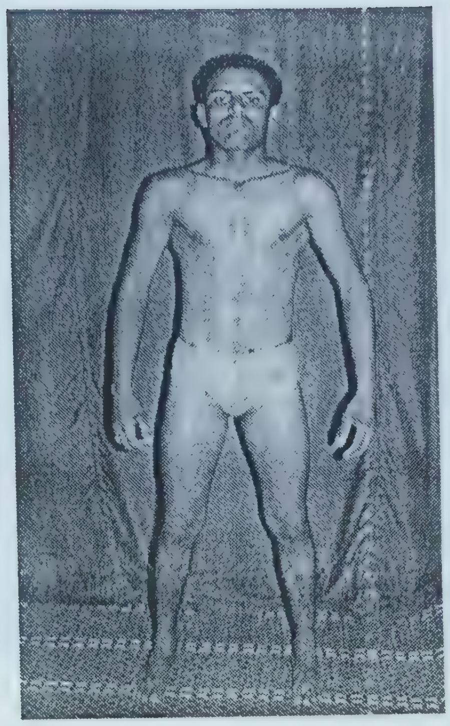

ಕೆಂಪುವಾಡ ಬಾಪೂ

ಈ ಮೇಲಿನ ಗರಡಿ ಪೈಲ್ವಾನರ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಗರಡಿಪಟುಗಳಿಗೆ ಇದ್ದಿತ್ತು.

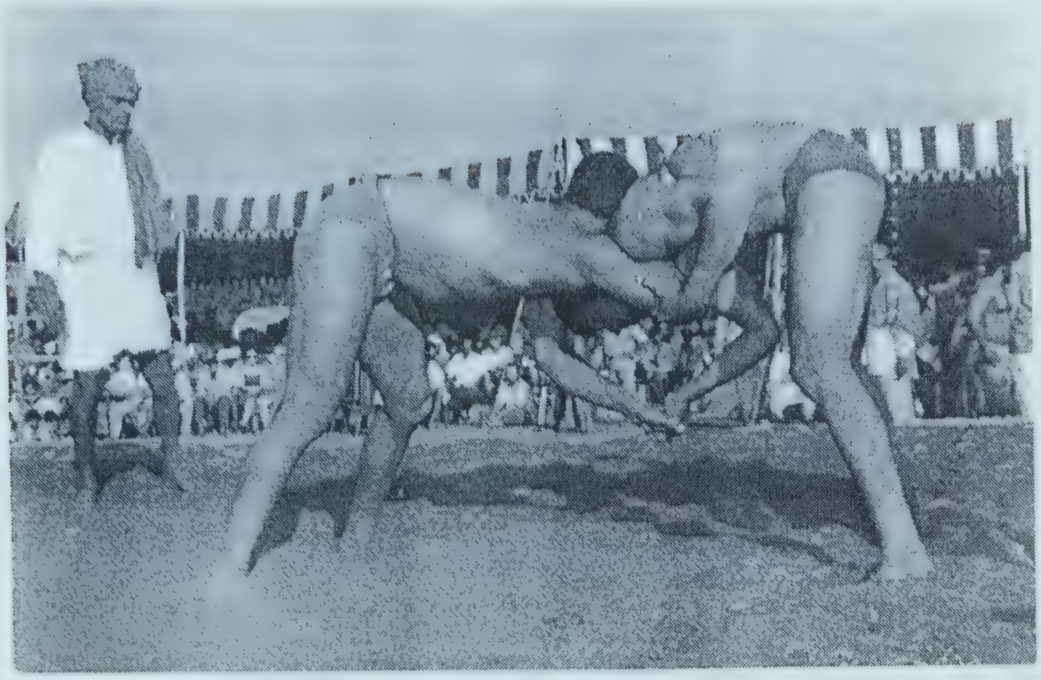
ಮಾರುತಿ, ಹೊಸಪೇಟೆ

ರಾಮಾಂಜನೇಯ, ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ

ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಹೆಸರಾಂತ ಕುಸ್ತಿ ಪೈಲ್ವಾನರು

ಹಂಪಿ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯ

ಹಂಪಿ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕುಸ್ತಿ ಪಂದ್ಯ

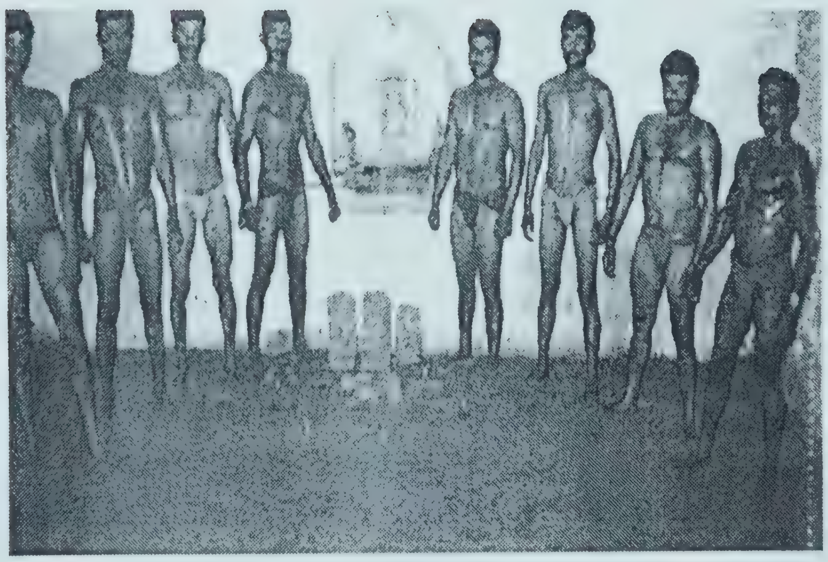
ಕೋದಂಡರಾಮ ಗರಡಿ ಪೈಲ್ವಾನರು, ಕಂಪ್ಲಿ

ಹುಚ್ಚರಾಜ ಗರಡಿ ಪೈಲ್ವಾನರು, ರಾಮಸಾಗರ

ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಗರಡಿ ಪೈಲ್ವಾನರು, ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ

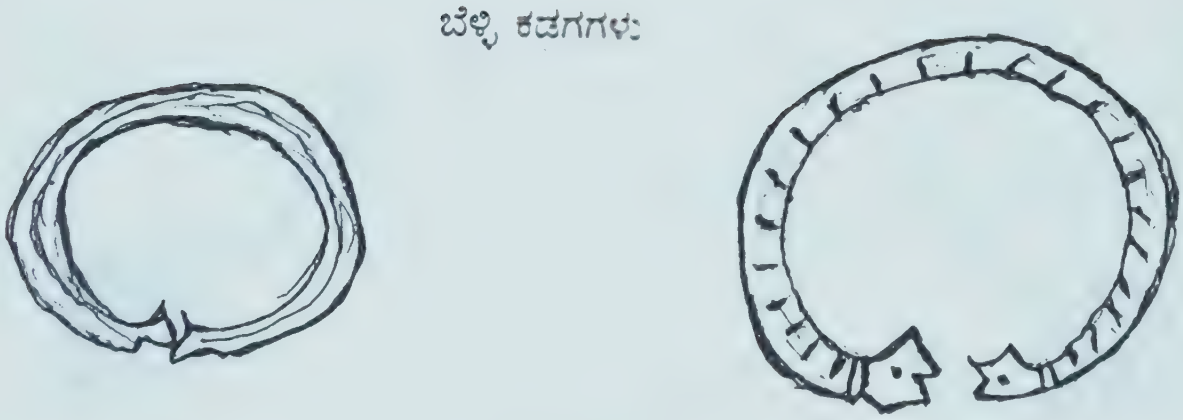

ಮಾರುತಿ ಗರಡಿ ಪೈಲ್ವಾನರು, ಹೊಸೂರು

ಬೆಳ್ಳಿಗದೆ

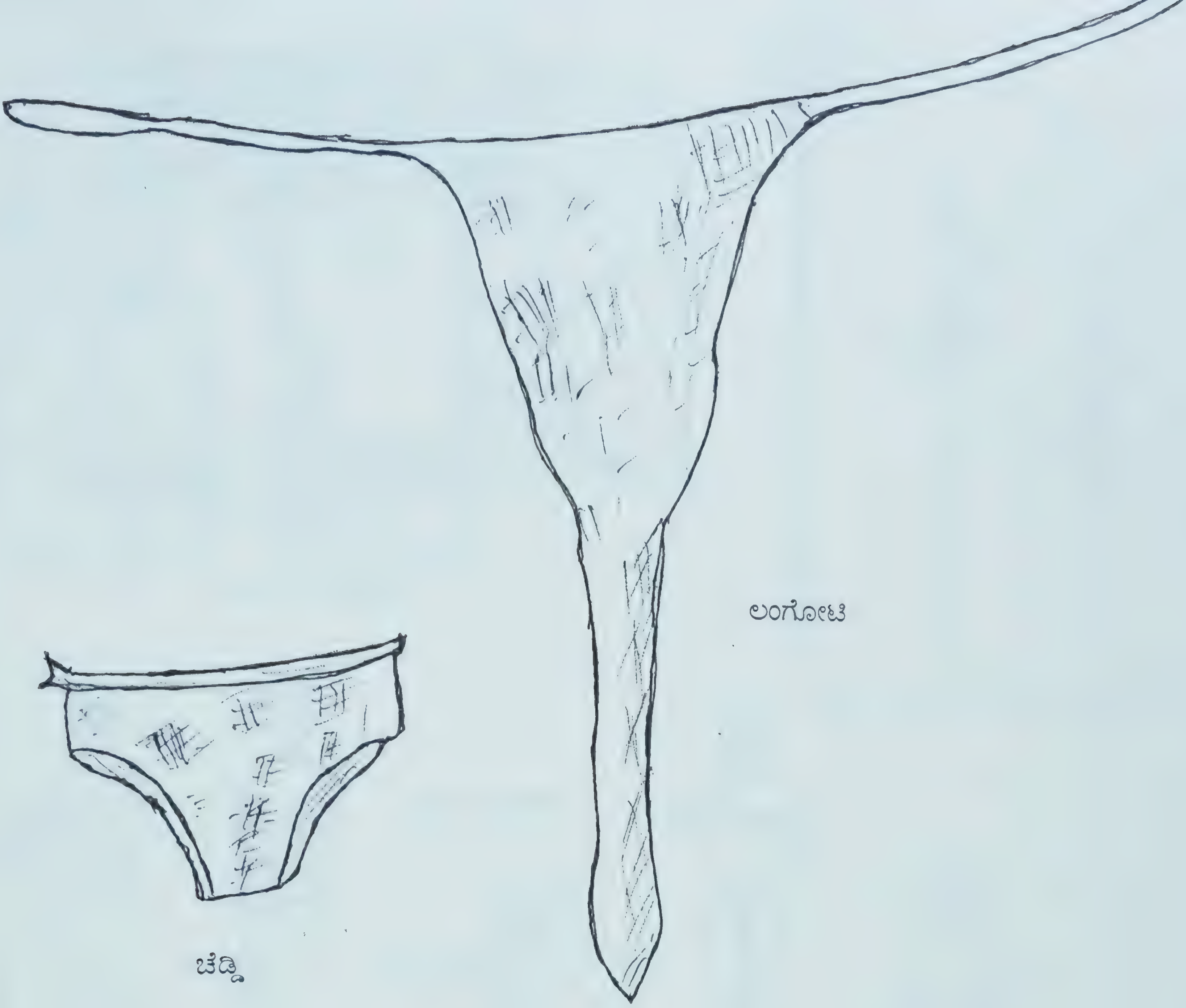

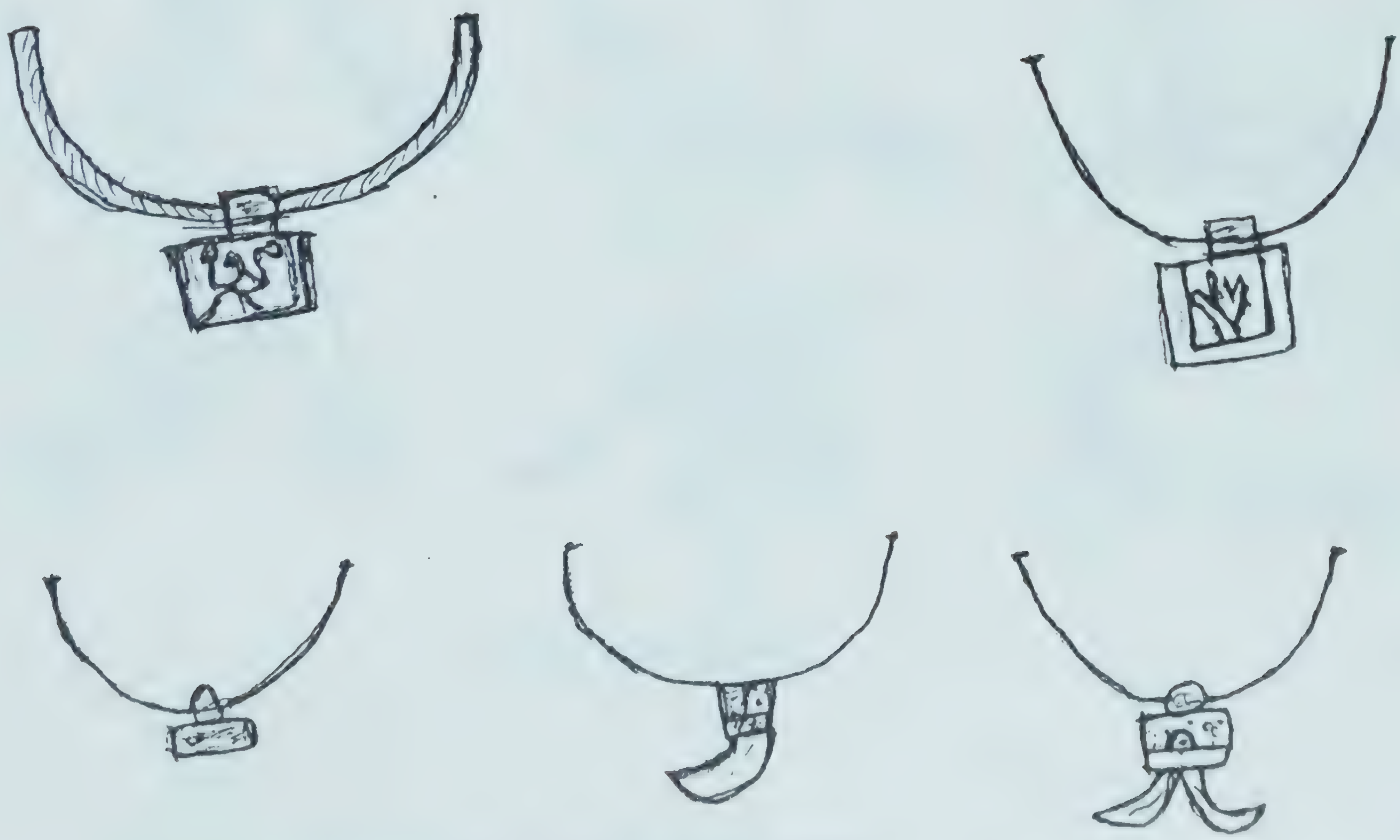
ಬೆಳ್ಳಿ ಕಡಗಗಳು

ಕಾಲು ಗಗ್ಗರ

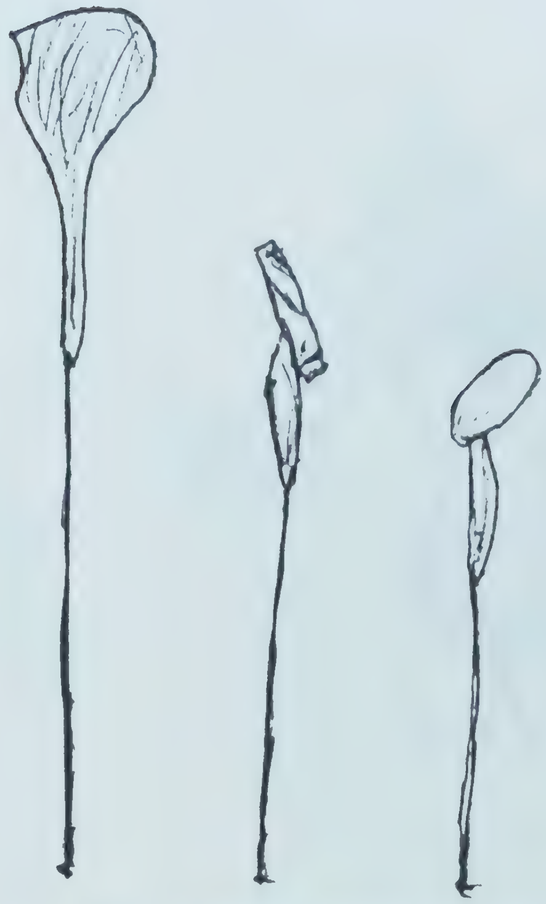

ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳು ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಹಾಕುವ ಸರಗಳು
(ಆಂಜನೇಯ, ಮೌಲಾಲಿ (ಹಸ್ತ) ಮತ್ತು ಒಂಟಿ, ಜೋಡಿ ಹುಲಿ ಉಗುರು)

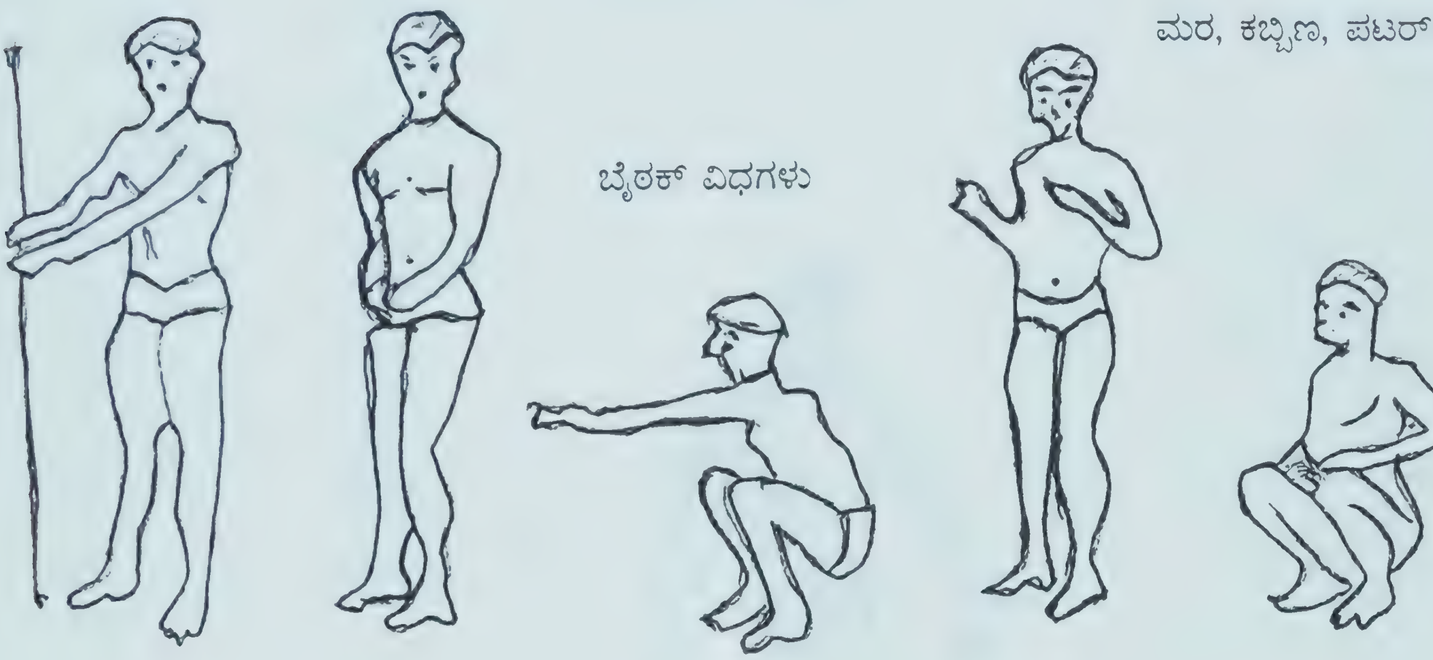

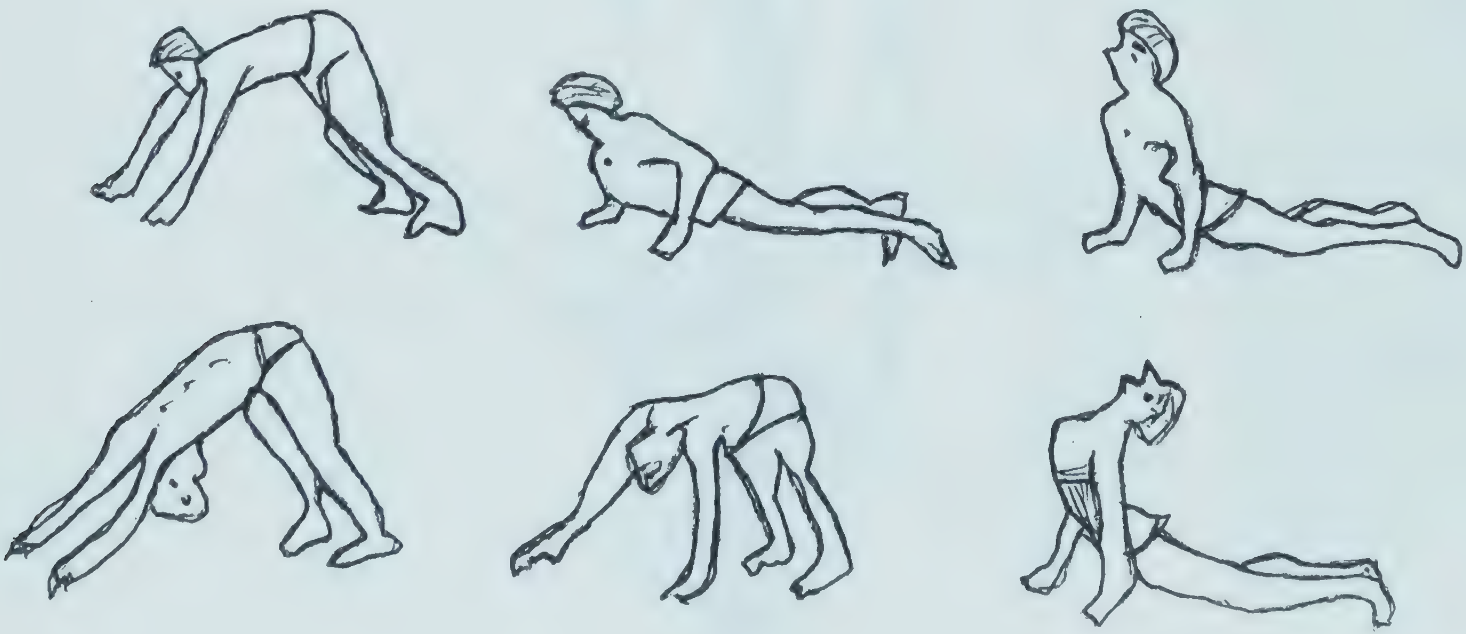
ಕಸರತ್ತಿನ ಸಲಕರಣೆಗಳು

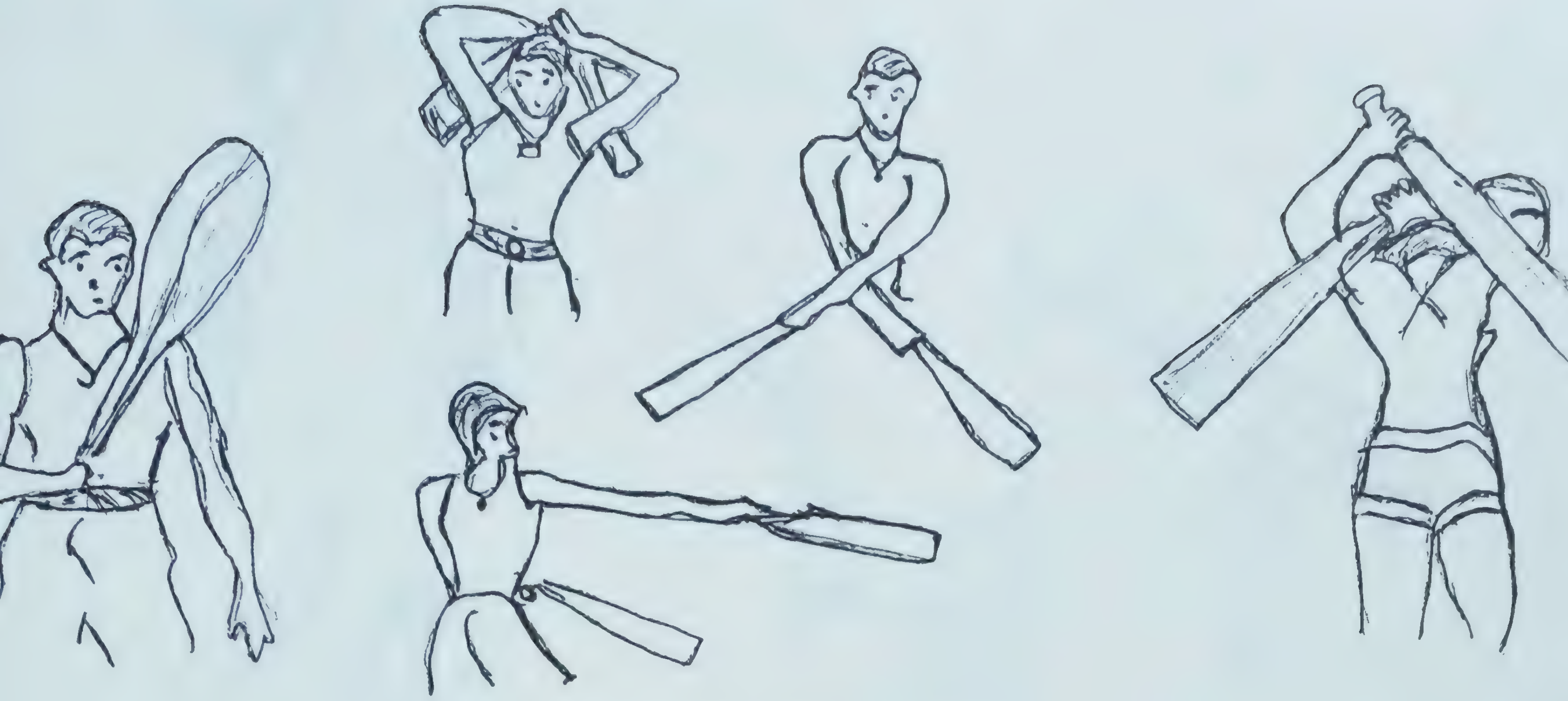
ಮರ, ಕಬ್ಬಿಣ, ಪಟರ್‌ಗಾಲ್ಸ್ ಸಲಕರಣೆಗಳು

ಬೈಠಕ್ ವಿಧಗಳು

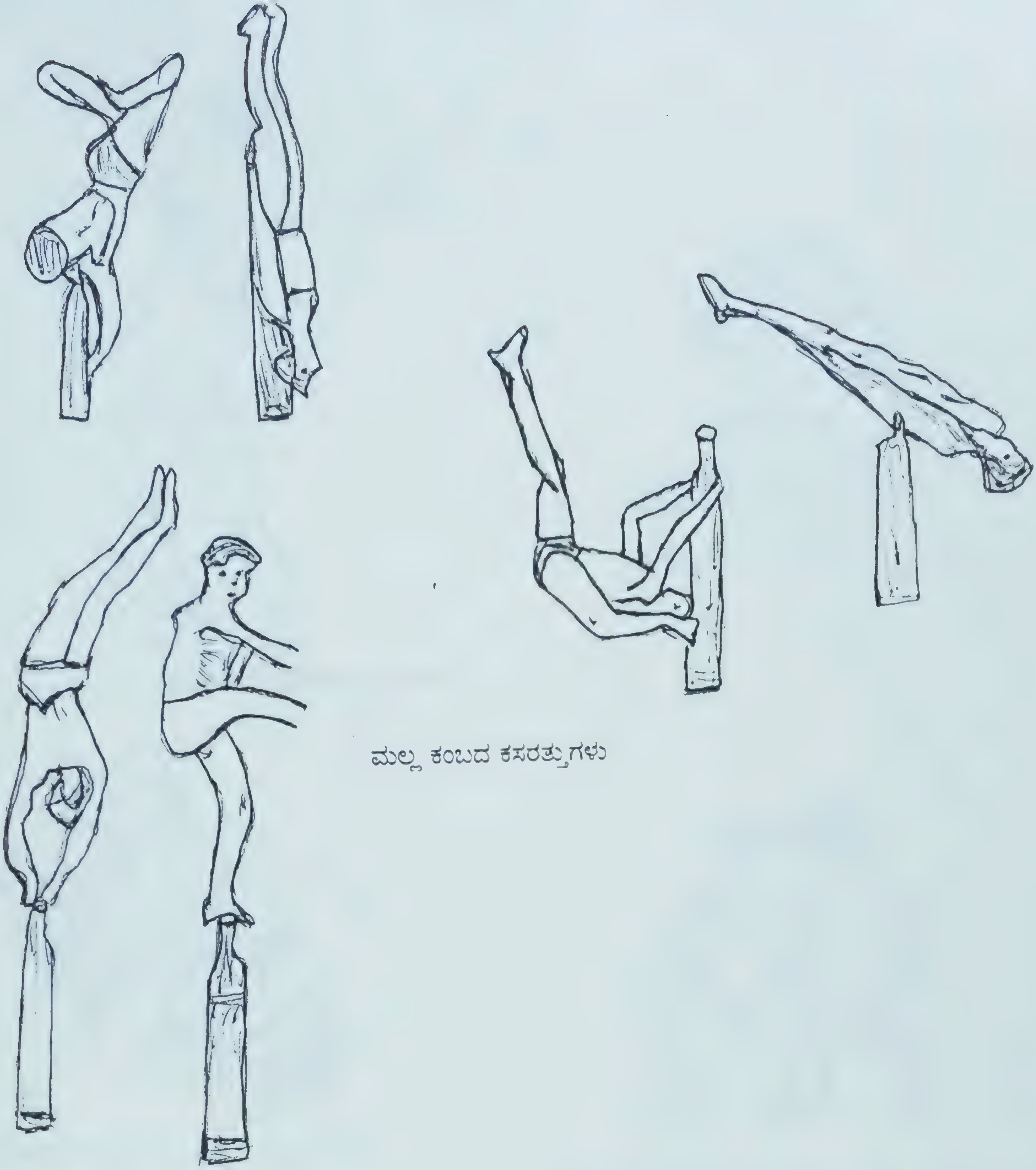
ದಂಡದ ವಿವಿಧ ಭಂಗಿಗಳು

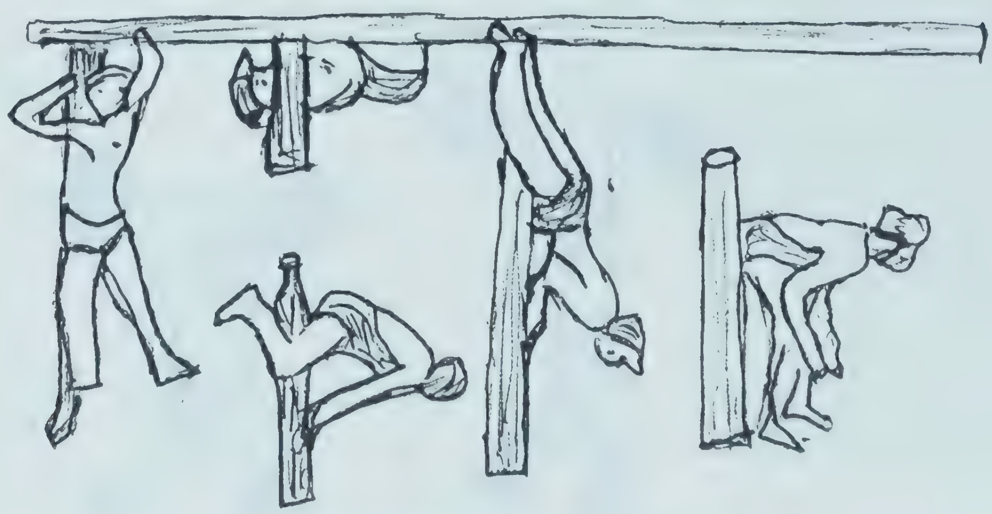
ಗದೆ ವರಸೆಯ ವಿಧಗಳು

ಮಲ್ಲ ಕಂಬದಲ್ಲಿ ಕಸರತ್ತುಗಳು

ಮಲ್ಲ ಕಂಬದ ಕಸರತ್ತುಗಳು

ವಿವಿಧ ಪಟ್ಟುಗಳು ಮಲ್ಲ ಕಂಬದಲ್ಲಿ

ನೀಳವಾದ ಭಾರವಾದ ಗದೆ ವರಸೆ

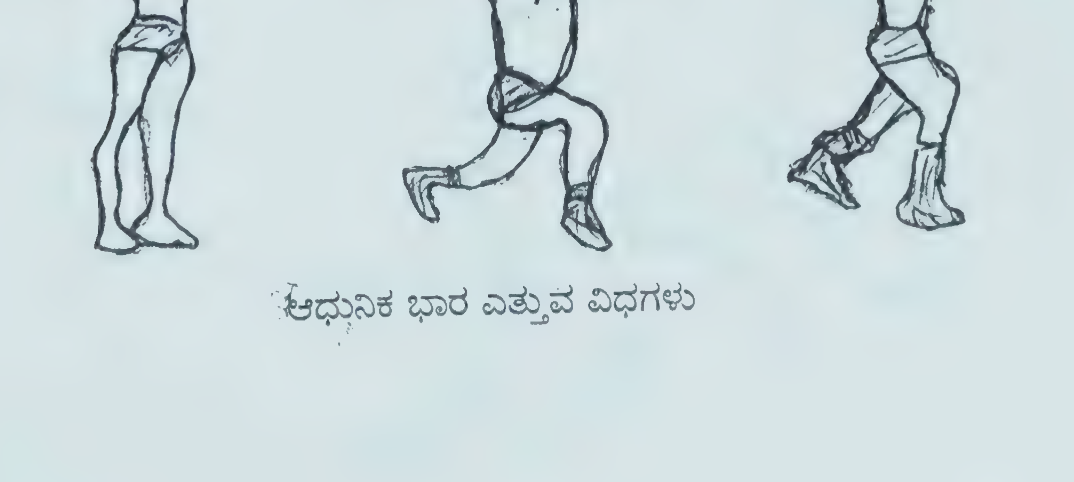
ಕುಸ್ತಿಪಟ್ಟು ವಿಜಯನಗರದ ಶಿಲ್ಪದಲ್ಲಿ

ಕುಸ್ತಿ ಹಂಪೆಯ ಮಾನವಮಿ ದಿಬ್ಬದ ಚಿತ್ರ ಫಲಕ

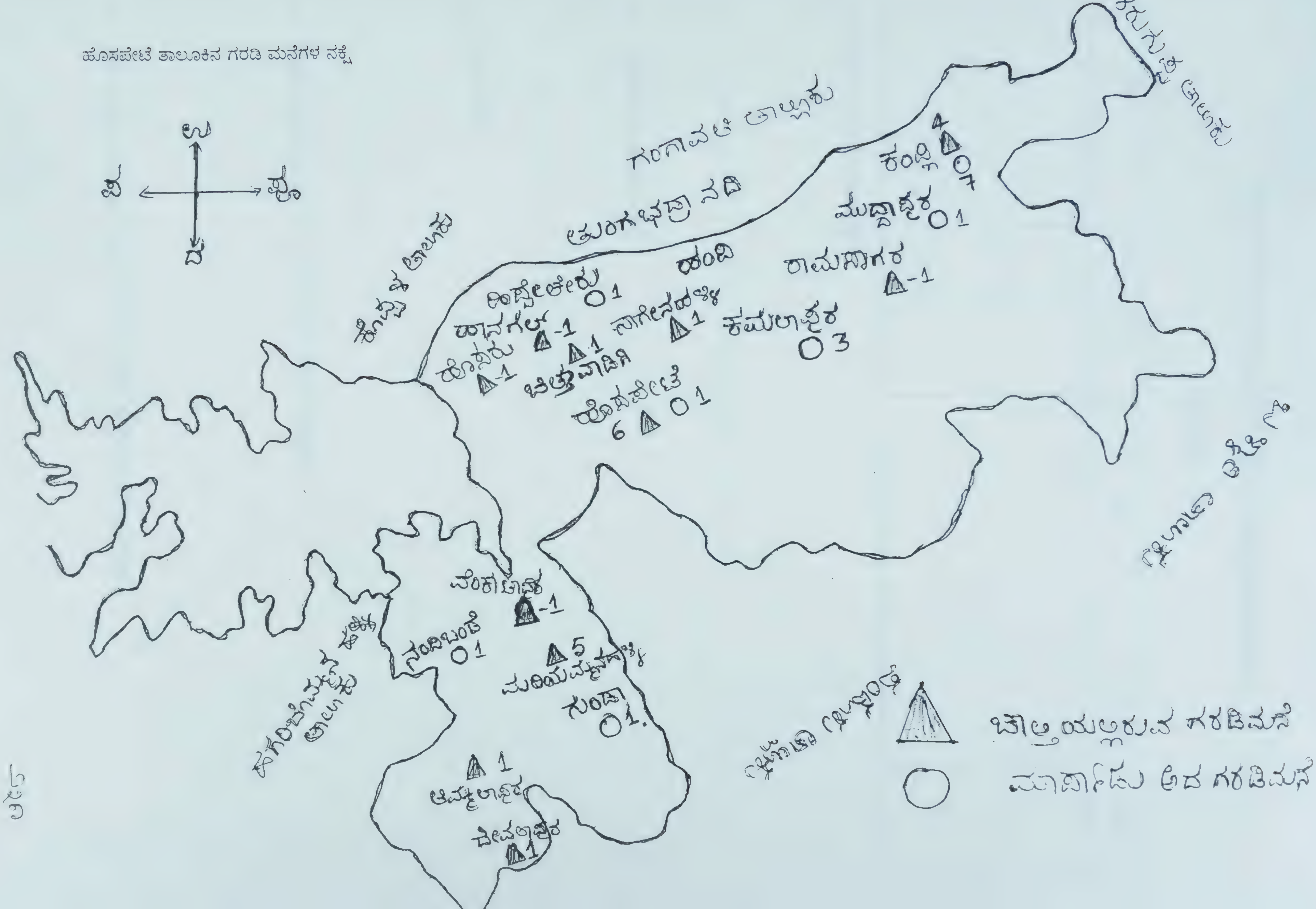

ಮುಳುಬಾಗಿಲು ದೇವಾಲಯದ ಕಂಬದಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಚಿತ್ರ

ಆಧುನಿಕ ಭಾರ ಎತ್ತುವ ವಿಧಗಳು

ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲೂಕಿನ ಗರಡಿ ಮನೆಗಳ ನಕ್ಷೆ

ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಗರಡಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು

ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ

ಹೆಸರು	ವಯಸ್ಸು	ಊರು	ವಿಳಾಸ	ಹೋಬಳಿ	ಸಂದರ್ಶನ ದಿನಾಂಕ

೧. ಕುಸ್ತಿಯ ಪಟ್ಟುಗಳು ಯಾವುವು?

೨. ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳ ಆಹಾರ ವಿಧಾನ

೩. ಕುಸ್ತಿ ಬಗೆಗಳು

೪. ಗರಡಿ ಪೈಲ್ವಾನರ ಮತ್ತು ಗುರು (ಉಸ್ತಾದಿ)ಗಳ ವೇಷಭೂಷಣಗಳು

೫. ಗರಡಿ ಮತ್ತು ಗರಡಿ ಮನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು

೬. ಗರಡಿ ಮನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ವಿಧಿ-ನಿಷೇಧಗಳು

೭. ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳು-ಪೈಲ್ವಾನರು ಯಾವ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ

೮. ಗರಡಿ ಸಾಧನಗಳು ಯಾವುವು?

೯. ಕುಸ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಜಾನಪದ ಹಾಡುಗಳು, ಒಗಟುಗಳು ಮತ್ತು ಒಡಪುಗಳು ಇವೆಯೇ?

೧೦. ಗರಡಿ ಮನೆಯ ಸ್ವರೂಪ

೧೧. ಪೈಲ್ವಾನರ ಜೀವನ ಸಾಧನೆ

ಪೈ ವಿರುಪಾಕ್ಷ ಜಂಗಿ ಕುಸ್ತಿಗಳು

ನೋಡಿ ಆನಂದ ಪಡೆಯಿರಿ.

ದಿ. 4-11-2000

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 3-00 ಗಂಟೆಗೆ

ಪೈ. ಎಸ್. ಬಿ. ಹಾಲಪ್ಪ, ಭದ್ರಾವತಿ.
ಮಟ್ಟಿಪೂಜೆ ಹಾಗೂ ಆಖಾಡ ಉದ್ಘಾಟಕರು.

ಸ್ಥಳ :

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ ಕುಸ್ತಿ ಅಖಾಡ, ಹಂಪಿ.

ಹಂಪಿ ಉತ್ಸವ –2000

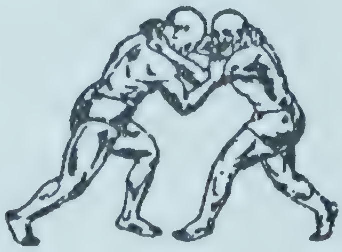
ಬಯಲು ಕುಸ್ತಿ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳು

ಪೈ. ಆರ್. ಸುರೇಂದ್ರನಾಯಕ್, ಕೆ.ಎಸ್.ಪಿ.
ದಾವಣಗೆರೆ.

ಪೈ. ಜಿ. ನಾಗರಾಜ,
ಎಸ್. ಹೆಚ್. ದಾವಣಗೆರೆ.

ಪೈ. ಲೋಕೇಶ್ ಜಯಸಿಂಹ
ಮೈಸೂರು.

ಪೈ. ರಮೇಶ್ ಜಯವಂತ
ಹಳಿಯಾಳ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಸಮಸ್ತ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವುದೇನೆಂದರೆ

ದಿ. 4–11–2000 ರಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 3–00 ಗಂಟೆಗೆ ಹಂಪಿ ಉತ್ಸವದ ಅಂಗವಾಗಿ " ಬಯಲು ಕುಸ್ತಿ ಸ್ಪರ್ಧೆ " ಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ, ಭಾಗವಹಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುವವರು ದಿ. 4–11–2000 ರಂದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 10–00 ಗಂಟೆಗೆ **ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಅಮರಾವತಿ ಪ್ರವಾಸಿ ಮಂದಿರದ** ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿರತಕ್ಕದ್ದು ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತಾದಿಗಳ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಾ ಪೈಲ್ವಾನರುಗಳ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಪೈಲ್ವಾನರುಗಳಿಗೆ ಜೊತೆ ಹೊಂದಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಜೊತೆ ಹೊಂದಿಕೆ ಮಾಡಲಾದ ಪೈಲ್ವಾನರಿಗೆ ಮಾತ್ರ " **ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ದೇವರಾಯ ಕುಸ್ತಿ ಅಖಾಡ ಹಂಪಿ** " ಯಲ್ಲಿ ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿಸಲಾಗುವುದು. ಕಾರಣ ಎಲ್ಲಾ ಪೈಲ್ವಾನರು ತಪ್ಪದೆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿರತಕ್ಕದ್ದು. ನಂತರ ಬಂದ ಪೈಲ್ವಾನರುಗಳಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿ ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ **ಶ್ರೀ ಕೆ. ಹನುಮಂತಪ್ಪ**, ಕುಸ್ತಿ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಅಮರಾವತಿ ವಸತಿ ಗೃಹ, ಇವರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಬಹುದು. ಈ ಹಂಪಿ ಉತ್ಸವ ಬಯಲು ಕುಸ್ತಿಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಈ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಫೋಟೋಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದ ಪೈಲ್ವಾನರುಗಳಲ್ಲದೇ ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಸ್ಥಳಗಳಿಂದ ಪೈಲ್ವಾನರು ಕೂಡ ಬರಲಿದ್ದಾರೆ.

ಪೈ. ಹಿರೇ ಭೀಮಪ್ಪ
ತಳವಾರಕೇರಿ, ಹೊಸಪೇಟೆ.

ಪೈ. ವೆಂಕಟೇಶ್
ಹುಲ್ಲುಗರಡಿಕೇರಿ, ಹರಪನಹಳ್ಳಿ

ಪೈ. ಜೆ. ಆರ್. ನಾರಾಯಣ,
ಗುರುವನ ಶಿವಮೊಗ್ಗ

ಪೈ. ಗಿಣಗೇರಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ,
ಬಾಗಿವಗೇರಿ, ಹೊಸಪೇಟೆ

ವಿಶೇಷ ಕುಸ್ತಿಗಳು :

ಈ ಮೇಲೆ ನಮೂದಿಸಿರುವ ಕುಸ್ತಿಗಳಲ್ಲದೇ

ಬೆಳ್ಳಿ ಬಳೆಗಳ

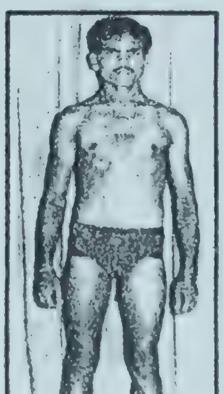
ನೂರು ಪಂತದ

ಜನಿಮಟ್ಟದ ಸಾರುಬಳೆ

ಕುಸ್ತಿಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.
(ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಪೈಲ್ವಾನರಿಗೆ ಒಂದು ಬಳೆ)

ಪೈ. ಡಿ. ಹನುಮಂತ,
ಉಕ್ಕಡಗೇರಿ, ಹೊಸಪೇಟೆ.

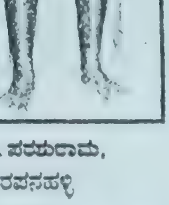

ಪೈ. ಜಿ. ಪರಶುರಾಮ,
ಹರಪನಹಳ್ಳಿ

ಸೂಚನೆಗಳು :

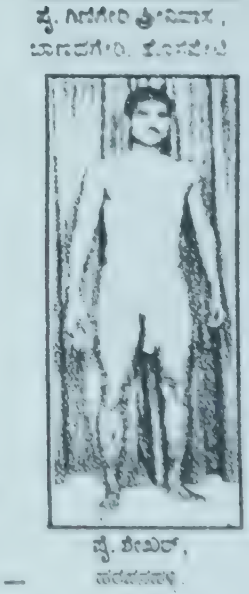
1. ಕುಸ್ತಿ ಆಡಿಸಲು ನುರಿತವರ ಆದ ನಿರ್ಣಾಯಕರನ್ನು ನೇಮಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.
2. ನಿರ್ಣಾಯಕರ ತೀರ್ಪೇ ಅಂತಿಮ ತೀರ್ಪು.
3. ಕುಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಪೈಲ್ವಾನರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಯಾಣ ಭತ್ಯೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಉಚಿತ ಊಟದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಪೈ. ಹೆಚ್. ಬಿ. ಚನ್ನಪ್ಪ
ದಾವಣಗೆರೆ.

ಪೈ. ಶೇಖರ್,
ಹರಪನಹಳ್ಳಿ

ಎ. ಎಸ್. ಶಿವಲಿಂಗಯ್ಯ,
ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಕುಸ್ತಿ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಸಮಿತಿ, ಹೊಸಪೇಟೆ.

ಜಾವೇದ್ ಅಖ್ತರ್,
ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
ಹಂಪಿ ಉತ್ಸವ ಸಮಿತಿ, ಬಳ್ಳಾರಿ.

ಪಿ. ರಾಮಪ್ಪ,
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು,
ತಾ. ಪಂ. ಹೊಸಪೇಟೆ.

ಪಿ: ಮೂಕಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ,
ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು,
ತಾ. ಪಂ. ಹೊಸಪೇಟೆ.

ಕವಿ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್, ಕೊಟ್ಟೂರು ರಸ್ತೆ, ಹರಪನಹಳ್ಳಿ - ೫೮೩೧೩೧.